UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale 2014-2020

Consiliul Județean
Brașov

STRATEGIA DE DEZVOLTARE DURABILĂ A JUDEŢULUI BRAŞOV

2021-2030

ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE A JUDEȚULUI BRAȘOV

BRAŞOV 2021

CUPRINS

INTRODUCERE	**5**
Prezentarea generală a județului	10
POPULAȚIE	**16**
Evoluția populației	16
Structura populației	19
Distribuția populației	21
Mișcarea naturală a populației	23
Prognoza populației	24
Structura etnică	26
Analiza SWOT	28
SOCIAL	**31**
Educația	31
Sport	65
Sănătate	76
Asistență socială	93
Analiza SWOT	126
ECONOMIC	**147**
Produsul Intern Brut	147
Resursa de muncă	148
Activitatea economică	154
Agricultură	161
Industria	181
Construcții	190
Comerțul	191
Serviciile	195
Investiții	207
Analiza SWOT	213
TURISM	**220**
Turismului în cadrul economiei județene	220
Potențialul turistic al județului Brașov	221
Forme de turism practicate în județul Brașov	227
Circulația turistică în județul Brașov	230
Marketing turistic	236
Analiza SWOT	240
CULTURĂ	**246**
Patrimoniul cultural	246
Arhivele	252
Bibliotecile	253
Cărți și presă	254
Artele vizuale	255
Arhitectură	256
Artele spectacolului	257
Audiovizual și multimedia	259

Publicitate	259
Meșteșuguri și artizanat	260
Analiza SWOT	262
INFRASTRUCTURA	**268**
Infrastructura rutieră și feroviară	268
Transport public de pasageri	275
Infrastructura tehnico-edilitară	280
Serviciile Tehnologiilor Informaționale și ale Comunicării (TIC)	298
Analiza SWOT	305
PROTECȚIA MEDIULUI	**312**
Protecția naturii și a peisajului. Biodiversitatea	312
Pădurile din județul Brașov. Păduri virgine/păduri cvasi virgine	317
Zgomotul	320
Eficiența energetică	322
Monitorizarea calității aerului	324
Schimbările climatice	340
Resursele materiale și deșeurile	346
Monitorizarea calității solului	355
Energia regenerabilă	361
Analiza SWOT	364

Introducere

Introducere

Conceptul de dezvoltare durabilă a fost dezvoltat ca răspuns la criza ecologică mondială din perioada 1929-1933, când s-a constatat degradarea continuă a mediului generată de intensa exploatare industrială a resurselor.

Definiția cea mai uzitată și cunoscută a dezvoltării durabile este cea formulată de către Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCED) în raportul „Viitorul nostru comun" cunoscut și sub numele de Raport Brundtland, care arată că „Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi".

În acest context, la nivel internațional și european s-au dezvoltat o serie strategii cu față natural-umană, în care obiectivele dezvoltării economice și sociale au fost subordonate deopotrivă dezvoltării omului și însănătoșirii mediului. Astfel, Agenda 2030 a ONU, adoptată de liderii mondiali în 2015 și asumată în egală măsură și la nivelul UE, reprezintă noul cadru global de dezvoltare durabilă și stabilește 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD). Ea constituie un angajament de a eradica sărăcia și de a asigura dezvoltarea durabilă peste tot în lume, până în 2030.

Având în vedere că România este membru al UE trebuie să facă față provocărilor și cerințelor impuse de acest statut, asumându-și atât susținerea Agendei 2030, cât și implementarea setului de obiective de dezvoltare durabilă. Provocările se regăsesc în subsidiar și la nivelul administrației publice, de aceea este necesară dezvoltarea și implementarea unor strategii de dezvoltare durabilă cât mai coerente și eficiente.

Modificarea perpetuă și dinamică a contextului internațional, european, național și local generată de evoluția și țintele asumate în domeniul dezvoltării durabile, economice și sociale, necesită un răspuns și prompt la noile realități (inclusiv cele generate de pandemia de COVID-19).

Ca atare, pentru a răspunde cât mai coerent ultimelor nevoi și tendințe apărute, Consiliul Județean Brașov cu sprijinul Agenției de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov și-a propus să revizuiască strategie de dezvoltare, pentru a aborda și răspunde cât mai eficient actualelor provocări și pentru a își adapta acțiunile la realitatea contemporană din comunităților brașovene.

Documentul programatic elaborat continuă strategia existentă integrând suplimentar noi obiective și priorități propuse în documente de planificare strategică existente la nivel local, județean, regional, național și european precum:

- Planul Național de Dezvoltare,
- Cadrul Strategic Național de Referință,
- Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României orizonturi 2013-2020-2030
- Planul Regional de Dezvoltare al Regiunii Centru,
- Prognoza Demografică a Regiunii Centru 2003-2025,
- Prognoza Demografică a Județului Brașov 2003-2025,
- Planul de Amenajare al Teritoriului Național,
- Planul de Amenajare Teritorială al Județului Brașov,
- Plan județean de gestionare a deșeurilor, Județul Brașov,
- Master planul județean pentru Apă,
- Planul Local de Acțiune pentru Protecția Mediului Județul Brașov,
- Plan Regional de Acțiune pentru Ocupare și Incluziune Socială,
- Planul de Dezvoltare Școlară a Județului Brașov,
- Master Planul pentru turismul național al României, 2007 – 2026,

- Planul Integrat de Dezvoltare Urbană Brașov,
- Strategiile de dezvoltare locală ale municipiilor, orașelor și comunelor din județ.

Revizuirea documentului strategic a presupus:

- consecvență -corelarea cu documentele strategice la nivel național, regional și județean;
- participare și reprezentativitate - implicarea actorilor locali în procesul de revizuire a strategiei și identificare a ideilor de proiecte
- transparență - promovarea și asigurarea transparenței decizionale, având la bază analiza socio-economică a localității și analiza SWOT, care denotă atât problemele de ordin economic, social, mediu și administrativ la nivel județean, cât și avantajele competitive ce pot stimula atragerea investițiilor în dezvoltarea continuă a județului Brașov.

Metodologia

Metodologia aplicată în procesul de revizuire a **Strategiei** pentru perioada 2021-2030 a vizat următoarele etape**:**

1. **Actualizarea datelor** din analiza situației la nivel de județ, utilizând metode precum:
   - consultarea surselor de informații disponibile (rapoarte cu rezultatele monitorizărilor anterioare, informații reflectate în studii și publicații etc.);
   - colectarea datelor statistice de la instituțiile publice;
   - analizarea strategiilor europene, naționale, regionale și locale;
   - colectarea de date de la APL-urile din județ, în baza unei fișe de.
2. **Consultarea și implicarea** principalilor stakeholderi interesați în vederea identificării situației reale de la nivelul comunităților din care fac parte, a identificării necesităților locale și oportunităților de dezvoltare în domeniile abordate de strategia de dezvoltare durabilă prin:
   - interviuri cu aleșii locali din comunitățile brașovene;
   - consultarea de experți/ specialiști din diverse domenii de activitate relevante din județ;
   - organizarea de grupuri de lucru sectoriale (GLS) unde vor fi implicați experți cooptați din domeniile de interes strategic, reprezentanți ai mediului asociativ, reprezentanți ai serviciilor publice, instituțiilor specializate, reprezentanți ai mediului academic, antreprenori din județul Brasov; propuneri scrise, etc.
3. **Revizuirea și formularea** noii viziuni de dezvoltare și obiectivelor strategice orientate spre obiectivele naționale și necesitățile locale, identificarea ideilor de proiecte, planul de măsuri și acțiuni și indicatorii de monitorizare ai strategiei, s-au realizat tot prin consultarea principalilor stakeholderi locali (de la aleșii locali, la experții din sectorul public și privat din domeniile de interes ale strategiei).
4. **Transpunerea rezultatelor** analizei statistice și consultării stakeholderilor într-un document de lucru. Documentul de lucru a fost pus dispoziția cetățenilor pentru amendare pe site-urile oficiale ale Consiliului Județean Brașov, ADDJB și ale comunităților locale brașovene.
5. **Problemele nou apărute** în cadrul dezbaterilor care au adus plus valoare au fost inserate în document astfel încât, varianta finală de lucru a fost finalizată cu scopul de fi prezentată dezbaterii și supusă votului Plenului Consiliului Județean Brașov.
6. Din momentul adoptării documentului revizuit al Strategiei de Dezvoltare Durabilă a județului Brașov - orizonturi 2010 - 2020 - 2030" în Plenul Consiliului Județean Brașov, aceasta a dobândit putere de lege locală la nivelul județului Brașov, iar, pe cale de

consecință, măsurile și acțiunile propuse devin prioritare pentru instituțiile și autoritățile din domeniile vizate.

Contextul strategic

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov se încadrează în liniile directoare și obiectivele stabilite în documentele programatice de dezvoltare de la nivel european, național și regional.

Strategia se încadrează în contextul European al Dezvoltării Durabile astfel:

- **În Politica de coeziune 2021-2027**

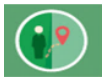
Comisia Europeană (COM) a publicat, la sfârșitul anului 2018, pachetul legislativ privind politica de coeziune post-2020, în completarea propunerilor generale vizând Cadrul Financiar Multianual (CFM) 2021-2027.

O Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii

O Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice

O Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale

O Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate

O Europă mai aproape de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE

- **În Agenda 2030** adoptată la 25 septembrie 2015[1] de șefii de stat și guverne din 193 de țări, în cadrul Adunării Generale a ONU, este o versiune, fundamental modificată, a cadrului conceptual al dezvoltării durabile, structurată pe un pachet de 17 obiective de dezvoltare durabilă, susținute prin 169 de ținte subiacente.

1. *Fără sărăcie* – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. *Foamete „zero”* – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. *Sănătate și bunăstare* – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. *Educație de calitate* – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
5. *Egalitate de gen* – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
6. *Apă curată și sanitație* – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. *Energie curată și la prețuri accesibile* – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. *Muncă decentă și creștere economică* – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și/i a unei munci decente pentru toți.

[1] Millennium Summit (2000), http://www.un.org/en/events/pastevents/millennium_summit.shtml

9. *Industrie, inovație și infrastructură* – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
10. *Inegalități reduse* – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
11. *Orașe și comunități durabile* – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
12. *Consum și producție responsabile* – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
13. *Acțiune climatică* – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.
14. *Viața acvatică* – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
15. *Viața terestră* – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
16. *Pace, justiție și instituții eficiente* – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.
17. *Parteneriate pentru realizarea obiectivelor* - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Contextul național

Strategia de Dezvoltare Durabilă a Județului Brașov se încadrează și respectă principiile și obiectivele strategice stabilite în cadrul următoarelor documente programatice adoptate la nivel național:

- **În Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030**[2]**.** România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se centrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

[2]https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf

- **În alte documente sectoriale de planificare strategică de nivel național:**
  - Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2027
  - Strategia Națională pentru Transport Durabil (SNTD) 2007-2030
  - Strategia Națională de Gestiune a Siturilor Contaminate
  - Strategia Națională de Management a riscului la inundații o Strategia Națională de Management a Deșeurilor
  - Master Planul pentru Turismul Național al României 2007-2026, altele.

Contextul regional

- **Strategia de Dezvoltare Durabilă a județului Brașov se aliniază și standardelor și obiectivelor stabilite la nivel regional în următoarele documente programatice:**
  - **Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027**[3] principalul document de planificare la nivel regional și asumat de către factorii de decizie din Regiunea Centru. PDR își propune să răspundă nevoii de a avea la dispoziție un document - cadru la nivel regional prin care se stabilește viziunea de dezvoltare, obiectivul global și obiectivele specifice de atins la finalul perioadei de programare, propunând direcțiile de acțiune și măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor
  - **Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027**[4] face parte din Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027. Strategia Regională urmărește pe tot parcursul său concentrarea tematică în jurul obiectivelor majore stabilite la nivel european. Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru reunește 6 domenii strategice de dezvoltare, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:
    1. Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă
    2. Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare și inovare
    3. Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate
    4. Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice
    5. Turism și patrimoniu cultural
    6. Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura

[3] http://www.adrcentru.ro/dez-reg/pdr2021-2027-avizat
[4] http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2020/12/4.-Strategia-de-Dezvoltare-Regionala-2021-2027.pdf

Prezentarea generală a judeţului

Poziţionare. Situat în partea centrală a ţării, în zona de sud-est a Transilvaniei, pe cursul mijlociu al Oltului, în interiorul arcului carpatic, judeţul Braşov ocupă, din punct de vedere fizico-geografic, cea mai mare parte a depresiunilor Braşov şi Făgăraş.

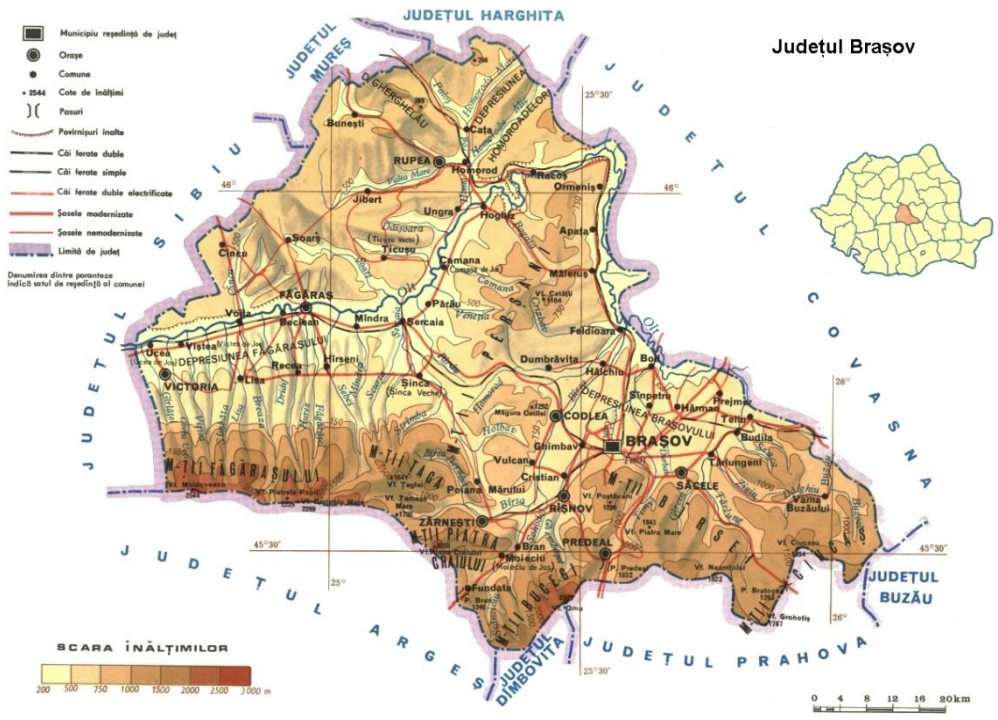
Poziţia sa în partea centrală a României, la îmbinarea a două mari lanţuri muntoase: Carpaţii Orientali şi Carpaţii Meridionali, face ca judeţul Braşov să se învecineze cu alte 8 judeţe: Argeş, Dâmboviţa, Prahova, Buzău, Covasna, Harghita, Sibiu şi Mureş.

Conform Legii 315/2004 privind dezvoltarea regională în România, judeţul Braşov face parte din Regiunea de Dezvoltare 7 Centru, alături de judeţele Sibiu, Mureş, Harghita, Covasna şi Alba.

Suprafaţa judeţului este de 5.363 km², respectiv 2,2% din suprafaţa ţării, iar densitatea populației este de 119 loc./km².

Relieful județului este accidentat și crește în altitudine de la nord spre sud. La nord se află Depresiunea Făgărașului și Depresiunea Brașov, despărțite de către culmile scunde ale Munților Perșani, iar la nord-vest se întinde o parte din Podișul Târnavelor. Spre sud se înalță versantul nordic al Făgărașului, care depășește în unele locuri 2000m altitudine, Munții Bucegi, Piatra Craiului, Postăvaru, Piatra Mare, Munții Ciucaș și o parte din Munții Întorsura Buzăului. Văile tributare Oltului, culoarul Bran-Rucăr, pasurile Predeal, Predeluș, Bratocea şi Tabla Buţii, introduc pronunţate denivelări transversale în acest aliniament muntos, reducându-i masivitatea şi individualizând o serie de masive, cu particularităţi distincte.

Clima județului este temperat-continentală, mai precis caracterizată de nota de tranziţie între clima temperată de tip oceanic şi cea temperată de tip continental; mai umedă şi răcoroasă în zonele montane, cu precipitaţii relativ reduse şi temperaturi uşor scăzute în zonele mai joase. Pe vârful Omul se înregistrează cea mai joasă temperatură medie anuală (-2,6º C) şi cea mai ridicată medie de precipitaţii anuale din ţară (1.346mm).

Populaţia înregistrată la 1 iulie 2019 a fost de 636.081 de locuitori de locuitori de locuitori, dintre care 73 % este stabilită în mediul urban și 27% în mediul rural.

Structura etnică: (Recensământul Locuințelor și populației 2011)

români 453.325 (82,54%),
maghiari 39.661 (7,22%),
germani 2.923 (0,53 %),
rromi 18.519 (3,3%)

- Români 82,54%
- Maghiari (și secui)..... 7,22%
- Germani (și șvabi, sași).... 0,53%
- Rromi.....3,3%
- Alte naționalități 6,41%

Structura după religie:

- Ortodocși 79,9%
- Romano-catolici 3,2%
- Evanghelici 1,9%
- Reformați 2,1%
- Unitarieni 0,9%
- Greco-catolici 0,6%
- Alte religii 5%

Resursele naturale. Judeţul Braşov deţine 66 de arii protejate dintre care două sunt parcuri naţionale/naturale (Piatra Craiului şi Bucegi). Suprafata ariilor protejate din judeţ este 305709,44 ha, reprezentând cca. 57% din suprafaţa judeţului Braşov. Apele de munte și de șes sunt populate de specii diferite de pești (păstravi, lipan, mreana etc.), iar în sistemele cu exces de umezeala, ca şi în păduri, abundă specii de amfibieni, reptile, păsări (șorecarul comun, șorecarul încălţat, barza albă, barza neagră, vânturei, hereți, potârnichi, acvile, cocoșul de munte, prundărișul de piatră) și mamifere (capra neagră, ursul, căpriorul, mistrețul, râsul, etc).

În subsolul judeţului Braşov se găsesc diverse resurse: roci magmatice (în special bazalt), roci sedimentare, mineralizaţii metalifere, ape minerale, (Zizin - cu ape carbogazoase-bicarbonatate), ape clorosodice la Perşani, Grid, Veneţia de Jos, Rupea, Homorod şi ape sărate de zăcamânt din depozitele de nisipuri sarmaţiene (Băile Rotbav). La acestea se pot adauga izvoarele mezotermale de sub Măgura Codlei şi de la Hoghiz (izvor carstic).

Hidrografie. În alcătuirea resurselor de apă ale judeţului Braşov intră pe de o parte apele subterane – freatice şi de adâncime – pe de altă parte, apele de suprafaţă, reprezentate de reţeaua de râuri care străbate teritoriul judeţului şi de lacurile naturale şi artificiale.

Întreg teritoriul judeţului se încadrează în bazinul hidrografic de ordin superior al Oltului care străbate judeţul pe o distanţă de apromaximativ 210km de la confluenţa cu Râul Negru până la confluenţa cu râul Ucea. Cei mai importanţi afluenţi ai Oltului din judeţ sunt: Timiş, Ghimbăşel, Bârsa, Homorodu Mare şi Şercaia.

Tabloul apelor de suprafaţă este completat cu lacurile glaciare din Munţii Făgăraşului (Urlea şi Podragu) şi cu lacurile artificiale.

Căile de comunicaţie de pe teritoriul judeţului facilitează legătura între toate regiunile ţării. Braşovul este un important nod feroviar, deţinând cea mai mare densitate de căi ferate din Regiunea de Dezvoltare Centru (62 km/1000 km²). Judeţul este străbătut de şoselele internaţionale E60 şi E68 şi 848 km drumuri judeţene.

Învăţământul este un domeniu cu tradiţie în judeţul Braşov. În Scheii Braşovului, cu aproape cinci secole în urmă (1495) a luat fiinţă prima şcoală românească şi tot aici îşi tipăreşte în secolul al XVI-lea, diaconul Coresi primele cărţi în limba română. În 1850 ia fiinţă, cu sprijinul mitropolitului Andrei Şaguna, primul liceu în limba română.

Astăzi, învăţământul braşovean dispune de universităţi de stat şi universităţi particulare, acoperind o gamă extinsă de domenii şi specializări.

Turismul este un factor de bază în economia judeţului. În ansamblul mişcării turistice din România, judeţul Braşov ocupă locul II (după judeţul Constanţa), ca număr de structuri de cazare şi număr de locuri de cazare oferite, constituind cea mai importantă şi frecventată zonă sub aspectul turismului cu caracter montan, concentrând totodată o mare diversitate de obiective turistice.

Braşovul, atestat documentar în 1235, este o destinaţie preferată de turişti deoarece păstrează şi astăzi un patrimoniu cultural de excepţie: Biserica Neagră, renumită în toată Europa ca fiind cea mai mare construcţie în stil gotic din sud-estul Europei, Biserica Bartolomeu, una dintre cele mai vechi clădiri în stil romanic, Biserica Sf. Nicolae şi Prima Şcoală Românească din Şchei.

Ansamblurile săteşti cu biserici fortificate din Prejmer şi Viscri fac parte din lista patrimoniului mondial UNESCO.

Alte obiective cultural-istorice importante din judeţul Braşov: Castelul Bran, Cetatea Râşnov, Cetatea Făgăraşului.

Economia locală înseamnă pe lângă turism şi industria construcţiilor de maşini, industria prelucrării metalelor, industria chimică, construcţii, transporturi.

La nivel administrativ, din punct de vedere administrativ-teritorial, în judeţul Braşov există 58 de administraţii publice. Astfel, judeţul Braşov cuprinde:

- 4 municipii: Braşov, Făgăraş, Codlea şi Săcele;
- 6 oraşe: Zărneşti, Râşnov, Rupea, Victoria, Predeal şi Ghimbav;
- 48 de comune şi 149 de sate.

Autorităţile administraţiei publice locale a judeţului sunt Instituţia Prefectului Braşov, subordonată direct Guvernului României, Consiliul Judeţean Braşov, primăriile municipale, primăriile orăşeneşti şi primăriile comunale. Între acestea există rapoarte de colaborare şi cooperare.

Sistem policentric. În judeţul Braşov există un sistem de dezvoltare în jurul oraşelor: Braşov, Rupea, Făgăraş. Aceste localităţi centrale vor trebui în viitor să reprezinte într-o mai mare măsură baza necesară pentru viitoarele decizii de planificare. În calitate de centru urban superior – pol de creştere, oraşul Braşov are ca sarcină aprovizionarea şi deservirea cu servicii specializate a întregului judeţ. În acest caz, ne referim la universităţi, operă, teatru, spitale specializate şi clinici, magazine specializate, administraţia judeţeană şi altele.

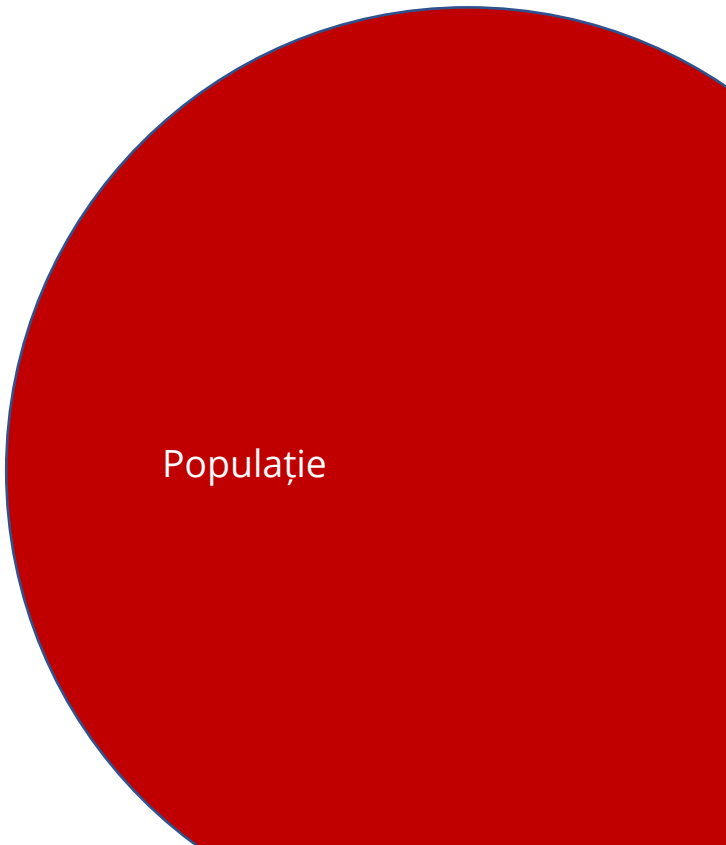
Ca şi nivel următor, centrele urbane medii au ca sarcină aprovizionarea şi deservirea cu servicii a propriului teritoriu şi a zonei de acoperire prin intermediul unor structuri proprii. Printre aceste structuri se numără: şcoli gimnaziale, spitale, policlinici, farmacii, magazine pentru nevoi periodice, cinematografe, biblioteci, centre de consultanţă în domeniul social. Oraşele Făgăraş, Rupea, precum şi Braşov pot fi definite ca şi centre urbane medii, Braşovul având în acelaşi timp atât atribuţiile unui centru urban superior, cât şi cele ale unui centru urban mediu. Zonele pe care le acoperă cele trei centre urbane medii se pliază pe cele trei zone istorice ale judeţului Braşov (Ţara Rupei, Ţara Făgăraşului şi Ţara Bârsei). În cadrul Ţării Bârsei se regăseşte oraşul Braşov cu zona sa înconjurătoare, denumită şi zona metropolitană, zonă ce reprezintă în ansamblul ei o subregiune.

Particularităţi. Braşovul a devenit încă din secolul al XVI-lea, principalul centru economic prin care se realizau intensele legături dintre Ţara Românească, Moldova şi Transilvania. În ultimele decenii, Braşovul s-a dezvoltat ca unul din principalele centre industriale ale ţării. În prezent economia judeţului Braşov este una foarte diversificată, cu accente puternice în domeniul industriei, o caracteristică deosebită a economiei locale fiind dată de prezenţa a aproape tuturor ramurilor industriale. În judeţul Braşov există mari posibilităţi pentru realizarea de investiţii, cei interesaţi având la dispoziţie o puternică şi diversificată baza tehnico-materială, forţă de muncă corespunzator calificată, piaţă de desfacere şi o legislaţie adecvată ce garantează drepturile investitorilor străini în România. Braşovul este judeţul cu cel mai înalt grad de urbanizare la nivelul Regiunii de Dezvoltare Centru, cu o pondere a populaţiei din total de 75%. La Braşov se intersectează majoritatea căilor de comunicaţie prin care se realizează legătura între regiunile din nordul ţării cu cele din sud şi a celor din vest cu cel din est. Braşovul este şi un important nod feroviar, judeţul deţinând cea mai mare densitate de căi ferate din Regiunea de Dezvoltare 7 Centru (62 km/1000 km² faţă de 43 km/1000 km²).

Județul Braşov este renumit pentru activităţile turistice şi potenţialul pe care acesta îl deţine în domeniu. La nivelul Regiunii de Dezvoltare 7 Centru, 39% dintre structurile turistice ale regiunii sunt concentrate în judeţul Braşov.

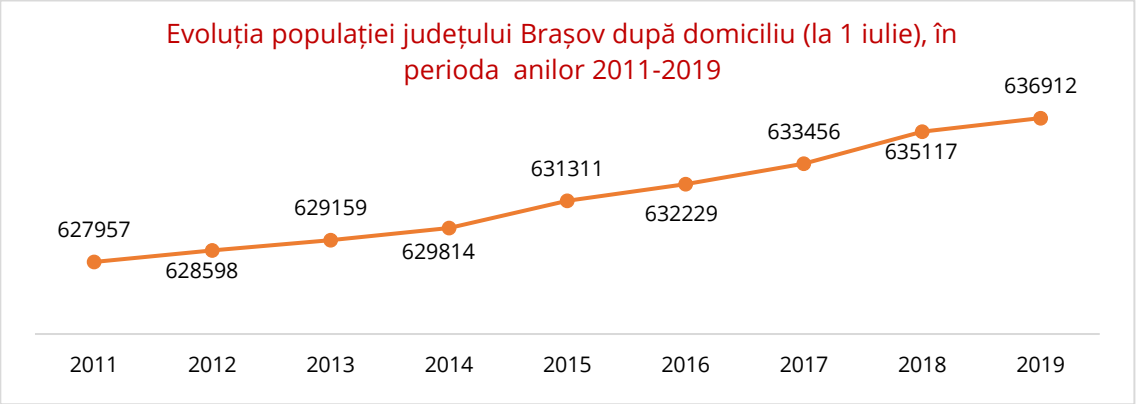
Peisajele montane deosebite, cu elemente rare de floră şi faună, au determinat crearea a două zone protejate pe teritoriul judeţului Braşov: Parcul Naţional Piatra Craiului cu un relief impunător şi specii rare de floră şi faună, şi Parcul Natural Bucegi care prezintă peisaje atractive cu spectaculoase văi glaciare.

Analiza situației actuale a județului Brașov

Populație

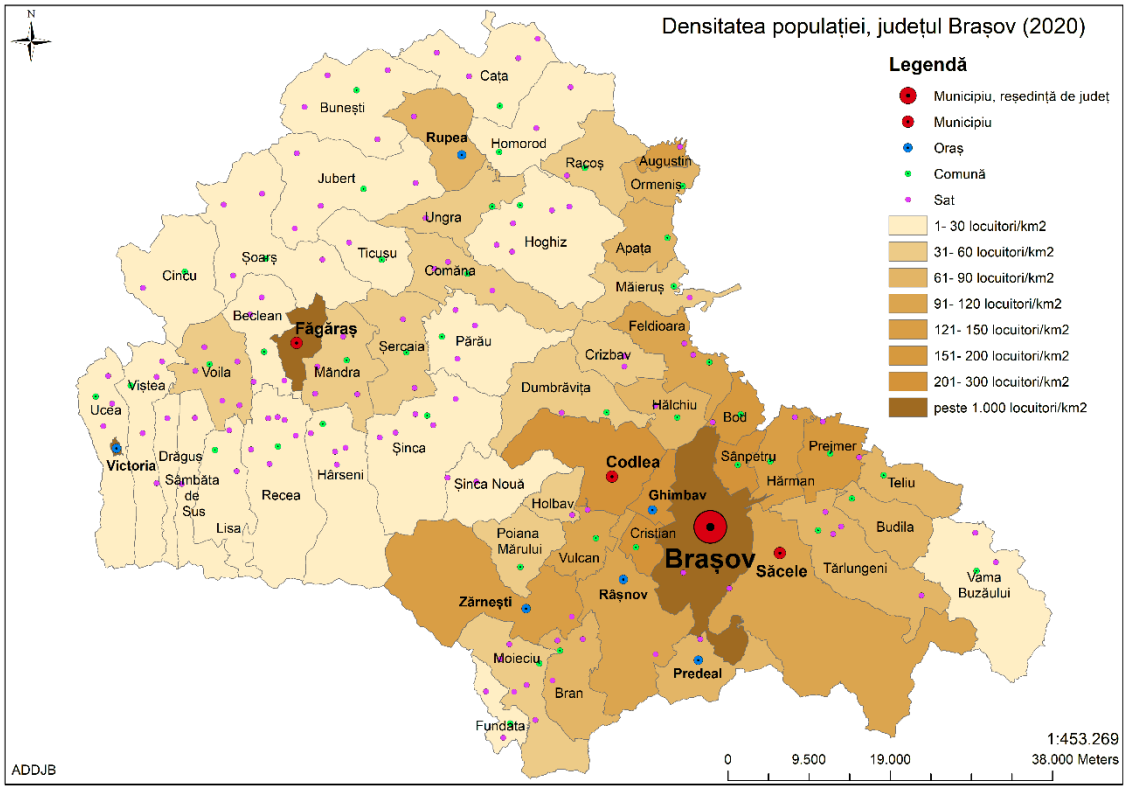
Evoluția populației

Potrivit datelor Direcției Județene de Statistică și Institutului Național de Statistică, în ianuarie 2019, județul Brașov a avut o populație de 636.081 de locuitori (după domiciliu). Populația județului Brașov reprezintă 2,86% din populația României, pondere aflată pe un trend crescător, astfel că la 1 iulie 2019 populația după domiciliu a fost, în județul Brașov, de 636.912 locuitori.

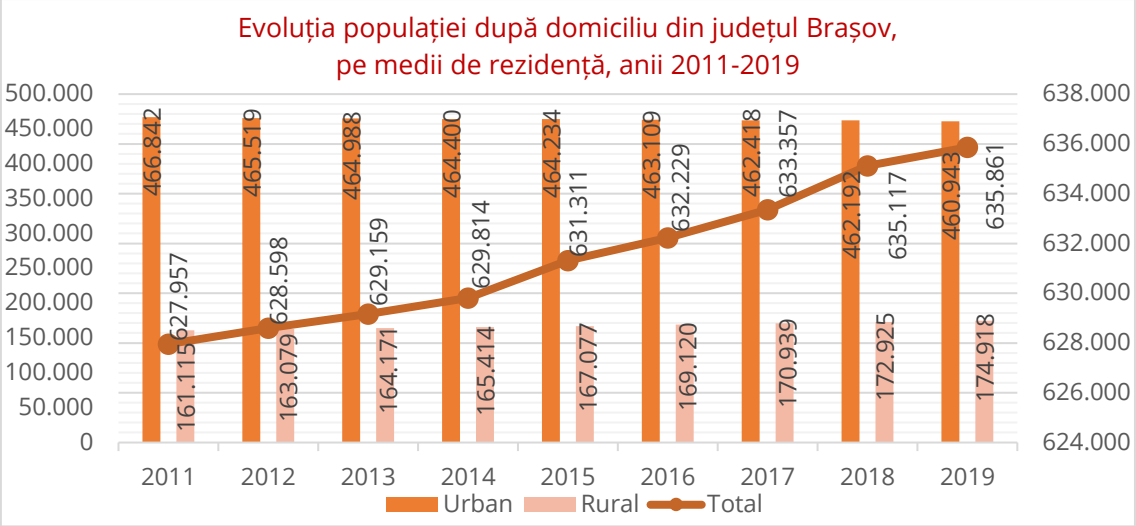
Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Mediul urban al județului cu o populație de 461.597 locuitori are o densitate medie de 374 de locuitori/km² și mediul rural, cu o populație de 175.315 de locuitori are o densitate medie înregistrată de 42 de locuitori/km². În municipiul Brașov locuiește 63% din populația urbană a județului.

Sursa datelor: INS (TEMPO)

Din suprafața totală de 5.363 km², așezările rurale reprezintă 77% (4.129 km²) din teritoriul județului. Altfel spus, în 2019 - 28% din populația județului locuiește pe 77% din suprafața totală.

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Creșterea populației în perioada anilor 2011-2019 se datorează creșterii numărului de locuitori din spațiul rural.

Evoluția populației (2011-2019)

	2011	2015	2019	Diferența 2019-2011	
				Absolută	Relativă
Județ	627.957	631.311	636.912	8.955	1,4%
Mediul urban	466.842	464.234	461.597	-5.245	-1,1%
Mediul rural	161.115	167.077	175.315	14.200	8,8%

Sursa datelor: Direcția Județeanăde Statistică Brașov

Populația care locuiește în cele 149 de sate arondate administrativ în 48 de comune s-a mărit în perioada analizată.

La nivel județean, în perioada 2011-2019, populația din mediul rural a crescut cu 8,8%, în timp ce numărul celor care locuiesc în cele 6 orașe și 4 municipii s-a diminuat cu 1,1%.

În 2019, aproape jumătate (respectiv 46%) din populația județului locuia în municipiul Brașov. Acest fapt se datorează numărului mare de oportunități de dezvoltare concentrate la nivelul reședinței de județ - educație, locuri de muncă, localizarea principalelor instituții ale statului, spitale, policlinici, bănci, magazine, oportunități de recreere.

Creșterea numărului de locuitori care se stabilesc în mediul rural este în strânsă legătură cu:

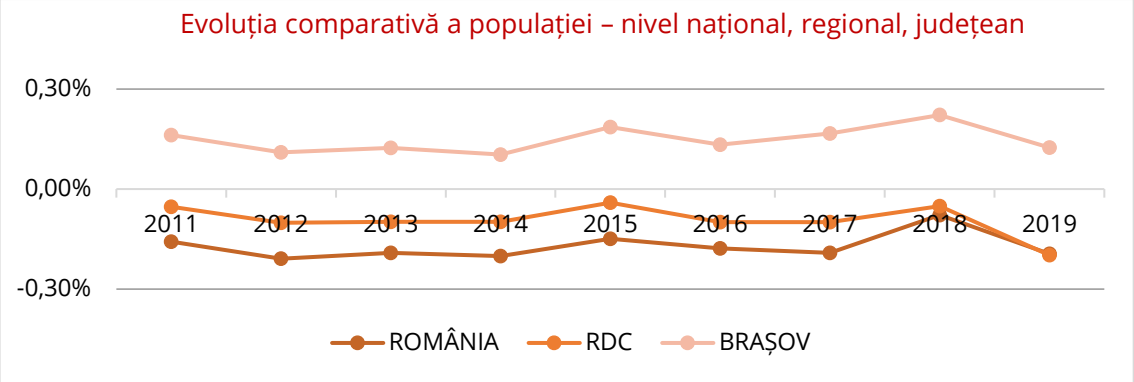
- investițiile în infrastructura de bază (cum ar fi extinderea rețelelor de aducțiune apă, canalizare, reabilitare căi de acces) ce s-au realizat în mediul rural în ultimii ani;
- prețul relativ mai mic al imobilelor comparativ cu cel în creștere în mediul urban în special municipiul Brașov;
- grad de poluare mai scăzut decât în mediul urban.

În perioada 2011-2019, județul Brașov nu se încadrează în tendințele de diminuare a populației înregistrate la nivel național și regional (Regiunea Centru).

Evoluția numărului de locuitori (nivel național, regional, județean)

	2011	2015	2019	Diferența 2019-2011	
				Absolută	Relativă
România	22.441.740	22.286.392	22.193.286	-248.454	-1,1%
Regiunea Centru	2.646.560	2.637.757	2.629.130	-17.430	-0,7%
Județ Brașov	627.957	631.311	636.912	8.955	1,4%

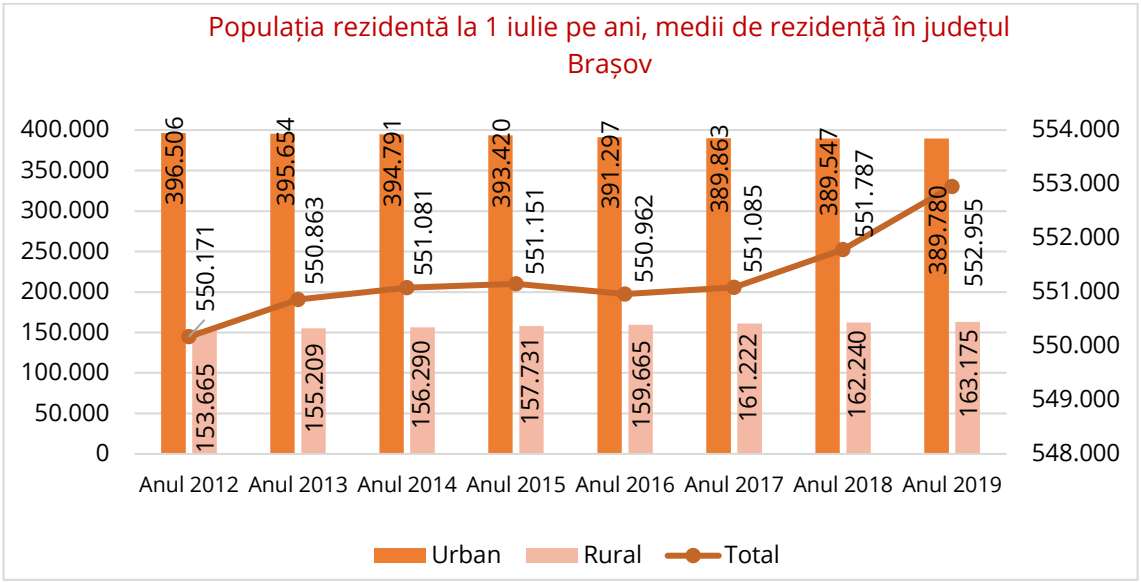
Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (pondere raportată la anul 2011)

Comparativ cu anul 2011, populația României – atât în mediul rural, cât și în urban a scăzut cu 187.516 de persoane. La nivelul Regiunii de Dezvoltare Centru populația a scăzut cu 35.594 de persoane. Spre deosebire de situația RDC, la nivelul județului Brașov populația este în creștere cu 8.955 de persoane în 2018, chiar dacă față de 2018 în 2019 creșterea s-a micșorat cu 0,3%.

În scopul unei analize mai complexe precum și pentru a converge cu estimările realizate de instituțiile europene privind evoluția demografică, considerăm important să privim și dinamica numărului populației rezidente. Conform INS populația rezidentă reprezintă totalitatea persoanelor cu cetățenie română, străină și fără cetățenie, care au reședința pe teritoriul României, acest indicator aflându-se la baza estimărilor potențialului uman pentru analiza resursei de muncă. Astfel, din punct de vedere al rezidenței, populația județului Brașov a crescut în perioada anilor 2012-2019 cu doar 0,5%, în timp ce după domiciliul populația la nivelul județului Brașov a crescut cu 1,4%.

Sursa datelor: INS (TEMPO)

Pe de altă parte, populația urbană rezidentă a scăzut cu -1,7%, mai mult decât cea domiciliată (-1,1%), în timp ce populația rurală a crescut cu (5,8%), dar mai puțin decât cea domiciliată (8,8%). Din punct de vedere teritorial, creșterea populației rezidente s-a înregistrat doar pentru localitățile rurale din zona metropolitană, pe când celelalte localități rurale se confruntă cu o micșorare a numărului populației, tendință înregistrată atât la nivel de regiune cât și național.

Structura populației

În elaborarea de programe și politici de ocupare, de investiție în infrastructura de educație, precum și de asigurare a sănătății și protecției sociale este nevoie să fundamentăm deciziile în baza caracteristicilor de structură ale populație.

Structura populației județului Brașov pe grupe de vârstă 2011-2019

	2011		2015		2019		Diferența 2019-2011	
							Absolută	Relativă
0-14 ani	93.033	14,8%	96.587	15,3%	100.227	15,7%	7.194	7,7%
15-34 ani	185.886	29,6%	162.396	25,7%	146.915	23,1%	-38.971	-21,0%
35-64 ani	268.347	42,7%	283.053	44,8%	285.682	44,9%	17.335	6,5%
peste 65 ani	80.691	12,8%	89.275	14,1%	104.088	16,3%	23.397	29,0%
TOTAL	627.957	100.0%	631.311	100.0%	636.912	100.0%	8.955	1,4%

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Din tabelul de mai sus putem constata că grupa de vârstă cea mai afectată este cea cu vârste între 15-34 ani, care s-a diminuat cu 38.971 de persoane (în cifre absolute) în perioada indicată. Din populația totală în 2019, această categorie reprezenta 23,1%, iar evoluția ei este descrescătoare. Mai mult, peste 2/5 din acestea sunt de vârsta 20-29 ani (65.295 persoane).

Ponderea mică a copiilor și scăderea numerică continuă a persoanelor tinere va genera în timp deficit de forță de muncă.

În perioada 2011-2019 la nivelul județului Brașov a crescut ponderea persoanelor cu vârste cuprinse între 35 și 64 de ani de la 42,7% la 44,9%, ceea ce este benefic pe termen scurt ca forță de muncă, totodată segmentul de populație cu vârstă de peste 65 de ani este în creștere, numărul acestora crescând cu 29,0% comparativ cu anul 2011.

Creșterea numărului de locuitori cu vârsta de peste 65 de ani – în special pensionari necesită o atenție specială în ceea ce privește dezvoltarea sistemului de asistență socială, ținând cont de faptul că veniturile acestei categorii sunt reduse, iar nevoile, în special cele medicale, sunt mari.

Per total populația județului Brașov în anul 2019 este în creștere cu 1,4% raportată la anul 2011. Totodată populația de vârstă tânără cunoaște o descreștere semnificativă, pe când cea adultă dimpotrivă se află în creștere, astfel raportul de dependență persoane active vis-a-vis pensionari și copii este în creștere.

Structura pe grupe de vârste a populației din mediul rural 2011-2019

	2011		2015		2019		Diferența 2019-2011	
							Absolută	Relativă
0-14 ani	31.904	19,8%	32.902	19,7%	34.530	19,7%	2.626	8,2%
15-34 ani	47.695	29,6%	46.302	27,7%	46.618	26,6%	-1.077	-2,3%
35-64 ani	59.462	36,9%	64.823	38,8%	69.038	39,4%	9.576	16,1%
peste 65 ani	22.054	13,7%	23.050	13,8%	25.129	14,3%	3.075	13,9%
Total rural	161.115	100,0%	167.077	100,0%	175.315	100,0%	14.200	8,8%

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Per ansamblu, în perioada 2011-2019 numărul de locuitori din mediul rural a crescut cu 8,8%, exceptând grupa de vârstă 15-34 ani care a cunoscut o descreștere cu circa 2,3%. Populația cuprinsă în intervalul 0-14 ani a crescut cu 8,2% comparativ cu 2011 și este în continuă creștere. Această tendință pozitivă pe termen lung poate conduce în timp ca spațiul rural să fie caracterizat de o populație rurală cu perspective de dezvoltare.

Totodată comparativ cu 2011 numărul persoanelor cuprinse în intervalul 35-64 de ani a înregistrat o creștere cu 16,1% în 2019, iar numărul persoanelor vârstnice (peste 65 ani) – deși

a crescut în cifre absolute comparativ cu 2011, ca pondere din totalul populației a rămas constant, reprezentând 13,9%.

Structura pe grupe de vârste a populației din mediul urban 2011-2019

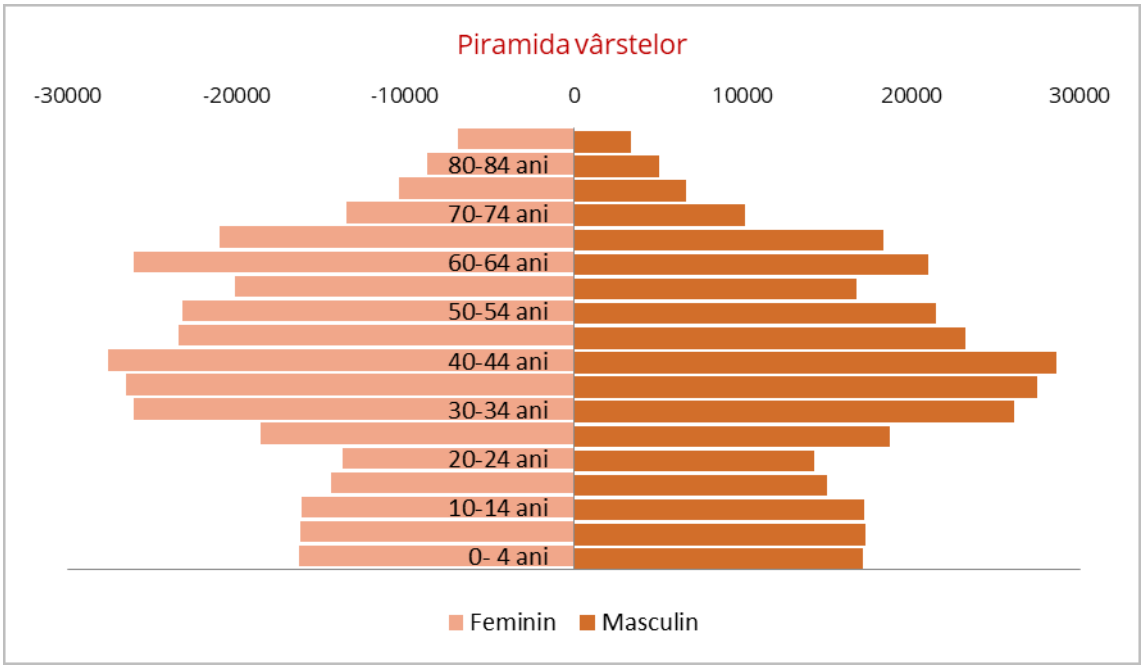
	2011		2015		2019		Diferența 2019-2011	
							Absolută	Relativă
0-14 ani	61.129	13,1%	63.685	13,7%	65.697	14,2%	4.568	7,5%
15-34 ani	138.191	29,6%	116.094	25,0%	100.297	21,7%	-37.894	-27,4%
35-64 ani	208.885	44,7%	218.230	47,0%	216.644	46,9%	7.759	3,7%
peste 65 ani	58.637	12,6%	66.225	14,3%	78.959	17,1%	20.322	34,7%
Total urban	466.842	100,0%	464.234	100,0%	461.597	100,0%	-5.245	-1,1%

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

În perioada 2011-2019, populația din mediul urban – din cele 10 orașe și municipii ale județului a înregistrat o scădere în cadrul grupei de vârstă 15-34 ani. Față de 2011 populația de până la 14 ani a crescut cu 7,5%.Totodată, categoria de vârstă 35-64 de ani reprezintă în 2019 ponderea cea mai mare din mediul urban – 46,9%.

Procesul de îmbătrânire a populației a început în ambele medii de rezidență iar în urban este mai accelerat decât în rural. Trendul descrescător al numărului de tineri și creșterea numărului vârstnicilor, corelate cu creșterea medie a speranței de viață conduc la premisa că mediul urban va fi caracterizat de o îmbătrânire demografică. Ponderea persoanelor vârstnice – peste 65 de ani, în anul 2019, comparativ cu anul 2011, s-a mărit cu 4,5 puncte procentuale.

Reducerea ponderii populației active va cauza dificultăți majore pe piața muncii, iar creșterea ponderii populației vârstnice poate crea presiune asupra sistemelor de asigurării sociale, punându-se problema sustenabilității acestora pe termen lung. Modificările structurale pe grupe de vârstă sunt redate și de piramida vârstelor pentru 2019.

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Fluctuațiile prezente în piramida vârstelor au diverse cauze:

- Numărul scăzut al persoanelor cu vârsta de peste70 de ani este influențat de cel de-al doilea război mondial și perioada imediat după, când numărul nașterilor a cunoscut o diminuare considerabilă.

- Decretul din 1966 privind interzicerea avortului a avut ca rezultat creșterea populației în perioada ce a urmat.
- Schimbările economice și sociale provocate de revoluția din decembrie 1989 au condus la o nouă scădere a populației.

Evoluția categoriei de vârstă 0-4 ani

	2011	2015	2019	Diferență 2019 – 2011	
				Absolută	Relativă
Urban	22.981	21.703	21.627	-1.354	-5,9%
Rural	11.040	10.991	11.823	783	7,1%
Total județ	34.021	32.694	33.450	-571	-1,7%

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Comparativ cu anul 2011 piramida vârstelor înregistrează modificări semnificative de structură în ceea ce privește numărul de persoane cu vârste cuprinse între 0-4 ani, care este în scădere cu 5,9% în anul 2019. Descreșterea numărului de persoane din această categorie poate fi considerată drept consecință a descreșterii numărului persoanelor din categoria de vârstă 15-34 ani, căreia ii revin cele mai multe nașteri.

Distribuția populației

În interiorul județului există 3 regiuni – Făgăraș, Rupea și zona Brașov cu niveluri diferite de dezvoltare – economic, social, cultural și de infrastructură. Caracteristicile specifice fiecărei zone influențează implicit dinamica demografică.

Sursa datelor: Realizare ADDJB

Date sintetice pe regiuni în 2019 – (ponderea este calculată în raport cu total județ)

Regiuni	Populație		Suprafață		Densitatea
	Nr. Loc.	%	Km^2	%	Nr. loc/km^2
Zona Brașov	508.890	79,9	2.343,40	43,7	217
Zona Făgăraș	87.470	13,7	1.841,70	34,3	47
Zona Rupea	40.552	6,4	1.177,90	22,0	34
Județ Brașov	636.912	100,0	5.363,00	100,0	119

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Zona Rupea. Cele 13 localități din nord-estul județului – grupate în jurul orașului Rupea ocupă 22,0% din întreg teritoriul județului și au o populație de 6,4% din total județ. Densitatea înregistrată este de 34 de locuitori/km^2, mult sub media de la nivel județean (119 locuitori/km^2).

Această zonă este una dintre cele mai sărace zone alea județului cu o infrastructură slab dezvoltată în ciuda resurselor naturale și culturale de care dispune.

Zona Făgăraș. Situată în partea estică a județului, zona are în componență 19 localități ce însumează 13,7% din populația totală a județului. Comunitățile rurale împreună cu municipiul Făgăraș și orașul Victoria ocupă 34,3% din suprafața. Densitatea medie este de 47 de locuitori/ km^2. Zona dispune de potențial turistic de dezvoltare fiind poziționată la poalele munților.

Zona Brașov. Cu o întindere pe 43,7% din teritoriu, cele 26 de localități componente, inclusiv municipiului Brașov și zona sa metropolitană, însumează 79,9% din populația județului, 56,9% reprezintând populația municipiului Brașov.

Densitatea mare – 217 locuitori/ km^2 favorizează dezvoltarea infrastructurii de bază cu costuri de investiții mai mici față de celelalte zone.

Oportunitățile de locuire oferite de localitățile rurale – nivel de poluare redus, costuri mai mici de întreținere, corelat cu accesul facil spre municipiu au fost un imbold pentru dezvoltarea localităților din această zonă, în special din zona metropolitană.

Ponderea categoriilor de vârstă în total populație în 2019 – pe zone

	Grupa de vârstă 0-14 ani		Grupa de vârstă 15-34 ani		Grupa de vârstă 35-64 ani		Grupa de vârstă peste 65 ani	
	Absolută	Relativă	Absolută	Relativă	Absolută	Relativă	Absolută	Relativă
	număr	%	număr	%	număr	%	număr	%
Zona Brașov	76.903	76,7	113.939	77,6	233.877	81,9	84.171	80,9
Zona Făgăraș	14.131	14,1	21.451	14,6	37.015	13,0	14.873	14,3
Zona Rupea	9.193	9,2	11.525	7,8	14.790	5,2	5.044	4,8
Județ Brașov	100.227	100,0	146.915	100,0	285.682	100,0	104.088	100,0

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Față de anul 2011, se înregistrează creșteri pentru categoria de vârstă 0-14 ani atât în zona Brașov (11,0%), cât și în zona Rupea (0,4%). Totuși, zona Rupea deține ponderea cea mai mică în ceea ce privește populația din grupa de vârstă 0-14 ani. Cele mai mari descreșteri se înregistrează la categoria de vârstă 15-34 ani, zona Brașov având cel mai înalt indice, urmat de zona Făgăraș și Rupea. Grupa de vârstă cu cea mai mare creștere este cea de peste 65 ani și a atins peste 32,7% în zona Brașov, urmată de zona Făgăraș cu 16,6% și Rupea 12,2%.

Evoluția grupelor de vârstă în regiuni raportată la 2011 (diferența 2019-2011)

	Grupa de vârstă 0-14 ani	Grupa de vârstă 15-34 ani	Grupa de vârstă 35-64 ani	Grupa de vârstă peste 65 ani
Zona Brașov	11,0%	-22,7%	7,1%	32,7%
Zona Făgăraș	-3,3%	-18,8%	2,3%	16,6%
Zona Rupea	0,4%	-3,8%	8,0%	12,2%

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Din analiza evoluției grupelor de vârstă constatăm că procesul de îmbătrânire demografică este prezent în toate zonele dar mai accentuat se manifestă în zona Brașov.

Mișcarea naturală a populației

Evoluția populației este influențată de sporul natural și de cel al migrației.

Sporul natural. Sporul natural reprezintând diferența dintre numărul nașterilor și cel al deceselor înregistrate pe parcursul unui an. Evoluția mișcării naturale a populației județului în perioada 2011-2019 a înregistrat o dinamică variată, atât cu valori pozitive cât și negative. Astfel, o descreștere a sporului natural se observă accentuat în anul 2019 cu implicație decisivă asupra valorii din mediul urban, unde sporul înregistrează a scădere maximă mai mare decât dacă ne raportăm la intervalul anilor 2011-2019 însumați.

Evoluția sporului natural

Medii de rezidență	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total județ	348	280	589	286	105	478	342	-3	-16
Mediul urban	74	- 97	171	- 146	-245	-106	-145	-476	-532
Mediul rural	274	377	418	432	350	584	487	473	516

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Rata de natalitate - reprezintă născuții vii dintr-un an calendaristic, care revin la 1.000 locuitori (cu domiciliul permanent) la 1 iulie din anul respectiv.

Evoluția ratei de natalitate pe medii de rezidență, născuți vii la 1000 locuitori, în perioada 2011-2019

Medii de rezidență	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total județ	9,8	9,8	10,7	10,2	10,2	10,5	10,6	10,3	10,0
Mediu urban	8,7	8,6	9,6	9,0	9,1	9,3	9,8	9,1	8,6
Mediu rural	12,9	13,2	13,6	13,5	13,1	13,7	13,7	13,5	13,7

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Rata de natalitate la nivel de județ calculată de INS pentru anul 2019 este de 10,0 nou născuți anual la un număr de 1.000 de locuitori, cifra fiind mai mare decât la începutul perioadei de calcul – anul 2011. În mediul urban, rata de natalitate înregistrată este mai mică comparativ cu mediul rural.

O situație inversă observăm dacă analizăm rata mortalității după mediul de rezidență unde indicele este mai mare în mediul rural comparativ cu cel urban.

Rata mortalității pe medii de rezidență, decedați la 1000 locuitori, în perioada 2011-2019

Medii de rezidență	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total județ	9,3	9,3	9,7	9,7	10,0	9,8	10,1	10,3	10,1
Mediu Urban	8,6	8,8	9,2	9,3	9,6	9,6	9,8	10,1	9,8
Mediu Rural	11,2	10,9	11,1	10,9	11,0	10,3	10,9	10,8	10,7

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Comparând indicii ratelor natalității și mortalității după mediul de rezidență observăm că în mediul urban mortalitatea este mai mare decât natalitatea, ceea ce se reflectă în valorile sporului natural.

Soldul schimbărilor de domiciliu în județul Brașov - *indicator ce reprezintă diferența dintre numărul persoanelor sosite în județ prin schimbarea domiciliului (imigrante) și numărul persoanelor plecate prin schimbarea domiciliului (emigrate)* în perioada 2011-2019 are o evoluție fluctuantă dar înregistrează valori pozitive.

Evoluția soldului migrației interne, pe medii de rezidență, în perioada 2011-2019

Medii de rezidență	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total județ	389	468	604	660	748	1142	1414	2006	2588
Mediu urban	-821	-933	-242	-561	-365	-509	-17	511	636
Mediu rural	1210	1401	846	1221	1113	1651	1431	1495	1952

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Numărul de stabiliri în mediul rural este mult mai mare decât numărul stabilirilor în mediul urban.

Conform datelor prezentate, în orașele și municipiile județului numărul celor care au plecat este mult mai mare decât al celor ce și-au stabilit aici domiciliul.

Datorită faptului că, în perioada 2011-2019, numărul celor care își stabileau domiciliul în așezările rurale este proporțional cu cel al plecărilor din orașe, se poate concluziona faptul ca tendința de migrare este din urban spre rural. Același trend se observă și la nivel național.

Prognoza populației rezidente

Populația rezidentă a județului Brașov la 1 iulie 2019 a fost de 552.837 locuitori, conform ediției Institutului Național de Statistică „*Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare și județe la orizontul anului 2070*". Așa cum am menționat anterior, populația rezidentă s-a majorat per ansamblu cu 0,5% pe seama soldului pozitiv în spațiul rural. Proiectarea populației rezidente este realizată de INS în baza analizei evoluției fenomenelor demografice din perioada 2016-2019 și transpusă în următoarele 5 scenarii: mediu, intermediar, optimist, pesimist și constant.

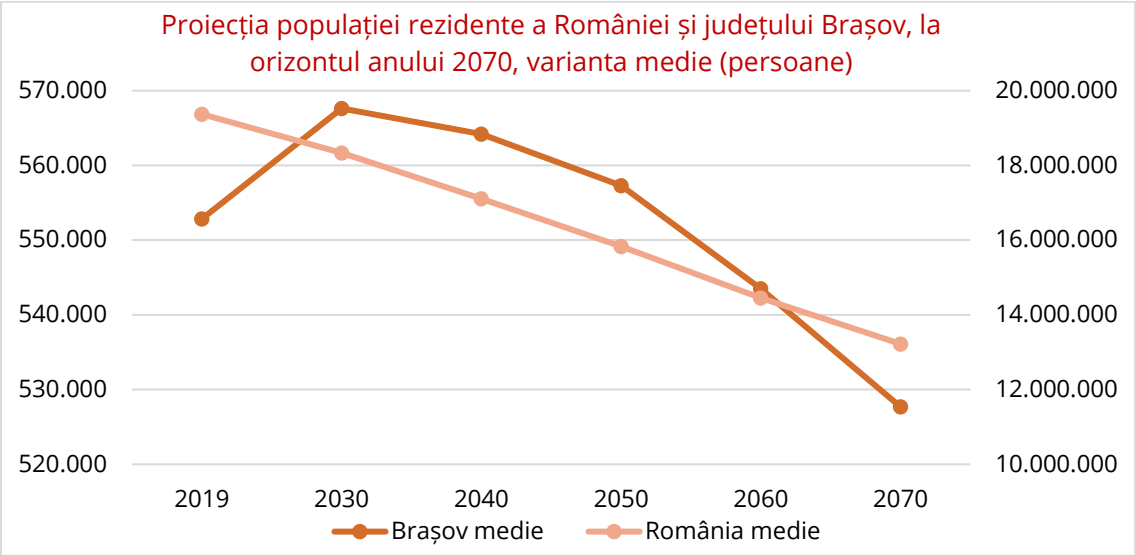
Proiecția populației rezidente pentru județul Brașov, la orizontul anului 2070, cu punct de referință 01.07.2019 (persoane)

Variante de proiectare	2019	2030	2040	2050	2060	2070	Diferența absolută 2070-2019
Varianta medie	552.837	567.617	564.215	557.306	543.521	527.695	-25.142
Varianta intermediară	552.837	569.511	569.386	566.302	557.533	547.622	-5.215
Varianta optimistă	552.837	545.412	525.324	506.158	483.150	460.741	-92.096
Varianta pesimistă	552.837	564.803	554.482	536.178	507.851	474.838	-77.999
Varianta constantă	552.837	564.370	561.358	558.822	550.963	542.004	-10.833

Sursa datelor: Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare și județe la orizontul anului 2070. Institutul Național de Statistică, 2020

În toate cele cinci scenarii, populația rezidentă a județului Brașov se va majora până în anul 2030. În ce privește evoluția până în anul 2070 cel mai mare număr este prognozat conform scenariului intermediar, dar trebuie sa atragem atenția că în perioada prognozată, valorile se pot micșora cu circa 92.000 locuitori, cele mai mici ale numărului de rezidenți raportat la anul 2019.

Varianta cea mai plauzibilă privind evoluția populației rezidente este cea ***medie,*** conform acestui scenariu în județul Brașov se va înregistra o creștere a populației rezidente cu circa 2,6% în anul 2030 și se va diminua în 2070 cu - 4,5% raportat la anul 2019. De altfel, această diminuare în anul 2070 ar fi cea mai mică de pe țară, la nivel național putându-se înregistra a descreștere a populației de circa -31,7%.

Sursa datelor: Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare și județe la orizontul anului 2070. Institutul Național de Statistică, 2020

Conform aceluiași studiu al INS în *varianta medie* de proiectare, populația masculină s-ar reduce în anul 2070 cu -33,5% față de anul 2019, iar populația feminină ar înregistra o scădere cu -30,0%. Cele mai mici diminuări ale populației feminine (sub -10,0%) vor înregistra județele Brașov, Cluj, Iași și Sibiu, totodată județele Brașov și Iași vor înregistra singurele diminuări sub 10% a populației masculine (de -7,2%, respectiv -9,5%).[1]

În continuarea aceluiași studiu observăm că numărul celor ce fac parte din grupele de vârstă 0-14 ani și 15-64 ani rezidenți în județul Brașov se vor micșora la orizontul anilor 2070, iar celor de peste 65 ani se va majora. Din punct de vedere structural cei de vârsta 0-14 ani în anul 2070 vor constitui 16,7% din numărul total de rezidenți sau o scădere de circa 4.867 locuitori ceea ce reprezintă 0,01% față de anul 2019.

Cea mai importantă schimbare are loc la grupele de vârstă 15-64 ani și de peste 65 ani. Astfel, micșorarea ponderii numărul celor dintre 15-64 ani se regăsește în creșterea celor de peste 65 ani.

Populația rezidentă a județului Brașov înregistrată în anul 2019 și proiecția populației rezidente, la orizontul anului 2070, pe grupe mari de vârstă, în varianta medie

Grupa de vârstă	2019		2070		Diferența absolută 2070-2019
	mii pers.	%	mii pers.	%	mii pers.
0 - 14 ani	92,811	16,8	87,944	16,7	-4,867
15 - 64 ani	359,809	65,1	307,440	58,3	-52,369
peste 65 ani	100,217	18,1	132,311	25,1	32,094

Sursa datelor: Proiectarea populației României pe regiuni de dezvoltare și județe la orizontul anului 2070. Institutul Național de Statistică, 2020

[1] Proiectarea populației României pe medii de rezidență, la orizontul anului 2070, Institutul Național de Statistică, (2020). p. 23

Dacă în primul caz de la 65,1% în 2019 va scădea la 58,3% în 2070 sau o diferență de 6,8% ceea ce numeric reprezintă mai puțin cu 52.369 locuitori atunci ponderea celor de peste 65 ani se va majora de la 18,1% la 25,1% sau creșterea va fi de 32.094 locuitori.

În aceste condiții, se prognozează o presiune pe piața muncii dictată de lipsa forței de muncă deoarece numărul persoanelor rezidente contribuie la estimarea resursei de muncă dar și ceea ce este mai important o presiune pe sistemul social dictată de creșterea numărului persoanelor de vârstă pensionară.

Totodată trebuie să menționăm că aceste tendințe, conform estimărilor INS, se vor evidenția în mod special după anul 2030, când curba proiecție populației rezidente a județului Brașov se află în descreștere, indicând micșorarea valorilor.

Structura etnică

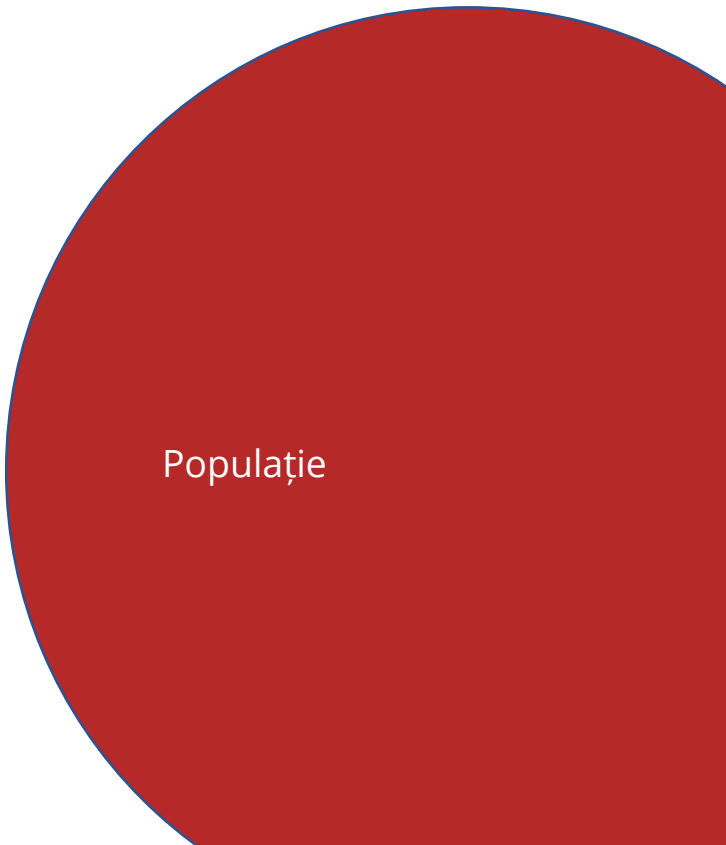
În județul Brașov structura etnică, conform datelor de la recensământul anului 2011, poate fi reprezentată astfel: total populație stabilă 549.217de locuitori din care: români 453.325 (82,54%), maghiari 39.661 (7,22%), germani 2.923 (0,53 %), rromi 18.519 (3,3%) deși, numărul real al populației rrome este cu mult mai mare (așa cum reiese din datele prezentate de primăriile din județ cu populație roma).

Se constată o reticență din partea populației de etnie roma de a își declara apartenența la această etnie. Cu toate acestea se observă că în localități precum: Augustin (29%), Apața (29%), Ormeniș (38%), Târlungeni (29%), Măieruș (39%), Racoș (52%), această etnie reprezintă în 2011, 29-50% din totalul populației locale. Spre exemplu, în comuna Apața, la recensământul din 2011 s-au declarat cetățeni de etnie rromă un număr de 545 de persoane. O estimare a executivului primăriei Apața relevă însă un număr de peste 1.200 de persoane de etnie rromă. În cartierul Gârcini din municipiul Săcele se află cea mai mare comunitate de rromi din județ. Conform datelor recensământului din 2011 în acest cartier se află numai 328 de cetățeni de etnie rromă. În urma desfășurării unui studiu desfășurat în procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Locală a Comunității Gârcini Municipiul Săcele[2], s-a adeverit că numărul real al populației de etnie rromă este de 5.975 locuitori.

Problema nu este nici pe de parte numărul nedeclarat al etnicilor rromi. Problematica este mult mai complexă cu efecte pe plan economic, social, de ordine publică etc. Lipsa veniturilor majorității etnicilor romi, slaba educație, mentalitatea aparte privind societatea și regulile ei, slaba integrare în comunitate, gradul ridicat de criminalitate în aceste comunități, probleme de educație, igienă, sănătate, lipsa proprietății și condițiilor minimale de trai, fac ca problema rromilor să fie tratată în mod particular într-o strategie aparte care să analizeze toate aspectele menționate.

[2] Strategia de Dezvoltare Locală a Comunității Gârcini Municipiul Săcele: https://gal-garcini.ro/pdf/strategie/SDL% 20GAL% 20Garcini.pdf, p.32.

Analiza SWOT

Populație

Puncte Tari	Referințe
• Ponderea populației județului Brașov aflată pe un trend crescător • Județ puternic urbanizat, două treimi din totalul populației județului locuiește în mediul urban • Creșterea numărului de locuitori ce se stabilesc în mediul rural • Sporul natural pozitiv în mediul rural și în zona metropolitană • Creșterea numărului populației în vârstă de muncă cuprinsă între 15-65 ani • Creșterea speranței medii de viață, județul Brașov pe locul doi în România • Multiculturalitate și interculturalitate datorată diversității etnice cu tradiție de 800 de ani	• Creșterea numărului populației cu 1,2% în a.2019 comparativ cu a.2011. • 74% din totalul populației județului locuiește în mediul urban (46% din populație locuiește în municipiul Brașov) • Numărul populației rurale din județul Brașov a crescut cu 8,4% în a.2019, comparativ cu anul a.2011. • Numărului populației în vârstă de muncă a crescut în anul 2019 cu 7,3% comparativ cu anul 2011 • Durata medie a vieții a ajuns la 77,05 de ani în a. 2019, de la 75,25 de ani în a. 2010.

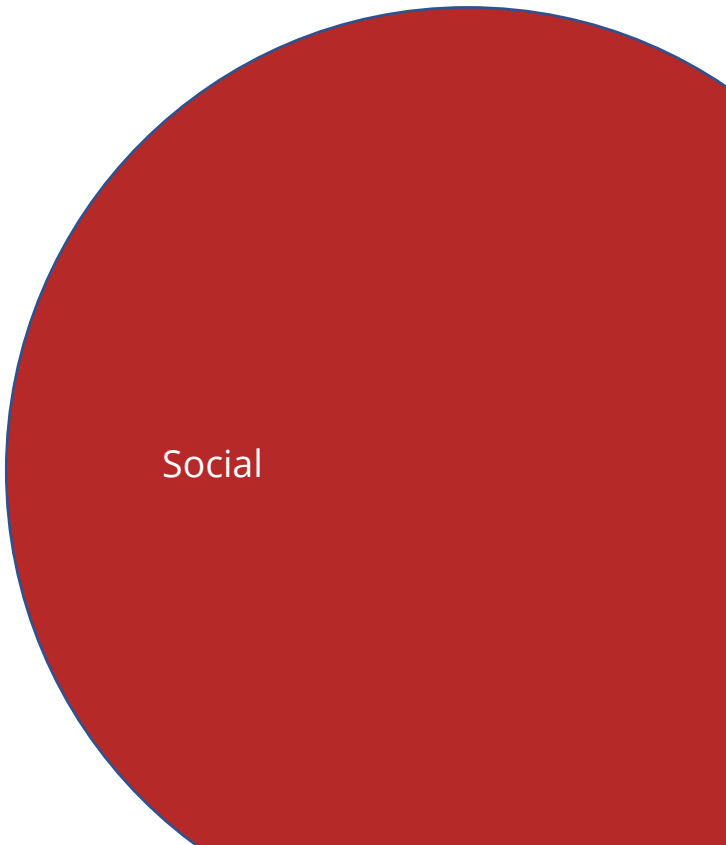
Puncte Slabe	Referințe
• Spor natural negativ la nivel de județ • Scăderea continuă a ponderii populației tinere din totalul populației, în special, a grupei de vârstă 15-34 ani în zonele Făgăraș și Brașov • Migrația tinerilor din mediul rural, în special a celor cu pregătire profesională din cauza lipsei oportunităților de dezvoltare • Decalaj mare a densității populației în zonele județului • Concentrarea populației și mai ales a populației active în zona metropolitană • Îmbătrânirea demografică a populației • Dezvoltarea fenomenului migrației și, mai ales, al migrației forței de muncă • Concentrare mare în unele zone a etnicilor rromi fără venituri și cu un grad scăzut de integrare în comunitatea județului	• Sporul natural total pe județ în anul 2019 a atins cote negative (- 342 persoane). • Ponderea populației tinere a grupei de vârstă 15-34 ani a scăzut în anul 2019 zonele Făgăraș cu 19% și Brașov cu 23% față de anul 2011. • Densitatea populației pe zone în 2019: Zona Brașov - 214 loc/km^2; Zona Făgăraș 50 loc/km^2; Zona Rupea -34 loc/km^2. • Vârsta medie a populației din județ a crescut de la 39,5 în anul 2011, la 41,5 în anul 2011. • Ponderea populației de peste 65 de ani a crescut în anul 2019 cu 33,2% față de anul 2011. • Soldul migrației internaționale din județul Brașov în anul 2016 a constituit 1818 persoane. • După datele recensământului din anul 2011 populația rromă din județ constituie 3,3% (Augustin - 29%, Apața - 29%, Ormeniș - 38%, Târlungeni - 29%, Măieruș - 39%, Racoș - 52%, această etnie reprezintă în 2011, 29-50% din totalul populației locale.)

Oportunități	Referințe
• Crearea de noi locuri de muncă prin dezvoltarea socio-economică a zonelor județului Brașov care pot influența migrația populației în vârstă de muncă către acele arii • Implementarea unor programe de dezvoltare locală poate mări atractivitatea zonelor rurale și poate, astfel, preîntâmpina mărirea dezechilibrului demografic urban-rural	• Numărul salariaților a crescut în anul 2019 cu 23,7% față de anul 2011. • Implementarea de programe și politici favorabile dezvoltării tinerilor familii (ex.: Programele ”Prima casă”)

Riscuri	Referințe
• Accentuarea gradului de dependență demografică (raportul dintre persoanele vârstnice și cele active), cauzată de procesul de îmbătrânire a populației • Menținerea scăzută a natalității va amplifica procesul de îmbătrânire a populației județului • Scăderea populației tinere va genera în timp efecte negative pe piața muncii - lipsa personalului specializat • Migrarea personalului de specialitate, în special a celui înalt calificat și performant, cauzată de condițiile de muncă din sectorul social, de salariile mici și lipsa echipamentelor/dotărilor performante; • Concentrarea mare a unor grupuri dezavantajate (printre care spre ex. etnicii rromi) în unele zone rurale duce la diminuarea procesului de integrare în colectivitate a acestor grupuri; • Densitatea scăzută a localităților din nord și nord-vest duce la o distribuție inegală a populației și dezvoltării per ansamblu a județului; • Rata mare a migrației populației din orașele Făgăraș și Rupea poate duce în timp la creșterea numărului locuințelor abandonate; • În ciuda condițiilor de trai precare, la nivelul comunităților de rromi se înregistrează o natalitate foarte mare, ceea ce poate fi benefic la nivelul comunităților dacă e secondată de o creștere economică, de măsuri punctuale de incluziune socială și de creșterea veniturilor acestei etnii, altfel, creșterea acestei populații fără a beneficia de sprijin susținut poate produce probleme sociale grave.	• Raportul de dependență demografică în județul Brașov constituie 52,8 persoane dependente (0-14 ani și de peste 64 ani) la 100 persoane adulte (15-64 ani) (2019) • Rata de natalitate la nivel de județ în anul 2019 este de 9,5 nou născuți anual la un număr de 1.000 de locuitori, care este mai mică față de anul 2011 (9,8%). • Numărul tinerilor în vârstă de 15-34 de ani a scăzut cu 21% în anul 2018, față de anul 2011 • Indicele de îmbătrânire demografică a constituit în anul 2019 - 106,2 persoane vârstnice (65 ani și peste) la 100 copii (0-14 ani) • În varianta medie a prognozei evoluției populației rezidente în județul Brașov se preconizează o creștere a populației rezidente cu circa 2,6% în anul 2030 și o diminuare în 2070 cu -4,5% raportat la anul 2019.

Analiza SWOT

Analiza situației actuale a județului Brașov

EDUCAȚIA

În prezent, educația reprezintă mai mult decât etapa premergătoare încadrării pe piața muncii. A devenit un proces care se derulează pe tot parcursul vieții, ce are ca fundament și valori curiozitatea, emanciparea, meritocrația, gândirea critică și inovația. Totodată, educația reprezintă un factor orizontal cheie, care stă la baza durabilității. O societate durabilă are ca fundament o educație de calitate la care participă activ membrii săi.

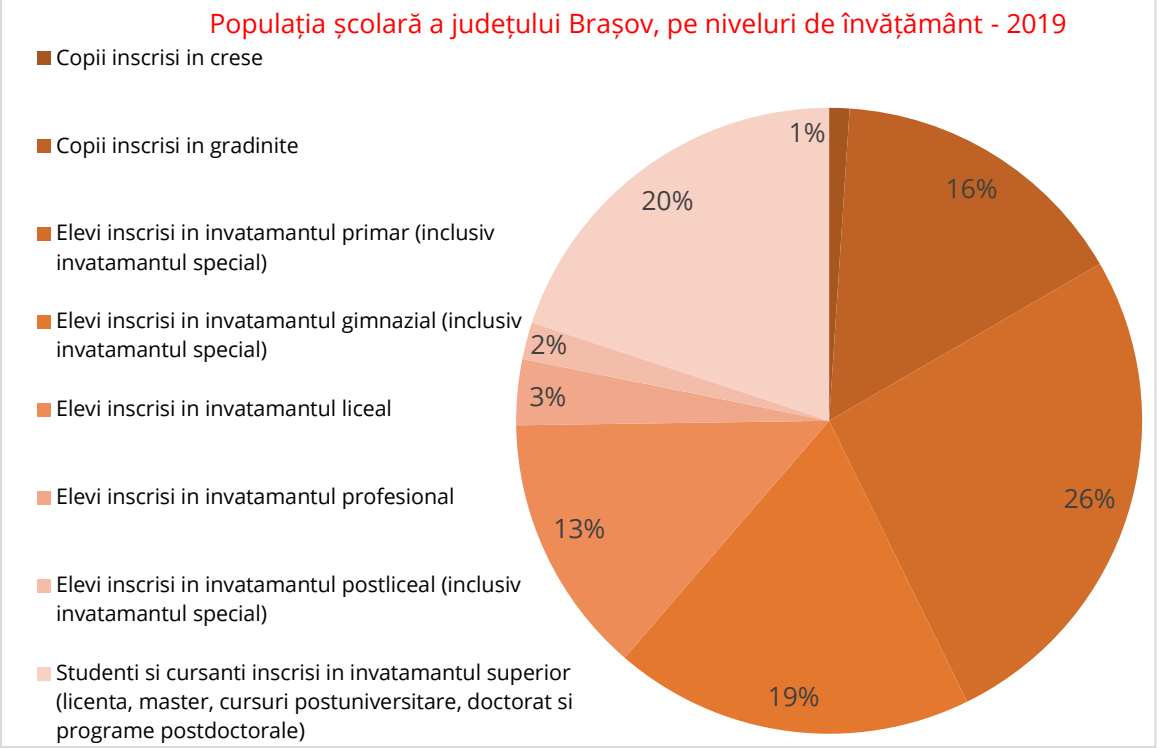
Educația, formarea și învățarea pe tot parcursul vieții sunt indispensabile pentru crearea unei culturi a durabilității.

Actualitatea vine cu o permanentizare a reformelor în educație, având anumite ”vârfuri”- momente ale schimbărilor radicale, ce alternează cu perioade de tranzit și de consolidare. Această reformă continua are drept cauze dinamica axiologică, socială, economică și tehnologică. Politicile educaționale din România sunt racordate cu cele la nivel european. Conform Legii Educației Naționale 1/2011, idealul educațional al sistemului de învățământ românesc este „dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome.”, atât prin formarea capacităților intelectuale, a disponibilităților afective și a abilităților practice, cât și prin practicarea unui sport, în cadrul educației formale și celei non formale. Totodată, Legea Educației Naționale din 2011, prevede o țintă de alocare a 6% din PIB pentru cheltuielile publice totale pentru educație și formare, însă acesta țintă rămâne neatinsă, în anul 2021 fiind de doar 2,5%.

Sistemul național de învățământ este constituit din ansamblul unităților și instituțiilor de învățământ de stat și private de diverse tipuri, niveluri și forme de organizare a activității de instruire și educare. Este structurat în niveluri educaționale, vizând coerența instrucției și educației conform particularităților de vârstă și individuale ale elevilor și studenților. Astfel, sistemul național de învățământ cuprinde următoarele niveluri:

- Educația timpurie (0—6 ani, ISCED 0)
- Învățământul primar (ISCED 1)
- Învățământul secundar inferior (ISCED 2) sau gimnazial
- Învățământul secundar superior (ISCED 3) liceal sau profesional (3 ani)
- Învățământul terțiar non universitar (postliceal - ISCED 4)
- Învățământul superior (ISCED 5-8)

La nivelul anului 2019, populația școlară a județului Brașov reprezenta 3,11% din populația școlară a României și 25,66% din cea a Regiunii Centru, fiind și cea mai numeroasă din regiune. În perioada 2011 – 2013, populația școlară totală a județului Brașov a suferit o scădere bruscă, de la 108.967 persoane la 101.509 în 2013 (7%), o creștere semnificativă s-a înregistrat apoi între 2013 și 2014, cu 3,8% , ajungând până în 2019 la valori apropiate de cele din 2011 – 109.637 de persoane înscrise în unități de învățământ, în timp ce la nivel național există o diferență relativă de peste 7% între anii 2019 și 2011, iar la nivel regional de peste 6%.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Educația antrepreșcolară

Educația antepreşcolară vizează dezvoltarea generală a copilului, care urmează să îi asigure acestuia un start bun în viață. Domeniile de dezvoltare ale copilului vizate în curriculumul specific vârstei antepreşcolare, precum dezvoltarea fizică, sănătatea, igiena personală, dezvoltarea socio-emoţională, dezvoltarea cognitivă, dezvoltarea limbajului și a comunicării, dezvoltarea capacităților și atitudinilor în învățare, sunt esențiale pentru realizarea unei educații particularizate, prin identificarea de către cadrul didactic a potențialului copilului, cât și a dificultăților/ deficienţelor fiecărui copil în parte. Educația antepreșcolară încă nu face parte din sistemul educațional . Educația antepreșcolară este stipulată de Legea Educației Naționale, dar este sub coodonarea Servicilor de Administrare Creșe și Ministerul Sănătății.

Prin OMEC 4.694/02.08.2019 se dorește o Curriculă integrată a educației timpurii, creșă-grădiniță. Tipurile de activități derulate cu copiii în unitățile în care se oferă servicii de educație antepreşcolară, conform Curriculumului specific, sunt:

- jocul cu jucăria, jocul simbolic, jocul senzorial, jocul cu nisip și apă, jocul de construcție, jocul didactic;
- activități artistice și de îndemânare: desen, pictură, modelaj, activități practice și gospodărești;
- activități de muzică și de mișcare: audiții, jocuri muzicale, jocuri cu text și cânt, cântece, euritmie;
- activități de creație și de comunicare: povestiri, memorizări, lucrul cu cartea, citire de imagini;
- activități de cunoaştere: observări, lecturi după imagini, activităţi matematice, convorbiri, jocuri didactice, experimente;
- activităţi în aer liber: plimbări, jocuri la nisipar, jocuri şi întreceri sportive, utilizarea aparatelor de joacă.

Educația antepreșcolară se organizează în creșe și, după caz, în grădinițe și în centre de zi. În județul Brașov, date cu privire la copiii înscriși în creșe avem doar din anul 2014 până în anul

2019, perioadă în care în județul Brașov, doar la nivelul Municipiilor Brașov și Municipiul Făgăraș au existat creșe funcționale. În anul 2019, numărul total de copii înscriși la creșe a fost de 1147 de copii dintre care 1117 (97,38%) în Municipiuul Brașov.

Practic, pentru întreg mediul rural și pentru celelalte orașe ale județului Brașov nu există acces la prima etapă a educației timpurii reprezentată de învățământul antrepreșcolar. Inclusiv la nivelul Municipiului Brașov, există numeroase solicitări de înscriere a copiilor cu vârsta de până la 3 ani care nu pot fi acoperite de unitățile publice existente. Pentru a oferi un acces egal la educație tuturor copiilor și pentru a oferi șanse părinților care au copii cu vârsta de până la 3 ani să lucreze, este necesară înființarea de creșe în toate UAT-urile județului. Educația timpurie în cadrul creșelor poate să reprezinte un sprijin foarte bun pentru comunitățile marginalizate, caracterizate de capital educațional redus, rată scăzută a ocupării și rată ridicată a abandonului școlar.

Învăţământul preuniversitar

Învăţământul preşcolar, primar, secundar şi postsecundar non-terţiar formează învăţământul preuniversitar. Învăţământul preuniversitar este subordonat Ministerului Educaţiei Naționale prin inspectoratele şcolare judeţene. Învățământul preuniversitar este parte integrantă a învățământului național constituit ca sistem, reunind unitățile de învățământ de stat, particulare și confesionale, autorizate sau acreditate. Este organizat pe niveluri, forme de învățământ și, după caz, filiere și profiluri, și asigură condițiile necesare pentru dobândirea competențelor-cheie și pentru profesionalizarea progresivă.

Învăţământul preșcolar (grupa mare), învățământul primar, secundar inferior și secundar superior (învătamânt obligatoriu de 11 clase) constituie învățământul obligatoriu. Accesul la nivelul superior se realizează prin examen de evaluare națională și de repartizare în unități de învățământ secundar superior. Conform Legii 56/2019, treptat, va crește numărul de ani obligatorii din învățământul preșcolar, incluzând până în 2030 și grupa mică.

Unul dintre studiile internaționale cu rezonanță mondială realizat periodic PISA (Programme for International Student Assessment) evidențiază o situație îngrijorătoare în ceea ce privește performanțele elevilor români atât ca evoluție în perioada 2012-2018, dar și comparativ cu țările europene. Evaluarea PISA are scopul de a măsura dezvoltarea competenţelor de bază ale elevilor cu vârste între 15 și 16 ani, în domeniile citire/lectură, matematică şi ştiinţe. Intervalul de vârstă 15-16 ani este reprezentativ pentru finalizarea sau apropierea de finalizarea învăţământului obligatoriu. Evaluarea PISA pune accent pe competențele necesare pentru viaţa personală, socială sau pentru integrarea pe piaţa muncii – mai concret, accentul nu cade neapărat pe ceea ce știu elevii, ci pe aplicarea cunoștințelor în situații concrete de viață. Însă PISA nu este doar un indicator precis al capacităţii elevilor de a participa pe deplin la viaţa societăţii după învăţământul obligatoriu, ci este și un instrument eficient pe care statele îl pot utiliza pentru a rafina politicile lor educaţionale, așa cum declara Secretarul General al OCDE, Angel Gurría.

Rezultatele PISA 2018 la Citire/Lectură arată că România a obținut un scor de 428 de puncte, în scădere cu 6 puncte față de testarea PISA 2015, cu 10 puncte mai puțin decât la PISA 2012. La Matematică rezultatele PISA 2018 înregistrează cea mai mare scădere față de testarea anterioară din istoria acestor teste. Este vorba despre 14 puncte pierdute de România față de PISA 2015 și 15 puncte față de PISA 2012. Rezultatele PISA 2018 pentru Științe sunt și ele mai slabe, diferența față de cele de la PISA 2015 fiind de 9 puncte, iar față de 2012 – 12 puncte.

Procentul elevilor care se află sub nivelul 2 pe fiecare domeniu de testare este următorul, în 2018: științe - 44%, matematică - 46,5%, citire/lectură - 40,8%. Comparativ cu 2015, acest

procent a crescut cu 0,4% la citire/lectură și cu 5,7% la matematică, însă a scăzut cu 3% la științe. La citire, elevii cu performanțe sub nivelul 2 pot înțelege texte simple, cu vocabular simplu și cu informații explicite, însă nu pot realiza inferențe pe baza textului citit, nu pot trage concluzii. Acești elevi au dificultăți de interpretare a semnificației textelor parcurse. La matematică, pot utiliza elemente simple de calcul, dar nivelul lor de achiziții nu este suficient pentru a putea utiliza gândirea matematică în situații variate de viață. La științe, pot recunoaște și pot identifica unele explicații ale fenomenelor științifice simple, însă nu pot găsi cauzalități sau corelații științifice fără sprijin sau ghidare.

În clasamentul țărilor europene, România ocupă ultimele locuri, alături de Bulgaria și Cipru, situându-se sub media OECD la toate cele 3 domenii evaluate.

		Science
		PISA 2018
No.		Mean
1	Estonia	530
2	Finlanda	522
3	Polonia	511
4	Slovenia	507
5	Regatul Unit	505
6	Germania	503
7	Olanda	503
8	Belgia	499
9	Suedia	499
10	Rep.Ceha	497
11	Irlanda	496
12	Danemarca	493
13	Franţa	493
14	Portugalia	492
IS	Austria	490
16	Letonia	487
	OECD average	484
17	Spania	483
18	Lituania	482
19	Ungaria	481
20	Luxemburg	477
21	Croaţia	472
22	Italia	468
23	Slovacia	464
24	Malta	457
25	Grecia	452
26	Cipru	439
27	România	426
28	Bulgaria	424

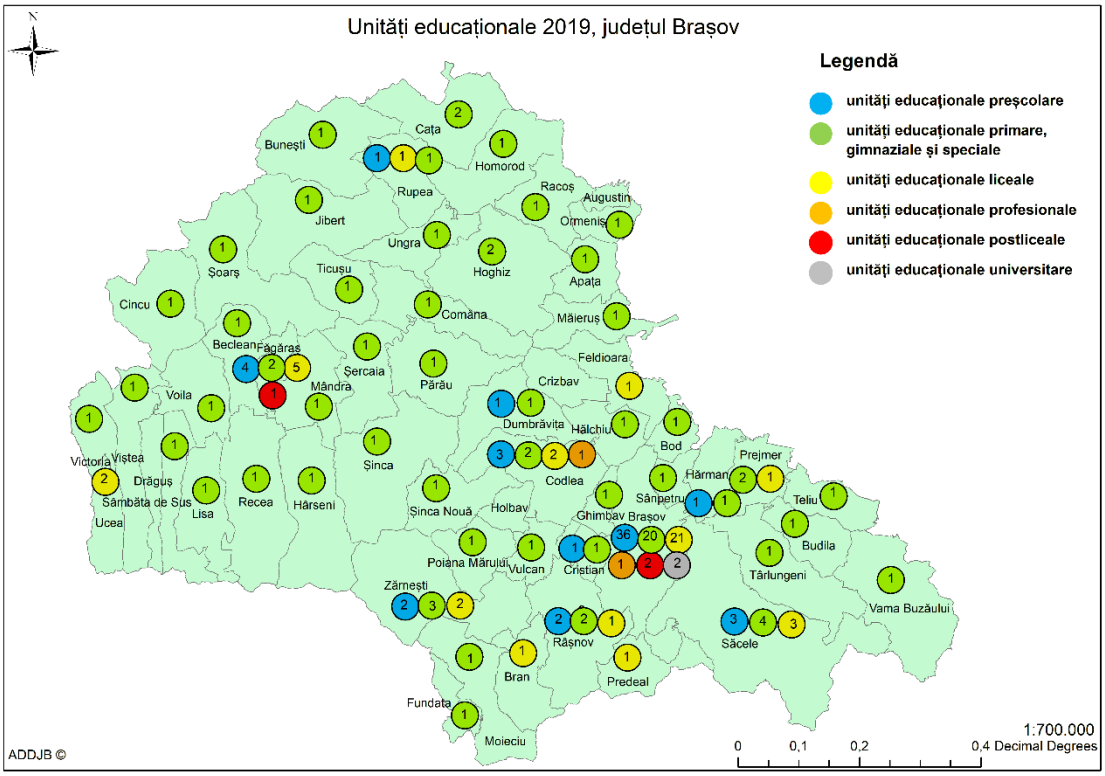
		Reading
		PISA 2018
No.		Mean
1	Estonia	523
2	Finlanda	520
3	Irlanda	518
4	Polonia	512
5	Suedia	506
6	Regatul Unit	504
7	Danemarca	501
8	Germania	498
9	Spania*	496*
10	Slovenia	495
11	Belgia	493
12	Franţa	493
13	Portugalia	492
14	Rep.Ceha	490
15	Olanda	485
16	Austria	484
	OECD average	482
17	Letonia	479
18	Croaţia	479
19	Italia	476
20	Ungaria	476
21	Lituania	476
22	Luxemburg	470
23	Slovacia	458
24	Grecia	457
25	Malta	448
26	România	428
27	Cipru	424
28	Bulgaria	420

		Mathematics
		PISA 2018
No.		Mean
1	Estonia	523
2	Olanda	519
3	Polonia	516
4	Slovenia	509
5	Danemarca	509
6	Belgia	508
7	Finlanda	507
8	Regatul Unit	502
9	Suedia	502
10	Germania	500
11	Irlanda	500
12	Austria	499
13	Rep.Ceha	499
14	Letonia	496
15	Franţa	495
16	Portugalia	492
	OECD average	489
17	Italia	487
18	Slovacia	486
19	Luxemburg	483
20	Spania	481
21	Ungaria	481
22	Lituania	481
23	Malta	472
24	Croaţia	464
25	Grecia	451
26	Cipru	451
27	Bulgaria	436
28	România	430

Printre lipsurile identificate de OECD în țara noastră care afectează formarea sunt: infrastructura necorespunzătoare, abandonul școlar, subfinanțarea. Totodată, din analiza Raportului din 2018 reiese faptul că există o corelație puternică între PIB-ul unei țări și rezultatele la științe și matematică, la fel cum se întâmplă și între rezultatele la citit și statutul socioeconomic din care provin elevii în România.

Accesul la educația timpurie este un indicator crucial pentru parcursul ulterior al copilului. Rezultatele PISA indică faptul că diferența medie de punctaj obținut de adolescenții care au frecventat grădinița și cei care nu au avut acces la învățământ preșcolar este de 53 de puncte (echivalentul a peste un an de școală).

În județul Brașov, la nivelul anului 2019, distribuția unităților de învățământ preuniversitar se prezintă astfel:

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Învăţământul preşcolar

Participarea la învățământul preșcolar crește șansele de reușită școlară și scade riscul abandonului școlar al elevilor. În prezent, în România învățământul obligatoriu include grupa mare din învățământul preșcolar. Grupa mijlocie devine obligatorie cel mai târziu începând cu 2023, iar grupa mică cu 2030. Învățământul preșcolar se desfășoară în grădinițe sau în școli (de stat sau private), care au ca secție grupe de învățământ preșcolar, după același curriculum și respectând aceleași standarde naționale.

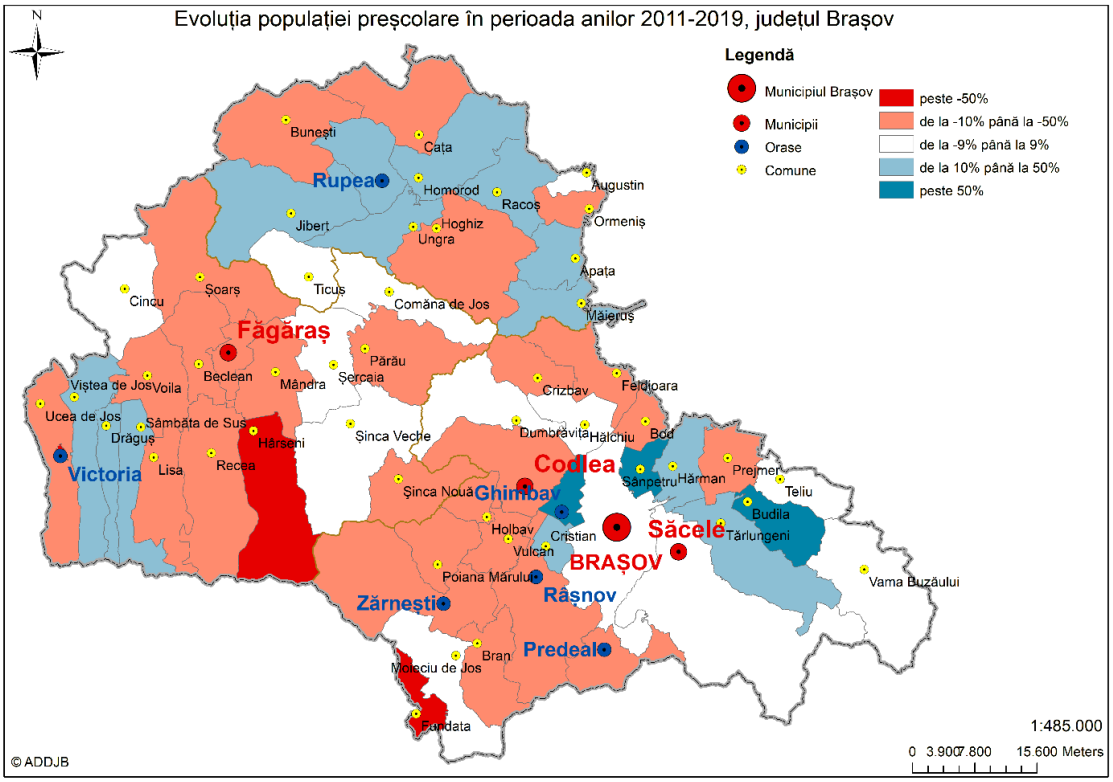
Prin definirea standardelor specifice de acreditare şi de referinţă se urmărește asigurarea unui nivel minim de calitate a serviciului educaţional oferit de învăţământul preşcolar, cu focus pe dezvoltarea armonioasă a personalităţii fiecărui copil, potrivit ritmului propriu şi trebuinţelor sale, fiind susținute formarea autonomă şi creativă a acestuia.

Conform documentului ”Cerinţe minimale pentru serviciul educational furnizat de unităţile de învăţământ preşcolare” publicat pe website-ul ARACIP, se consideră că aplicarea standardelor minime de calitate va asigura, pentru beneficiarii direcţi, copii cu vârste cuprinse între 3 şi 6 ani: – dezvoltarea fizică; – dezvoltarea socio -emoţională; – dezvoltarea limbajului, a comunicării şi a premiselor cititului şi scrisului; – premisele dezvoltării cognitive; – capacităţi şi atitudini de învăţare.

Pentru anul 2020, Uniunea Europeană își propusese o pondere de minim 95% a copiilor cu vârsta între 4 și 7 ani care au beneficiat de educație preșcolară.

Unul dintre studiile realizate inclusiv în Regiunea Centru cu date culese în anii 2011 și 2013– Părăsirea timpurie a școlii – cauze și efecte (Studiu derulat în școli cu clasele V-VIII din regiunile

Centru, Nord-Est, Sud-Muntenia, date colectate în 2011 și 2013 realizat de Roma Education Fund relevă că ponderea elevilor intervievați care nu au mers niciodată la grădiniță era de aprozimativ 30%, (26% copii romi, 4 % neromi). În ceea ce-i privește pe copiii romi, studiile arată ca 76% dintre copiii și tinerii romi sub 19 ani nu au mers la grădiniță. De asemenea, trei sferturi dintre copiii romi care au abandonat școala nu au mers la grădiniță.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

În județul Brașov, populația școlară din învățământul preșcolar, în perioada 2011-2019, a oscilat între 18.876 în 2011 și a atins valoarea cea mai mică în anul 2017 - 16.388 (scădere procentuală de 13,18% a numărului de copii înscriși la grădiniță). Atât în urban, cât și în rural, cele mai mari valori sunt cele din anul 2011. În 2019 scăderile procentuale în urban și în rural raportate la 2011 sunt de 12,25 %, respectiv de 2,37 %. Din cele 29 UAT-uri din rural în care numărul copiilor înscriși la grădiniță a scăzut cu mai mult de 10 %, 12 au înregistrat cresteri ale numărului de copii născuți vii în perioada 2008-2016 (Beclean, Bunești, Crizbav, Fundata, Hoghiz, Holbav, Părău, Prejmer, Recea, Șoarș, Voila, Ucea).

Localitățile cu creșteri semnificative sunt: Ghimbav, Rupea, Apața Budila, Cristian, Drăguș, Hărman, Homorod, Jibert, Măierus, Racoș, Sâmbăta de Sus, Sânpetru, Tărlungeni, Ungra, Viștea. Dintre acestea, Apața, Drăguș, Măierus și Ungra au înregistrat creșteri ale numărului de preșcolari, deși numărul născuților vii în perioada 2008-2016 a fost în scădere.

Se observă creșterea numărului de preșcolari mai ales în localitățile unde ponderea persoanelor defavorizate, comunităților rome este semnificativă și în cele imediata apropiere a Municipiului Brașov. Principalele cauze sunt reprezentate de introducerea programelor sociale de tipul ”tichete pentru grădiniță”, ”cornul și laptele”, respectiv de dezvoltarea UAT-urilor din zona Metropolitană.

Evoluția populației școlare - copii înscriși la grădiniță în județul Brașov în perioada 2011-2019

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TOTAL	18876	16408	17014	16964	16516	16408	16388	17193	17093
Urban	13515	11722	12076	11861	11604	11331	11408	11968	11859
Rural	5361	4686	4938	5103	4912	5077	4980	5225	5234

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Evoluția numărului de unități de învățământ preșcolar 2011-2018, rural-urban

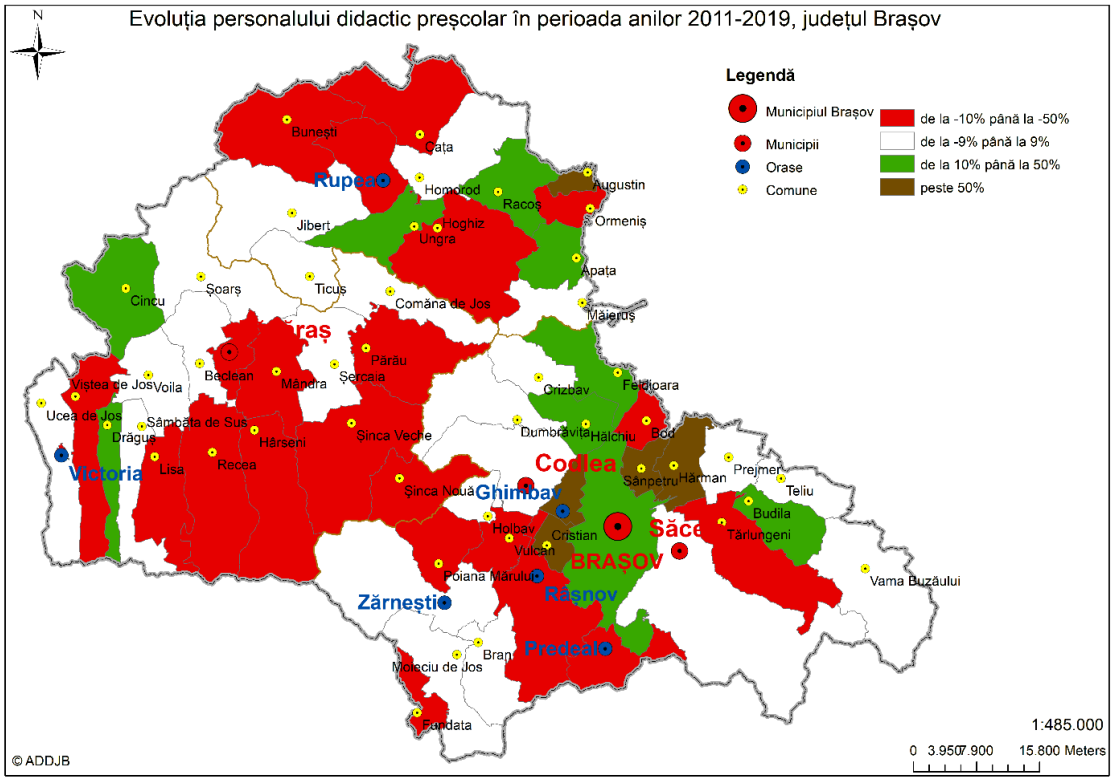
Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TOTAL	90	84	68	74	75	71	63	57	54
Urban	71	65	63	68	69	68	59	54	51
Rural	19	19	5	6	6	3	4	3	3

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Numărul gradinițelor a scăzut cu 40%. În orașe este o scădere cu 28,17% a numărului de unități de învățământ preșcolar, iar în mediul rural o scădere cu 84,21%, în timp ce personalul didactic din învățământul preșcolar a crescut de la 1067 la 1125 cu ponderi menținute în toată perioada analizată 76-77% urban și 23-24% rural.

Se observă creșteri semnificative ale numărului personalului didactic în Municipiul Brașov, în Orașul Ghimbav, Cristian, Hărman, Hălchiu, Sânpetru – zona metropolitană și în Feldioara, Budila, Augustin, Apața, Racoș, Ungra – localități în care comunitatea romă are pondere mare. În Feldioara și Hălchiu evoluția numărului de cadre didactice este contrară evoluției populației școlare.

Personalul didactic pentru învățământul preșcolar a scăzut vizibil în Mun. Făgăraș, Orașul Victoria, Hârseni, Lisa, Mândra, Pârău, Șinca, Șinca Nouă, Recea, Rupea, Hoghiz, Ormeniș, Cața, Bunești, Tărlungeni, Râșnov, Bod, Fundata, Poiana Mărului, Vulcan. Dintre acestea , doar Șinca și orașul Rupea au înregistrat creșteri ale populației școlare, în celelalte localități evoluția numărului de cadre didactice urmând același trend cu cea a populației școlare.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Una dintre cauzele care au condus la scădera numărului de unități de învățământ preșcolar este reprezentată de faptul că în mediul urban funcționează unități de învățământ preșcolar neautorizate frecventate de mulți copii de vârstă preșcolară. Totodată, scăderea numărului de personalități juridice se explică prin arondarea grădinițelor la alte grădinițe sau la alte școli. Creșterea numărului personalului didactic s-a produs în zonele cu dezvoltare urbană a Brașovului, care a atras familii tinere din alte județe, atât în Municipiul Brașov, cât și în localitățile din imediata apropiere, în zonele cu investiții în grădinițele (Ghimbav, Hărman, Sânpetru) sau unde s-a făcut trecerea de la program normal la program prelungit.

Scăderea numărului de personal didactic s-a produs acolo unde este distanță mare pentru navetă, lipsa unor trasee directe și populație școlară romă.

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Diferență relativă
TOTAL populație preșcolară	18876	16408	17014	16964	16516	16408	16388	17193	17093	-9,44%
TOTAL personal didactic	1067	1034	1081	1092	1102	1104	1136	1127	1125	5.44%
TOTAL grădinițe	90	84	68	74	75	71	63	57	54	-40%
Urban populație preșcolară	13515	11722	12076	11861	11604	11331	11408	11968	11859	-12,25%
Urban personal didactic	810	790	823	829	846	846	870	863	861	6,29%
Urban grădinițe	71	65	63	68	69	68	59	54	51	-28,16%
Rural populație preșcolară	5361	4686	4938	5103	4912	5077	4980	5225	5234	-2,36%
Rural personal didactic	257	244	258	263	256	258	266	264	264	2.72%
Rural grădinițe	19	19	5	6	6	3	4	3	3	-84.21%

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Scăderea numărului de copii înscriși la grădiniță în mediul urban se explică și prin faptul că mulți frecventează diverse unități private care desfășoară activități pentru preșcolari, dar care nu sunt acreditare ca grădinițe. În prezent, își desfășoară activitatea, din aproximările reprezentanților ISJ, circa 40 de astfel de structuri, însă doar 4 sunt acreditate și 12 autorizate temporar de ARACIP.

Cu toate că numărul personalului didactic a crescut, în Municipiul Brașov, în cadrul grădinițelor cu program prelungit, numărul copiilor dintr-o grupă unde sunt alocați câte un doi educatori alternativ, este, în unele cazuri, de peste 30. Acest raport de copii la un educator face dificilă educarea copiilor în sensul în care să fie încurajate creativitatea și curiozitatea acestora și determină un stil coercitiv, autoritar prin care copiii învață mai degrabă să se supună decât să analizeze, să aibă initiative, să își asume responsabilități. Acest fenomen este o consecință a faptului că finanțarea școlilor de către Ministerul Educației se face în funcție de numărul elevilor.

Grădinițele, în special cele din mediul rural, în marea lor majoritate, necesită dotări corespunzătoare, spații de joacă și de îngrijire corespunzătoare standardelor actuale, buget alocat achiziționării de rechizite și consumabile. În prezent, inclusiv în Municipiul Brașov, multe gradinițe solicită părinților achiziționarea de jucării, cărți, rechizite, consumabile, etc.

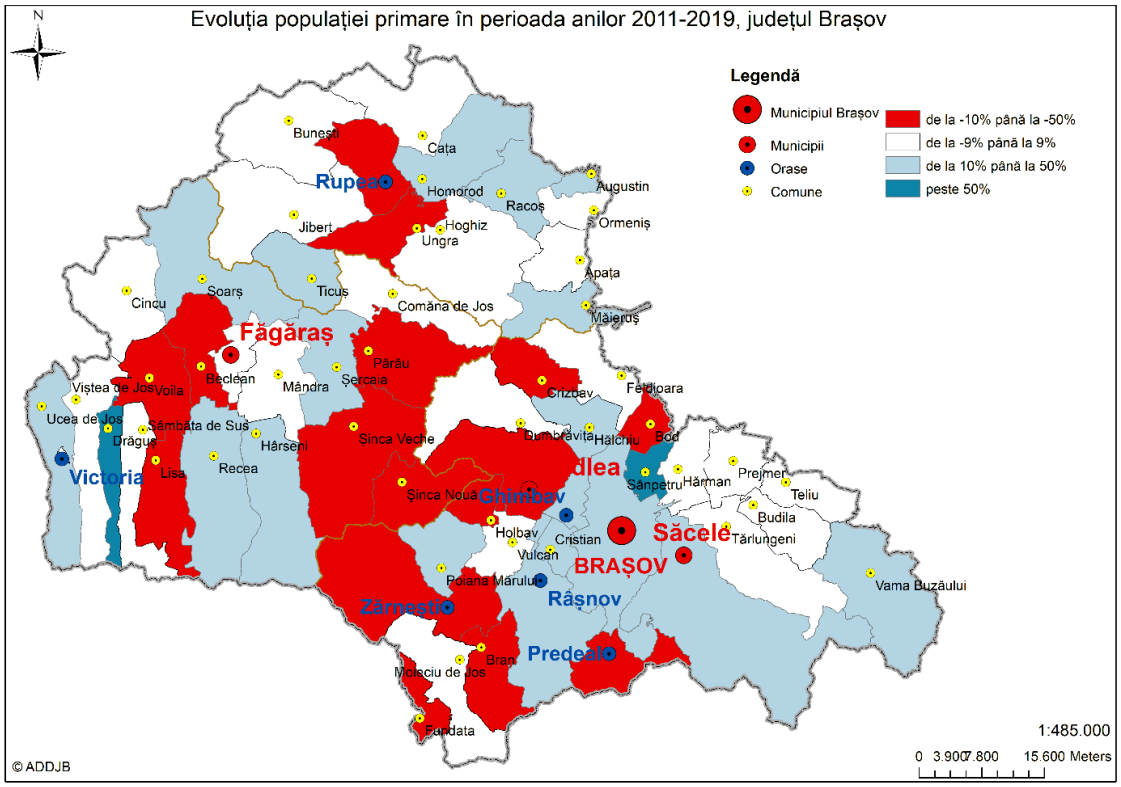
Conform standardelor actuale, terenul aferent unităților de învățământ preșcolar trebuie să aibă între 10 – 50 mp/ elev/ tură, în funcţie de factorii geografici, de mediu – urban, rural - şi de specificul unităţii: cu/ fără internat şi cantină. În multe grădinițe urbane, copiii din grădinițele de stat nu pot să participe la activități în aer liber; pe de o parte este foarte dificil din cauza raportului copii/ educator și, pe de altă parte, numărul de copii dintr-o grădiniță este prea mare pentru spațiul de joacă amenajat în aer liber în curtea grădinițelor, nefiind respectat standardul amintit.

Se impune construcția de grădinițe moderne, cu spații și dotări corespunzătoare standardelor actuale și reorganizarea spațiului, dotarea corespunzătoare a celor existente. Se impun campanii periodice și măsuri de încurajare pentru înscrierea copiilor la grădiniță începând de la o vârstă cât mai mică, în special în beneficiul familiilor cu capital material, social, educațional limitat, participarea la educația preșcolară crescând șansele de reușită școlară a copiilor care provin din familii aflate în dificultate.

Elevi inscrisi in invatamantul primar

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Diferență relativă
TOTAL	25916	26750	27321	27461	28519	28776	28482	9,90%
urban	17364	18053	18561	18753	19478	19656	19465	12,10%
rural	8552	8697	8760	8708	9041	9120	9017	5,44%

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

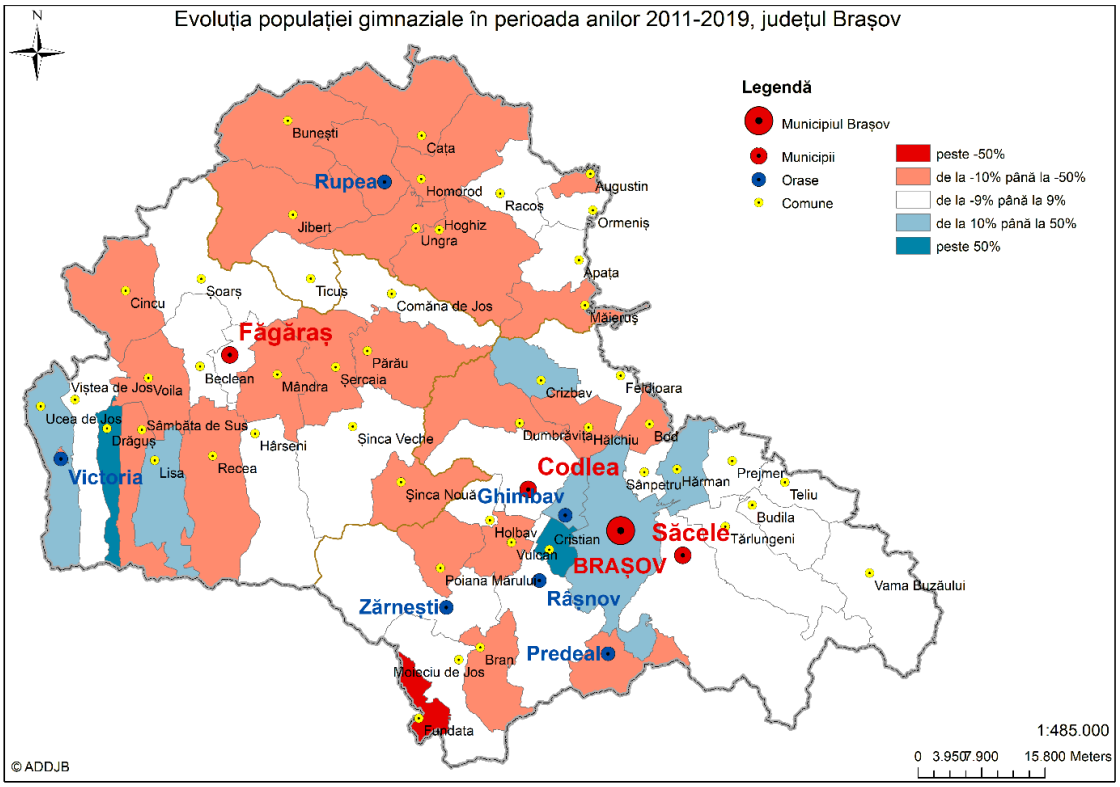

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Elevi inscrisi in invatamantul gimnazial

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Diferență relativă
TOTAL	19000	19305	19459	19880	19595	19683	20246	6,56%
Urban	12870	13100	13291	13765	13649	13964	14585	13,33%
Rural	6130	6205	6168	6115	5946	5719	5661	-7,65%

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Creșteri semnificative ale populației școlare atât la nivelul primar, cât și la cel gimnazial, în județul Brașov, în perioada 2011-2019 se observă în următoarele localități: Municipiul Brașov, Orașul Ghimbav, Cristian, Draguș, Ucea.

Se observă, de asemenea, creșterea populației școlare atât în ciclul primar, cât și în cel gimnazial în reședința județului și în localitățile din zona metropolitană cu cea mai mare dezvoltare și în comune care aparțin de Țara Făgărașului.

Localitățile în care au avut loc creșteri semnificative (peste 10%) ale populației școlare doar la nivel primar sunt: Săcele, Râșnov, Augustin, Homorod, Măieruș, Racoș, Târlungeni, Ticușu, Vama Buzăului, Hălchiu, Hârseni, Poiana Mărului, Sânpetru, Șercaia, Șoarș, primele 7 dintre acestea fiind localități în care sunt prezente comunități rome marginalizate care o o pondere mare în populația localităților de care aparțin.

Localitățile în care sunt creșteri ale populației școlare doar la nivel gimnazial sunt Crizbav și Lisa.

Scăderi ale numărului de elevi atât în ciclul primar, cât și în cel gimnazial s-au înregistrat la: Predeal, Rupea, Bran, Fundata, Părău, Șinca Nouă.

În Augustin, Bod, Hălchiu, Homorod, Măieruș, Poiana Mărului, Șercaia s-a înregistrat o creștere a numărului de elevi la nivel primar și o scădere la nivel gimnazial.

În Orașul Victoria și în comunele Bunești, Cața, Cincu, Dumbrăvița, Hoghiz, Mândra, Sâmbăta de Sus, Recea, Ungra, Voila, Vulcan are loc scăderea numărului de elevi la nivel gimnazial.

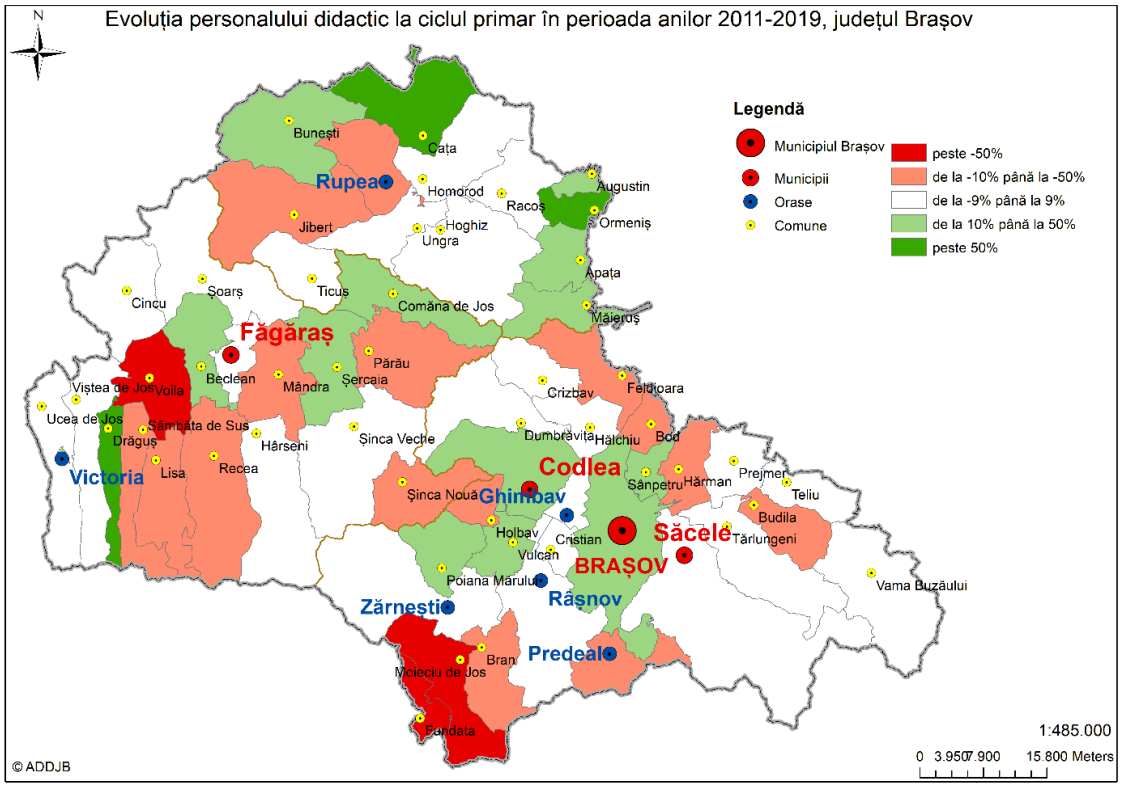
În comunități cunoscute ca având o pondere mare a populației rome sărace se observă o creștere a numărului de copii înscriși în învățământul primar și o scădere semnificativă a numărului de copii din ciclul gimnazial – în localități precum Augustin, Homorod, Măieruș.

Evoluția numărului de cadre didactice din învățământul primar și gimnazial nu urmează aceeași traiectorie cu cea a populației școlare. Dacă la populația școlară avem creșteri de 9,90% în învățământul primar și 6,56% în cel gimnazial între 2013 și 2019, numărul cadrelor didactice crește cu doar 5,70% în învățământul primar și 2,87% în învățământul gimnazial.

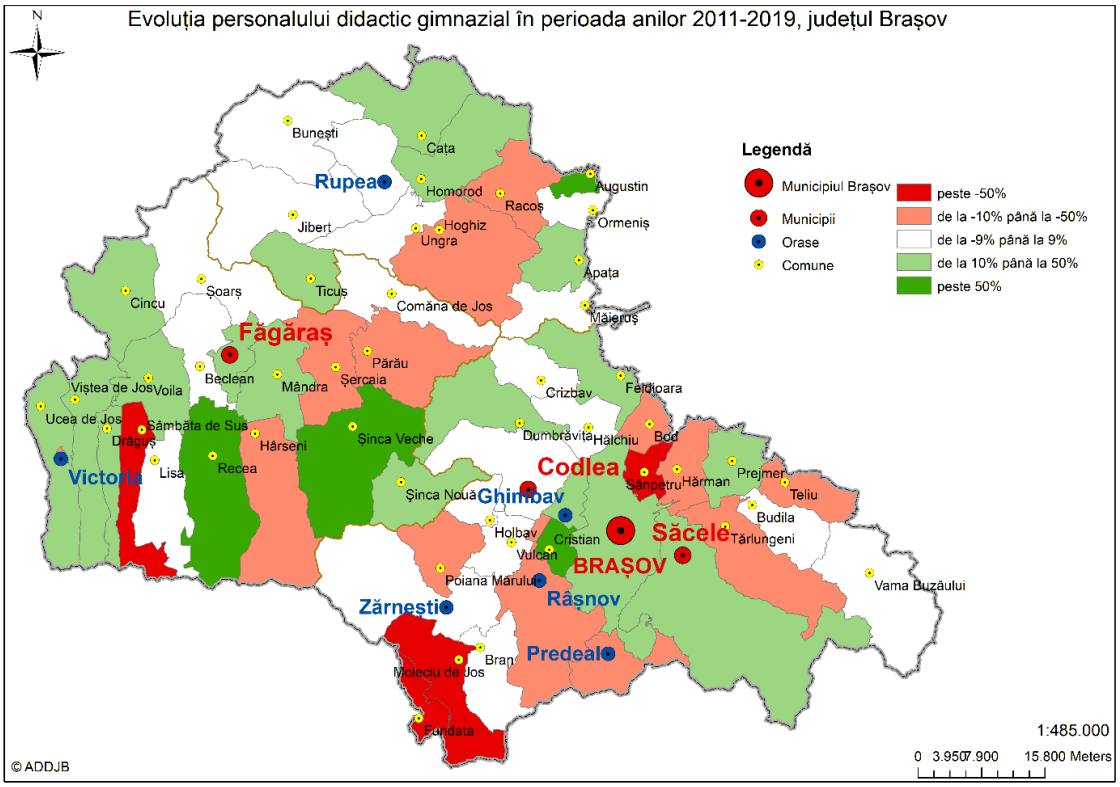
Evoluția numărului de cadre didactice – nivelele primar și gimnazial, din județul Brașov – 2013-2018

Nivel	Mediu	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019	Diferență relativă
Nivel primar	Total	1229	1258	1247	1263	1324	1286	1299	5,70%
	Urban	727	764	778	781	801	806	804	10,59%
	Rural	502	494	469	482	523	480	495	-1,39%
Nivel gimnazial	Total	1776	1769	1560	1691	1722	1735	1827	2,87%
	Urban	1085	1057	956	1033	1044	1076	1145	5,53%
	Rural	691	712	604	658	678	659	682	-1,30%

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

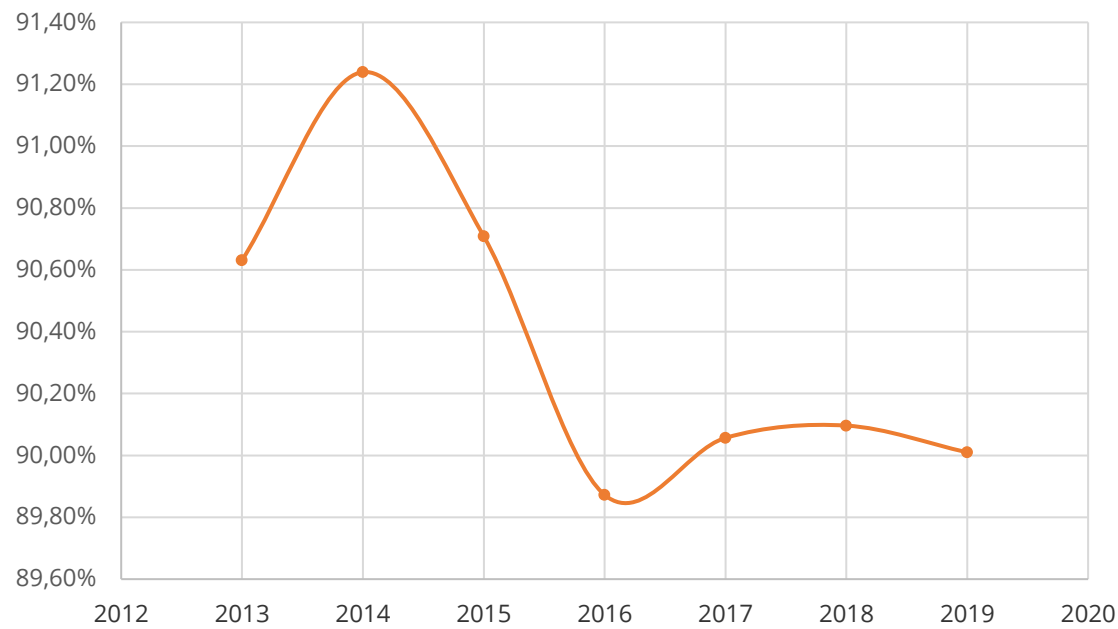
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Trendurile inechitabile înregistrate între populația școlară și numărul cadrelor didactice se reflectă și în raportul numărului de elevi care revin unui cadru didactic. Astfel, dacă în anul 2013 raportul elevi de nivel primar/ cadru didactic era de 21,08, iar cel al elevilor de gimnaziu la un cadru didactic de 10,69, în anul 2019 acesta a crescut la 21,93, respectiv 11,08. În mediul urban încărcarea numărului de elevi de nivel primar per profesor este mai mare, ajungând în anul 2019 la 24,21, cea mai mare din intervalul 2013-2018 fiind în anul 2018 – 24,38. Municipiul Brașov se remarcă printr-un raport de 25,37 la nivel primar în anul 2019, de asemenea, cel mai mare din intervalul analizat.

Creșterea numărului de elevi din mediul urban, în special în Municipiul Brașov, vine în contextul în care în ultimii 10 ani nu a fost construită nicio clădire nouă cu destinația de școală. Numărul școlilor și al sălilor de clasă rămâne același, iar numărul elevilor crește pe fondul creșterii populației Municicpiului Brașov și înscrierii copiilor din zona metropolitană la școlile din Municipiul Brașov. În unele situații, numărul elevilor din clasele primare depășește 35, ceea ce face foarte dificilă desfășurarea actului didactic. În Planul de școlarizare pentru anul 2020-2021 pentru înscrierea în clasa pregătitoare se observă o frecvență mare a claselor cu 25 de elevi, clasele care tind să depășească acest număr fiind excepții.

Rata brută de cuprindere în învățământul primar și gimnazial a fost calculată ca raportul între populația școlară din învățământul primar și gimnazial, inclusiv cel special, și populația rezidentă din anul respectiv la 1 iulie, cu vârsta între 6 și 14 ani.

Evoluția ratei brute de cuprindere în învățământul primar și gimnazial în județul Brașov, 2013-2019

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

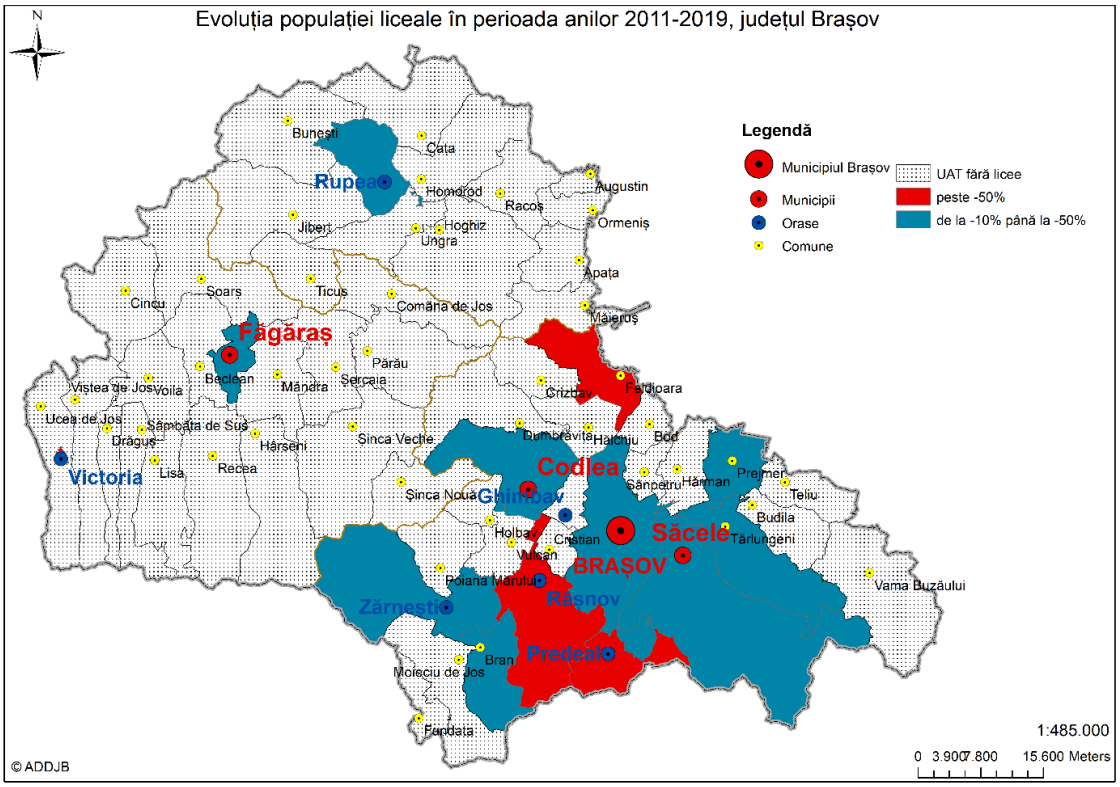
Având în vedere programul de lucru al părinților și principiul accesului egal la educație, se impune generalizarea programului ”școală după școală” și subvenționarea meselor pentru elevii din medii defavorizate, măsură ce va contribui și la reducerea ratei de abandon școlar.

În mediul rural sunt necesare construcția de școli moderne sau reabilitarea și modernizarea celor existente, dotarea lor, cu accent pe digitalizare, și formarea cadrelor didactice atât în ceea ce privește abordarea elevilor în cadrul orelor online, cât și în ceea ce privește utilizarea echipamentelor IT și a soft-urilor educaționale actuale.

Învățământul liceal, profesional și tehnic este format din:

- învăţământ liceal, care cuprinde clasele de liceu IX—XII/XIII, cu filieră: teoretică, vocațională sau tehnologică;
- învăţământ profesional cu durata de 3 ani; absolvenţii învăţământului profesional care promovează examenul de certificare a calificării profesionale pot urma cursurile învăţământului liceal.

La nivel național, populația școlară din învățământul liceal, profesional și tehnic a scăzut cu 20,21%, între anii 2011-2019, scăderea înregistrându-se de fapt în rândul elevilor înscriși la liceu (-25,67%), în timp ce numărul elevilor de la școli profesionale a crescut cu 7,14%. Aceleași trenduri sunt observate și la nivelul județului Brașov, unde populația școlară totală din învățământul liceal, profesional și tehnic a scăzut cu 12,58%, mai exact cu 2655 elevi, de la 21.104 în anul 2011 la 18.449 în ajul 2019. În acest timp, numărul elevilor înscriși la școlile profesionale din județul Brașov a crescut de 12,61 ori, de la 295 la 3722, iar numărul celor înscriși la liceu a scăzut cu 29,23%, de la 20.809 la 14.727.

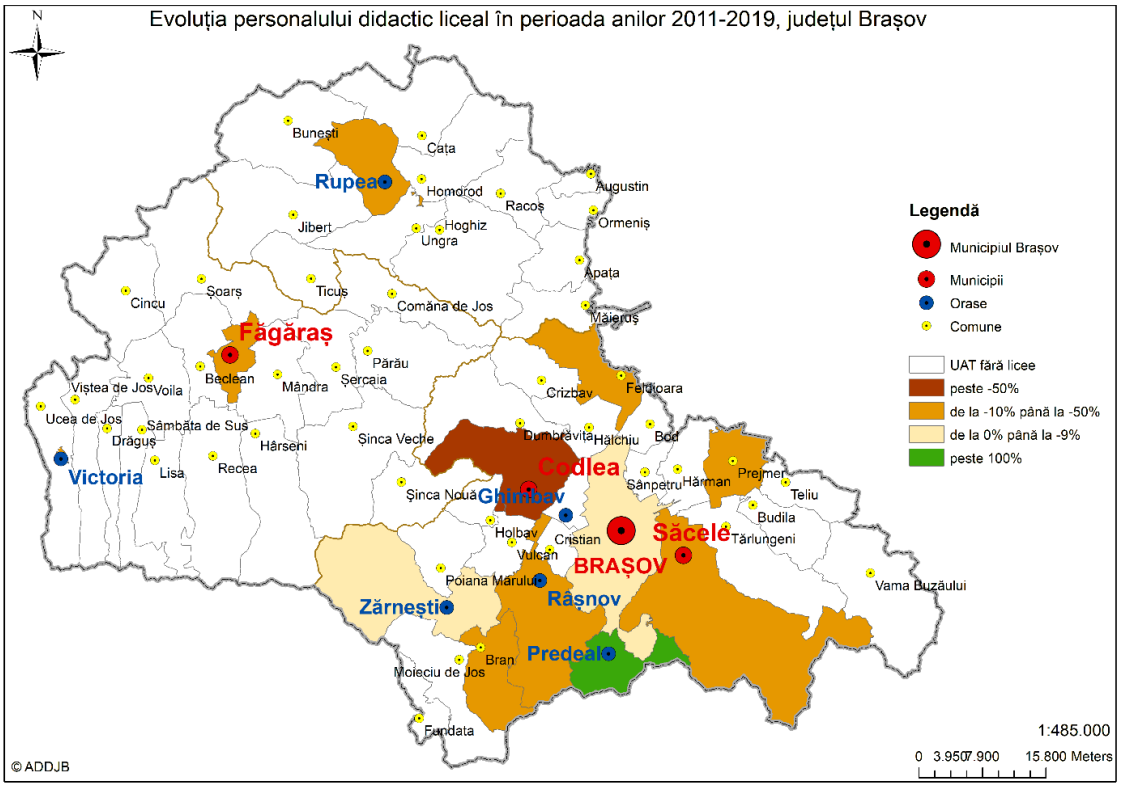
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Începând cu anul școlar 2017-2018 a fost introdus învățământul dual, care permite elevilor înscriși la o școală profesională de stat să își formeze cunoștințele practice în mediul real de munca oferit de companii, să se familiarizeze cu mediul de muncă direct în firma care are nevoie de competențele elevului, ceea ce reprezintă un important atu la începutul vieții profesionale. Învăţământul dual este o formă de organizare a învăţământului profesional şi tehnic cu următoarele caracteristici specifice: este organizat la iniţiativa operatorilor economici interesaţi, în calitate de potenţiali angajatori şi parteneri de practică; asigură oportunităţi sporite de educaţie şi formare profesională pe baza unui contract de parteneriat şi a unor contracte individuale de pregătire practică, prin pregătirea practică organizată în răspunderea principală a operatorilor economici; operatorii economici asigură pregătirea practică a elevilor, bursă la nivelul celei acordate din fonduri publice şi alte cheltuieli pentru formarea de calitate a elevilor; facilitează implicarea operatorilor economici în mecanismele decizionale la nivelul unităţii de învăţământ partenere.

Şcoala Kronstadt din Braşov este prima care a adoptat sistemul dual, fiind un proiect pilot la nivel national, inițiat în anul 2012, care s-a dovedit de success și, ulterior, a fost preluat la nivel national. La succesul proiectului o contribuție marcantă a avut-o buna colaborare dintre instituțiile locale și mediul de afaceri.

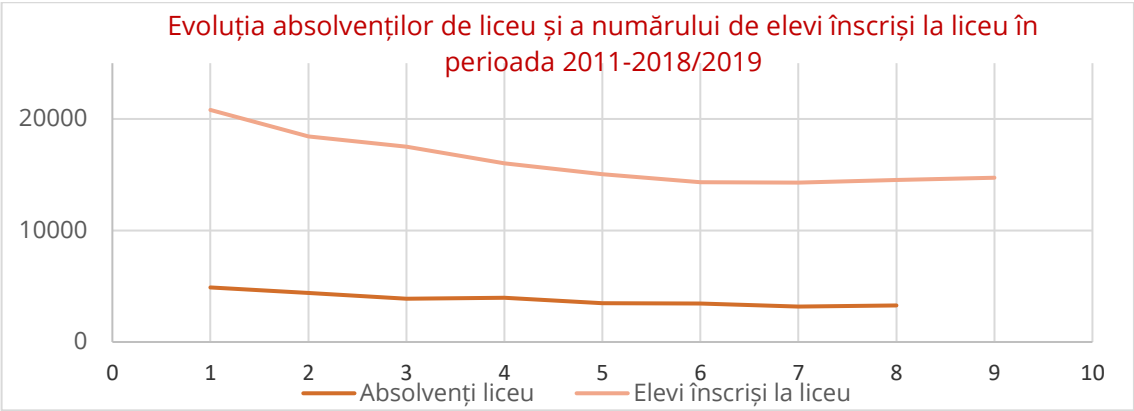
Învățământul vocațional se practică în 7 licee din județul Brașov: Liceul ”Andrei Mureșanu” Brașov (pedagogie), Liceul Teologic ”Constantin Brâncoveanu” Făgăraș (pedagogie, teologie), Liceul Teologic ”Dumitru Staniloae” Brașov (teologie ortodoxă), Liceul Vocațional de Muzică ”Tudor Ciortea” Brașov (instrumente, studii teoretice, canto), Liceul de Arte Plastice ”Hans Mattis-Teutsch” Brașov (arte plastice și decorative; arhitectură, arte ambientale și design).

Deși numărul cadrelor didactice din învățământul liceal a scăzut cu 315 (19,07%), totuși, raportul elevilor din învățământul liceal la un cadru didactic a scăzut de la 12,60 la 10,88, ceea ce denotă o îmbunătățire a procesului de învățământ liceal în județul Brașov.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Numărul absolvenților din învățământul liceal în perioada 2011-2019 a scăzut semnificativ, cu 1610 absolvenți (32,90%) , iar scăderea a fost continuă, înregistrată la nivelul tuturor celor 12 localități în care se desfășoară învățământ liceal.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Finalizarea învăţământului liceal este atestată printr-un certificat de absolvire care conferă:

- dreptul de a urma învăţământul postsecundar non-terţiar;
- dreptul de a participa la examenul de bacalaureat;
- dreptul de a participa la examenul de atestare a competenţelor profesionale.

Absolvenţii de liceu care promovează examenul de bacalaureat primesc diploma de bacalaureat care le conferă dreptul de a urma învăţământul superior, în condiţiile stabilite de lege. Examenul de bacalaureat este un examen naţional.

Centrul Județean de Excelență Brașov este organizat în conformitate cu OMECTS nr. 5577/07.10.2011. Acest centru funcționează cu scopul asigurării condițiilor optime de pregătire și dezvoltare a copiilor și tinerilor capabili de performanțe înalte.

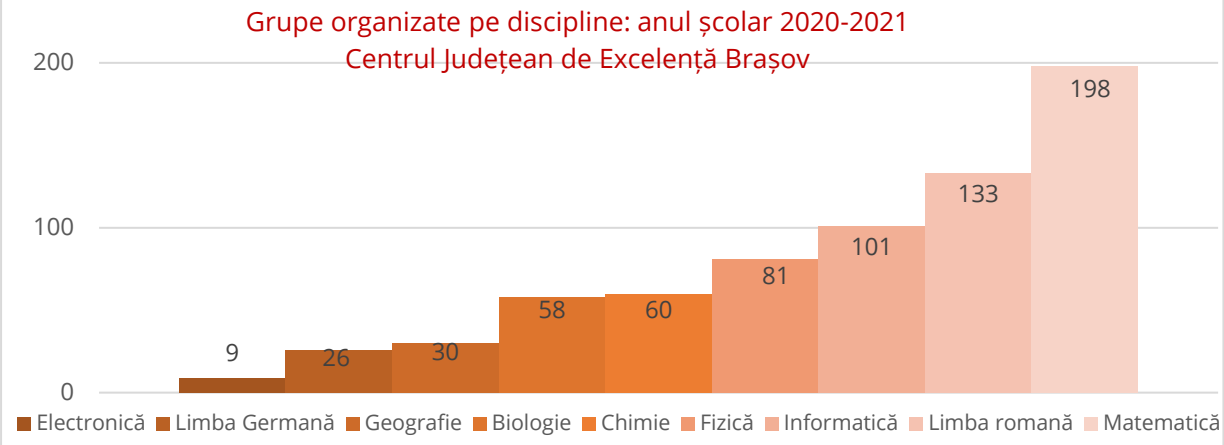
Activitatea de pregătire a acestor elevi este coordonată de Inspectoratul Școlar Județean Brașov. Pentru asigurarea pregătirii diferențiate în cadrul acestei instituții, conform legislației, sunt elaborare programe de educație diferențiată pe arii curriculare sau domenii, sunt elaborate și implementate programe și proiecte în vederea asigurării resurselor necesare, pot fi dezvoltate programe proprii de cercetare didactică și/sau tabere naționale de pregătire a elevilor.

Elevii sunt organizați în grupe de excelență pe ani de studiu și discipline, numărul de elevi din fiecare grupă fiind de minim 8 și maximum 15. Aceste grupe sunt organizate anual pentru discipline la care se organizează anual olimpiade naționale și internaționale, pentru activități care vizează dezvoltarea competențelor interdisciplinare, pluridisciplinare și transdisciplinare. Pregătirea elevilor se poate realiza atât în perioada anului școlar cât și pe durata vacanțelor cu un număr de 6-10 ore de pregătire/săptămână (teorie și practică).

Selecția profesorilor are în vedere profesorii care sunt interesați de pregătirea de performanță a elevilor și ai căror elevi au obținut rezultate deosebite la olimpiade și concursuri. Acești profesori sunt selectați în urma prezentării unui portofoliu profesional și în baza unui interviu.

Selecția elevilor se realizează în funcție de: profiluri psihocomportamentale, desemnări făcute de profesori şi/sau de grupul de prieteni, studii de caz, chestionare, teste psihologice de aptitudini şcolare, individuale şi colective, teste de inteligenţă, teste de creativitate, teste de aptitudini speciale, analiza activităţii şcolare, teste de evaluare a nivelului cognitiv la disciplina la care doresc să participe la pregătire, interviuri. Evaluarea potențialului elevilor se efectuează de către o comisie stabilită prin decizie a inspectorului școlar general alcătuită din psihologi, profesori de specialitate și inspector școlar de specialitate/profesor metodist.

La nivelul anului școlar 2020-2021, Centrul Județean de Excelență Brașov a constituit grupe de pregătire pentru 696 de elevi organizați pe următoarele discipline (gimnaziu și liceu):

Sursa datelor: Centrul Județean de Excelență Brașov

După cum se poate observa în graficul de mai sus, organizarea grupelor de elevi cuprinde la disciplina matematică cel mai mare număr de elevi (198 elevi-28% din totalul elevilor înscriși); limba română (133 elevi-19%); informatică (101 elevi-15%) și fizică (81 de elevi-12%). Disciplinele care reunesc un număr mai mic de elevi sunt: electronică (9 elevi-1%), limba germană (26 elevi-4%) și geografie (30 elevi-4%).

Elevii înscriși în anul școlar 2020-2021 provin din următoarele unități de învățământ (organizate în funcție de numărul de elevi din fiecare unitate de învățământ în ordine descrescătoare):

Nr.	Unitatea de învățământ	Nr. elevi înscriși la Centrul Județean de Excelență Brașov
1.	Colegiul Național 'Dr. Ioan Meșotă' Brașov	194
2.	Colegiul Național 'Andrei Șaguna' Brașov	159
3.	Colegiul Național de Informatică 'Gr. Moisil' Brașov	76
4.	Școala Gimnazială Nr. 5 Brașov	50
5.	Școala Gimnazială Nr. 19 Brașov	25
6.	Școala Gimnazială Nr. 6 'Iacob Mureșianu' Brașov	22
7.	Liceul Teoretic 'Johannes Honterus' Brașov	19
8.	Școala Gimnazială Nr. 8 Brașov	19
9.	Școala Gimnazială Nr. 12 Brașov	15
10.	Liceul 'Andrei Mureșanu' Brașov	14
11.	Școala Gimnazială Nr. 11 'Ștefan Octavian Iosif' Brașov	14
12.	Școala Gimnazială Nr. 27 'Anatol Ghermanschi' Brașov	14
13.	Colegiul 'Nicolae Titulescu' Brașov	8
14.	Școala Gimnazială Ghimbav	8
15.	Școala Gimnazială Nr. 2 'Diaconu Coresi' Brașov	8
16.	Colegiul de Științe 'Grigore Antipa' Brașov	7
17.	Colegiul de Științe ale Naturii 'Emil Racoviță' Brașov	6
18.	Școala Gimnazială Nr. 25 Brașov	5
19.	Școala Gimnazială Nr. 3 Codlea	4
20.	Colegiul Național 'Unirea' Brașov	3
21.	Colegiul Tehnic 'Mircea Cristea' Brașov	2
22.	Liceul Vocațional de Arte Plastice 'Hans Mattis-Teutsch' Brașov	2
23.	Liceul Vocațional de Muzică 'Tudor Ciortea' Brașov	2
24.	Școala Gimnazială Dumbrăvița	2
25.	Școala Gimnazială Moieciu de Jos	2
26.	Școala Gimnazială Nr. 13 Brașov	2
27.	Școala Gimnazială Nr. 3 'Gheorghe Lazăr' Brașov	2
28.	Școala Gimnazială Nr. 9 'Nicolae Orghidan' Brașov	2
29.	Colegiul Național 'Aprily Lajos' Brașov	1
30.	Colegiul Național Economic 'Andrei Bârseanu' Brașov	1
31.	Colegiul Național 'Radu Negru' Făgăraș	1
32.	Colegiul Tehnic 'Maria Baiulescu' Brașov	1
33.	Colegiul Tehnic 'Transilvania' Brașov	1
34.	Liceul Teoretic 'Mitropolit Ioan Meșianu' Zărnești	1
35.	Școala Gimnazială Nr. 1 Brașov	1
36.	Școala Gimnazială Nr. 14 'Sfântul Bartolomeu' Brașov	1
37.	Școala Gimnazială nr. 4 Brașov	1
38.	Școala Gimnazială Vulcan	1

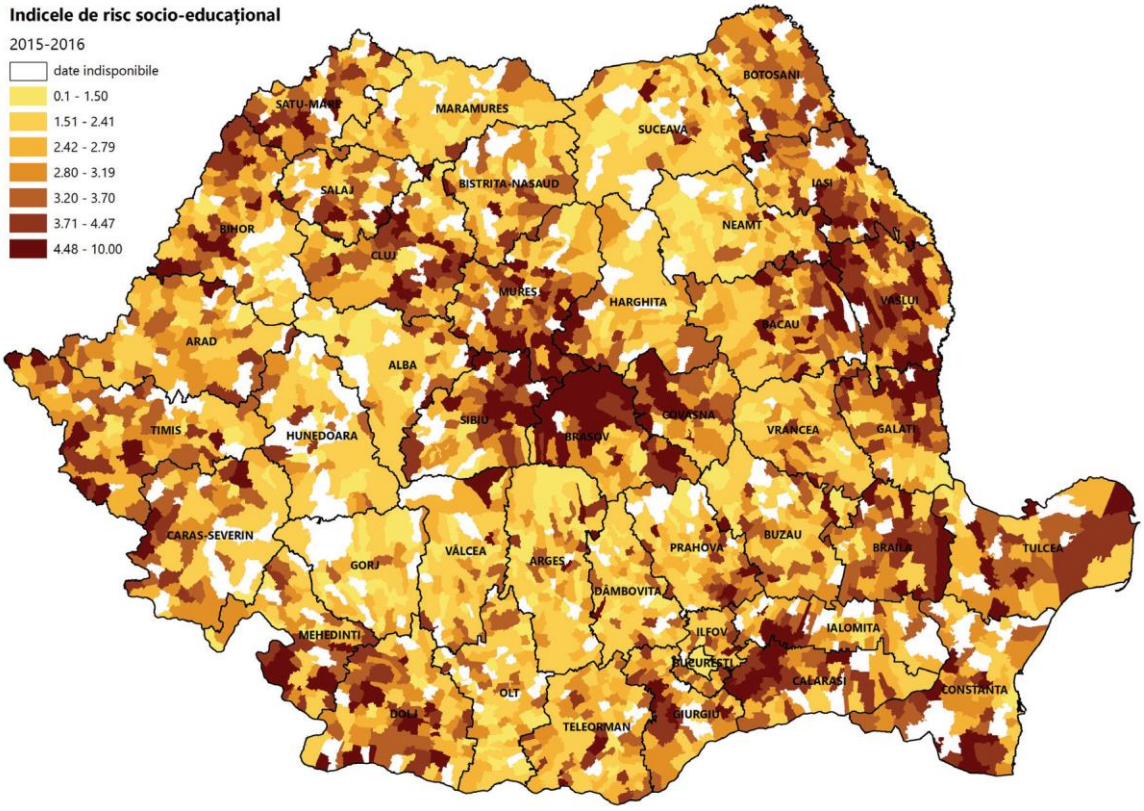
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Părăsirea timpurii a școlii

În studiul recent Indicele de Risc Socio-Educațuional – Analiză 2015-2019, sunt analizate detaliat, la nivel de școală – nivel primar și gimnazial, date coroborate furnizate, în cea mai mare parte, de Ministerul Educației privind abandonul școlar, calificarea cadrelor didactice, procentul elevilor prezenți la Evaluarea Națională de la finele clasei a VIII-a, notele obținute și gradul de marginalizare al localității.

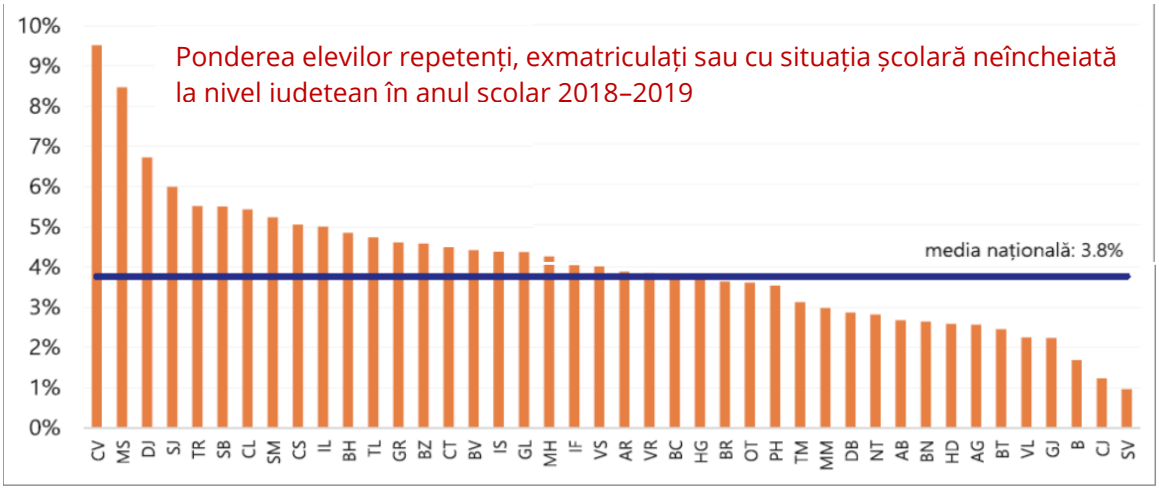
Conform acestui studiu, printre primele 31 dintre cele mai dezavantajate școli de nivel primar și gimnazial din țară (medie perioadă 2016-2019), 7 sunt din județul Brașov: Școala Gimnazială Drăușeni; Școala Gimnazială Augustin; Școala Gimnazială Crizbav; Școala Gimnazială Nr. 5, Săcele; Școala Gimnazială Bunești; Școala Gimnazială Ungra; Școala Gimnazială Budila.

Distribuția teritorială a indicelui de risc socio-educațional (ponderat cu numărul elevilor din ciclul primar și gimnazial)

Sursa datelor: Hartă preluată din studiul IRSE

Localizarea elevilor cu risc de abandon școlar este puternic concentrată în Regiunea Centru, inclusiv în județul Brașov, harta zonelor marginalizate, harta elevilor cu probleme școlare și harta ponderii populației rome în populația totală dintr-o localitate suprapunându-se în mare măsură.

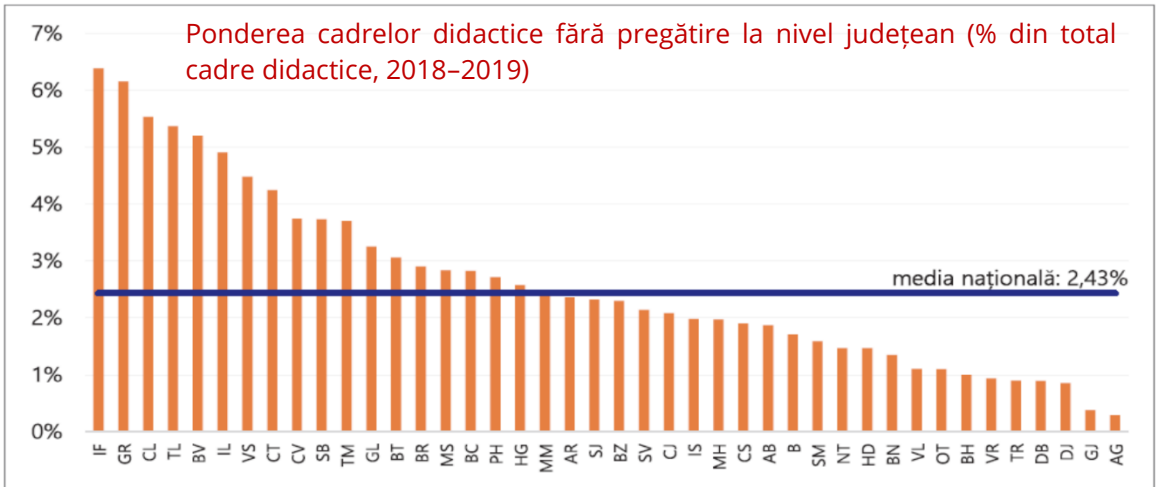

Sursa datelor: Ministerul Educației Naționale, preluare IRSE

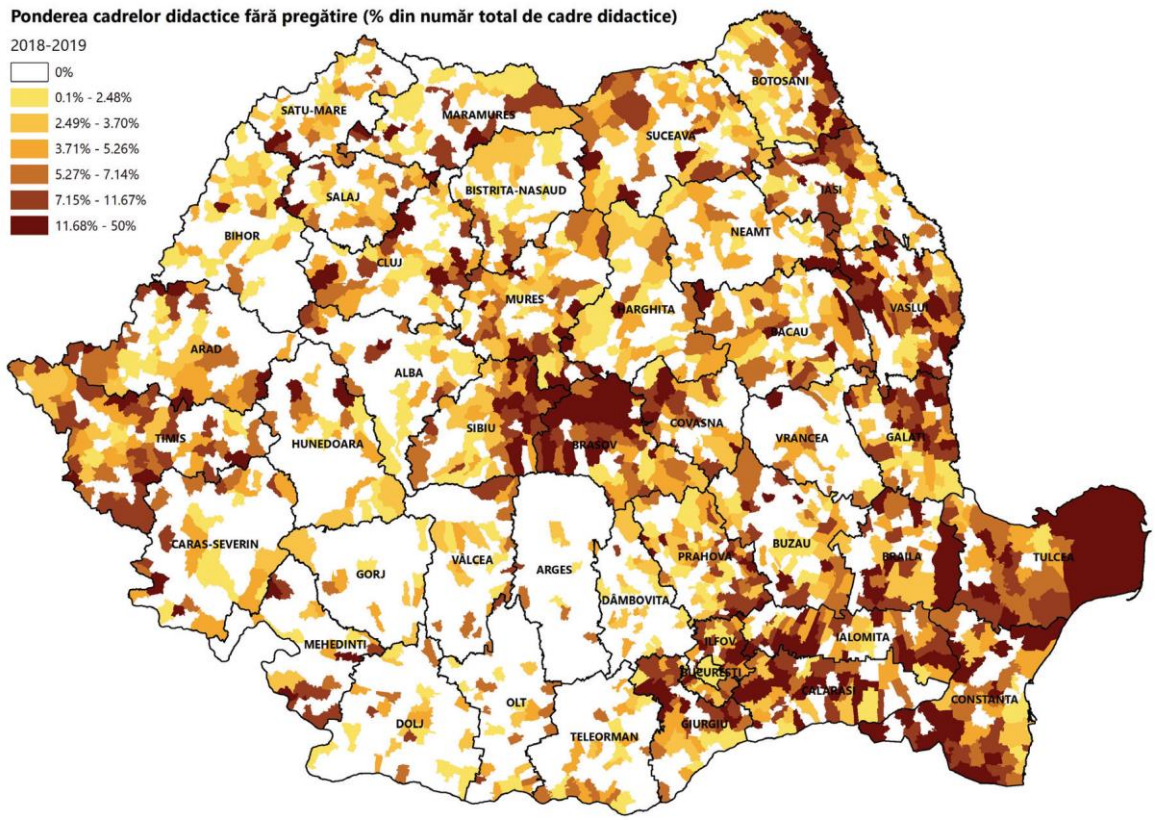
În lista unităților de învățământ cu cele mai mari procente ale elevilor cu situația școlară neîncheiată / repetenți / exmatriculați (ciclul primar și gimnazial) realizată de IRSE la nivel național, regăsim Școala Gimnazială Augustin, școală aflată într-o comunitate rurală marginalizată, cu pondere mare a populației rome.

Denumirea școlii, localitate, județ	An școlar	Abandon școlar	Cadre didactice fără pregătire	Elevi neînscriși la Evaluarea Națională	Media la Evaluarea națională	Grad de marginalizare UAT	IRSE
Școala Gimnazială Augustin, județul Brașov	2015–2016	32,1%	20,8%	47,6%	6,42	4	7,96
	2016–2017	28,2%	25,0%	0,0%	5,36	4	6,53
	2017–2018	29,7%	25,0%	0,0%	4,14	4	7,32
	2018–2019	31,5%	24,0%	0,0%	4,62	4	8,10

Sursa datelor: Date preluate din studiul IRSE

Sursa datelor: Calculele autorilor IRSE pe baza datelor Ministerului Educației Naționale

Sursa datelor: IRSE

Și atunci când analizăm ponderea cadrelor didactice fără pregătire, Regiunea Centru se remarcă prin prezența frecventă a acestora, localitățile marginalizate fiind cele afectate de fenomen. În primele 25 de școli de la nivel national cu ponderi mari ale cadrelor didactice fără pregătire regăsim 3 unități școlare din județul Brașov: Școala Gimnazială Drăușeni, Școala Gimnazială „Ion Codru Drăgușanu"- Drăguș și Școala Gimnazială Augustin.

Lista unităților de învățământ cu cele mai mari ponderi de cadre didactice fără pregătire (% din numărul total de cadre didactice, ciclul primar și gimnazial) – loc 1

Nr.	Denumire unitate școlară	Județ	Nr. total de cadre didactice		Cadre didactice fără pregătire					
			2015– 2016	2018– 2019	2015–2016		2018–2019			
					Nr.	%	Nr.	%	dif. abs.	dif. p.p.
1	Școala Gimnazială, Drăușeni	Brașov	12	14	4	33%	6	43%	2	10%
7	Școala Gimnazială „Ion Codru Drăgușanu", Drăguș	Brașov	18	24	4	22%	7	29%	3	7%
25	Școala Gimnazială, Augustin	Brașov	24	25	5	21%	6	24%	1	3%

Sursa datelor: IRSE

Într-un alt clasament, cel al școlilor cu cele mai mici note la Evaluarea Națională, județul Bravov este, de asemenea, prezent având 4 unități de învățământ menționate: Școala Gimnazială Crizbav, Școala Gimnazială Nr. 5 Săcele, Școala Gimnazială Budila și Școala Gimnazială Ormeniș, toate fiind localități marginalizate, cu pondere mare a populației rome.

Lista unităților de învățământ cu cele mai mici note înregistrate la Evaluarea Națională

Nr.	Denumire unitate școlară	Județ	Nr. elevi înscriși la Evaluarea Națională		Nota medie obținută la Evaluarea Națională la nivel de unitate școlară		
			2015–2016	2018–2019	2015–2016	2018–2019	Dif.
7	Școala Gimnazială, Crizbav	Brașov	12	28	4,08	2,03	–2,05
9	Școala Gimnazială Nr. 5, Săcele	Brașov	61	14	2,09	2,11	0,02
15	Școala Gimnazială, Budila	Brașov	30	35	3,94	2,26	–1,69
25	Școala Gimnazială, Ormeniș	Brașov	13	14	5,07	2,52	–2,55

Sursa datelor: IRSE- calculul autorilor pe baza datelor furnizate de Ministerul Educației

Ca rezultat al celor prezentate, în clasamentul final al celor mai defavorizate școli regăsim 5 școli din județul Brașov, aflându-se în primele 50 de locuri de la nivel national. La polul opus, județul Brașov ocupă 3 din primele 22 de locuri în clasamentul celor mai avantajate unități de învățământ din România, inclusiv primul loc, prin prezența colegiilor din Municipiul Brașov: Colegiul Național „Andrei Șaguna", Colegiul Național „Dr.Ioan Meșotă" și Colegiul Național de Informatică „Grigore Moisil".

Cele mai defavorizate școli, conform IRSE — an școlar 2018–2019

Denumire	Județ	Procent abandon școlar	Procent cadre didactice fără pregătire	Procent elevi neînscriși la Evaluarea Națională	Media la Evaluarea Națională	Grad de marginalizare UAT	Indicatorul agregat al școlilor defavorizate
8. Școala Gimnazială, Augustin	Brașov	31%	24%	0%	4.62	4	8.10
19. Școala Gimnazială, Drăușeni	Brașov	5%	43%	0%	4.53	4	7.59
26. Școala Gimnazială, Crizbav	Brașov	13%	16%	14%	2.03	4	7.35
46. Școala Gimnazială, Budila	Brașov	19%	6%	17%	2.26	3	6.73
48. Școala Gimnazială, Ungra	Brașov	17%	19%	7%	3.96	3	6.71

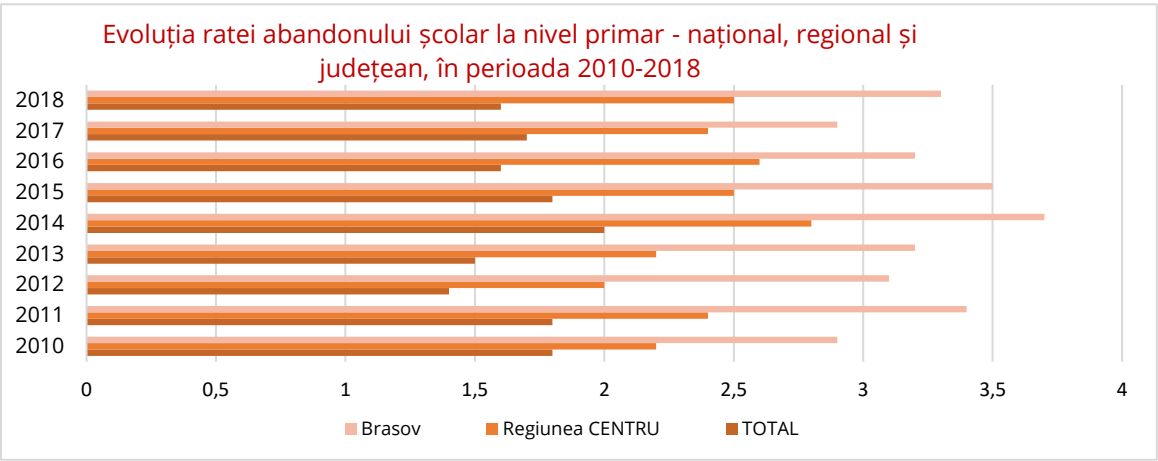
Sursa datelor: Date preluate studiu IRSE

Cele mai favorizate școli, conform IRSE — an școlar 2018–2019

Denumire	Procent abandon școlar	Procent cadre didactice fără pregătire	Procent elevi neînscriși la Evaluarea Națională	Media la Evaluarea Națională	Grad de marginalizare UAT	Indicatorul agregat al școlilor defavorizate
1. Colegiul Național „Andrei Șaguna", Brașov	0%	0%	0%	9.72	1	0.00
10. Colegiul Național „Dr.Ioan Meșotă", Brașov	0%	0%	0%	9.46	1	0.11
22. Colegiul Național de Informatică „Grigore Moisil", Brașov	0%	0%	0%	9.21	1	0.23

Sursa: Calculele autorilor pe baza datelor Ministerului Educației Naționale.

Conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, rata abandonului școlar în județul Brașov, la toate nivelurile învățământului preuniversitar, pe toată perioada 2011-2017, este mai mare decât la nivel regional sau național. Doar în anul 2018, județul Brașov are o rată mai mică decât cea de la nivel regional în învățământul liceal și profesional. Astfel, rata de abandon în învățământul primar, deși cunoaște o îmbunătățire a situației în anii 2016-2018 totuși rămâne la o distanță de 1,2 procente față de cea de la nivel regional și 2,2 procente față de cea de la nivel național.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

În aceeași perioadă, la ciclul gimnazial, la nivelul județului, rata abandonului școlar a oscilat între 2,7 %(2018) și 4%(2014), cea la nivel național între 1,7% și 2,1%, iar la nivel regional între 2,3% și 3,1%.

Părăsirea timpurie a școlii derivă dintr-o serie de factori interconectați de natură socială, economică, culturală, educațională, legați de gen și de familie și este legată de situații de dezavantaj cumulativ, care adesea își au originea în etapa preșcolară. Grupurile cu o situație socioeconomică precară sunt afectate într-o măsură mai mare, ratele de părăsire timpurie a școlii fiind în mod deosebit îngrijorătoare pentru anumite grupuri, precum copiii proveniți comunități marginalizate rome și copiii cu nevoi speciale.

În studiul Social Progress Index 2019 realizat de organizația nonprofit Social Progress Imperative, cu sprijinul Deloitte, în categoria "Foundations of Wellbeing" – acces la educație de bază, Romania se situează pe locul 73 din 149, cu un scor de 84,22/100. Accesul la educație este operaționalizat și prin: cuprinderea în școala primară unde România are locul 93/149 , 7% din copiii de vărstă corespunzătoare nu sunt înscriși la școală primară; cuprinderea în școala gimnazială – România are locul 71/149 cu 19,23% copii neînscriși; accesul la educație de calitate – România are locul 94/149 cu un scor de 1,52 din 4.

Conform studiului realizat de Roma Education Fund – Părăsirea timpurie a școlii – cauze și efecte (Studiu derulat în școli cu clasele V-VIII din regiunile Centru, Nord-Est, Sud-Muntenia, date colectate în 2011 și 2013), școala nu este un mediu la fel de prietenos pentru toți elevii, indiferent de etnia lor. Rezultatele cercetării relevă o serie de factori care stau la baza decalajelor între elevii romi și neromi: resursele materiale, educaționale, sociale și valorice ale familiilor rome care, în general, sunt mult mai scăzute calitativ și cantitativ decât cele ale neromilor. Aproximativ 30% dintre elevii romi intervievați au declarat că au mers la școală în ultima lună cel puțin o data înfometați, deoarece nu dispuneau de hrană acasă; același lucru fiind declarat și 10 % din elevii neromi. În aceeași categorie a cauzelor materiale intră și faptul că peste 6% din cei intervievați sunt rușinați de hainele purtate la școală. Capitalul educațional scăzut al familiilor este o altă caracteristică a comunităților rome, care are impact asupra interesului pe care îl are elevul pentru școală – peste 29% dintre elevii romi provin din familii în care părintele cu cel mai înalt nivel de instruire are cel mult școala primară absolvită. Același studiu semnalizează faptul că o pondere semnificativă a părinților consideră că elevii romi sunt tratați inegal, percepuți ca fiind o problemă a școlii.

Din concluziile Consiliului privind reducerea părăsirii timpurii a școlii și promovarea succesului școlar – Jurnalul Oficial al Uniunii Europene -15.12.2015 rezultă că un impact puternic asupra participării și performanței elevilor îl are calitatea sistemului de învățământ. Printre principalii factori care scad atractivitatea școlii, sunt identificați: un climat școlar nefavorabil, violența și comportamentul agresiv, un mediu de învățare în care cursanții nu se simt respectați sau prețuiți, metodele de predare și programele școlare care s-ar putea să nu fie întotdeauna cele mai adecvate, sprijinul insuficient acordat cursanților, lipsa consilierii și orientării profesionale sau relațiile deficitare dintre cadrele didactice și elevi. Fiecare dintre aceștia pot determina cursanții să părăsească prematur școala.

În societățile actuale caracterizate de diversitate, este nevoie de acțiuni integrate și coordonate ale stakeholderilor din sfera educațională, dar și din alte sectoare, care să urmărească promovarea valorilor comune - toleranța, respectul reciproc, egalitatea de șanse și nediscriminarea, precum și promovarea integrării sociale, a înțelegerii interculturale și a unui sentiment de apartenență. Asigurarea faptului că fiecare elev are acces egal la o educație de calitate și favorabilă incluziunii și posibilitatea de a-și dezvolta potențialul deplin, independent de factorii personali, care au legătură cu familia, genul, situația socio-economică, este esențială pentru a preveni marginalizarea și excluziunea socială.

Specialiștii în sociologia educației semnalizează de multă vreme importanța formării preșcolare, aceasta fiind considerată fundamentală pentru succesul școlar și reușita în viața adultă. Decalajul între copiii care nu au frecventat sau au frecventat foarte puțin cursurile preșcolare și ceilalți este evident încă din primii ani de școală și, de multe ori, se perpetuează și afectează lungimea traseului educational.

Recomandarea este de a compensa suportul insuficient din partea familiei pentru elevii romi cu măsuri de educație preșcolară extinsă și intensivă, de calitate egală cu a copiilor neromi.

În acest context, este benefică promovarea de programe de furnizare de servicii sociale integrate (abordare a incluziunii educaționale. atât din perspectiva susținerii școlare a elevului, dar și din perspectiva susținerii integrării economice a familiei, a sănătății copilului, a condițiilor de locuire) pentru a sprijini în mod eficace și eficient copii care provin din grupuri defavorizate. Ca atare, este oportună introducerea programului "after school" în toate școlile generale (inclusiv furnizarea unei mese calde tuturor elevilor din sistemul de educație), astfel încât copiii provenind din grupuri defavorizate să fie scutiți de plata costurilor. Alte măsuri care să favorizeze scăderea abandonului școlar sunt legate de transformarea culturii educţtionale a școlii astfel încât fiecare elev să se simtă confortabil la școală, valorizat si apreciat, indiferent de etnie, statutul social al parintilor, etc.; introducerea de mecanisme la nivelul fiecarei scoli care sa combată eficient comportamentele abuzive, discriminatorii, rasiste;

Alte măsuri oportune privesc: promovarea unor politici active de desegregare și acordarea unui sprijin suplimentar școlilor din zonele defavorizate sau care au un număr mare de elevi care vin din medii defavorizate, din punct de vedere social și economic, ajutându-le pe acestea să își diversifice componenţa socială și să își diversifice oferta educaţională; realizarea de parteneriate public-private pentru sprijinirea activităților de învățare nonformală, recunoscând rolul activităților pentru tineret, în vederea consolidării continuității structurale, pedagogice, curriculare și profesionale, a facilitării tranzițiilor, a combaterii segregării și inegalităților în sistemele de învățământ și a promovării unor măsuri care să sprijine progresele și rezultatele școlare ale cursanților și să-i motiveze să-și finalizeze studiile; încurajarea și promovarea parteneriatelor eficace și a cooperării intersectoriale dintre școli și părțile interesate externe, inclusiv o varietate de profesioniști, ONG-uri, întreprinderi, asociații, lucrători de tineret, autorități și servicii locale, precum și alți reprezentanți din partea comunității în ansamblu, în funcție de contextul local; furnizarea unei game largi de activități extracuriculare și extrașcolare accesibile – de exemplu, în sfera sportivă, artistică, a voluntariatului sau a activităților pentru tineret – care să poată completa experiența de învățare și spori totodată participarea, motivația și sentimentul de apartenență ale cursanților; asigurarea accesului la sisteme de tip „a doua șansă" de înaltă calitate și alte oportunități pentru a se reangaja în învățământul general pentru toți tinerii care au părăsit timpuriu școala și asigurarea faptul că orice cunoștințe, aptitudini și competențe dobândite prin aceste mijloace, inclusiv prin învățarea nonformală și informală, sunt validate.

Conform ultimelor date Eurostat (2019), România se află în rândul țărilor cu cele mai înalte rate de părăsire timpurie a școlii de către tinerii cu vârste de 18–24 de ani (15,3%), fiind devansată doar de Spania (17,9%) și Malta (17,4%). Deși acest indicator privește, în general, tinerii care au depășit ciclul primar și gimnazial, el reflectă totuși o problemă structurală națională pentru mediul socio-economic.

Potrivit Eurostat, motivele pentru care tinerii aleg să părăsească timpuriu sistemul de învățământ (sau să nu urmeze învățământul liceal), constau în problemele de ordin financiar (12,9% din elevii români invocă aceste probleme, față de numai 4,2% la nivel european).

Renunțarea timpurie la educație determină costuri sociale și economice semnificative individului și comunității, menținând cercul vicios al sărăciei. Principalii factori care determină

riscul de abandon școlar la nivelul învățământului primar și gimnazial au fost identificați prin IRSE, ca fiind: repetenția (mai ales cea multiplă); integrarea insuficientă în cadrul colectivului; calitatea relațiilor cu cadrele didactice sau ceilalți colegi.

Din studiile la efectuate la nivel național, reies ca principale probleme ale învățământului preuniversitar:

- Rezultate constant slabe la evaluările internaționale (de exemplu, PISA, TIMSSS - Trends in International Mathematics and Science Study, PIRLS - Progresul în Studiul Internațional al Alfabetizării la Citire/ Lectură) — fără îmbunătățiri semnificative în ultimii 20–25 de ani.
- Evoluție negativă a indicatorilor privind echitatea sistemului de învățământ și privind incluziunea școlară.
- Nemulțumirea tot mai evidentă a tuturor actorilor, mai ales a beneficiarilor (elevi, părinți, angajatori) în privința rezultatelor învățării, respectiv a competențelor deținute de absolvenți. Procentul mare de absolvenți fără competențe de bază (cei care părăsesc timpuriu școala, NEETs etc.) va pune o presiune tot mai mare pe sistemul de protecție socială și va accentua deficitul de forță de muncă — cu precădere, înalt calificată (nivelurile 5–8 de calificare).
- Experiențele de învățare propriu-zise — învechite și inadaptate caracteristicilor generaționale.

Învățământul terțiar nonuniversitar

Învăţământul postsecundar non-terţiar este organizat prin şcolile postliceale şi şcolile de maiştri şi poate fi urmat numai de absolvenţii de liceu - cu sau fără diplomă de bacalaureat. În județul Brașov, în perioada 2011-2019, numărul cursanților pentru școlile postliceale au fluctuat ușor, între 2461(în anul 2014) și 2060 (în anul 2016), iar cel al personelor înscrise la școlile de maiștri între 107 în anul 2013 și 18 în anul 2016. În anul 2019, învățământul de nivel ISCED 4 cumula în județul Brașov 2138 de cursanți.

Școlile postliceale își desfășoară activitatea în municipiile Brașov, Codlea, Făgăraș, Săcele, în orașele Victoria și Zărnești și în comuna Prejmer, iar școală de maiștri există doar în Municipiul Brașov. Se observă lipsa oricărei unități de învățământ ISCED 4 în zona Rupea.

Şcolarizarea la domiciliu

La nivelul județului Brașov, în anul școlar 2019-2020, există un număr de 21 de copii școlarizați la domiciliu. În conformitate cu prevederile Legii educației naționale (Legea 1/2011), școlarizarea la domiciliu este permisă:

- Pentru copiii, elevii şi tinerii cu boli cronice sau cu boli care necesită perioade de spitalizare mai mari de 4 săptămâni se organizează, după caz, grupe sau clase în cadrul unităţii sanitare în care aceştia sunt internaţi.
- Pentru copiii, elevii şi tinerii care, din motive medicale sau din cauza unei dizabilităţi, sunt nedeplasabili, se organizează şcolarizare la domiciliu, pe o perioadă determinată.
- Şcolarizarea la domiciliu, respectiv înfiinţarea de clase sau de grupe în spitale se face de către Inspectoratul şcolar, la propunerea CJRAE/CMBRAE, conform unei metodologii-cadru elaborate de Ministerul Educaţiei.

Învățământul special și special integrat

Reţeaua şcolară de învăţământ special și special integrat din județul Brașov a cuprins, în anul şcolar 2018-2019, următoarele unități de învățământ și conexe:

Centrul Județean de Resurse și Asistență în Educație Brasov (CJRAE), unitate de învăţământ conexă - Învăţământ special integrat

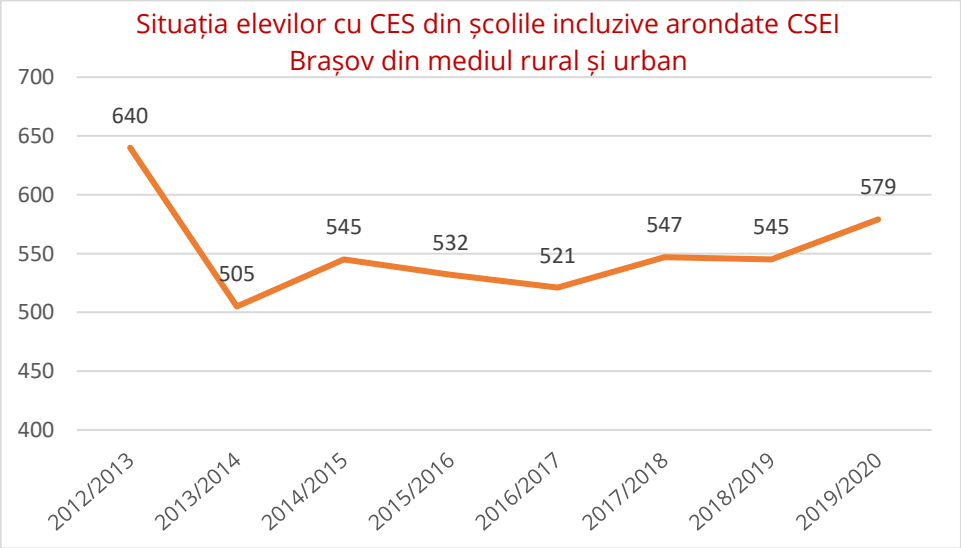
CJRAE Brașov oferă servicii specializate de consiliere psihopedagogică - prin Departamentul Centrului Județean de Asistență Psihopedagogică, consiliere privind evaluarea și orientarea școlară și profesională a elevilor cu cerințe educaționale speciale - prin Departamentul Serviciul Evaluare și Orientare Școlară și Profesională și consiliere privind terapia tulburărilor de limbaj (logopedie) - prin Departamentul Cabinete Logopedice Interșcolare.

În anul 2019, în județul Brașov există un număr de 92 consilieri școlari: 83 de profesori in cabinete școlare și interșcolare de asistență educațională care deservesc unui număr de 75 360 școlari și preșcolari (61 960 în mediul urban și 13 400 în mediul rural), 5 profesori consilieri școlari din cadrul Centrului Județean de Asistență Psihopedagogică care coordonează activitatea cabinetelor și îndrumă consilierii școlari din cele 5 zone arondate, 4 consilieri școlari din cadrul Serviciului de Orientare Școlară și profesională care instrumentează dosarele elevilor cu CES și monitorizează situația școlara a elevilor cu CES". In centrele logopedice interșcolare din județul Brașov își desfășoară activitatea 24 de profesori logopezi: 21 în mediul urban și 3 în mediul rural. Numărul de elevi/preșcolari aflați în terapie logopedică în cabinetele interșcolare este de 2288 de beneficiari.

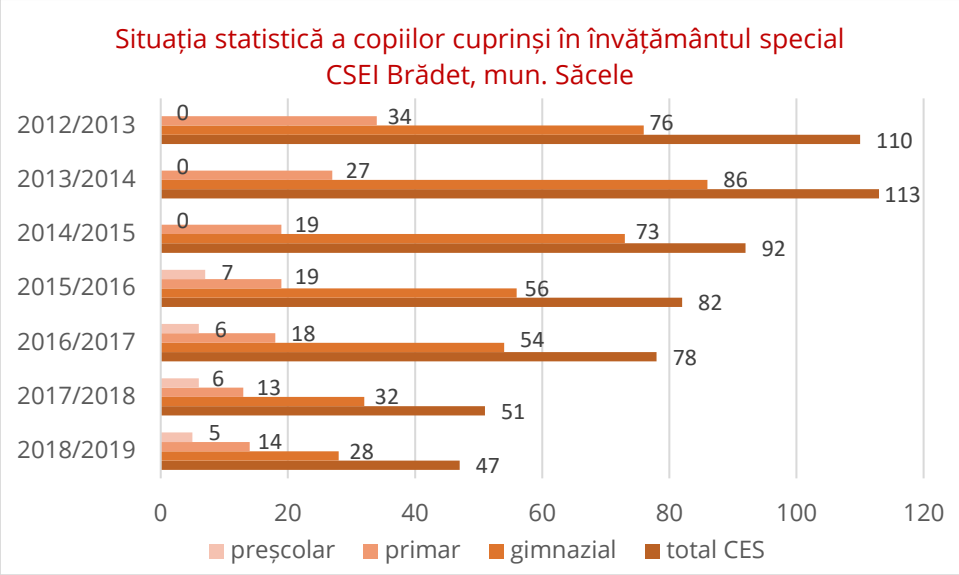
La nivelul județului Brașov in anul 2019 funcționau 91 de cabinete de asistență psihopedagogică dintre care 70 in mediul urban si 21 în mediul rural.

În anul școlar 2019-2020, în județul Brașov erau alocate un număr de 79 persoane – personal didactic ce deserveau unitățile de invatământ special primar, cu un număr de 115 elevi și 95 persoane – personal didactic ce deservea unitățile de invatământ special gimnazial cu un număr de 140 de elevi (INSSE).

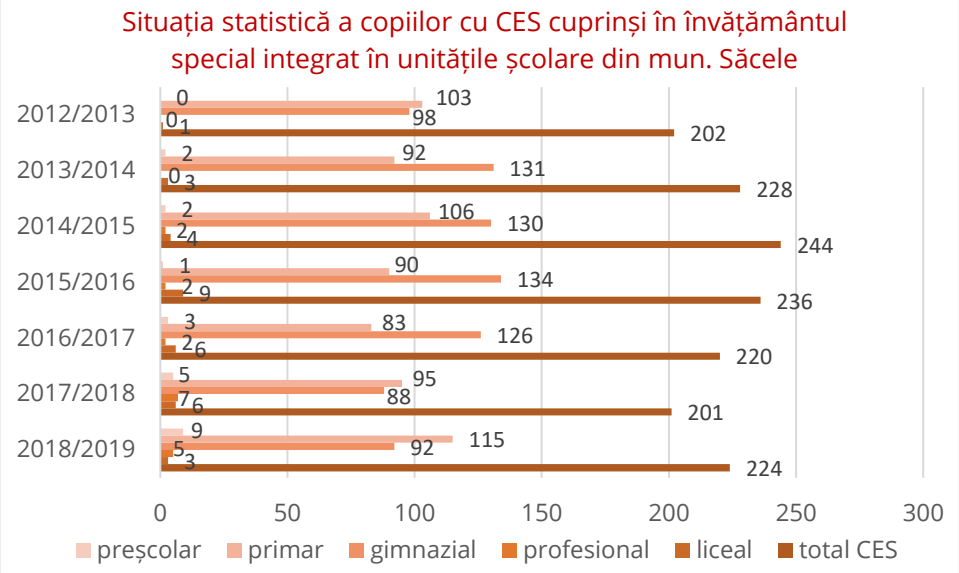
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă (CSEI) Brașov este o instituție de învățământ special și special – integrat, care asigură servicii educaționale și terapeutice elevilor cu cerințe educative speciale de pe raza municipiului Brașov și din localitățile limitrofe acestuia, la nivel de grădiniţă, învăţământ primar şi gimnazial, în vederea integrării lor şcolare și socio-profesionale optime, conform principiului egalizării șanselor și al educației pentru toți și pentru fiecare.

Sursa datelor: CSEI Brașov

Sursa datelor: CSEI Brădet

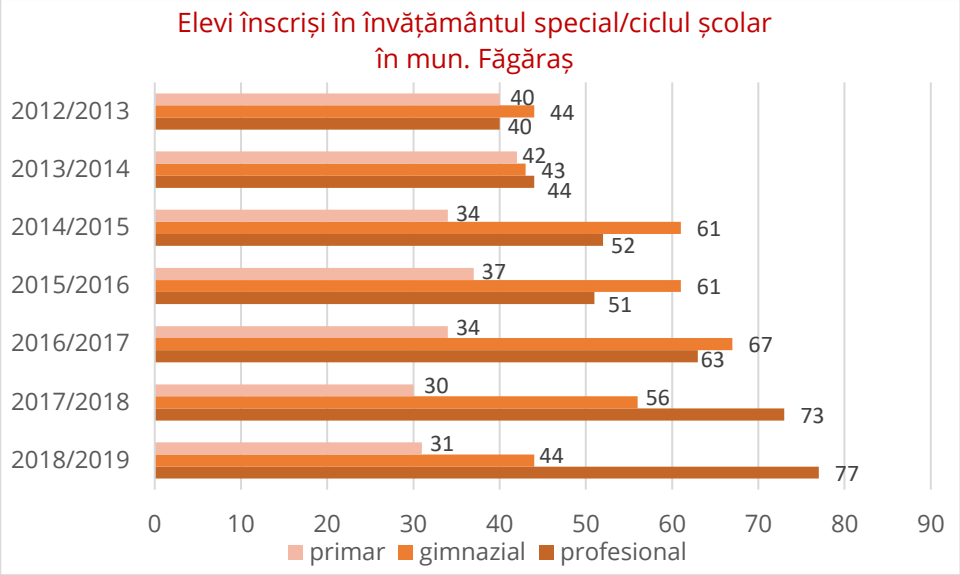

Sursa datelor: CJRAE Brașov

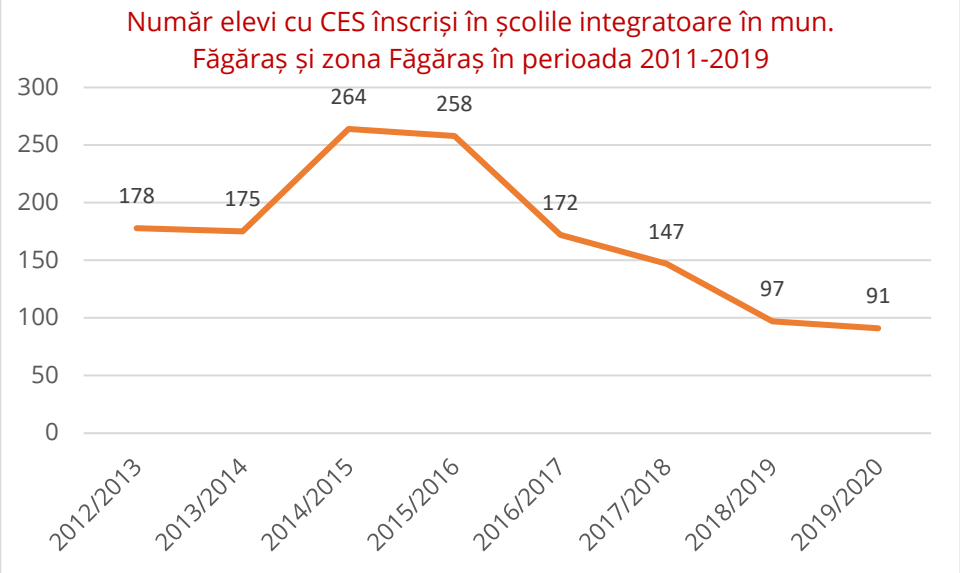
CSEI Făgăraş funcţionează ca unitate de învăţământ special cu clasele I-VIII, cu program normal , nivel de învăţământ primar şi gimnazial, forma de învăţământ de zi pentru copiii cu dizabilităţi intelectuale medii, severe şi asociate, învatamant liceal special în lichidare (cursurile în cauză se încheie) și învăţământ profesional special, forma de învătământ de zi.

Învăţământul profesional special oferă elevilor cu DMU, DMM din şcolile speciale posibilitatea de continuare a studiilor dupa clasa a VIII-a, pe baza orientării lor şcolare şi profesionale realizate de CJRAE Braşov în următoarele domenii :

- domeniul mecanică - calificarea tinichigiu - vopsitor auto
- domeniul alimentație publică și turism - calificarea bucatar

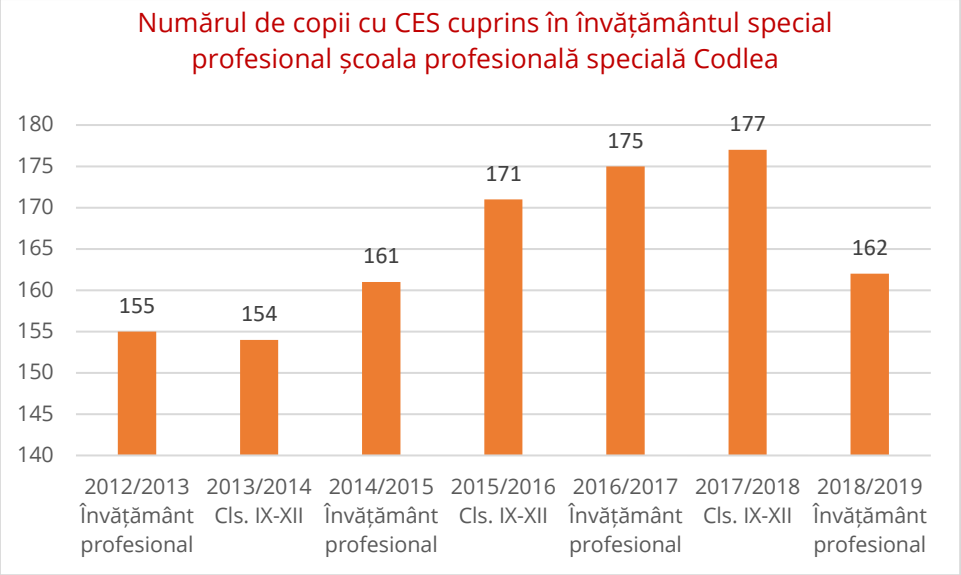

Sursa datelor: CJRAE Brașov

Sursa datelor: CJRAE Brașov

Scoala Profesională Specială Codlea cu serviciile: - Servicii/Estetica şi igiena corpului omenesc/Frizer-coafor-manichiurist-pedichiurist; - Servicii/Turism și alimentație/Bucătar; - Tehnic/Fabricarea produselor din lemn/Tâmplar universal; - Tehnic/Industrie textilă şi pielărie/Confecţioner produse textile; - Resurse naturale şi protecţia mediului/Agricultură/Horticultor - fără locuri alocate în anul școlar 2020-2021.

Sursa datelor: CJRAE Brașov

Centrul Şcolar pentru Educaţie Incluzivă Victoria cu specializările: - Învăţământ primar, gimnazial, profesional şi liceal special; - Profil tehnic - Mecanică - Specializare-mecanic instalaţii şi utilaje industriale (Ministerul Educaţiei Naţionale a emis ordinul 4.388 din 3 iulie 2019, privind reorganizarea reţelei şcolare, începând cu anul şcolar 2019 – 2020 în ceea ce priveşte unităţile de învăţământ preuniversitar de stat, Centrul Şcolar pentru Educaţie Incluzivă din municipiul Făgăraş (ca unitate absorbantă) şi Centrul Şcolar pentru Educaţie Incluzivă din Victoria (ca unitate absorbită).

Integrarea copiilor cu cerinţe educative speciale în învăţământul de masă

Școala incluzivă este o școală prietenoasă și democratică, care valorifică diversitatea socio-etnoculturală, o școală în care toți copiii sunt respectați și integrați fără discriminare și fără excludere generate de originea etnică sau de limba maternă, dizabilitate și/sau cerințe educaționale speciale, statutul socio-economic al familiilor, mediul de rezidență sau performanțele școlare ale beneficiarilor primari ai educației.

Centrul Şcolar pentru Educaţie Incluzivă Braşov are în structura sa şi Departamentul de Educaţie Incluzivă. Printre atribuţiile centrului, una foarte importantă este şi cea de asigurare a serviciilor educaţionale prin profesori de sprijin şi itineranţi pentru copiii/elevii cu CES. CES pot fi derivate în principal din:

a) dizabilităţi (handicap) – care au la bază o deficienţă sau o boală;
b) dificultăţi de învăţare şi tulburări de limbaj.

Categoriile de copii/elevi care beneficiază de serviciile educaţionale de sprijin sunt:

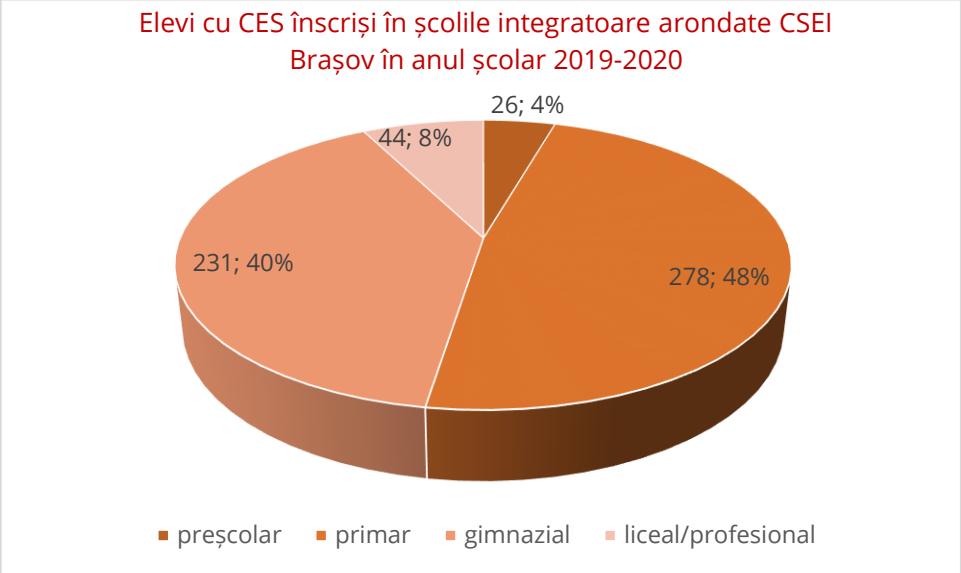
a) copii/elevi cu certificat de încadrare în grad de handicap eliberat de Comisia pentru Protecţia Copilului din cadrul Direcţiei Generale de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului, însoţit de certificatul de orientare şcolară şi profesională eliberat de comisia de evaluare şi orientare şcolară şi profesională din cadrul CJRAE Braşov;
b) copii/elevi cu certificat de orientare şcolară şi profesională eliberat de Comisia de Evaluare şi Orientare Școlară şi Profesională din cadrul CJRAE/CMBRAE; certificatul de orientare şcolară şi profesională este valabil de la data emiterii până la finalizarea nivelului de învăţământ pentru care a fost orientat sau până la o noua reorientare şcolară şi profesională.

c) copii/elevi cu dificultăţi de învăţare, de dezvoltare sau de adaptare şcolară care se găsesc la un moment dat în situaţie de eşec şcolar sau în risc de abandon şcolar. Aceștia beneficiază de profesor de sprijin doar după ce copilul/elevul în dificultate a beneficiat de educaţie remedială realizată de cadrele didactice, consilierul şcolar, logopedul din şcoala integratoare, iar după intervenţia acestora evoluţia sa este tot nefavorabilă.

Profesorii de sprijin şi itineranţi îşi desfăşoară activitatea în şcolile integratoare din învăţământul de masă asigurând servicii de sprijin copiilor cu CES integraţi în şcolile de masă. Mai jos oferim câteva informaţii logistice, pentru anul 2019-2020:

- 35 cadre didactice de sprijin/itinerante la CSEI Braşov;
- 56 de scoli integratoare arondate CSEI Braşov;
- 38 scoli integratoare care beneficiază de profesor de sprijin;
- 638 de elevi cu CES care beneficiază de servicii educaţionale cu profesor de sprijin;
- 247 de elevi cu CES în municipiul Braşov
- 134 elevi cu CES monitorizaţi de CIEC (Comisia Internă de Expertiză Complexă in cadrul Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Brașov);
- 772 elevi cu CES aflaţi în atenţia CSEI Braşov
- 4 coordonatori de zonă

În anul școlar 2018-2019 era un număr de 579 elevi cu CES în școlile integratoare arondate CSEI Brașov dintre care 19 copii hipoacuzici. Din numărul total de 560 de elevi cu CES, un procent de 66,5% erau înscriși în învațământul urban, 33,5% în învațământul rural.

Sursa datelor: CSEI Brașov

Raportul despre starea învățământului brașovean, pentru anul școlar 2018 – 2019, elaborat de ISJ Brașov evidențiază următoarele aspecte :

- centrele logopedice interşcolare și cabinetele de consiliere nu satisfac toate unităţile şcolare din județ,
- numărul insuficient de norme didactice pentru profesori itineranţi/de sprijin care să asigure asistenţă educaţională psihopedagogică pentru toţi copiii/elevii cu CES integraţi în învăţământul de masă;
- lipsa informării părinților și a educației în domeniu privind școlarizarea copiilor cu dizabilităţi, ceea ce face ca cei cu dizabilităţi severe, profunde şi asociate să fie mentinuţi încă în familie, încălcându-li-se dreptul la educaţie.

Conform documentului Diagnoza situației persoanelor cu dizabilități în România MMPS – ANPDCA 2020, în școlile de masă numărul cadrelor didactice formate pentru lucrul cu copii cu dizabilități și/sau CES este extrem de redus. Datele din campania de inspecție socială estimează că 68% dintre școlile gimnaziale din țară nu au niciun profesor format în domeniul educației incluzive/al psihopedagogiilor speciale. Mai mult, în acele școli care declară că au profesori cu o astfel de formare, ponderea lor în rândul cadrelor didactice din școală este redusă. Participarea cadrelor didactice din învățământul de masă la cursuri de formare continuă pentru lucrul cu elevi cu CES și/sau dizabilități este redusă. Absolvirea de cursuri de formare în domeniul pedagogiilor speciale/al educației incluzive poate contribui la reducerea deficienței de formare corespunzătoare provenită din formarea inițială. Informațiile din cercetarea calitativă indică un interes scăzut al cadrelor didactice pentru formare în acest domeniu și aproape exclusiv legat de evenimentul includerii, în clasele la care cadrul didactic predă, a cel puțin unui copil cu CES. La nivel judetean, Casa Corpului Didactic (CCD) Brasov a inclus în oferta ei pentru anul școlar 2018-2019 2 cursuri în care să abordeze aceste tematici comparativ cu media județeană la nivel national există trei cursuri disponibile pe teme legate de pedagogie specială/educație incluzivă.

Semnalăm următoarele: există o tendință părinților de integrare a copilului cu deficiențe severe, profunde şi asociate în învăţământul de masă; mediul economic şi social defavorizat din care provin majoritatea elevilor unităţilor de învăţământ special; dezinteresul/rezerva unor agenţi economici în a colabora cu centrele şcolare de educație incluzivă în vederea desfăşurării practicii în producţie.

Învățământul superior

Învățământul superior (ISCED 5-8), este organizat în universități, academii de studii, institute, școli de studii superioare, denumite instituții de învățământ superior sau universități, autorizate provizorii sau acreditate.

Pot să se înscrie în învățământul superior absolvenții de liceu cu diplomă de bacalaureat.

Condițiile de admitere sunt diferite de la o instituție la alta.

Structura învățământului superior reflectă principiile procesului Bologna:

- studii de licență
- studii de masterat
- studii de doctorat.

Misiunea învăţământului superior este:

- de educaţie şi cercetare,
- sau numai de educaţie.

Înființarea instituţiilor de învăţământ superior se poate face numai prin legi dedicate, conform procedurilor de acreditare a învăţământului superior şi recunoaşterea diplomelor.

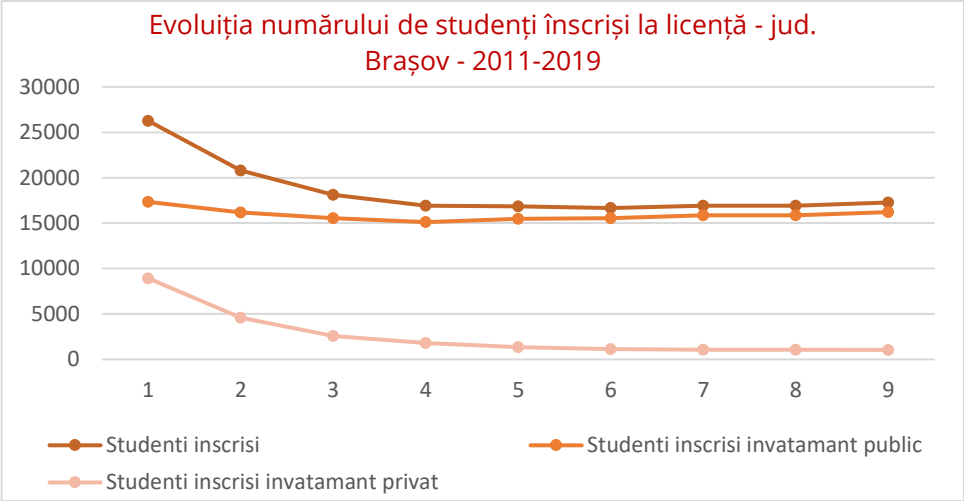
Instituţiile de învăţământ superior stabilesc metodologia de admitere, conform criteriilor generale stabilite de Ministerul Educaţiei Naționale.

Numai absolvenţii de liceu cu diplomă de bacalaureat pot fi admişi în învăţământul superior.

Specializările şi nomenclatorul specializărilor sunt stabilite de Ministerul Educaţiei Naționale în colaborare cu Ministerul Muncii, Solidarităţii Sociale şi Familiei şi în urma consultării Consiliului Naţional pentru Evaluare şi Acreditare Academică, a instituţiilor de învăţământ, precum şi a altor actori interesaţi.

În prezent, în Brașov, funcționează 3 universități, Universitatea Transilvania Brașov (publică), Academia Forțelor Aeriene Henri Coandă (publică) și Universitatea Spiru Haret (privată). Numărul total de studenți la licență, masterat, cursuri postuniversitare, doctorat și și programe postdoctorale era în anul 2019 de 21827, dintre care 20493 (93,88%) erau înscriși la universitățile publice.

În perioada 2011-2019, numărul studenților înscriși la licență a scăzut cu 9.001 (34,26%), cele mai bruște diminuări având loc în perioada 2011-2014. O scădere dramatică s-a înregistrat în învățământul superior privat care a ajuns de la 8.927 în anul 2011 la 1.045 de studenți în anul 2019, două universități private fiind de altfel închise în acest interval de timp.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Universitatea Transilvania are, la nivelul anului 2020, un număr total de 19.526 de studenți, dintre care 15.680 la licență, 3.395 la masterat și 451 la doctorat (date website www.unitbv.ro), cel mai mare număr de studenți ai unei universități din Regiunea Centru. De asemenea, oferta Universității Transilvania este cea mai diversă dintre ofertele universităților din regiune, având 18 facultăți, 74 de programe de master și 18 domenii de studii doctorale.

Universitatea Transilvania din Brașov are propriul institut pluridisciplinar de cercetare. Prin înființarea institutului în afara clădirilor universității și a campusului universitar s-a vizat stimularea performanței în cercetarea fundamentală și aplicată, bazată pe crearea unui mediu optim de studiu, cercetare, testare și experimentare; care oferă posibilitatea de concentrare a unui număr mare de echipamente tehnologice aproape de spațiile de studiu; totodată, s-a avut în vedere asigurarea perspectivei de colaborare interdisciplinară prin includerea în spațiul ICDT (Institutul de Cercetare - Dezvoltare al Universitatii Transilvania din Brasov) a unui număr de centre de cercetare din domenii diferite și asigurarea unui spațiu generos pentru cercetare (aplicată), care să contribuie la stabilizarea relațiilor de colaborare în cercetare-dezvoltare-inovare cu companiile locale și dezvoltarea de echipe mixte.

În prezent ICDT are 30 centre de cercetare în 11 clădiri, care dispun de autonomie energetică ridicată, au o infrastructură modernă și complexă de cercetare ce constă în linii integrate de echipamente high-tech pentru cercetare avansată în domeniul dezvoltării durabile.

Principalele activități desfășurate în cadrul institutului ICDT sunt: realizarea de studii și cercetări fundamentale și aplicate, realizare de testări și prototipuri, dezvoltare de procese, mecanisme și îmbunătățirea unora deja existente, susținere de seminarii și activități practice ale programelor de studii de masterat de cercetare, desfășurarea cursurilor și altor activități specifice Școlii Doctorale Interdisciplinare dezvoltate la nivelul Universității Transilvania din Brașov.

Principalele realizări ale Institutului ICDT constau în contracte de cercetare științifică obținute în competiții naționale și internaționale, contracte de cercetare-dezvoltare-inovare cu mediul de afaceri, publicare de articole științifice în reviste de top pe plan international, realizare de brevete de invenții, realizare de produse inovative cu potențial de creștere a vizibilității universității în cercetarea națională și internațională.

Rolul de catalizatori ai schimbării pe care îl au cercetarea și inovarea este recunoscut, astfel Documentului de reflecție – Către o Europă durabilă până în 2030 –Uniunea Europeană 2019, confirmă faptul că acestea generează, pe lângă schimbare, bunăstare și ne permit, pe termen lung, să economisim. Pentru a-și atinge potențialul în domeniul cercetării și inovării, UE încurajează statele membre să mărească cheltuielile cu cercetarea, să promoveze legături mai strânse între cercetători și mediul de afaceri

Acestea reprezintă un instrument de analizare a impactului schimbării și un mijloc de garantare a faptului că tranziția duce la creșterea bunăstării noastre. De asemenea, ne permit să economisim bani. Investițiile mai mari efectuate azi în inovare și dezvoltare tehnologică vor contribui pe termen mai lung la reducerea costurilor aferente atingerii obiectivelor noastre de politică pe termen lung, ca de exemplu cele legate de țintele în materie de climă și de mediu. Pentru a exploata pe deplin potențialul UE în domeniu, este necesar ca statele membre ale UE să mărească cheltuielile cu cercetarea. UE a convenit că 3 % din PIB-ul statelor membre ale UE ar trebui să fie investit în cercetare, dezvoltare și inovare până în 2020, însă suntem departe de atingerea acestei valori-țintă.

Statele membre ar trebui totodată să promoveze legături mai strânse între cercetători și mediul de afaceri. Centrele și incubatoarele din UE axate pe cercetare, dezvoltare și inovare sunt elemente importante ale favorizării unei dezvoltări durabile, oferind cercetătorilor și mediului de afaceri posibilitatea să se întâlnească, să facă schimb de bune practici și să impulsioneze inovarea. În timp ce societățile comerciale mari pot avea mijloacele necesare pentru a dezvolta la nivel intern activitatea de cercetare, acest lucru nu este valabil în cazul întreprinderilor mici și mijlocii. Legăturile mai strânse și mai directe cu mediul de cercetare pot contribui la remedierea acestui decalaj.

Rezultatele recente ale UNITBV în clasamentele internaționale ale universităților, indică trendul ascendent al acesteia și vizibilitatea rezultatelor obținute. Universitatea Transilvania din Brașov – a intrat în anul 2019 în clasamentul internațional Center for World University Rankings – CWUR pe locul 1844, iar în 2020 a avut o urcare de 144 de locuri. Acesta este un clasament a peste 20.000 de universități din lume care analizează calitatea procesului educațional, rezultatele activității de cercetare, calitatea și numărul publicațiilor științifice și gradul de inserție a absolvenților pe piața muncii.

În anul 2020, Universitatea Transilvania a fost inclusă pentru prima data în clasamentul internațional Shanghai (Global Ranking of Academic Subjects) pe domenii, la domeniul Natural Sciences/Physics – loc 401-500.

În clasamentul Impact Rankings 2020, care evaluează universitățile participante în funcție de modul cum se pliază pe obiectivele de dezvoltare durabilă stabilite de ONU, UNITBV se află pe locurile 301-400 între cele 766 de universități din 85 de tări.

Universitatea Transilvania intră, pentru prima dată și în Times Higher Education (2021), ocupând, alături de alte 10 universități românești, locul 1000+. Domeniile indicatorilor de performanță pe baza cărora s-a stabilit clasamentul sunt: predare – mediul de învățare; cercetare – volum, venit și reputație; internaționalizare – personal, studenți și cercetare; venituri din industrie – transfer de cunoștințe către mediu socioeconomic.

Obiectivele Universității Transilvania pentru perioada 2020-2024 sunt creşterea performanţelor educaționale şi ştiinţifice ale universității, dezvoltarea şi diversificarea serviciilor oferite comunității universitare şi societății și creşterea nivelului de internaționalizare a universității.

Academia Forțelor Aeriene Henri Coandă este o instituție militară de învățământ universitar acreditată care funcționează pe baza Constituției României, a Legii Educației Naționale 1/2011, hotărârilor Guvernului României și a Cartei universitare proprii. Face parte din structura Statului Major al Forțelor Aeriene, subordonată Ministerului Apărării Naționale, particularitate ce impune instituției încadrarea atât în standardele educaționale, cât și în rigorile militare. Prin programele academiei, sunt formați specialiști pentru armele: aviație naviganți, controlori de trafic aerian, aviație nenaviganți, meteorologie, rachete și artilerie antiaeriană, radiolocație, război electronic în aviație și apărare antiaeriană. În anul universitar 2018-2019, au fost înscriși 421 de studenți pentru licență și 128 de studenți la master.

Universitatea Spiru Haret este în prezent singura universitate privată din Brașov și are 3 departamente: psihologie și pedagogie; științe juridice și administrative; științe economice.

Toate cele 3 universități din județul Brașov au parteneriate/colaborări externe și oferă oportunități de mobilitate internațională studenților înscriși. În plus, universitatea publică UNITBV, cu ponderea cea mai mare a studenților, oferă oportunități de internship la companii partenere, care pot deveni ulterior angajatorii studenților instruiți.

Formarea continuă

Educaţia şi formarea profesională continuă poate fi urmată de cursanţi cu vârsta de minim 16 ani. Programele de formare profesională contribuie la dezvoltarea competenţelor dobândite în calificarea existentă, la însuşirea de noi competenţe în acelaşi domeniu ocupaţional, la însuşirea competenţelor cheie sau a unor competenţe tehnice noi, specifice unei noi ocupaţii.

Educația adulților cuprinde programe de formare la toate nivelurile de calificare, organizate în sectorul public sau privat, și se concretizează prin formare pentru angajați; formare pentru șomeri și grupuri vulnerabile; ucenicie la locul de muncă pentru adulți. Dinamica pieței muncii și standardele de specializate se accelerează și astfel, formarea continuă ia amploare.

Din documentul Educația și Formarea profesională în România elaborate de Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale – reiese că numărul de cursanţi adulţi înscrişi în programe autorizate de formare profesională a fost în creștere în ultimul deceniu, aproximativ 400.000 de adulţi pe an fiind înscrişi în 13.815 de programe de formare profesională oferite de 6000 de furnizori autorizaţi.

Din anul 2015, participarea la formare profesională continuă în cadrul firmelor a crescut cu 27% în cazul bărbaţilor şi cu 40% în cazul femeilor. În ciuda unei tendinţe pozitive, participarea angajaţilor la programele de formare în comparaţie cu numărul total de angajaţi la nivel naţional rămâne relativ redus (21,3% în 2015) comparativ cu media celor 28 de state UE (40,8%).

În ceea ce privește ponderea participării adulților cu vârsta între 25 și 64 de ani la învățare, datele Eurostat arată că România, evaluată după acest criteriu, ocupă un ultim loc printre țările europene la nivelul anului 2019. Totodată, din analiza datelor privind evoluția acestui indicator, în perioada 2011-2019, reiese că intervalul în care acesta se situează este 1,2 în anul 2016 și 8,9 în anul 2018, această valoare contrastând mult cu ceilalți ani analizați, cel mai probabil datorită ofertei de cursuri de formare gratuite oferite în cadrul proiectelor finanțate

din fonduri europene. La nivelul anului 2019, participarea adulților la învățare revine la valorile precedente atingând procentul de 1,3%.

Principalul obiectiv pentru educație, în toate etapele acesteia, constă în îmbunătățirea accesului egal la formare de calitate, incluzivă. Instituțiile de învățământ trebuie să fie încurajate să adopte principiile de durabilitate atât în activitatea de predare, dar și prin aplicarea lor practică. În acord cu Documentul de reflecție – Către o Europă durabilă până în 2030 – Uniunea Europeană 2019, durabilitatea ar trebui să fie abordate în toate acțiunile de reformare și modernizare a sistemului de învățământ, de la construirea de școli ecologice și campusuri ecologice la dezvoltarea de noi competențe pentru economia digitală.

Consolidarea competențelor TIC și a competențelor digitale de bază, în conformitate cu Planul de acțiune al UE pentru educația digitală, este o necesitate pentru o educație durabilă, conectată la dinamica tehnologică, economică și socială actuală.

Planul de acțiune pentru educația digitală (2021-2027) - Adaptarea educației și formării la era digitală, eleborat în perioada pandemiei COVID19, când tehnologia a fost utilizată în educație mai mult decât oricând, are ca prioritate încurajarea dezvoltării unui ecosistem de educație digitală de înaltă performanță prin asigurarea: infrastructurii, conectivității și a echipamentelor digitale; planificării și dezvoltării și eficiente a capacităților digitale, inclusiv capacități organizaționale actualizate; motivării și competenței profesorilor și formatorilor în domeniul digital; unui conținut educațional de înaltă calitate, a instrumentelor accesibile și a platformelor securizate care respectă standardele de confidențialitate și de etică.

UE își propune un rol mai activ în ceea ce privește: identificarea, partajarea și consolidarea bunelor practici; sprijinirea statelor membre, a sectorului educației și formării prin instrumente, cadre, orientări, expertiză tehnică și cercetare; promovarea cooperării între toate părțile interesate prin instituirea unei noi platforme europene de educație digitală necesară creării unei legături între inițiativele și actorii din domeniul educației digitale de la nivel național și regional și sprijinirii colaborării intersectoriale și a noilor modele pentru facilitarea schimbului de conținut pedagogic digital, abordând aspecte precum standardele comune, interoperabilitatea, accesibilitatea și asigurarea calității.

Educația din România s-a confruntat cu mari provocări în perioada Pandemiei Sars-Cov 2, în contextul necesității distanțării sociale și a desfășurării online a cursurilor. Principalele provocări au constat în faptul că infrastructura existentă și numărul cadrelor didactice nu au permis desfășurarea cursurilor în sălile de clasă, nefiind posibilă o distanțare socială în contextul în care numărul elevilor / cadru didactic este mare, iar numărul sălilor de clasă limitat; în momentul în care s-a decis ca școlile să se închidă și cursurile să se desfășoare online, impedimentele au constat în lipsa dotărilor necesare atât pentru cadrele didactice, cât și pentru elevi, a pregătirii ambelor părți în ceea ce privește acomodarea și formarea în ceea ce privește educația digitală.

În același timp, necesitatea adaptării la predarea online într-un timp foarte scurt, poate să reprezinte și oportunitatea de a conștientiza urgența cu care trebuie luate măsurile care vizează: posibilitatea menținerii unei distanțe personale în cadrul unităților de învățământ din județul Brașov necesare pentru evitarea îmbolnăvirilor, dotarea școlilor și a elevilor cu echipamente actuale care permit accesul la predarea/învățarea online, acces la formare continuă și dezvoltarea competențelor digitale pentru cadrele didactice, standardizarea anumitor cursuri care asigură o mai bună echitate în accesul la educație de calitate.

Sport

Sportul este un fenomen complex, de necontestat, având în vedere efectele sale de asupra educației, sănătății, socializării și economiei. O bună planificare a domeniului sportiv se concretizează prin creșterea potențialului fizic și psihic al cetățenilor, performanțe de înalt nivel și integrare socială. Creșterea numărului de practicanți ai sportului la toate vârstele implică o promovare eficientă a conceptului de viață activă care, la rândul ei, presupune o bună cooperare cu stakeholderii din educație și sănătate. Sportul pentru toți este activitatea recreativă și compensatorie, de auto-influențare fizică și psihică, ce asigură starea de sănătate, satisfacerea nevoilor de mișcare și participare la viața socială a fiecărui cetățean.

Sportul de performanță creează modele comportamentale care cultivă autodepășirea, fair-play-ul, stăpânirea de sine și estetica mișcării, valori ce îl transpun în factor cultural polivalent care atrage participanți valoroși și un mare număr de spectatori ai evenimentului sportiv care îl urmăresc live sau cu ajutorul mijloacelor media. Performanța sportivă are ca fundament calitatea procesului de antrenament, în care invenția și inovarea se constituie ca factori esențiali pentru evoluție, alături de interesului populației pentru practicarea exercițiilor fizice, în condițiile dezvoltării infrastructurii necesare și a diversificării calificărilor resursei umane implicate. Sportul de performanță este cel care poate genera profit pentru posibilii investitori, însă acesta se poate dezvolta doar atunci când există o bază largă de sportivi talentați care să-și îmbunătățească potențialul și să câștige experiență în etapele anterioare. Astfel, investiția în sportul de elită poate fi asigurată numai după ce se creează baza de copii și juniori ca sursă potențială de valori.

Conform Legii nr.69/2000 practicarea educației fizice și sportului este un drept al persoanei, fără nici o discriminare, garantat de stat, exercitarea acestuia fiind liberă, voluntară, realizată independent sau în cadrul structurilor asociative; autoritățile publice centrale și locale, instituțiile de învățământ, instituțiile sportive, organismele neguvernamentale au obligația să sprijine sportul pentru toți și sportul de performanță și să asigure condițiile organizatorice și materiale necesare practicării acestuia.

Prin sport și prin formele sale de organizare se transmit valori ce constau în cunoștințe, performanțe, dezvoltarea aptitudinilor motrice și psihomotrice, dezvoltarea motivației și voinței și a unor atitudini favorabile integrării în mediul natural și social. În acest sens se urmărește generalizarea sportului și a unor forme de joc la vârstele preșcolare și școlare mici, ca activități de formare-dezvoltare fizică și psihică. Prin formele sale de practicare (sport pentru toţi, sport de performanţă şi sport adaptat - pentru persoane cu nevoi speciale), sportul contribuie la dezvoltarea abilităților de socializare ale copiilor, restabilirea contactului cu lumea socialului pentru vârstnici, valorificarea performanţelor în cadrul social competiţional pentru tineri și depășirea limitelor pentru persoanele cu nevoi speciale.

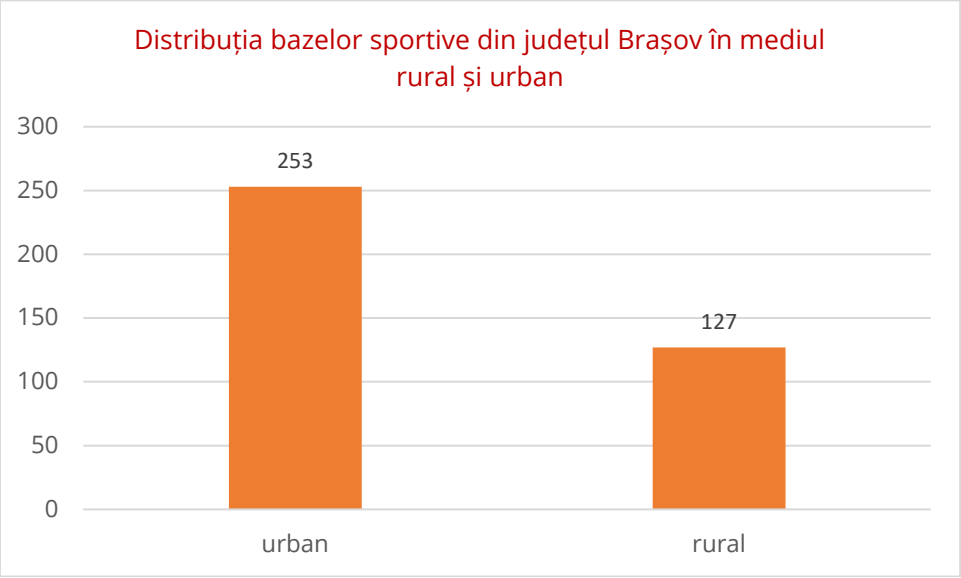
În general, infrastructura, clima și relieful județului Braşov permit practicarea unor sporturi diverse precum: fotbal, tenis, ciclism, handbal, planorism, parapantism, schi, patinaj, alpinism, bowling, înot, tir, baschet, arte marţiale, volei sau gimnastică.

Infrastructura sportivă a județului Brașov

Baze sportive

Nr. crt.	Bază sportivă	Total unități	Din care în :			
			Mediul urban	Mediul rural	Școli mediu urban	Școli mediu rural
1.	Săli polivalente	2	1	1	-	-
2.	Stadioane	13	10	3	-	-
3.	Săli de sport	99	13	4	61	21
4.	Teren fotbal	74	11	49	14	-
5.	Teren baschet	57	2	1	36	18
6.	Teren handbal	72	5	3	44	20
7.	Teren volei	13	1	-	11	1
8.	Amenajări atletism	5	1	2	2	-
9.	Bazin înot acoperit	2	2	-	-	-
10.	Ștranduri	2	2	-	-	-
11.	Popicării	2	2	-	-	-
12.	Poligon tir + biatlon	6	6	-	-	-
13.	Pârtii schi alpin	18	15	3	-	-
14.	Pârtii schi fond	1	-	1	-	-
15.	Trambuline schi	4	4	-	-	-
16.	Amenajări agrement	2	2	-	-	-
17.	Bazin înot descoperit	4	4	-	-	-
18.	Patinoar descoperit	2	2	-	-	-
19.	Patinoar acoperit	2	2	-	-	-

Sursa datelor: Direcția Județeană pentru Tineret și sport Brașov

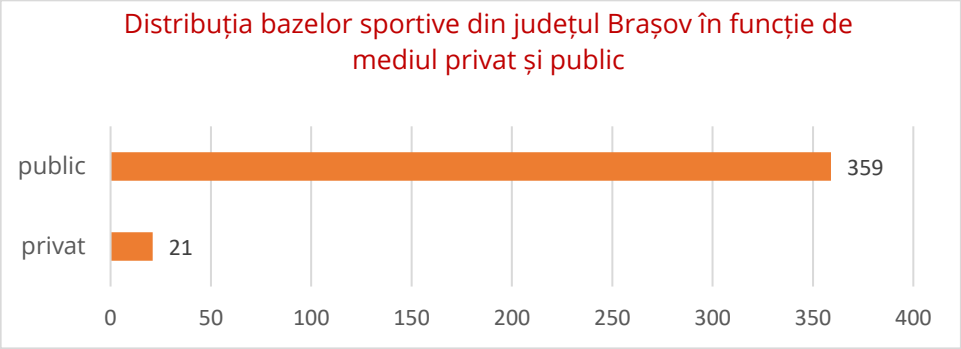

Sursa datelor: Direcția Județeană pentru Tineret și sport Brașov

Județul Brașov are un total de 380 de baze sportive. Din graficele alăturate se poate observa că distribuția lor este disproporționată existând un număr aproape dublu în mediul urban. Majoritatea facilităților sportive din mediul rural sunt reprezentate de terenuri cu destinație sportivă (terenuri de fotbal) și în mult mai mică măsură de săli de sport cu dotări aferente altor activități sportive. Putem constata că există o bună acoperire din punct de vedere al densității facilităților sportive în mediul urban ceea ce constituie o premisă foarte bună pentru relansarea sportului de masă. Ca și aspect negativ se remarcă starea acestei infrastructuri, multe dintre facilități având nevoie nu doar de conservare, ci și de investiții pentru renovare.

În distribuția bazelor sportive pe axa public privat se poate observa o polarizare în zona publică. Peste 90% dintre facilitățile sportive ale județului sunt gestionate de administrația publică locală și județeană, M.T.S, baze aflate în domeniul public al statului și din subordinea altor departamente, instituții de învățământ.

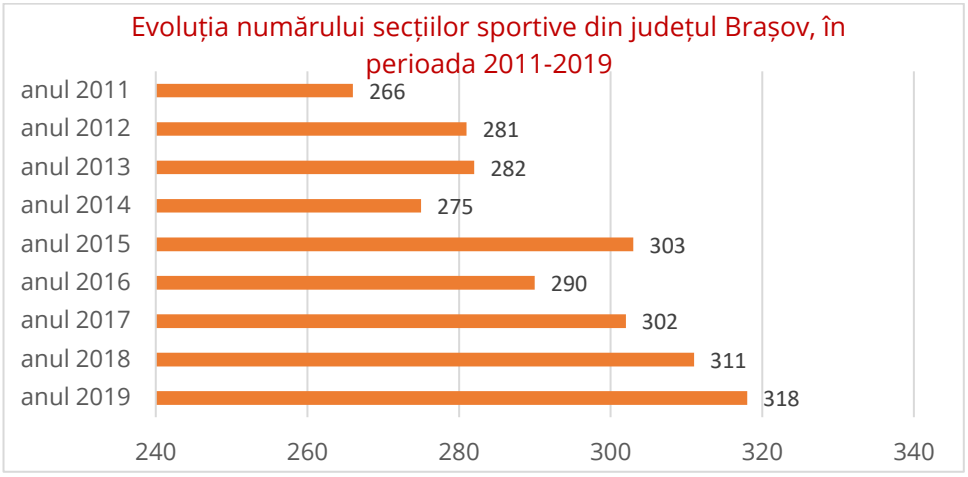
Din punct de vedere strategic această situație se reflectă în măsuri care maximizează utilizarea infrastructurii sportive în zona publică, dar și în măsuri care să încurajeze afacerile și investițiile în domeniul sportului.

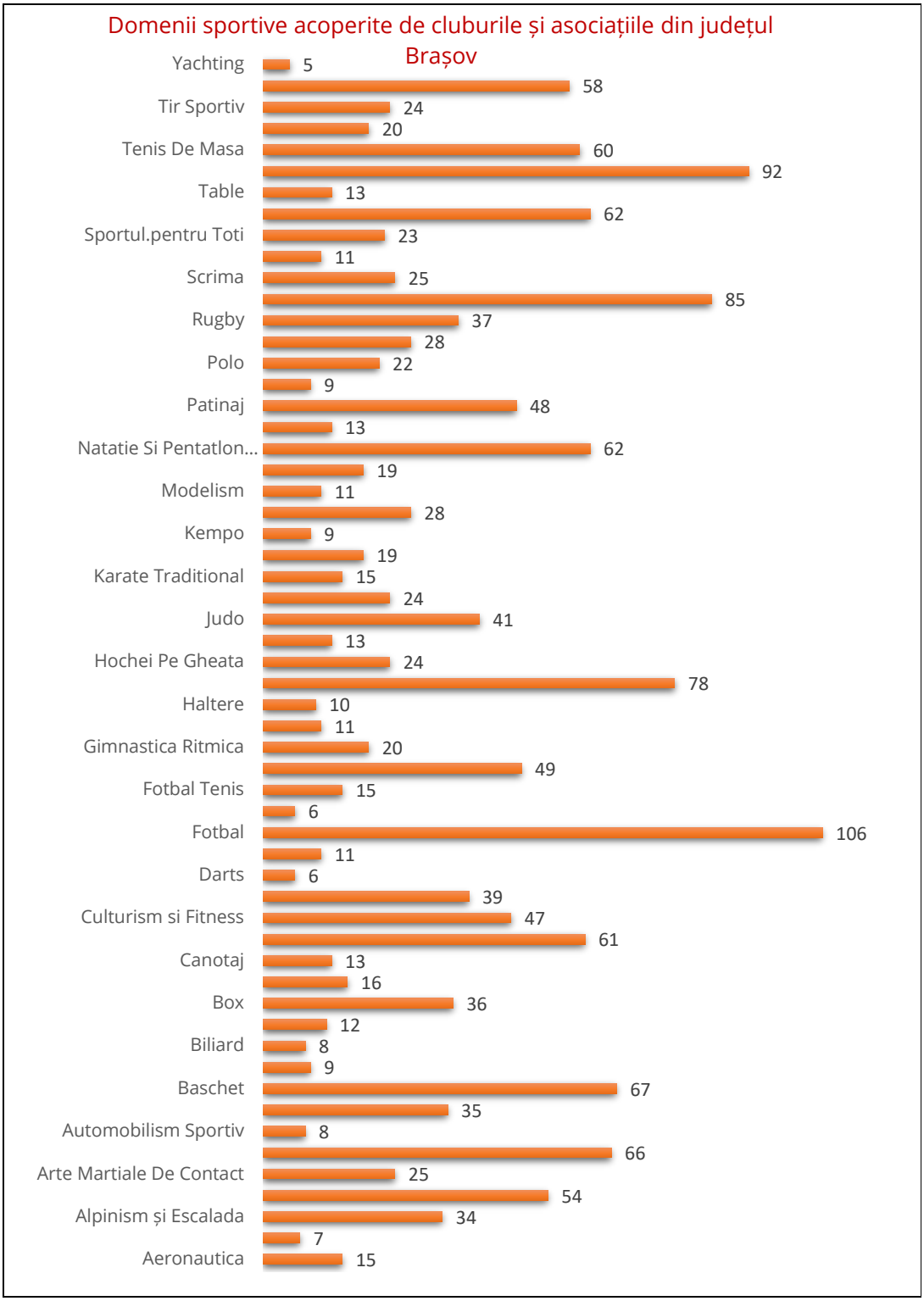
Sursa: Direcția Județeană pentru Tineret și sport Brașov

Asociații și cluburi sportive

În momentul de faţă, pe teritoriul judeţului Braşov, sunt înregistrate la Ministerul Tineretului şi Sportului un număr de 318 asociaţii şi cluburi sportive, numărul acestora crescând cu aproape 20% din 2011 până în 2019. O parte dintre acestea sunt o continuare a primelor organizaţii sportive create la sfârşitul secolului al XIX-lea în jurul marilor uzine industriale (de ex. Asociaţia de Tir, Şcoala de Gimnastică şi Cântări). Secţiile pe ramuri de sport, care aparţin cluburilor publice şi private, precum şi asociaţiilor sportive, cuprind acele secţii care s-au afiliat la federaţiile naţionale de sport.

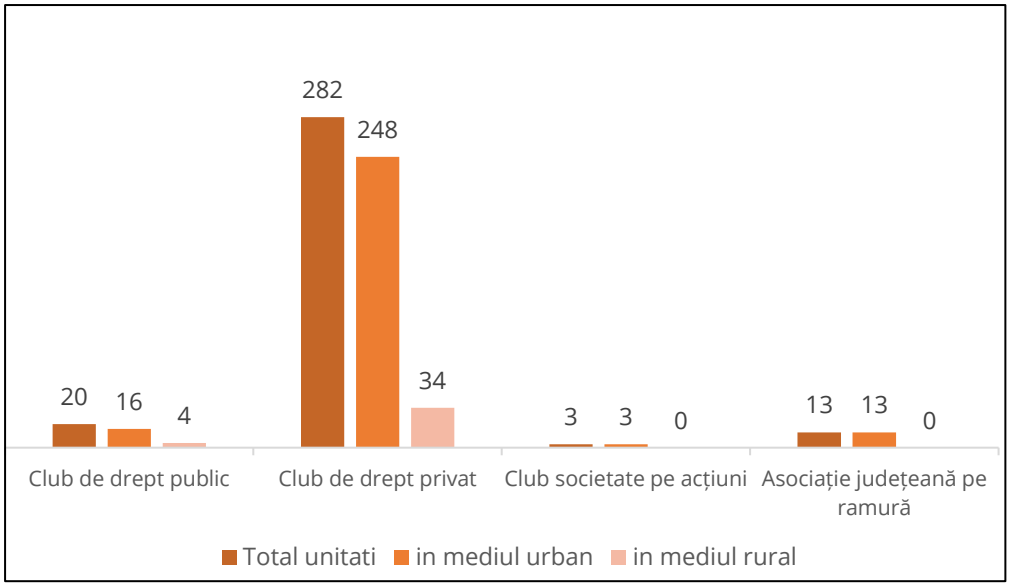

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Tempo Online)

Sursa datelor: Direcția Județeană pentru Tineret și sport Brașov

Din cele 318 structuri, 20 sunt cluburi de drept public, subordonate Ministerului Educaţiei şi Cercetării, Consiliilor Locale sau Ministerului Apărării Naţionale, restul fiind asociaţii şi cluburi sportive de drept privat. În ceea ce privește cluburile și asociațiile sportive distribuția acestora este cu precădere în mediul urban (88%). Din acest punct de vedere Strategia Națională pentru Sport încurajează investiția resurselor în crearea de noi facilități (spații, săli de antrenament etc.) care să determine mai departe o creștere a asociațiilor și cluburilor pe ramuri de sport și tipuri de activități sportive și în mediul rural.

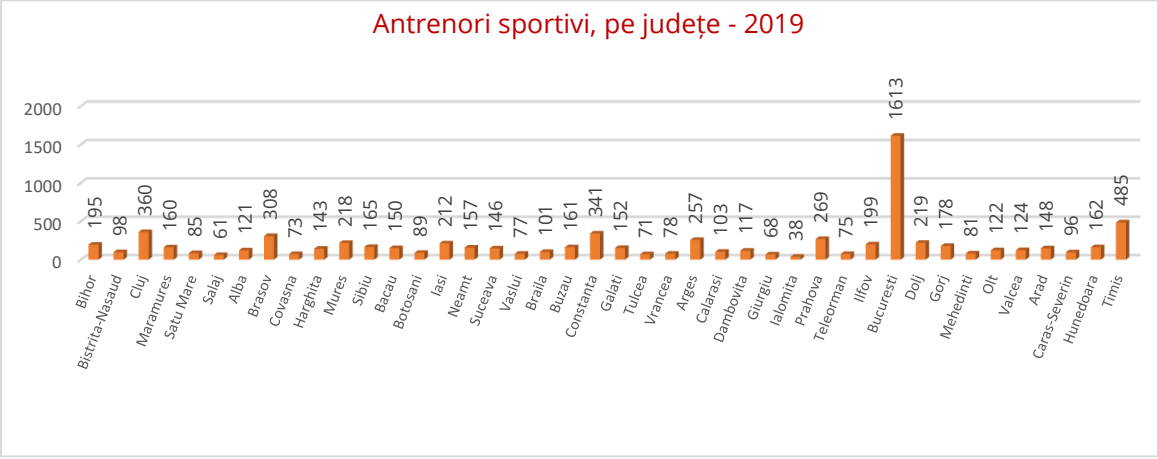
Sursa datelor: Direcția Județeană pentru Tineret și sport Brașov

Activitatea sportivă a judeţului este susţinută şi de existenţa unui liceu cu program sportiv şi a Facultăţii de educaţie fizică şi sport, iar în localităţile Ghimbav şi Sânpetru funcţionează 2 aerocluburi purtând numele „Mircea Zorileanu", filiale teritoriale ale Aeroclubului României.

Potențialul sportiv al județului Brașov

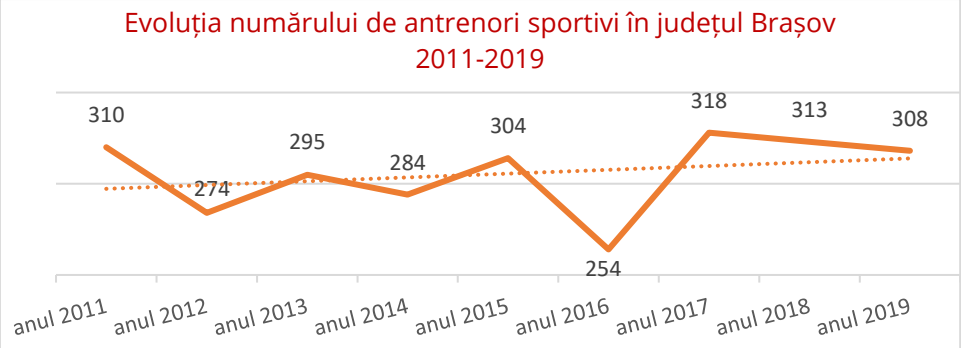
Pentru a evidenția potențialul sportiv al județului Brașov am analizat o serie de indicatori, precum: numărul de antrenori sportivi, instructori sportivi, arbitri sportivi și evoluția acestora la nivelul județului Brașov în perioada 2011-2019; sportivi legitimați și evoluția acestora la nivelul județului Brașov în perioada 2011-2019.

Astfel, în ceea ce privește numărul de antrenori sportivi pe județe, putem observa că în anul 2019 județul Brașov a fost situat pe primele cinci poziții la nivel național cu 308 antrenori, fiind depășit ușor de Municipiul București, județele Timiș, Cluj și Constanța.

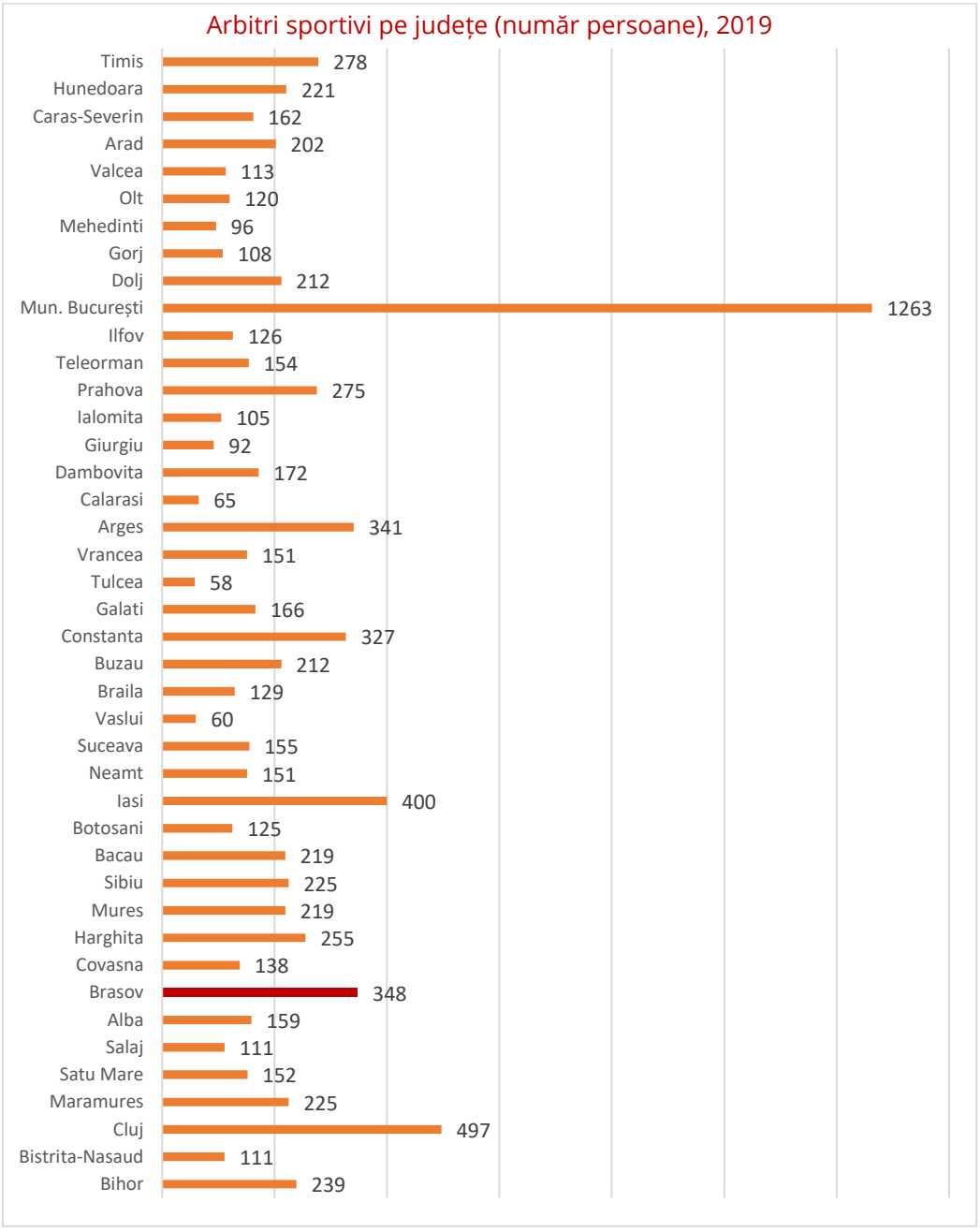
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Tempo)

Numărul de antrenori sportivi a oscilat în județul Brașov de-a lungul perioadei 2011-2019, cel mai mic număr de antrenori înregistrându-se în anul 2016 și cel mai mare în anul 2017.

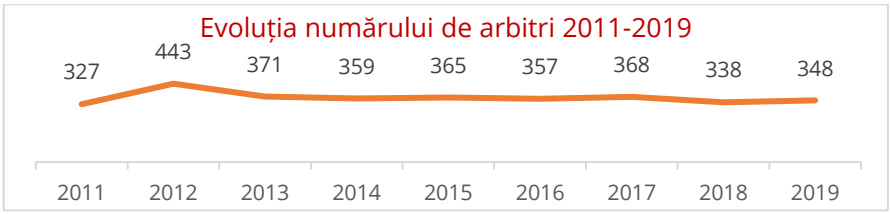
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Tempo)

În ceea ce privește numărul de arbitri sportivi, clasamentul pe anul 2019 situează județul Brașov pe poziția IV-a cu 338 de arbitri, imediat după Cluj, Iași și Municipiul București.

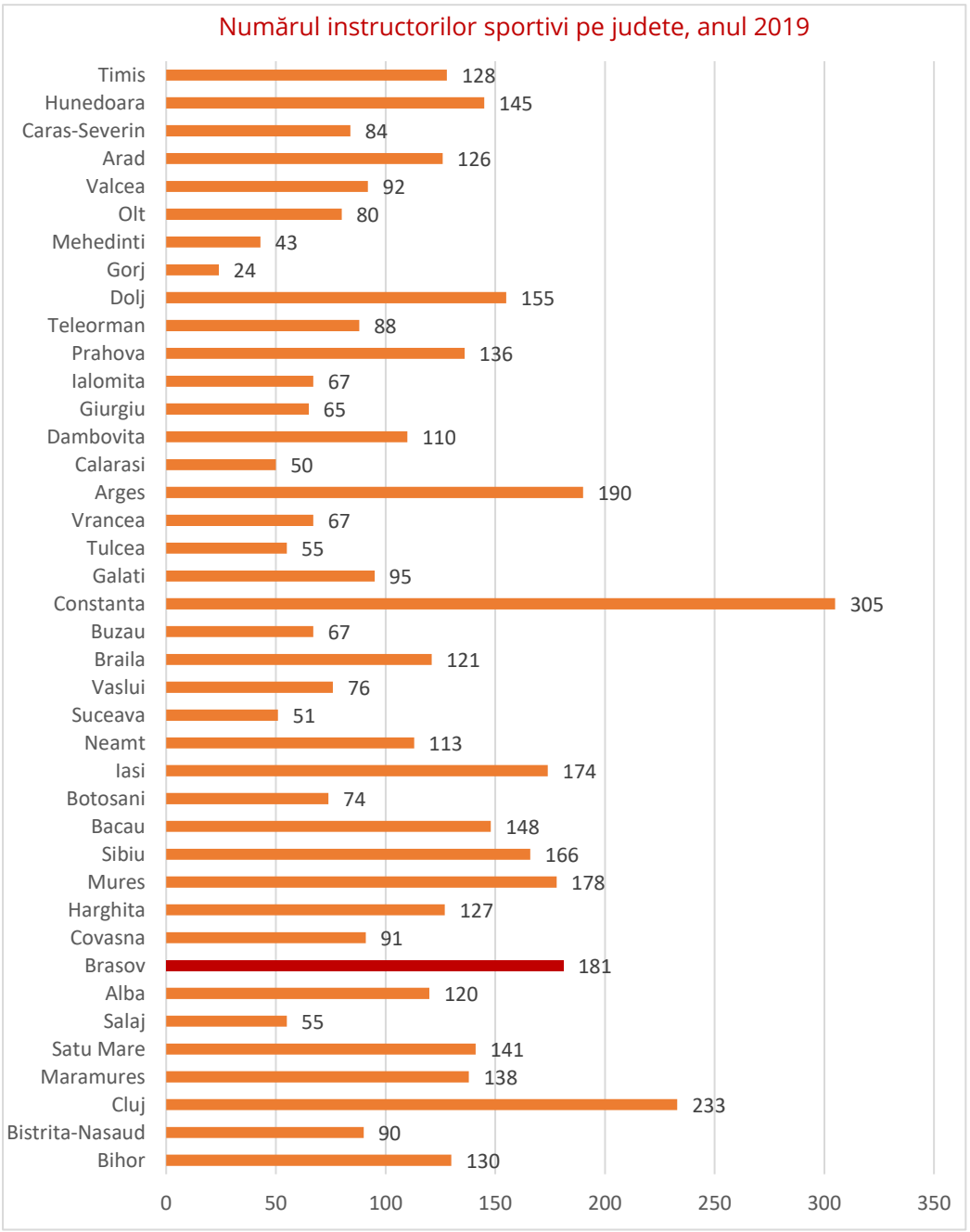
Sursa: Institutul Național de Statistică (Tempo Online)

Evoluția numărului de arbitri sportivi la nivelul județului Brașov în perioada 2011-2019 relevă același trend oscilant ca și în cazul antrenorilor sportivi.

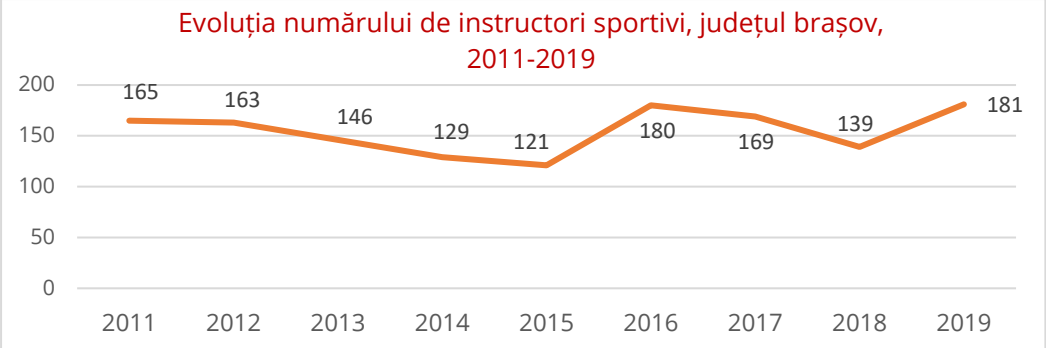

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Tempo Online)

În ceea ce privește numărul de instructori sportivi, județul Brașov se situează pe poziția III-a cu 181 de instructori.

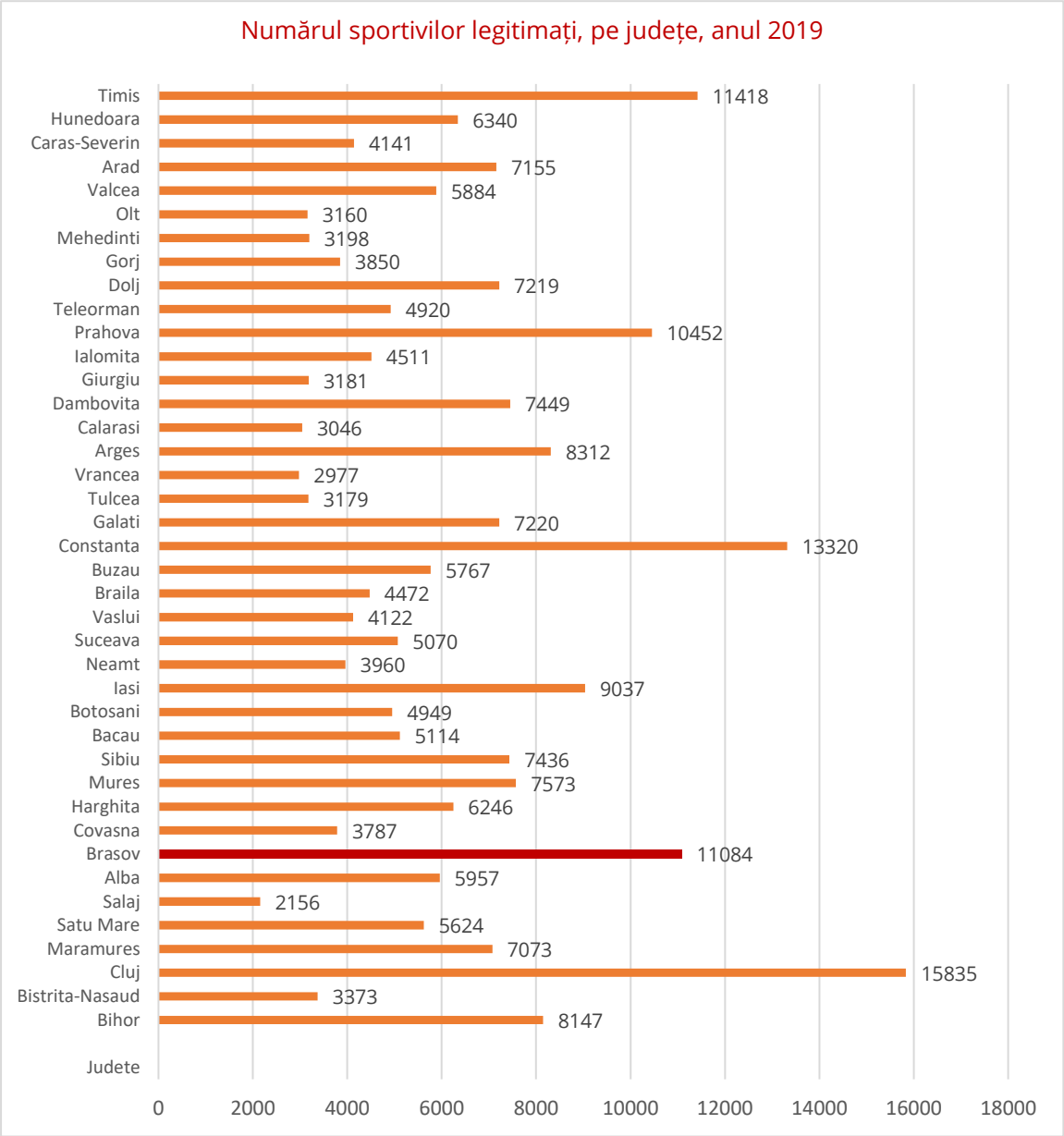

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Tempo)

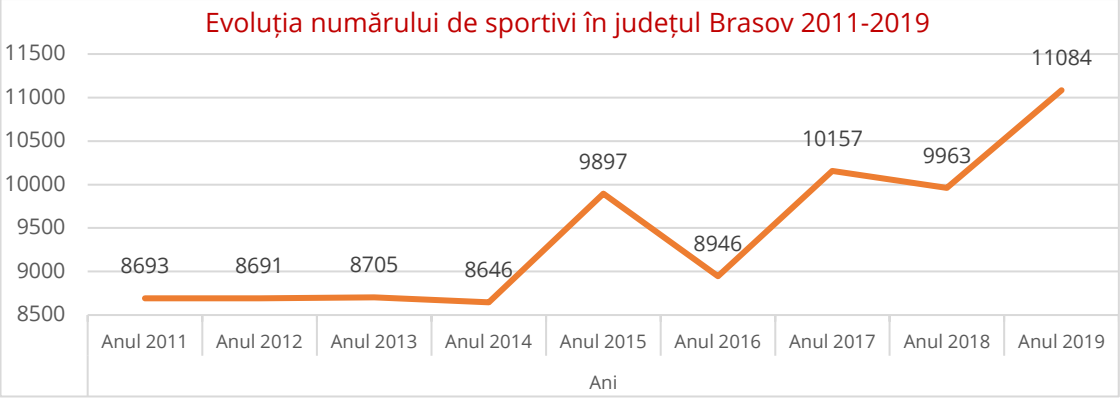
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Tempo)

Evoluția numărului de instructori sportivi este oscilantă, cel mai mare număr de instructori din perioada analizată fiind în anul 2019, iar cel mai mic în 2015.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Tempo)

Prin prisma numărului de sportivi legitimați pe județe, Brașov deține a IV-a poziție la nivel național cu 11.084 de sportivi legitimați.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Tempo)

La nivelul județului Brașov, vârful sportivilor legitimați s-a înregistrat în anul 2019 – 11.084. Apreciem că, la nivel național județul Brașov înregistrează o performanță bună comparativ cu celelalte județe ale României, fiind situat pe primele poziții la majoritatea indicatorilor considerați. Cu toate acestea, o îmbunătățire se poate realiza prin cooptarea în cadrul cluburilor sportive bine reprezentate la nivelul județului Brașov, în special a copiilor și tinerilor.

Conform Anuarului Sportului 2019 publicat de Ministerul Tineretului și Sportului, județul Brașov ocupă locul 23 în clasamentul realizat după punctele obținute la competițiile oficiale internaționale, cu 866,30 puncte, pe primul loc fiind București cu 36.720,53. În clasamentul pentru probele olimpice, județul Brașov este poziționat în ultimile 3, alături de Caraș Severin și Sălaj, cu doar 13,30 puncte.

La clasamentul pe județe pe medalii la campionatele naționale de seniori, tineret, juniori I si juniori II, Brașovul se clasează pe locul 18, cu 1.011,93 puncte, având locul I la 70 de concursuri, locul II la 81 și locul III la 107. Din cele 1.011,93 de pucte, 592,09 au fost obținute de seniori, 85,54 de tineret, 188,47 în cadrul campionatelor pentru juniori I și 145,83 în cadrul campionatelor pentru juniori II.

După cum se observă, deși clasarea la nivel național cu privire la numărul de sportivi, legitimați, instructori, antrenori și arbitri situează județul Brașov în primele locuri, nu același lucru se întâmplă atunci când ne referim la rezultatele sportive în competițiile naționale.

Reprezentarea sportului brașovean în fedeațiile și competițiile naționale

Nr. crt	Sport	Nr. structurilor afiliate la federațiile naționale	Nr. sportivilor legitimați	Locul ocupat în clasamentul național al județelor
1	Aeronautică	4	17	4
2	Aikido	2	5	X
3	Alpinism și escaladă	5	82	2
4	Arte martiale	13	415	10
5	Atletism	8	172	37
6	Automobilism sportiv	12	151	2
7	Bob si sanie	3	5	4
8	Baschet	10	1180	X
9	Box	3	6	27
10	Bridge	1	13	2
11	Ciclism	73	46	9
12	Culturism și fitness		7	10
13	Dans sportiv	9	645	5
14	Fotbal	68	3920	X
15	Fotbal tenis caj	1	18	X
16	Gimnasticã ritmica	3	39	X
17	Haltere	1	10	12

18	Handbal	10	406	12
19	Hochei pe gheata	7	232	3
20	Judo	5	108	X
21	Karate	10	322	18
22	Karting	1	3	X
23	Kempo	3	36	11
24	Motociclism	5	176	8
25	Natatie si pentatlon modern	7	140	15
26	Oină	1	X	X
27	Orientare	5	25	7
28	Polo	3	43	X
29	Popice	3	10	X
30	Powerlifting	1	X	X
31	Radioamatorism	2	54	17
32	Rugby	8	112	X
33	Schi-biatlon	20	857	3
34	Scrabble	1	3	X
35	Snooker	1	42	3
36	Squash	1	55	X
37	Federatia româna sportul pentru toți	1	30	X
38	Taekwondo wtf	1	76	8
39	Tenis	23	119	17
40	Tenis de masa	1	1	x
41	Tir cu arcul	3	24	9
42	Gimnastică	3	18	x
43	Șah	10	732	x
44	Tir sportiv	4	49	6
45	Volei	7	120	x

Sursa datelor: Anuarul Sportului 2019

La nouă sporturi – aeronautică, alpinism și escaladă, automobilism sportiv, bob și sanie, bridge, dans sportiv, hochei pe gheață, schi biatlon, snooker, județul Brașov se clasează în primele 5 locuri la nivel național.

Așa cum se menționează în Cartea Albă a Sportului, sportul este un instrument de dezvoltare locală şi regională, de regenerare urbană sau de dezvoltare rurală. Totodată, beneficiază de sinergii cu sectoarele: turistic, financiar, infrastructură în baza unor parteneriate ce pot fi încheiate cu alte sectoare de activitate care conduc la crearea de noi baze sportive.

În statistici recente, Organizația Mondială a Sănătății evidențiază că:

- activitatea fizică insuficientă reprezintă unul dintre cei zece factori majori de risc pentru sănătate (afecțiuni cardiace, diabet și cancer);
- unul din patru adulți nu este activ din punct de vedere fizic;
- mai mult de 80% dintre adolescenți practică insuficient exerciții fizice.

Organizația Mondială a Sănătății (OMS) menționează, de asemenea, în studiul Health and development through physical education and sport, că fiecare dolar investit în activitatea fizică (sport) determină o economisire de 3,2 dolari în sistemul medical. Se consemnează totodată că practicarea unei activități sportive zilnic, timp de 30 de minute de către adulți și de 60 de minute de către copii, reduce riscul de apariție a bolilor cardio-vasculare, a accidentelor cerebrale, obezității și chiar a unor forme de cancer.

Din Raportul publicat de Comisia Europeană în martie 2018, "Sport and physical activity", se constată că România este în grupa țărilor care se află la polul inferior în ceea ce privește practicarea sportului de către cetățeni, a ponderii celor care consideră că autoritățile locale oferă cetățenilor oportunități de practicare a activității fizice, a ponderii populației care se afiliază unui club sportiv: respondenții din Bulgaria, Grecia și Portugalia (toți 68%) sunt cei mai predispuși să nu se implice niciodată în activități sportive, urmați de respondenții din România

(63%) și Italia (62%); respondenții din Cipru (32%), Portugalia (29%), Malta (28%), Italia (27%) Polonia (22%), România (21%) și Ungaria (20%) prezintă cea mai mare probabilitate să spună că nu au mers pe jos timp de zece minute sau mai mult în orice zi din săptămâna precedentă; respondenții care prezintă cea mai mică probabilitate să folosească un club sportiv sunt în România (4%), Bulgaria, Grecia, Croația, Slovacia, Ungaria și Cipru (toate 5%); majoritatea respondenților din patru țări consideră că autoritatea locală nu face suficient Italia (55%), Polonia (53%), România (52%) și Spania (51%).

Conform Barometrului de opinie pentru tineret din 2018, în ceea ce privește participarea tinerilor la competiții și activități sportive organizate, se observă că pentru subcategoria de vârstă 14-18 ani, răspunsurile afirmative depășesc 60% (64,4%), față de un procent de 44%, care se înregistrează pentru subgrupa 20-24, acesta fiind cel mai ridicat dintre procentele celorlalte subcategorii de vârstă. De asemenea, pentru itemul "participarea tinerilor la competiții și activități sportive organizate") mai mult de jumătate dintre respondenții intervievați de gen masculin (51%) mărturisesc că participă fie ocazional, fie cu regularitate, la acest tip de activități, față de respondentele de gen feminin, care cumulează până la 34,4 puncte procentuale.

În ceea ce privește sportul de masă, la nivel european se constată pe de o parte, o implicare superioară a unor categorii de populație mai puțin active tradițional și pe de altă parte, o schimbare a modului în care subiecții participă la activități sportive, în sensul în care aceștia sunt înclinați să practice sporturi individuale și mai puțin sporturi de echipă. Acest fapt se explică prin scăderea bugetului de timp liber al populației active, care face dificilă o sincronizare a activităților mai multor persoane. Ca urmare, în plan economic, furnizorii de servicii sportive trebuie să conceapă programe flexibile, care să vină în întâmpinarea acestor schimbări, sub forma multiplicării centrelor de fitness, a antrenorilor personali și a programelor care pot fi exersate la domiciliu.

Evoluția tehnologică a generat creșterea eficienței proceselor de proiectare, pregătire, monitorizare, evaluare a prestației motrice/sportive, putând fi structurată pe mai multe direcții:

- îmbunătățirea stării de sănătate și prelungirea perioadei de practicare a exercițiilor fizice /sportului pentru toate categoriile de populație, prin posibilitatea utilizării unei mari varietăți de produse, cum ar fi: dispozitivele de monitorizare a indicilor funcționali în timpul efortului fizic, echipament sportiv și de protecție ș.a.;
- creșterea capacității de performanță prin utilizarea unor echipamente, aparate și instalații, menite să amplifice efectul mijloacelor de antrenament, să realizeze analize biomecanice și funcționale ale prestației sportivului în antrenament și competiție sau să compenseze prezența unor deficiențe/disabilități în sportul adaptat.

SĂNĂTATE

Infrastructura sanitară

- **Unități sanitare**

Sistemul sanitar brașovean a înregistrat unele progrese în ultimii 10 ani în ceea ce privește infrastructura și dotările, totodată remarcându-se o amplasare majoră a dotărilor medicale de amploare în mediul urban, în special în municipiul Brașov.

Infrastructura de sănătate a județului Brașov la începutul anului 2021se prezenta astfel:

Infrastructura unităților sanitare a județului Brașov

Categorii de unități sanitare	Total județ	Urban		Rural	
		Public	Privat	Public	Privat
Spitale	27	14	13		1
Ambulatorii de specialitate	13	2	11		
Ambulatorii integrate spitalului	13	11	2		
Dispensare medicale	3	3			
Centre de sănătate	1		1		
Centre de sănătate mintala	3	3			
Sanatorii balneare	1	1			
Unități medico-sociale	1	1			
Centre de diagnostic si tratament cu paturi de spital	1		1		
Cabinete medicale de specialitate	248		247		1
Cabinete medicale de medicina generala	6		6		
Cabinete medicale școlare	81	81			
Cabinete medicale studențești	2	2			
Cabinete medicale de familie	314	1	242		71
Cabinete stomatologice	393	1	360		33
Farmacii	237	13	165		59
Puncte farmaceutice	28	4	4		20
Depozite farmaceutice	13		13		
Laboratoare medicale	110	63	46		1
Laboratoare de tehnica dentara	56		56		
Centre de transfuzie	1	1			
Puncte de lucru ale centrelor de dializa	2		2		
Alte tipuri de cabinete medicale	7	6	1		
Paturi în spitale	3.820	2.983	591	155	91
Total paturi în unitățile sanitare	4.151	3.123	672	265	91

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Brașovul are o rețea de 27 de unități sanitare 14 spitale public și 13 private. Toate aceste spitale au contractate servicii cu Casa de Asigurări de Sănătate.

Cea mai importantă unitate sanitară din județ este Spitalul Clinic Județean de Urgență Brașov, care are o tradiție de circa 50 ani de activitate.

Rețeaua de spitale publice.

În prezent Spitalul Clinic Județean de Urgență are o structură aprobată de Consiliul Judetean Brașov - ce cuprinde un număr de 915 paturi repartizate pe 33 secții. Pe lângă acestea funcționează laboratorul clinic de analize medicale, laboratorul de radiologie și imagistică medicală și serviciul de Medicină Legală. Spitalul funcționează în 5 staționare: *central, staționarul Astra, staționarul Tractorul și staționarul Mârzescu (în curs de eliberare în perioada 2021-2022 în favoarea Spitalului Clinic de Pneumoftiziologie Brașov.*

În regim de urgență funcționează și Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii Brașov. Totodată acesta joacă un rol interjudețean, asigurând asistență în domeniile: oncologic, chirurgie

plastică, ortopedie, hematologie și diabet atât pentru copiii din județul Brașov, cât și pentru cei din județele Covasna și Harghita.

De asemenea, în Brașov sunt 2 spitale publice ce fac parte din structurile altor Ministere: Spitalul General C.F. Brașov (Ministerul Transporturilor) și Spitalul Militar de Urgență „Regina Maria" Brașov (Ministerul Apărării Naționale).

Spitale cu profil general se găsesc și în orașele Codlea, Săcele, Rupea, Făgăraș, Zărnești.

Spitale de monospecialitate sunt cele de Neurologie și Psihiatrie, Obstetrică și Ginecologie, Pneumoftiziologie, Boli Infecțioase.

Servicii medicale decontate de CASJ sunt prestate și în cadrul spitalelor private care acoperă o bună parte din serviciile spitalicești necesare populației, însă de multe ori implică o coplata care le face inaccesibile majorității populației.[1]

Cele mai multe unități sanitare din sectorul privat sunt amplasate în mediul urban.

- **Necesitatea de infrastructură spitalicească**

Potrivit datelor oferite de spitalele publice din județ majoritatea clădirilor nu corespund normelor și standardelor contemporane pentru acreditare ISO. De asemenea, cele mai multe spitale au o structură multipavilionară, ceea ce conduce la creșterea costurilor de întreținere. Unele spitale precum: Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie, Spitalul Clinic de Psihiatrie și Neurologie, Spitalul Clinic Județean de Urgență și Spitalul Municipal Codlea se confruntă cu probleme cadastrale, inclusiv dificultăți legate de dreptul de proprietate.

Un proiect de anvergură pentru județul Brașov este construcția unui nou spital clinic regional de urgență Brașov ce ar urma să deservească județele Brașov, Harghita și Covasna, pentru construcția căruia a fost alocat teren din domeniul public al Municipiului Brașov și se elaborează documentația tehnico-economică. Faza următoare a acestui proiect este construcția unui spital clinic de boli infecțioase și pneumoftiziologie, care să preia activitatea desfășurată în cele două spitale existente: Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie și Spitalul Clinic de Boli Infecțioase.

Argumentele care susțin înființarea acestor două spitale în județul Brașov sunt legate de faptul că:

- specialitățile chirurgicale sunt dispersate în pavilioane diferite și nu se poate asigura o asistență medicală pluridisciplinară în urgență;
- unele pavilioane de spital (Mârzescu, Tractorul, Astra) sunt vechi și chiar renovate nu mai corespund cerințelor/ normativelor actuale de îngrijire medicală;
- ocuparea paturilor de bolnavi acuți a Spitalului Județean este ridicată;

Spitalul Regional de Urgență și Spitalul Clinic de Boli Infecțioase și Pneumoftiziologie sunt investiții susținute/ sprijinite de autoritățile publice locale, implementate în urma colaborării dintre autoritățile administrației publice locale brașovene și Ministerul Sănătății. În final acestea vor conduce la o reformare din temelii a sistemului medical din județul Brașov, la dezvoltarea Brașovului ca Oraș Medical și la maximizarea calității serviciilor de sănătate oferite pacienților.

[1] Responsabilitate, Strategie, Prioritizare și Integritate în dezvoltarea Regională, durabilă a sistemului de sănătate din județul Brașov. 2019. Universitatea Transilvania din Brașov. p. 32 https://www.unitbv.ro/documente /cercetare/rezultatele-cercetarii/rapoarte/7_Raport_dezvoltare_ sistem_sanatate_2019.pdf

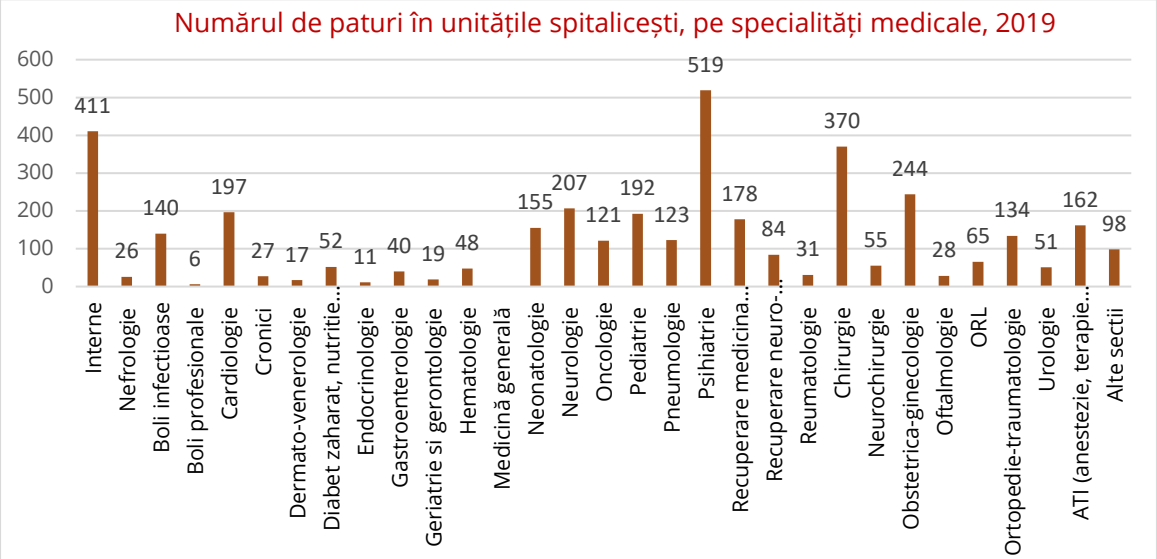
- **Paturi în unitățile sanitare**

Conform datelor oferite de către DSP Brașov la începutul anului 2021 în spitalele publice și private erau 3.923 de paturi pentru spitalizare continuă, în medie circa 6,2 paturi raportate la 1000 de locuitori, precum și 290 de paturi spitalizare de zi în medie circa 0,5 paturi raportate la 1000 de locuitori.

Număr de paturi spitalizare, pe categorii.

Nr. crt.	Denumire spital	Localitate	Număr paturi spitalizare continuă	Număr paturi spitalizare de zi/ Ambulatoriu
2021				
Spitale publice				
	Spital clinic judetean de urgenta Brasov	Mun. Brașov	915 (-32)	12
	Spital clinic de urgenta pentru copii Brasov	Mun. Brașov	225	11
	Spital clinic de obstetrica-ginecologie „dr. I.A. Sbarcea" Brasov	Mun. Brașov	275	10
	Spital de pneumoftiziologie Brasov	Mun. Brașov	150	10
	Spital de psihiatrie si neurologie Brasov	Mun. Brașov	605	10
	Spital de boli infectioase Brasov	Mun. Brașov	107	12
	Spital municipal Săcele	Mun. Săcele	50	25
	Spital municipal „dr. Aurel Tulbure" Fagaras	Mun. Făgăraș	273	41
	Spital municipal Codlea	Mun. Codlea	70	10
	Spital orasenesc Rupea		80	5
	Spital „dr. C. T. Sparchez" Zarnesti	Or. Zărnești	130	5
	Spitalul militar de urgență Regina Maria Brașov	Mun. Brașov	175	12
	Spital general cai ferate Brasov	Mun. Brașov	115	5
	Spital Victoria	Or. Victoria	50	18
	Total paturi spitale publice	Spitale publice	3220	186
Spitale private				
	Spital hospice „Casa Sperantei" Brasov	Mun. Brașov	19	
	Spital SC Centrul medical Unirea SRL	Mun. Brașov	60	
	Spital SC policlinica de diagnostic rapid sa – medlife brasov	Mun. Brașov	150	27
	Spital SC Teo health SA – spital sf. Constantin	Mun. Brașov	149	21
	Spital clinicile ICCO SRL	Mun. Brașov	61	
	Spital clinicile ICCO ortopedie SRL	Mun. Brașov	23	3
	Spital SC Onco Card SRL	Mun. Brașov	84	10
	Spital Newmedics SA	Mun. Brașov		37
	Polimed Dacia SRL	Mun. Brașov	12	3
	Spital Vitalmed Center SRL	Mun. Brașov	42	
	Spital Clinica Sante Vie SRL	Mun. Brașov	12	3
	Asociatia-centrul rezidential pentru varstnici Maria Sanpetru	Com. Sânpetru	91	-
	Spital Diabet Center	Mun. Brașov	-	-
	Total paturi	Spitale private	703	104
	Total paturi	Județul Brașov	3923	290

Sursa datelor: DSP Brașov

Sursa datelor: DSP Brașov

Potrivit datelor prezentate de DSP Brașov numărul cel mai mare de paturi din unitățile sanitare din județul Brașov în anul 2019 se regăseau în unitățile publice 3.220 (82%) de paturi pentru spitalizare continuă, respectiv în spitalele private erau 703 paturi (18%). Pentru spitalizarea de zi erau 186 (64,1%) de paturi în instituțiile publice.

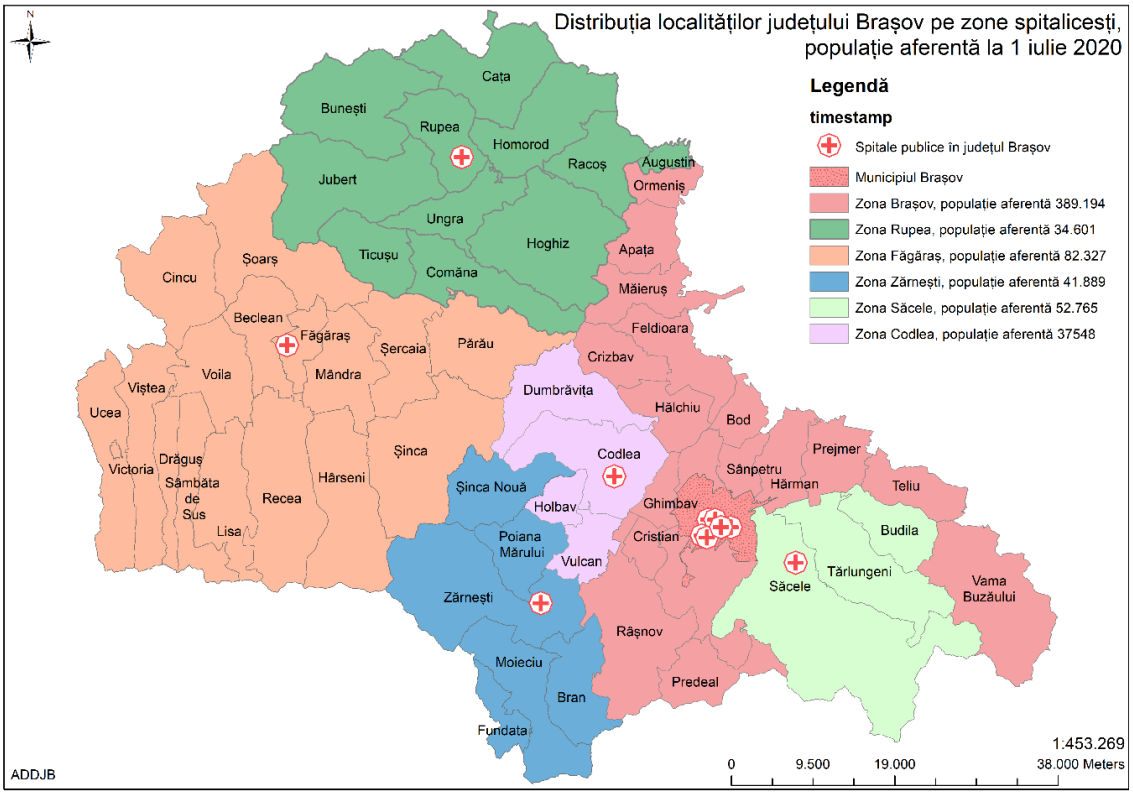
Din datele oferite de Direcția de Sănătate și Asistență Medicală din cadrul Județului Brașov, în anul 2019 - 13,6% din paturile existente erau la specializarea psihiatrie, 10,8% la interne, 9,7% la chirurgie, 6,4% la obstetrică-ginecologie, 5% pediatrie și 5,4% neurologie. *(Vezi anexa Număr de paturi după unități sanitare și specializare)*

- **Zonele spitalicești**

Asistența medicală în județul Brașov este asigurată pe zone spitalicești, pentru mediul urban și rural. Arondarea localităților pe cele 6 zone spitalicești este următoarea:

- Zona Brașov: municipiul Brașov, orașele Ghimbav, Râșnov și Predeal, comunele: Apața, Bod, Cristian, Feldioara, Hălchiu, Crizbav, Măieruș, Ormeniș, Prejmer, Teliu, Vama Buzăului, Hărman, Sânpetru.
- Zona Săcele: municipiul Săcele, împreună cu comunele: Budila şi Târlungeni.
- Zona Codlea: municipiul Codlea, cu comunele: Vulcan, Holbav, Dumbrăvița.
- Zona Zărnești: orașul Zărnești cu comunele: Poiana Mărului, Șinca Nouă, Bran, Moieciu, Fundata.
- Zona Făgăraș: municipiul Făgăraș, orașul Victoria, comunele: Beclean, Cincu, Drăguș, Hârseni, Lisa, Mândra, Părău, Recea, Șercaia, Șoarș, Șinca, Sâmbăta de Sus, Ucea, Vistea, Voila.
- Zona Rupea: orașul Rupea cu comunele Augustin, Bunești, Cața, Comana, Hoghiz, Homorod, Jibert, Racoș, Ticușu, Ungra.[2]

[2] Activitatea unităților sanitare din județul Brașov în anul 2018. INS, DJSBV. p.6

Sursa datelor: Sistemul sanitar Brașovean 2018 (INS, DJSBV), DSPBV

Sub aspect teritorial-formal observăm că cele 20 spitale publice și private din municipiul Brașov, deservesc o populație de circa 390 mii locuitori ceea ce constituie 60% din populația județului pe când celorlalte 40% din populație le revin doar 7 spitale.

Număr paturi pe zone spitalicești

Zona spitalicească	Număr paturi spitalizare continuă la 1000 de locutori	Număr paturi spitalizare de zi (ambulatoriu) la 1000 de locutori
Zona Brașov	8,1	1,1
Zona Săcele	0,9	0,5
Zona Codlea	1,9	0,1
Zona Zărnești	3,1	0,1
Zona Făgăraș	3,3	0,5
Zona Rupea	2,3	0,1
Total Județul Brașov	6,2	0,4

Astfel, cele mai multe paturi de spitalizare continuă la 1.000 de locuitori sunt disponibile în zona spitalicească Brașov- 8,1, respectiv 1,1 paturi spitalizare de zi (ambulatoriu) la 1.000 de locutori și cele mai puține paturi de spitalizare continuă la 1.000 de locuitori sunt disponibile în zona spitalicească Săcele cu 0,9. Totodată atragem atenția că spitalele de monospecialitate deși sunt cuprinse în această statistică totuși au un rol deosebit în sistemul sanitar și de regulă sunt amplasate în municipiul Brașov. În acest context dar și din alte motive tot mai des sunt susținute propunerile care vin să intervină în sistemul sanitar din punct de vedre a completării acestuia cu structuri instituționale noi.

- **Personalul medico-sanitar**

În sistemul sanitar Brașovean, în anul 2019, au activat 3.871 cadre sanitare cu studii superioare. Aceștia ca număr s-au aflat în continuă creștere pe perioada anilor 2011 – 2019.

Personalul medico-sanitar pe categorii, județul Brașov

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Medici (exclusiv stomatologi)	1.350	1.483	1.598	1.533	1.622	1.680	1.703	1.723	1.799
din care: medici de familie	470	449	418	409	398	389	387	363	372
Stomatologi	356	385	387	387	404	416	426	447	449
Farmaciști	472	475	496	482	476	512	512	539	610
Alte tipuri de personal sanitar cu studii superioare	:	:	:	:	729	774	879	953	1.013
Personal sanitar mediu	2.410	2.309	2.456	2.529	2.788	2.883	3.136	3.217	3.406
Asistenți medicali obstetrică - ginecologie (Moașe)	65	61	62	42	37	40	35	26	21
Personal sanitar auxiliar	1.529	1.499	1.643	1.669	1.813	1.967	2.130	2.140	2.228
Total	6.182	6.212	6.642	6.642	7.869	8.272	8.821	9.045	9.526

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Numărul total al personalului medico-sanitar în județul Brașov la fel este în creștere. Raportat la anii 2011-2019 observăm o creștere de circa 35%, iar la intervalul anilor 2015-2019 o creștere de circa 17,3% sau circa 4,3% anual. Totodată din datele statistice prezentate de DSP Brașov rezultă că doar numărul medicilor de familie este în descreștere cu circa 36%, de la 470 în anul 2011 la 309 în anul 2021, una din cauza fiind vârsta medie a medicilor de familie, mai ales din zona rurală unde 36% din medici care au vârsta de peste 62 ani, iar în urma aplicării reformei în sistemul de pensii numărul medicilor de familie va descrește și mai mult.

Conform ediției DJSBV - Activitatea unităților sanitare din județul Brașov, în anul 2018, din numărul total de 3.662 persoane, personal sanitar cu studii superioare, 93,6% activau în mediul urban și doar 6,4% în mediul rural, tot din aceștia circa 45% (1.650) deserveau sectorul public, ceilalți 55% - sectorul privat. Aceeași sursă menționează că în anul 2018, unui medic de familie din mediul urban îi reveneau în medie cu 699 locuitori mai puțini decât unui medic de familie din mediul rural.

Totodată, Casa Județeană de Asigurări de Sănătate Brasov, în lista furnizorilor în contract actualizată la 09.04.2020, specifică unitățile ambulatorii de specialitate și medicii specialiști din județul Brașov care sunt în total 587 cu contract de furnizare de servicii medicale încheiate cu CASJ Brașov, ceea ce constituie circa o treime din numărul total de medici (exclusiv stomatologi).[3]

Numărul personalului sanitar cu studii medii și al personalului auxiliar a fost, de asemenea, în creștere. De la 2.410 în anul 2011 la 3.406 în anul 2019, o creștere de circa 29% a personalului cu studii medii și o creștere de 31% a personalului sanitar auxiliar (Personalul sanitar auxiliar cuprinde: infirmiere, agenti de dezinsectie, dezinfectie si deratizare, brancardieri, baiesi, gipsari, namolari, ambulantieri si alte categorii de personal sanitar asimilate personalului sanitar auxiliar. Acesta asigura curatenia si pastrarea igienei unitatilor sanitare, pregatirea materialelor necesare activitatii, transportul pacientilor etc.). Dintre aceștia, conform datelor din 2018, 93,4% s-au aflat în mediul urban și doar 6,6% în mediul rural.

- **Nevoia de personal medical**

Analiza numărului personalului medical scoate în evidență două categorii de probleme:

1. repartizarea instituțională și numerică a personalului sanitar din punct de vedere teritorial pe medii urban/rural.

[3] Unitățile ambulatorii de specialitate clinică - medicii specialişti - din judeţul Braşov. Casa Judeţeană de Asigurări de Sănătate Brasov. http://www.cnas.ro/casbv/media/pageFiles/AMBULATORIU%20CLINIC_Furnizorii%20in% 20contract %20cu%20CASJBrasov_20_05_2021.pdf

2. deficitul și surplusul medicilor de specialitate. Dacă în cazul surplusului problema nu este stringentă, în cazul deficitului aceasta devine una majoră.

Conform autorilor raportului Responsabilitate, Strategie, Prioritizare și Integritate în dezvoltarea Regională, durabilă a sistemului de sănătate din județul Brașov de la Universitatea Transilvania din Brașov[4] în anul 2018, a existat o nevoie de personal medical în ambulatoriile de specialitate din județul Brașov raportată la normativele din planurile regionale după cum urmează:

Nevoia de personal medical

Specialitatea	Nr. existent în contract cu CASBV la data 30.10.2018	normativ raportat la populația județ la 01.07.2018/ 634 236 locuitori	Necesar medici (cf. normativ)	Deficit medici	Surplus medici
medicina interna	42	1 medic la 10.000	63	21	
pediatrie	52	1 medic la 10.000	63	11	
obstetrica ginecologie	54	1 medic la 10.000	63	11	
chirurgie generala	30	1 medic la 10.000	63	33	
alergologie/imunologie	8	1 medic la 50 000	12	4	
boli infecțioase	4	1 medic la 50 000	12	8	
cardiologie	35	1 medic la 50 000	12		23
chirurgie pediatrica	6	1 medic la 50 000	12	6	
chirurgie plastica si reparatorie	3	1 medic la 50 000	12	9	
chirurgie toracica	2	1 medic la 50 000	12	10	
dermatovenerologie	13	1 medic la 50 000	12		1
diabet si boli de nutriție	18	1 medic la 50 000	12		6
endocrinologie	12	1 medic la 50 000	12		
gastroenterologie	5	1 medic la 50 000	12	7	
geriatrie	2	1 medic la 50 000	12	10	
hematologie	6	1 medic la 50 000	12	6	
nefrologie	7	1 medic la 50 000	12	5	
neurochirurgie	3	1 medic la 50 000	12	9	
neurologie	25	1 medic la 50 000	12		13
neurologie pediatrica	3	1 medic la 50 000	12	7	
neuropsihiatrie infantila	2	1 medic la 50 000			
oftalmologie	11	1 medic la 50 000	12	1	
oncologie medicala	15	1 medic la 50 000	12		3
ortopedie traumatologie	33	1 medic la 50 000	12		21
ORL	18	1 medic la 50 000	12		6
pneumologie	13	1 medic la 50 000	12		1
psihiatrie	38	1 medic la 50 000	12		26
psihiatrie pediatrica	6	1 medic la 50 000	12	6	
reumatologie	10	1 medic la 50 000	12	2	
urologie	9	1 medic la 50 000	12	3	
Total	485		552	169	100

Sursa datelor: Responsabilitate, Strategie, Prioritizare și Integritate în dezvoltarea Regională, durabilă a sistemului de sănătate din județul Brașov. 2019. Universitatea Transilvania din Brașov.

Din tabelul prezentat de experți, reiese faptul că sistemul brașovean de sănătate duce lipsă în principal de specialiști în chirurgie generală și medicină internă, urmate de pediatrie, obstetrică ginecologie, chirurgie toracică și geriatrie.

[4] Responsabilitate, Strategie, Prioritizare și Integritate în dezvoltarea Regională, durabilă a sistemului de sănătate din județul Brașov. 2019. Universitatea Transilvania din Brașov. p. 78. https://www.unitbv.ro/documente /cercetare/rezultatele-cercetarii/rapoarte/7_Raport_dezvoltare_ sistem_sanatate_2019.pdf

- **Servicii de asistență sanitară**

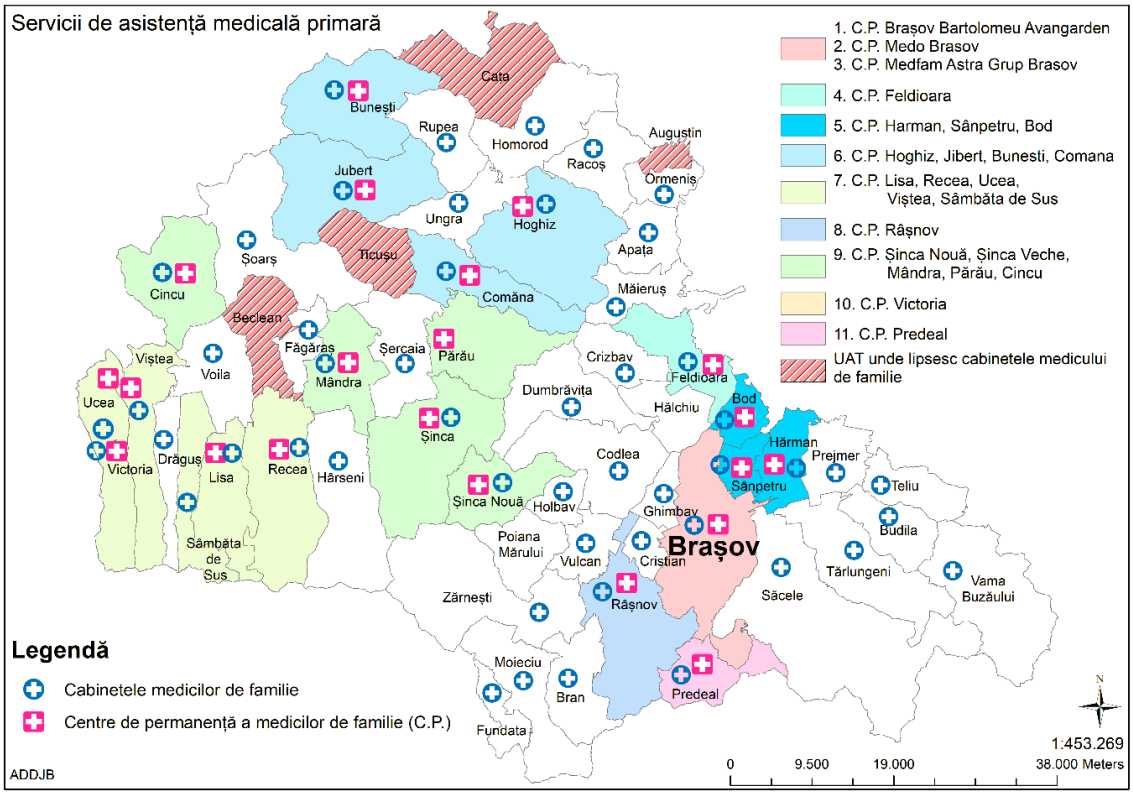
Servicii pentru situații de urgență. UPU-SMURD funcţionează în cadrul Spitalului Judeţean Braşov şi face parte din SMURD (Serviciul Mobil de Urgenta, Reanimare şi Descarcerare), serviciu coordonat de două entităţi: Spitalul Judeţean, din punct de vedere medical, şi Inspectoratul pentru Situaţii de Urgenţă, din punct de vedere operativ. UPU-SMURD asigură comunităţii servicii de asistenţă medicală de urgenţă în caz de accidente rutiere, explozii, accidente de muncă sau casnice. Pe lângă unitatea de primire din cadrul Spitalului Judeţean, dotată cu echipamente medicale performante, UPU-SMURD are la dispoziţie ambulanţe de reanimare aflate în dotarea ISU Braşov echipate, de asemenea, cu aparatură medicală performată. Șase dintre ele îşi au staţiile în cadrul subunităţilor teritoriale de pompieri de la Braşov (Detaşamentul 1 şi 2), Făgăraş, Predeal, Zărneşti, Victoria, 2 pachete de pompieri de la Bod și Poiana Brașov şi care asigură asistenţa medicală prin intermediul paramedicilor (pompieri instruiţi să acorde primul ajutor).

Serviciile de ambulanță în județul Brașov sunt asigurate de către 1 stație din municipiul Brașov și 11 substații localizate în: Poiana Brașov, Codlea, Făgăraș, Predeal, Râșnov, Rupea, Săcele, Victoria, Zărnești , Târlungeni și Bran.

Servicii de asistență medicală primară în localitățile din județul Brașov sunt asigurate de către cabinetele medicilor de familie și centrele de permanență a medicilor de familie. Din cele 314 cabinete ale medicilor de familie 77% activează în mediul urban și respectiv 23% în mediul rural, astfel în medie la 1000 de locuitori din mediul urban se revenea circa 1,9 cabinete medicale de familie și 2,4 cabinete medicale de familie în mediul rural.

Cele 11 centre de permanență din județul Brașov asigură continuitatea asistenței medicale și rezolvarea urgențelor minore prin rotația medicilor de familie din localitățile în teritoriul arondat centrului de permanență:

1. C.P. Brașov Bartolomeu Avangarden
2. C.P. Medo Brasov
3. C.P. Medfam Astra Grup Brasov
4. C.P. Feldioara
5. C.P. Harman, Sânpetru, Bod
6. C.P. Hoghiz, Jibert, Bunesti, Comana
7. C.P. Lisa, Recea, Ucea, Vișlea, Sâmbăta de Sus
8. C.P. Râșnov
9. C.P. Șinca Nouă, Șinca Veche, Mândra, Părău, Cincu
10. C.P. Victoria
11. C.P. Predeal

Sursa datelor: DSP Brașov

În scopul reprezentării cât mai expresive a utilizării serviciilor de asistență sanitară, experții ce au elaborat Raportul NSSPR, 2019, propun indicatori numărul de consultații oferite și numărul de tratamente pentru un locuitor.

Astfel comparând anul 2018 cu anul 2019 observăm că în județul Brașov au fost prestate 2,3 consultații pentru un locuitor în anul 2018, un număr redus față de media la nivel de țară care era de 3,9 consultații pentru un locuitor. În 2019 numărul de consultații crește la 2,5 pentru un locuitor doar că și media pe România a crescut la 4,0 consultații pentru un locuitor.

O altă situație se prezintă pentru tratamente când în anul 2018 în Brașov au fost prestate 0,7 tratamente pentru un locuitor, iar media pe România era de 0,9 tratamente pentru un locuitor și altă situație este în anul 2019 când numărul de tratamente pentru o persoană a crescut la 0,9 fiind egal cu media pe România. Din acești indicatori rezultă că brașovenii se adresează mai puțin pentru consultații de asistență sanitară dar beneficiază de tratament în medie ca și toată România.

Servicii de spitalizare. Potrivit datelor oferite de Direcția de Sănătate Publică (DSP) Brașov în anul 2019 au fost internați 91.769 (bolnavi/ani), totodată aceștia au fost spitalizați în total - 763.101 (zile/an). În total utilizarea paturilor în această perioadă a constituit 256,59 (zile/pat), iar durata medie de spitalizare a fost de 8,32 zile/bolnav. Cea mai mare valoare a indicatorului "durata medie de spitalizare" se inregistreza pentru bolnavii internati in sectiile de psihistrie cronici si ingrijiri paliative

Printre cele mai importante proceduri efectuate în spitale publice din județ care de altfel au crescut ca număr în anul 2019 față de 2018 sunt: tomografiile computerizate (CT) în creștere cu 17,17%; imagistică prin rezonanță magnetică (RMN) în creștere cu 24,45% și angioplastii în creștere cu 3,48%.

Proceduri efectuate în spitalele din rețeaua publică (rate la 100.000 locuitori)

Proceduri	CT		RMN		ANGIOPLASTII	
Anul	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Brașov	1.657,3	2.001,0	284,2	376,2	160,8	166,6

Sursa datelor: Raportul Național al Stării de Sănătate a Populației (2019)

Deoarece aceste proceduri contribuie mult mai exact la identificarea maladiilor, considerăm că numărul aflat în creștere a procedurilor se reflectă în micșorarea mortalității cauzate de anumite boli cronice aflate în evidența cabinetelor medicilor de familie.

Starea sănătății populației

- **Speranța și durata medie a vieții**

Potrivit datelor publicate de Eurostat pentru anul 2019, Speranța de viață sănătoasă la naștere în România a ajuns la 60,3 de ani.

Această valoare se situează mult sub media europeană de 64,6 ani, dar ne plasează pe locul 18 din cele 27 de state membre.[5]

Totodată conform Institutului Național de Statistică, în anul 2019, în România speranța de viață la naștere era de 78,2 ani, cu 5,9 ani mai puțin față de nivelul mediu al speranței de viață în țările UE.[6] Cu toate că speranța de viață la naștere a depășit 78 de ani, totuși durata medie a vieții în România a fost în anul 2019 - 75,97 ani.

Durata medie a vieții populației județului Brașov se apropie de speranța de viața la naștere în special pentru populația urbană care atinge vârsta de 78,29 ani.

Populația rurală deși se apropie de cifrele naționale a duratei medii de viață, în medie trăiește mai puțin ca cea urbană cu 3,29 ani. Dintre județele României, Brașovul se bucură de o vârstă a populației mult mai ridicată și se află printre primele 5 județe a duratei medii de viață fiind devansat de județele Vâlcea, Cluj și municipiul București.

Printre cele mai importante condiții care contribuie la o viață cât mai lungă sunt, aria geografică, cum ar fi apele termale și munții din județele Vâlcea și Brașov și centrele medicale performante și nivelul de trai crescut cum ar fi județul Cluj sau municipiul București.

- **Nevoia de sănătate după vârstă**

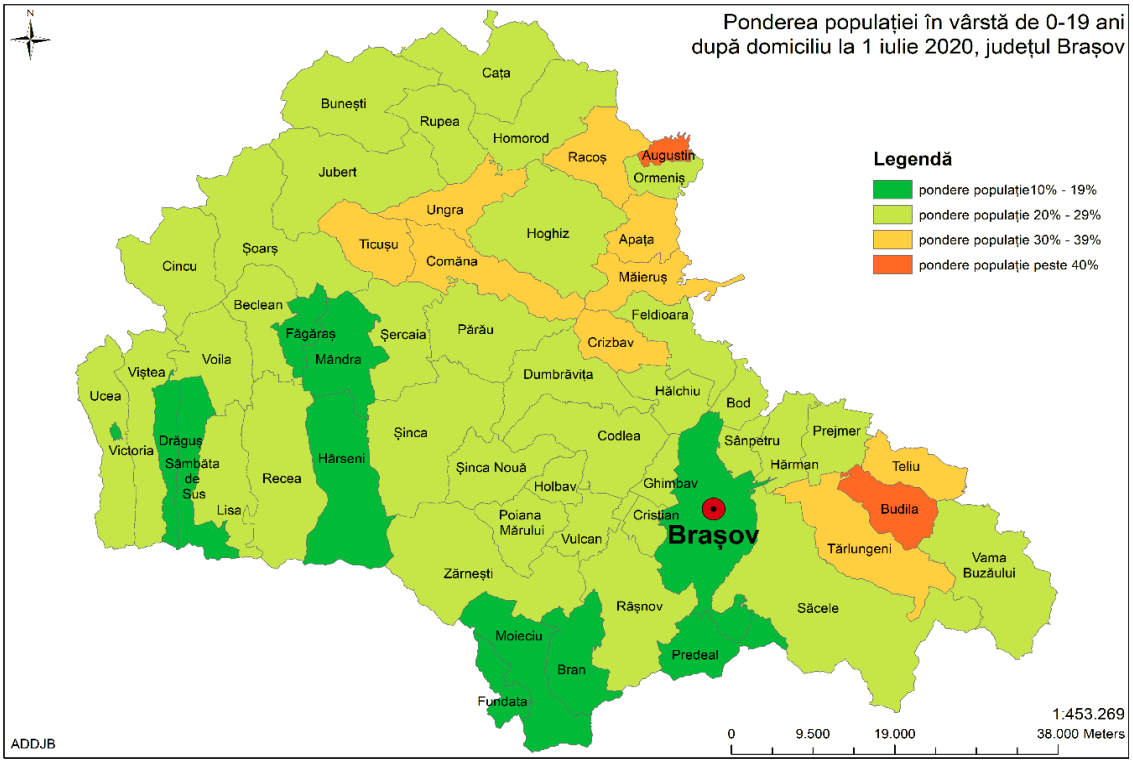
Vârsta reprezintă un factor determinant al nevoilor de sănătate. Printre toate categoriile de vârstă cele mai vulnerabile din punct de vedere a sănătății sunt vârstele aflate la extreme: copii și vârstnicii.

Copii de la 0-19 ani, reprezintă circa 20% din populația județului Brașov, 65% locuiesc în mediul urban.

Din punct de vedere teritorial, localitățile cu ponderea cea mai mare de copii de vârsta 0-19 ani sunt: Augustin, Budila, Crizbav, Apața, Măieruș, Racoș, Comana, Teliu, Ticușu, Târlungeni și Ungra.

[5] Healthy life years statistics. Eurostat Statistics Explained. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Healthy_life_years_statistics

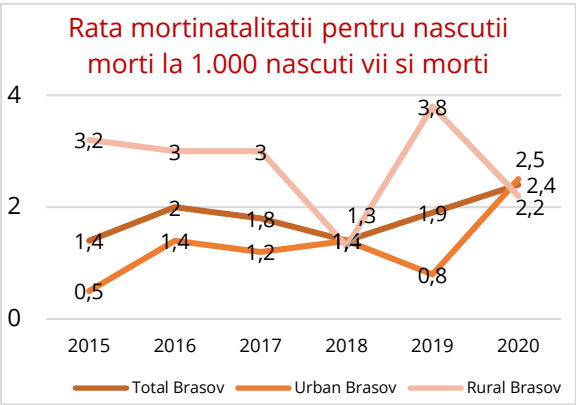
[6] Ziua Mondială a Sănătății. Comunicat de presă. INSSE. https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/comunicat_zms.pdf

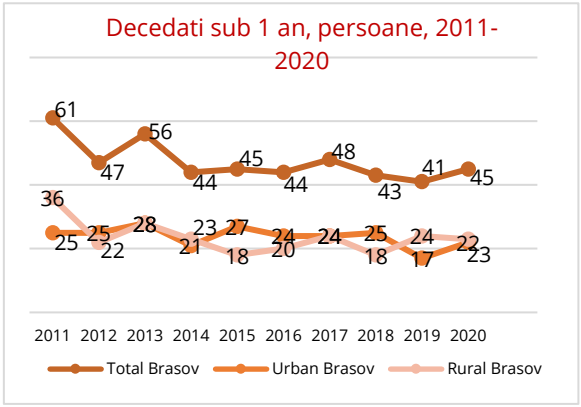

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

O problemă acută desprinsă din starea sănătății populației județului Brașov este creșterea ratei mortalității infantile. Dacă analizăm rata mortalității infantile în anul 2020 față de anul 2015, observăm o creștere ale mortalității infantile de la 1,4 ‰ născuți vii, la 2,4 ‰ născuți vii. Anual se înregistrează în mediu 56 de decese la copii de vârsta cuprinsă între 0-4 ani, din care 47 de decese la copii sub vârsta de un an. Anual se nasc morți în medie circa 45 copii.

Potrivit datelor publicate de Ministerului Sănătății în Buletinul informativ nr. 10 din anul 20207 în județul Brașov indicele de malnutriție a copiilor în vârsta de 0-2 ani constituie - 1,1 copii la 100 de locuitori (media națională - 0,4 copii la 100 de locuitori), în descreștere fașă de anul 2019 (1,5 copii la 100 de locuitori)

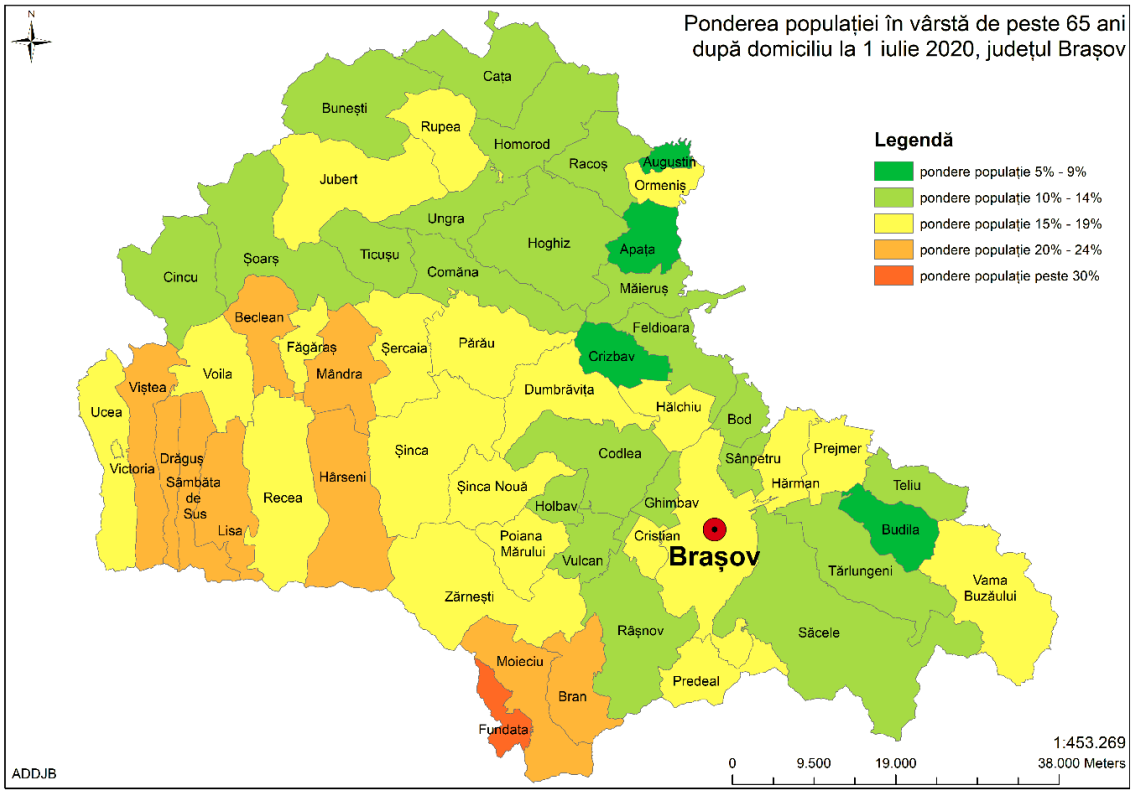
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

7 Buletinul informativ al Ministerului Sănătății Principalii Indicatori ai Cunoașterii Stării de Sănătate pe anul 2020 comparativ cu anul 2019, pag.14

În opinia autorilor raportului Responsabilitate, Strategie, Prioritizare și Integritate în dezvoltarea Regională, durabilă a sistemului de sănătate din județul Brașov de la Universitatea Transilvania din Brașov, nevoile de sănătate ale copiilor sunt diferențiate pe grupe de vârste, date generalizate care se exprimă prin: asigurarea creșterii și dezvoltării armonioase, alimentație corespunzătoare, prevenirea îmbolnăvirilor, îngrijire în prezența bolilor acute și cronice, sprijin în situația de afecțiuni sau tulburări psihologice, îngrijire și sprijin în situația de afecțiuni generatoare de handicap, cunoștințe adecvate atât ei cât și părinții lor despre boli și prevenirea acestora.[8]

O parte din aceste localități se regăsesc cu rată de marginalizare severă în Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România, elaborat de experții Băncii Mondiale: Augustin, Cața, Comana, Crizbav, Măieruș, Târlungeni, Teliu, Ticușu. În acest caz nevoia de sănătate ale acestor categorii este de așteptat o incidență crescută a bolilor infecto-contagioase datorită nivelului de sanitație redus, incidența crescută a sarcinilor în adolescență și a complicațiilor perinatale, rata scăzută de acoperire vaccinală altele.[9]

Ponderea populației vârstnice (peste 65 de ani inclusiv) la nivelul județului Brașov este de circa 16% cu o distribuție preponderent în mediul urban față de rural și cu tendință de creștere în următorii 10 ani conform prognozei demografice.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

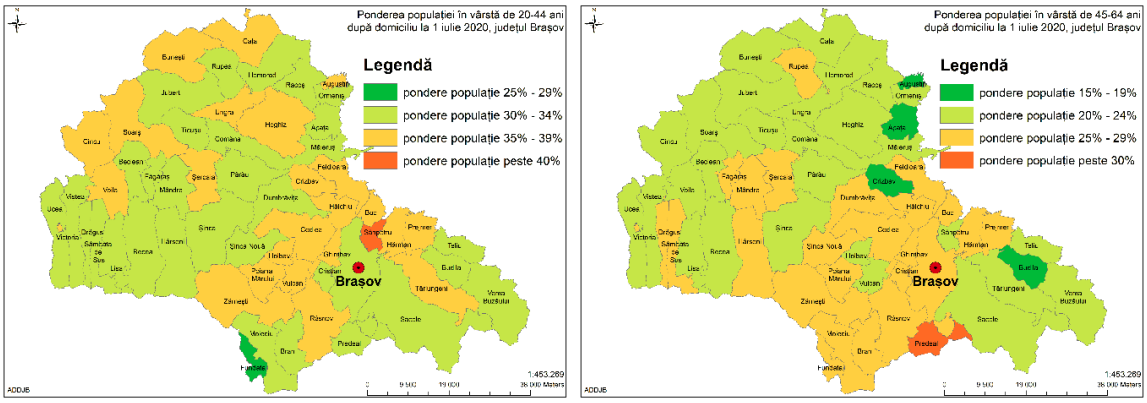
Din punct de vedere teritorial, cei mai mulți vârstnici sunt în localitățile amplasate de-a lungul șirului muntos, cum ar fi zonele: Bran-Moieciu-Fundata sau Lisa-Sâmbăta de Sus-Drăguș-Viștea. În opina acelorași experți de la Universitatea brașoveană, creșterea ponderii populației vârstnice, care asociază frecvent multe morbidități, impune asigurarea accesului la servicii de

[8] Responsabilitate, Strategie, Prioritizare și Integritate în dezvoltarea Regională, durabilă a sistemului de sănătate din județul Brașov. 2019. Universitatea Transilvania din Brașov. p. 19. https://www.unitbv.ro/documente/cercetare/rezultatele-cercetarii/rapoarte/7_Raport_dezvoltare_ sistem_sanatate_2019.pdf

9 Ibidem, p. 21

diagnostic și tratament în ambulatoriu și în mediul spitalicesc, în instituții cu paturi de îngrijire pe termen lung, îngrijiri paliative și la domiciliu.

Populația adultă este repartizată mai mult sau mai puțin uniform din punct de vedere teritorial, existând anumite localități care înregistrează ponderi mai mici sau mai mari, cum ar fi Sânpetru pentru cei de vârsta de 20-44 ani, sau Predeal cu vârsta cuprinsă între 45-64 ani.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Problemele majore de sănătate pentru aceste categorii de vârstă de obicei sunt legate de expunerea la factorii de risc asociați civilizației.

- **Nevoia de sănătate**

Din datele Direcției județene de Statistică pentru anul 2017 reflectate în studiul universității Transilvania (Responsabilitate, Strategie, Prioritizare și Integritate în dezvoltarea Regională, durabilă a sistemului de sănătate din județul Brașov. 2019) rezultă că cea mai mare incidență a bolilor la copii de vârsta 0-14 ani sunt cele legate de aparatul respirator 57,84% de locuitori, urmată de bolile aparatului digestiv cu 10% de locuitori, bolile pielii și țesutului celular subcutanat, infecțioase și parazitare, ochiului, urechii și altele.[10]

La grupa de vârsta 15-64 ani cele mai mari incidențe sunt evidențiate prin bolile aparatului respirator, digestiv, osteo-articular, genito-urinar și circulator, fără a enumera un șir lung de boli cu incidența până la 10% de locuitori.[11]

Lista bolilor cu incidență înaltă pentru persoanele vârstnice este cu mult mai mare decât la vârstele anterioare, dintre care se evidențiază: bolile aparatului circulator, sistemului osteo-articular, aparatului respirator, digestiv și genito-urinar.[12]

Raportul Național privind Starea de Sănătate a Populației României (Raportul NSSPR, 2019) elaborat de Ministerul Sănătății, Institutul Național de Sănătate Publică și Centrul Național de Evaluare și Promovare a Stării de Sănătate în anul 2019, prezintă bolile cronice ale populației României și luate la evidență de cabinetele medicilor de familie. Mai jos prezentăm sumar situația pe județul Brașov.[13]

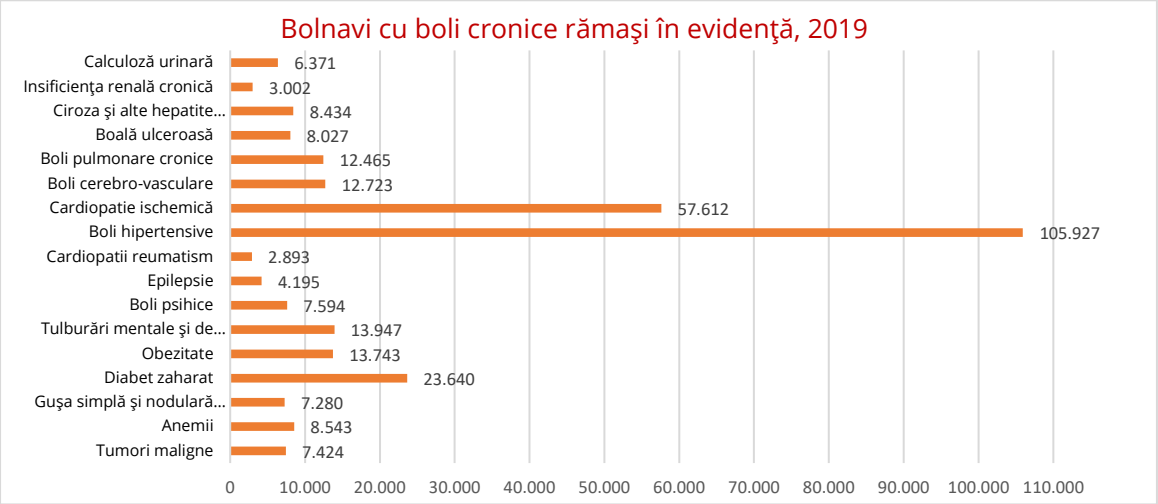
10 Ibidem, p. 23
11 Ibidem, p. 24
12 Ibidem, p. 25
13 Raportul Național al Stării de Sănătate a Populației (2019). Ministerul Sănătății, Institutul Național de Sănătate Publică și Centrul Național de Evaluare și Promovare a Stării de Sănătate, decembrie 2020. p. 231-240

Boli cronice în evidența cabinetelor medicilor de familie în județul Brașov, 2019

	Incidența		Prevalența morbiditatea		Morbiditatea spitalizată		Mortalitatea	
	cazuri noi %000 loc.		rămași în evidență %000 loc.		externări %000 loc.		decese %000 loc.	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
BOLILE ISCHEMICE ALE INIMII	811,2	1.001,2	9.702,8	10.421,2	295,9	356,5	251,1	212,0
BOLILE CEREBRO-VASCULARE	390,9	481,3	1.957,5	2.301,4	186,7	193,2	136,4	116,5
DIABET	288,9	271,3	5.803,5	6.795,1	164,6	154,8	12,1	12,0
TUMORI MALIGNE	253,5	110,7	2.453,1	1.928,6	763,7	745,6	240,7	229,6
CANCER DE SÂN LA FEMEI	102,2	35,3	775,2	478,1	38,5	45,1	35,1	31,1
CANCER DE PROSTATĂ	104,5	23,8	497,2	281,9	87,4	37,1	29,9	24,7
CANCER COLORECTAL	24,1	16,3	175,6	147,4	75,0	67,3	29,6	31,6
CANCER BRONHOPULMONAR	25,9	11,6	319,1	259,2	28,8	42,0	37,3	39,0
BOLI PULMONARE CRONICE OBSTRUCTIVE	125,8	157,2	1.940,1	2.254,7	241,9	221,2	29,3	22,8
ASTMUL	150,1	184,7	:	:	23,9	24,1	0,0	0,0

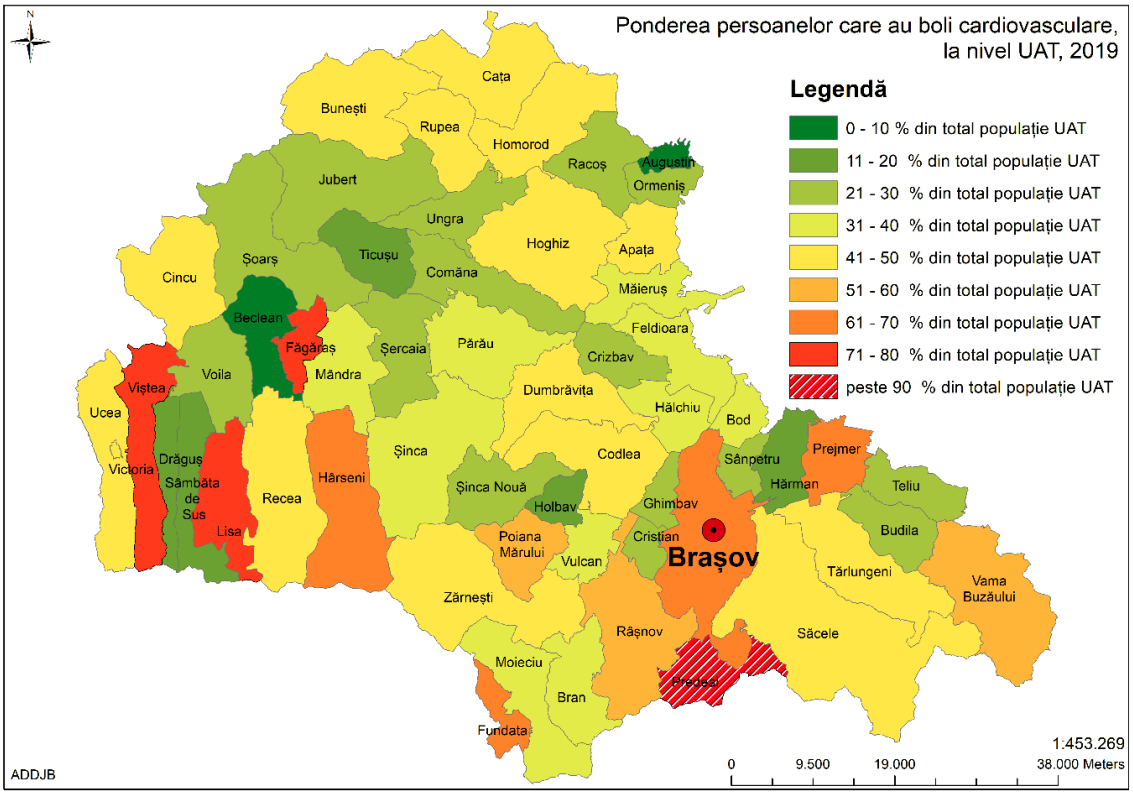
Sursa datelor: Raportul Național privind Starea de Sănătate a Populației României, 2019

Din tabel rezultă că incidența cazurilor de boli cronice este datorată bolilor ischemice ale inimii și celor cerebro-vasculare. Acestea, în rând cu tumorile maligne sunt prezente în cazul morbidității spitalicești și a mortalității atât în anul 2018 cât și în 2019.

Sursa datelor: DSP Brașov

În baza datelor disponibile a platformei e-Demos (INS) cu privire la persoanele care au boli cardiovasculare am transpus în profil teritorial localitățile și ponderea persoane afectate de aceste maladii. Astfel, localitățile cu peste 50% din persoanele domiciliate în anul 2019 și afectate de boli cardiovasculare sunt: Poiana Mărului, Vama Buzăului și Râșnov. Localitățile cu pondere peste 60% a persoanelor cu boli cardiovasculare sunt: Brașov, Fundata, Hârseni și Prejmer. Localitățile cu pondere între 71-80% sunt Făgăraș, Lisa și Viștea. Totodată Predeal este UAT-ul cu ponderea cea mai mare a persoanelor cu boli cardiovasculare, aici valoarea depășește 93%. Comparând aceste date cu cele a ponderii populației pe vârstă putem observa că Predealul este localitatea cu ponderea cea mai mare a persoanelor cuprinse între vârstele 45-64 ani, peste 30%, iar Fundata cu ponderea cea mai mare (peste 30%) a persoanelor cu vârsta peste 65 ani. În aceeași ordine de idei localitățile Lisa și Viștea au ponderea de 20 – 24% a populației cu peste 65 ani.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (e-Demos), ADDJB

Totodată, în opinia medicilor, cauza dezvoltării acestor boli nu este sistemul genetic ci educația necorespunzătoare privind prevenirea lor prin mișcare și alimentare sănătoasă, cu alte cuvinte practicarea unui mod sănătos de viață.

- **Determinanții principali ai stării de sănătate**

Modul sănătos de viață privit prin prisma bolilor cronice luate la evidență în județul Brașov ne evidențiază o serie de factori determinanți ai sănătății, care sunt identificați în Raportul NSSPR, 2019.[14] Sintetizând conținutul informațional al fiecărui factor determinant al sănătății putem prezenta următoarele:

- *Indicele de masă corporală (IMC):* Indicatorul reflectă proporția persoanelor adulte cu IMC de 30 şi peste. Proporția persoanelor obeze (IMC>30) în populația adultă în anul 2017 a fost în România de 10,4%, valoarea cea mai scăzută din Uniunea Europeană în care media a fost de 15,2%. În funcție de nivelul de educație se observă că proporția persoanelor obeze (IMC>30) în populația adultă în anul 2017 are valorile cele mai mari la cei cu nivel de educație scăzut și valorile cele mai mici la cei cu nivel de educație ridicat. Față de precedenta anchetă a stării de sănătate realizată în anul 2014, proporția persoanelor obeze este în creștere de la valoarea de 9,4% la 10,4%.
- *Consumul de tutun:* Conform Studiului global privind consumul de tutun la adulți[15] în România în 2018 30.7% din populația de 15 ani și peste (5,63 milioane adulți), 40.4% dintre bărbați și 21.7% dintre femei utilizează tutun în mod curent (care se fumează, fără fum și produsele cu tutun încălzit). Comparativ cu anul 2011, prevalența consumului de tutun (incluzând și produsele cu tutun care se încălzește) a crescut cu

14 Ibidem, p. 178-187
15 Studiului global privind consumul de tutun la adulți România 2018. https://insp.gov.ro/sites/cnepss/wp-content/uploads/2019/09/Rezumat.pdf

14,6%, mai ales prin creșterea consumului în rândul tinerilor din grupa de vârstă 15-24 de ani (cu o creștere relativă de 52,2%) şi al femeilor (cu o creștere relativă de 29,2%) Dintre adulții români în vârstă de 15 ani sau mai mult 1,3% sunt consumatori curenți de produse cu tutun încălzit. Dintre adulții români în vârstă de 15 ani sau mai mult 3,4% sunt consumatori curenți de țigări electronice. Conform ultimului raport al OECD privind starea de sănătate în Europa, în ciuda unor progrese în reducerea ratei fumatului în ultimul deceniu, mai mult de unul din cinci adulți fumează încă zilnic în 2018 în medie în toate țările UE. Ponderea CES mai mică este în țările nordice (Suedia, Finlanda, precum și Islanda și Norvegia) și cea mai mare în Grecia, Bulgaria și Ungaria .Țările nordice, Olanda, Irlanda și Estonia au realizat cele mai mari reduceri ale fumatului în rândul adulților din ultimul deceniu.

- *Consumul de alcool*: Consumul dăunător de alcool este identificat ca factor major de risc pentru boală, dizabilitate și deces, având un impact direct asupra multor ținte propuse în Obiectivele Dezvoltării Durabile (Sustainable development Goals – SDG), printre care sănătatea mamei și a copilului, boli infecțioase (ex. HIV, hepatita virală, tuberculoza), boli netransmisibile și sănătatea mintală, răniri și otrăviri. Consumul de alcool *per-capita* (APC) pe an în litri de alcool pur este unul dintre cei doi indicatori pentru SDGs, ținta 3.5 „Întărirea prevenției și a tratamentului abuzului de substanțe, incluzând abuzul de narcotice și consumul dăunător de alcool”.
- *Consumul de fructe şi legume:* Consumul de fructe și legume a fost estimat în anul 2016 pentru populația României de 18-64 de ani prin Studiul Compsan [16]. În medie, respondenții la studiu au afirmat că mănâncă aproximativ 2 porții de fructe și de legume pe zi. Respondenții din mediul rural consumă în medie cu 0,2 porții de fructe sau legume mai mult decât cei din mediul urban. Cu cât vârsta respondenților crește, cu atât numărul mediu de porții medii de fructe/legume consumate zilnic crește .
- *Activitate fizică:* Activitatea fizică, conform recomandării globale a Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), este importantă pentru toate categoriile de vârstă și în special pentru copii, populația activă și persoanele în vârstă. Deși eforturile de promovare a activității fizice de îmbunătățire a stării de sănătate au fost intensificate în ultimii ani de autoritățile publice din unele state membre, nivelurile inactivității fizice în Uniune continuă să rămână inacceptabil de ridicate. Majoritatea cetățenilor europeni nu fac suficientă activitate fizică, iar 60 % nu practică niciodată un sport sau exerciții fizice sau fac acest lucru rareori. Lipsa activității fizice în timpul liber tinde să fie mai des întâlnită în grupurile socioeconomice defavorizate.
- În context european, conform datelor raportate în cadrul eurobarometrului special pentru activitatea fizică, publicat în anul 2018, România cu 63% ocupă locul 4 după Bulgaria, Grecia și Portugalia 68%, fiind printre cele 11 țări din UE în care mai mult de jumătate din populație nu face niciodată exerciții fizice sau sport.
- Activitatea fizică insuficientă determină o creștere cu 20-30% a mortalității de toate cauzele, activitatea fizică regulată reducând riscul de boli cardiace ischemice, accident vascular cerebral, diabet, cancer de sân și cancer de colon. În plus, activitatea fizică regulată are un rol important în controlul greutății și prevenția obezității.
- *Expuneri la particule*: Expunerea anuală medie a populației urbane la poluarea aerului cu particule PM 10 în 2017 în România a fost de 26,6 micrograme/metru cub, mai mare decât media EU28 de 21, micrograme/ metru cub.
- *Riscul de sărăcie:* Rata riscului de sărăcie a fost în 2017 în România printre cele mai mari din UE, cu o valoare de 35,7%, fiind depășită doar de Bulgaria. Rata riscului de sărăcie

16 Studiu privind determinanții comportamentali ai stării de sănătate pentru populația adultă din România CompSanRO, 2017. Institutul Național de Sănătate Publică și Centrul Național de Evaluare și Promovare a Stării de Sănătate. http://insp.gov.ro/sites/cnepss/wcontent/uploads/2017/07/COMPSAN2.pdf).

sau excluziune socială (AROPE) este definită ca proporția persoanelor, din populația totală, aflate în cel puțin una din următoarele trei situații:

- se află sub pragul sărăciei (de 60% din venitul median disponibil pe adult-echivalent);
- se află în stare de deprivare materială severă;
- trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

Rata riscului de sărăcie la copii a fost în 2017 în România cea mai mare din UE, cu o valoare de 41.7%. Rata riscului de sărăcie la peste 65 ani a fost în 2017 în România de 33.2% a cincea cea mai mare valoare din UE. În România în 2017 rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE) a diferit în funcție de sex, fiind mai mare la femei cu 1,5% față de bărbați, în funcție de vârstă, fiind cea mai mare la 18-24 ani și cea mai mică la 25-49 ani și în funcție de nivelul de instruire, fiind de aproximativ 8 ori mai mare la cei cu nivel de studii scăzut față de cei cu nivel de studii superior.

Asistență socială

Instituții și servicii sociale

Județul Brașov se află în regiunea cu cea mai mare pondere a serviciilor sociale din România, cu o rețea de servicii sociale în continuă expansiune. Furnizarea serviciilor sociale este asigurată de furnizorii publici și furnizorii privați cu ponderi relativ echilibrate ale serviciilor sociale licențiate acordate – 59% (67 servicii sociale licențiate acordate de către furnizori publici de servicii sociale DGASPC și UAT-uri prin Direcția de Asistență Socială - DAS-uri), respectiv 41% (47 servicii sociale licențiate acordate de către furnizorii privați de servicii sociale). Furnizorii privați de servicii sociale prezenți la nivelul județului sunt activi, cu experiență și expertiză în domeniu și acoperă 50% din capacitatea serviciilor sociale prestate.

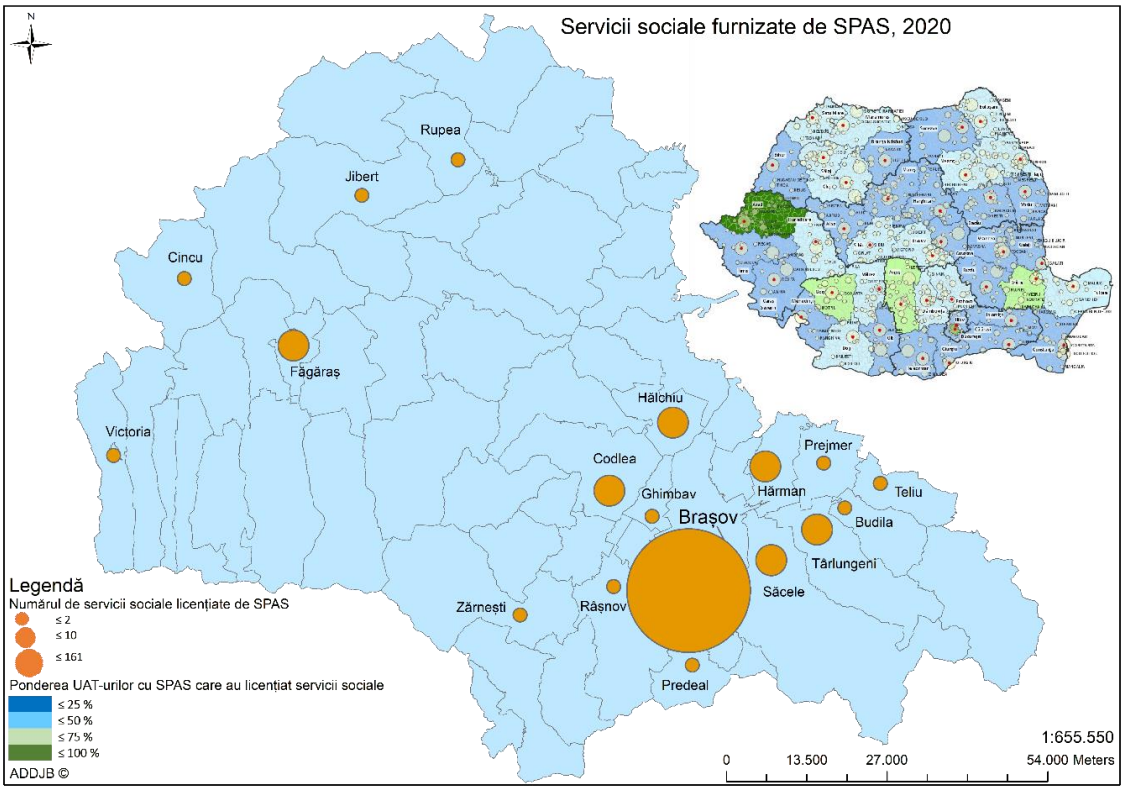
Astfel, cele *67 servicii sociale licențiate acordate de către furnizori publici de servicii sociale* la nivelul județului Brașov (dintre care 25%, respectiv 17 servicii sociale sunt doar în mun. Brașov) sunt**:**

- 10 centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice cu o capacitatate de 214 locuri,
- 3 centre de preparare şi distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie – cantine sociale cu o capacitate de 290 locuri,
- un centru de zi pentru asistenţă şi suport pentru alte persoane aflate în situaţii de nevoie cu o capacitate de 20 locuri,
- un centru destinat educării și asistenței psihosociale la penitenciarul Codlea cu o capacitate de 150 locuri,
- un centru de zi pentru persoanele fără adăpost cu o capacitate de 8 locuri,
- un centru de zi pentru persoane vârstnice cu o capacitate de 20 locuri,
- 6 centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți (copii aflați în situație de risc și cu dizabilități) cu o capacitate de 162 locuri,
- 3 centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități cu o capacitate de 75 locuri,
- 8 centre rezidenţiale pentru persoane adulte cu dizabilități cu o capacitate de 201 locuri,
- două centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoanele fără adăpost cu o capacitate de 80 persoane,
- un centru rezidenţial de îngrijire şi asistenţă medico-socială pentru persoane vârstnice, bolnavi cronici în fază terminală cu o capacitate de 110 locuri,
- un centru rezidenţial de îngrijire şi asistenţă pentru mamă şi copil – centru maternal cu o capacitate de 6 locuri,
- un centru rezidenţial de îngrijire şi asistenţă pentru victimele violenţei în familie (domestice) – locuință protejată cu o capacitate de 6 locuri,
- 23 centre rezidenţiale pentru copii în sistemul de protecție special cu o capacitate de 448 locuri,
- două servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă cu o capacitate de 34 locuri.

Cele 47 servicii sociale licențiate acordate de către furnizorii privați de servicii sociale (dintre care 51%, respectiv 24 servicii sociale se află în mun. Brașov) sunt:

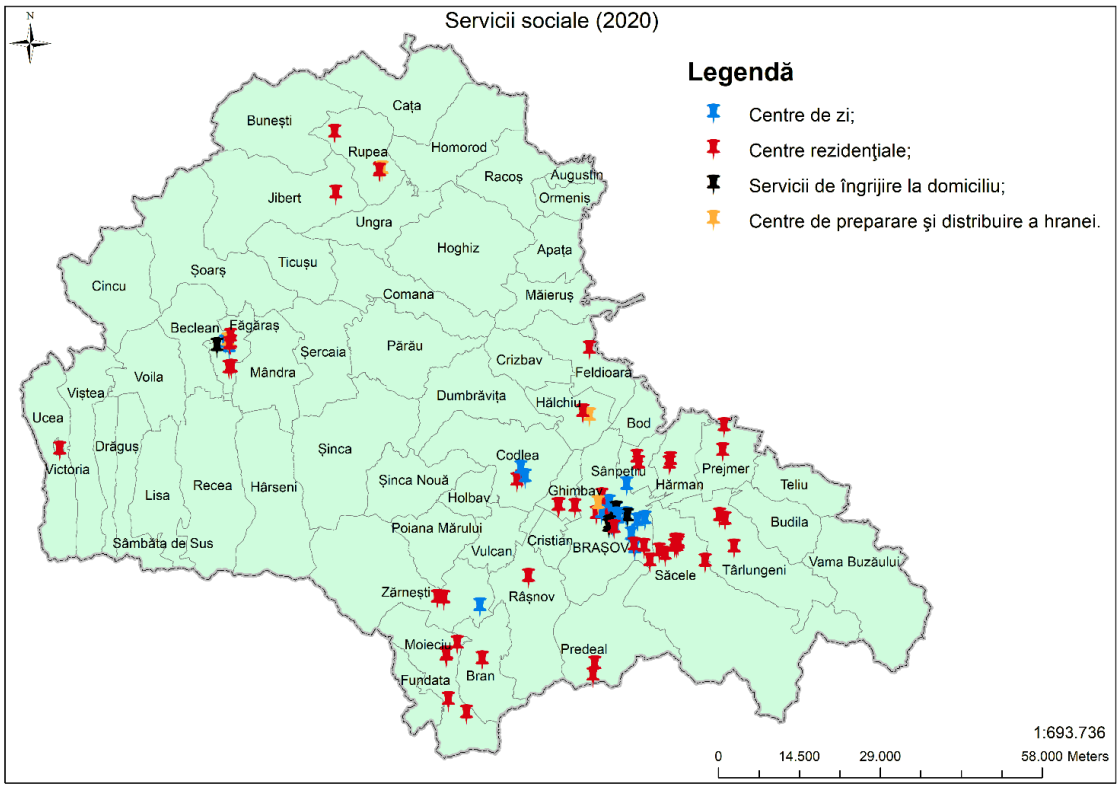
- 18 centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice, cu o capacitate de 713 locuri,
- un centru de preparare şi distribuire a hranei pentru persoane în risc de sărăcie – cantină socială, cu o capacitate de 400 locuri,
- două centre de zi pentru asistenţă şi suport pentru alte persoane aflate în situaţii de nevoie, cu o capacitate de 55 locuri,
- 3 centre de zi pentru persoane vârstnice, cu o capacitate de 76 locuri,
- 7 centre de zi pentru copii: copii în familie, copii separaţi sau în risc de separare de părinți – copii cu dizabilități și autism, cu o capacitate de 208 locuri,
- un centru de zi pentru familii cu copii, cu o capacitate de 10 locuri;
- 5 centre de zi pentru persoane adulte cu dizabilități, cu o capacitate de 138 locuri,
- un centru rezidenţial pentru persoane adulte cu dizabilități, cu o capacitate de 33 locuri,
- 6 centre rezidenţiale pentru copii în sistemul de protecție special, cu o capacitate de 91 locuri,
- 3 servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă cu o capacitate de 150 locuri.

Servicii sociale acordate de furnizori publici (DAS/SPAS) în județul Brașov

Sursa datelor: MMJS, 2020

Servicii sociale acordate de furnizori publici (DGASPC) în județul Brașov

Sursa datelor: MMJS, 2020

Se remarcă existența colaborării între instituțiile locale și serviciile publice descentralizate ale ministerelor și ONG-urile de profil, precum și existența unui portofoliu de proiecte finanțate din fonduri nerambursabile adresate fie persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, fie destinate dezvoltării serviciilor sociale la nivelul localităților.

Probleme sociale identificate

Conform datelor calitative obţinute în "Studiu de caz - regiunea Centru" prezentate în "Analiza şi evaluarea grupurilor vulnerabile în vederea stabilirii nevoii de servicii sociale"[17] coordonat de Ministerul Muncii și Justiției Sociale 2019, există un consens cu privire la câteva aspecte importante, ce corelează elemente legate de identificarea grupurilor vulnerabile, adresabilitatea lor din perspectiva beneficiilor şi serviciilor sociale, precum şi mecanismele instituţionale aferente.

La nivelul județului Brașov sunt identificate problemele sociale specifice întregii țări în ceea ce privește sectorul serviciilor sociale adresate persoanelor și/sau grupurilor vulnerabile:

- identificarea nevoilor individuale existente ale persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile și familiilor acestora,
- evaluarea nevoii de servicii sociale existente la nivel local și județean și planificarea serviciilor (prin strategii și planuri anuale),
- accesul la finanțare adecvată,
- standarde de calitate și cost potrivite,

[17] Proiect „Implementarea unui sistem de elaborare de politici publice în domeniul incluziunii sociale la nivelul MMJS", POCA 2014-2020

- monitorizarea, evaluarea și controlul adecvării serviciilor sociale la nevoile persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile.

Copiii din familiile sărace, vârstnicii singuri şi persoanele cu dizabilităţi se regăsesc printre categoriile cele mai vulnerabile şi care au nevoie de accesarea serviciilor sociale. La nivel județean sunt identificate şi alte categorii de persoane vulnerabile, precum consumatorii de droguri în sens larg (legale şi nelegale) sau victimele violenței.

Persoanele care necesită îngrijiri la domiciliu, persoane nedeplasabile, cu diverse boli sau forme de handicap au nevoie de înființarea și accesul serviciilor sociale de tip îngrijiri la domiciliu, precum și de Centrele de tip Respiro, foarte puţin prezente chiar şi în Regiunea Centru, regiunea cu ponderea cea mai importantă a serviciilor sociale.

În ceea ce privește accesul la servicii sociale a fost identificată necesitatea unei bune acoperiri spaţiale a furnizorilor de servicii sociale, în special în zona rurală şi, mai ales, în zonele marginalizate aflate departe de oraşele mari, în special, cele aflate departe de oraşul reşedinţă de judeţ. Problemele vizează lipsa unor anumite tipuri de servicii sociale, dar și dezvoltarea insuficientă şi cu disparităţi teritoriale a unor servicii sociale integrative de tip centre de zi în mediul rural.

Participanții (angajații primăriei, asistenți sociali și reprezentanți ai societății civile) la focus grupurile organizate de Ministerul Muncii și Justiției Sociale au reclamat faptul că anumite măsuri sociale demotivează beneficiarii în ocuparea unui loc de muncă.

Comunitățile locale, în ansamblu, nu se preocupă de sprijinirea beneficiarilor de servicii sociale și nici de sprijinirea organizațiilor care le furnizează.

Una dintre cele mai importante probleme identificate este *subdezvoltarea serviciilor* sociale la nivel comunitar şi implicarea redusă a actorilor locali, problemă cauzată și/sau accentuată şi de *lipsa subcontractării serviciilor sociale de către instituţiile publice*, problemă identificată și în "Studiu privind capacitatea ONG-urilor din România în furnizarea serviciilor sociale versus disponibilitatea de contractare a autorităților locale și județene" - Raport de cercetare coordonat de Federația Organizațiilor de Neguvernamentale de Servicii Sociale, 2016.

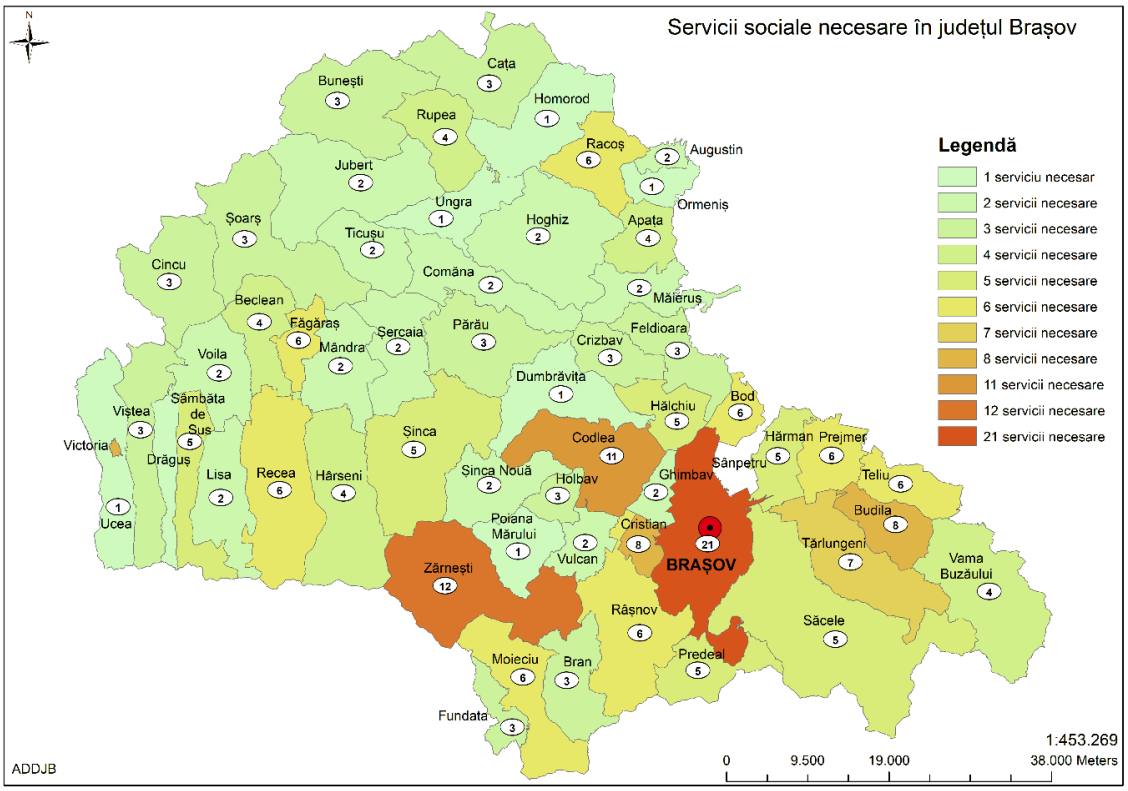
O altă problemă importantă identificată vizează *accesibilitatea* serviciilor sociale. Chiar şi atunci când oferta de servicii sociale este una relativ bună, accesul la aceste servicii este considerat a fi unul dificil, iar numărul beneficiarilor este unul redus în raport cu cel al beneficiarilor potenţiali aflaţi în nevoie. Slaba informare cu privire la oferta de servicii sociale se reflectă şi în interviurile cu persoane vulnerabile. Pe lângă serviciile absolut necesare subzistenţei, precum masa la cantina socială şi utilizarea adăposturilor de noapte pe timp de iarnă, alte servicii sociale, în special cele oferite de furnizorii privaţi sunt cvasinecunoscute acestor persoane vulnerabile.

Una dintre cauzele slabei performanţe în *identificarea nevoilor şi în sprijinirea* celor aflaţi în nevoie vizează două aspecte:

- ponderea redusă a personalului de specialitate calificat în domeniul asistenţei sociale în Primării şi SPAS-uri din zona rurală şi a oraşelor mici, respectiv numărul insuficient de asistenţi sociali angajaţi la primării/SPAS-uri, la nivelul județului Brașov, fapt care afectează acreditarea primariilor ca furnizori de servicii sociale (în județul Brașov doar 18 localități, prin direcțiile și/sau compartimentele specializate, furnizează servicii sociale). Din această perspectivă, capacitatea instituţională redusă la nivel local generează, prin insuficienta identificare a situaţiei reale a persoanelor şi gospodăriilor vulnerabile, o slabă focalizare către cei care au cea mai mare nevoie de sprijin.

- Imposibilitatea accesării din diverse motive a beneficiilor sociale de către unele familii care se află în nevoie: lipsa actelor de identitate sau a altor acte necesare întocmirii dosarelor sociale regăsindu-se printre barierele administrative birocratice ce-i împiedică să acceseze aceste beneficii sociale.

Servicii sociale existente vs servicii sociale necesare, anul 2020, din datele MMJS

Sursa datelor: MMJS

În județul Brașov este necesară înființarea unui număr de 240 de servicii sociale în plus față de cele 114 existente deja, conform listei serviciilor sociale necesare și descrierea serviciilor sociale la nivelul localităților (Anexa 2) propuse de MMJS.

În scopul analizei legăturii dintre serviciile sociale existente şi necesare în raport cu anumiţi indicatori socio-economici relevanţi, în cadrul lucrării "Studiu privind serviciile sociale necesare pentru implementarea unui sistem de elaborare de politici publice în domeniul incluziunii sociale la nivel de MMJS", 2019, sunt analizate corelațiile între 6 indicatori sociali (rata sărăciei relative şi rata sărăciei în muncă, ponderea serviciilor sociale existente la nivel judeţean în totalul serviciilor, ponderea serviciilor sociale necesare la nivel judeţean în totalul serviciilor, ponderea serviciilor sociale existente în raport cu totalul populației, respectiv ponderea serviciilor sociale existente în populație, la nivel județean) și 5 indicatori de ocupare (PIB pe locuitor, ponderea salariaților în populația totală, ponderea salariaților în populația ocupată, rata săraciei relative și rata săraciei în muncă la nivel județean).

Valoarea principalilor indicatori utilizați pentru fundamentarea serviciilor sociale necesare, la nivelul jud. Brașov – 2019

Județ	Rata sărăciei relative (%)	Rata săraciei în muncă (%)	Pondere SSE	Pondere SSN	Pondere SSE în populație	Pondere SSN în populație	PIB/locuitor (euro)	Pondere salariați în populația totală (%)	Pondere salariați în populația ocupată (%)
Brașov	13,3	10,6	2,58	2.02	0,146	0, 269	10.285	26,55	60,29

Sursa datelor: MMJS

Finanțarea serviciilor sociale

Descentralizarea furnizării și finanțării serviciilor de asistență socială pentru toate categoriile de persoane aflate în vulnerabilitate și o transferare de competențe în acest sens se va putea realiza prin *subcontractarea serviciilor sociale publice de către instituţiile publice către furnizori privați de servicii sociale*. Pornind de la scopul general de a îmbunătăți managementul serviciilor publice la nivel local acordate populației, se consideră că parteneriatul public-privat realizat la nivel județean reprezintă soluția pentru un management eficient al serviciilor sociale pentru comunitățile locale din România.

La nivel local, mecanismele legislative permit autorităților să aloce fonduri organizațiilor neguvernamentale pentru servicii sociale. Potrivit datelor INS în anul 2019 ponderea cheltuielilor pentru sectorul asistență socială din bugetele locale ale primăriilor și CJ Brașov constituia 8%.

Bugetele judeţene pot acoperi:

- Serviciile sociale aflate în administrare proprie, contractate sau subvenţionate în condiţiile legii, ori cofinanţate în baza contractelor de parteneriat;
- Finanţarea sau cofinanţarea înfiinţării, organizării şi funcţionării unor noi servicii sociale;
- Cofinanţarea serviciilor sociale care funcţionează în mediul rural şi în localităţi defavorizate, în baza unor contracte de parteneriat încheiate bianual;
- Cheltuieli de funcţionare a comisiilor de evaluare şi a serviciilor de evaluare complexă, prevăzute de lege;
- (Co)finanţarea în parteneriat cu autorităţile administraţiei publice locale a cheltuielilor necesare formării continue a personalului cu atribuţii în domeniul serviciilor sociale şi care activează la nivelul judeţului respectiv;
- (Co)finanţarea în parteneriat cu autorităţile administraţiei publice locale a acţiunilor de sensibilizare a comunităţii privind nevoile şi riscurile sociale de la nivelul judeţului;
- Cofinanţarea proiectelor susţinute din fonduri structurale şi alte fonduri internaţionale pentru proiecte din domeniul serviciilor sociale;
- Finanţarea subvenţiilor destinate serviciilor sociale acordate de furnizorii privaţi.
- La rândul lor, bugetele locale acoperă:
- Finanţarea serviciilor sociale aflate în administrare proprie, contractate sau subvenţionate în condiţiile legii, ori cofinanţate în baza contractelor de parteneriat;
- Finanţarea sau cofinanţarea înfiinţării, organizării şi funcţionării unor noi servicii sociale;
- (Co)finanţarea în parteneriat cu Consiliul Judeţean a cheltuielilor necesare formării continue a personalului cu atribuţii în domeniul serviciilor sociale şi care activează la nivelul comunităţii respective;
- (Co)finanţarea în parteneriat cu consiliul judeţean a acţiunilor de sensibilizare a populaţiei privind nevoile şi riscurile sociale de la nivelul comunităţii;
- Cofinanţarea proiectelor susţinute din fonduri structurale şi alte fonduri internaţionale pentru proiecte din domeniul serviciilor sociale.

- **Sărăcia**

Sărăcia este o problemă prezentă atât la nivel local, cât şi la nivel regional, respectiv global. Globalizarea a contribuit la eradicarea sărăciei absolute, însă este necesară continuarea eforturilor pentru a reduce şi sărăcia relativă şi pentru a asigura o viaţă demnă pentru toţi. În acest scop, Agenda 2030 a UE ţinteşte segmentele periferice din societate şi încurajează transformarea societăţii într-o direcţie care să asigure cetăţenilor o viaţă demnă şi prosperă. Abordările care vizează eradicarea sărăciei, propuse pentru atingerea acestui scop, includ reducerea numărului celor care au risc ridicat de sărăcie şi promovarea incluziunii sociale.

Rata riscului de sărăcie în UE-27 s-a situat la 16,8 % în 2018, iar în România la 32,5 %, considerându-se că o cincime din populație sau mai mult a fost expusă riscului de sărăcie în 2018.

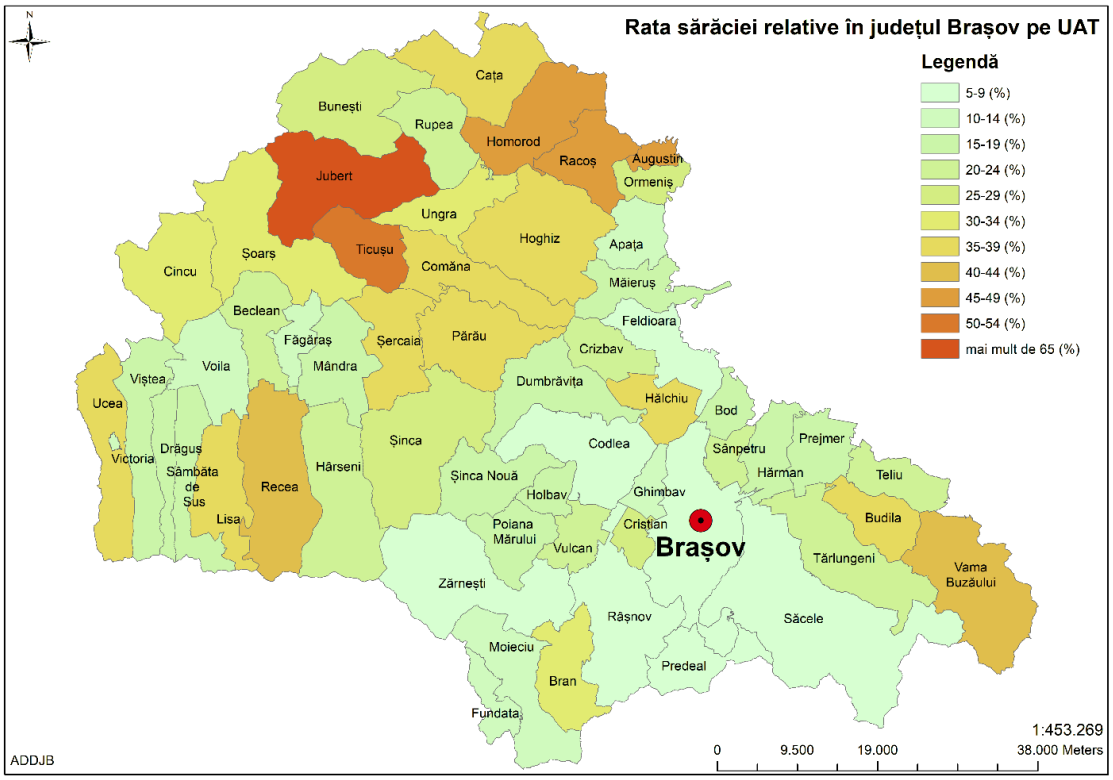
Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică (INS), rata sărăciei relative la nivel național a crescut în 2019 la 23,8% de la 23,5% în 2018.

Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE), pe regiuni de dezvoltare

Macroregiuni și regiuni de dezvoltare	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
	UM: Procente							
	%	%	%	%	%	%	%	%
TOTAL	40,9	43,2	41,9	40,3	37,4	38,8	35,7	32,5
Regiunea CENTRU	30,6	34,3	36	35,7	31,6	29,5	25,7	24,4

Sursa datelor: INSE (Tempo)

Din datele statistice culese în cadrul proiectului „Implementarea unui sistem de elaborare de politici publice în domeniul incluziunii sociale la nivelul MMJS" (2016-2018), în județul Brașov se înregistra o rată a sărăciei relative de 13,3%, din numărul de locuitori de 631.796,8 (4.217 locuitori erau săraci), superioară ratei la nivel național (3,7%).

Sursa datelor: MMJS

Localitățile cu cea mai mare rată a sărăciei relative de peste 45% sunt situate în zona de nord a județului Brașov (Jibert, Ticuș, Homorod, Racoș, Augustin). Există o discrepanță vizibilă între zona de sud și restul județului Brașov datorată ratei sărăciei relative scăzute.

Situaţia şi prognozele privind sărăcia sau excluziunea socială. Raportul realizat de MMSSF, "Analiza şi evaluarea grupurilor vulnerabile în vederea stabilirii nevoii de servicii sociale", în 2019, arată că, la nivel național, cele mai vulnerabile sunt persoanele aflate în risc de sărăcie și persoanele vârstice. La nivel naţional peste 1 din 4 persoane se află în sărăcie relativă şi aproape 4 din 10 persoane sunt în risc de excluziune socială şi sărăcie.

Conform datelor din Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2014-2020, în România, majoritatea persoanelor aflate în sărăcie relativă se confruntă cu o sărăcie persistentă. Riscul de sărăcie este de trei ori mai mare în zonele rurale decât în zonele urbane. Caracteristicile decalajului urban - rural din cadrul societăţii româneşti sunt reflectate de diferenţa foarte mare dintre valorile indicatorului AROPE pentru cele două zone.

Persoane expuse riscului de sărăcie. Conform studiului publicat de INS în anul 2017, "Dimensiuni ale incluziunii sociale în România", persoanele de sex feminin, şomerii, persoanele cu un nivel scăzut de instruire şi copiii sunt categoriile socio-economice care prezintă în medie cel mai mare risc de sărăcie sau excluziune socială.

Copiii şi tinerii care trăiesc în sărăcie. În timp ce un adult este expus riscului de a cădea temporar în sărăcie sau excluziune socială fără consecințe majore pe termen lung, pentru copii, efectele negative ale sărăciei temporare pot dura o viață întreagă.

Aproximativ 21,5% dintre copiii români trăiesc în condiții materiale extrem de precare, acest procent reprezentând cea mai ridicată rată din UE, unde media este de 5,9%. Peste 32% dintre aceștia trăiesc sub pragul de sărăcie, arată datele incluse în "Raportul privind respectarea dreptului copilului în România" realizat de Organizația "Salvați Copiii", împreună cu Avocatul Poporului în anul 2019, care arată și faptul că România are cea mai mare rată a sărăciei relative persistente din Uniunea Europeană. Deși în scădere, conform celor mai recente date estimate ale Eurostat, România rămâne statul european cu cea mai mare diferență între valorile indicatorului sărăciei sau al excluziunii sociale calculat pentru copii și cel pentru totalul populației.

UNICEF România atrage atenția asupra creșterii alarmante a procentului privind copiii aflați în risc de sărăcie, 35,8% din cei 3,7 milioane de copii ai României sunt în risc de sărăcie și excluziune socială. De asemenea, riscul de a fi în sărăcie este pe de departe mai mare pentru copii decât pentru celelalte categorii de vârstă. Gospodăriile cu mulți copii sunt mai predispuse la sărăcie. Unul din doi copii din zonele rurale trăiește în sărăcie relativă. Această mare discrepanță, combinată cu o distribuție aproximativ uniformă a copiilor între zonele urbane și cele rurale, face ca peste 74% dintre toți copiii săraci să trăiască în mediul rural.

Ca și în cazul sărăciei relative, deprivarea materială severă este specifică persoanelor din mediul rural, persoanelor cu nivel redus de educație și copiilor din zonele marginalizate. Cei mai afectați de lipsuri materiale grave, într-o măsură mai mare decât populaţia generală, sunt copiii sub 18 ani, iar tipul de gospodărie cu cea mai mare probabilitate de a fi afectată de lipsuri materiale severe este familia cu cel puţin trei copii.

Romii care trăiesc în sărăcie. Romii prezintă un risc mult mai mare de sărăcie, indiferent de vârstă, educație sau mediul de rezidență.

Raportul EU-MIDIS II arată că în anul 2016, 80% dintre romi continuă să trăiască sub pragul riscului de sărăcie al țării lor (date pentru cele 9 țări europene analizate în acest raport), un rom din trei trăiește într-o locuință fără apă curentă, unul din 10 trăiește într-o locuință fără

curent electric și un rom din patru (27%) și un copil rom din trei (30%) trăiește într-o gospodărie în care un membru al familiei a mers la culcare flămând cel puțin o dată în ultima lună.

Având în vedere secolele de discriminare ale populației rome în spațiul românesc, este dificilă atât construirea de eșantioane, cât și colectarea de date statistice reprezentative pentru etnicii romi, atât din România, cât și din alte state. De altfel, nu există consens cu privire la numărul romilor din Europa și România, existând inclusiv diferențe între rezultatele la recensământ și estimările specialiștilor.

Pragul național al sărăciei absolute determinată pe baza consumului din anul 2013, relevă că cetățenii de etnie romă sunt expuși unui risc de sărăcie de zece ori mai mare decât restul populației. În timp ce rata sărăciei calculată pentru populația romă a fost de 33%, rata sărăciei pentru restul populației a fost de 3,4%. Îngrijorător este faptul că riscul de sărăcie este extrem de mare pentru copiii romi – rata de sărăcie în cazul lor este de 37,7%, în timp ce rata națională a sărăciei este de doar 4,3%.

Datele analizate nu trebuie interpretate ca fiind reprezentative pentru întreaga populație de romi din România, ci mai degrabă pentru populația de romi din comunități care au o pondere mai ridicată de cetățeni romi.

Datele cu privire la numărul etnicilor romi estimate de autoritățile publice locale puse la dispoziție de Instituția Prefectului Brașov pentru anul 2020, arată un număr de 56.040 persoane, ceea ce înseamnă 10,2% din totalul populației județului Brașov (Anexa 3).

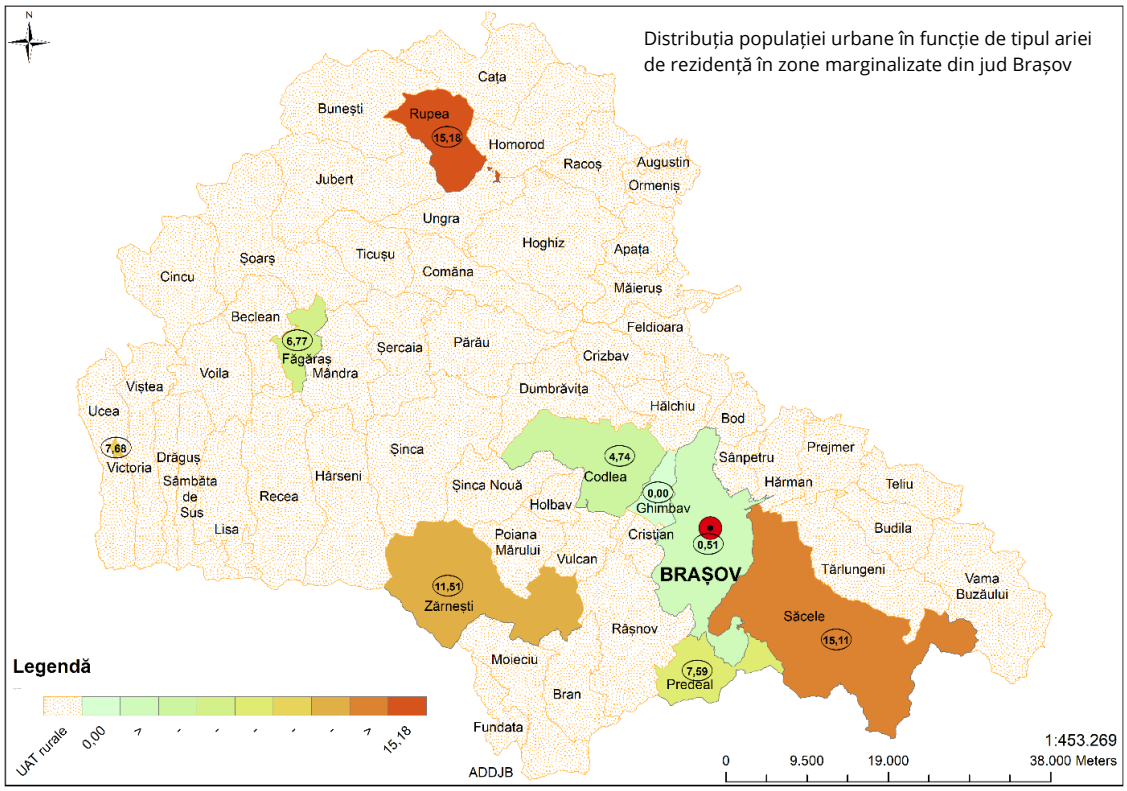
Marginalizarea grupurilor vulnerabile. "Atlasul zonelor urbane marginalizate din România", 2011 menționa că zonele urbane marginalizate sunt zone urbane ce acumulează dezavantaje din perspectiva capitalului uman, ocupării forței de muncă și a locuirii. În cele mai multe cazuri, acestea sunt zone intraurbane, sărace, izolate din punct de vedere social și care nu sunt reflectate în statisticile privind ratele de sărăcie calculate la nivel de localitate sau județ.

Zonele marginalizate sunt adevărate pungi de excluziune socială care concentrează persoane cu nivel scăzut de capital uman (nivel scăzut de educație, stare precară de sănătate, număr ridicat de copii), cu nivel scăzut de ocupare în sectorul formal și condiții precare de locuire. În multe cazuri, locuitorii acestor zone au școli segregate, la care numai familiile sărace își duc copiii, și locuiesc în blocuri ce oferă condiții de trai de proastă calitate sau în mahalale, marcate de teamă și mici infracțiuni. Puternica stigmatizare cu care sunt asociate aceste locuri, pe lângă lipsa sau slaba calitate a serviciilor (educație, sănătate, infrastructură) reduc drastic șansele populației de a scăpa de sărăcie.

Principalele probleme pentru aceste zone, respectiv zone de tip ghetou cu blocuri de proastă calitate sau în foste colonii muncitorești, zone de tip mahala cu case și/ sau adăposturi improvizate, zone istorice (centrale) ale orașului ocupate abuziv, sunt sărăcia extremă și condițiile de trai mizere.

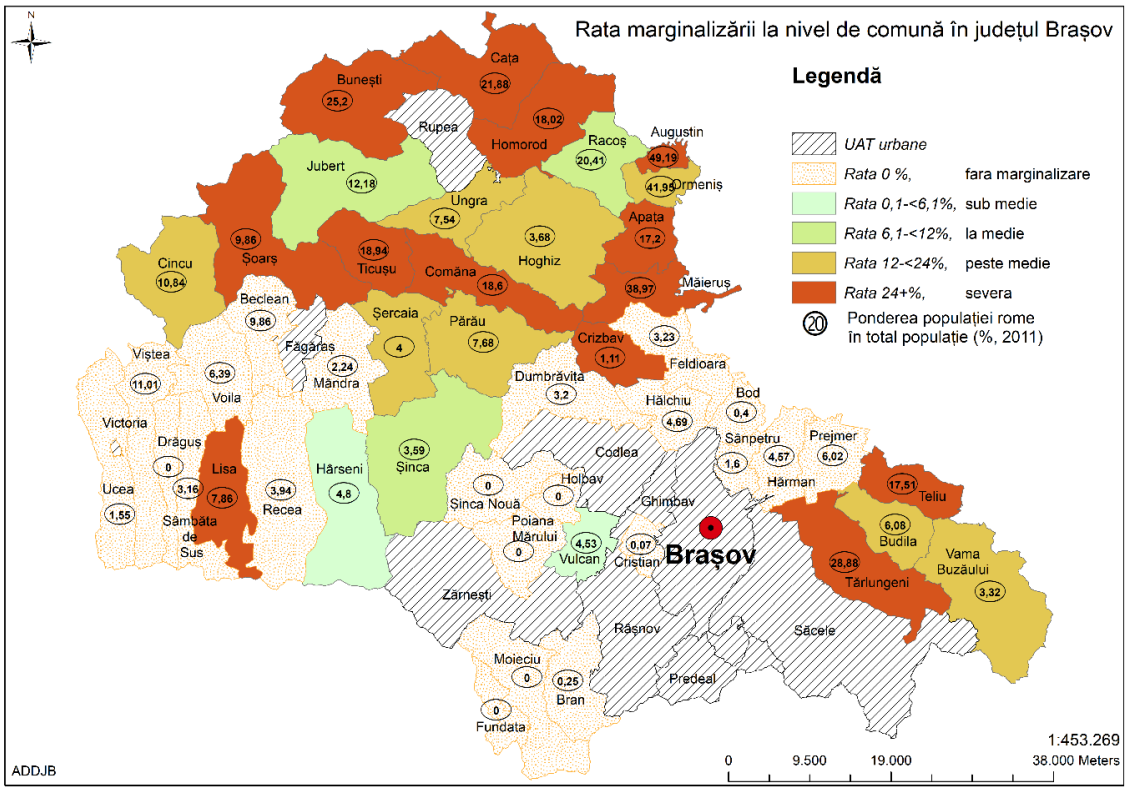
La nivel urban național, 3,2% din populația urbană, 2,6% dintre gospodăriile din urban și 2,5% dintre locuințele din urban se află în zone (sectoare de recensământ) marginalizate.

În județul Brașov, din totalul populației (conform recensamântului din anul 2011) un procent de 3,63% trăiesc în zone marginalizate, procent sub media înregistrată la nivel de Regiunea Centru, respectiv 4.32%.

Sursa datelor: Atlasul zonelor urbane marginalizate din România, 2011

Conform datelor declarate de către autoritățile locale, în zonele marginalizate sunt identificate zone de tip mahala cu case (Brașov - zona Răsăritul, Săcele – zona Gârcini, Zărnești, Codlea), zone de tip ghetou cu blocuri (Zărnești – cartier Combinatul, Râșnov).

Sursa datelor: Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate şi al Dezvoltării Umane Locale din România, 2011

Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate şi al Dezvoltării Umane Locale din România, 2011, menționează că hărțile marginalizării rurale prezentate sunt complementare "hărților sărăciei", în fapt, zonele marginalizate sunt "buzunare" de sărăcie la nivel de localitate, ceea ce înseamnă că marginalizarea este legată de sărăcia "extremă", "inacceptabilă".

Brașovul se număra printre cele 8 județe în care se înregistrează o rată ridicată de marginalizare rurală (între 9 și 15% din totalul populației rurale) conform Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate şi al Dezvoltării Umane Locale din România, 2011.

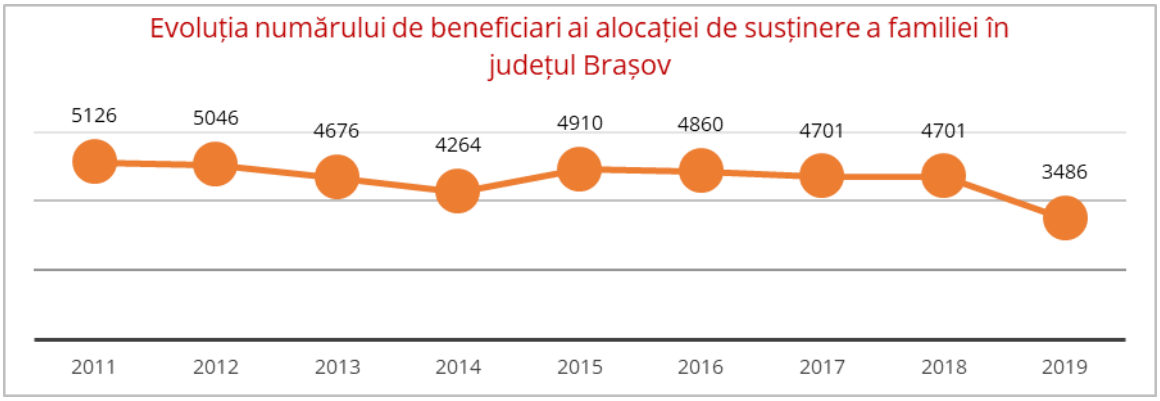
Profilul marginalizării este diferit în cazul comunităților cu romi, comparativ cu cele nonrome. În timp ce majoritatea zonelor rurale marginalizate sunt mici, comunitățile de romi tind să fie mai extinse, 86% dintre romii care trăiesc în comunități marginalizate trăiesc în comunități de romi cu mai mult de 250 de locuitori.

Rata de marginalizare rurală a comunităților de romi este substanțială (între 5 și 8% din totalul populației rurale din fiecare județ) în Brașov. În județul Brașov figurau 27 UAT-uri cu zone marginalizate, dintre care 7 localități rurale aveau un procent de peste 20% de populație romă, conform estimărilor Băncii Mondiale, pe baza "Recesământului populației și locuințelor" din 2011. Numărul satelor în care există zone marginalizate este de 40, dintre care 23 au o pondere de peste 20% din populația romă.

Este vizibil că cele mai multe UAT-uri cu marginalizare peste medie și severă se află în zona de nord și de sud-est a județului Brașov.

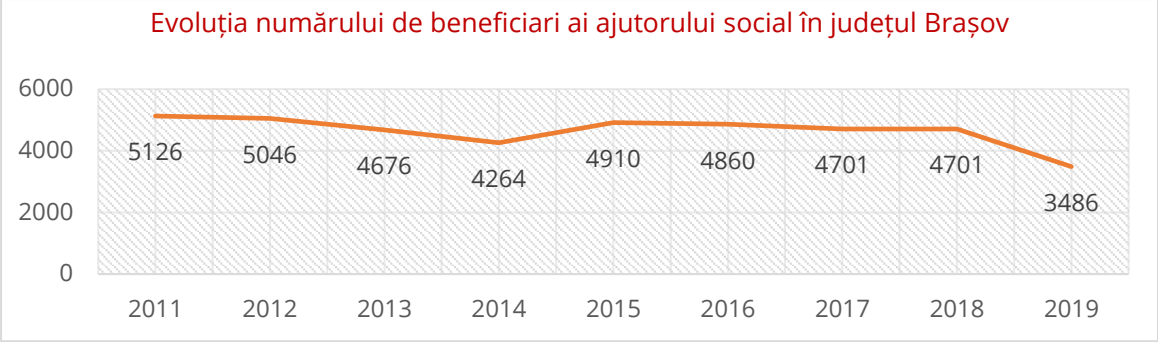
Tipuri de sprijin acordate familiilor aflate în dificultate. La nivelul județului Brașov, pentru sprijinul familiilor aflate în dificultate se acordă alocația pentru susținerea familiei pentru familiile cu venituri reduse care au în creștere și îngrijire copii în vârstă de până la 18 ani.

La finalul anului 2019 în județul Brașov au fost acordate prestații sociale sub forma alocației de susținere a familiei pentru 3.486 familii în cuantum de 7.847.674 lei.

Sursa datelor: AJPIS Brașov

Un alt tip de sprijin destinat familiilor și persoanelor singure care au venituri mai mici decât venitul minim garantat este ajutorul social. În județul Brașov, în anul 2019 au beneficiat de acest tip de sprijin 3.531 de persoane în cuantum de 13.286.027 lei.

Sursa datelor: AJPIS Brașov

În ceea ce privește evoluția numărului de beneficiari ai prestațiilor sociale, una dintre cauzele scăderii numărului de beneficiari o reprezintă condițiile de acordare a beneficiilor sociale și nu faptul că starea materială și financiară a beneficiarilor s-ar fi îmbunătățit.

- **Copii și tineri lipsiți de îngrijire și sprijin parental**

Protecţia copilului și politicile sociale în acest domeniu au fost constant în prim-planul atenției tuturor factorilor de decizie, la aceasta contribuind atât implementarea unor reforme importante în acest sector după anii 1997, cât şi dezvoltarea accentuată a sectorului nonguvernamental din domeniu și, în general, preocuparea constantă față de situația copiilor a organizațiilor internaționale și a întregii colectivități.

La nivel internațional, recomandările vizează în principal protecția specială a copilului, făcând referire și la pregătirea acestuia pentru viața de adult independent. Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului a recomandat României în anul 2017 întărirea sprijinului acordat tinerilor care părăsesc sistemul de protecție, inclusiv a celor cu dizabilități, pentru a le crește capacitatea de a se integra în societate prin asigurarea accesului la locuire adecvată, servicii juridice, de sănătate și sociale, precum și oportunități educaționale și pregătire profesională.

Principalele categorii de copii, care beneficiază de protecție socială în cadrul centrelor publice și private care oferă servicii sociale în România, fac parte din mai multe grupuri vulnerabile și sunt: copii și tineri lipsiți de îngrijire și sprijin parental, copii cu dizabilități, copii abuzați/neglijați, copii romi, cupluri mame-copii, copii ai străzii, copii cu părinți care se confruntă cu separarea pe termen lung de părinții lor etc.

Numărul de copii aflați în sistemul de protecție specială. Scăderea semnificativă a numărului de copii aflaţi în servicii de tip rezidenţial, publice şi private, a fost consecinţa fie aplicării politicii de dezinstituţionalizare a copiilor, fie prin reintegrarea lor în familia naturală sau extinsă, fie adopția, fie prin înlocuirea măsurii de protecţie de tip rezidenţial cu una de tip familial, fiind promovată ideea că dezvoltarea armonioasă din toate punctele de vedere (fizic, psihic, intelectual) a unui copil, ca şi posibilitatea integrării lui în societate sunt cel mai bine realizate în cadrul unei familii.

În ultimii ani schimbările legislative au vizat: obligativitatea finalizării dezinstituționalizării copiilor până la sfârșitul anului 2020, încurajarea plasamentului la familie sau rude, și interzicerea instituționalizării copiilor în centre de plasament.

Creșterea calității vieții tinerilor care urmează să părăsească sistemul de protecție specială, constituie o obligativitate din partea DGASPC prin oferirea de sprijin în căutarea unui loc de muncă și a unui loc de cazare în ultimele șase luni de ședere în sistem, iar serviciul public de asistență specială are obligația să îi monitorizeze timp de doi ani după ieșirea din sistem. Un alt beneficiu venit în sprijinul tinerilor care părăsesc sistemul de protecție specială este

creșterea indemnizației acordate acestora la ieșirea din sistem, de la valoarea unui salariu de bază minim brut pe țară la valoarea a trei salarii minime brute.

În vederea implementării programului de dezinstituționalizare desfășurat la nivel național, DGASPC Brașov a întreprins acțiuni, fiind desființate serviciile sociale: Centrul de Plasament "Aurora" Codlea, Centrul de Reabilitare Școlară "Albina" Codlea, Centrului de Plasament "AZUR" Victoria.

De asemenea, în planul de acțiune al instituției este prevazută închiderea, în perioada imediat următoare, a următoarelor centre:

- Centrul de Plasament "Dacia" și Centrul de Plasament „Alice" din cadrul Complexului de Servicii „Măgura" Codlea
- Centrul de Plasament „Floare de Colț" din cadrul Complexului de Servicii Făgăraș din structura Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov
- Centrul pentru Copilul cu Handicap Sever "Speranța" Codlea
- Au fost înființate două servicii sociale noi (case de tip familial):
- Casa de tip Familial "Gabriela", din cadrul Complexului de Servicii Brădet, (HCJ 252/20.06.2019)
- Casa de tip Familial "Daniel", din cadrul Complexului de Servicii Tărlungeni (HCJ 251/20.06.2019).

Din datele ANPDCA, la sfârşitul lunii decembrie 2019, în România erau 50.401 copii în sistemul de protecţie specială, din care:

Numărul copiilor instituționalizați la nivel național/regional și județ

Regiuni/Județe	Copii în servicii de tip familial			Copii în servicii rezindențiale publice	Copii în servicii rezidențiale private	Total
	La AMP	La rude până la gr.IV	La alte familii/persoane			
România	18.043	12.260	4.526	12.371	3.201	50.401
Centru	1.625	1.500	616	2.180	674	6.595
Brașov	126	313	181	366	71	1.057

Sursa datelor: ANPDCA

La sfârșitul lunii decembrie 2019, conform datelor DGSAPC Brasov, 1.081 de copii se aflau în sistemul de protecție din Județul Brașov. Dintre acestia 42% se aflau în regim rezidențial public și privat si 48 % dintre copii beneficiau de servicii de tip familial (o măsură de protecție specială de tip familial prevăzută de Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului),din care 20,06 % copii se aflau la un asistent profesionist maternal,52 % de copii la rude până la gradul IV inclusiv, iar 27% la alte familii sau persoane.

Numărul copiilor aflați în sistemul de protecție specială, plasați la asistent maternal profesionist, rude până la gradul IV sau la alte familii a înregistrat o scădere semnificativă în ultimii 9 ani.

Copiii care se regăsesc în servicii de tip rezidențial, publice ori private, ramân în aceste centre în lipsa unei soluții de adopție sau de reintegrare în familie, până la implinirea vârstei de 18 ani sau până la 26 de ani în anumite situații, una dintre ele fiind continuarea studiilor. Majoritatea acestora, din cauza vârstei, a numărului mare de frați, a unor particularitați etnice sau de sănătate sau, pur și simplu, pentru că familiile considerate a fi potrivite i-au refuzat, figurează pe lista copiilor greu adoptabili.

Evoluția numărului copiilor aflați în sistem de protecție specială în județul Brașov:

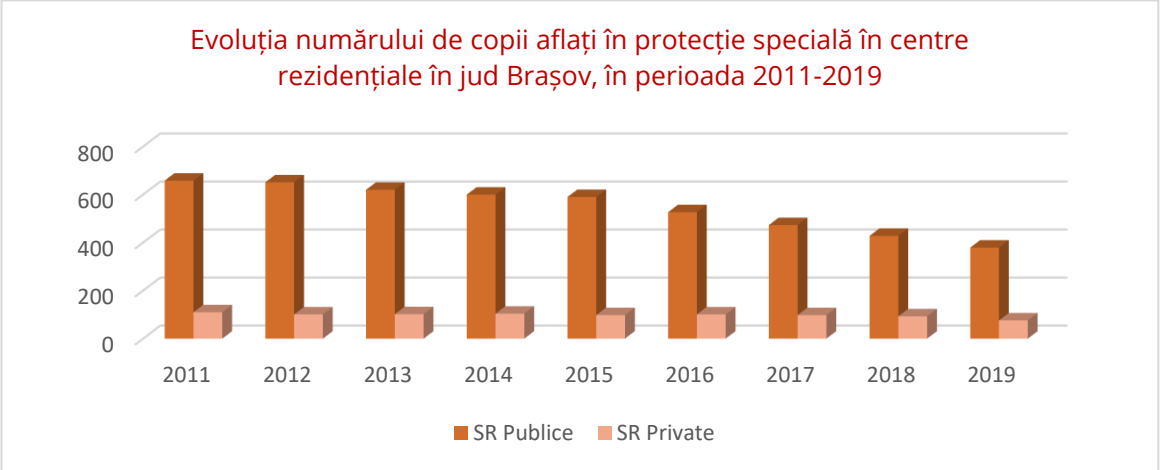
AN	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total nr. copii aflați în sistemul de protecție specială	1.988	1.782	1.634	1.505	1.423	1.351	1.311	1.223	1.081

Sursa datelor: DGASPC

Numărul copiilor aflați în sistemul de protecție specială în servicii rezidențiale publice și private în județul Brașov

AN	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
SR Publice	658	651	620	600	590	527	473	428	379
SR Private	110	101	102	104	98	101	98	93	76

Sursa datelor: DGASPC Brașov

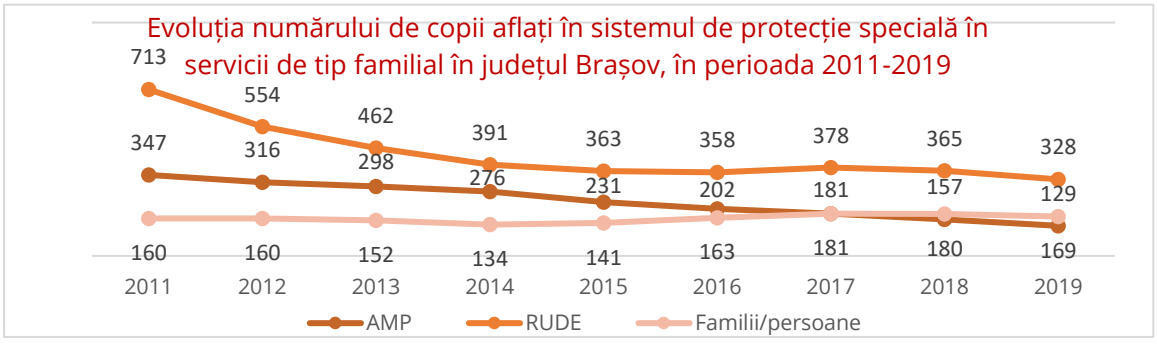

Sursa datelor: DGASPC Brașov

Numărul de copii aflați în sistemul de protecție specială în servicii de tip familial în județul Brașov

AN	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
AMP	347	316	298	276	231	202	181	157	129
RUDE	713	554	462	391	363	358	378	365	328
Familii/persoane	160	160	152	134	141	163	181	180	169
TOTAL	1.220	1030	912	801	735	723	740	702	626

Sursa datelor: DGASPC Brașov

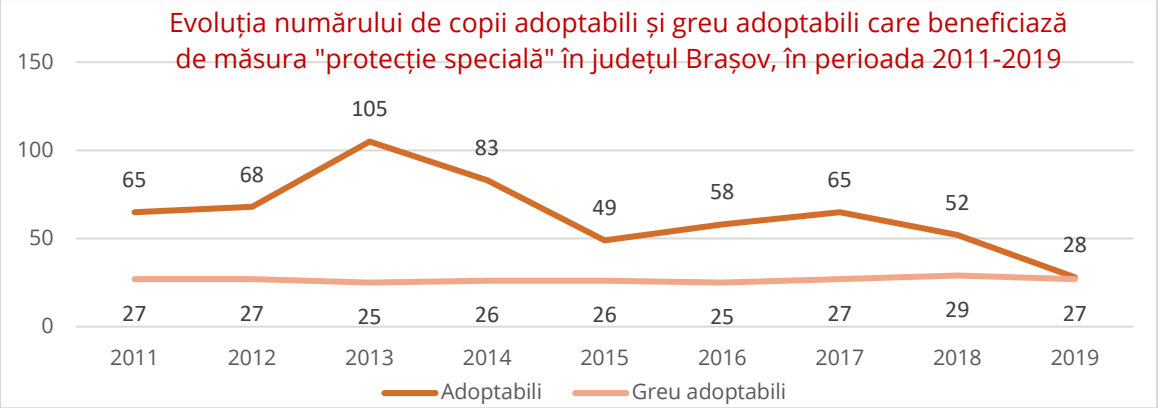

Sursa datelor: DGASPC Brașov

Evoluția numărului de copii adoptabili și greu adoptabili care beneficiază de măsuri protecție specială în județul Brașov, în perioada 2011-2019

AN	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Adoptabili	65	68	105	83	49	58	65	52	28
Greu adoptabili	27	27	25	26	26	25	27	29	27

Sursa datelor: DGASPC Brașov

Sursa datelor: DGASPC Brașov

Evoluția numărului cererilor de adopție depuse la DGASPC Brașov în perioada 2011-2019

AN	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nr. cereri adopție	70	67	46	76	71	75	78	77	83

Sursa datelor: DGASPC Brașov

Evoluția numărului de copii adoptați din județul Brașov, în perioada 2011-2019

AN	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nr. copii adoptați	35	65	46	43	56	38	54	45	66

Sursa datelor: DGASPC Brașov

Numărul persoanelor angajate în cadrul departamentul Protecția copilului din cadrul DGASPC-urilor a înregistrat o creștere în ultimii anii, astfel, la finalul anului 2020 se înregistrau:

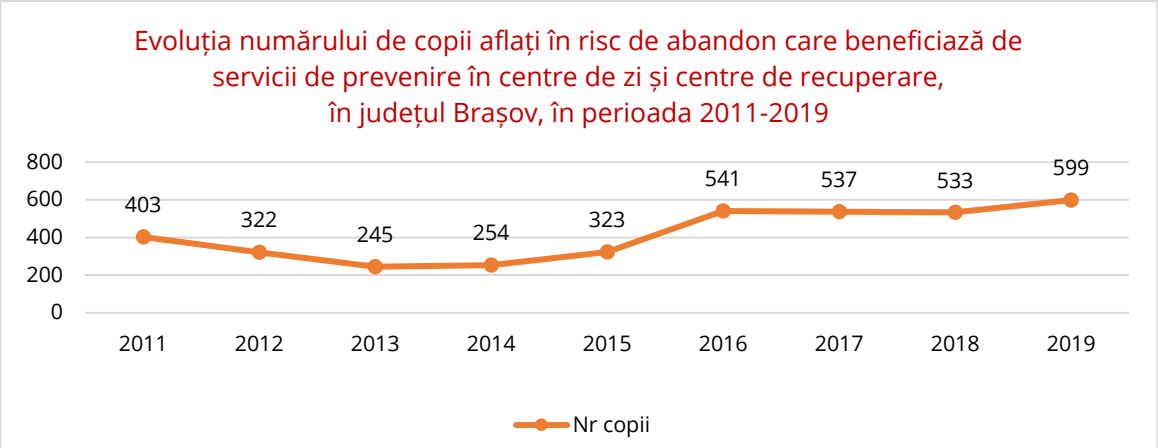
Numărul persoanelor angajate în cadrul departamentul Protecția copilului din cadrul DGASPC-urilor

Regiune/Județ	Aparat propriu	AMP	Centre de plasament	Alte servicii	Total
Brașov	105	87	429	52	673

Sursa datelor: ANPDCA

Reducerea intrării copiilor în sistemul de protecţie specială nu este posibilă fără dezvoltarea serviciilor de prevenire a separării copiilor de părinţi (centre de zi, centre de recuperare, centre de consiliere, etc.), servicii sociale de multe ori inexistente în zonele rurale sau insuficiente în zonele urbane.

Număr de copii aflați în risc de abandon care beneficiază de servicii de prevenire se află în creștere.

Sursa datelor: DGASPC Brașov

Rezultatele studiului realizat în cadrul proiectului de Intervenție Timpurie, București desfășurat de Charles Nelson, Nathan A. Fox, Charles H. Zeanah pe copiii din Centrele de plasament din România, scot la iveală consecințe adânci și pe termen lung ale instituționalizării. Cercetarea a pus în evidență efectele instituționalizării copiilor asupra dezvoltării lor până la vârsta de 8 ani, comparativ cu copiii care, deși abandonați, au beneficiat de măsura îngrijirii în sistem familial, pe de o parte și cu copiii crescuți în familiile de origine, pe de altă parte. Astfel:

- Copiii instituționalizați sunt mult mai expuși diferitelor forme de abuz și neglijare în lipsa unui mediu cald și predictibil.
- Copiii instituționalizați "suferă declinuri și întârzieri semnificative în toate aspectele cogniției și limbajului.
- Copiii plasați în familii sociale, mai ales dacă acest lucru se întâmplă înaintea vârstei de 2 ani, pot prezenta progrese semnificative ale IQ-ului și ale limbajului, însă niciodată ca acelea ale copiilor care nu au fost instituționalizați.
- Creșterea copiilor în instituții determină apariția și persistența unui număr mai mare de comportamente stereotipe (legănat, lovit etc.) față de copiii din celelalte două grupuri, ca urmare a privării în anii timpurii de o stimulare senzorială adecvată.

Realitatea a scos la iveală unele practici și abuzuri din sistemul de protecție specială a copilului:

- Abuzul de medicație neuroleptică și medicație psihotropă, tratament medicamentos administrat copiilor care nu necesitau tratament medicamentos;
- Lipsa psihoterapiei și a stimulării psihoterapeutice adecvate necesare, de regulă, copiilor care manifestă un episod de rebeliune, de revoltă, de nesupunere;
- Îndrumarea și orientarea acestor copii către școala specială, fără a încerca incluziunea în școala de masă, astfel încât aceștia pierd contactul cu mediul social normal și li se restricționează accesul la educația necesară pentru incluziunea profesională;
- Lipsa serviciilor specifice de dezvoltare psiho-emoțională pentru a le forma deprinderile necesare pentru o viață independentă: dezvoltarea abilităților practice dezvoltarea abilităților emoționale, decizionale și de responsabilizare.

Consecințele acestor lipsuri din sistem sunt:

- Majoritatea tinerilor care părasesc sistemul au trasee asemănătoare (studii nefinalizate, inadaptare la locul de muncă, șomaj, sarcini timpurii la fete, implicare în activități cu potențial de risc și chiar ilegale, dependență de alte persoane din punct de vedere locativ și material), iar o proporție destul de mare au ajuns în situații care îi predispun excluziunii sociale (vagabondaj, lipsa de adăpost, activități ilicite precum prostituția, proxenetismul sau furtul);
- Sunt expusi abuzului, traficului și explotării sexuale.
- Mulți copii, beneficiari ai sistemului de protecție de tip familial, sunt forțați la muncă, privați de educație, supuși unor abuzuri de natură fizică, violență domestică, sexuală ca urmare a monitorizării superficiale a DGASPC-urilor.

În cadrul DGASPC Brașov sunt înregistrați 18 psihologi care realizează activități de consiliere și terapie cu beneficiarii, copiii aflați în centrele rezidențiale din sistemul de protecție specială, cu o frecvență medie de 2 ore/saptămână/beneficiar.

Serviciile sociale destinate prevenirii separării copilului de părinții săi sunt prevăzute de Legea nr.272/2004 și se clasifică astfel:

- Serviciile de zi prin care se asigură menţinerea, refacerea şi dezvoltarea capacităţilor copilului şi ale părinţilor săi, pentru depăşirea situaţiilor care ar putea determina separarea copilului de familia sa.
- Serviciile de tip familial prin care se asigură, la domiciliul unei persoane fizice sau al unei familii, creşterea şi îngrijirea copilului separat, temporar sau definitiv, de părinţii săi, ca urmare a stabilirii în condiţiile prezentei legi a măsurii plasamentului.
- Serviciile de tip rezidenţial prin care se asigură protecţia, creşterea şi îngrijirea copilului separat, temporar sau definitiv, de părinţii săi, ca urmare a stabilirii în condiţiile prezentei legi a măsurii plasamentului. Din categoria serviciilor de tip rezidenţial fac parte toate serviciile care asigură găzduire pe o perioadă mai mare de 24 de ore, inclusiv centrele maternale.

Evoluția serviciilor sociale publice destinate copiilor în județul Brașov

Servicii sociale pentru copii	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nr. Servicii rezidențiale	27	27	27	27	26	26	25	24	23
Nr. Servicii nerezințiale	6	6	7	7	7	8	7	6	5

Sursa datelor: DGASPC Brașov

La nivelul județului Brașov, la finalul anului 2019 existau 23 Centre rezidenţiale publice pentru copii aflați în sistemul de protecție de protecție specială cu o capacitate de 448 locuri și 6 Centre rezidenţiale private pentru copii în sistemul de protecție specială, cu o capacitate de 91 locuri.

Alte categorii de copii afectați de excluziune socială. Categoriilor de copii afectați de surse majore ale excluziunii sociale li se adaugă o serie de alte categorii care, deși numeric nu sunt atât de importante, necesită o atenție prioritară prin gravitatea și consecințele menținerii acestora în situația de excluziune pe termen lung. Este vorba de: copiii părăsiți în unităţile sanitare, cei fără acte de identitate, cei fără adăpost, cei aflaţi în conflict cu legea, consumatorii de droguri, copiii afectați de migrație, copiii victime ale violenței sau ale discriminării.

Tinerii care părăsesc sistemul de protecţie specială după împlinirea vârstei de 18 ani reprezintă o categorie vulnerabilă, expusă riscului de excluziune socială din cauza disponibilității reduse a serviciilor de dezvoltare a deprinderilor de viaţă independentă.

Pregătirea copiilor/tinerilor pentru ieșirea din sistemul de protecție socială este prevăzută în standardele de calitate pentru serviciile sociale de tip familial sau rezidențial.

Cei mai mulți dintre tineri părăsesc sistemul de protecție la vârsta de 18-19 ani (67%), vârsta maximă pentru părăsirea sistemului fiind 26 de ani. Vârsta medie la care tinerii părăsesc serviciile rezidențiale de protecție este 19,8 ani, în timp ce la nivelul populației generale vârsta medie la care tinerii părăsesc casa părinților este 28,1 ani, iar ponderea tinerilor cu vârste între 20 și 29 de ani care locuiesc cu părinții este de 65%, conform Eurostat. Ponderea celor care părăsesc sistemul la vârste peste 22 ani este destul de redusă, tinerii aflându-se în situația de a se adapta la un trai independent de la vârste foarte fragede.

În perioada 2014-2017, la nivel național, 13.151 tineri au părăsit sistemul de protecție specială, jumătate dintre aceștia provenind din servicii rezidențiale, și doar 10% de la asistenți maternali profesioniști. 40% dintre acești tineri au fost îngrijiți de rude sau în alte familii decât cea de origine, în urma instituirii măsurii plasamentului.

Din totalul acestor tineri, o pondere importantă o reprezintă cei care au dizabilități, necesitând intervenții specializate. Un alt aspect important este acela că 3 din 4 tineri cu dizabilități care părăsesc sistemul de protecție al copilului provin din servicii rezidențiale, dintre aceștia aproape 60% își continuă traseul instituțional fiind transferați în centre rezidențiale pentru adulți cu dizabilități.

Numărul mediu anual de tineri care au ieșit din sistemul de protecție în perioada 2014-2017, la nivel național a fost de 3.288 de tineri, dintre care numărul mediu anual a fost de 78.

Din datele puse la dispoziție de DGASPC Brașov, în anul 2019, din 34 de tineri care au părăsit sistemul de protecție rezidențial, un număr de 25 s-au angajat pe piața muncii, iar în anul 2020, din numărul total de tineri care au părăsit sistemul rezidențial de protecție, respectiv 45, 29 tineri s-au angajat pe piața muncii.

Copii cu părinți care lucrează în străinătate, mai ales aceia cu ambii părinți în străinătate și cei care se confruntă cu separarea pe termen lung de părinții lor.

Situația copiilor cu părinți plecaţi la muncă în străinătate, deși nu este atât de precară din punct de vedere economic, în condiţiile în care remitențele le asigură temporar un nivel de trai satisfăcător, are consecințe profunde la nivel emoțional, reflectate în scăderea performanțelor școlare și chiar a abandonului școlar.

Situație MEN/ISJ – copii 6-18 ani

Regiune /Județ	Copii cu parinți plecați în strainatate, din care:			
	Cu ambii parinți plecați	Cu un singur părinte	Cu părinte unic susținător	Total
Total RO	24.948	11.3536	20.554	159.038
Brașov	517	2826	323	3.666

Sursa datelor: ISJ Brașov

Mame adolescente. Sarcina în adolescență este o provocare deosebită pentru serviciile medicale, cele sociale, școală, familie și în primul rând pentru viitoarea mamă, expunând-o pe aceasta unor riscuri deosebite, atât din punct de vedere medical, cât și în ceea ce privește situația școlară și socială. Principalele motive includ sănătatea precară, violența extremă, căsătoriile timpurii, sarcinile timpurii, malnutriția, excluderea de la educație și exploatarea prin muncă.

Număr minore care au născut din evidența DGASPC Brașov:

AN	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nr. mame minore	18	20	19	21	20	29	35	9	3

Sursa datelor: DGASPC Brașov

În datele prezentate de DAGSPC Brașov sunt regăsite doar cazurile de mame minore care solicită accesarea serviciilor specifice. Acestea nu reflectă însă numărul real de mame minore la nivel de județ.

Număr solicitări servicii de asistență socială din partea mamelor minore

AN	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nr. mame minore cazate în centru maternal	0	2	0	0	3	2	4	3	3

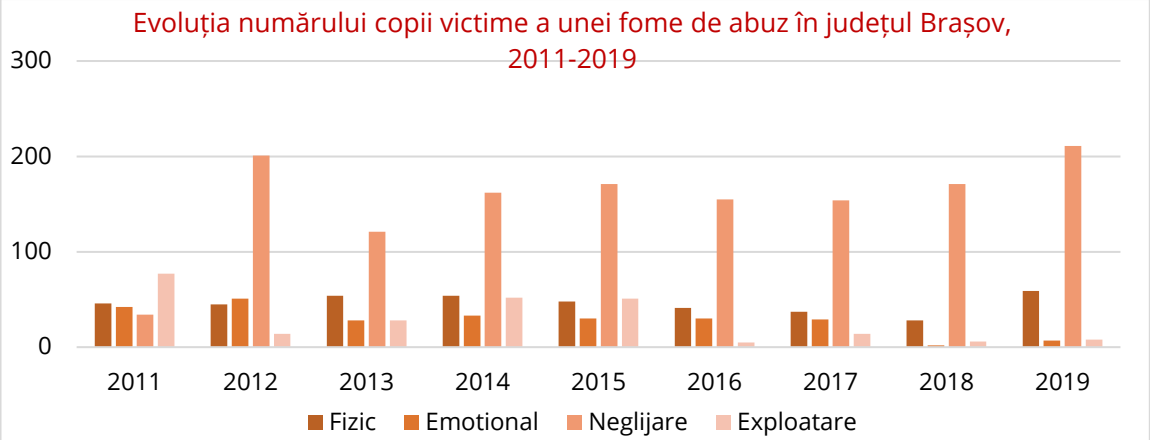
Sursa datelor: DGASPC Brașov

Violența asupra copilului. În ceea ce privește violența asupra copilului, se constată o creștere (+7%) a numărului de cazuri de violență raportate (neglijare, abuz emoțional, abuz fizic, abuz sexual, exploatare prin muncă, exploatare prin comiterea de infracțiuni). Fenomenul violenței online afectează un număr în creștere al copiilor, România având la nivel european, conform unui studiu al Organizației Salvați Copiii, una dintre cele mai ridicate ponderi ale cazurilor de violență pe internet.

Numărul total de copii victime ale unei forme de abuz

AN	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Fizic	46	45	54	54	48	41	37	28	59
Emoțional	42	51	28	33	30	30	29	2	7
Neglijare	34	201	121	162	171	155	154	171	211
Exploatare	77	14	28	52	51	5	14	6	8

Sursa datelor: DGASPC Brașov

Sursa datelor: DGASPC Brașov

Din datele ANITP BV, numărul de persoane despre care s-a facut sesizare că sunt victime ale traficului de persoane în Jud.Brașov:

AN	Nr. total victime provenind din județul Brașov	Femei	Minori (atât fete cât și băieți)	Copii instituționalizați	Persoane cu dizabilități
2011	49	13	22	-	-
2012	34	18	20	-	-
2013	56	16	18	-	-
2014	33	27	14	-	-
2015	45	16	20	3	0
2016	38	23	14	1	0
2017	10	5	8	0	0
2018	17	2	5	1	0

Sursa datelor: ANITP Brașov

Situația prezentată nu redă în mod necesar evoluția reală a fenomenului, traficul de persoane fiind printre cele mai periculoase infracțiuni, greu de probat și investigat, care în România a atins cote alarmante. Potrivit "Raportului privind traficul de persoane" al Ambasadei SUA în România, țara noastră este sursă principală pentru traficarea victimelor în scopul exploatării sexuale şi a exploatării prin muncă forţată în Europa. Bărbaţi, femei şi copii români sunt traficaţi în scopul muncii forţate în agricultură, construcţii, hoteluri, industrie şi gospodării, precum şi pentru cerşetorie forţată şi furt atât în România, cât şi în alte ţări europene. Minorii constituie circa 50% din numărul total de victime identificate în România. Copiii, în special fetele din instituţii de stat şi centre pentru persoanele cu dizabilităţi, au fost supuse traficului în scop de exploatare sexuală. O altă categorie vulnerabilă este reprezentată de copiii din comunități rome marginalizate care sunt supuşi de traficanţi cerşetoriei forţate sau exploatării sexuale.

La nivelul județului Brașov nu există nici un centru pentru victime ale traficului de persoane, adulți sau minori. Serviciile oferite ANITP Brașov se limitează la campanii de informare și conștientizare.

De asemenea, la nivelul județului Brașov se evidentiază și lipsa serviciilor sociale dedicate persoanelor cu adicții (centre rezidențiale și/sau centre de zi).

- **Violență domestică în județul Brașov**

Violenţa domestică se relevă ca un fenomen global, fiind evidenţiată în majoritatea statelor, afectând toate categoriile socio-economice, etnii sau comunităţi. Din analiza "Barometrului de gen", 2018, realizat de Centrul Filia la nivel național, reiese că o pondere de 20% din populație încă mai crede că violența domestică este o problemă privată, care n-ar trebui să fie

soluționată prin intervenții externe. Aceeași cercetare sociologică punctează menținerea prejudecăților patriarhale în ceea ce privește violența, atât la nivelul populației, dar și în rândul profesioniștilor în domeniu - *polițiști, judecători sau asistenți sociali* – parte dintre aceștia limitând accesul femeilor la drepturile lor.

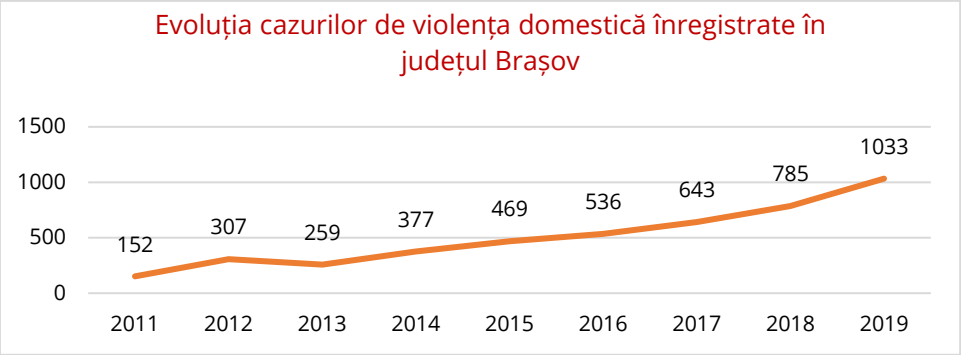
Violența domestică are numeroase efecte directe asupra victimelor, și indirecte asupra celor care asistă la actele de violență domestică. Concret, frecvent starea de sănătate fizică, mintală, viața profesională, economică și socială a victimei este afectată. Rudele, copiii care asistă sunt, de asemenea, afectați în ceea ce privește echilibrul emoțional, rezultate școlare, sănătatea mintală.

În ultimii 20 de ani, ştiinţele sociale şi reglementările legale internaţionale fac referinţă la violenţa în familie. În legislația românească, Legea nr. 217/2003, a fost modificată într-o manieră consistentă în anul 2018, pentru a fi corectate anumite deficiențe semnalate în practică.

Conform "Raportului Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA)", din anul 2014, "Violența împotriva femeilor: în fiecare zi și în orice loc", 24% dintre femeile din România au suferit violență din partea partenerului.

În ceea ce privește amploarea fenomenului în județul Brașov, datele recente sunt alarmante: Brașovul este clasat al treilea la nivel național în ceea ce privește numărul ordinelor de protecție provizorii emise de poliție în primele 7 luni ale anului 2020, cu 202 ordine, după București - 602 și Vaslui – 302 (datele au fost transmise de Ministerul Afacerilor Interne într-un răspuns la o interpelare parlamentară).

Totodată, din datele statistice ale Inspectoratului General al Poliției Române se constată o creștere a cazurilor înregistrate de violență domestică de la an la an. La nivelul județului se remarcă o creștere de peste 32% în anul 2015 raportat la anul 2011 a cazurilor înregistrate de violență domestică si, respectiv, o creștere de peste 45% în anul 2019 raportat la anul 2015.

Sursa datelor: IPJ Brașov

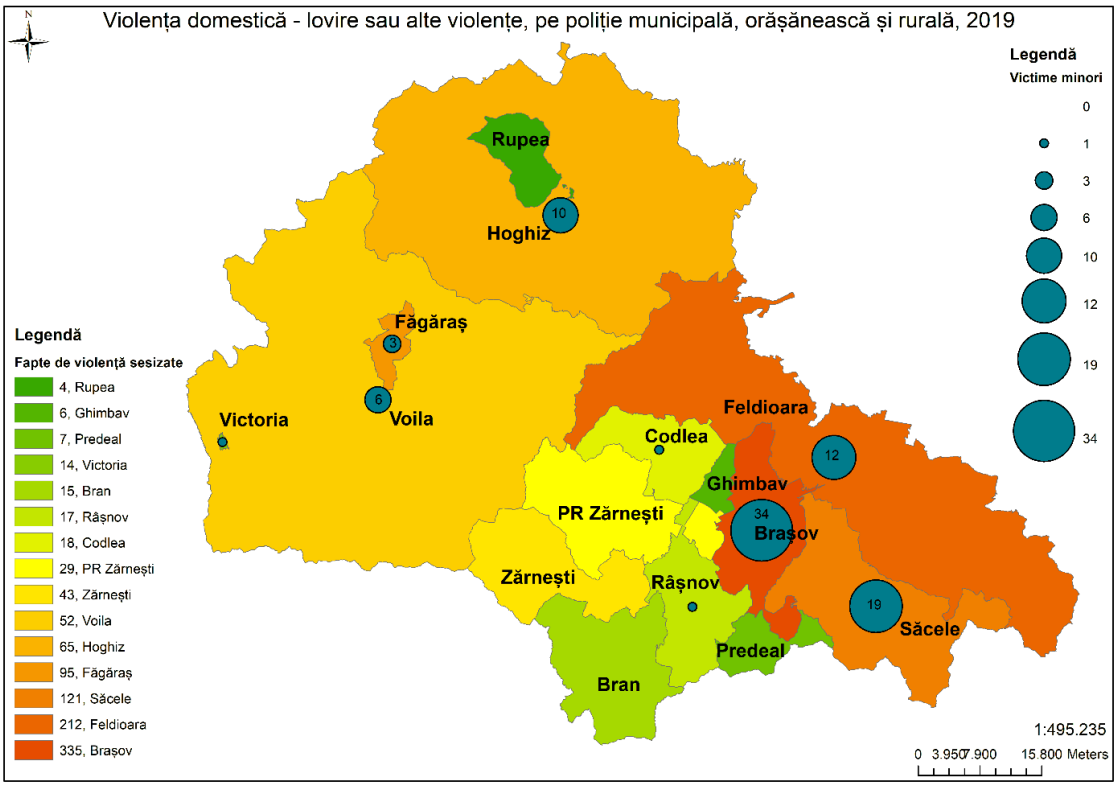
Din totalul numărului de 1.033 fapte sesizate de violență domestică în anul 2019 în județul Brașov, 65,34% au fost înregistrate în mediul urban, dintre care 32,24% în mun.Brașov, și 34,66% au fost înregistrate în zona rurală. Creșterea numărului de fapte sesizate și distribuirea acestora are legătură mai degrabă cu încrederea victimelor că vor primi ajutor ca urmare a îmbunătățirii legislației și cu gradul de tolerare mai mare a fenomenului în mediul rural, și mai puțin cu redarea amploarei fenomenului sau a distribuției reale a acestuia între mediul urban și rural.

Problemele sociale identificate la nivel național, dar și la nivel regional și județean sunt strâns legate unele de altele, interdependente, fiecare problemă socială (sărăcia, lipsa locurilor de muncă, analfabetismul, abandonul școlar, mariajul timpuriu și nașterea la vârste fragede în

rândul populației de etnie romă) generează, la rândul ei, o altă problemă socială, fiind evidențiate mai ales în zona rurală și în localitățile cu un număr mare de locuitori în zonele marginalizate.

În mediul urban violenţa domestică este identificată[18] ca fiind favorizată de o serie de factori obiectivi şi subiectivi, ca de pildă: alcoolismul şi toxicomania, condiţiile precare de locuit, constrângeri financiare, șomajul, boala sau handicapuri în familie, experienţe discriminatorii, stres la locul de muncă, practicarea atribuirii unor roluri/sarcini pornind de la prejudecăţi sexiste.

Numărul faptelor de violență domestică sesizate în zonele urbane și rurale din județul Brașov

Sursa datelor: IGPR Brașov

Sprijinul de care are nevoie marea majoritate a victimelor violenței domestice este complex și implică asigurarea unei locuințe pentru o perioadă medie (minim 6 luni) pentru victimă și copiii minori, consiliere juridică, consiliere psihologică, sprijin pentru (re)integrarea pe piața muncii.

În județul Brașov nu au existat multă vreme servicii publice rezidențiale pentru victimele violenței domestice. În contextul în care victima nu se poate separa de agresor și nu este protejată de acesta, în cele mai multe cazuri, nu apelează nici la alte servicii de genul consiliere psihologică, juridică etc.

La nivelul județului Brașov, pentru mulți ani, a funcționat un singur centru privat pentru victimele violenței domestice (încă din 2008, adăpostul de criză "Esther" a găzduit un număr

[19] Manual de bune practici pentru magistrați si lucrători de poliție, in cadrul programului „JAD – Acţiunea comună împotriva violenţei în familie", contract de finanţare derulat în cadrul Programului 29 – „Domestic and gender based violence", finanţat prin Mecanismul Financiar Norvegian, autori: dr. LAURA ANDREI, judecător, preşedinte al Tribunalului Bucureşti, CLAUDIA-MONICA PALAGHIA, procuror, prim procuror al Parchetului de pe lângă Judecătoria Iași, dr. LAURENȚIU CONSTANTIN GIUREA ,cadru didactic universitar la Academia de Poliție "Alexandru Cuza", Coordonator tehnic dr. ZOE - DOINA NIȚĂ

de 499 de femei împreună cu 685 copii abuzaţi, asigurându-le adăpost, hrană, asistență medicală, consiliere juridică si psihologică) cu o capacitate de 12 locuri unde beneficiarii primeau găzduire pentru o perioadă de maxim o lună.

În anul 2019, DGASPC Brașov a deschis un centrul de primire în regim de urgență pentru victimele violenței domestice cu o capacitate de 14 locuri, care oferă servicii de cazare pentru o perioadă de maxim 60 de zile (cupluri adult -copil/copii, victime ale violenței domestice) și din luna martie 2020 funcționează Locuința Protejată "Venus" cu o capacitate de 6 persoane, destinată adulților neînsoțiți de minori-victime ale violenței domestice, înființată cu scopul de a asigura protecţia victimelor împotriva agresorului, prin furnizarea de servicii de cazare pe durată determinată (de până la 1 an), supraveghere, îngrijire, hrană, consiliere psihologică, consiliere juridică, reabilitare și inserție socio-profesională pentru o viață independentă, terapie ocupaţională și orientare vocaţională, de activităţi de grup/socializare cu scopul combaterii marginalizării sociale.

Cu toate acestea, în continuare, o victimă a violenței domestice care are nevoie de locuință protejată pentru o perioadă mai mare de 3 luni pentru reintegrarea socio-profesională și are în grijă minori, nu poate beneficia de astfel de servicii publice sau private în județul Brașov.

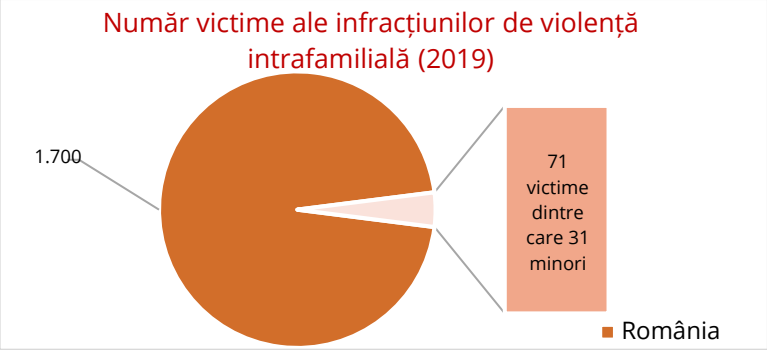
În cadrul Direcției de Asistență Socială a Municipiului Brașov funcționează Echipa mobilă de intervenție în regim de urgență în cazurile de violență domestică.

Așa cum reiese și din "Ancheta Agenţiei Europene pentru Drepturile Fundamentale", multe din faptele de violență domestică nu sunt raportate din cauza unui complex de factori socio-culturali: victima ajunge să considere legitimă fapta agresorului; victimei îi lipsește încrederea în a aborda deschis problema violenței considerând-o o problemă privată, din cauza percepției generale a societății; lipsa informării victimelor cu privire la legislația în vigoare și dreptuirile pe care le au.

Percepția violenței domestice ca problemă mai curând privată decât publică, este specifică localităților din mediu rural și a localităților cu un număr mare de persoane care locuiesc în zone marginalizate. De asemenea, studiile[19] arată că violenţa domestică este o realitate acceptată şi învăţată de către femeile rome, femeile rome văd "bătăile" ca un comportament care depinde în mare parte de măsura în care ele îşi exercită responsabilităţile de femeie/soţie cu succes. În comunitățile rome amprenta patriarhală este și mai puternică, femeile fiind discriminate și având drepturi inferioare bărbaților. Totodată, atunci când se raportează la societate în ansamblu, femeile rome se lovesc de faptul că sunt discrimnate din cauza etniei. Dubla discriminare face ca victima să aibă și mai puține speranțe să iasă din mediul viciat de violență domestică.

Un alt indicator alarmant privind fenomenul de violență domestică îl reprezintă numărul de inculpați trimiși în judecată în cauze care privesc fapte ce se circumscriu cazuisticii violenței domestice. Conform raportului privind activitatea desfășurată de Ministerul Public în anul 2019, la nivel național s-au înregistrat 1.459 inculpaţi trimişi în judecată, adică 2,4% din totalul celor trimişi în judecată. Din totalul de 1.700 de victime ale violenței în familie în anul 2019 la nivel național, în județul Brașov s-a înregistrat un număr de 71 de victime ale infracţiunilor de violenţă intrafamilială săvârşite, dintre care 31 minori (43,7%), infracțiuni care au avut drept consecinţe: soţi victime ale omorului/loviri și alte violențe/vatămări corporale și copii victime ale părinților omor/loviri și alte violențe/vatămări corporale etc.

[19] Situaţia Femeilor Rome din România, - Studiu sociologic - Raport final, noiembrie 2011, proiectul Investește în Oameni, implementat de către Asociația femeilor Rome din Romania, cofinanțat prin FSE, POSDRU 2007-2013

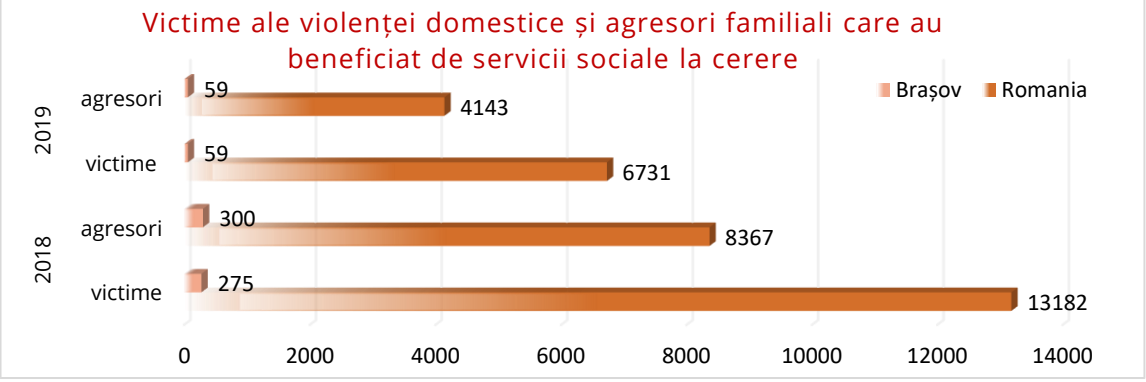

Sursa datelor: Ministerul Public

În cel mai recent "Studiu național privind violența domestică" al Agenției Naționale pentru Egalitate de Șanse (ANES), un număr 6.731 *victime ale violenței în familie* au beneficiat la cerere de servicii sociale, raportate la nivelul anului 2019, semestrul 1, de către DGASPC, dintre care 59 de victime ale violenței în familie în județul Brașov, 13.182 victime au beneficiat la cerere de servicii sociale în anul 2018, dintre care un număr de 275 în județul Brașov (132 femei, respectiv 48.00%, 143 bărbați, respectiv 52.00%)

La nivelul DGASPC Brașov, în cele 11 luni ale anului 2019, au fost înregistrate 180 de dosare de violență domestică. În 133 dintre cazuri au fost emise și ordine provizorii de protecție de către polițiști. Serviciile oferite victimelor de către specialiștii DGASPC Brașov au fost în principal de consiliere și de terapie, procedurile privind înființarea adăpostului de criză pentru victimele violenței domestice fiind în curs de finalizare. Cu sprijinul mediului privat, respectiv al Asociației Hope and Homes for Children Romania, 20 dintre victime au fost ajutate financiar (peste 150.000 lei) prin plata chiriilor pentru locuințe, alimente și alte produse necesare unei vieți decente. Alte 3 victime au urmat gratuit cursuri de parenting oferite de către Asociația SCUT Brașov.

4.143 *agresori familiali* raportați la nivelul semestrului I 2019 de către DGASPC au beneficiat de servicii la cerere, dintre care 59 agresori familiali în județul Brașov, 8.376 agresori familiali în anul 2018, dintre care un număr de 300 agresori familiali în Brașov, respectiv 131 femei, reprezentând 43.67%, și 169 bărbați, reprezentând 56.33%. Servicii acordate agresorilor familiali în perioada raportată au fost de consiliere psihologică, consiliere pentru reinserție socială și ocupațională, consiliere juridică, consiliere și mediere familială, facilitare acces la tratamente.

Sursa datelor: MMJS

În urma cartografierii serviciilor sociale existente la nivelul Ministerului Muncii și Solidarității Sociale, pentru prevenirea și combaterea violenței domestice se poate constata cu ușurință faptul că acestea nu sunt suficiente și nu sunt dezvoltate într-o distribuție geografică adecvată nevoilor identificate, neputând asigura accesul facil și asistență tuturor victimelor/agresorilor.

Una dintre recomandările esențiale vizează standardul minim de 1 loc în serviciile specializate pentru femei (adăposturi) la 10.000 de locuitori, iar acesta ar trebui să fie îndeplinit de către toate țările UE (conform Recomandării PE din 2014).

Momentan, conform situației prezentate anterior cu privire la serviciile rezidențiale pentru victimele violenței domestice, numărul de locuri este de doar 1 la 30.000 de locuitori; pentru a îndeplini indicatorul amintit, județul Brașov mai are nevoie de 40 de locuri.

În afara serviciilor rezidențiale, în județul Brașov mai sunt oferite: servicii de intervenție ale echipelor intersectoriale care acționează în regim de urgență în cazurile de violență domestică – servicii organizate sub coordonarea serviciilor sau direcțiilor de asistență socială din municipiul Brașov; servicii de suport în cadrul unui forum online – sieureusesc.ro , administrat de Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen; servicii de consiliere psihologică și juridică pentru victime și consiliere psihologică pentru agresori furnizate de Asociația Pas Alternativ, furnizor privat autorizat de servicii sociale pentru victimele violenței domestice; servicii de consiliere psihologică, profesională, juridică pentru victime oferite de Biserica Reformată "Casa Speranței".

- **Persoane cu dizabilități**

Legea asistenţei sociale nr. 292/2011 definește persoanele cu dizabilităţi ca fiind acele persoane care au deficienţe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficienţe care, în interacţiune cu diverse bariere, pot îngrădi participarea deplină şi efectivă a persoanelor în societate, în condiţii de egalitate cu ceilalţi.20 Beneficiarii indirecți sunt familiile sau membrii familiilor care au în îngrijire persoane cu dizabilităţi, reprezentanţii legali.

Strategia naţională "O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilităţi", 2015-2020, s-a focalizat pe opt principale direcții de acțiune ce vizează: accesibilitate, participare, egalitate, ocuparea forței de muncă, educație și formare profesională, protecție socială, sănătate și statistici și colectarea datelor.

La 31 decembrie 201921, în judetul Brașov numărul total de persoane cu dizabilităţi comunicat ANPDCA, Direcția Drepturi Persoane cu Dizabilități, din cadrul Ministerului Muncii şi Protecției Sociale, prin DGASPC, a fost de 19.923 persoane. Dintre acestea, 99,006% (19.725 persoane) se află în îngrijirea familiilor şi/sau trăiesc independent (neinstituţionalizate) şi 0,994 % (198 persoane) se află în instituţiile publice rezidenţiale de asistenţă socială pentru persoane adulte cu dizabilităţi (instituţionalizate) coordonate de Ministerul Muncii şi Protecției Sociale prin Autoritatea Naţională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilităţi, Copii si Adopții, Direcția Drepturi Persoane cu Dizabilități. Din numărul total de persoane cu dizabilități din județul Brașov, 7,28% (1.451 persoane) sunt copii și 92,72% (18.572 persoane) sunt adulți, iar femeile au o pondere de 56,76% (10.542 persoane).

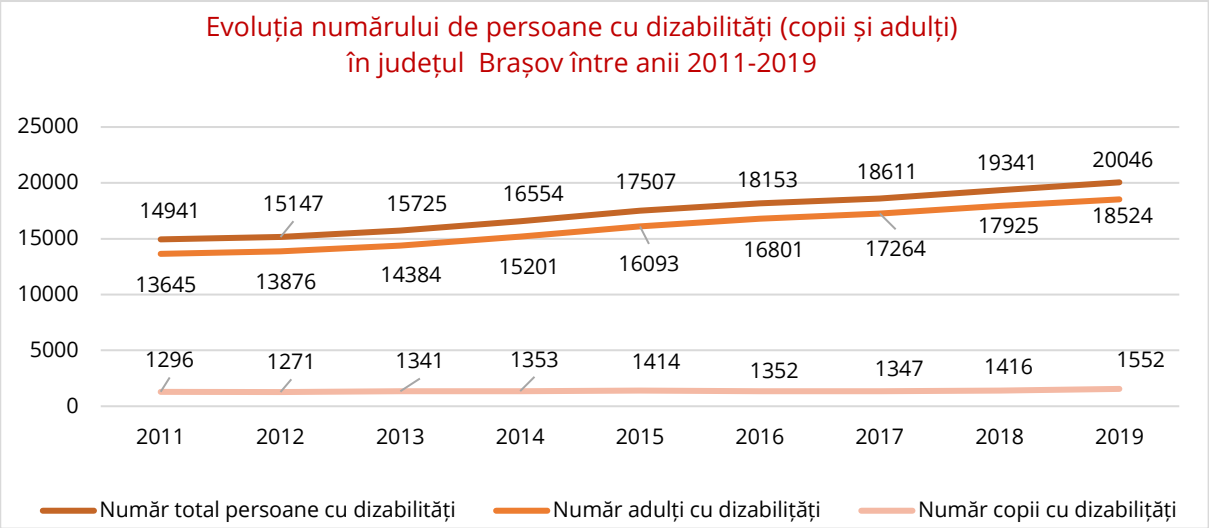
Numărul şi rata persoanelor cu handicap, la nivel județean, la 31 decembrie 2019

Regiune/ Județ	Total	din total:		din care:						Rata[22] %
				În familie - neinstituționalizate			Instituționalizate			
		Copii[23]	Adulți	Total	Copii	Adulți	Total	Copii	Adulți	
Brasov	19.923	1.451	18.572	19.725	1.451	18.274	198	0	198	3,14

Sursa datelor: ANPD

[20] Legea asistenţei sociale nr. 292/2011, art. 6 lit. aa).
[21] http://mmuncii.ro/j33/index.php/ro/transparenta/statistici/buletin-statistic/5888
[22] Calculată la populația județului, conform Institutului Național de Statistică lucrarea "Populația Romaniei pe localități la 1 ianuarie 2019, *Calculată la populația județului conform Institutului Național de Statistică TEMPO online baze de date "Populația după domiciliu la 1 ianuarie 2019".*
[23] Copii care primesc alocația de stat dublă (neinstituționalizați) la care se adaugă copiii aflați în instituțiile publice de protecție socială pentru persoanele adulte cu handicap coordonate metodologic de Ministerul Muncii și Protecției Sociale – Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții, Direcția Drepturi Persoane cu Dizabilități (instituționalizați) prin Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului județene și ale sectoarelor municipiului București.

Din date statistice puse la dispoziție de DGASPC Brașov, în anul 2019 în județul Brașov se înregistra un număr de 20.046 de persoane cu dizabilități, dintre care 1.522 erau copii cu dizabilități, 71 dintre aceștia fiind copii instituționalizați (4,6%), și 18.524 adulți cu dizabilități, 246 dintre aceștia fiind adulți instituționalizați (1,32%).

Sursa datelor: ANPDCA

Informatiile din Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copiilor (2014-2020) indică sub-înregistrarea în sistem a copiilor cu dizabilități, mulți dintre aceștia prezentându-se în fața autorităților doar la vârsta începerii școlii în vederea încadrării într-o categorie de persoane cu handicap și îndrumării către o formă de școlarizare. De asemenea, nu există informații recente asupra frecventării școlii și performanțelor școlare ale CES, cercetări mai vechi indicând faptul că există o rată ridicată de abandon școlar a acestora.

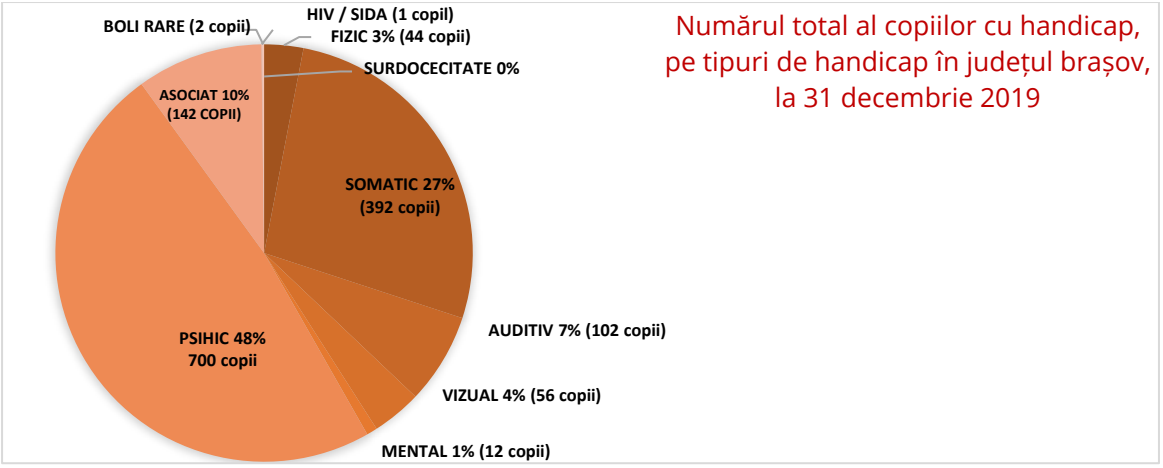
Din totalul adulților cu dizabilități, respectiv 18.472 persoane, 198 (1.07%) erau adulți cu dizabilități *instituționalizați*, dintre care: 7 persoane cu handicap fizic, 2 persoane cu handicap somatic, 1 persoană cu handicap vizual, 154 persoane cu handicap mental, 9 persoane cu handicap psihic, 25 persoane cu handicap asociat.

Numărul persoanelor cu dizabilităţi, pe tipuri de handicap, la nivel județean, la 31 decembrie 2019

Nr. crt.	Categ.	Fizic	Somatic	Auditiv	Vizual	Mental	Psihic	Asociat	HIV / SIDA	Boli rare	Surdocitate	TOTAL
1.	Total județ, din care:	4.868	5.849	710	2.174	1.971	2.217	1.921	193	19	1	19.923
2.	COPII	44	392	102	56	12	700	142	1	2	0	1.451
3.	ADULȚI	4.824	5.457	608	2.118	1.959	1.517	1.779	192	17	1	18.472

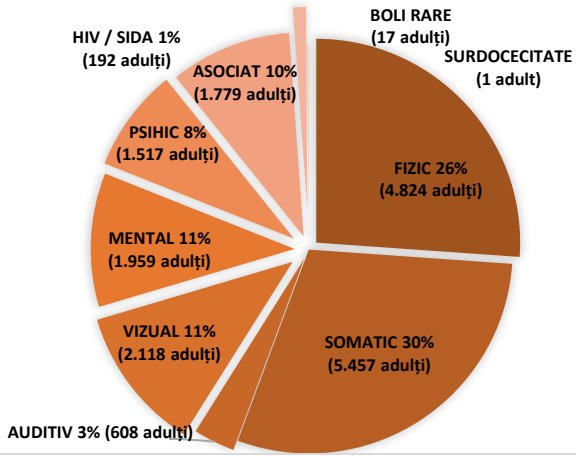
Sursa datelor: MMJS, ANPDCA

Numărul total al copiilor cu handicap, pe tipuri de handicap în județul brașov, la 31 decembrie 2019

Sursa datelor: MMJS, ANPDCA

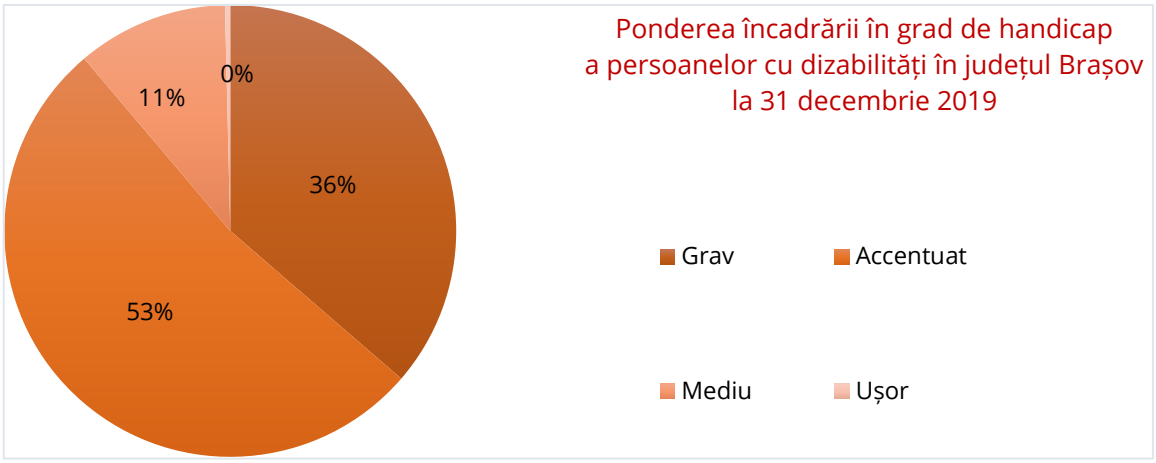
Numărul total al adulților cu handicap, pe tipuri de handicap în județul Brașov, la 31 decembrie 2019

Sursa datelor: MMJS, ANPDCA

La 31 decembrie 201924, în județul Brașov, din numărul total de 19.923 persoane cu dizabilităţi comunicat de ANPDCA, Direcția Drepturi Persoane cu Dizabilități din cadrul Ministerului Muncii şi Protecției Sociale, prin DGASPC, 7.240 (36,34%) reprezentau persoane cu dizabilităţi cu grad de handicap grav, 10.453 (52,47%) erau persoane cu grad de handicap accentuat, 2.155 (10,82%) persoane cu grad de handicap mediu și 75 (0,39%) persoane cu grad de handicap ușor.

Ponderea încadrării în grad de handicap a persoanelor cu dizabilități în județul Brașov la 31 decembrie 2019

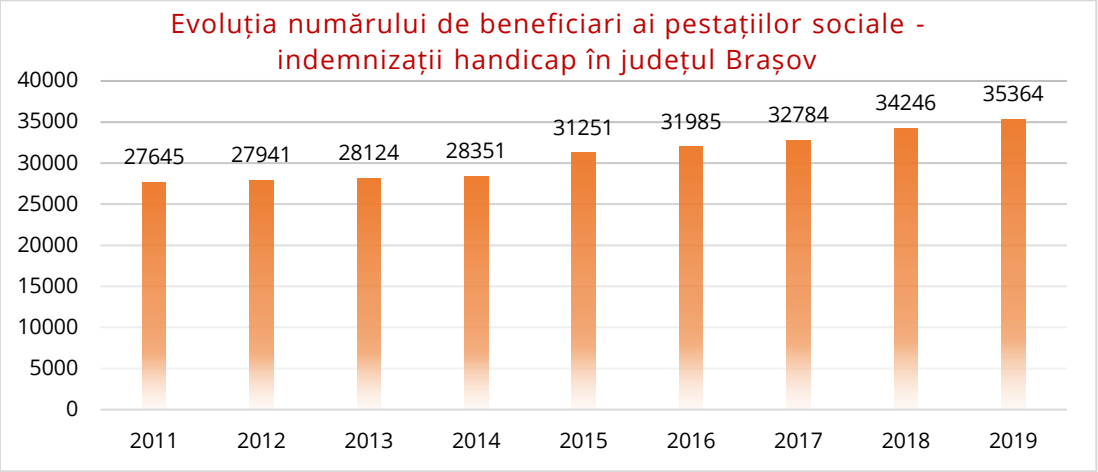

Sursa: MMJS, ANPD

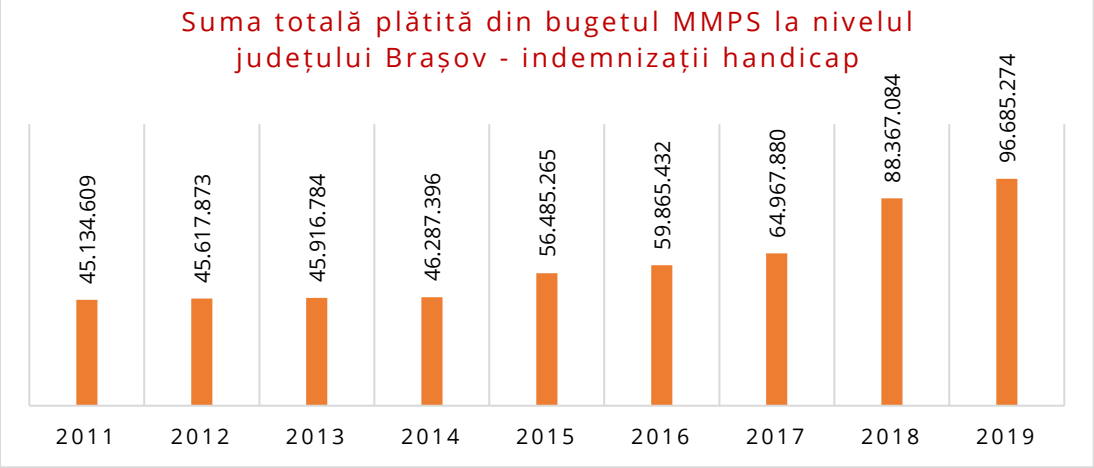
[24] http://mmuncii.ro/j33/index.php/ro/transparenta/statistici/buletin-statistic/5888

Beneficiile de asistență socială reprezintă o formă de suplimentare sau de substituire a veniturilor individuale/familiale obținute din muncă, în vederea asigurării unui nivel de trai minimal, precum și o formă de sprijin în scopul promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții anumitor categorii de persoane ale căror drepturi sociale sunt prevăzute expres de lege.

Din datele furnizate de AJPIS Brașov referitoare la Situația plății beneficiilor sociale (2011 – 2019), în anul 2019 în județul Brașov au fost plătite, cu titlu de prestație socială, indemnizații de handicap în cuantum de 96.685.274 lei, pentru un număr mediu de 35.364 beneficiari.

Sursa datelor: AJPIS Brașov

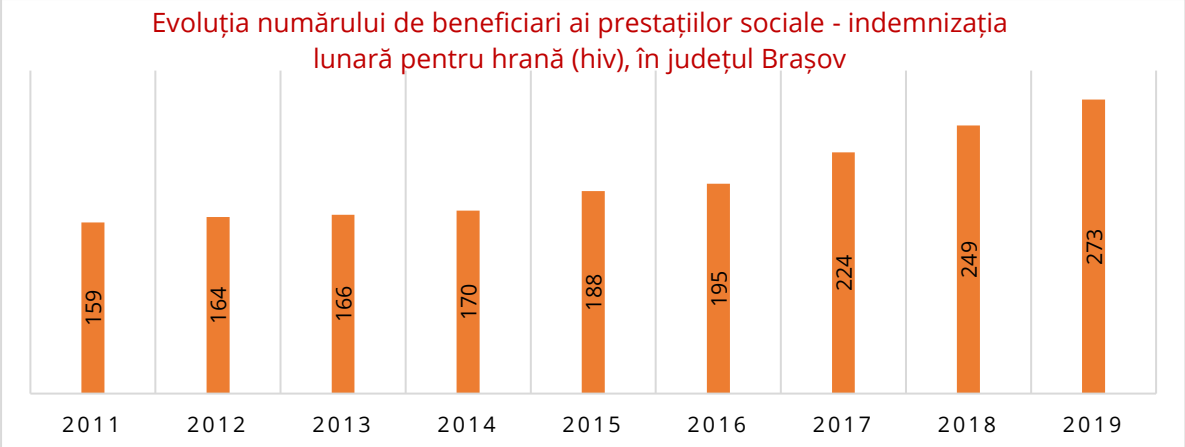
Sursa datelor: AJPIS Brașov

Forme de beneficii de asistență socială, la nivelul județului Brașov, anul 2018

Regiune/Județ	Indemnizatia lunară pentru insoțitorii persoanelor cu handicap vizual grav		Indemnizația lunară pentru adulții cu handicap grav și accentuat		Buget personal complementar lunar pentru adulții cu handicap grav, accentuat sau mediu	
	Numărul mediu lunar de persoane beneficiare	Sume plătite	Numărul mediu lunar de persoane beneficiare	Sume plătite	Numărul mediu lunar de persoane beneficiare	Sume plătite
Brașov	796	11.109.928	15.270	51.294.533	17.165	22.212.794

Sursa datelor: INSSE

În ceea ce privește indemnizația lunară pentru hrană (HIV) la nivelul județului Brașov, în anul 2019, a fost plătită cu titlu de prestație socială în cuantum de 1.600.740 lei, pentru un număr mediu de 273 beneficiari.

Sursa datelor: AJPIS Brașov

Adultul cu dizabilități beneficiază conform O.G. nr. 86/2004 de următoarele tipuri de servicii: recuperare şi reabilitare; suport şi asistenţă pentru persoana cu handicap şi familie; sprijin şi asistare pentru integrarea, readaptarea şi reeducarea profesională; îngrijire social-medicală; mediere socială; consiliere; asistent personal pentru persoana cu handicap grav; orice alte măsuri şi acţiuni care au drept scop menţinerea, refacerea sau dezvoltarea capacităţilor individuale, pentru depăşirea unei situaţii de nevoi sociale.

Copilul cu dizabilități şi părinţii acestuia, precum şi persoanele cărora copilul le-a fost dat în plasament sau tutelă, în baza Legii asistenţei sociale nr.292/2011, „beneficiază de servicii sociale destinate facilitării accesului efectiv şi fără discriminare la educaţie, formare profesională, asistenţă medicală, recuperare, pregătire în vederea ocupării unui loc de muncă, acces la activităţi recreative, precum şi la orice alte activităţi apte să le permită deplina integrare socială şi dezvoltare personală, de asemenea, acesta are dreptul la servicii de îngrijire personală, stabilite în baza evaluării socio-psiho-medicale şi a nevoilor individuale de ajutor pentru realizarea activităţilor uzuale ale vieţii zilnice”.

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copiilor prevede explicit dreptul copilului cu dizabilități la „îngrijire specială, adaptată nevoilor sale precum și la educație, recuperare, compensare, reabilitare și integrare, adaptate posibilităților proprii, în vederea dezvoltării personalității sale”. Îngrijirea specială “trebuie să asigure dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială a copiilor. Îngrijirea socială constă „în ajutor adecvat situației copilului și părinților săi ori, după caz, situației celor cărora le este încredințat copilul și se acordă gratuit, ori de câte ori acest lucru este posibil, pentru facilitarea accesului efectiv și fără discriminare al copiilor la educație, formare profesională, servicii medicale, de recuperare, de pregătire, în vederea ocupării unui loc de muncă, la activități recreative, precum și la orice alte activități apte să le permită deplina integrare socială și dezvoltarea personalității lor”.

În județul Brașov, conform datelor furnizate de către DGASPC Brașov, la 31 decembrie 2019, erau 8 servicii sociale pentru adulți cu dizabilități, acestea fiind rezidențiale, ce deserveau un număr de 246 persoane cu dizabilități.

Din datele colectate[25], la nivelul județului Brașov funcționau 9 centre publice rezidențiale și nerezidențiale aflate în subordinea DGASPC Brașov, care oferă 28 servicii sociale pentru copii cu dizabilități, dintre care un număr de 23 servicii rezidențiale și 5 servicii de zi:

- Complexul de Servicii Timiș - adresat persoanelor adulte cu dizabilități, având în structura sa două centre de îngrijire și asistență – C.I.A. Sf. Anton și C.I.A. Timișu de Sus,

[25] http://anpd.gov.ro/web/transparenta/statistici/trimestriale/

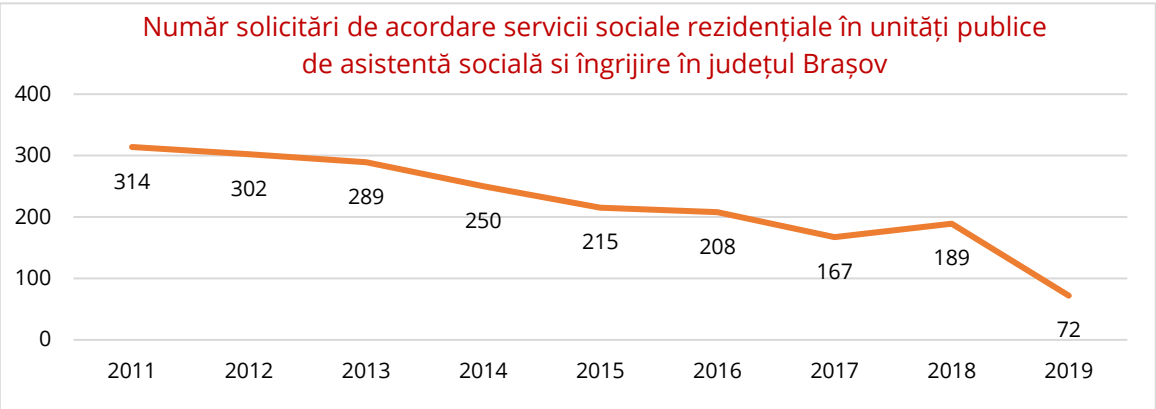
care au în îngrijire câte 48 de adulți asistați care dețin certificat de persoană cu handicap;

- Centrul de Recuperare și Reabilitare pentru Persoane cu Handicap „Canaan" Șercaia - centru adresat persoanelor adulte cu dizabilități, cu personalitate juridică cu un număr de 49 de adulți asistați care dețin certificat de persoană cu handicap;
- Complexul de Servicii „Piatra Craiului" - adresat copiilor cu sau fără dizabilități și tinerilor cu dizabilități, având în componența sa două locuințe protejate LP „Sf. Patrick" Hărman și LP „Casa Irlanda" Hărman ce găzduiesc câte 7 de tineri asistați care dețin certificat de persoană cu handicap și trei case de tip familial (CTF „Casa Sf. Maria" Brașov, CTF „Brebenel" Râșnov și CTF „Bambi" Zărnești);
- Complexul de Servicii Brădet - complex adresat copiilor și tinerilor cu dizabilități, având în structura sa Locuința Protejată „Casa Chris" cu un număr de 9 de tineri asistați care dețin certificat de persoană cu handicap și Centrul de Recuperare pentru Copilul cu Handicap Brădet;
- Centrul de Îngrijire și Asistență „Sf. Gheorghe" Victoria - centru adresat adulților cu dizabilități cu un număr de 24 adulți asistați care dețin certificat de persoană cu handicap;
- Complexul de Servicii Tărlungeni - complex adresat copiilor și tinerilor, având în structura o locuință protejată L.P. „Casa Adrian" Tărlungeni " cu un număr de 6 tineri asistați care dețin certificat de persoană cu handicap;
- Complexul de Servicii Cristian - adresat copiilor și tinerilor cu dizabilități, având în structura sa Centrul de Zi „Casa Soarelui" cu un număr de 14 tineri asistați care dețin certificat de persoană cu handicap, Centrul de Recuperare „Micul Prinț" și Centrul de zi pentru copii cu dizabilități „Rază de lumină";
- Complexul de Servicii „Măgura" Codlea - adresat copiilor cu sau fără dizabilități, având în structura sa Centrul de Plasament pentru Copilul cu Handicap „Speranța";
- Complexul de Servicii Făgăraș - adresat copiilor cu sau fără dizabilități, având în structura sa Centrul de plasament „Casa Maria" și Centrul de Plasament „Floare de Colț".

În perioada 2019-2020 au fost înființate următoarele servicii sociale:

- Locuință Maxim Protejată "Sfântul Patrick" pentru persoane adulte cu dizabilități în structura Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov (HCJ 318/29.08.2019)
- Telefonul Copilului" pe lângă Centrul de Recuperare "Micul Prinţ" + Echipa Mobilă în cadrul Complexului de Servicii "Cristian" Braşov (HCJ 113/24.03.2020)

În ceea ce privește numărul de solicitări de acordare a serviciilor sociale rezidențiale pentru adulți cu dizabilități, din datele puse la dispoziție de DGASPC Brașov se înregistrează o scădere semnificativă, astfel:

Sursa datelor: DGASPC Brașov

În ceea ce privește problemele identificate la nivel național sunt prezente și la nivelul județului Brașov: *serviciile comunitare de prevenire, identificare, intervenţie timpurie* sunt subdezvoltate, de cele mai multe ori inexistente mai ales în mediul rural. *Serviciile de sănătate şi reabilitare* sunt greu accesibile, nu sunt întotdeauna de calitate, ţin cont de necesităţile persoanelor cu dizabilităţi în mică măsură şi nu sunt la preţuri abordabile, mai ales pentru grupurile de risc. Persoanele cu handicap, cu precădere cele cu dificultăţi de deplasare, din mediul rural şi/sau sărace, au acces limitat la servicii de sănătate de calitate, inclusiv la tratamente medicale de rutină, ceea ce creează inegalităţi în materie de sănătate fără legătură cu handicapul.

Activarea persoanelor cu dizabilități din categoria greu ocupabili poate fi realizată de o serie de instituții reglementate legislativ în România și descentralizate la nivel de județ, care trebuie să acționeze în parteneriat, adaptând instrumentele de asistență la nevoile individuale ale fiecărei persoane. Acestea pot fi furnizori publici și privați de servicii de ocupare autorizați în baza HG 277/2002, în speță AJOFM-urile și ONG-urile / S.C.-urile acreditate pe servicii de informare și consiliere

La nivelul judetului Brașov, în cadrul AJOFM Brașov, funcționează Centrul de consiliere pentru persoanele cu dizabilități aflate în căutarea unui loc de muncă.

Conform datelor statistice oferite de ANPD, în județul Brașov, la sfârșitul anului 2019, exista o singură Unitate Protejată Autorizată autorizată conform Legii 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, respectiv ASOCIAȚIA SPERANȚA PENTRU COPII (2019) în cadrul căreia se desfășoară activități de asamblare și ambalare, inclusiv etichetare, mărțișoare și alte produse artizanale. În perioada 2007-2015 au funcționat 37 UPA în județul Brașov[26].

- **Persoanele vârstnice, singure sau dependente**

Persoanele vârstnice singure sunt expuse unui risc de sărăcie mult mai mare decât alte persoane. În 2008, vârstnicii (definiţi ca având vârste de 65 de ani şi peste) au înregistrat cea de-a doua rată a sărăciei ca mărime, după copii (25%). Prezenţa vârstnicilor creşte incidenţa sărăciei la nivelul gospodăriei.

Persoanele vârstnice singure sau dependente reprezintă un grup aflat în risc de sărăcie și excluziune socială fiind aflat la intersecția mai multor caracteristici care generează această vulnerabilitate. În primul rând, persoanele vârstnice sunt expuse riscului sărăciei și excluziunii sociale prin prisma veniturilor lunare pe care le obțin, 32.8% aflându-se sub pragul sărăciei în anul 2018, conform datelor Eurostat. Acestora li se adaugă persoanele care sunt dependente sau singure, crescând gradul de vulnerabilitate, alături de riscul de excluziune socială și sărăcie.

Populația cu vârsta de 65 de ani sau mai mult din România a crescut ca pondere în total de la 13,5% în anul 2001 până la 18,2% în anul 2018, pe o traiectorie similară cu cea înregistrată de media UE (de la 15,8% la 19,7% în același interval de timp, cu observația că ecartul negativ s-a mai redus, iar România se apropie treptat de structura europeană a populației).

Persoanele vârstnice singure sau dependente, serviciile sociale și protecția socială. Persoanele vârstnice beneficiază de Legea nr. 17/2000 care le reglementează accesul la serviciile de asistență socială și medicale. În prezent sistemul național de asistență socială, reglementat de Legea nr. 292/2011 – Legea asistenței sociale, este definit ca ansamblul de instituții, măsuri și acțiuni prin care statul, reprezentat de autoritățile administrației publice centrale și locale,

[26] Lista unităților protejate autorizate www.mmuncii.ro › 2015-11-18_UNITATI_PROTEJATE

precum și societatea civilă intervin pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare ori permanente ale situațiilor care pot genera marginalizarea sau excluziunea socială a persoanei, familiei, grupurilor ori comunităților.

La nivelul județului Brașov se păstrează, în mare măsură, distributia serviciilor sociale adresate vârsticilor la nivel național, peste 65% dintre serviciile sociale sunt acordate de furnizorii privați:

1. *servicii sociale licențiate acordate de către furnizori publici de servicii sociale*

- 10 centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice cu o capacitatate de 214 locuri,
- un centru de zi pentru persoane vârstnice cu o capacitate de 20 locuri;
- un centru rezidenţial de îngrijire şi asistenţă medico-socială pentru persoane vârstnice, bolnavi cronici în fază terminală cu o capacitate de 110 locuri;
- două servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă cu o capacitate de 34 locuri.

2. *servicii sociale licențiate acordate de către furnizori privați de servicii sociale*

- 18 centre rezidenţiale de îngrijire şi asistenţă pentru persoane vârstnice, cu o capacitate de 713 locuri;
- 3 centre de zi pentru persoane vârstnice, cu o capacitate de 76 locuri;
- 3 servicii de îngrijire la domiciliu pentru persoane vârstnice, persoane cu dizabilităţi, persoane aflate în situaţie de dependenţă cu o capacitate de 150 locuri.

Pentru viitor, având în vedere că indicele de îmbătrinire prezentat în studiul Institutului Național de Statistică "Proiectarea populației vârstnice a României în profil teritorial la orizontul anului 2060" preconizează că cererea de servicii de îngrijire la domiciliu va crește și mai mult, aceasta va necesita alocarea de resurse mai mari pentru a furniza acestui sector finanțare, capital uman și infrastructura fizică. De asemenea, dat fiind faptul că se are în vedere o dezvoltare a sistemului de îngrijire de lungă durată, este important ca, pe măsură ce această identitate se formează și sistemul de îngrijire la domiciliu se maturizează, să se dezvolte în direcția integrării persoanelor care au nevoie de îngrijire în viața comunității, accentuând prevenirea și reabilitarea în cadrul îngrijirii la domiciliu și creând un mediu propice pentru susținerea obiectivelor generale de politică care au rolul de a sprijini persoanele vârstnice pentru a trăi acasă cât de mult posibil.

Finanțarea serviciilor sociale pentru persoane vârstnice. Finanţarea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice se asigură pe principiul împărţirii responsabilităţii între administraţia publică centrală şi cea locală.

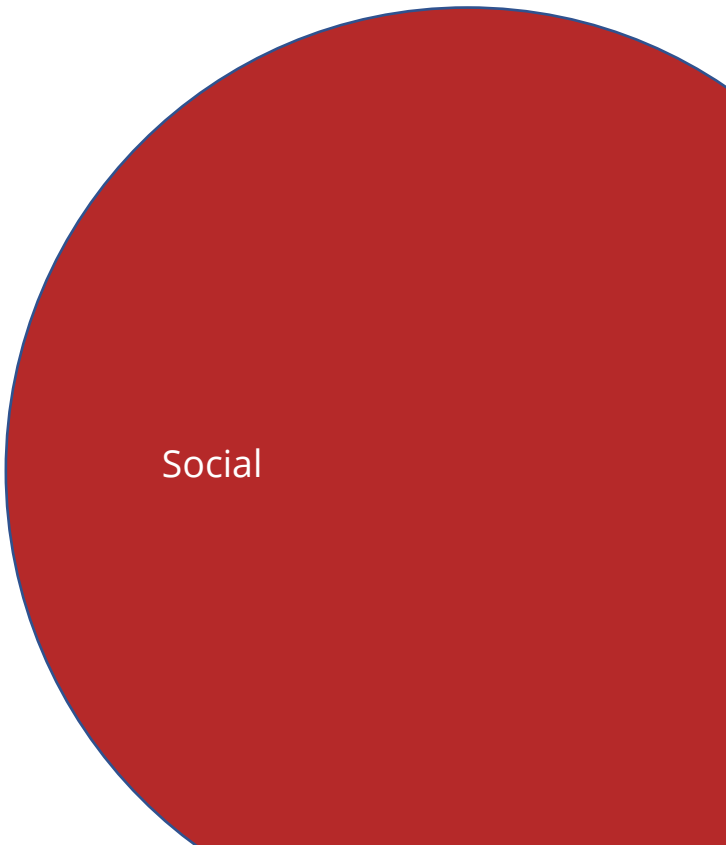
De la bugetul local se alocă fonduri pentru: completarea veniturilor proprii ale căminelor prevăzute la art. 18 alin. (5) lit. a) din Legea nr.17/2000 privind asistenţa socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare; finanţarea cheltuielilor căminelor din subordine/administrare; finanţarea activităţii de asistenţă socială a unor asociaţii şi fundaţii române cu personalitate juridică, precum şi a unităţilor de cult recunoscute în România; finanţarea cheltuielilor pentru organizarea şi funcţionarea serviciilor comunitare de asistenţă socială, precum şi pentru îngrijirea la domiciliu (1.angajare personal de îngrijire prin plata cu ora, fracţiuni de normă sau normă întreagă, în funcţie de perioada de îngrijire necesară și 2. acoperirea drepturilor salariale pentru o jumătate de normă corespunzător salariului brut lunar al îngrijitorului la domiciliu în cazul soțului și rudelor care au în îngrijire o persoană vârstnică dependentă și beneficiază de program lunar redus de lucru, de o jumătate de normă); cheltuieli pentru înmormântarea asistaţilor lipsiți de susţinători legali sau care nu își pot îndeplini obligaţiile familiale datorită stării de sănătate sau situaţiei economice precare.

Concluzie: În ultimii ani, instituțiile publice responsabile cu configurarea sistemului de protecţie socială la nivel naţional au recunoscut tot mai mult necesitatea regândirii sistemului naţional de asistenţă socială, cu mutarea accentului de pe acordarea măsurilor financiare pe dezvoltarea şi diversificarea gamei de servicii sociale, astfel încât să acopere cea mai mare parte a categoriilor de persoane defavorizate.

Îmbunătăţirea semnificativă a nivelului de trai pentru toţi cetăţenii, inclusiv pentru acele persoane care sunt într-o poziţie vulnerabilă, ca obiectiv fundamental al dezvoltării durabile impune continuarea implementării strategiilor de creştere economică, împletite cu cele sociale, în vederea reducerii inegalităţilor şi susţinerii măsurilor de incluziune socială, bazate pe un set de politici publice coerente şi realiste.

Accesul la beneficii şi servicii sociale reprezintă un mijloc de întărire a coeziunii sociale şi de reducere a excluziunii sociale. Gradul de civilizaţie şi dezvoltare a unei comunitati se măsoară în mod determinant şi prin sistemul de asistență și protecţie socială existent în comunitatea respectivă, prin măsura în care mecanismele de redistribuire a veniturilor şi sistemul serviciilor sociale reuşesc să asigure un nivel de trai acceptabil şi şanse egale de participare la viaţa socială pentru toţi cetăţenii.

Analiza SWOT

Social

Educație

Puncte Tari	Referințe
• Creșterea numărului de preșcolari înscriși la grădinițele din localitățile din imediata apropiere a Municipiului Brașov și din localitățile unde ponderea persoanelor defavorizate, în special a populației de etnie romă, este semnificativă • Creșterea numărului de cadre didactice din învățământul preșcolar în unele zone ale județului • Populația școlară din județul Brașov este stabilă, neafectată de scăderea de 7% înregistrată la nivel național • Menţinerea tradiţiei învăţământului în limbile minorităţilor naţionale • Menținerea județului în clasamentul celor mai favorizate școli din România • Creșterea numărului de elevi înscriși în școli profesionale • Scăderea numărului de elevi din învățământul liceal raportat la un cadru didactic, la nivelul județului Brașov • Mediu universitar și postuniversitar bine dezvoltat • Numărul profesorilor consilieri școlari din județul Brașov este peste media pe țară	• Dezvoltarea socio-economică a UAT-urilor din zona Metropolitană • Introducerea programelor sociale de tipul „tichete pentru grădiniță”, „cornul și laptele” • Creșterea numărului de copii înscriși la grădinițe în zonele cu dezvoltare urbană a județului (Orașul Ghimbav, Cristian, Hărman, Hălchiu, Sânpetru) și în unele localități cu pondere mare a comunității rome (Feldioara, Budila, Augustin, Apața, Racoș, Ungra) Trecerea de la program normal la program prelungit • În perioada 2011-2019 au avut loc creșteri constante ale populației școlare din județul Brașov la nivelul învățământului primar și al celui gimnazial • 20 unităţi de învăţământ din judeţ au clase cu predare în limba maghiară și 8 unităţi de învăţământ din judeţ au clase cu predare în limba germană • 3 unități de învățământ din municipiul Brașov se află în topul celor 50 școli cele mai favorizate din România • Existența Centrului de Excelență Brașov pentru pregătirea copiilor capabili de performanțe înalte din învățământul preuniversitar • Numărul elevilor înscriși la școlile profesionale din județul Brașov a crescut de 12,61 ori între 2011 - 2019 • Învățământul dual permite elevilor înscriși la o școală profesională de stat să își formeze cunoștințele practice în mediul real de muncă oferit de companii • Populația școlară totală din învățământul liceal, profesional și tehnic din județul Brașov a scăzut cu 12,58% între 2011 – 2019 • Există 3 universități în Brașov, 2 de stat și 1 privată, ce derulează parteneriate externe și oferă oportunități de mobilitate studenților • Universitatea Transilvania este cea mai mare universitate din Regiunea Centru, iar activitatea sa este analizată în diverse clasamente internaționale începând cu 2019 • Existența Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională Brașov, unitatea conexă a învățământului preuniversitar.

Puncte Slabe	Referințe
• Locuri insuficiente în creșe în raport cu cererile primite, inclusiv în Municipiul Brașov • Scăderea numărului de copii înscriși la grădiniță în județul Brașov în perioada 2011-2019 • Personal didactic (educatori-puericultori și învățători/profesori) și nedidactic insuficient în cadrul grădinițelor (în special) și în cadrul unităților de învățământ (în general) • Infrastructura și dotări precare/insuficiente ale grădinițelor, școlilor primare și gimnaziale din județul Brașov • Învățământ preuniversitar ineficient, în urma căruia mulți dintre elevii formați obțin rezultate foarte slabe la teste care evaluează măsura în care elevii pot aplica cunoștințele acumulate în viața cotidiană • Rata abandonului școlar la nivelul județului Brașov este la toate nivelurile de învățământ preuniversitar mai mare decât rata abandonului școlar a Regiunii Centru și a României • Creșterea ratei analfabetismului • Învățământ special și special integrat insuficient dezvoltat • Participare redusă a adulților la programe de formare continuă, comparativ cu media UE • Centrele logopedice interșcolare și cabinetele de consiliere nu satisfac toate unitățile școlare din județ.	• Lipsesc creșele în mediul rural și în orașele județului, cu excepția Municipiului Brașov, Municipiului Codlea și a Municipiului Făgăraș • Populația școlară din învățământul preșcolar, în perioada 2011-2019, a oscilat între 18.876 în 2011 și 17.093 în 2019, atingând valoarea cea mai mică în anul 2017 - 16.388; • Din 29 UAT-uri din rural în care numărul copiilor înscriși la grădiniță a scăzut cu mai mult de 10 %, 12 au înregistrat creșteri ale numărului de copii născuți vii în perioada 2008-2016 • 3/4 dintre copiii romi care au abandonat școala nu au mers la grădiniță • În 20 UAT-uri personalul didactic pentru învățământul preșcolar a scăzut vizibil între 2011 - 2019 • În grădinițele cu program prelungit, numărul copiilor dintr-o grupă unde sunt alocați câte doi educatori alternativ, este, în unele cazuri, de peste 30 • Număr mare de elevi raportat la un cadru didactic, atât la nivel primar, cât și gimnazial (în Municipiul Brașov ajunge și la 35 elevi /clasă) • Îmbătrânirea populației-cadre didactice și ieșirea naturală din sistem a acestora • Grădinițele nu dispun de spații adecvate, amenajări și dotări corespunzătoare pentru a respecta legea educației și pentru a asigura acces tuturor copiilor la învățământ preșcolar (în cele mai multe unități de învățământ preșcolar spațiul educațional are o triplă funcționalitate: activități educaționale, servirea mesei și odihnă) • Nu există la nivelul UAT-urilor rurale servicii complementare pentru copii (centre de joacă, ludoteci etc.) • Centrele logopedice interşcolare și cabinetele de consiliere nu satisfac toate unităţile şcolare din județ • Numărul mare de copii raportat la numărul de educatori la grădinițele cu program prelungit din mediul urban • Aglomerarea unităților de învățământ cu reputație • 4 școli din județul Brașov se află în primele 25 în clasamentul național al unităților de învățământ cu cele mai mici note înregistrate la Evaluarea Națională • Discrepanța calității actului educațional între urban/rural ca urmare a scăderii numărului de cadre didactice din mediile rurale dezavantajate

Analiza SWOT

	• Lipsesc programele de formare continuă a cadrelor didactice adaptate noilor realități și tendințe la nivel european (pedagogie digitală, pentru realizarea de resurse educaționale digitale, introducerea în curricula cursurilor de bază a modulelor de comunicare, facilitarea lucrului în echipă, formare continuă pentru lucrul cu elevi cu CES și/sau dizabilități este redusă etc.) • Județul Brașov este prezent în clasamentul național al școlilor cu pondere mare a cadrelor didactice fără pregătire prin 3 școli aflate în primele 25 din România (școlile gimnazile din Drăușeni, Drăguș și Augustin) • Lipsa de atractivitate a profesiei de cadru didactic determină intrarea în sistem a persoanelor necalificate și/sau a celor pentru care aleg profesia didactică este o opțiune profesională secundară • 7 din 31 cele mai dezavantajate școli din țară (media perioadei 2016-2019) se află în județul Brașov, în UAT-urile cu comunități marginalizate cu pondere semnificativă a populației rome • În unele comunități cu pondere mare a populației rome sărace (Augustin, Homorod, Măieruș) se observă o scădere semnificativă a numărului de copii din ciclul gimnazial față de cel primar • Scădere dramatică a populației totale înscrise la liceu și la școli profesionale în perioada 2011-2019 (diferență relativă de peste 12%); • Scăderea dramatică a numărului de absolvenți de învățământ liceal (aproximativ 33%), înregistrată la nivelul tuturor localităților în care se desfășoară învățământ liceal • Lipsește intervenția prin programe socio-educaționale în școlile din localitățile marginalizate • Impactul pandemiei COVID asupra sistemului educațional per se și asupra accesului online diferențiat la educație al elevilor • Lipsesc datele cu privire la copiii cu vârsta între 7 și 18 ani care nu au fost niciodată înscriși în învățământ • Prezența multor comunități sărace, marginalizate, cu pondere mare a romilor, necesită măsuri compensatorii pentru asigurarea accesului la educație echitabil • Lipsesc screeningul timpuriu (creșe, grădinițe) și intervențiile educaționale și specializate pentru copii cu CES, al căror număr înregistrează o creștere constantă în ultimii 10 ani

	• Accesibilitatea în unitățile de învățământ pentru elevii cu CES/cu dizabilități este inadecvată • Numărul insuficient de norme didactice pentru profesori itineranți/de sprijin care să asigure asistență educațională psihopedagogică pentru toți copiii/elevii cu CES integrați în învățământul de masă • Lipsa informării și a educației părinților în domeniul școlarizării copiilor cu dizabilități face ca mulți copii cu dizabilități severe, profunde și asociate să fie integrați în învățământul de masă sau să fie mentinuți în familie, încălcându-li-se dreptul la educație • Sprijinirea studenților cu dizabilități în educația terțiară este tratată ca un aspect recomandat, nu obligatoriu • Deși participarea la formare profesională continuă în cadrul firmelor a crescut față de 2015 cu 27% în cazul bărbaților și cu 40% în cazul femeilor, rămâne relativ redusă (21,3% în 2015) în comparație cu numărul total de angajați la nivel național și cu media celor 28 de state UE (40,8%) • Lipsesc unitățile de învățământ de tip ISCED 4 (școli postliceale și școli de maiștri) în zona Rupea • Există discrepanță între ponderea adulților care beneficiază de formare continuă din urban față de rural ca urmare a accesului diferit la educație • 26 de școli gimnaziale din mediul rural care nu dețin cabinet de asistență psihopedagogică

Oportunități	**Referințe**
• Alocarea / accesarea de fonduri publice, inclusiv fonduri europene nerambursabile, pentru construcția/reabilitarea și/sau dotarea unităților de învățământ • Creșterea accesului copiilor și tinerilor la educație de calitate • Finanțarea/premierea proiectelor universitare sau în parteneriat cu universitatea, care contribuie la dezvoltarea socio-economică a județului	• Finanțarea / accesarea de fonduri nerambursabile prin care să se asigure infrastructura necesară pentru formarea claselor cu un număr de maxim 25 elevi/ clasă • Modernizarea infrastructurii educaționale (renovarea şi dotarea sălilor de curs, seminar şi laborator cu echipamente moderne, atractive), a bazelor didactice (Gârcini-Doftana, Sânpetru) şi sportive, înființarea câte unui labo rator integrat de științe în școlile primare și gimnaziile din județ, dotarea

Analiza SWOT

• Realizarea unei hărți a nevoilor școlilor din județ care să faciliteze direcționarea/atragerea resurselor și care să ofere informații necesare mediului local de afaceri și ONG-urilor care doresc să se implice în educație • Realizarea unei strategii de educație extrașcolară care să direcționeze/coordoneze acțiunile izolate ale diferiților stakeholderi • Reducerea numărului de elevi respectiv de preșcolari alocați unui profesor consilier de la 800 la 600 de elevi, respectiv de la 400 la 300 de preșcolari	atelierelor de practică cu utilaje/dotări moderne, similare celor folosite în companiile de profil, identificarea şi amenajarea unor noi spații de studiu/activități extracurriculare pentru studenți, pe baza principiilor „smart-green campus") • Realizarea de campanii periodice și luarea de măsuri în special pentru familiile cu capital material, social, educațional limitat pentru încurajarea înscrierii copiilor la grădiniță începând de la o vârstă cât mai mică • Finanțarea programului afterschool în toate școlile primare și gimnaziale, cu prioritizarea școlilor dezavantajate, care să acopere intervalul orar 8-17 și să includă masă caldă, educație remedială, cluburi de activități extracurriculare • Dotarea și/sau implementarea de programe etracurriculare pentru școlile periferice din Municipiul Brașov și a celor cu pondere mare a elevilor romi din județ pentru a crește numărul de elevi înscriși la școli • Introducerea programului de formare Masterat Didactic în învățământul universitar local pentru a facilita accesul la formare continuă pentru personalul didactic din creșe și grădinițe (programe de licență și masterat în domeniul educației timpurii) • Finanțarea de programe de formarea continuă a cadrelor didactice de la nivelele ISCED 1-3 pentru predarea online; conectarea la Internet și dotarea tuturor școlilor și a elevilor cu echipamente IT de actualitate pentru școala online; înființarea unui centru de suport pentru cadrele didactice și elevi care întâmpină probleme legate de tehnologie • Monitorizarea condițiilor pe care universitățile trebuie să le ofere studenților cu dizabilități • Formarea de parteneriate între UAT-uri, mediul economic și UNITBV prin care să fie sprijinite activitățile Incubatorului Tehnologic şi de Afaceri şi a Centrului de Tehnologii, Inventică şi Business • Lipsesc datele deschise, centralizate, cu privire la nevoile școlilor din județ • Există dezinteres/rezervă din partea unor agenţi economici în a colabora cu centrele şcolare de educație incluzivă în vederea desfăşurării practicii în producţie • Crearea de parteneriate public-private prin care să li se faciliteze elevilor și studenților participarea la evenimente culturale/ acces la baze sportive/ locuri de socializare • Modificarea Legii Educației Naționale care prevede că începând cu anul școlar 2021-2022 încadrarea unui profesor consilier școlar se face pentru un număr de 600 elevi/ 300 preșcolari (art. 83, alin. 1^1din Legea nr. 1/2011)

Riscuri	Referințe
• Creșterea presiunii asupra sistemului educațional brașovean • Menținerea unui nivel scăzut al calității educației • Continuarea scăderii numărului de elevi înscriși în învățământul de nivel ISCED 3	• Creșterea numărului de cereri de înscriere în creșe, grădinițe și școli a copiilor proveniți din familiile tinere care se stabilesc în județ ca urmare a dezvoltării economice a acestuia • Există instituții furnizoare de servicii educaționale preșcolare constituite în afara cadrului legal de avizare-autorizare-acreditare • Stabilirea vârstei de 3 ani ca fiind obligatorie pentru accesul în învățământul preșcolar și locurile insuficiente din creșe determină o populație de copii cu vârste de 2-3 ani care nu are acces la servicii educaționale • Lipsa de intervenție pentru a adapta pachetul educațional și metodele de transmitere a acestuia • Accelerarea introducerii noilor tehnologii și metode de predare doar în școlile primare și gimnaziale avantajate • Mărirea decalajului între cunoștințele dobândite de elevii brașoveni din învățământul preuniversitar și cei europeni și între ratele abandonului la nivelul învățământului preuniversitar din județul Brașov și cele ale Regiunii Centru/nivel național/european • Scăderea calității învățământului în școlile avantajate ca urmare a aglomerării acestora • Lipsa datelor deschise cu privire la impactul activităților de educație extrașcolară • Lipsa de intervenție pentru facilitarea participării copiilor din mediul rural sau din medii dezavantajate la aceste școli și pentru a crește atractivitatea liceelor tehnologice și școlile profesionale pentru elevi inclusiv prin amenajarea și dotarea corespunzătoare a laboratoarelor și atelierelor de practică • Neasigurarea cazării/transportului pentru elevii din liceele/școlile profesionale din județ care sunt navetiști

Puncte Tari	Referințe
• practicarea unor sporturi cu tradiție în județul Brașov - schi, alpinism, scrimă, tenis, hochei, fotbal, handbal; • există o bună acoperire din punct de vedere al densității facilităților sportive în mediul urban; • preocupări recente ale administrației Județului Brașov și ale Primăriei Municipiului Brașov de creare a infrastructurii sportive și de agrement prin colaborarea cu reprezentanții cluburilor și ai societății civile; • prezența asociațiilor și cluburilor sportive la nivelu județului; • existența unui liceu cu program sportiv și a Facultății de educație Fizică și Sport; • existența unor evenimente sportive cu tradiție pentru sportul de masă.	• număr mare de sportivi legitimați raportat la celelalte județe; • ramuri sportive care aduc rezultate naţionale şi internaţionale; • 253 baze sportive funcționează în mediul urban; • infrastructură creată recent pentru sporturi de iarna și înot – patinoarul Olimpic Brașov, extindere domeniu schiabil Poiana Brașov, centru de sărituri cu schiurile la standarde internaționale Râșnov, Bazinul Olimpic Brașov; • 318 asociaţii şi cluburi sportive; • număr mare de antrenori, instructori și arbitri sportivi; • ”Masa critică”, Cross”15 noiembrie”, ”Brașov Heros”, ”Brașov Maraton”, ”Maratonul internațional Brașov” etc.

Puncte Slabe	Referințe
• infrastructură sportivă deficitară în special în mediul rural; • distribuție disproporționată a bazelor sportive în urban – rural; • număr scăzut de asociații și cluburi pe ramuri de sport și tipuri de activități sportive; • implicarea insuficientă a comunității de afaceri din Brașov în susținerea sportivilor de performanță; • lipsa unor parteneriate public-private reale; • populația feminină la nivel național participă în pondere semnificativ mai mică la activități sportive decât bărbații.	• bază sportivă învechită în mare parte, care nu respectă standardele; • multe dintre facilități au nevoie nu doar de conservare, ci și de investiții pentru renovare; • număr insuficient de baze sportive în județul Brașov, conform standardelor UE; • uzura accentuată a bazelor contravine standardelor de utilizare; • calitatea bazelor existente nu ne permite organizarea competițiilor internaționale oficiale; • 88% dintre bazele sportive sunt în urban și 12% în rural; • doar 12% dintre asociații și cluburi activează în rural; • lipsa unor programe coerente şi conjugate de atragere a populației spre sport; • doar 34,4% dintre femeile participă la competiții și activități sportive organizate.

Oportunități	Referințe
• ridicarea standardelor de practicare a sportului; • crearea de parteneriate cu operatori din alte sectoare economice pentru dezvoltarea domeniului "Sport"; • cooptarea copiilor și tinerilor în cluburile sportive; • existența unor legi care definesc în mod punctual aplicarea programelor de educație fizică şi sport.	• realizarea unui audit al infrastructurii existente și elaborarea unor programe de modernizare a bazelor existente cu resurse minime de finanțare; • accesarea de fonduri și de către entități publice și private (alături de cluburile sportive) în vederea organizării și promovării sportului de masă, de agrement, competițional sau de elită; • cooptarea mediului de afaceri din domeniul HORECA în parteneriate pentru crearea facilităților ce vizează sportul pentru toți, în contextul sinergiei sportului cu domeniul turismului; • activităţi eficiente de formare şi educare a copiilor și tinerilor cu potențial; • motivarea și acordarea unor facilități, organizarea de concursuri județene, acordarea de vouchere pentru echipamente, facilitarea accesului la bazele sportive; • Legea nr.69/2000 care regleentează practicarea educației fizice și sportului.

Riscuri	Referințe
• diminuarea interesului populației față de practicarea activității fizice și a sportului de masă; • înrăutăţirea stării de sănătate generală a populaţiei şi a nivelului de trai ca urmare a nepracticării activităților sportive; • imposibilitatea funcţionării/dezvoltării unor ramuri sportive; • involuţia ramurilor sportive de succes.	• scăderea bugetului de timp liber a populației adulte pentru practicarea sportului; • infrastructură sportivă deficitară și concentrată în oraşe; • percepția populației la nivel național că autoritățile locale nu se implică suficient în facilitarea practicării sportului pentru toți ; • lipsa alocării de fonduri pentru realizarea de investiții în domeniul sportiv.

Sănătate

Puncte Tari	Referințe
• infrastructură sanitară dezvoltată în special la nivel urban • existența rețelei instituțiilor de ocrotire medico-socială pentru persoanele cu dizabilități • număr crescut de personal medical calificat în unitățile sanitare din județ • acces sporit pentru locuitori la serviciile sanitare esențiale • adresabilitate regională ridicată pentru servicii de sănătate a populației urbane și rurale din județele vecine Covasna, Harghita • speranța de viață la naștere în creștere • existența Facultății de Medicină în cadrul Universității Transilvania Brașov.	• 27 de spitale publice și private în 6 zone spitalicești funcționale, cu 8 spitale mai multe comparativ cu anul 2011, dintre care o parte dintre ele au fost reabilitate și dotate cu fonduri europene și cofinanțare locală. • existența serviciilor de urgență: 4 echipaje SMURD care acoperă cu servicii sanitare de prim ajutor zonele județului: Făgăraș, Victoria, Zârnești și Predeal, Unități de Primire Urgențe (UPU) la Spitalul Clinic Județean de Urgență Brașov și la Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii Brașov și Compartimentul de Primiri Urgențe (CPU) la Spitalul Militar de Urgență "Regina Maria" Brașov • 2,4 cabinete medicale de familie la 1000 de locuitori din mediul rural și 1,9 cabinete medicale de familie în mediul urban • 393 cabinete stomatologice, din care 33 funcționează în mediul rural • 265 de farmacii și puncte farmaceutice, din care 79 activează în mediul rural • 110 laboratoare medicale și 56 laboratoare de tehnică dentară dotate cu echipamente performante • existența unui sanatoriu balnear la Predeal (Sanatoriul de Nevroze Predeal) cu 140 de locuri • 4151 de paturi în unitățile sanitare, din care 3820 în spitale, cu o creștere de 18% în 2019 față de anul 2011 (circa 6,6 paturi raportate la 1000 de locuitori, din care 5,7 paturi în spitale la 1000 de locuitori) • 187 paturi în ATI (140 paturi în spitale publice și 47 paturi în spitale private • dotarea unităților sanitare cu echipamente / aparatură medicală suficiente, performante și moderne • 12 instituții de ocrotire medico-socială pentru persoanele cu dizabilități; • 1799 personal medical cu studii superioare, (1723 medici, din care 363 medici de familie), cu o creștere de 33,3% în anul 2019 față de anul 2011 • 3406 personal sanitar mediu, cu o creștere de 41,3% în anul 2019 față de anul 2011 • 2,5 medici de familie la 1000 de locuitori din mediul rural și 1,9 medici de familie în mediul urban;

	• 449 medici stomatologi, cu o creștere de 26,31% în anul 2019 față de anul 2011; • 314 cabinete medicale de familie care acordă asistență directă şi personală, din care 71 în mediul rural • Spitalul Clinic de Obstetrică-Ginecologie ”Dr. I.A. Sbârcea” Brașov - Centru regional în tratamentul Retinopatiei de prematuritate și Centru Regional de îngrijiri prematuri • Specialitatea neurochirurgie care asigură tratamentul bolnavilor din județele Brașov, Covasna și Harghita. • Spitalul Clinic Boli Infecțioase Brașov este centru regional HIV • conform Raportului Național al Stării de Sănătate a Populației României, speranța de viață la naștere a ajuns la 77,4 de ani în anul 2019, de la 75,25 de ani în anul 2010. Pentru populația urbană atinge vârsta medie de 78,29 ani. Speranța de viață sănătoasă la naștere în România - 75,99 (2019); • cadrele didactice universitare cu experiență și cu înalt grad de profesionalism practică medicina în spitale.

Puncte Slabe	Referințe
• Infrastructură sanitară improprie și insuficientă, în special în mediul rural; • număr insuficient de paturi de zi pentru spitalizarea persoanele cu boli cronice; • număr scăzut al cadrelor medicale şi personalului medical și auxiliar sanitar pentru unele specializări medicale din județ, mai ales în secțiile de terapie intensivă, comparativ cu nevoile medicale ale locuitorilor; • rata ridicată de decese cauzate de boli; • indicele de malnutriție a copiilor în vârsta de 0-2 ani la 100 de locuitori peste media națională; • îmbătrânirea demografică a populației, mai ales în mediul rural; • creşterea numărului de zile de internare şi implicit a costurilor per pacient; • utilizare slabă și ineficientă a noilor tehnologii în sistemul de sănătate; • eficiență economică scăzută în serviciile de sănătate.	• majoritatea clădirilor unităților sanitare publice din județ necesită reabilitare, modernizare/extindere și dotare; • clădirile unităților spitalicești din județ nu corespund normelor și standardelor contemporane pentru acreditare ISO; • o bună parte din unitățile sanitare publice din județ necesită reglementare juridică a dreptului de proprietate a imobilelor (de ex. Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie, Spitalul Clinic de Psihiatrie și Neurologie, Spitalul Clinic Județean de Urgență, Spitalul Municipal Codlea) pentru a permite accesarea de fondurilor pentru investiții; • lipsesc cabinete de medicină de familie în localitățile Augustin, Cața, Ticuș din Zona Rupea și în localitățile Beclean din Zona Făgăraș; • acoperire inegală în mediul rural/ urban cu echipamente medicale de înaltă performanță și resursă umană calificată.

	• 30 de paturi pentru bolnavi cronici la 100.000 locuitori din normativul necesar de 130 de paturi la 100.000 locuitori (date raport UniTB RESPIR); • migrarea personalului medical de specialitate din sistem, mai ales a celui înalt calificat şi performant; • în anul 2019 era angajat numai 1 asistent medical comunitar; • Conform autorilor raportului Responsabilitate, Strategie, Prioritizare și Integritate în dezvoltarea Regională durabilă a sistemului de sănătate din județul Brașov de la Universitatea Transilvania din Brașov în anul 2018, a exista o nevoie de 169 medici în ambulatoriile de specialitate din județul Brașov raportată la normativele din planurile regionale; • rata deceselor cauzate de boli în anul 2019 a fost de 94,5% din totalul de decese; • anual se înregistrează în medie 3200 decese cauzate de boli ale aparatului circulator (de circa 3 ori mai multe în 2019 față de 2011) și în medie 1450 decese cauzate de tumori; • creșterea numărului îmbolnăvirilor cauzate de factorii de risc: fumatul, alcool, consumul de droguri și mediu poluat; • 13743 persoane cu probleme de obezitate în evidența la medicii de familie; • indicele de malnutriție a copiilor în vârsta de 0-2 ani constituie -1,1 copii la 100 de locuitori (media națională - 0,4 copii la 100 de locuitori); • indicele de îmbătrânire demografică în 2019 era de 106,2 persoanelor vârstnice (65 ani și peste) la 100 copii (0-14 ani), în creștere cu 14.5% față de anul 2011; • măsuri insuficiente de prevenție și de tratament ambulatoriu; • costul mediu /zi de spitalizare foarte ridicat (cca. 700 lei/zi); • management ineficient al resurselor în unele unități sanitare publice; • lipsa unei platforme unice de gestionare a datelor din sistemul de sănătate; • dependența financiară de relația contractuală cu CNAS: resurse puține și insuficiente, metodă perimată de calcul a finanțării.

Oportunităţi	Referințe
• descentralizarea şi acordarea unei autonomii reale unităților sanitare; • existența cadrului strategic național în domeniul sănătății; • existența programelor de finanțare a investițiilor în infrastructura sanitară; • construcția Spitalului Clinic Regional în municipiul Brașov; • creșterea calității actului medical și îmbunătățirea stării de sănătate a populației; • creșterea adresabilității populației din regiune (RDC) la serviciile medicale brașovene; • creșterea gradului de digitalizare a serviciilor medicale; • posibilitatea dezvoltării de programe de cercetare în parteneriat cu UNITBV și accesarea fondurilor pentru studii clinice.	• HG nr. 562/10.05.2009 pentru aprobarea Strategiei de descentralizare în sistemul de sănătate; • Strategia Națională de Sănătate 2014-2020; • Programului Operațional Sănătate 2021-2027; • Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2027; • reabilitarea prin fonduri europene a spitalelor a Spitalului Clinic de Obstetrică şi Ginecologie „Dr. I.A. Sbârcea” Brașov, Spitalului Clinic Județean de Urgenta Brașov, Unității de Asistență Medico - Socială de Pneumoftiziologie Sânpetru; • unități sanitare dotate cu echipamente / aparatură medicală performante și moderne cu suportul fondurilor europene; • accesare de fonduri pentru digitalizarea serviciilor sanitare; • existența ideilor de proiecte pentru modernizare, dotare și eficientizare energetică a clădirilor unităților sanitare din județul Brașov; • existența studiului de fezabilitate pentru construcția Spitalului Clinic Regional în municipiul Brașov; • crearea parteneriatelor pentru organizarea campaniilor de promovarea unui mod sănătos de viață și a unei alimentații sănătoase în rândul populației și campaniilor de prevenire a bolilor; • posibilitatea utilizării strategilor de comunicare între pacient și personalul medical; • extinderea serviciilor de asistență comunitară, integrate în zonele defavorizate serviciilor; • utilizarea metodelor moderne de investigare, intervenție și tratament; • dezvoltarea noilor servicii calitative de urgență, ambulatorii de specialitate și de recuperare, inclusiv de îngrijire la domiciliu (de ex. Transformarea Camerei de Gardă existente la nivelul Spitalul Clinic de Obstetrică-Ginecologie ”Dr. I.A. Sbârcea” Brașov în compartiment Primiri Urgențe CPU); • existența Programelor naționale de boli transmisibile și de boli netransmisibile; • existența Programului național de evaluare şi promovare a sănătăţii şi educaţie pentru sănătate; • existența Programului național de monitorizare a factorilor determinanţi din mediul de viaţă şi muncă;

	• existența Programului național de sănătate a femeii şi copilului; • Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) pentru a permite acordarea de finanțare nerambursabilă în vederea creșterii capacității de gestionare, prin sistemul medical public, a situației de urgență cauzată de criza sanitară COVID-19; • POR Centru 2021-2027; • Programului Operațional Sănătate 2021-2027; • Strategia de specializare inteligentă a RDC; • Facultatea de medicină oferă 4 programe de studii de licență (Medicină, Asistență medicală generală, Balneofiziokinetoterapie şi recuperare şi Laborator clinic), 3 programe de master, un program de Doctorat şi un program de Rezidențiat).

Riscuri	Referințe
• creșterea ratei de îmbolnăvire și a mortalității în rândul populației județului; • riscul pandemic; • creșterea costurilor colaterale în unităților sanitare.	• 57% din locuitorii județului (362,5 mii persoane) au boli cardiovasculare, din care 82% bolnavi locuiesc în zona urbană; • poluarea mediului, mai ales în mediul urban și zonele industriale; • politica eliminării subvenţiilor la medicamente diminuează şansele unor categorii sociale de a avea acces la tratamente adecvate bolilor de care suferă; • finanțare insuficienta atât din partea CNAS cat și din Programe Nationale mai ales in cazurile oncologice si a prematurilor extrem de mici; • lipsa reglementărilor care să impună efectuarea de analize periodice obligatorii creşte incidenţa bolilor greu curabile sau incurabile; • rata riscului de sărăcie sau excluziune sociala constituie 24,4% la nivelul RDC, peste media națională și UE (21%); • reticența populației pentru vaccinare; • politici fluctuante de preț practicate de distribuitorii de medicamente • lipsa reglemetărilor naționale cu privire la prețurile practicate de distribuitorii de medicamente; • finanțare injustă a actului medical de către CNAS, după un algoritm arbitrar neconform cu realitatea și costurile reale ale actului medical; • cele mai multe din clădiri ale unităților sanitare au mai multe pavilioane, fapt care cauzează creșterea costurilor de întreținere.

Asistențaî socială

Puncte tari	Referințe
• Existența unui sistem de asistență socială relativ bine dezvoltat la nivel de județ și în continuă expansiune; • Furnizori privați de servicii sociale activi; • Existența colaborării între instituțiile locale și serviciile publice descentralizate ale ministerelor si ONG-urile de profil; • Au fost atinse unele ținte din planul național de dezinstituționalizare a adulților cu dizabilități și a copiilor la nivelul județului Brașov; Creșterea numărului de sesizări de acte de violență domestică în județul Brașov.	• 114 servicii sociale licențiate acordate de furnizori publici și de furnizori privați: 59% (67 servicii sociale licențiate acordate de către furnizori publici de servicii sociale DGASPC și UAT), respectiv 41% (47 servicii sociale licențiate acordate de către furnizorii privați de servicii sociale); • Existența rețelei de asistenți personali profesioniști; • Există echipe de intervenție constituite la nivelul fiecărui UAT în domeniul violenței domestice; • Județul Brașov se află în regiunea cu cea mai mare pondere a serviciilor sociale din România; • Existența unui portofoliu de proiecte finanțate din fonduri nerambursabile adresate fie persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, fie destinate dezvoltării serviciilor sociale; • 41% din serviciile sociale existente la nivelul Județului Brașov sunt private, cu experiență și expertiză în domeniu; • Furnizorii privați acoperă 50% din capacitatea serviciilor sociale prestate la nivel de județ; • DGASPC Brașov are încheiate 222 protocoale/convenții de colaborare cu entități publice și private implicate în activitățile de asistență social; • Scăderea numărului de copii aflați în sistemul de protecție specială în județul Brașov cu 46% între anii 2011 și 2019 ; • Colaborare publică-privată prin care tinerii care părăsesc sistemul rezidențial de protecție a copilului beneficiază de consiliere și plasare pe piața muncii (73,52% în anul 2019, respectiv 64,44% în anul 2020 au fost angajați pe piața muncii); • Există o bună colaborare între Inspectoratul Politiei Județene, instituțiile și asociațiile preocupate de prevenirea și combaterea violenței domestice; • Existența unui ONG cu activitate de mai mult de 15 ani în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice, Asociația Pas Alternativ;

	• Au fost înființate (2 dintre ele prin reorganizare) 7 servicii sociale: Centrul de Îngrijire și Asistență ”Timișul de Sus” și Centrul de Îngrijire și Asistență ”S fântul Anton” în structura Complexului de Servicii Timiș, Locuința Maxim Protejată “Sfântul Patrick”, Locuința Maxim Protejată “Casa Chris”, Locuință Maxim Protejată “Casa Irlanda” și Locuința Minim Protejată “Casa Adrian” pentru persoane adulte cu dizabilități, Centrul de Îngrijire și Asistență ”Sfântul Gheorghe”în cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov; • Numărul de copii care beneficiază de servicii rezidențiale publice sau private a scăzut cu 41% între 2011 și 2019; • Au fost închise 3 centre rezidențiale în perioada 2018-2021 (CP Aurora - Codlea, CRS Albina -Codlea, CP Azur – Victoria) și sunt în plan desființare încă 4 centre rezidențiale (CP Dacia, CP Alice Codlea, CP Floare de Colț Fagaraș – Centrul pentru Copilul cu Handicap Sever Speranța Codlea); • Îmbunătățiriea legislației cu privire la protecția victimelor violenței domestice; • Derularea de campanii de combatere a fenomenului de violență domestică.
Puncte slabe	**Referințe**
• Dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale nu este centrată pe nevoile reale identificate la nivelul județului Brașov și nu este corelată cu resursele disponibile; • Nevoile reale nu sunt identificate în totalitate la nivelul de comunităților; • Eficienţa scăzută a colaborării între serviciile de prevenţie, identificare şi intervenţie timpurie (servicii de abilitare/reabilitare); • Perpetuarea fenomenului violenței domestice la cote ridicate; • Capacitate instituțională redusă; • Procent mare al copiilor aflați în risc de sărăcie.	• Inexistența sau slaba dezvoltare a unor servicii sociale publice, precum serviciile sociale de tip centre comunitare cu servicii integrate, de tip respiro, centre de criză sau echipe mobile, îngreunează sau obstrucționează accesul la servicii sociale pentru anumite categorii de persoane aflate în situație de risc (copiii si adulți cu dizabilități, persoane vârstnice, victime ale violenței domestice, persoane care au fost private de libertate, persoane dependente de alcool, droguri, substanțe, migranți, refugiați etc), ceea ce le reduc şansele de a ieşi din spirala sărăciei și excluziunii sociale; • Furnizorii privați de servicii sociale acoperă o arie restrânsă a județului Brașov, multe zone rurale/marginalizate/izolate rămânând neacoperite;

	• Lipsesc la nivel județean programe de granturi pentru adaptarea locuinței sau autoturismului la nevoile individuale ale persoanelor cu dizabilități și pentru prevenirea abandonului familial; • Serviciile sociale nu sunt disponibile/accesibile/adecvate/la prețuri rezonabile în comunități; • Nu este reglementată la nivel județean o metodologie pentru efectuarea de diagnoze sociale care să arate incidența anumitor probleme sociale la nivel local și să ofere recomandări cu privire la intervenție; • Serviciile sociale actuale acoperă doar 32% din capacitatea de servicii sociale necesare; • Insuficienta cunoaștere a drepturilor și beneficiilor privind asistența socială de către persoanele îndreptățite; • Pondere mare a comunelor cu zone marginalizate (peste 55%), iar peste 14% din comunele brașovene au zone marginalizate cu populație romă de peste 20%; • Nordul județului este o zonă cu pondere a populației rome ridicată (peste 30%), cu zone compacte de sărăcie și marginalizare ; • Nu este reglementată o metodologie la nivel județean privind dialogul social cu scopul de a crește implicarea partenerilor sociali în elaborarea politicilor și strategiilor publice județene; • Nu este reglementată o metodologie care să stabilească un cadru, la nivel județean, de colaborare între sectorul public și privat pentru furnizarea serviciilor sociale pentru extinderea gradului de acoperire, externalizarea și creșterea calității serviciilor sociale prestate ; • Multe dintre ONG-urile cu activitate socială nu au capacitate administrativă și financiară care să ofere predictibilitate în contextul parteneriatului public-privat și de a accesa fonduri nerambursabile externe pentru dezvoltarea de proiecte în domeniul asistenței sociale; • Necunoașterea exactă a fenomenului violenței domestice ca amploare la nivelul județului Brașov; • Număr redus de locuri în centre rezidențiale pentru victimele violenței domestice raportat la standardele europene (40 locuri pentru a atinge standardul de 1 loc/ 10.000 de locuitori) ;

	• Nu există pachet integrat de servicii destinat victimelor violenței domestice (cuplu adult-copil/copii) care să cuprindă servicii rezidențiale pe termen mediu, respectiv pentru victime care au nevoie de locuință protejată pentru o perioadă mai mare de 3 luni victime care au în grijă minori sau care să le dea șansa de reintegrare socio-profesională; • Nu există în județul Brașov ONG-uri/furnizori privați de servicii sociale care să furnizeze servicii sociale destinate violenței domestice ; • Societatea civilă preocupată de combaterea violenței domestice este restrânsă: există o singură asociație care are activitate susținută cu privire la violența domestică ; • Necunoașterea drepturilor victimelor și a legislației privind violența domestică în mediile defavorizate; • Perpetuarea unor abordări improprii, care descurajează solicitarea ajutorului de către victime, în contextul în care reprezentanții instituțiilor/comisiilor interdisciplinare, care trebuie să le acorde sprijin, sunt necalificați; • Personalul de specialitate calificat în domeniul asistenței sociale (asistent social), din Primării şi SPAS-uri din zona rurală şi a oraşelor mici, este insuficient sau posturile sunt ocupate de personal necalificat, în unele cazuri lipsesc asistenţii sociali angajaţi la Primării/SPAS-uri, precum și psihologi în mediul rural; • Existența instituțiilor furnizoare de servicii sociale constituite în afara cadrului legal de acreditare-licențiere; • Nefinalizarea procesului de dezinstituționalizare în sistem rezidențial a serviciilor destinate copiilor aflați în sistemul de protecție specială la nivel județean; • Evoluție irelevantă a numărului de cereri de adopție la nivelul județului Brașov în perioada 2011-2019 (creștere cu doar 18%, de la 70 la 83); • Lipsa unor mecanisme eficiente de sesizare a abuzurilor din centrele de copii la nivel instituțional și a monitorizării activității angajaților din sistemul de protecție a copilului, ceea ce îi transformă pe beneficiari în victime ale abuzului psihologic, fizic, sexual sau prin neglijență, conform unor studii sociologice și anchete jurnalistice;

	• Acțiuni/programe/campanii insuficiente pentru rezolvarea problemelor sociale identificate; • 32 de localități, care reprezintă 55% din totalul localităților din județul Brașov, au rata sărăciei relative superioară celei de la nivel național; • rata de natalitate ridicată în cadrul comunităților cu rată a sărăciei relative ridicată/grad ridicat de marginalizare, conform datelor de la nivel național.

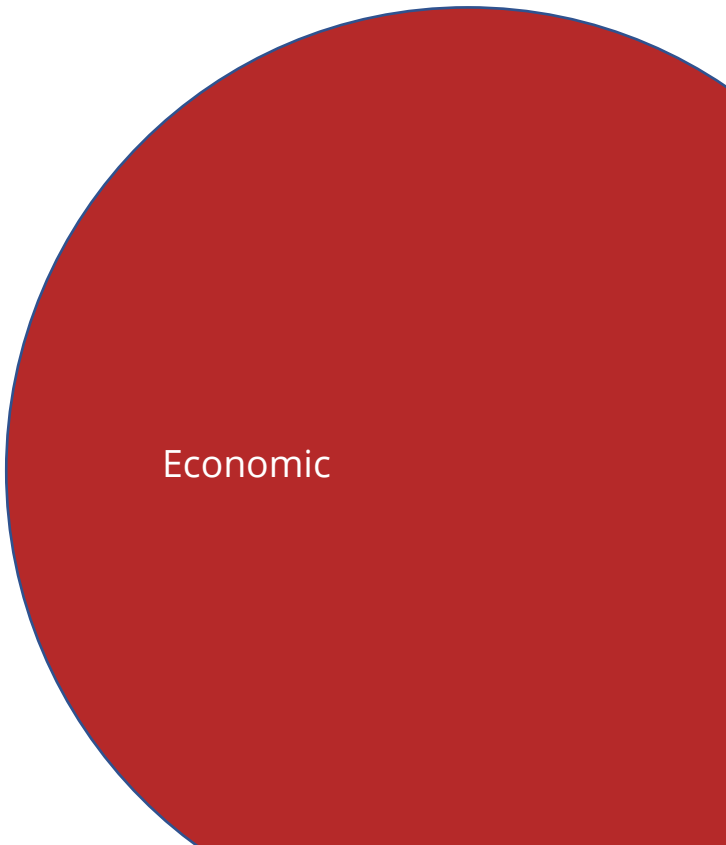
Oportunități	Referințe
• Accesarea fondurilor cu finanțare nerambursabilă pentru dezvoltarea proiectelor de asistență socială prioritare și a fondurilor disponibile prin programele de interes național pentru restructurarea/închiderea instituțiilor rezidențiale de tip clasic și dezvoltarea de servicii sociale prioritare, ce pot fi accesate de DGASPC cu ONG-uri; • Pregătirea unei legislații unitare la nivel național privind contractarea serviciilor sociale; • Întărirea colaborării între instituțiile locale și serviciile publice descentralizate ale ministerelor si ONG-urile de profil (rețele profesionale); • Aplicarea Legii asistenței sociale nr. 292/2011 în scopul prevenirii și combaterii riscului ca tinerii care părăsesc sistemul de protecție a copilului să devină persoane fără adăpost, precum și pentru promovarea integrării sociale a acestora.	• Există contracte de finanțare semnate pentru înființarea a 4 locuințe protejate și a unui centru de zi pentru persoane adulte cu dizabilități în orașul Victoria, înființarea a 3 centre de zi de consiliere și sprijin pentru părinți și copii în municipiul Brașov, în municipiul Făgăraș și în orașul Rupea care vor deservi mai multe localități din zonele Brașov, Făgăraș și Rupea; • Accesarea surselor de finanțare nerambursabile sau bugetarea locuințelor de tip familial și desființarea centrelor de plasament rezidențiale, prin programele de interes național ale ANPDCA; • DGASPC Brașov are în implementare Proiectul ”Phoenix” prin care va fi înființat un centru de criză pentru persoane adulte cu dizabilități; • Creșterea alocării financiare prin sistemul de stat (standard de cost) pentru serviciile publice de asistență socială; • Accesarea prin programul PNRR a finanțărilor pentru dezvoltarea infrastructurii serviciilor sociale: vârstnici, locuințe protejate, locuințe de tip familial; • Construirea de locuințe protejate care să ofere servicii integrate inclusiv pentru victimele adulți însoțiți de minori, pentru o perioadă de până la 1 an; • Bugetarea / accesarea de surse de finanțare pentru înființarea de centre de zi în comunitățile marginalizate în vederea prevenirii abandonului familial; • Modificarea organigramei DGASPC și contractarea mai multor psihologi /terapeuți /consilieri vocaționali/ lucrători de tineret sau subcontractarea serviciilor de consiliere către furnizori privați;

	• Crearea și dezvoltarea unei game complexe de servicii sociale, prin cerințele legislative, corelate cu nevoile reale identificate ale beneficiarilor; • Formarea de parteneriate între UAT-uri, mediul economic și ONG-uri prin care să fie sprijinite activitățile de intervenție prioritară în sprijinul incluziunii sociale a persoanelor aflate în risc de excluziune socială; • Mobilizarea societății civile de a se implica în problema violenței domestice prin alocarea de fonduri pentru proiecte de prevenire și combatere a fenomenului; • Colaborarea interinstituțională pentru oferirea unor servicii exhaustive, personalizate, de către instituțiile locale și asociațiile cu responsabilitate în asigurarea serviciilor sociale pentru victimele, agresorii și participanți la actele de violență afectați până la (re)integrarea socio-profesională a acestora; • Înființarea centrelor multifuncționale care asigură condiții de locuit și de gospodărire pe perioadă determinată; Lipsa perspectivelor și a abilităților de viață independente transformă mare parte a tinerilor ieșiți din sistemul de protecție a copilului în infractori sau victime ale traficului de persoane.

Amenințări	**Referințe**
• Creșterea presiunii asupra sistemului de asistență socială brașovean; • Impact social și economic negativ la nivelul întregii comunități determinat de perpetuarea fenomenului violenței domestice; • Perpetuarea slabei implicări a societății civile în cazurile de violență domestică; • Tergiversarea fluidizării colaborării între instituțiile statului și între acestea și ONG-urile cu atribuții în combaterea violenței domestice; • Creșterea riscurilor la care sunt supuse persoanele cu dizabilități/vârstnicii/copiii instituționalizate în contexte de epidemii, așa cum s-a întâmplat recent în pandemia COVID 19;	• Creșterea nevoilor reale privind accesarea serviciilor sociale; • Fenomenul violenței domestice îngreunează sistemul de îngrijire medicală, influențează negativ forța de muncă productivă, implică costuri foarte mari la nivel de cheltuieli naționale pentru îngrijiri medicale, acțiuni în justiție şi acțiuni ale poliției precum şi pierderi în domeniul realizărilor educaționale şi în cel al productivității; • Efecte nocive multiple asupra victimelor și a copiilor care asistă la acte de violență domestică: starea de sănătate fizică, mintală, viața profesională, economică și socială a victimei sunt afectate, respectiv echilibrul emoțional, rezultate școlare, sănătatea mintală;

• Perpetuarea subfinanțării sectorului serviciilor sociale, descentralizarea financiară a sectorului de servicii sociale este incompletă.	• Ordinele de protecție nu vin cu obligarea agresorului de a merge la consiliere psihologică; • Cea mai mare parte a actelor de violență domestică nu este sesizată din cauza dependenței materiale, dependenței emoționale față de agresor, a normelor sociale permisive cu privire la fenomen, tendinței societății de a învinovăți victima, izolării sociale; • Nederularea unor campanii eficiente de informare și conștientizare pentru populație pentru a schimba percepția unei mari ponderi a populației că violența domestică este o problemă privată, asupra căreia cei din afara familiei nu trebuie să intervină sau prejudecățile patriarhale care se mențin în toate sferele societății, inclusiv în rândul polițiștilor, judecătorilor, al celor care ar trebui să apere drepturile victimelor; • Existența lacunelor legislative nu permit centralizarea cazurilor raportate la poliție la nivelul nici unei instituții cu atribuții de furnizare de servicii sociale; • Restricționarea accesului la serviciile de asistență socială a persoanelor interesate și reacția întârziată în asigurarea respectării efective a drepturilor persoanelor aflate în situație de risc (lipsa accesului la serviciile sociale de bază etc.); • Număr în creștere a solicitărilor de (re)instituționalizare a copiilor, ca efect imediat al pandemiei generate de COV 19; Doar autoritățile județene (la nivelul Consiliilor Județene și DGASPC) primesc finanțare publică de la bugetul de stat, nu și autoritățile locale.

Analiza situației actuale a județului Brașov

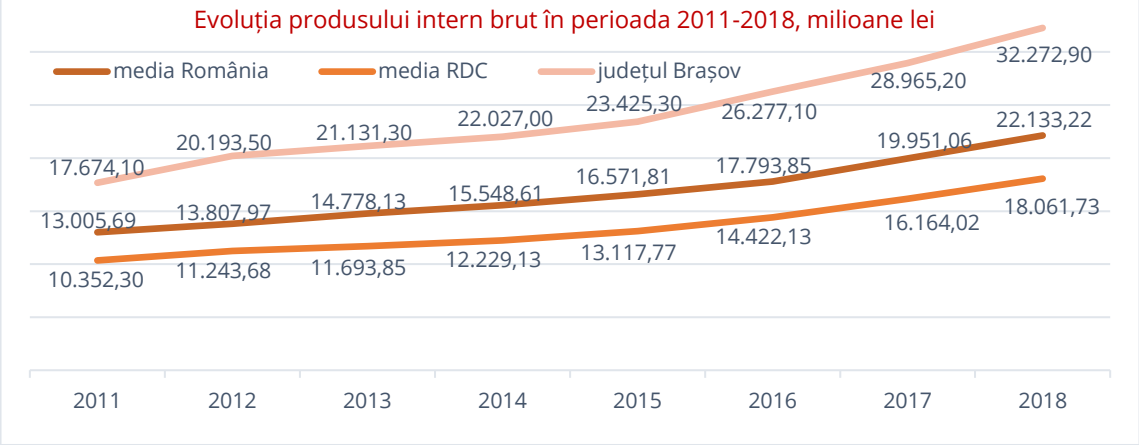

Economic

Economic

Începând cu anii 2012-2013 climatul economic s-a îmbunătățit, economia județului și-a reluat creșterea, iar pe fundalul datelor de la începutul anului 2020 asistam la consolidarea creșterii economice. Economia județului Brașov este complexă, cu un pronunțat caracter industrial. În acest context, analiza sectorială a economiei județului evidențiază mai pronunțat creșteri importante ale unor sectoare cum ar fi cel secundar, unde industria prelucrătoare ocupă poziție de lider și cel terțiar cu semne pronunțate ale creșterii economice pe transport, comerț și turism. Ceea ce nu putem menționa și despre celelalte sectoare ale economiei cum ar fi primar, care se află în dependență de așezământul și potențialul natural al județului sau cel cuaternar, care abea a prins rădăcini și se confruntă cu o concurență înaltă din partea altor județe și centre cu potențial mai înalt în acest domeniu și care au dezvoltat mai reușit cercetarea, inovarea și informarea.

Produsul Intern Brut

Evoluția Produsului Intern Brut a județului Brașov în perioada anilor 2011-2018 reprezentată în figura de mai jos, indică un trend constant crescător atât la nivelul Regiunii de Dezvoltare Centru cât și la nivel național. În anul 2018, produsul intern brut realizat în județul Brasov ajunge la 32.272,9 milioane lei, cu 45% superior celui realizat la nivelul anului 2011, situându-se peste media regională și națională.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Aceste evoluţii în perioada 2011-2018 (vezi tabelul de mai jos), indică un proces de continuă creștere a economiei judetului datorat, în special, investiţiilor străine directe (ISD) în comerţ şi industrie[1], precum și creşterii cererii interne exprimată prin consumul populației[2], stimulate de sistemul creditelor în valută națională aflat în expansiune din anul 2015[3].

Evoluția PIB-lui și PIB-lui pe locuitor în județul Brașov, Regiunea Centru și nivel național.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PIB (mil. RON – prețuri curente)								
Brașov	17.674,1	20.193,5	21.131,3	22.027	23.425,3	26.277,1	28.965,2	32.272,9
Reg.Centru	62.122,2	67.462,1	70.163,1	73.374,8	78.706,6	86.532,8	96.984,1	108.370,4
România	559.244,8	593.742,9	635.459,4	668.590,1	712.587,8	765.135,4	857.895,7	951.728,5

[1] Ziarul Financiar. 14.02.2020. https://www.zf.ro/eveniment/investitiile-straine-directe-s-au-situat-2019-cel-inalt-nivel-criza-incoace-investitiile-straine-directe-isd-reprezinta-participatii-capital-au-2019-aproape-nivelul-celor-2008-5-2-mld-euro-18847564

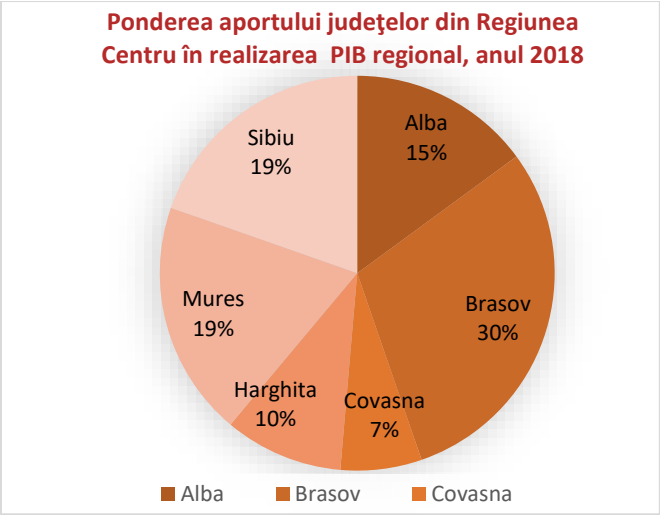
[2] Ziarul Financiar. 10.03.2020. https://www.zf.ro/companii/pib-ul-a-depasit-222-mld-euro-in-2019-cresterea-economica-de-4-1-din-2019-a-fost-sustinuta-de-consum-si-investitii-exporturile-au-avut-o-contributie-negativa-18958379

[3] Raport anual 2019. Banca Națională a României. aprobat de Consiliul de administrație al Băncii Naționale a României din 22 iunie 2020. www.bnr.ro. p.41

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PIB / locuitor (mii RON – prețuri curente)								
Brașov	40.428,7	42.493,9	42.973,0	44.011,6	45.630,3	49.934,7	52.562,8	58.487,9
Reg.Centru	-	28.582,0	29.756,9	31.177,5	33.537,0	37.011,6	41.625,4	46.658,7
Romania	-	29.598,1	31.790,9	33.569,7	35.948,9	38.826,7	43.788,8	48.864,9

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Ritmul mediu de creştere economică a judeţului a devansat media naţională şi regională, Brașovul fiind cel mai competitiv județ al Regiunii de Dezvoltare Centru, urmat de judeţele Sibiu şi Mureş. În mod constant, în ultimii ani Braşovul a deţinut aproximativ 30% din produsul intern brut al regiunii, și se plasează „printre cele mai dezvoltate județe din țară, având un indice de disparitate[4] față de media națională de peste 120%[5].

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Evoluţia PIB este strâns legată de creşterea valorii adăugate brute, rezultat al creşterii volumului activităţii economice în judeţ. În 2017, la realizarea valorii adăugate brute judeţene industria și sectorul serviciilor participă cu peste 60%, urmează apoi valorile realizate din comerţ, construcţii şi agricultură.

Resursa de muncă

Interesul față de resursa de muncă reiese din complexitatea pieței forței de muncă precum și de diversitatea activităților economice realizate în județ.

Distribuția populației după relația cu piața forței de muncă în județ poate fi redată prin compararea principalilor indicatori cum ar fi: populația totală, forța de muncă, persoane ocupate, șomeri și alte categorii.

Astfel, din numărul total al populației rezidente a județului de peste 553 mii locuitori în 2020, circa 349 mii constituie resursa de muncă (circa 63%). Aceasta reprezintă „acea categorie de populație care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o muncă utilă în una din activitățile economiei naționale”[6].

[4] Indicele de disparitate este raportul dintre PIB jud/locuitor și PIB reg/locuitor calculat în procente.
[5] Analiza socioeconomică a Regiunii Centru. Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru.2020 p.206 (http://www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2020/12/2.-Analiza-socioeconomica.pdf)
[6] FOM101A – Resurse de muncă. Insitututul Național de Statistică

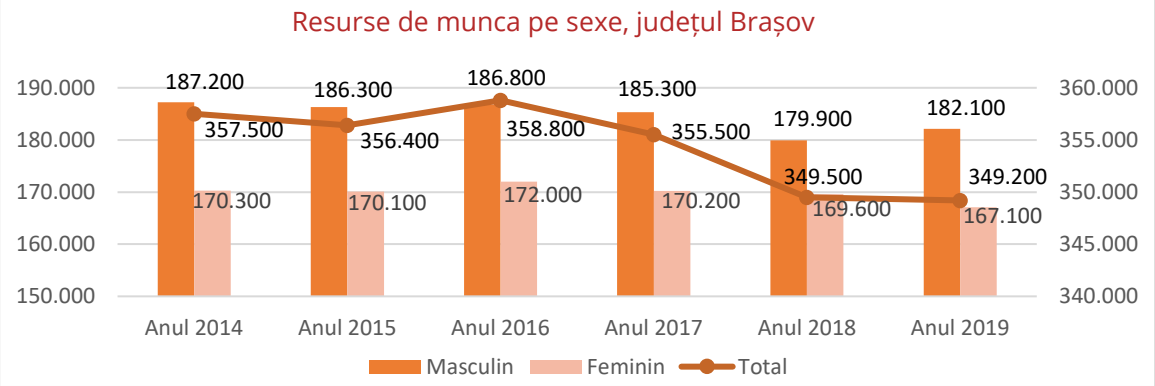
Distribuția populației după relația cu piața forței de muncă în anul 2019-2020, județul Brașov

<table>
<tr><td colspan="5">Populația după domiciliu la 1 iulie 2020: 638.369 (100%)</td></tr>
<tr><td colspan="5">Populația rezidentă la 1 ianuarie 2020: 553.520 (100%)</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Persoane rezidente cu vârsta 0 - 15 ani (2020): 98.932 (15,63%)</td><td colspan="4">Persoane rezidente de vârsta de 16 ani și peste (2020): 454.588 (82,13%)</td></tr>
<tr><td colspan="3">Resurse de muncă:
populația rezidentă la 1 ianuarie 2020: 349.200 (63,09%);
populația rezidentă la 1 ianuarie 2019: 349.500 (63,29%)</td><td rowspan="3">Populația în afara forței de muncă (2020): 204.320 (36,91%)

persoane care nu caută de lucru și nu doresc să lucreze;
persoane care nu caută de lucru dar doresc să lucreze;
persoane care caută de lucru, dar nu sunt disponibili să lucreze;
persoane plecate peste hotare la lucru / în căutare de lucru.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Populația activă civilă rezidentă la 1 ianuarie 2019: 262.700 (75,23%)</td><td rowspan="2">Altă populație activă (2019): 86.500 (24,77%)[7]</td></tr>
<tr><td>Populația ocupată civilă la 1 ianuarie 2019: 254.500 (98,00%)</td><td>Șomeri înregistrați: anul 2019: 5.233 (2,00%); anul 2020: 6.714 (+0,6% față de 2019)</td></tr>
</table>

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO). Realizată de autor

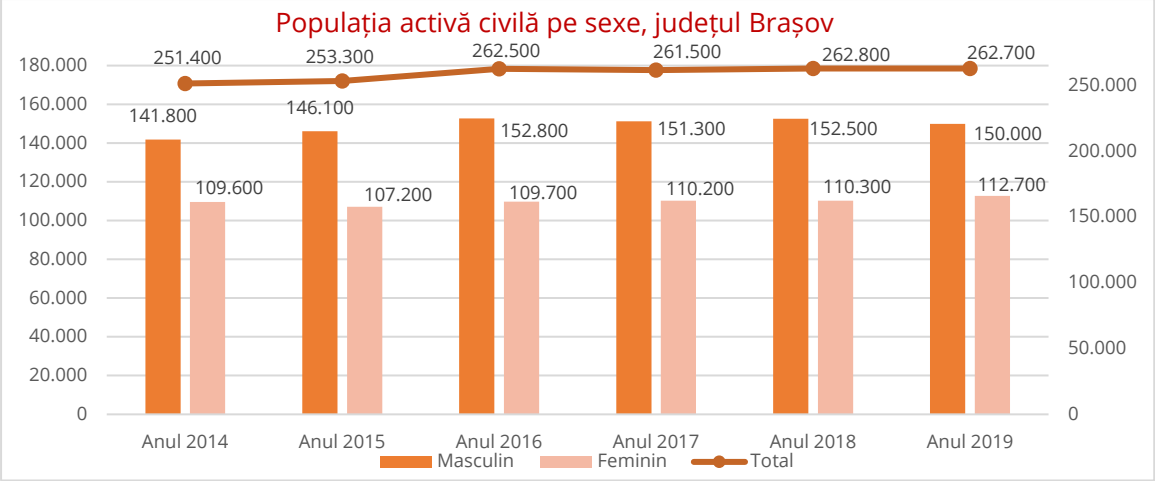
În perioada analizată (anii 2014-2019) observăm o descreștere a numărului acestora. În special căderea cea mai mare (circa 2,6%) este înregistrată în anul 2018, când de la peste 358 mii de oameni în 2016, forța de muncă s-a diminuat la ceva mai mult de 349 mii în 2019. Divizate pe sexe, bărbații (52%) reprezintă un număr mai mare decât femeile (48%) din resursele de muncă.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

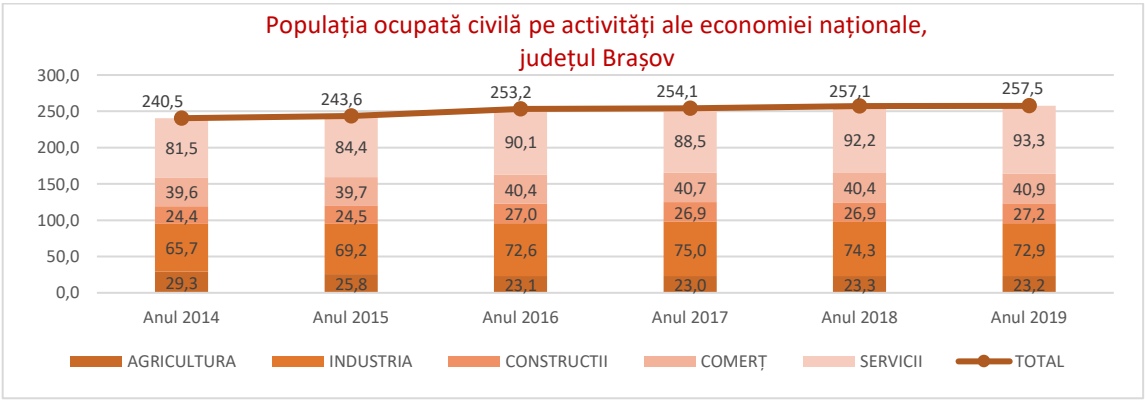
Spre deosebire de resursele de muncă ale județului, populația activă civilă, care cuprinde forța de muncă potențială și șomerii înregistrați, cunoaște o dinamică mai ușoară astfel încât putem constata că în perioada anilor 2014-2019 numărul acesteia a crescut de la 251,4 mii în 2014 la 262,7 mii oameni. Această creștere se datorează măririi vârstei de muncă pentru perioada 2016-2019 la femei de la 16-59 ani la 16-60 ani și pentru bărbați de la 15-64 ani la 15-65 ani. O asemenea creștere va fi vizibilă și începând cu anul 2020, de când a crecut vârsta de muncă la femei între 16-61 ani.

[7] Calcule realizate de autor ca diferență dintre resursa de muncă la 1 ianuarie 2019 și populația activă civilă rezidentă la 1 ianuarie 2019.

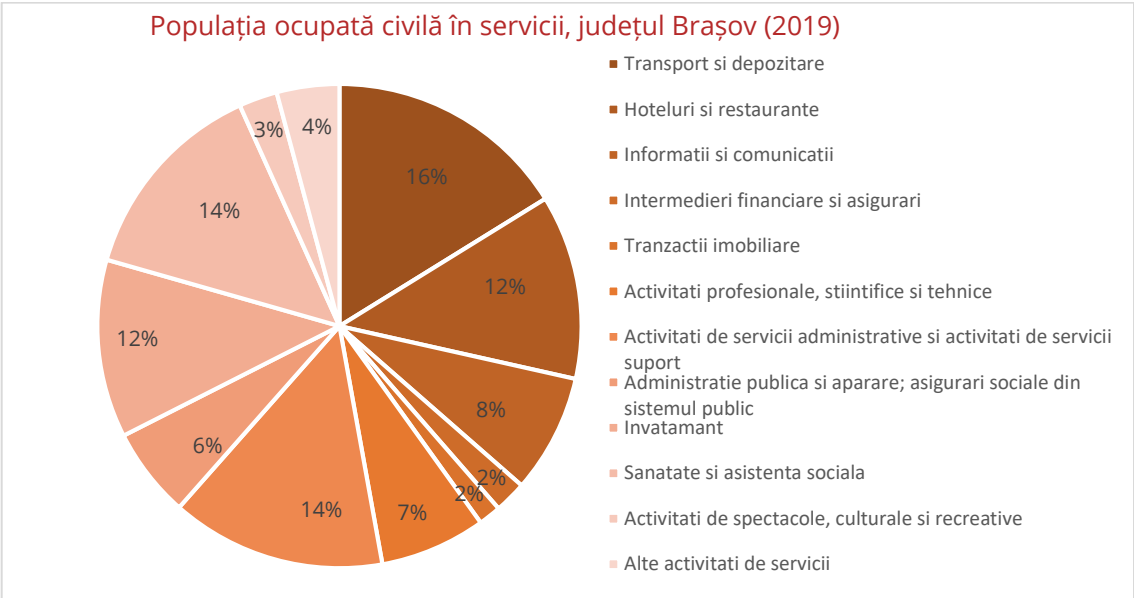
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

O asemenea tentință se înregistrează și pe populația ocupată civilă care a crescut în aceeși perioadă de la 240,5 mii în 2014 la 257,5 mii în 2019.

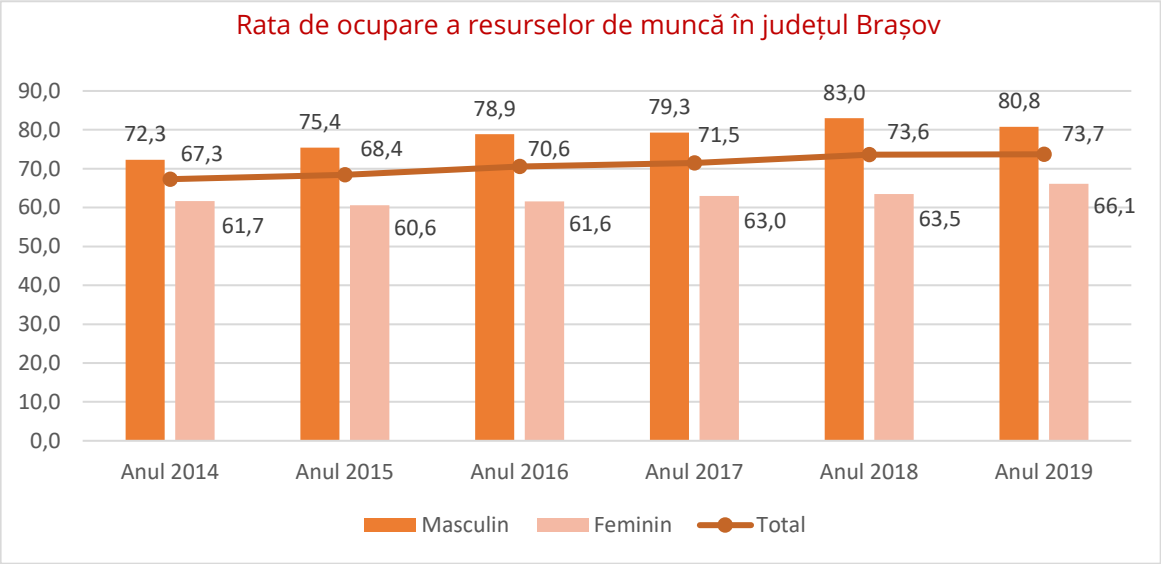
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Cea mai multă populație ocupată civilă în 2019 fiind în servicii (93,3 mii) și urmată de industrie (72,9 mii). La rândul său, serviciile divizate pe activități ale economiei naționale ocupă populația în Transport și depozitare – 16%, Activități de servicii administrative și Sănătate – 14%. Pe poziția a treia sunt Hoteluri și restaurante și Învățământ – 12%.

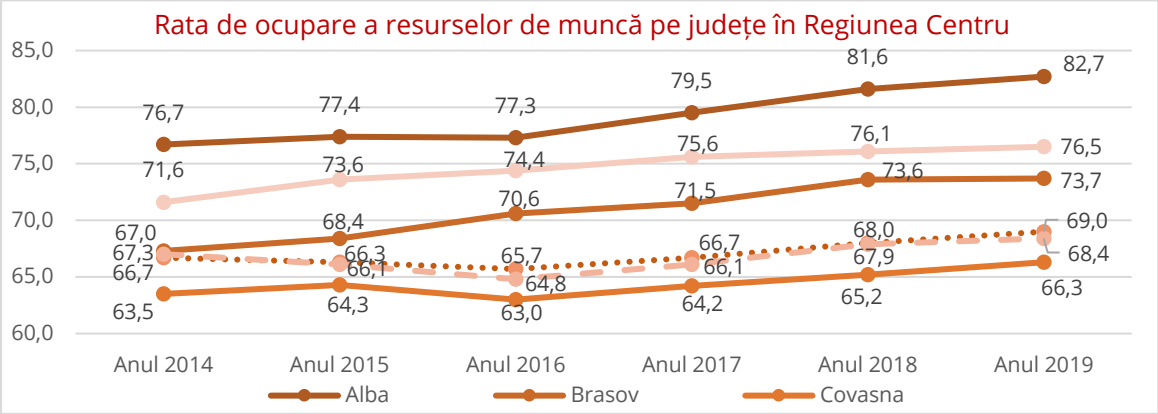
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Pe un trend crescător se află și rata de ocupare a populației ocupate civile care se află în dependență de numărul total al resurselor de muncă și care reiese din datele statitice se află în scădere. Totodată rata de ocupare a femeilor este mai mică comparativ cu cea a bărbaților.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

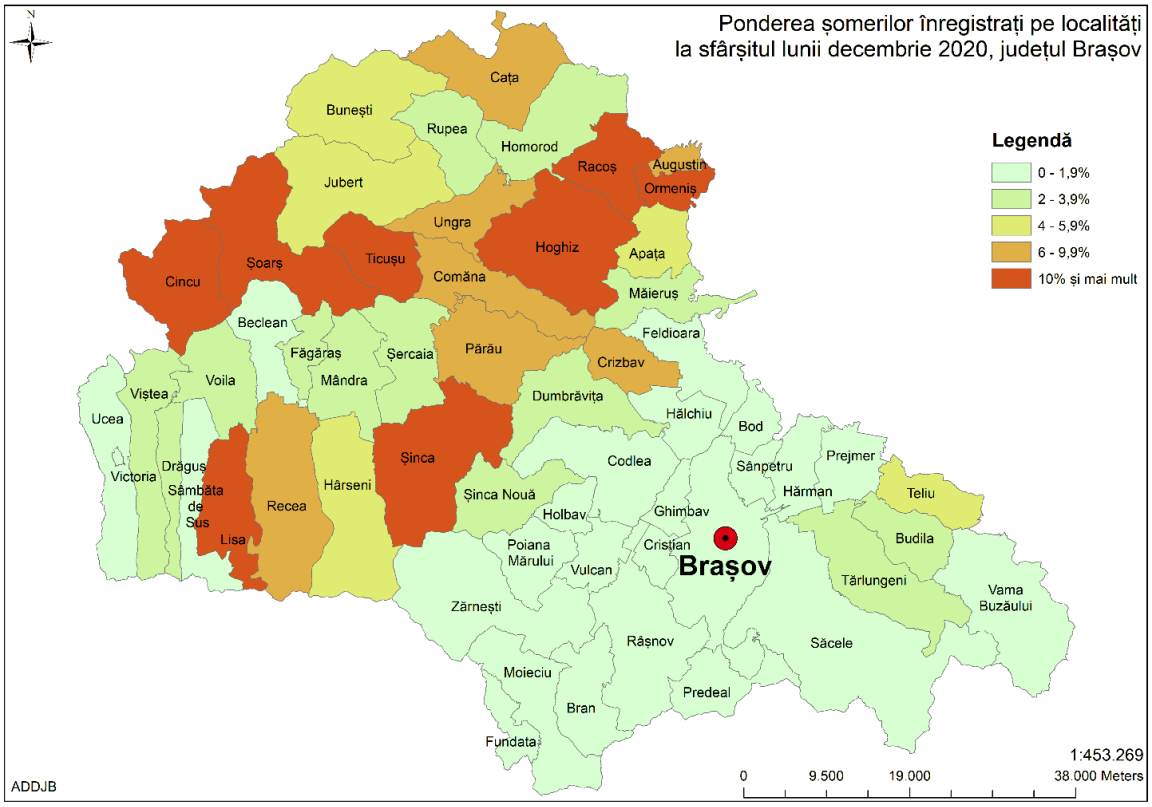
Din punct de vedere regional, cea mai înaltă rată de ocupare a resurselor umane este înregistrată la nivelul județului Alba, care deține întâietate pe întreaga perioadă de referință cu o rată de ocupare medie pe perioada anilor 2014-2019 de 79,2%. Județul Brașov cu o rată de ocupare de 70,9% a resurselor umane se află pe poziția trei în regiune devansat de județul Sibiu cu o rată medie 74,6%.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Rata șomajului înregistrat, conform datelor INS pe platforma TEMPO, se află în descreștere continuă din anul 2011, de la 5,1% la 2,0% în anul 2019. Totodată, conform datelor Direcției Județene de Statistică Brașov, numărul șomerilor înregistrați a crescut de la 5.233 persoane (2019) la 6.714 persoane la sfârșitul lunii decembrie 2020, ceea ce a însemnat o creștere de 0,6% față de anul precedent.

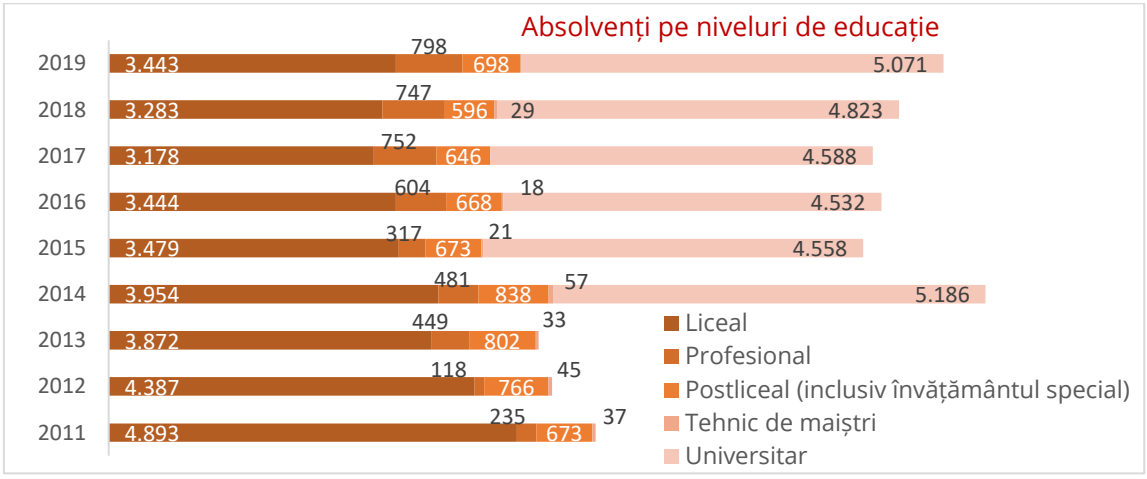
Privită teritorial, ponderea șomerilor înregistrați în județul Brașov cele mai mari valor (10% și mai mult) evidențiază localitățile: Cincu, Șoarș, Ticușu, Hoghiz, Racoș, Ormeniș, Lisa și Șinca.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Valorile cele mai mici ale ponderii șomerilor înregistrați sunt prezente în zona metropolitană – mai puțin de 2% cu excepția localităților Târlungeni, Budila și Teliu. În aceași arie a valorilor mici se află câteva localități din vestul județului cum ar fi Victoria, Ucea, Sâmbăta de Sus și Beclean, care se află în proximitatea potențialului de angajare a forței de muncă oferit Sibiu.

Un aspect important al relației dintre forța de muncă și piața muncii reprezintă nivelul de instruire al acesteia – calitatea acesteia, care poate fi identificată prin nivelul de școlarizare medie și superioară.

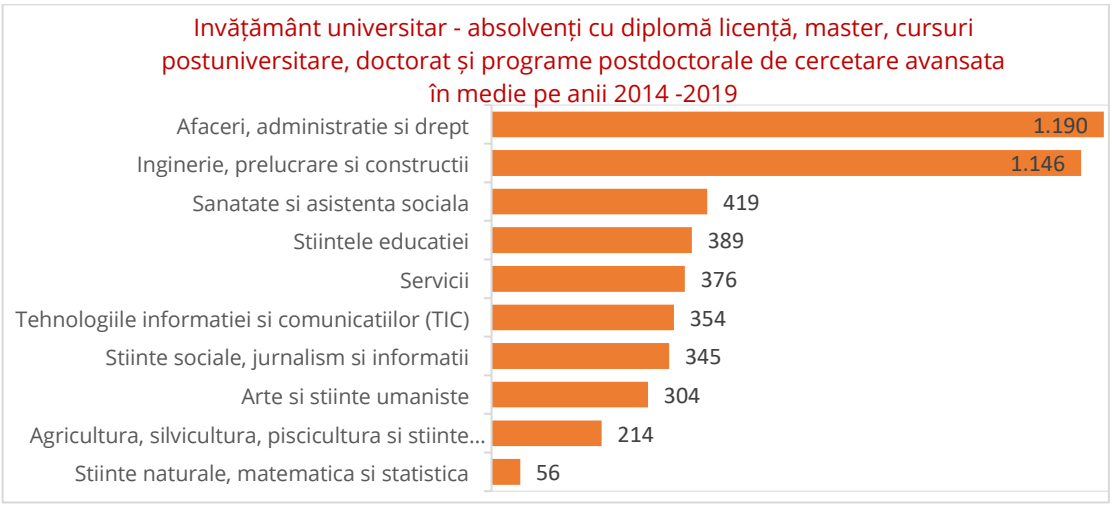
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Din punct de vedere al numărului absolvenților instituțiilor de învățământ din județul Brașov, observăm că populația liceală sa micșorat de la 5.038 absolvenți în anul 2011 la 3.443 absolvenți în 2019. Această descreștere se explică în mare parte prin căderea demografică înregistrată pentru această vârstă dar și a reformelor din învățământul liceal. În schimb are loc

creșterea numărul absloveților învățământului profesional în mod special după anul 2016, când numărul acestora sa dublat comparativ cu anul 2015 de la 317 absolvenți la 604.

Numărul celor care au absolvit o instituție postliceală, inclusiv celor din domeniul învățământului special, este relativ stabil în perioada analizată, astfel în 2011 au fost 673 de absolvenți și 698 de absolvenți în anul 2019. Un număr maxim a fost atins în anul 2014, când în total au fost 838 absolvenți și minim în anul 2018 (596).

Importantă este evoluția numărului celor cu studii universitare. Numărul absolvenților cu diplomă de licență, master, cursuri postuniversitare, doctorat și programe postdoctorale de cercetare avansată este în creștere începând cu anul 2015. După o cădere a numărului cu peste 600 de persoane din 2014 (5.186) în 2015 (4.558), studiile universitare sunt finalizate de tot mai multe persoane atingând în 2019 - 5.071 absolvenți. În medie în anii 2014-2019, numărul absolvenților cu diploma a unei universități a fost de 4.793 peroane.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Cei mai mulți absolvenți au finalizat studii superioare în Afaceri, administrație și drept – în medie 1.190 persoane. Domeniul inginerie, prelucrare și construcții urmează cu o medie de 1.146 absolvenți. În acest context putem menționa că în județul Brașov sunt prezente toate nivelurile de instruire/învățământ. Printre cele mai importante instituții care furnizează resursă instruită pentru piața forței de muncă la nivel superior se numără Universitatea Transilvania din Brașov, iar la nivelul învățământului liceal, profesional și tehnic de exemplu Școala Kronstadt din Brașov, care din 2012 a adoptat sistemul învățământului dual la inițiativa potenţialilor angajatori.

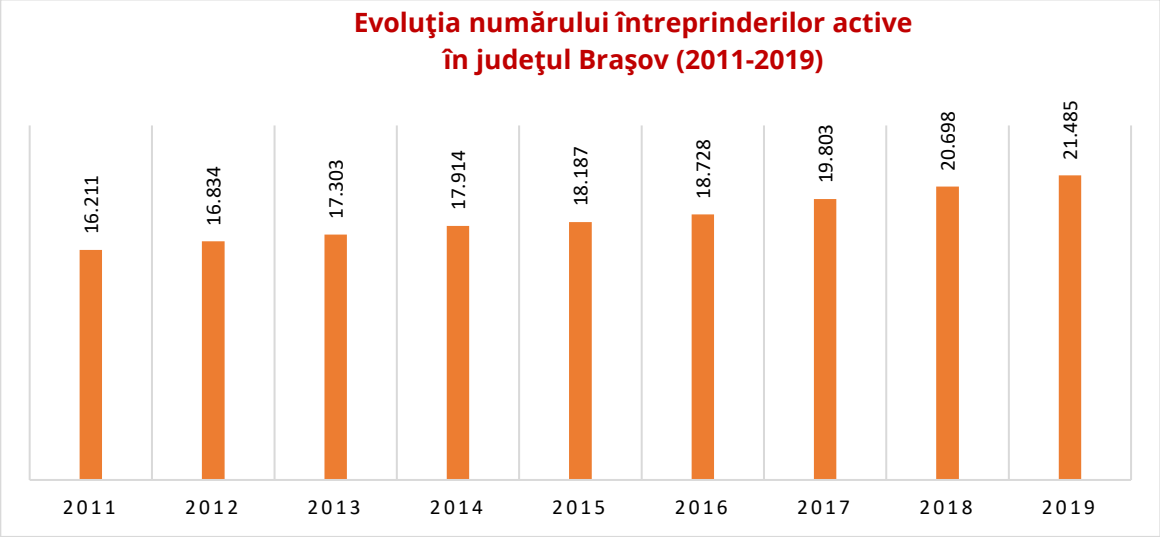
Din acest punct de vedere putem menționa că piața forței demuncă din județ este ușor dezechilibrată dar dispune de un potențial pregătit pentru inserție. Totodată la grupurile de lucru sa menționat de mai multe ori că învățământul trebui să se ajusteze la cerințele pieței muncii, iar mediul de afaceri să sprijine pregătirea specialiștilor prin oferirea platformelor practice. La fel specialișii în domeniu prevăd o criză a forței de muncă. Sub aspect cantitaiv aceasta este cauzată de disporporțiile demografice și procesele migraționale, iar calitativ prin prisma formării specialiștilor inclusv formarea profesională continuă.

Personalul calificat este un element de maximă improrțanță pentru orice companie, iar formarea profesională continuă contribuie constant la creșterea productivității muncii angajaților și adaptarea produselor și serviciilor la cerințele pieții. Conform datelor INS numărul participanților la cursurile de formare profesională continuă la nivel național a crescut cu 25,5%, de la 544.090 participanți în 2010 la 730.876 în 2015. Totodată Eurostat,constată că România are o rată de participare a angajaților la programe de dezvoltare

de doar 8%, printre cele mai mici din Uniunea Europeană. Numârul mic de persoane participante la formarea continuă la nivel național reflectă, în mare parte și situațiile locale.

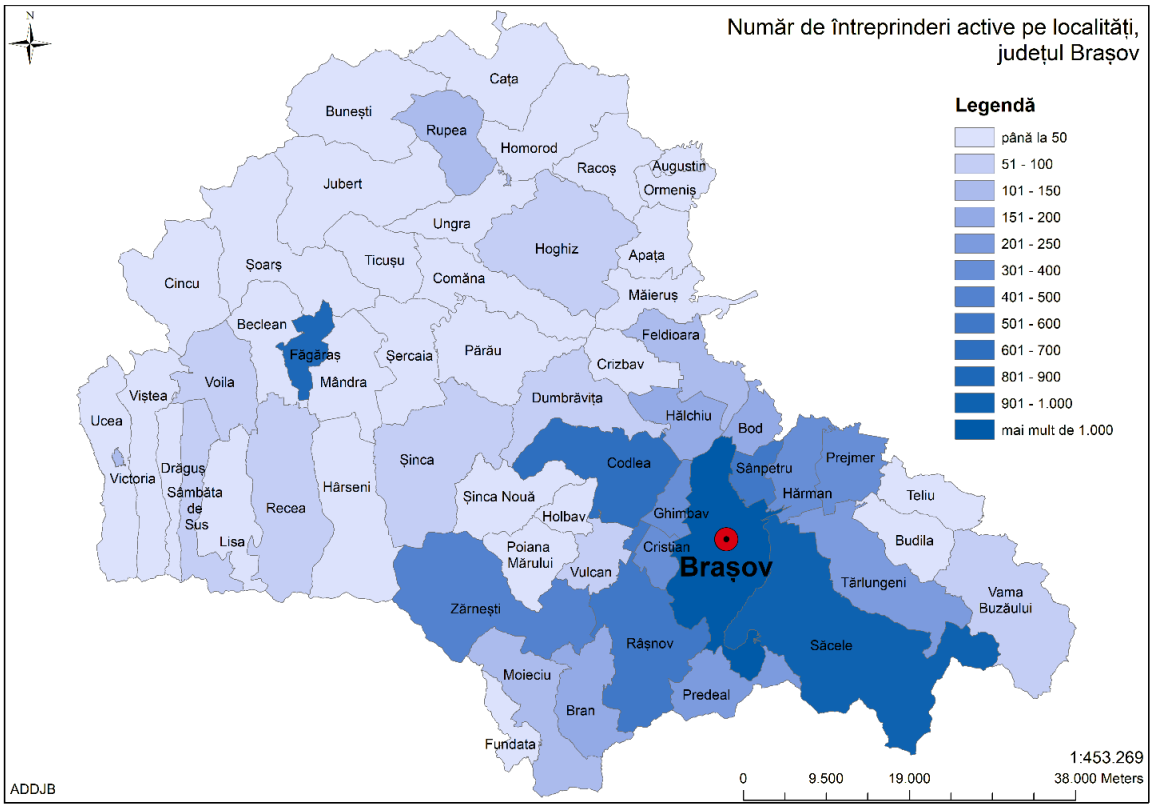
Activitatea economică

În județul Braşov, la sfârşitul anului 2019 erau 21.485 întreprinderi active. S-a înregistrat o creștere de circa 24,5% față de anul 2011. Totodată, cele mai multe societăți economice au fost înregistrate în anul 2017 (1075) - dublu față de anul 2016 (541).

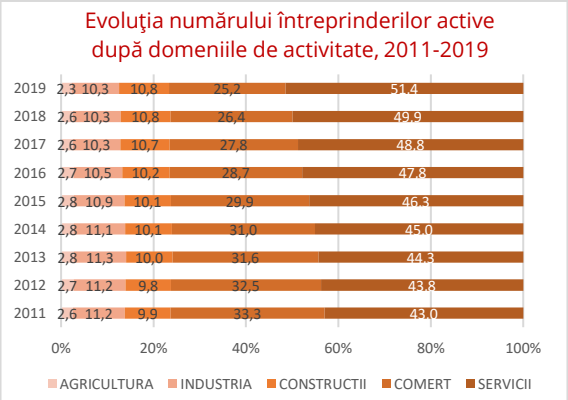
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (e-Demos)

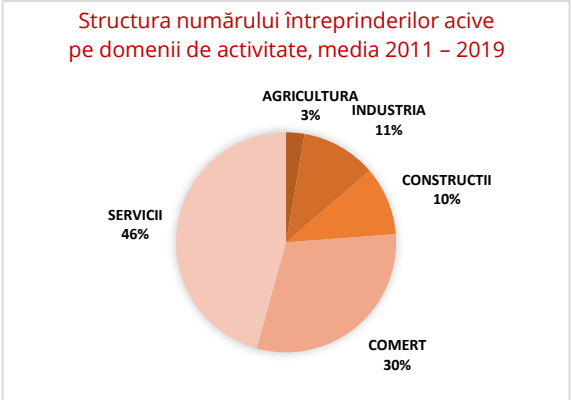
Cele mai multe întreprinderi active sunt plasate în municipiul Brașov, urmat fiind de municipiile Săcele și Făgăraș. Totodată marea majoritate sunt concentrate în zona metropolitană Brașov.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Din perspectiva domeniilor de activitate economică, evoluția numărului de întreprinderi în perioada 2011 – 2019, înregistrează o creștere a numărului celor din domeniul servicii și atinge o cotă parte de circa 51% tin total, urmat de numărul celor din comerț cu circa 30%, care se află în descreștere față de 2011. Numărul de întreprinderi active din domeniile industrie și construcții, în anul 2018 au atins pondere efectiv egală (10,3% și respectiv 10,8%) totodată au cunoscut dinamici diferite, dacă cele din industrie s-au micșorat cu 1% în perioada analizată atunci cele din construcții au crescut numărul cu circa 1%. Deși numărul întreprinderilor active din domeniul agricol s-a aflat în dinamică în perioada analizată, în anul 2019 numărul acestora sa micșorat față de anul 2011.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (e-Demos)

Analiza numărului de unități locale active (agenți economici)[8] pe domenii economice ne redă faptul că ponderea cea mai mare o reprezintă agenții economici din domeniul serviciilor. În medie circa 45,7% din numărul total de unități locale activează în domeniile serviciilor. Comerțul este cel de al doilea domeniu (30,5%) după numărul de unități locale active, iar cele din industrie cu o pondere de 11% ușor depășesc cele din construcție (10%).

Privit în timp numărul agenților economici din județul Braşov în perioada 2011 – 2019, relevă, pe fondul unei creșteri generale a numărului total de societăţi, o creştere importantă a numărului de microîntreprinderi, cu circa 26,7% față de anul 2011, urmată de cele mari (10%), mici (7%) şi mijlocii care s-au micșorat față de anul de referință cu circa (-5,7%).

Creșterea numărului de microîntreprinderi este dictat de mai mulți factori, unul din principalii ar fi profitabilitatea, care este superioară față de marele companii. Ceilalți ar fi, confortul companiilor mici de a selecta un profit suficient pentru nevoile antreprenorului și asigurarea familiei acestuia precum și reducerea altor cheltuieli care nu au legătură cu activitatea companiei, datorită impozitării microîntreprinderilor asupra cifrei de afaceri ca și bază impozabilă, procentul impozitului fiind decis de numărul de angajați.[9] Dezvoltarea sectorului IMM este deosebit de important în economia judeţului, deoarece reprezintă principala sursă de locuri de muncă şi creează o cultură a competiţiei bazată pe flexibilitate şi competitivitate. Din totalul numărului de unități locale active în județ, microîntreprinderile constituie 88,9%, puțin mai mult față de ponderea în total în România 88,7% dar relativ mai mică decât ponderea în UE(28) – 93%. Totodată ponderea IMM-urilor în județ (99,6%) este foarte aproape de cea la nivel total România 99,7% și UE(28) – 99,8%.[10]

[8] Inidicatori INSSE: INT101S/INT101R - unități locale active, pe activități ale economiei naționale la nivel de secțiune/diviziune CAEN Rev.2, clase de mărime după numărul de salariați, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe.

[9] România, țara companiilor micro! 4 august 2019. https://iancuguda.ro/contributii-editoriale/articole/romania-tara-companiilor-micro/

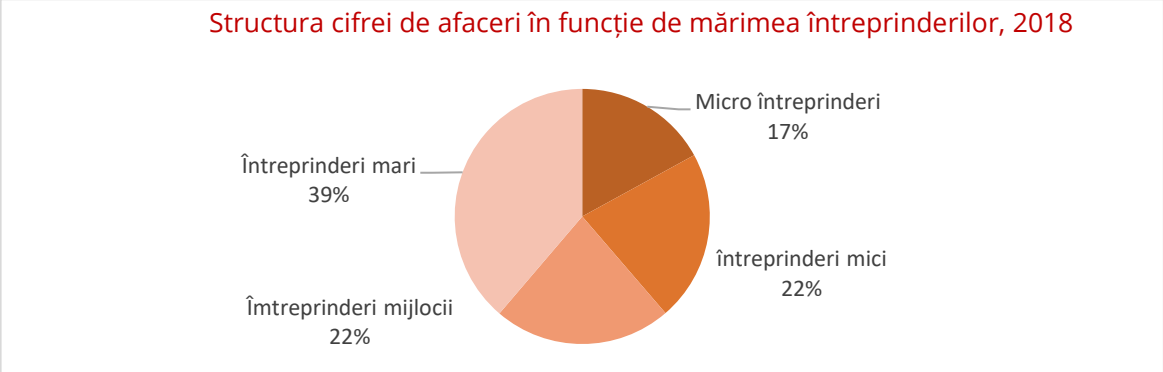
[10] Unde-s mulți, puterea crește: IMM-urile reprezintă 99,7% din companiile din economie și angajează 66% din salariați. Ziarul financiar. 11.12.2019. https://www.zf.ro/companii/unde-s-multi-puterea-creste-imm-urile-reprezinta-99-7-din-companiile-din-economie-si-angajeaza-66-din-salariati-18662141

Evoluţia numărului de unităţi locale active în judeţul Braşov, pe clase de mărime după numărul de salariaţi, 2011-2019

Număr salariaţi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	Număr unităţi locale active (agenţi economici)								
	16.436	17.334	17.760	17.911	18.729	19.267	20.374	21.016	22.047
0-9	14.366	14.972	15.399	15.768	16.331	16.872	17.986	18.635	19.615
10-49	1.844	1.898	1.892	1.737	1.933	1.916	1.915	1.909	1.985
50-249	388	392	394	336	394	405	396	391	367
>250	72	72	75	70	71	74	77	81	80

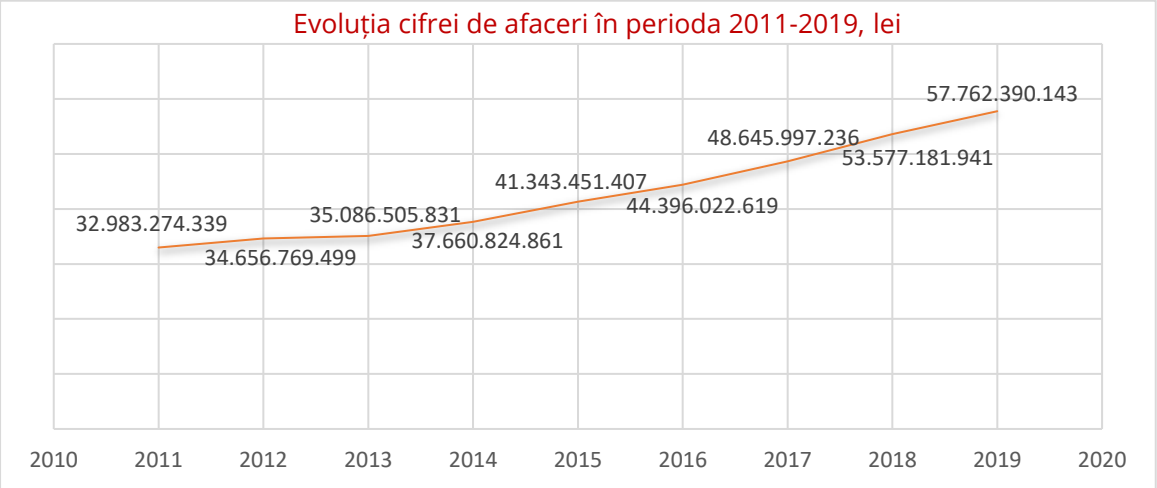
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Din datele oferite de Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov reiese că, în anul 2018, întreprinderile mari au realizat 39% din cifra de afaceri din industrie, în timp ce câte 22% sunt realizate de întreprinderile mici și de întreprinderile mijlocii și 17% de microîntreprinderi. În total IMM-urile au realizat o cifră de afaceri de 34.589.057.344 lei, reprezentând 61% din cifra de afaceri totală a judeţului.

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

Cifra de afaceri totală realizată în anul 2019 a fost de 57.762.390.143 lei, cu 42,89% mai mare comparativ cu anul 2011.

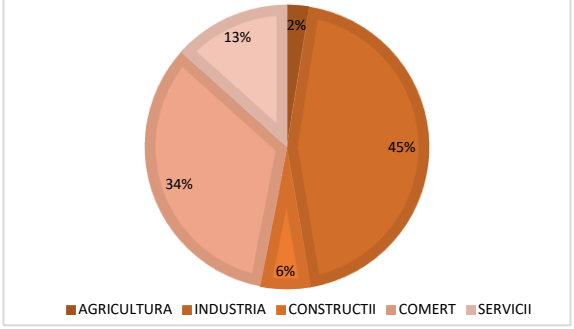
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (e-Demos)

În ceea ce privește participarea domeniilor economice la realizarea cifrei de afaceri, dacă acum un deceniu industria se îndepărta față de comerț cu doar 5%, atunci în anul 2019 industria cu circa 45% din totalul cifrei de afaceri este urmată de comerț (32,9%), servicii (16%), construcții (6%) și în final - agricultura (2%).

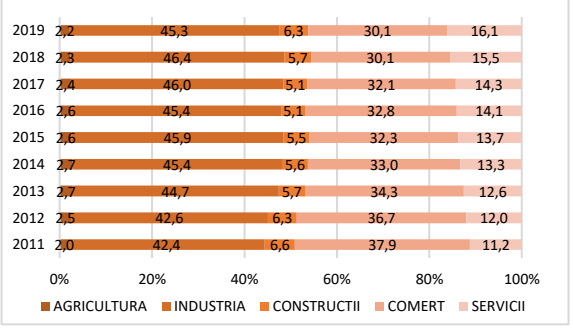
După cum am menționat mai sus, industria deține cea mai mare pondere în cifra de afaceri, înregistrând o medie de 45% care a cunoscut creșteri și descreșteri în perioada 2011-2019 de

la minim 42,4% (2011) la maxim 46,4% (2018). Valoarea totală a cifrei de afaceri a industriei în anul 2019 a fost de 26.184.009.389 lei.

Structura cifrei de afaceri pe domenii de activitate, media 2011 – 2019

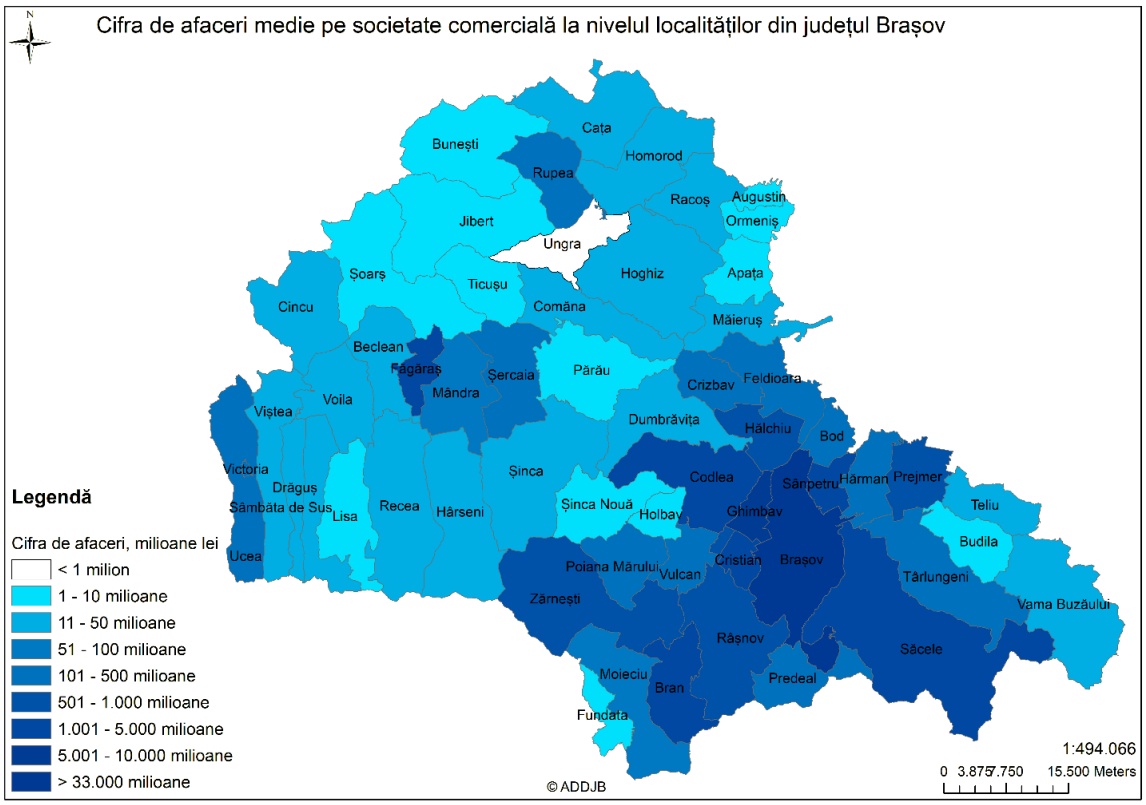

Evoluţia cifrei de afaceri pe domenii de activitate, 2011-2019

Sursa datelor: Sistemul informațional național statistic (eDmos)

Domeniul comerț cu o pondere medie pe anii 2011-2019 de 33,6% se află în descreștere în formarea cifrei de afaceri a județului Brașov, dela 37,9% în 2011 la 30,1% în 2019. Evoluţii ascendente înregistrează domeniul serviciilor, de la 11% la 16%, în timp ce ponderea cifrei de afaceri pentru domeniul construcţiilor se află în regres (de la 6,6% la 6,3%, înregistrând și minime de 5,1%, în anii 2016 și 2017). Aflat pe ultima poziție ca pondere, domeniul agricol a înregistrat o variație nesemnificativă tradusă în creștere de la 2,0% în 2011 la 2,7% în 2014 și scădere la 2,2% în 2019 cu o medie pe această perioadă de 2,5%.

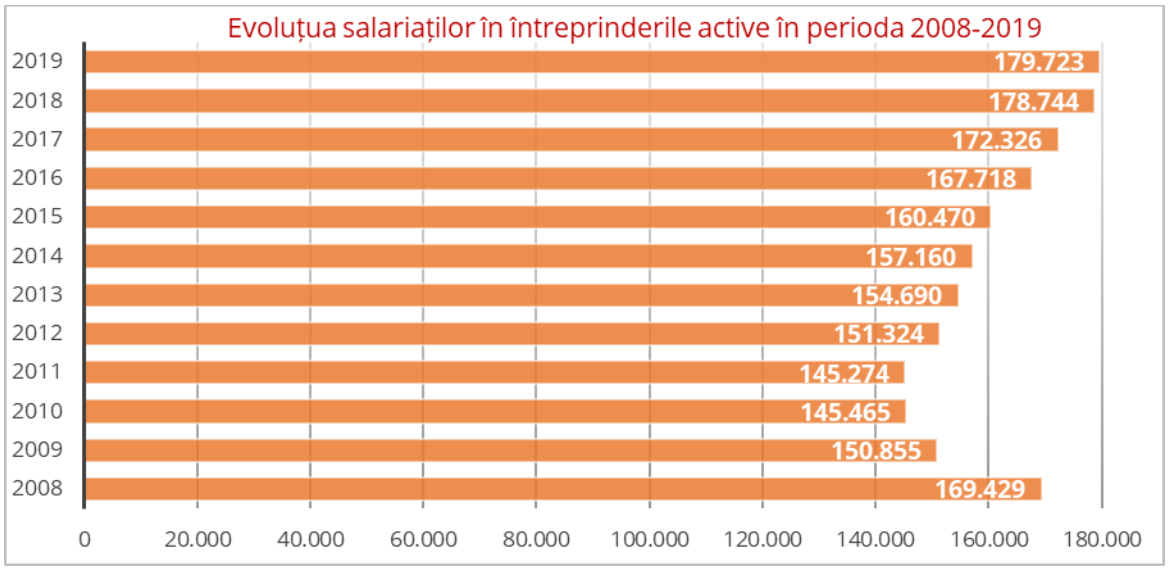
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (e-Demos)

Conform estimărilor Direcției Județene de Statistică în perioada lunilor ianuarie - decembrie anul 2020 indicele cifrei de afaceri în industrie, calculat ca serie brută a scăzut cu -5,1% comparativ cu aceeași perioada a anului 2019, cea din comerț cu -8,1% și servicii -8,9%. Din

aceasta reiese că pentru anul 2020, scăderea cifrei de afaceri va genera și o diminuare a Produsului Intern Brut – indicator care influiențează asupra nivelului bunăstării populației.

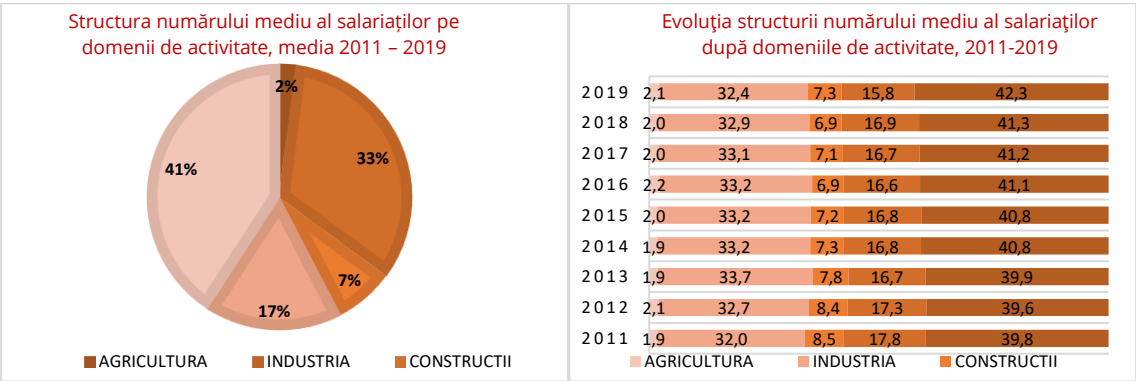
Sub aspect teritorial agenții economici care au înregistrat cele mai mari cifre de afaceri sunt preponderent în municipiul Brașov și în zona metropolitană, cu o mică concentrare în municipiul Făgăraș și împrejurimile acestuia.

Din populaţia totală a judeţului în anul 2019 (636.912 locuitori) – 64,6% (411.139 locuitori) reprezintă populaţia în vârstă de muncă. Totodată populația activă civilă a județului Brașov o constituie circa 262,7 mii locuitori pe când numărul total mediu de salariaţi în cele 21.485 întreprinderi active din județul Brașov înregistrate în anul 2019 atinge 179.723 de persoane. Număr care depășește cu circa 10.000 persoane cel întregistrat în 2008. Criza economică din acea perioadă a micșorat numărul mediu de salariați de la 169.429 persoane în 2008 până la 145.274 persoane în anul 2011 - cu circa 14% mai puțin.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

În ceea ce priveşte numărul de salariaţi din judeţ, în perioada 2011-2019, observăm că acesta cunoaște o creștere continuă din anul 2011. Astfel, în perioada analizată creșterea numărului mediu de salariați a avut loc cu circa 19%.

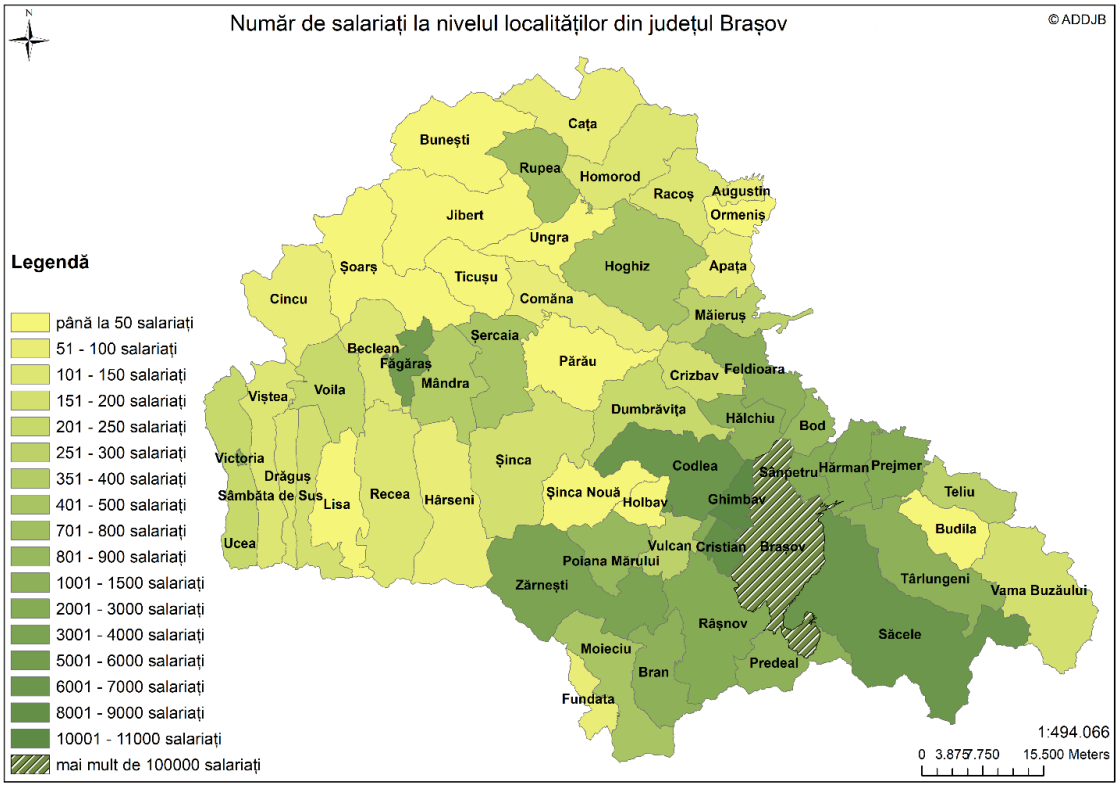

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Cei mai mulți salariați în anul 2019 sunt înregistrați în servicii, circa 42,3%, cu o creștere de 2,5% față de anul 2011. Acesta este urmat de sectorul industrie cu 32,4% în 2019, care a înregistrat ascensiune în anii 2013 și 2018, atingând cote maxime de circa 33,2% din numărul total de salariați din județul Brașov. La polul opus se află sectorul agricultură cu o pondere de 2,1% în anul 2019, unde în perioada analizată media o constituie 2% din numărul total.

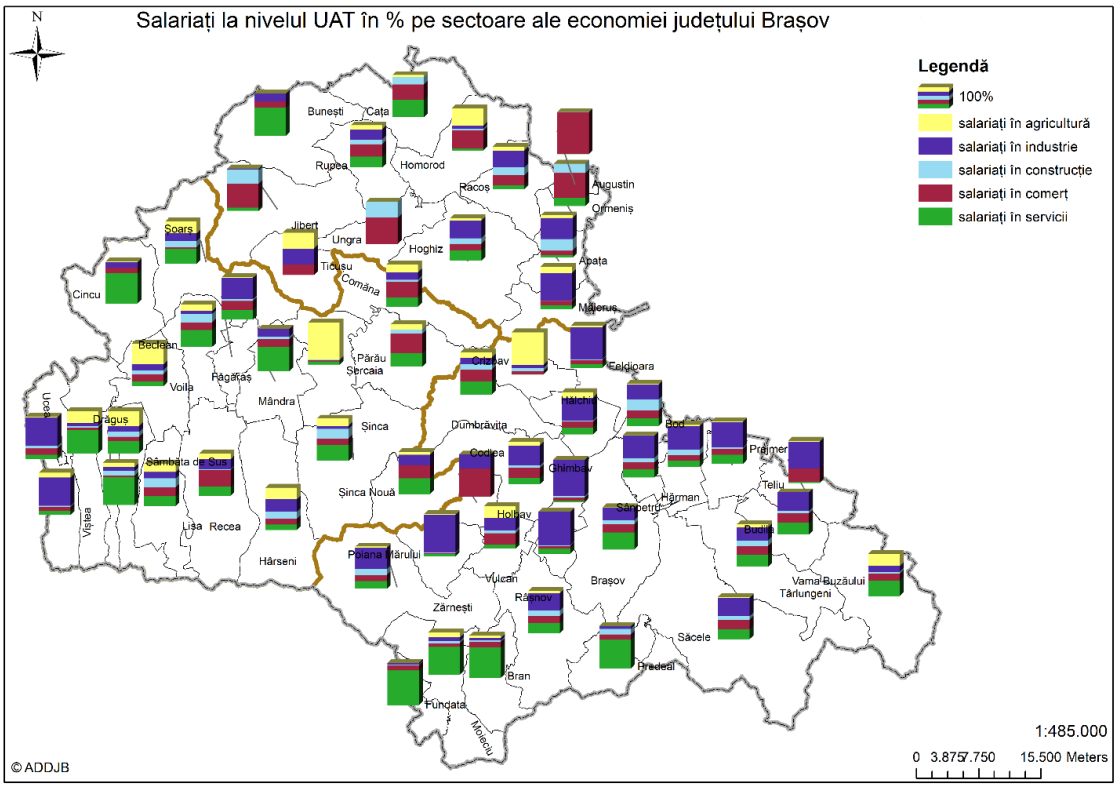
Modificări importante au avut loc în profilul angajatului, reliefând orientare mai accentuată a angajaților către activitățile industriale, precum și către servicii, dar și o scădere a interesului și implicit a numărului de persoane salariate în activități cum ar fi comerțul, construcțiile și agricultura. Totodată interesant se prezintă dinamica creșterii numărului mediu de salariați în servicii în raport cu numărul de societăți active. Trebuie să recunoaștem că antreprenorii din acest domeniu nu se grăbesc să angajeze personal și probabil preferă să presteze serviciile individual.

În profil teritorial cei mai mulți salariați raportați numeric către Istitutul Național de Statistică, se află în municipiul Brașov cu o concentrare maximă a acestora în imprejurimile Brașovului precum și în municipiul Făgăraș și orașul Rupea. În anul 2019, din numărul total de salariați în județul Brașov (179.723) doar 16,5% provin din mediul rural, ceilalți 83,5% (150.153) din mediul urban, totodată dintre aceștea circa 74% (110.938) din municipiul Brașov.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

La fel în profil teritorial putem evidenția polarizarea extremă a salariaților, unde circa 50% și mai mult din angajați sunt antrenați în anumite sectoare ale conomiei județului: agricultură (Șercaia, Crizbav, Voila); industrie (Poiana Mărului, Ghimbav, Cristian, Feldioara, Victoria, Ucea, Măieruș, Teliu, Prejmer, Hărman, Hălchiu, Sânpetru, Zărnești, Făgăraș, Apața, Codlea); comerț (Augustin, Holbav, Ungra, Ormeniș, Jibert); servicii (Fundata, Cincu, Bran, Predeal, Bunești, Sâmbăta de Sus, Moieciu, Mândra, Viștea).

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

La realizarea cifrei de afaceri a judeţului, societăţile comerciale din mediul urban participă în proporţie de aproximativ 82%.

Ponderea mediilor urban și rural la formarea CA a judeţului, numărul mediul al salariaţilor şi al întreprinderilor active, anul 2019

	Număr firme %	Cifra de afaceri %	Număr salariați %
județul Braşov – total	100	100	100
municipiul Braşov	61,3	57,9	61,7
Municipii / oraşe	20,3	80,6	21,4
Comune	18,4	19,4	15,8

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO, e-Demos)

Cea mai mare parte a activităţii economice se desfăşoară în municipiul Braşov, de unde se obţine 57,9% din cifra de afaceri a judeţului.

Evoluția numărului de întreprinderi active, cifrei de afacere și numărului mediu de salariați în perioada 2008-2019, județul Brașov

	Nr. societăți active	Cifra de afaceri (lei)	Nr. mediu de salariați
2008	21.488	32.364.300.000	169.429
2009	19.627	27.006.700.000	150.855
2010	17.619	29.015.800.000	145.465
2011	16.211	32.983.274.339	148.741
2012	16.834	34.656.769.499	151.087
2013	17.303	35.086.505.831	154.478
2014	17.914	37.660.824.861	154.034
2015	18.187	41.343.451.407	154.256
2016	18.728	44.396.022.619	159.675
2017	19.803	48.645.997.236	165.013
2018	20.698	53.577.181.941	170.557
2019	21.485	57.762.390.143	179.723

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO, e-Demos)

Analizând în ansamblui acești trei indicatori: numărul de întreprinderi active, cifra de afaceri și numărul mediu de salariați prin prisma aprofundării crizei economice din anul 2008, putem spune că abea începând cu anul 2011 observăm o revigorare economică pe fundalul restructurării treptate a domeniilor de activitate. Astfel că pentru atingerea valorilor numerice din 2008, atât numărul de întreprideri active cât și numărul mediu de salariați au avut nevoie de creștere continuă timp de circa un deceniu. Pe cînd cifra de afaceri în această perioadă efectiv s-a dublat. Creșterea cifrei de afaceri se datorează în special restructurării domeniilor de activitate punându-se accent pe industrie, comerț și servicii.

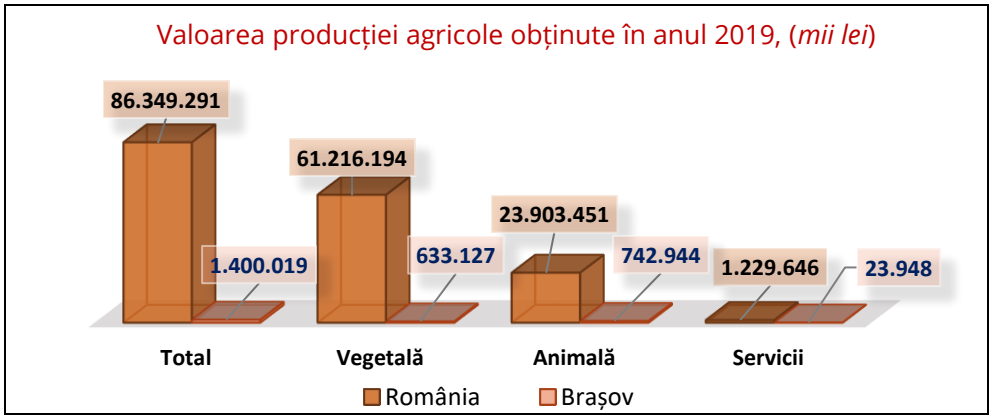
Agricultură

Valoarea producţiei agricole, silvice și pescuit

Din perspectiva analizei datelor macroeconimice a sectorului agricol, silvic și piscicol, acesta se prezintă relativ constant pe parcursul anilor 2011-2019.

Agricultura joacă un rol important în Județul Brașov, raportat la mărimea populaţiei rurale şi la gradul de ocupare a forţei de muncă, dar cu toate acestea nu este una din ramurile principale ale Brașovului. Conform Direcției Județene de Statistică Brașov, creșterea populației în perioada anilor 2011-2019 se datorează creșterii numărului de locuitori din spațiul rural. Populația care locuiește în cele 149 de sate arondate administrativ în 48 de comune s-a mărit în perioada analizată. La nivel județean, în perioada 2011-2019, populația din mediul rural a înregistrat un trend ascendent cu 8,4% prin migrarea din mediul urban în cel rural.

Valoarea producției agricole de bunuri și servicii agricole a Județului Brașov, în anul 2019, a fost de 1.400.019 mii lei, reprezentând 1,6% din valoarea producției agricole a României. Comparativ cu anul 2011, în județul Brașov, valoarea producției agricole de bunuri și servicii a rămas relativ constantă.

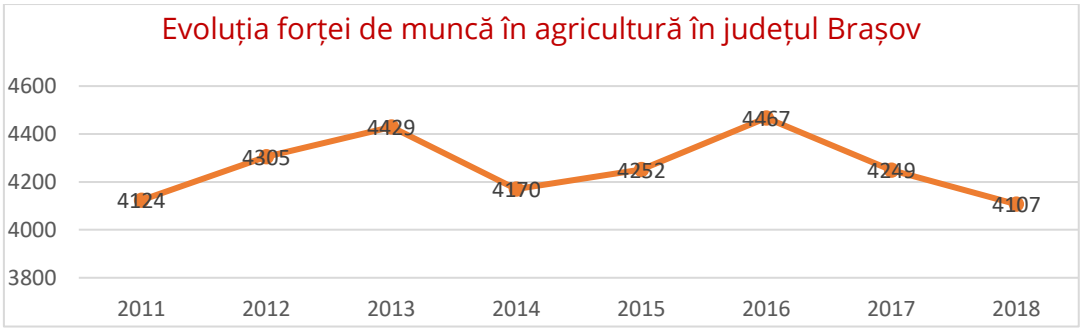
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Indicele producţiei ramurii agricole în județul Brașov, în anul 2019 față de anul 2011 a scăzut cu 19% per total, cu 28% la producția vegetală și cu 6% la producția animală. Astfel, în anul 2019, în județul Brașov, indicele producției ramurii agricole a fost 98,8% pe total, 107,4% la producţia vegetală şi 92,0% la producţia animală.

În anul 2019, în județul Braşov, activau 497 de societăţi comerciale în domeniul agricol, silvic și pescuit cu o cifră de afaceri de 1.262.976.722 lei, sau 2,2% din cifra de afaceri totală a judeţului.

Forța de muncă din agricultură

Conform datelor furnizate de Institutul Naţional de Statistică, la nivelul anului 2018, erau 4.241 persoane ocupate în sector, dintre acestea, 4.107 erau salariaţi.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

La nivelul anului 2019, forța de muncă existentă în sector era de 3.935 persoane salariate, iar în luna august 2020 numărul persoanelor angajate a scăzut la 3.871 de persoane. Comparativ cu anul 2011, în anul 2020 ocuparea forței de muncă în agricultură a scăzut cu aproape 7 procente.

În ceea ce privește costul mediu brut lunar cu forța de muncă în agricultură, conform datelor Institutului Național de Statistică, a crescut până la 4.012 lei în 2019, comparativ cu 2011, care era 1.557 lei. Cu toate acestea, acesta este sub media județului Brașov vis-a-vis de celelalte sectoare economice, ocupând astfel locul al 21-lea după câștigul salarial mediu net în agricultură în clasamentul național al județelor României.

Exploatarea terenurilor agricole

Situat în centrul geografic al țării, județul Brașov se întinde pe o suprafață de 536.309 hectare, care reprezintă 2,3% din teritoriul țării. Relieful montan reprezintă aproape jumătate (45%) din suprafața totală a județului Brașov, apoi urmează cel deluros (podiș) pe 24% și depresionar, cu aspect de câmpie premontană pe 31% din suprafață (depresiunea Brașov și depresiunea Făgărașului).

În ceea ce privește regimul de proprietate a fondului funciar menționăm că din totalul de 536.309 ha a județului Brașov (2014), 384.360 ha se află în prorietate privată, ceea ce constituie circa 72%, reprezentând cota cea mai mică din Regiunea Centru, în timp ce județul Harghita deține 88% din fondul funciar în proprietate privată.

Totodată, cadastrarea terenurilor agricole în județul Brașov rămâne a fi un subiect actual pe agenda ANCPI. Cu toate că Programul național de cadastru și carte funciară 2015-2023 a stabilit prioritar înregistrarea terenurilor agricole până la finele anului 2020, activități în această direcție încă urmează. Din totalul de 9,54 milioane ha de terenuri agricole în România ce fac obiectul subvențiilor APIA, au fost înregistrate în sistemul integrat de cadastru și carte funciară 5,94 milioane ha (62,25%). Conform ANCPI în județil Brașov în perioada anilor 2005-2021 au fost înregistrate 25.816 imobile, comparativ cu județul Olt care are cele mai multe imobile înregistrate - 339.670. Din totalul de 3.181 UAT-uri din România au fost finalizate lucrări de înregistrare sistematică în 117 UAT-uri. Doar un singur UAT din județul Brașov a finalizat înregistrarea – Crizbav, altele 21 sunt cu lucrări în derulare.

În conformitate cu Raportul de activitate în anul 2019 a Direcției pentru Agricultură Județeană Brașov, suprafața fondului funciar al județului Brașov, pe categorii de folosință se prezintă astfel: suprafața neagricolă – 251.903 hectare sau 47% din suprafața totală a județului și 284.406 hectare sau 53% - suprafața agricolă.

Totodată, după modul de folosință la nivelul anului 2014 în urma datelor culese la Recensământul general agricol 2010, fondul funciar al județului Brașov, totalizează o suprafață

agricolă de 281.251 hectare, care reprezintă 1,9% din suprafața agricolă a țării și o suprafață arabilă de 120.528 hectare, reprezentând 1,3% din suprafața arabilă a țării.

Suprafața fondului agricol pe județele Regiunii Centru, anul 2014

	Total	Agricolă	Ponderea suprafeții agricole
Alba	624.157	323.131	51,80%
Brașov	536.309	281.251	52,40%
Covasna	370.980	185.939	50,10%
Harghita	663.890	395.393	59,60%
Mureș	671.388	411.131	61,20%
Sibiu	543.248	303.619	55,90%

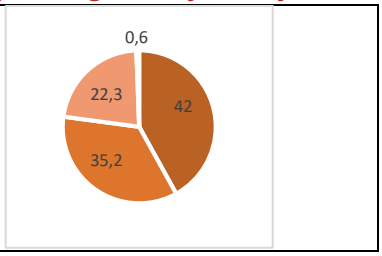
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Conform datelor furnizate de Direcția pentru Agricultură Județeană Brașov, în anul 2019, 26,35 ha din suprafețele terenurilor agricole au fost scoase din circuitul agricol.

Efectiv creșterea suprafeței agricole este cu 3.155 hectare și nu influențează considerabil cifrele prezentate de Institutul Național de Statistică prin Recensământul general agricol 2010 conform căruia, din suprafața totală a județului - 52,4% este suprafață agricolă. Această valoare este sub media națională unde suprafaţa agricolă este de 62% și totodată sub media la nivelul Regiunii Centru cu o valoare de 55,2%, unde cea mai mare suprafață arabilă o deține județul Mureș – 61,2% și cea mai mică suprafață județul Covasna – 50,1%.

Suprafaţa agricolă a judeţului Braşov, pe categorii de folosinţă, 2019

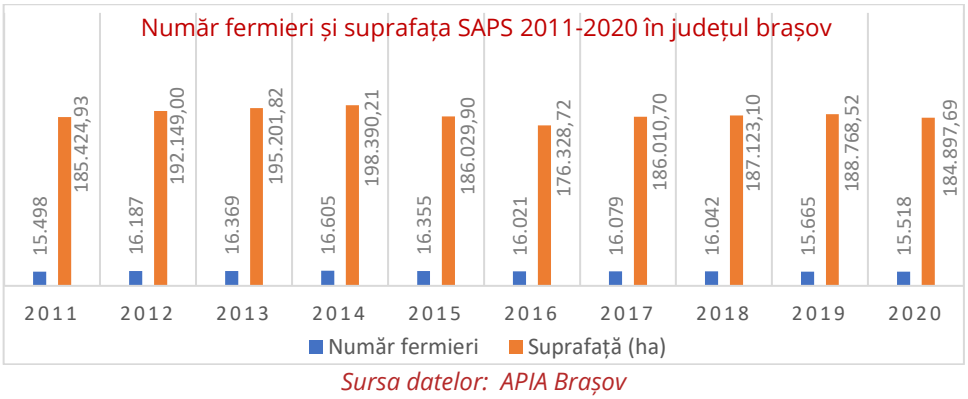
	Valori absolute (ha)	Pondere (%)
Suprafaţa agricolă	284.406	100
Din care:		
Arabil	119.406	42,0
Pășuni	100.082	35,2
Fânețe	63.331	22,3
Livezi și vii	1.587	0,6

Sursa datelor: Direcția pentru Agricultură Județeană Brașov

Din totalul suprafeței agricole, circa 57,5% este ocupată cu fânețe și pășuni, această pondere depăşeşte cu mult media acestor tipuri la nivel naţional.

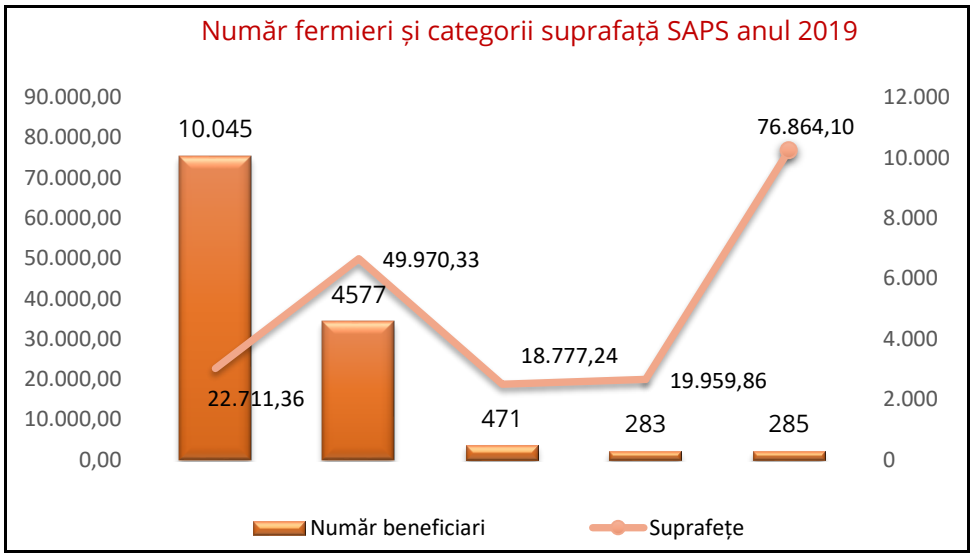
Totodată o mare parte a acestei suprafețe este arabilă și constituie circa 42% din suprafața totală.

Sursa datelor: APIA Brașov

Cu o medie de 0,5 ha teren agricol şi 0,2 ha teren arabil ce revin unui locuitor, judeţul Braşov se află printre judeţele cu condiţii reduse pentru practicarea agriculturii. Totodată datorită condiţiilor pedoclimatice judeţul Braşovul întruneşte condiţii favorabile pentru unele culturi de importanţă alimentară - cartoful, sfecla de zahar, culturile furajere, producţia de masă verde.

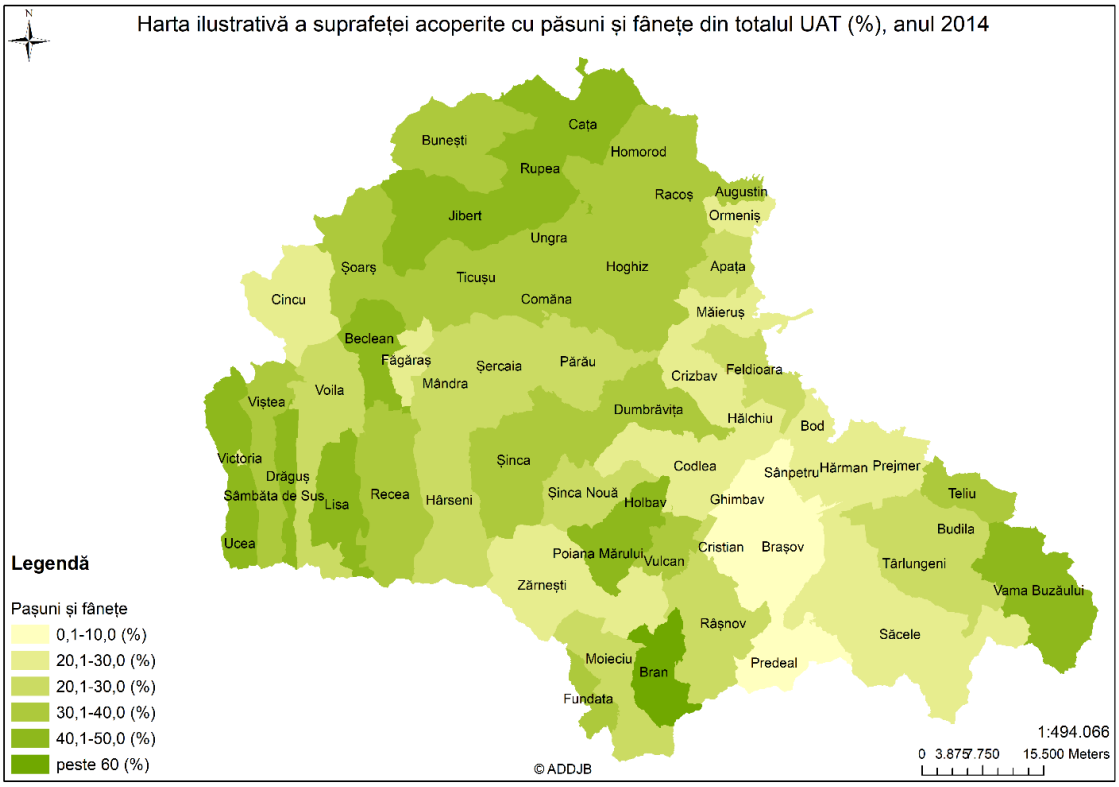
Numărul de ferme a înregistrat o creștere între anii 2011-2014 și o scădere în anii 2015-2020. Au existat fluctuații și la nivelul suprafețelor SAPS, în anul 2020 ajungând la un total de 184.897,69 ha, reprezentând 65% din suprafața totală de terenuri a județului Brașov.

Sursa datelor: Raport de activitate 2019 APIA Brașov

Luând ca referință datele din raportul de activitate APIA Brașov din anul 2019, în ceea ce privește numărul de fermieri pe categorii de suprafață, putem observa faptul că există o concentrare a exploatațiilor de până la 5 ha, în număr de 10.045 care exploatează o suprafață de 22.711,36 ha.

Suprafețe agricole în zonele județului Brașov.
Terenurile arabile, pășunile și fânețele sunt prezente în toate cele trei zone: Brașov, Făgăraș și Rupea.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

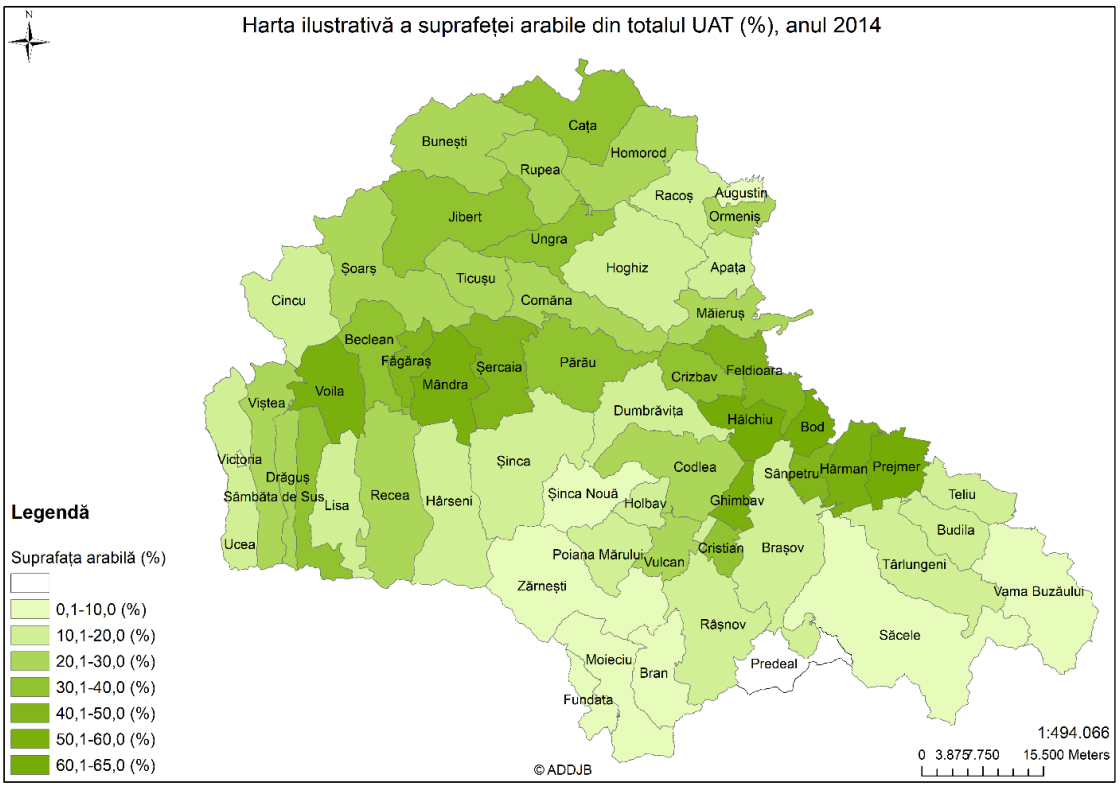
Fiecare zonă are specificul ei dat de ponderea diferită a categoriilor de teren. Ca suprafață totală agricolă, zona Făgăraș reprezintă cea mai mare parte (39%) din întreg teritoriul acordat agriculturii din județ. Tot aici gasim, conform APIA și suprafața cea mai mare a terenurilor arabile 46,3% și numărul cel mai mare de ferme (4.891), 99% dintre acestea fiind ferme mici cu o suprafață de teren < 50 ha.

Repartizarea suprafeței agricole pe cele trei zone – 2014

	Zona Brașov		Zona Făgăraș		Zona Rupea	
	ha	pondere	ha	pondere	ha	pondere
Pășuni	33.777	34,2%	33.921	31,2%	30.850	42%
Fânețe	23.004	23,3%	23.897	21,9%	13.935	18,9%
Livezi și vii	395	0,4%	700	0,6%	244	0,3%
Arabil	41.579	42,1%	50.394	46,3%	28.555	38,8%
Total suprafață	98.755	100%	108.912	100%	73.584	100%

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Deși apropiate ca pondere a tipurilor de teren ce formează suprafața agricolă, zona Rupea este caracterizată de întinderea mai mare a pășunilor (42%). Acest lucru tinde să favorizeze dezvoltarea activităților zootehnice, deși nu este fapt împlinit deoarece activitatea este susținută de doar 1.665 de ferme.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

În plan teritorial vedem că localitățile cu cele mai mari arii arabile se află în depresiunea Brașovului: Ghimbav, Prejmer, Bod, Hălchiu cu peste 60% din teritoriul UAT. Precum și cele din depresiunea Făgărașului amplasate de-a lungul Oltului: Șercaia, Mândra, Voila și altele.

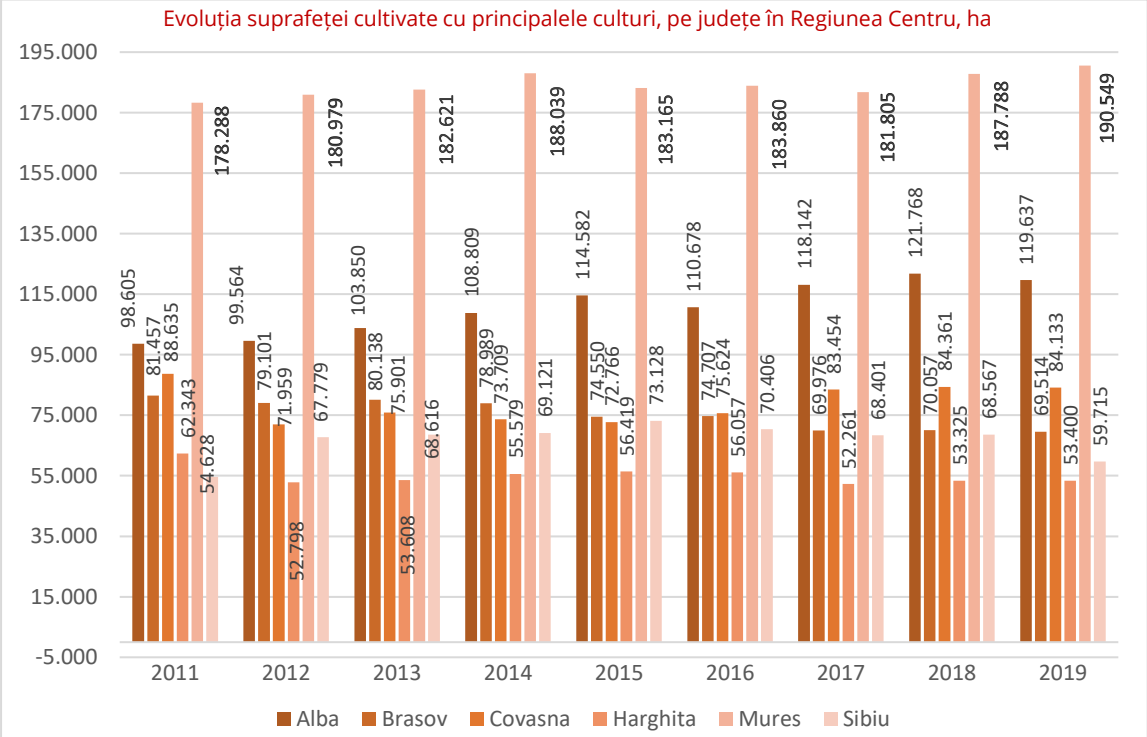
Producţia agricolă

Din cele de mai sus putem concluziona faptul că Brașovul reprezintă unul dintre județele cu o suprafață agricolă redusă, caracterizat printr-o climă rece și umedă, cu soluri slabe calitativ, care nu permit obținerea întregului sortiment de produse agricole necesare consumului populației.

Totuşi, datorită condiţiilor pedoclimatice Braşovul întruneşte zone cu potențial pentru unele culturi de importanţă alimentară, printre care menționăm cartoful, sfecla de zahăr, culturi furajere, producţia de masă verde. Un potențial foarte ridicat se înregistrează în domeniul creşterii animalelor și aici ne referim la ovine și păsări. O demonstrează, de altfel, și efectivele din aceste specii existente la finele anului 2019, care se cifrează la 413.518 capete ovine și 2.745.058 de păsări.

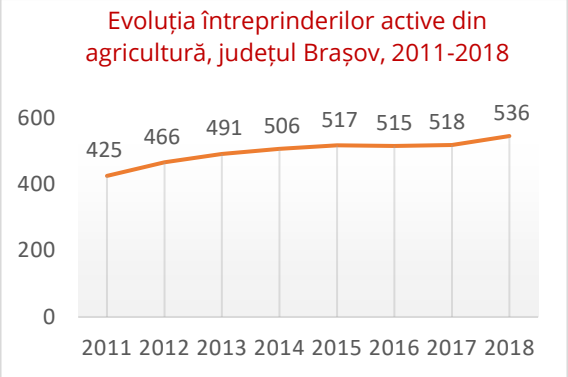
În anul 2019, conform datelor INS, Judeţul Braşov se remarcă prin producţia de sfeclă de zahăr, cartofi, de altfel în ierarhia naţională ocupă locul 6 la producţia de sfeclă de zahăr, iar la producţia de cartofi locul 8. Acesta deşi producţia este pe trend descendent. A crescut, în schimb producţia de porumb, rapiţă şi furaje verzi. A crescut suprafaţa cultivată cu plante uleioase şi a scăzut constant suprafaţa cultivată cu cartofi şi sfeclă de zahăr.

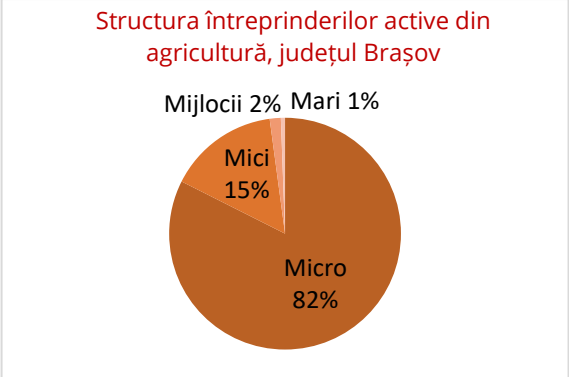
Conform datelor statistice, în intervalul 2011-2019, suprafaţa totală cultivată a judeţului Braşov a scăzut cu 14,6%, de la 81.457 ha la 69.514 ha. O asemenea situație, în scădere, înregistrează și județul Harghita din Regiunea Centru, iar pe de altă parte, cea mai mare creștere în această perioadă o cunosc județele Alba și Sibiu cu circa 20%.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Cu toate că suprafețele cultivate au scăzut ca suprafață, numărul de întreprinderi active din sectorul agricol, în aceeași perioadă de timp, se află în creștere, cu circa 22% de la 425 la 536 în 2018 și o cădere la 497 în 2019.

Sursa: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

Cea mai mare parte a acestora sunt întreprinderi cu până la 9 salariați și se prezintă ca micro-întreprinderi unde tradițional, forța de muncă este asigurată în cea mai mare parte din membrii familiilor gospodăriilor private. Numărului mediu de salariați se exprimă printr-o dinamică, de la 4.124 salariați în 2011 la cel mai mic, în perioada analizată – 3.871 salariați în 2020. Numărul maxim fiind atins în 2016 (4.467 salariați).

Analizând datele statistice din perioada 2011-2018, putem presupune că micșorarea numărului de salariați este compensat de mecanizarea agriculturii, caracterizată în primul rând de mărirea numărului mijloacelor mecanice din dotarea parcului de tractoare în 2018, precum şi a efectivului de maşini agricole principale. Tehnologiile moderne de producţie s-au axat în principal pe mecanizare, producătorii agricoli achiziționând în ultimii ani maşini, utilaje şi echipamente agricole performante.

Evoluția numărului de tractoare și mașini agricole principale din agricultură (la sfârșitul anului), județul Brașov

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Tractoare agricole fizice	4654	4704	4599	4559	4559	4559	4559	4634
Pluguri pentru tractor	3883	3716	3880	3945	3945	3945	3945	3950
Cultivatoare mecanice	1055	1060	1052	1052	1052	1052	1052	1052
Semanatori mecanice	1145	1086	1149	1179	1179	1179	1179	1179
Masini de stropit si prafuit cu tractiune mecanica	74	78	20	20	20	20	20	20
Combine autopropulsate pentru recoltat cereale	386	366	397	396	396	386	396	409
Combine autopropulsate pentru recoltat furaje	28	28	28	28	28	28	28	28
Combine si masini pentru recoltat cartofi	1060	1069	1060	1065	1065	1065	1065	1065
Prese pentru balotat paie si fan	387	346	415	442	442	442	442	442
Vindrovere pentru furaje	40	28	22	22	22	22	22	22

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

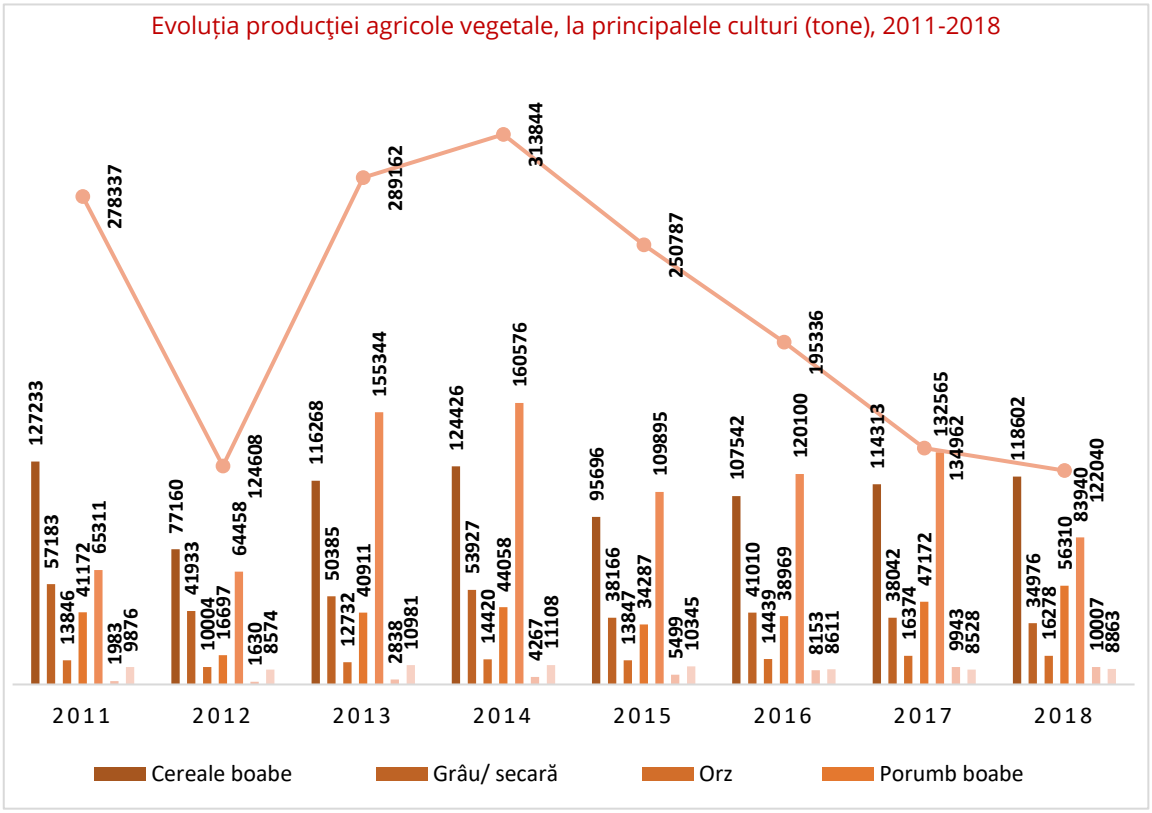
Astfel, în anul 2018 la suprafaţa arabilă ce revenea unui tractor, prin extinderea parcului, s-a ajuns la 26 ha/tractor. Din Raportul de activitate al Direcției pentru Agricultură Județeană Brașov (DAJ Brașov) pentru anul 2019 observăm că parcul de mașini și tractoare a rămas la numărul anului 2018, iar evoluția numerică a acestora nu cunoaște schimbări esențiale.

Parcul de mașini și tractoare din județul Brașov, anul 2019

Nr.	Mașini și utilaje agricole	Nr. utilaje	Încărcătura, ha/utilaj
1	Tractoare total	4.634	26
2	Combine	399	80
3	Pluguri	3.950	35
4	Grape cu disc	2.193	90
5	Semănători păioase	750	50
6	Semănători prășitoare	429	97
7	Mașini plantat cartofi	736	30
8	Mașini erbicidat	1.023	186

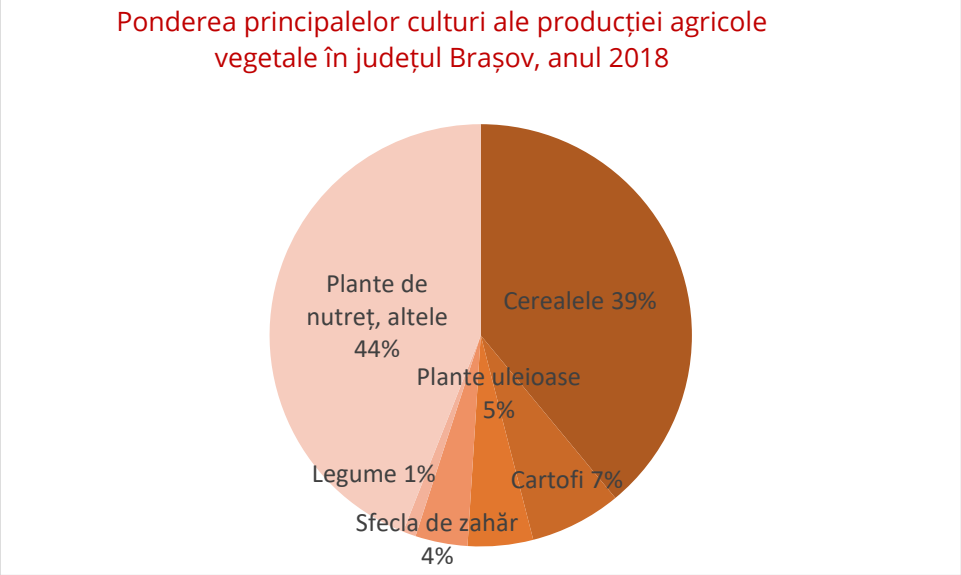
Sursa datelor: Direcția pentru Agricultură Județeană Brașov

Având în vedere trendul descendent la suprafaţa totală cultivată în județul Brașov, putem presupune că aceasta s-a reflectat în suprafeţele cultivate cu principalele culturi. Cele mai mari scăderi ca pondere fiind înregistrate la suprafeţele cultivate cu cartofi, grâu şi secară, cereale pentru boabe şi sfeclă de zahăr. Această scădere a dictat și scăderea volumului producției agricole vegetale la aceste culturi.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Ponderea principalelor culturi ale producției agricole vegetale în județul Brașov este dictată de destinația suprafețelor agricole analizate mai sus. Aceste cifre se definesc reciproc, având în vedere ponderea suprafețelor de terenuri agricole destinate pășunilor și cultivării de nutreț precum și suprafața terenului arabil.

Sursa: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

Conform aceluiași raport al DAJ Brașov, principalele culturi cu tradiție ce au condiții pedoclimatice favorabile dezvoltării în județul Braşov, însămânțate ca suprafață, recoltate şi producție obținută în anul 2019 sunt prezentate în următorul tabel.

Situația principalelor culturi însămânțate, a suprafețelor recoltate şi a producțiilor obținute în anul 2019

Nr. Crt.	Cultura	Suprafaţa însămânţată, ha	Suprafaţa recoltată, ha	Producţia medie, kg/ha	Producţia totală, tone
1	Grâu	15.360	15.360	4.477	68.766
2	Secară	460	460	2.283	1.050
3	Triticale	2.280	2.280	3.748	8.546
4	Orz	580	580	5.147	2.985
5	Orzoaică de primăvară	3.000	3.000	2.550	7.650
6	Ovăz	1.100	1.100	2.227	2.450
6	Porumb boabe	11.530	11.530	6.799	78.397
7	Mazăre	820	820	2.537	2.080
8	Floarea soarelui	495	495	2.808	1.390
9	Rapiță pentru ulei	3.615	3.615	3.629	13.120
10	Soia boabe	3.508	3.508	2.538	8.905
11	Sfeclă de zahăr	1.970	1.970	39.850	78.505
12	Cartof toamnă	2.900	2.900	24.003	69.610
13	Legume	710	710	14.008	9.946
14	Perene vechi şi noi (masă verde)	43.508	1.057.590	24.308	1.057.590
15	Porumb siloz	5.630	326.540	58.000	326.540
16	Păşuni naturale (masă verde)	100.082	850.697	8.500	850.697
17	Fâneţe naturale (masă verde)	63.331	732.820	11.571	732.820

Sursa datelor: Direcția pentru Agricultură Județeană Brașov

La nivelul anului 2020 exploatațiile erau în mare parte de tip individual, acestea gestionând și cea mai întinsă suprafață de teren agricol.

Una din caracteristicile agriculturii din județul Brașov o reprezintă agricultura de subzistență. Conform datelor APIA Brașov în perioada 2011-2020 terenurile cultivate de ferme de subzistență au scăzut cu aproximativ 0,2%.

Atât suprafața agricolă, cât și cea arabilă sunt extrem de fărâmițate urmare a constituirii și reconstituirii dreptului de proprietate ceea ce are implicaţii nefavorabile asupra utilizării eficiente a resurselor funciare. Suprafeţele cele mai mari sunt cultivate de către exploataţiile comerciale (S.C, S.A.) ce lucrează aproximativ 22 % din suprafața arabilă a județului.

Aceste exploataţii comerciale sunt în general bine înzestrate cu maşini și utilaje moderne și aplică o tehnologie mai potrivită pentru culturi. Dificultăţile pe care le întâmpină exploataţiile comerciale sunt legate de desfacerea producţiei – concurenţa produselor importate.

Slaba reprezentare a sectorului exploatării comerciale este cauzată, în special, de suprafragmentarea terenurilor. Această situație a produs dificultăți în încheierea tranzacțiilor necesare pentru exploatarea pe o suprafață optimă practicării unei agriculturi profitabile. Agricultura de pe parcele mici, fragmentate, asigură supraviețuirea pe termen scurt a celor care nu au alte surse de trai. Acest fenomen înseamnă menținerea sărăciei și constituie principalul obstacol la crearea unei economii de piață dezvoltate.

Un alt obstacol în transferul drepturilor de administrare a terenurilor de la persoanele fizice către cele juridice îl reprezintă nedefinitivarea procesului de împroprietărire. Multe dintre comunele judeţului Braşov nu au contractat servicii de topometrie pentru parcelarea terenurilor, etapă necesară pentru eliberarea titlurilor de proprietate.

Un alt factor care contribuie la siguranţa şi echilibrul producţiei agricole este utilizarea sistemelor de irigație. Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de irigații și suprafața agricolă irigată nu s-a modificat în timp, menținându-se la 2.653 ha la finalul anului 2019. Totodată a crescut cu 36,15%. cantitatea de îngrăşăminte naturale folosite în agricultură în perioada 2011-2019.

Trendul descendent al producției medii la ha se înregistrează la majoritatea culturilor, atât în ceea ce privește producția totală, cât și pe cea medie. Acest indicator evidențiază practicarea unei agriculturi neperformante în județul Brașov. Sunt necesare investiții masive, de la cultivarea plantelor și creșterea animalelor, până la desfacerea de produse autohtone, dar și o agricultură pe suprafețe mari și practicată cu tehnologie avansată pentru creșterea productivității.

Zootehnie și producție animală

Sectorul zootehnic este favorizat în judeţul Braşov de suprafeţele mari de teren acoperite cu pășuni şi fâneţe. Zootehnia judeţului este structurată pe două tipuri de exploataţii: exploataţii familiale şi exploataţii comerciale, cu un efectiv mai mare şi cu un grad diferit de modernizare.

Efectivele de animale în județul Brașov cunosc o dinamică numerică diferită a speciilor, astfel la bovine numărul cel mai mare a fost atins în 2014 (60.166), ulterior acest număr a suferit o serie de fluctuații, iar în cursul anului 2019 numărul acestora a înregistrat o scădere (56.832) comparativ cu anii analizați. Numărul porcinelor la fel se află în dinamică cu numărul cel mai mare în 2017 (107.989) și o scădere semnificativă în 2019 la (82.753), înregistrând cel mai mic număr din ultimii 9 ani. Totodată putem menționa că micșorarea numărului de porcine se datorează și unor temeri ai crescătorilor de animale apărute în urma creșterii de cazuri de infectare cu Pesta Porcină Africană în România, precum și lichidarea de focare identificate inclusiv în județul Brașov în anul 2019. Ovinele se află într-o creștere constantă pe întrega perioadă, astfel comparativ cu anul 2011, ovinele au înregistrat o creștere la număr cu 18.3%, iar caprinele au înregistrat o creștere în perioada 2011-2018 și o scădere cu 0,1% în 2019 față de 2018. În anul 2019, efectivul total de păsări a înregistrat o creștere cu 25,3% față de anul 2011.

Dinamica efectivelor de animale pe specii în județul Brașov, anii 2011-2019

	bovine	porcine	ovine	caprine	păsări
2011	58.341	84.013	337.867	15.416	2.050.032
2012	58.162	87.515	344.994	16.028	2.210.604
2013	59.052	88.979	351.923	16.777	2.471.388
2014	60.166	102.330	369.133	18.305	2.311.980
2015	59.801	106.139	372.430	18.672	2.459.588
2016	59.370	104.424	376.092	18.922	2.406.444
2017	58.470	107.989	386.745	19.625	2.323.416
2018	58.891	105.966	394.519	20.999	2.507.269
2019	56.832	82.753	413.518	20.960	2.745.058

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

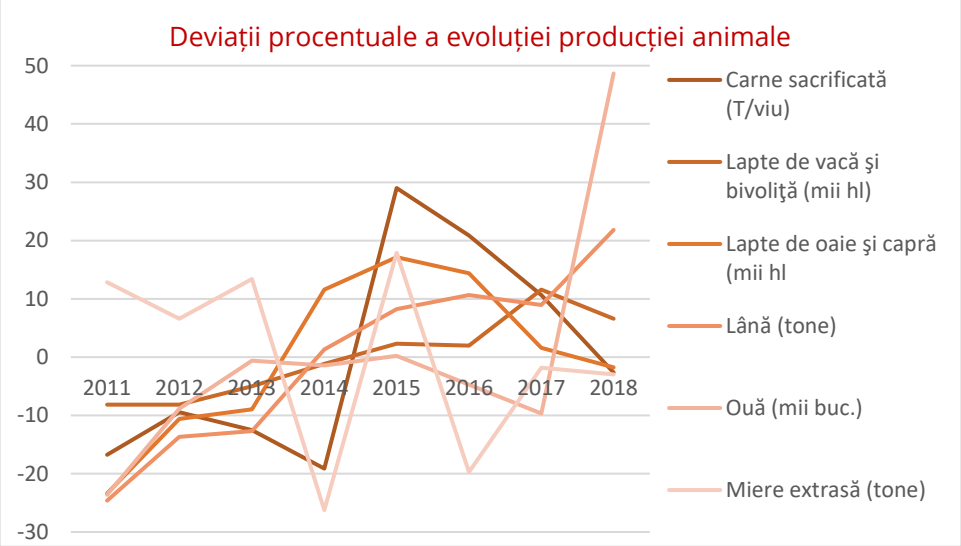
Producția animală a cunoscut, de asemenea, fluctuații semnificative, totodată fiind în strânsă legătură cu efectivele de animale. Creșterea și descreșterea numerică a principalelor specii de animale a bovinelor și porcinelor se reflectă în cifrele la carne sacrificată și lapte de vacă și bivoliță, iar numărul în creștere a ovinelor și caprinelor se reflectă în lapte de oaie și capră și lână.

Evoluția producției animale pe principalele produse în județul Brașov, anii 2011-2019

	Carne sacrificată	Lapte de vacă şi bivoliţă	Lapte de oaie şi capră	Lână	Ouă	Miere extrasă
	T/viu	mii hl	mii hl	tone	mii buc.	tone
2011	53303	1052	138	633	93	780
2012	57965	1052	161	725	111	737
2013	56016	1088	164	733	121	784
2014	51781	1132	201	851	120	510
2015	82592	1172	211	909	122	815
2016	77364	1168	206	929	116	555
2017	70831	1278	183	915	110	679
2018	62321	1221	177	1023	181	671
2019	57385	1294	194	1014	90	691

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Considerând producția medie pentru principalele produse enumerate în tabelul de mai sus, în intervalul 2011-2019, în figura ce urmează sunt prezentate deviațiile procentuale.

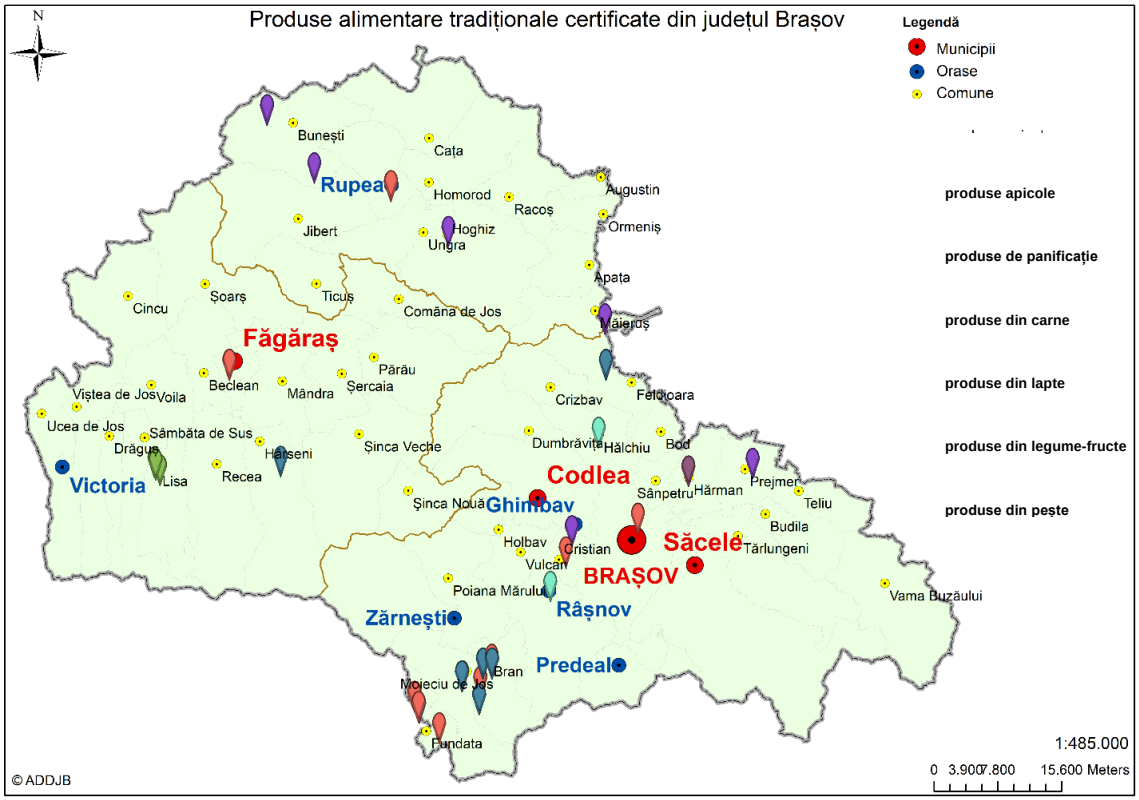
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Din tabelul de mai sus se pot observa următoarele: producția de miere extrasă înregistrează cele mai mari oscilații, astfel că dacă la nivelul anului 2014 (era de 510 tone) în scădere cu 26%

față de perioada anterioară, în anul 2016, s-au produs 555 tone mai puțin cu 20% față de producția medie de 691 tone. Producția de ouă a cunoscut o adevărată explozie în anul 2018 crescând la 181 mii bucăți, cu 49% față de media de 121 mii bucăți, care s-a realizat pe perioada anilor 2013-2015. Comparativ cu anul 2018, producția de ouă a suferit o scădere semnificativă în anul 2019 cu 50% față de anul precedent.

În privinţa producţiei de carne provenind din animale sacrificate, în anul 2019, judeţul Braşov se situează pe locul 5 la nivel naţional.

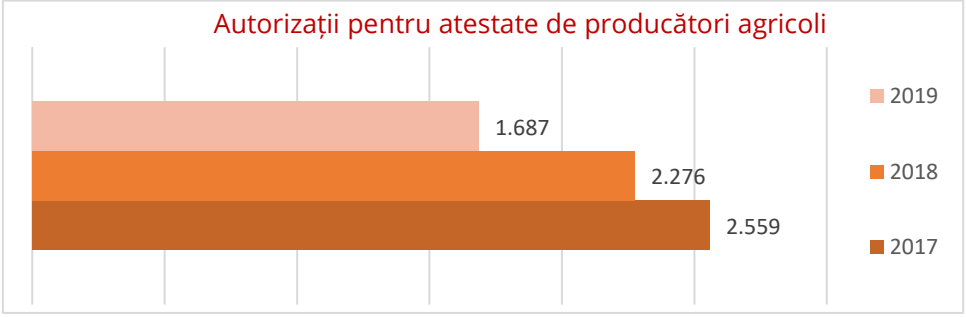
Bogata materie primă a producției agricole: carne, lapte, ouă altele, determină o diversitate de produse care se impun pe piață prin specificul locului, astfel conform Catalogului Produselor Alimentare Certificate (https://cpac.afir.info/) pus la dispoziție de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale din totalul de 523 produse certificate în cele șase județe ale Regiunii Centru, 181 sunt în județul Brașov.

Sursa datelor: Catalogul Produselor Alimentare Certificate, Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (https://cpac.afir.info/)

Cele mai multe produse alimentare tradiționale certificate sunt din carne (95), urmate din cele din lapte (59) mai puține de panificație, pește și apicole.

În perioada 2017-2019, conform Direcției pentru Agricultură Județeană Brașov, numărul de autorizații pentru atestate de producători agricoli este în scădere.

Sursa datelor: Direcția pentru Agricultură Județeană Brașov

Din anul 2015 până în anul 2019, conform DAJBV, numărul total de produse tradiționale atestate în județul Brașov a crescut de la 151 la 197 de produse atestate. Cele mai multe produse au fost înregistrate la categoria produse din carne - 95 de produse, urmate de produsele din lapte – 58 de produse, 7 din pește, 20 pâine și produse de panificație, 2 conserve fructe, corespunzând unui număr de 27 producători. Alături de acestea mai sunt atestate 1 produs consacrat, 5 produse montane, 2 produse protejate.

Potrivit Direcţiei pentru Agricultură Județeană Brașov, în anul 2019, sunt certificați pentru practicarea agriculturii ecologice 313 operatori-producători, 8 procesatori înregistrați, 92 de ferme înregistrate (albine), cu toate că potenţialul în această privinţă este mult mai mare.

Asociații, grupuri de producători și cooperative agricole

La nivelul județului Brașov, potrivit datelor de la Direcția pentru Agricultură Județeană Brașov, în anul 2019, sunt înregistrate 6 grupuri de producători, constituite în principal cu scopul de a valorifica în comun producția obținută. Una dintre acestea are ca obiect de activitate cultura cartofului, iar celălalte valorificarea producției de lapte și produse lactate, carne de ovine, carne de bovine, carne de pasăre și ouă.

De asemenea, funcționează o serie de asociații profesionale în domeniul creșterii bovinelor, ovinelor și caprinelor, cabalinelor, păsărilor de rasă, apiculturii, care au ca scop sprijinirea membrilor lor în valorificarea producției obținute, accesul la subvenții, etc.

Este necesară înființarea de grupuri de producători sau cooperative agricole care să cuprindă un număr cât mai mare de membri care produc pentru vânzare, aceştia beneficiind în acest fel de un acces mai bun la informaţie şi având posibilitatea să îşi valorifice produsele la preţuri mai avantajoase. Conform datelor înscrise pe site-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în anul 2020, în județul Brașov funcționează 40 de cooperative agricole.

Se impune construirea de noi unități de procesare a produselor agricole, în special unități de producere a bioetanolului, unități de morărit, producerea de furaje combinate, precum şi modernizarea celor existente.

Piscicultură

Datorită condițiilor pedo-climatice și de relief, pe lângă pescuitul amator și sportiv practicat pe râurile și bălțile neamenajate, s-au dezvoltat cinci mari societăți piscicole cu producții remarcabile de pește de calitate superioară. Specii precum păstrăv, crap, fitofag, știucă, somn și caras sunt valorificate atât ca proaspete, cât și sub formă de preparate specifice.

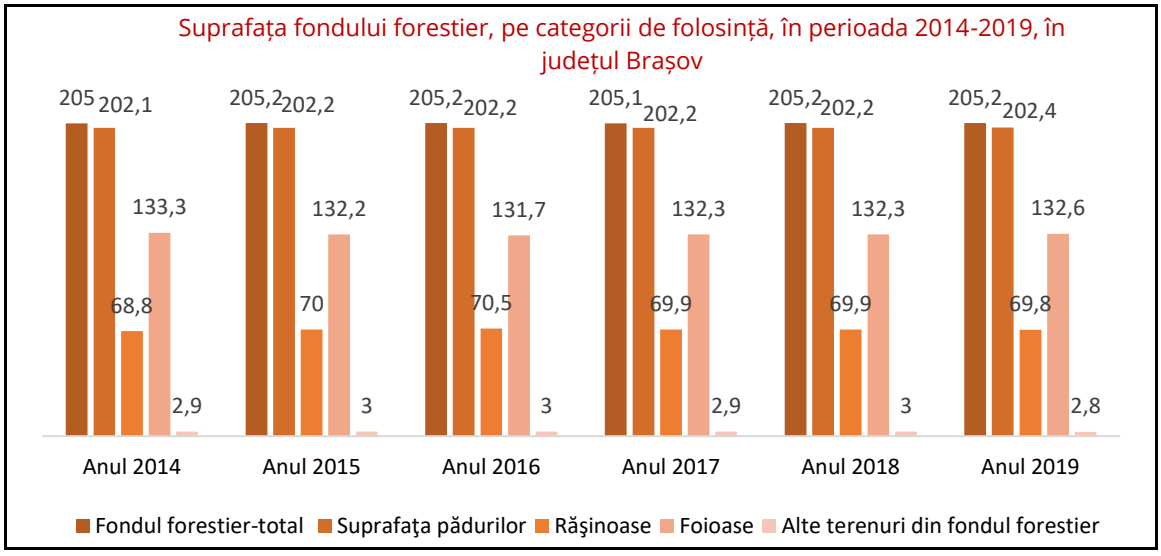
Deşi piscicultura are o pondere foarte mică în ansamblul activităţilor economice ale sectorului primar din judeţul Braşov, aceasta trebuie reconsiderată atunci când este privită în contextul activităţilor locale. În anul 2014, conform datelor statistice, în judeţul Braşov există 5.867 ha ape şi bălţi, ceea ce reprezintă aproximativ 1% din suprafaţa totală. Acumulările sunt deţinute de diverşi proprietari, ele fiind formate din bălţi, heleştee, iazuri şi lacuri de acumulare.

Silvicultură și industria lemnului

Fondul forestier şi componentele sale principale – pădurile şi alte terenuri acoperite cu vegetaţie forestieră, reprezintă o resursă naturală importantă a judeţului Braşov, atât din punct de vedere economic, prin exploatarea forestieră, vânatoare şi turism, cât şi din punct de vedere social datorită beneficiilor pe care prezenţa pădurii o aduce calităţii vieţii.

Geografic, pădurile din județul Brașov se află la interferența a trei mari unități natuarale, Carpații Orientali, Carpații Meridionali și Podișul Translivaniei. Această poziție a creat un amestec de tipuri de paduri, de la lunci cu șleau de luncă, dealuri cu șleau de deal, amestecuri de stejari cu fag sau fagete pure, spre pădurile de amestec de rășinoase cu fag, până la molidișurile pure și jnepenișurile de mare altitudine, din zonele înalte ale Munților Bucegi, Piatra Craiului și Făgăraș.

Fondul forestier al judeţului Braşov în conformitate cu INS, ocupă la sfârşitul anului 2019, o suprafaţă de 205,2 mii hectare, care reprezintă 38,8% din suprafaţa totală a judeţului Braşov, pe când suprafața fondului forestier al României în conformitate cu informațiile Asociației Forestierilor din România (ASFOR) în 2018 ocupă 28% din suprafața totală fiind în creștere continuă ultimii 15 ani[11] până la anul de referință. Suprafaţa fondului forestier în anul 2019 comparativ cu anul 2011, a înregistrat o ușoară creştere de aproximativ 0,4%, datorată în principal unor reamenajări de păşuni împădurite şi introducerea în fondul forestier a terenurilor degradate.

Sursa: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

În anul 2019, suprafaţa pădurilor reprezintă 98,5% din fondul forestier al judeţului Braşov, speciile de răşinoase acoperind 34,5% din totalul suprafeţei împădurite, iar speciile de foioase 65,5%.

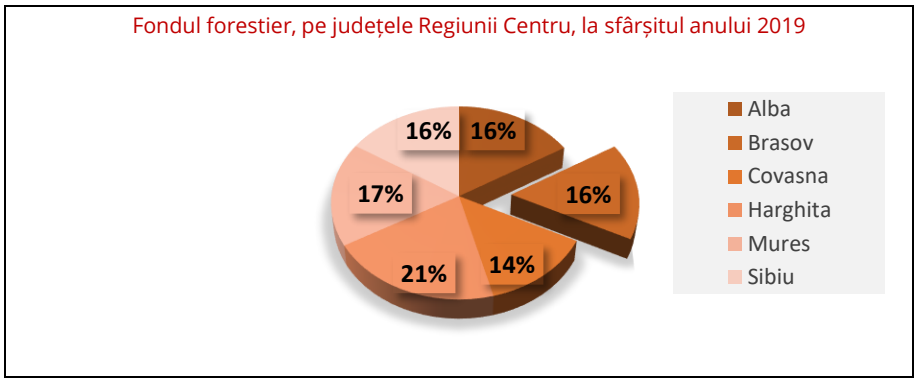
Suprafaţa fondului forestier, pe categorii de folosinţă, în anul 2019, în judeţul Braşov (în context naţional)

	Fond forestier	Păduri	din care:		Alte terenuri din fondul forestier
			Răşinoase	Foioase	
România	6.592,2	6.427,3	1.915	4.512,3	164,9
Macroregiunea 1	2.272,1	2.230,4	856,2	1.374,2	41,7
Regiunea Centru	1.270,2	1.248,4	548,7	699,7	21,8
Alba	206,9	202,4	69,6	132,8	4,5
Brașov	205,2	202,4	69,8	132,6	2,8
Covasna	171,4	169,8	63,6	106,2	1,6
Harghita	264,1	260,2	188,9	71,3	3,9
Mureș	220,7	214,1	82,1	132	6,6
Sibiu	201,9	199,5	74,7	124,8	2,4

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

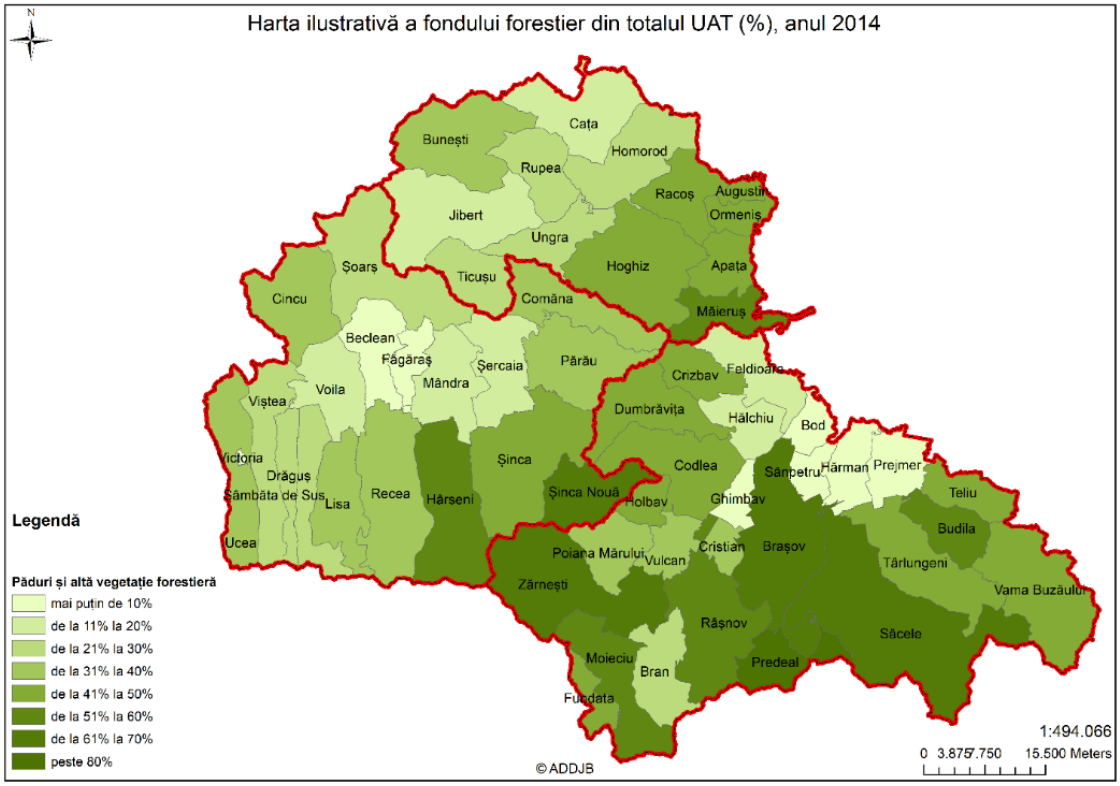
[11] România verde în 10 pași. Strategie aprobată de Consiliul Director al Asociației Forestierilor din România – ASFOR, din 15.05.2020. p. 9. https://asfor.ro/romania-verde/

Fondului forestier al judeţelor este în funcţie de relief şi climă. Judeţul Braşov ocupă locul al 15-lea la nivel naţional, după ponderea fondului forestier în suprafaţa judeţului.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Cele mai împădurite UAT-uri la nivelul anului 2014 sunt: Predeal cu peste 80%; Săcele, Brașov, Zărnești, Șinca Nouă cu peste 60%; Măieruș, Hârseni, Râșnov, Moieciu și Budila cu peste 50%.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Analiza datelor disponibile la nivel de județ privind structura proprietăţii fondului forestier din judeţul Braşov ne arată că pădurile și altă vegetație forestieră din proprietatea privată s-au micșorat de la 53% din suprafața totală la 43%.

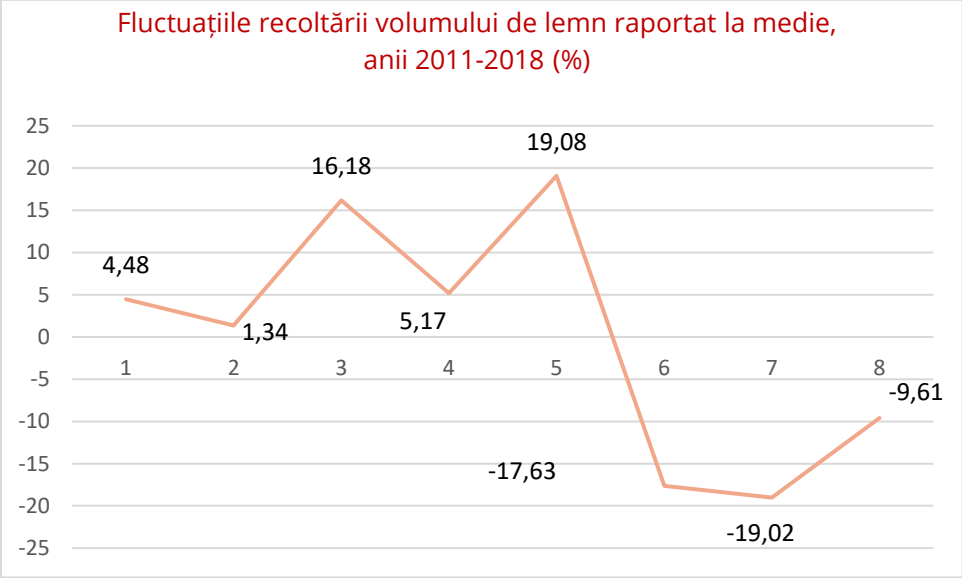
Suprăfața fondului funciar acoperit cu păduri și altă vegetație forestiera în județul Brașov, anii 2010-2014

	2010, ha	2011, ha	2012, ha	2013, ha	2014, ha
Total	210128	238195	196453	196453	206466
Proprietate privata	112170	104533	92472	92472	88717

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Totodată la nivel național tendința este inversă. Conform ASFOR, suprafaţa fondului forestier în proprietate privată are o tendinţă crescătoare, în defavoarea suprafeţei în proprietate publică, datorită continuării procesului de retrocedare a pădurilor. În anul 2018, proprietatea publică reprezinta 64,3% din suprafaţa totală a fondului forestier naţional, iar proprietatea privată reprezenta 35,7%, fiind administrată în cea mai mare parte de structurile silvice private (95,6%).[12]

În cifre economice, silvicultura prezintă interes prin volumul de lemn recoltat. Potrivit ASFOR în România se recoltează cca. 60% din creșterea pădurilor, comparativ cu o medie europeană de peste 60%.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Conform datelor furnizate de Institutul Naţional de Statistică, volumul de lemn recoltat în județul Brașov a cunoscut fluctuații cu valori ridicate peste media de 810 mii metri cubi (pe anii 2011-2019), astfel că în anii 2013 a crescut cu peste 16% și în 2015 cu peste 19% precum și valori mai mici decât media în anii 2016 (600 mii metri cubi) și 2017 (590 mii metri cubi). De altfel, această situație e identică cu tendința națională unde se atestă o creștere a recoltării volumului de lemn în 2019 față de 2018. Conform informațiilor disponibile pe pagina WEB a Direcției Silvice Brașov (DSV), în anul 2019, din fondul forestier proprietate publică (41.617ha) administrat de DSV, ceea ce constituie circa o cincime din fondul forestier al județului Brașov, a fost recoltat un volum de 53.3 mii metri cubi de masă lemnoasă.

În anul 2019, din volumul de masă lemnoasă recoltată, răşinoasele reprezentau 29%, fagul 48%, stejarul 11%, specii tari (salcâm, paltin, frasin, nuc, etc) 10% şi specii moi (tei, salcie, plop etc.) 2%.

[12] România verde în 10 pași. Strategie aprobată de Consiliul Director al Asociației Forestierilor din România – ASFOR, din 15.05.2020. p. 10. https://asfor.ro/romania-verde/

În anul 2019, în clasamentul naţional după volumul de masă lemnoasă recoltată, judeţul Braşov ocupă locul 8 după total volum de masă lemnoasă recoltată.

Cel mai mare volum de masă lemnoasă, în cadrul Regiunii Centru, s-a recoltat în judeţul Harghita, reprezentând 33% din total, urmat de judeţul Mureş (17%), Braşov (15%), Covasna (14%), Alba (11%) şi Sibiu (10%).

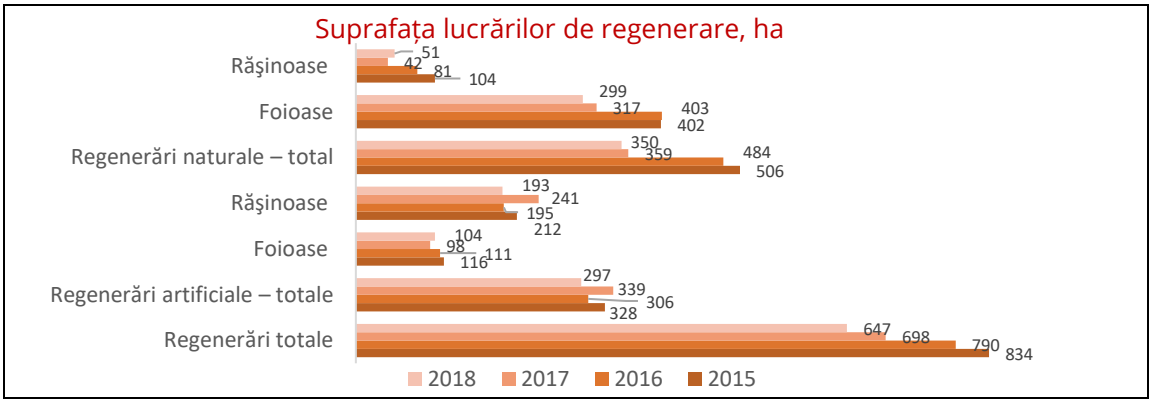
Ponderea suprafeţelor acoperite de păduri şi a volumului de masă lemnoasă recoltată, ale judeţelor Regiunii Centru în anul 2019, %

Total	Regiunea Centru	Alba	Braşov	Covasna	Harghita	Mureş	Sibiu
Suprafaţa pădurilor	100	16	16	14	21	17	16
Volumul de masă lemnoasă recoltat	100	11	15	14	33	17	10
Răşinoase							
Suprafaţa pădurilor	100	13	13	11	34	15	14
Volumul de masă lemnoasă recoltat	100	9	9	11	50	13	8
Foioase							
Suprafaţa pădurilor	100	19	19	15	10	19	18
Volumul de masă lemnoasă recoltat, din care:	100	12	21	17	16	21	13
Fag	100	12	22	19	18	20	9
Stejar	100	15	25	11	6	18	25
Specii tari	100	9	17	14	14	27	19
Specii moi	100	5	15	27	31	16	6

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

În judeţele Alba, Braşov şi Sibiu ponderea volumului de masă lemnoasă recoltată este mai mică decât ponderea suprafeţei pădurilor în Regiunea Centru.

În anul 2018, s-au efectuat în judeţul Braşov lucrări de regenerare pe 647 hectare, cu 147 hectare mai puţin faţă de anul 2015. Din totalul suprafeţelor supuse lucrărilor de regenerare a pădurilor, 45,9% au fost regenerări artificiale. În perioada analizată (2015-2018) se observă, scădere suprafeţelor supuse regenerărilor naturale şi a suprafeţelor cu regenerări artificiale, acestea din urmă rămânând cu o pondere mai mică în totalul suprafeţei regenerate.

Sursa: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

În anul 2018, suprafaţa regenerată cu specii de răşinoase a scăzut comparativ cu anul precedent cu 13,8%, iar suprafaţa regenerată cu specii de foioase a scăzut cu 2,9%. Din totalul suprafeţei regenerate artificial ponderea cea mai mare o reprezintă regenerarea realizată prin plantaţii cu puieţi din specii de răşinoase (65,0%), iar din totalul suprefeţei regenerate natural ponderea cea mai mare o reprezintă regenerarea realizată cu speci de foioase (85,4%).

Potrivit datelor Institutului Național de Statistică Brașov, cele mai mari suprafeţe pe care s-au efectuat regenerări artificiale, în cadrul Regiunii Centru, s-au înregistrat în judeţul Harghita

(39,4%), urmat de judeţul Sibiu (15,4%), Braşov (14,1%), Mureş (11,3%), Alba (10,2%) şi Covasna (9,6%).

Cele mai mari suprafeţe pe care s-au efectuat regenerări naturale, în cadrul Regiunii Centru, s-au înregistrat în judeţul Harghita (18,5%), urmat de judeţul Mureş (17,7%), Alba (17,0%), Sibiu (16,5%), Covasna(15,4%), Braşov(14,9%).

Volumul de masă lemnosă recoltată în judeţul Braşov, în anul 2019 comparativ cu anul 2011 a scăzut cu 15%, ocupând astfel în anul 2019 locul 10 în ierarhia naţională.

Accesul la finanțare

Accesul la finanțare reprezintă un element esențial pentru creşterea competitivităţii în sectorul agricol în județul Brașov.

Alocarea financiară din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), acordată României pentru implementarea Programului Naţional de Dezvoltare Rurală (PNDR) în perioada 2014-2020, a fost de 8,13 miliarde de euro, la care s-a adaugat contribuţia naţională de la bugetul de stat, în valoare de 1,31 miliarde de euro, astfel că toate fondurile aferente PNDR 2014-2020 s-au ridicat la 9,44 miliarde de euro.

Conform datelor existente pe site-ul www.afir.info, gradul de absorbție a fondurilor europene gestionate de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale la nivelul județului Brașov, în exercițiul financiar 2014-2020, a fost de 39,75 milioane euro.

Măsurile pentru care s-a alocat finanțare europeană în domeniul agricol la nivelul Județului Brașov:

Submăsura 4.1 "Investiţii în exploataţii agricole" la nivelul Jud. Brașov a avut o alocare financiară în valoare de aprox. 18 milioane euro reprezentând 2,18% din suma alocată la nivel național.

Submăsura 4.1a "Investiții în exploatații pomicole" la nivelul Jud. Brașov au fost contractate proiecte în valoare de aprox.7 milioane euro reprezentând 2,39% din suma alocată la nivel national.

Submăsura 4.2 "Sprijin pentru investiţii în procesarea/ marketingul produselor agricole" la nivelul Jud. Brașov a avut o alocare financiară în sumă totală de aprox. 6 milioane euro reprezentând 1,73% din suma alocată la nivel național.

Submăsura 4.2a "Investiţii în procesarea/marketingul produselor din sectorul pomicol" la nivelul Jud. Brașov au fost contractate proiecte în valoare de aprox. 737 mii euro reprezentând 2,08% din suma alocată la nivel national.

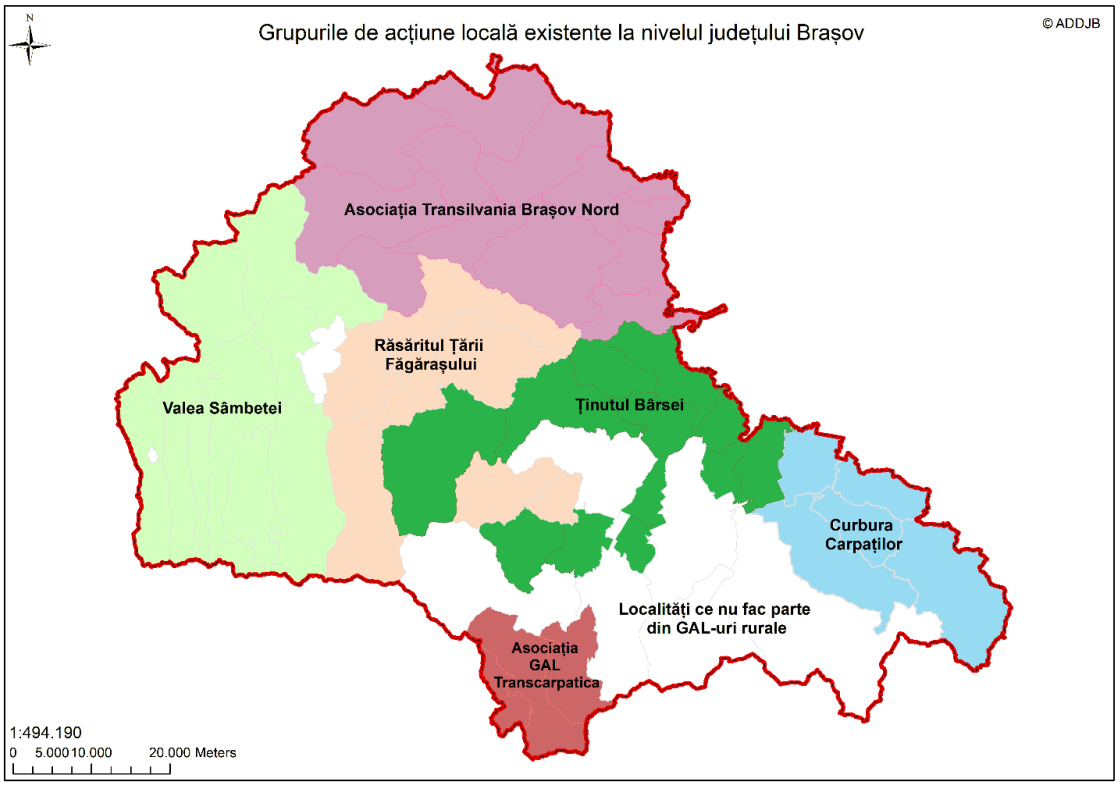
Submăsura 4.3 "Investiţii pentru dezvoltarea, modernizarea sau adaptarea infrastructurii agricole şi silvice - irigații" la nivelul județului Brașov au fost contractate proiecte în valoare de aprx. 4 milioane euro reprezentând 1,06% din suma alocată la nivel national.

Submăsura 6.1 "Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri" la nivelul Jud. Brașov au fost contractate proiecte în valoare de aprox. 2 milioane euro reprezentând 0,42% din suma alocată la nivel national.

Submăsura 6.3 "Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici" la nivelul Jud. Brașov au fost contractate proiecte în valoare de aprox. 435 mii euro reprezentând 0,18% din suma alocată la nivel national.

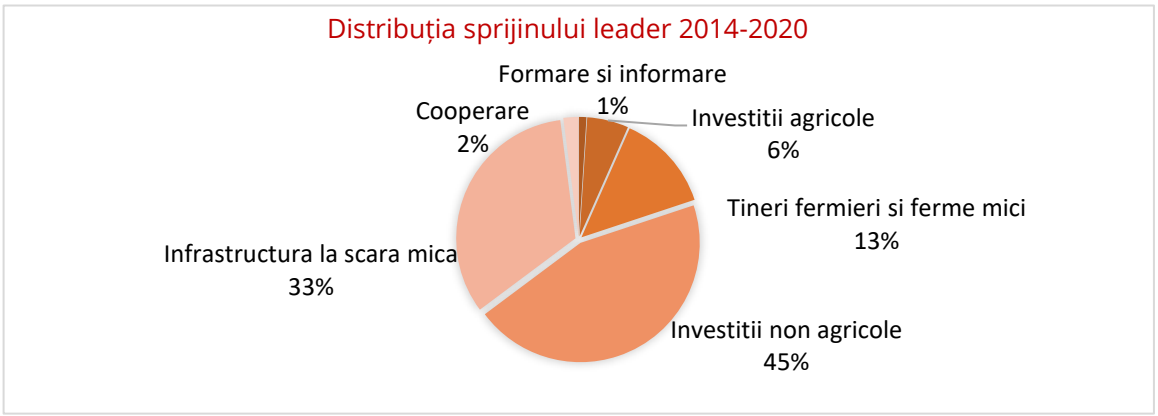
La nivelul județului Brașov este încurajată și sprijinită cooperarea între diverși actori și comunități rurale în cadrul unor acțiuni integrate vizând dezvoltare teritorială rurală, în special prin proiecte de tip ”Leader” care să răspundă nevoilor identificate la nivel local.

În perioada de programare 2014-2020, au fost selectate 6 SDL-uri care vor fi implementate de grupurile de acțiune locală (GAL), cu o valoare publică totală de aprox. 10 mil. euro, ceea ce reprezintă 30% din rata de absorbție a fondurilor europene prin PNDR 2014-2020 în județul Brașov. Acestea vizează dezvoltarea rurală integrată a unităților administrativ - teritoriale prin parteneriate de dezvoltare intercomunitară.

Sursa datelor: Prelucrare ADDJB

Grupurile de Acţiune Locală, formate prin axa LEADER a Programului Naţional de Dezvoltare Rurală (PNDR), sunt numeroase în judeţul Braşov, dovedind un interes crescut al mediului rural pentru atragerea fondurilor specifice nevoilor locale. Şase GAL-uri sunt înregistrate în judeţul Braşov, având majoritatea UAT membre pe teritoriul județului. Teritoriul acoperit de GAL-uri este de 4.130 km² și acoperă toată teritorialitatea județului Brașov. Acestea au facilitat

Sursa datelor: Gal-urile din Județul Brașov

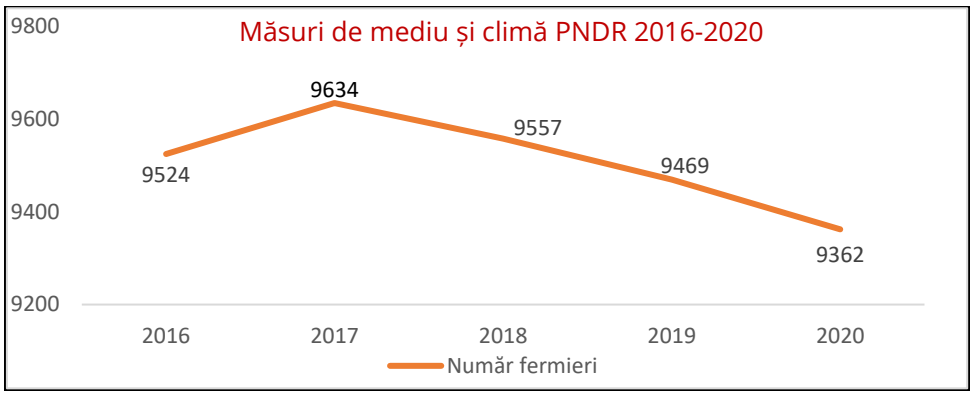
dezvoltarea rurală prin proiecte în valoare de circa 10 milioane euro în perioada anilor 2014-2020[13], 18% din această sumă fiind adresată masurilor de dezvoltare agricolă.

Prin PNDR 2014-2020, au fost contractate în cadrul apelurilor de selecție aferente măsurilor din Strategiile de Dezvoltare Locală (SDL) 197 de proiecte, cu plăți efectuate în valoare de aprox. 8,5 milioane euro, cea mai mare pondere fiind pe investițiile non agricole.

Conform datelor furnizate de APIA Brașov, cheltuielile cu subvențiile fermierilor au crescut cu aprox. 38 % în anul 2019 față de anul 2015.

In sectorul cresterii animalelor, numărul ajutoarelor de stat pentru ameliorarea raselor de animale in perioada 2016-2020 este in trend ascendent. Dacă în anul 2016 s-au acordat ajutoare pentru un număr de 11.333 de capete în valoare de 408.712,65 lei, în anul 2020 număr acestora a crescut exponențial (84.356 capete autorizate la plată în valoare de 3.074.291,48 lei).

În ceea ce priveşte biomasa, județul Brașov dispune de un potenţial ridicat, dar încă insuficient valorificat, atât în cadrul proceselor de producţie cât şi pentru creşterea bunăstării populaţiei rurale. Dacă în anul 2011 era 1 singur fermier care aplica pentru schema de plăți directe pe suprafață pentru culturi energetice, în anul 2020 numărul fermierilor care dezvoltă culturi energetice este în creștere, ajungând la 11 fermieri.

Sursa datelor: APIA Brașov

În perioada 2016-2020 se poate observa o scădere de aproximativ 2% a fermierilor care solicită plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrîngeri specifice. Această scădere este direct legată de capacitatea de producție scăzută a terenurilor agricole şi de costurile suplimentare pe care le implică menținerea activităților agricole în aceste zone, diminuându-se în acest fel riscul de abandon al activităților agricole.

[13] În baza rapoartelor de selecție a proiectelor publicate de GAL-uri pe paginile WEB.

Industria

Pornind de la ponderea celor cinci domenii de activitate, economia judeţului Braşov este determinată în primul rând după ponderea cifrei de afaceri de industrie, care cuprinde următoarele ramuri: Industria extractivă; Industria prelucrătoare; Producția și furnizarea de energie electrică și termică; gaze, apă caldă și aer condiționat; și Distribuția apei, salubritatea, gestionarea deșeurilor activități de decontaminare.

Dinamica ponderii ramurilor domeniului industrie în formarea cifrei de afaceri a județului Brașov, anii 2011-2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total industrie (%)	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Industria extractivă	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1
Industria prelucratoare	77,0	77,6	79,6	83,1	84,4	85,5	86,5	89,3	91,3
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	13,1	13,5	13,2	11,1	11,1	10,4	9,2	7,7	4,6
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare a terenurilor	9,4	8,5	7,0	5,6	4,2	3,9	4,1	2,8	4,1

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (e-Demos)

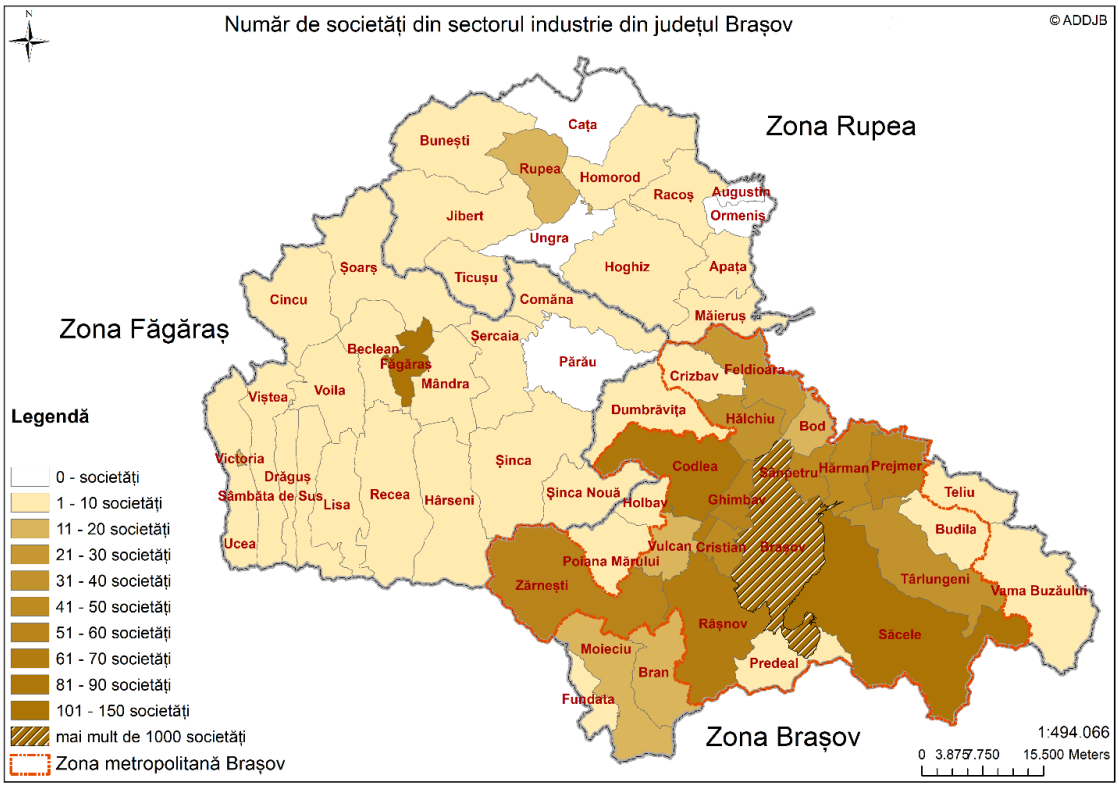
Analiza evoluției ponderii ramurilor din domeniul industrie ne prezintă o situație de creștere a cifrei de afaceri în ramura prelucrătoare a industriei de la 77% din cifra totală la 91,3%, pe când celelalte ramuri ale industriei vădit se micșorează.

Industria extractivă este reprezentată la nivel de județ de 23 de societăți, cele mai multe fiind concentrate în Brașov – 10 și Făgăraș – 4, celelalte câte două în Săcele și Racoș și alte localități câte una, cum ar fi în: Budila, Voila, Beclean, Hărman etc. În total acestea însumează în 2019 o cifră de afaceri de 34.450.472 lei și 564 de salariați.

La sfârşitul anului 2019 existau 2.059 întreprinderi active în domeniul industriei prelucrătoare, care realizau o cifră de afaceri de circa 24 miliarde lei, cu circa 33% mai mare comparativ cu anul 2011. Numărul mediu total de salariaţi din industrie în anul 2019 a fost de 52.779 de persoane.

Sub aspect teritorial, activitatea industrială a județului este concentrată în Zona metropolitană Brașov.

Astfel, cele mai multe, peste 1.000 de societăți se află în Municipiul Brașov sau peste 36%, iar în zona Metropolitană inclusiv cu cele din capitala județului 86,3% din numărul total. Din această repartizare reiese și faptul că municipiul Făgăraș și orașul Rupea pot fi considerate motoare de dezvoltare ale zonelor respective.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO, e-Demos)

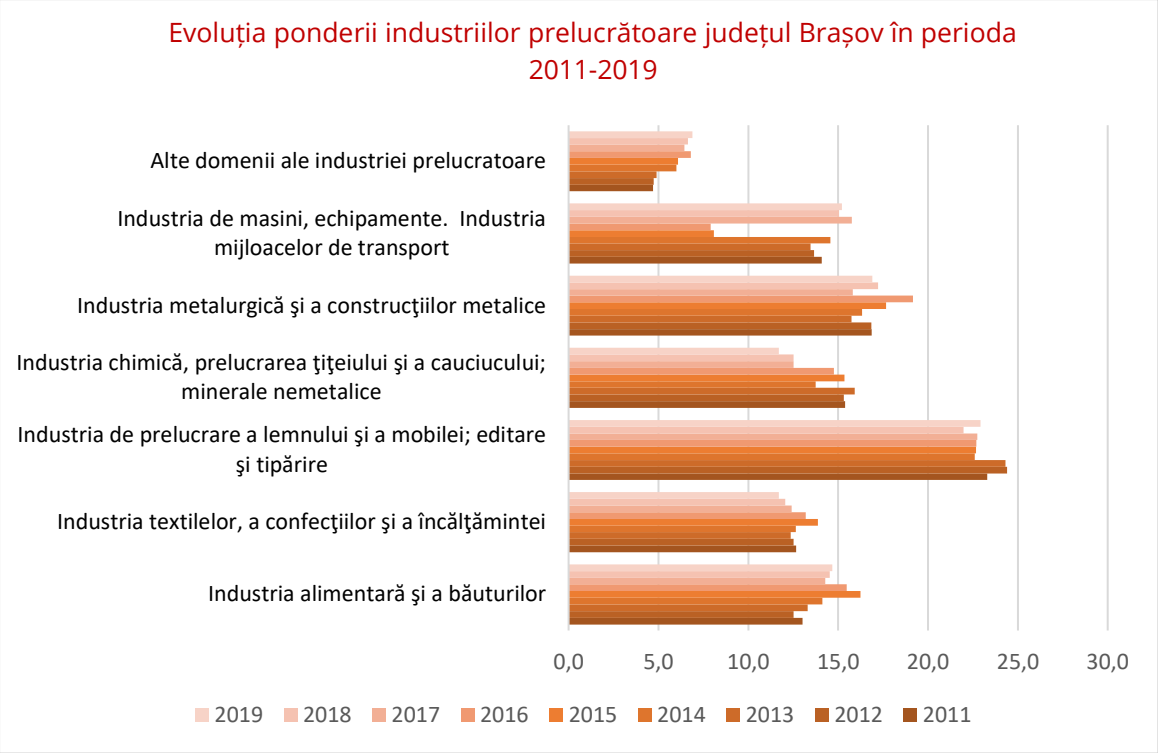
Schimbări majore în structura numărului total de societăți active din industria prelucrătoare în perioada 2011-2019 în județul Brașov nu sunt înregistrate. Observăm o majorare a ponderii întreprinderilor active în industria alimentară de la 13,0% la 14,7% și o descreștere a ponderii întreprinderilor acive din industria chimică, prelucrarea țițeiului și a cauciucului; minerale nemitalice de la 15,4% la 11,7%.

Evoluția ponderii numărului de întreprinderilor active din industria prelucrătoare, județul Brașov în perioda 2011-2019

Industria prelucrătoare (%), din care:	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total industria prelucrătoare	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Industria alimentară şi a băuturilor	13,0	12,5	13,3	14,1	16,2	15,5	14,3	14,5	14,7
Industria textilelor, a confecţiilor şi a încălţămintei	12,7	12,5	12,4	12,6	13,9	13,2	12,4	12,1	11,7
Industria de prelucrare a lemnului şi a mobilei; editare şi tipărire	23,3	24,4	24,3	22,6	22,7	22,7	22,7	22,0	22,9
Industria chimică, prelucrarea ţiţeiului şi a cauciucului; minerale nemetalice	15,4	15,3	15,9	13,7	15,4	14,8	12,5	12,5	11,7
Industria metalurgică şi a construcţiilor metalice	16,9	16,9	15,7	16,3	17,7	19,2	15,8	17,2	16,9
Industria de masini, echipamente. Industria mijloacelor de transport	14,1	13,7	13,5	14,6	8,1	7,9	15,8	15,0	15,2
Alte domenii ale industriei prelucratoare	4,7	4,7	4,9	6,0	6,1	6,8	6,4	6,6	6,9

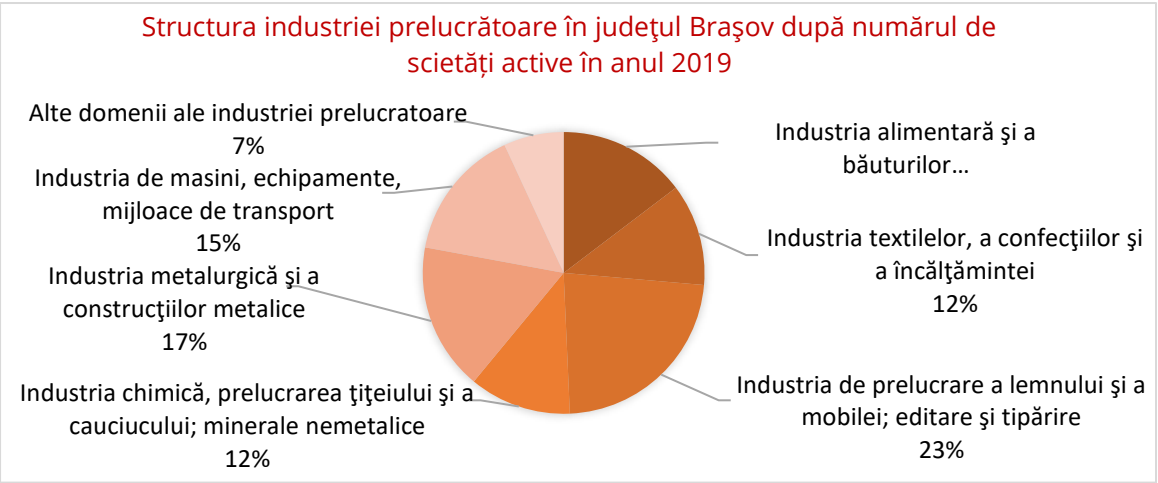
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO, e-Demos)

Ca și număr, unele industrii au înregistrat creștere a indicatorului cum ar fi industria alimentară şi a băuturilor și industria de mașini, a echipamentelor electrice și electronice, industria metalurgică şi a construcţiilor metalice, iar altele – descreștere: industria textilelor și confecțiilor și industria chimică.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO, e-Demos)

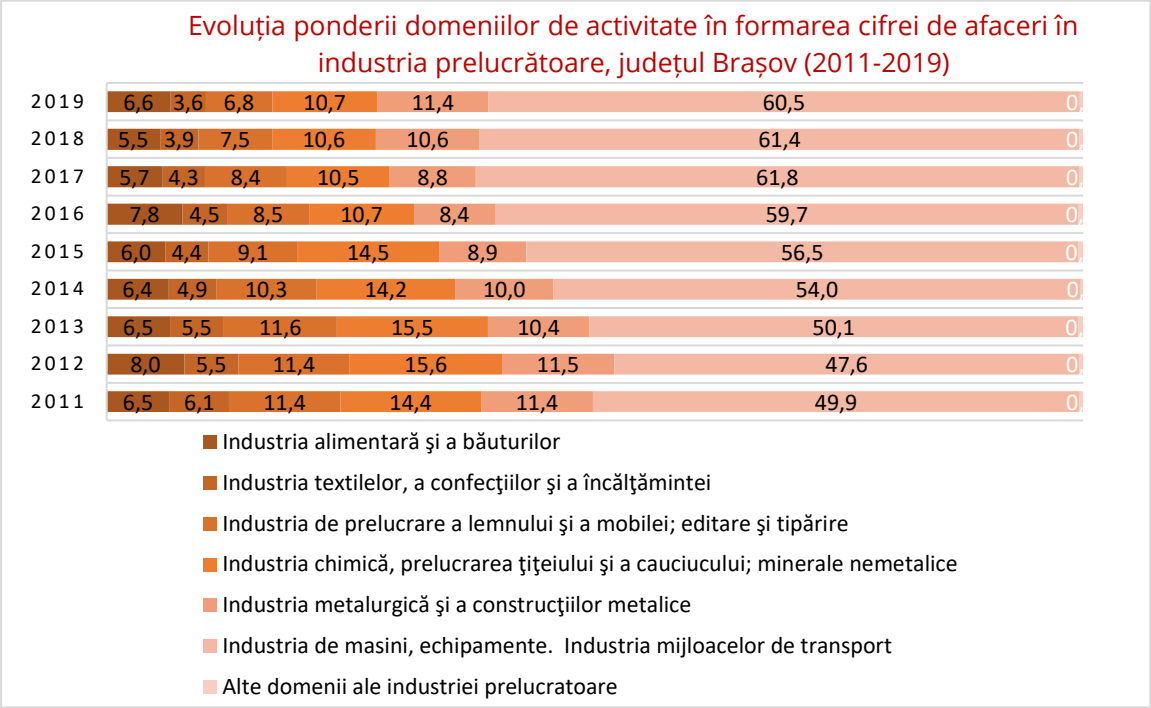
Din punctul de vedere al ponderii numărului întreprinderilor active, profilul industrial al județului Braşov în anul 2019 este determinat de industria de prelucrare a lemnului şi a mobilei în proporție de 23%, urmată de industria metalurgică și a construcțiilor metalice cu 17%, industria de maşini echipamente şi a mijloacelor de transport - 15%, industria alimentară și a băuturilor – 14%, precum și de industria chimică și industria textilelor cu câte - 12%.

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

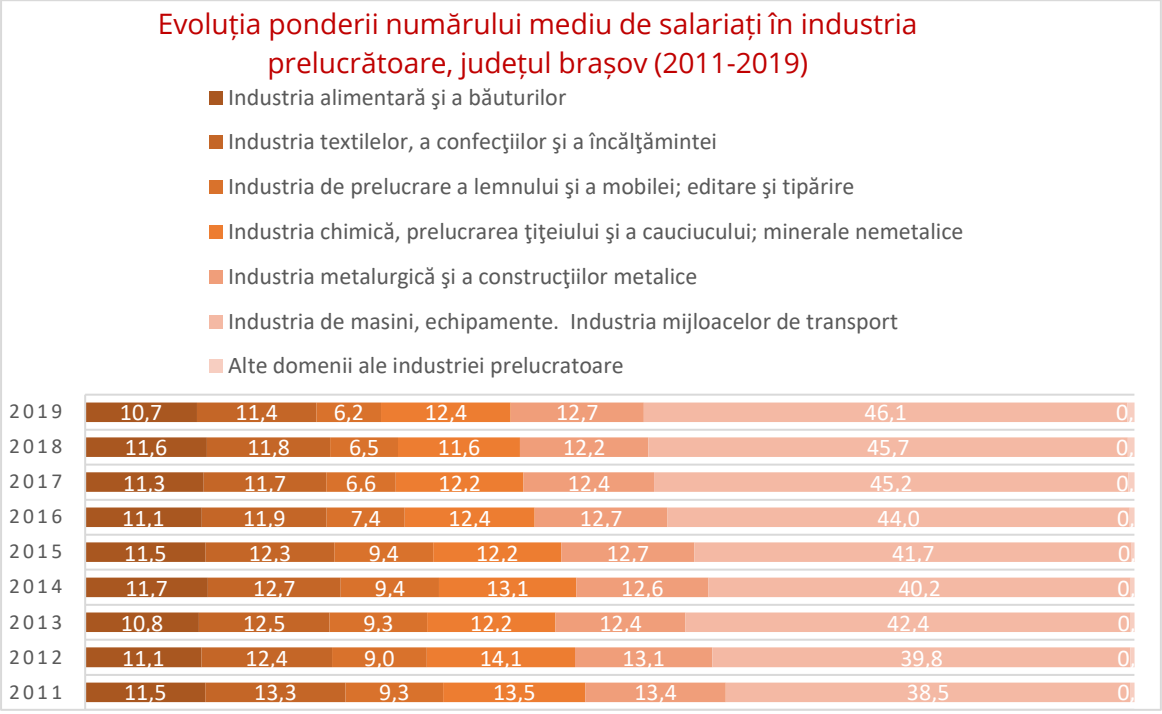
Cât privește analiza structurii cifrei de afaceri pe ramurile industriei prelucrătoare, observăm consolidarea industriei automotive în economia județului. Industria de masini, mijloacelor de transport și echipamente electrice/electronice a crescut constant cifra de afaceri în ultimii ani, iar ponderea acesteia a depășit 60% din totalul cifrei de afaceri în industria prelucrătoare.

Totodată această creștere însemnată se evidențiază pe fundalul descreșterii ponderii în formarea cifrei de afaceri a industriei prelucrării lemnului, chimică și textilelor și confecțiilor.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO, e-Demos)

Situație similară este înregistrată și la nivelul numărului mediu de salariați pe domenii de activitate. Astfel cei mai mulți salariați sunt în industria automotive și echipamente, cu o pondere de mai mult de 46%. De altfel este unica ramură a industriei prelucrătoare care cunoaște o creștere a numărului mediu de salariați, deoarece celelalte au micșorat constant această pondere.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO, e-Demos)

În context, chiar dacă numărul de societăți active din Industria de masini, echipamente și mijloacelor de transport s-a micșorat în raport cu celelalte domenii de activitate, industria automotive cunoaște o revenire în forță în profilul economic al județului. Industria automotive cuprinde atât numărul cel mai mare de salariați din sector cât și contribuie cel mai mult la formarea cifrei de afaceri.

În mare parte această stare se datorează micșorării costului forței de muncă în urma crizei economice din anul 2008 și investirea companiilor în special în procese manuale, cu nivel scăzut de complexitate și tehnologizare.[14]

În viziunea experților în domeniu există temeri privitor la sustenabilitatea activităților industriei automotive și menținerea nivelului actual de ocupare a forței de muncă, deoarece România servește în principal ca platformă de asamblare a unor produse concepute în și pentru statele din vest, actorii locali fiind în mare parte lipsiți de control asupra funcționării operațiunilor industriale.[15]

În contextul unor schimbări globale majore privind transformările semnificative a întregii producții industriale prin unificarea tehnologiilor digitale și a internetului cu industria convențională, considerăm necesară o intervenție în acest sens și identificarea unor repere privind dezvoltarea „Industriei 4.0" în Brașov. Beneficile majore ale „Industriei 4.0" legate de timp, cost, flexibilitate și integrare pot contribui substanțial la poziționarea industriei județene și competitivitatea acesteia atât în plan regional și național cât și european și internațional.

Evoluția ramurii producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, evidențiază o creștere a numărului de societăți în perioada anilor 2011 – 2014, urmat de o descreștere în 2015 și menținerea acestui număr relativ constant, având ca urmare o stabilizare a cifrei de afaceri în aceeași perioadă și scăderea treptată a numărului mediu de salariați, cel puțin în ultimii ani analizați.

Evoluția numărului de întreprinderi active, cifra de afaceri și numărului mediu de salariați în ramuara Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, județul Brașov

	Nr. societăți	Cifra de afaceri	Nr. mediu salariați
2011	26	1.586.296.544	1.762
2012	30	1.009.526.988	1.609
2013	44	1.085.259.303	1.608
2014	53	1.073.764.637	1.647
2015	43	1.238.908.573	1.616
2016	42	1.116.870.265	1.596
2017	39	1.216.242.764	1.570
2018	42	1.190.641.932	1.551
2019	33	1.203.588.226	1.431

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO, e-Demos)

Creșterea numărului de întreprinderi active de la 76 în 2011 la 91 în 2019 în ramura distribuția apei salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare a terenurilor, reprezintă o imagine de ansamblu de creștere a acestui sector în economia județului în perioada analizată.

[14] ȘTEFAN GUGA. Industria auto, încotro? Tendinţe globale, perspective periferice. 2018. p. 1. http://library.fes.de/pdf-files/bueros/bukarest/15195.pdf
[15] Ibidem

Evoluția numărului de întreprinderi active, cifrei de afaceri și numărului mediu de salariați în ramuara Distribuția apei; salubritatea, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare a terenurilor, județul Brașov

	Nr. societati	Cifra de afaceti	Nr. mediu salariati
2011	76	1.479.737.696	3.197
2012	79	1.475.871.545	3.417
2013	86	1.238.573.397	3.226
2014	83	1.022.661.485	3.355
2015	87	844.517.475	3.559
2016	84	821.338.091	3.482
2017	89	949.407.815	3.617
2018	92	955.635.017	3.624
2019	91	1.061.710.191	3.542

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO, e-Demos)

Pe de altă parte, îngrijorator este faptul că ceilalți doi indicatori legați de această ramură indică în fapt o scădere, respectiv: descreșterea continuă a cifrei de afaceri, până în anul 2016 și o treptată revenire spre anul 2019. În anul 2019 cifra de afaceri s-a micșorat cu circa 35% față de anul 2011. La fel și numărului mediu de salariați care s-a diminuat cu circa 13% în aceeași perioadă.

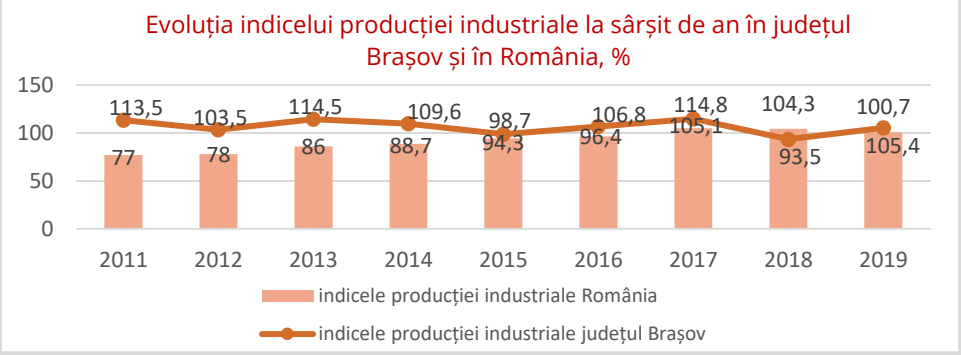
Analizate strict prin prisma indicatorilor financiari, nivelul cel mai înalt al productivității muncii, în anul 2019, în sectorul industrie s-a înregistrat în ramura producției și furnizării de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, care se egalează cu celelalte ramuri luate împreună. La polul opus, nivelul scăzut de productivitate se înregistrează în ramura extractivă.

Cifra de afaceri, numărul mediu de salariați și productivitatea muncii în ramurile industriei, la nivelul județului Brașov, în anul 2019

	Cifra de afaceri (mil. lei)	Nr. mediu salariați (nr.)	Productivitatea muncii (mii lei / salariat/an)
Industria extractivă	34.450.472	564	61.082
Industria prelucratoare	23.918.710.972	52.779	453.186
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	1.203.588.226	1.431	841.082
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare a terenurilor	1.061.710.191	3.542	299.749

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

Indicele producției industriale (IPI) identifică performanța evoluției volumului producției din industrie și face parte din categoria indicatorilor statistici pe termen scurt, de aceea pentru a generaliză evoluția acestua am preluat datele la sfârșit de an calendaristic.

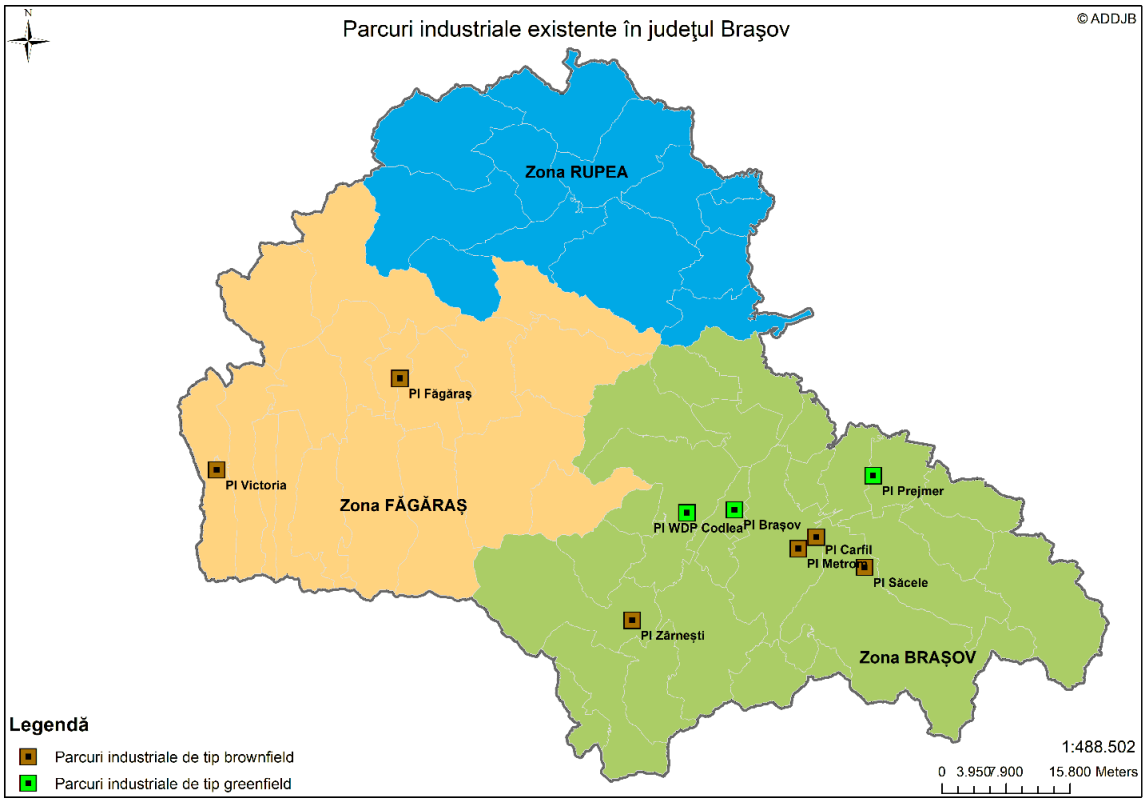

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO), Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

Până în anul 2017 la nivel de țară tendința de creștere a indicelui este una pronunțată, ceea ce nu putem spune despre acesta la nivelul județului, chiar dacă este cu valori mai inalte,

cunoaște fluctuații periodice. Pentru profilul industrial evident al județului, cu o cifră de afaceri înaltă în sectorul de producție, corelația dintre IPI și activitatea economică este suficient de apropiată ca să putem semnala performanțele Produsului Intern Brut județean.

Indicele producției industriale este printre puținii indicatori actualizați din punct de vedere statistic la finele anului 2020. Astfel conform Direcției Județene de Statistică Brașov, comparativ cu luna ianuarie 2020 la sârșit aceluiași an IPI a scăzut cu 10,0%, iar indicele productivității muncii în industrie a scăzut în aceeași perioadă (ianuarie – decembrei 2020) cu 6,9%.

Sursa datelor: Direcția Generală Administrație Publică. Realizare ADDJB

Privită prin prisma indicatorilor financiari, această scădere a IPI și IPM în industrie, are loc în primul rând din cauza micșorării cifrei de afaceri, pentru că numărul de salariați sa micșorat nesemnificativ.

Județul Brașov are una din cele mai mari densități ale parcurilor industriale din România și se află pe locul 3 după Prahova (15) și Cluj (11). Conform informațiilor difuzate de Direcția Generală Administrație Publică, în octombrie 2019 în Romînia erau 97 de parcuri industriale active. Din totalul de 11 parcuri industriale înființate în județul Brașov, doar 9 își continuă activitatea. Cele mai multe sunt concentrate în zona Brașov, de altfel zona cu cele mai multe societăți din sectorul industrie, iar zona Rupea nu înregistrează nici un parc industrial. Din cele 9 parcuri industriale active – 3 sunt de tip Greenfield, care au implicat construcții noi pe terenuri intacte și 6 – de tip Brownfield, amplasate în spații utilizate în scop industrial cu sau fără hale destinate producerii.

Totalul suprafețelor dedicate parcurilor industriale în județul Brașov constiuie circa 1/3 din suprafața totală a parcurilor industriale din Regiunea Centru. Totodată, cel mai mare parc industrial ce cuprinde o suprafață de 225 ha, care s-a dorit să fie deschis în cursul anului 2008 în județul Brașov, între localitățile Feldioara și Hălchiu cu acces direct la DN13, a rămas doar la stadiul declarativ, constituind în prezent doar zonă industrială declarată.

Parcuri industriale înființate și active în județul Brașov, 2019

Nr.	Denumire parc	Locație	Anul înființării	Tip	Situația actuală a parcului	Suprafață (Ha)
1.	Parcul Industrial Carfil	Brașov	2003	Brownfield	operațional	1,87
2.	Parcul Industrial Metrom	Brașov	2003	Brownfield	operațional	6,37
3.	Pro Roman Industrial Park	Brașov	2004	Brownfield	anulat 2019	104,5
4.	Parcul Industrial Făgăraș	Făgăraș	2004	Brownfield	operațional	10,017
5.	Parcul Industrial Zârnești	Zârnești	2004	Brownfield	operațional	46,2
6.	Parcul Industrial Victoria	Victoria	2004	Brownfield	în curs de amenajare	5,5
7.	Parcul Industrial Euro Land Vlădeni	Vlădeni	2005	Greenfield	anulat 2016	47,19
8.	Parcul Industrial Prejmer	Prejmer	2006	Greenfield	operațional	82,36
9.	Parcul Industrial Brașov, Ghimbav	Ghimbav	2007	Greenfield	operațional	29
10.	Parcul industrial WDP Codlea	Codlea	2013	Greenfield	operațional	13
11.	Parcul Industrial Săcele	Săcele		Brownfield	operațional	18,95

Sursa: Direcția Generală Administrație Publică

În cele mai mule cazuri, parcurile industriale de tip Brownfield sau dezvoltat pe vechile platforme industriale care au fost puse la dispoziția investitorilor. Totodată reeșind din cifra de afaceri dedusă în urma analizelor proprii[16], agenții eceonomici care activează în parcurile industriale au raportat ceva mai mult de 5 miliarde lei, ceea ce reprezintă circa 10% din cifra totală de afaceri a județului Brașov și peste 10 mii de angajați. Printre acești agenți economici fac parte companii din familii multinaționale cum ar fi: VITESCO TECHNOLOGIES, PREH, BENCHMARK etc.

Totodată cele mai multe multinaționale care își desfășoara activitate economică în județul Brașov au preferat să investească în propriile hale industriale. Lider în industria județului conform clasamentului organizat de Camera de Comerț și Industrie Brașov în baza rapoartelor financiare pentru anul 2019, rămâne a fi compania Autoliv, subsidiara gigantului suedez cu activități în domeniul elementelor de siguranță auto cu o cifră de afaceri de 3.899.389.767 lei. O altă companie, motor a industriei brașovene - Schaeffler a ocupat penultima treaptă a podiumului care a încheiat anul 2019 cu 2.558.868.569 lei, ultima firmă care a depășit pragul de un milliard de lei fiind cei de la Preh România cu 1.265.921.638 lei, controlați de chinezii de la Joyson. De altfel, tot cei de la Joyson mai au o companie în primele zece din Brașov – Joysonquin cu 580.585.693 lei.[17] Important e să menționăm că în primele 10 companii ale Brașovului, cinci sunt cu activitate în industria automotive: AUTOLIV ROMANIA SRL, SCHAEFFLER ROMANIA SRL, PREH ROMANIA SRL, STABILUS ROMANIA SRL, JOYSONQUIN AUTOMOTIVE SYSTEMS ROMANIA SRL, care cumulează peste 17.500 angajați ceea ce reprezintă circa 10% din numărul mediu de salariați.

La fel ca și parcurile industriale, competitivitatea economică este asigurată de clusterizarea economiei. În opinia mai multor experți exprimată în „Documentul de politică industrială a României, 2018", clustere de succes sunt prezente în diverse sectoare economice şi servicii: auto, industria lemnului, textile-confectii, industria agro-alimentara, turism, sănătate şi ştiinţe

[16] Analiza proprie a constat în studierea informațiilor disponibile în rapoartele de activitate ale Parcurilor industriale, listei agenților economici care activează în parcurile industriale și cifrei de afaceri raportate disponibilă pe platforma Lista firmelor din România – www.listafirme.ro

[17] Topul celor mai puternice companii din județul Brașov: Patru firme au avut business-uri de peste un miliard de lei în 2019. 25 septembrie 2020, Biz Brasov. https://www.bizbrasov.ro/2020/09/25/topul-celor-mai-puternice-companii-din-judetul-brasov-patru-firme-au-avut-business-uri-de-peste-un-miliard-de-lei-in-2019/

medicale, energii regenerabile, tehnologii generice esenţiale (KET), sectoare creative şi culturale, construcţii, tehnologia informaţiei şi comunicaţiilor, naval şi logistică.[18]

Conform datelor aceluiași document, în prezent, România are un număr de 72 de clustere, din care 42 sunt membre ale Asociației Clusterelor din România (CLUSTERO). Raportate la cele 42 culstere membre CLUSTERO, doar două sunt cu sediul în Brașov: ELECTRO TECHNICAL REGIONAL CLUSTER ETREC și CLUSTER FOR INNOVATION AND TECHNOLOGY – ALT BRASOV.

Inovarea, susținerea digitalizării întreprinderilor, stimularea asimilării tehnologiilor inteligente pe tot parcursul lanțurilor de valoare industriale, dezvoltarea întreprinderilor și internaționalizarea lor, sunt esențiale pentru o creștere economică inteligentă și durabilă în contextul „industry 4.0".

Această tendință privită prin toată complexitatea ei, ne sprijină tot mai mult pentru a susține inițiativa „digitalizării sectorului producător" cu atât mai mult pentru că județul Bralov este un județ cu tradiții industriale. Totodată un alt argument sunt prognozele pe termen lung a evoluției populației județului Brașov aflat în divergență cu numărul de întreprinderi aflat în creștere. Din inexistența unor date statistice confirmate privind procesul de implementare a dgitalizării producereii în județul Brașov, putem presupune că tendințele naționale sunt relevante și pentru județ. Astfel, conform Barometrului digitalizării companiilor din România 2020, 47% dintre companii au menționat că digitalizarea a avut deja o influență mare asupra afacerii lor, iar 53% sunt încrezătoare în legătură cu succesul digitalizării și consideră că au cunoștințele necesare pentru a naviga acest proces[19]. Totodată în cadrul aceluiași studiu, autorii susțin că, 50% dintre companiile de Producție Industrială, 48% dintre cele de Turism și 45% dintre cele de Energie și Utilități nu au un lider din top management desemnat pentru a gestiona dezvoltarea digitală[20], fapt care în opina noastră frânează procesul către noul nivel de performanță economică.

Analiza industriei judeţului Braşov din perspectiva structurii producţiei industriale, a principalelor ramuri industriale, precum şi a principalelor produse industriale realizate, permite evidenţierea următoarelor trăsături la nivelul anilor 2018 - 2019:

- în judeţ sunt prezente majoritatea ramurilor industriale. Unităţile industriale sunt amplasate, în general, în localitățile urbane;
- industria prelucrătoare deţine 91% din structura producţiei industriale a judeţului, înregistrând o creştere cu 14 procente faţă de anul 2011.
- industria de masini, mijloacelor de transport și echipamente electrice/electronice a crescut constant cifra de afaceri în ultimii ani, iar ponderea acesteia a depășit 60% din totalul cifrei de afaceri în industria prelucrătoare;
- unica ramură a industriei prelucrătoare care cunoaște o creștere a numărului mediu de salariați este industria automotive cu o pondere de mai mult de 45% din numărul total de slariați din industria prelucrătoare;
- producerea de energia electrică, termică, gazele şi apa, chiar dacă înregistrează un nivel înalt al productivității, efectiv egal cu celelalte ramuri luate împreună, ca și distribuția apei, gestionarea deșeurilor și decontaminarea terenurilor se diminuează continuu în ponderea ramurilor sectorului industrie în perioada 2011 – 2019;
- industria extractivă deține ponderea cea mai mică în formarea cifrei de afaceri din sector, dar înregistrează totuși o creștere a productivității muncii comparativ cu acum un deceniu, motivul fiind diminuarea numărului mediu de salariați (-35%).

[18] Doina Turcu, Florentina Ionescu, Cornelia Muraru Ionel, alții. Document de politică industrială a României.2018. p. 26. http://www.economie.gov.ro/images/politici-industriale/SIPOCA7/Document%20de%20Politica%20Industriala% 20a%20Romaniei.pdf

[19] Barometrul digitalizării în companiile din România 2020. https://valoria.ro/portfolio/barometrul-digitalizarii-in-companiile-din-romania-2020/

[20] Pana unde a ajuns digitalizarea industriilor din Romania. https://valoria.ro/blog/pana-unde-a-ajuns-digitalizarea-industriilor-din-romania/

Construcții

Domeniul construcții ca activitate economică, este unul dinamic aflat în creștere din punct de vedere al valorilor indicatorilor de dezvoltare. Piața imobiliară aflată în ascensiune în județul Brașov este dictată și de o activitate mai avansată a diferitor indicator din acest segment.

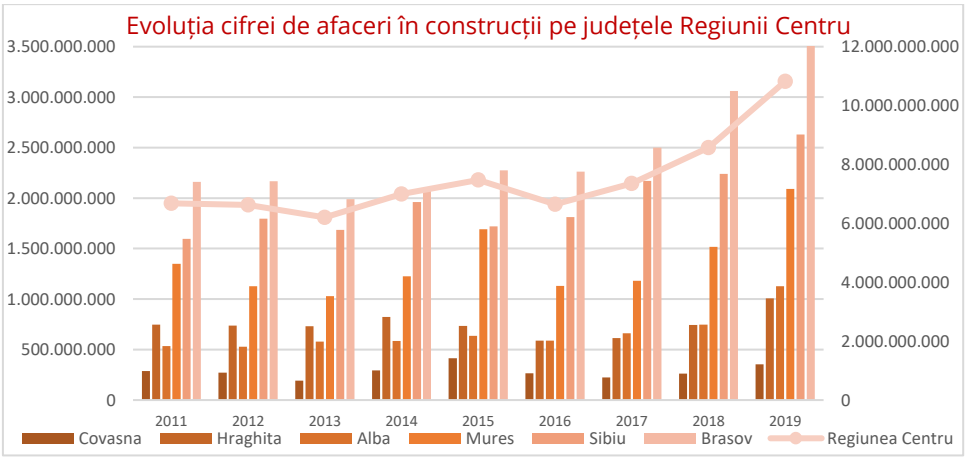
Evoluția numărului de întreprinderi active, cifrei de afaceri și numărului mediu de salariați în ramura Construcții, județul Brașov

	Nr. societăți	Cifra de afaceri	Nr. mediu salariați
2011	1.602	2.161.230.316	12.343
2012	1.658	2.166.483.087	12.647
2013	1.732	1.988.650.785	12.096
2014	1.807	2.106.361.277	11.469
2015	1.828	2.273.918.864	11.537
2016	1.919	2.260.966.347	11.617
2017	2.113	2.499.357.068	12.159
2018	2.238	3.060.993.369	12.280
2019	2.318	3.611.297.923	13.155

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO, e-Demos)

În anul 2019 această activitate era realiză de 2.318 întreprinderi active cu 13.155 de salariați care realizau o cifiă de afaceri de 3.611.297.923 lei. Dacă numărul de salariați în perioada analizată se prezintă relativ constant cu o creștere de circa 6%, atunci numărul întreprinderilor active a crescut cu circa 30% de la 1.602 în anul 2011 la 2.318 în anul 2019, iar cifra de afaceri sa majorat cu circa 40% în aceeași perioadă.

În comparație cu celelalte județe ale Regiunii Centru, județul Brașov contribuie cu circa o treime la formarea cifrei de afaceri și prezintă o linie în ascensiune privind creșterea acestui indicator, ceea ce nu putem spune despre județul Mureș sau Hraghita.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (e-Demos)

Privită această creștere a secotrului prin prisma autorizațiilor de construcții eliberate de autoritățile locale observăm că cel puțin numărul celor pentru clădiri au crescut în perioada analizată cu circa 20%, dar curba în creștere se suprapune în mod special pe perioada anilor 2016-2019. În pofida acestei creșteri, statistica județeană a înregistrat o descreștere a numărului de autorizații eliberate la sârșitul anului 2020. Astfel în luna decembrie 2020 față de decembrie 2019 numărul autorizațiilor de construire pentru clădiri rezidențiale a scăzut cu 18,8% iar pentru clădirele rezidențaile autorizate a scăzut cu 92,0%. În conformitate cu DJSBV,

județul Brașov în luna decembrie 2020 se situează în clasamenttul descrescător pe țară al județelor - pe locul 16, după numărul de autorizații de construire pentru clădiri rezidențiale eliberate. Această descreștere a numărului de autorizații fără îndoială va stopa ritmul rapid de creștere al construcțiilor și totodată în termen mediu poate să coboare și ceilalți indicatori cum ar fi cifra de afaceri, numărul de salariați și inclusiv numărul societăților economice.

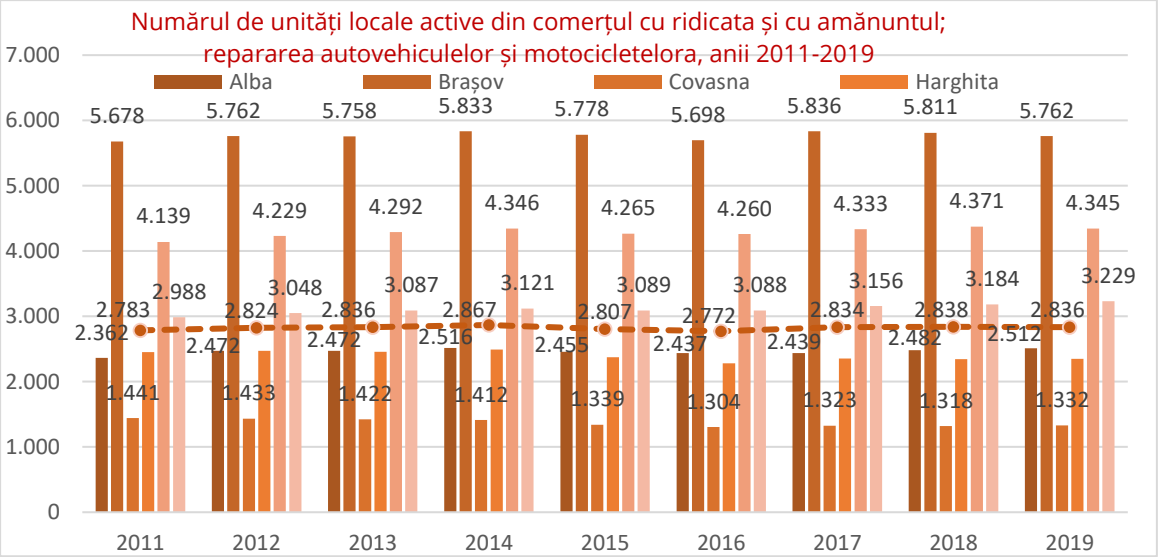
Comerțul

Comerțul reprezenta una din activitățile principale a business-ului brașovean și se poziționează pe locul doi din perspectiva contribuției sale la dezvoltarea economică a județului.

În anul 2019, sectorul cuprindea în total 5.422 societăți și 28.442 de salariați asigurau funcționarea acestuia. Totodată cea mai înaltă valoare a numărului de societăți este înregistrat în cursul anului 2014 – 5.555, ceea ce constituia circa 30% din numărul total al societăților din sectorul comerțului din Regiunea Centru.

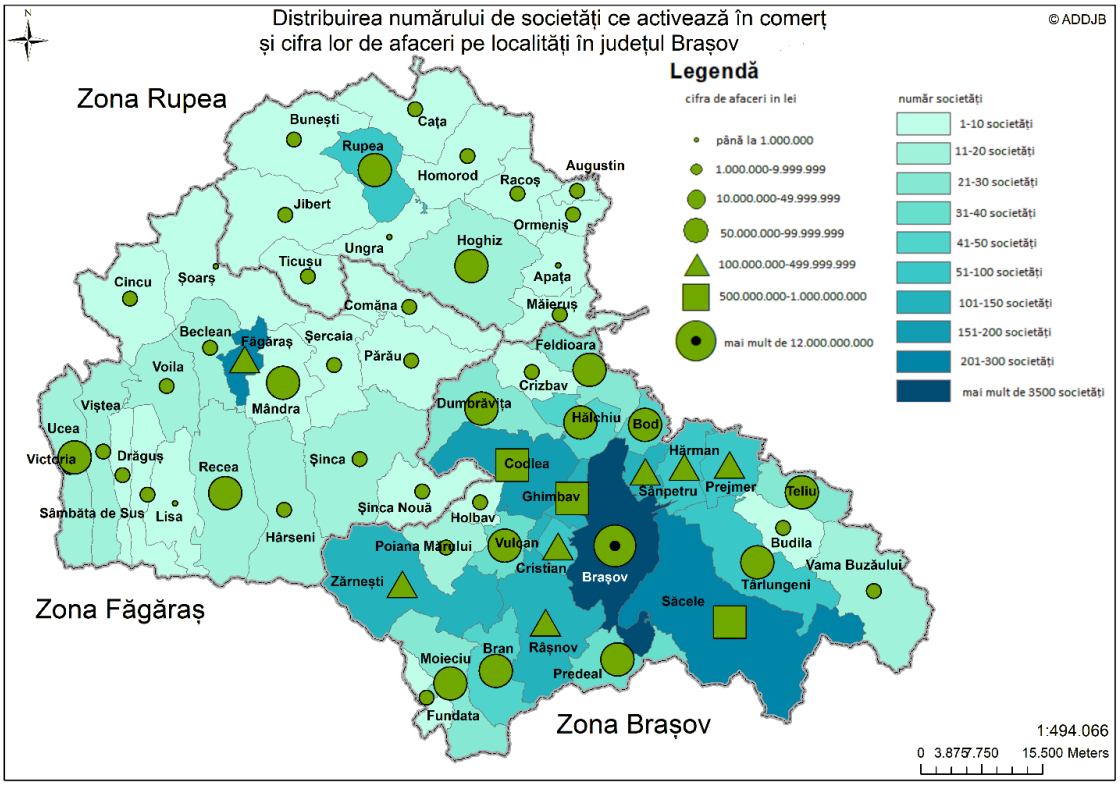
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

În comparație cu numărul mediu de unități locale active ale Regiunii Centru, numărul înregistrat în județul Brașov este efectiv dublu. Acesta se determină de mai mulți factori cum

ar fi numărul populației, numărul de salariați precum și veniturile acestora reflectată ulterior în cifra de afaceri a comerțului.

Sub aspect teritorial, circa 60% din numărul total de societăți din sectorul comerțului sunt concentrate în municipiul Brașov, zona Brașov fiind și cea care deține numărul cel mai mare de societăți din sectorul comerțului. La polul opus se află Nordul zonei Făgăraș și zona Rupea, unde cele mai multe localități nu au nici 10 societăți comerciale.

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

Evoluţia de ansamblu a cifrei de afaceri din comerț (pentru 2011 - 2019) reprezintă o creștere continuă ca și la celelate domenii de activitate economică pornind de la 12.491.993.677 lei în 2011 și încheind anul 2019 cu 17.405.566.827 lei, dar sa micșorat constant în ponderea formării cifrei de afaceri a economiei județului. Astfel, în anul 2011 comerțul avea o podere de 37,9 la sută pe când în 2019 sa micșorat până la 30,1%, cedând în mare pate industriei și domeniului servicii.

În conformitate cu cifrele brute prezentate de DJSBV, în perioada ianuarie – decembrie 2020, volumul cifrei de afaceri din comerțul cu autovehicule și motociclete, întreținerea și repararea acetora a scăzut cu 32,0%. La fel a scăzut cu 8,1% volumul cifrei de afaceri din comerțul cu amănuntul, totodată se observă o creștere cu 1,3% în aceeași perioadă a volumului cifrei de afaceri din comerțul cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovhicule și motociclete). Aceste fluctuații se datorează în special sistării activităților sectorului HORECA și centrelor comerciale pe perioada stărilor de urgență din anul 2020.

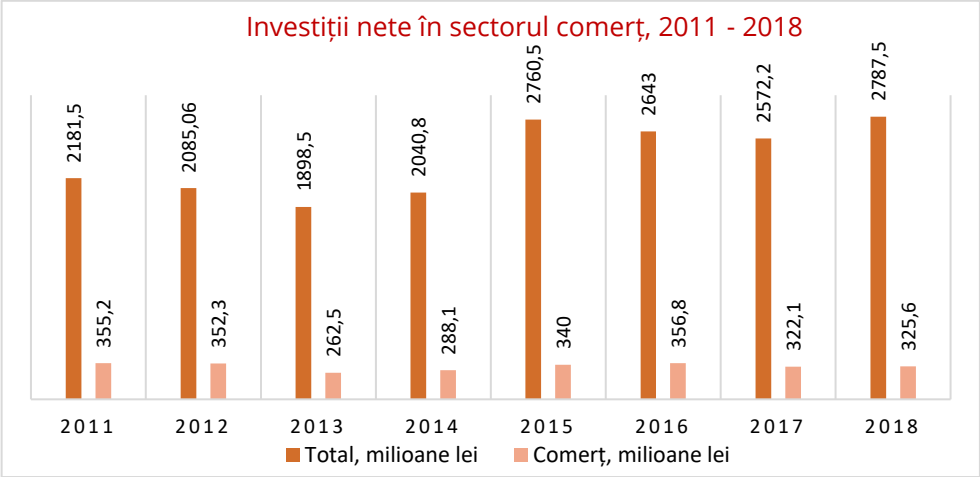
Analizând cifra de afaceri și numărul de societăți din comerț în plan teritorial, putem observa că valorile cele mai mari depind în mare parte de numărul societăților pe un anumit teritoriu. Exceptând municipiul Brașov valorile cele mai mari ai cifrei de afaceri se inregistrează în municipiile Codlea, Săcele și orașul Ghimbav. Urmate de alte localități din imprejurimile Brașovului și municipiul Făgăraș. Suprapunând aceste date cu numărul mediu de slaraiați din comerț, observăm că în municipiul Săcele în domeniul comerțului sunt circa de două ori mai multe societăți și număr mediu de salariați comparativ cu orașul Ghimbav dar care realizează o cifră de afaceri mai mare. Din acest punct de vedere privită strict prin indicatori financiari, observăm că cea mai înaltă productivitatea muncii se înregistreză în orașul Ghimbav urmat de municipiile Codlea și Brașov.

Localități din județul Brașov în care s-a realizat în anul 2019 cifra de afaceri în domeniul comerțului mai mare de 100.000.000 lei

Denumirea localității	Numărul de societăți active	Sifra de afaceri	Numărul mediu de salariați	Productivitatea muncii
BRAȘOV	3.560	12.306.152.173	20.707	3.456.784,318
CODLEA	156	803.954.797	1.508	5.153.556,391
GHIMBAV	101	593.54.2815	710	5.876.661,535
SĂCELE	277	572.429.055	1.407	2.066.530,884
FĂGĂRAȘ	298	422.677.743	1.124	1.418.381,688
SÂNPETRU	141	226.588.565	431	1.607.011,099
ZĂRNEȘTI	140	182.105.605	547	1.300.754,321
CRISTIAN	90	167.863.496	426	1.865.149,956
RĂȘNOV	139	159.080.915	452	1.144.467,014
PREJMER	79	150.308.327	376	1.902.637,051
HĂRMAN	88	105.395.102	267	1.197.671,614

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

Investițiile nete, în perioada anilor 2011 – 2018, în sectorul comerțului reprezintă o dinamică. Astfel în anul 2011 valoarea investiițiilor nete în comerț constituia 355,2 milioane lei căzând până la valoarea minimă de 262,5 milioane lei în anul 2013 și urcând la maximă în 2016 cu 356,8 milioane lei. Trebuie să atragem atenție că din anul 2016 valoare investiițiilor nete în comerț se află în trend descrescător, dealtfel sitiație cunoscută pentru toate domeniile activității economice.

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

Ponderea cea mai mare a investițiilor din comerț din totalul de investiții nete în județ a fost în anul 2012, înregistrând circa 17%, descrescând treptat pînă la 11,7% în anul 2018.

Comerţul exterior în judeţul Braşov a avut o creştere constantă în perioada 2011-2019. La finele anului 2019, exporturile județului Brașov au reprezentat 3,5 miliarde euro, înregistrând un trend crescător în acest timp, totodată importurile s-au situat la valoarea de 3,24 miliarde euro. Soldul balanţei comerciale reprezentând 269,7 mii euro în anul 2019.

Evoluția exporturilor și importurilor județului Brașov în perioada 2011-2018, mii euro

	Export	Import	Excedentul comercial
2011	1.836.114	1.841.648	-5.534
2012	1.962.434	1.927.904	34.530
2013	2.282.977	2.113.177	169.800
2014	2.488.879	2.364.816	124.063
2015	2.790.737	2.593.348	197.389
2016	2.912.985	2.772.495	140.490
2017	3.243.992	3.010.786	233.206
2018	3.516.125	3.172.877	343.248
2019	3.513.001	3.243.268	269.733

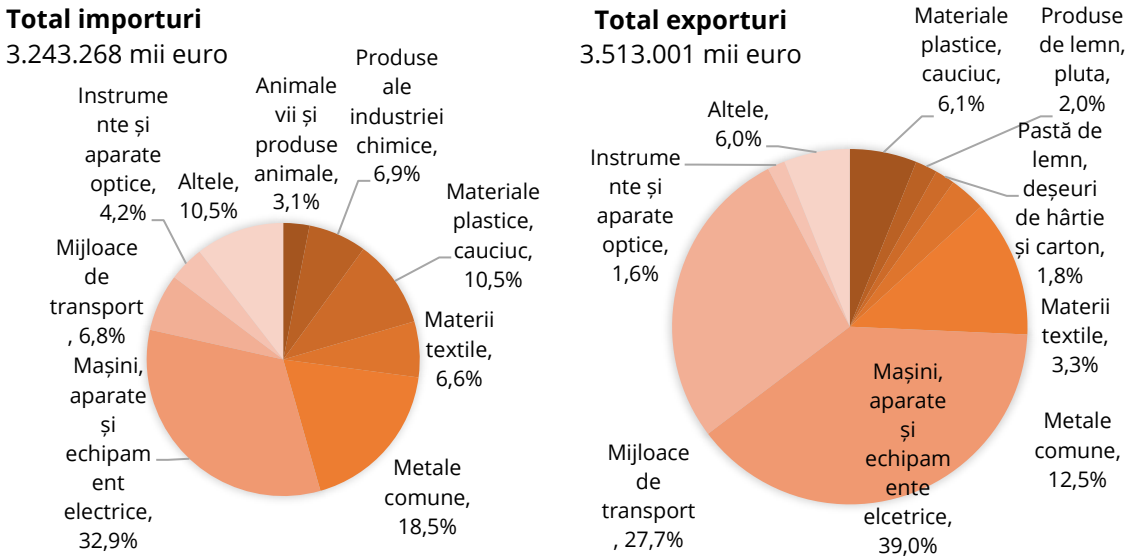
Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

În perioada anului 2020 exporturile au scăzut cu circa 12,2%, iar importurile cu 10,9%. Aceste scăderi au fost cauzate în special de limitarea mișcării transportului de mărfuri atât în interiorul țării cât și peste hotarele ei în perioada stării de urgență precum și micșorarea volumului de producție pe perioada anului trecut.

Per ansamblu în perioada analizată județul Brașov se poziționează pe locul unu în cadrul Regiunii Centru, atât la export cât și import cu o pondere de circa 33% urmat de județul Sibiu. La nivel de țară, județul Brașov se situiază la export în primele 5 județe, iar la import în primele 10.

Exporturile întreprinderilor județene în anul 2019 se axează, în principal, pe mașini, aparate și echipamente electrice; aparate de înregistrat și reprodus sunetul și imaginile și mijloace de transport. Potrivit datelor publicate de Direcția Județeană de Statisitcă Brașov balanața comercială în anul 2019 a fost pozitivă.[21] Ponderea cea mai mare a produselor de import o dețin mașinile, aparatele şi echipamente electrice; aparatele de înregistrat sau de reprodus sunetul şi imagini, urmate de metale comune şi articole din acestea şi materiale plastice, cauciuc şi articole din acestea.

Structura comerţului internaţional pe grupe de produse a județului Brașov în anul 2019, mii euro

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

[21] Comunicat de presă. Nr. 947 din 10.04.2020. Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

Conform datelor preliminare ale Direcției Județene de Statisitcă Brașov, circa 89% din bunuri comercializate în anul 2020 la export sunt realizate în cadrul UE28 și doar 11% extra UE28. La import, doar circa 86% de bunuri comercializate provin din UE28 și respectiv 14% extra UE28. Tradițional importul este orientat spre bunuri sau materie primă cu preț mai redus, ceea ce orientează comerțul spre piețe mai ieftine din afara UE. În context principalele ţări partenere ale judeţului Braşov atât la export cât și import în anul 2020 sunt Germania, Italia, Franța și Polonia. La acestea se alătură la export de Spania, iar la import - China.

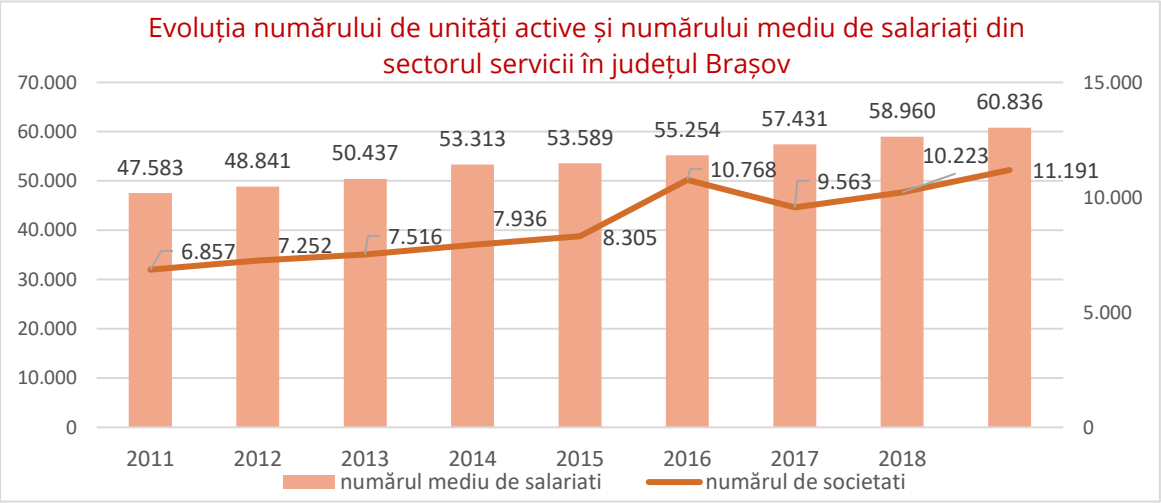
Privind în ansamblul sectorul comerțului din județul Brașov, putem spune că acesta se evidențiază prin următoarele:

- majoritatea societăților din sector sunt amplasate în municipiul Brașov (61%), cu mici excepții în municipiile Făgăraș și Săcele (câte 5%) și unele localități din împrejurimile Brașovului: Codlea, Sânpetru, Zărnești și Râșnov (câte 2%);
- cifra de afaceri realizată de comerțul cu amănuntul în anul 2020 se află în descreștere cu circa 8,1% față de anul 2019;
- în perioada 2011-2019, judeţul Braşov a avut o creştere constantă în domeniul comerţului exterior atât la import cât și export înregistrând sold pozitiv din aceste tranzacții, cu excepția anului 2020 unde atât exporturile cât și importurile au scăzut cu mai mult de 10%.

Serviciile

Serviciile reprezintă al treilea sector, după volumul contribuției la dezvoltarea economică a județului, referindu-ne la cifra de afaceri și primul sector din perspectiva numărului unităților locale active pe principalele domenii de activitate economică.

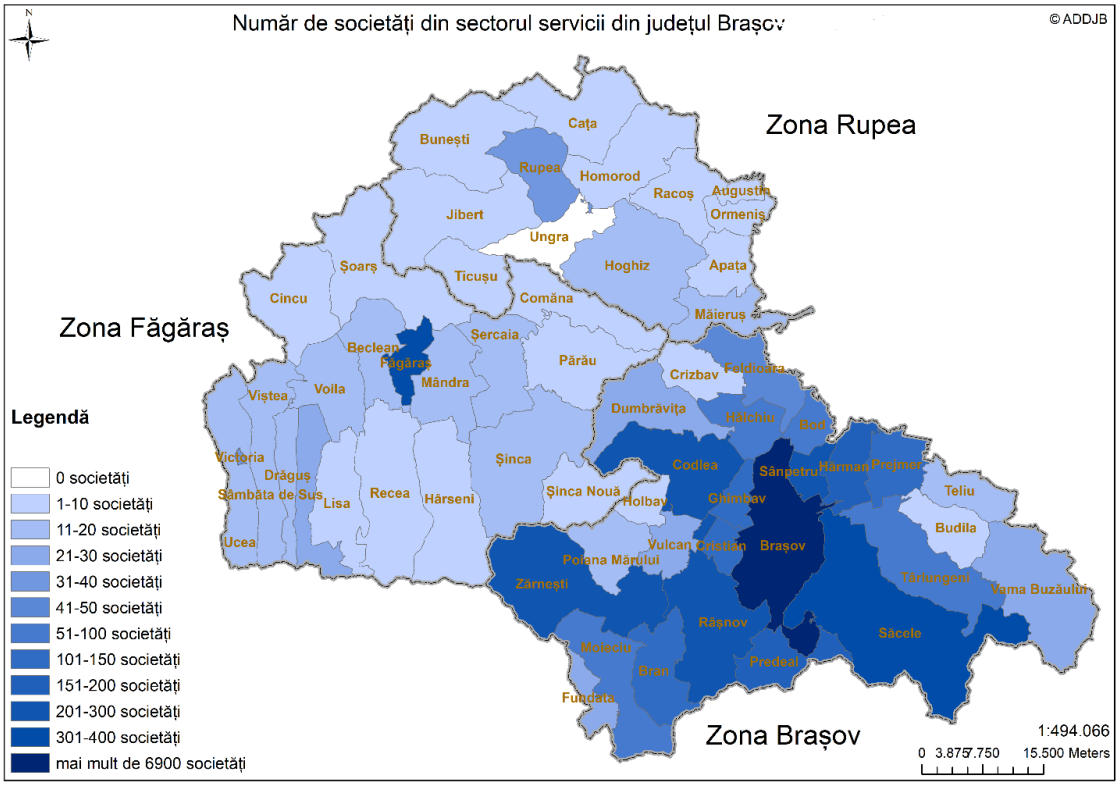
Timp de cinci ani, începând cu anul 2011 numărul de societăți din sectorul Servicii s-a aflat în continuă creștere, urcând de la 6.857 (2011) la 10.768 (în anul 2016, pentru ca mai apoi să înregistreze o fluctuație – respectiv o scădere în anul 2017 (9.563) și o creștere în 201 (11.191) față de anul precedent.

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov.

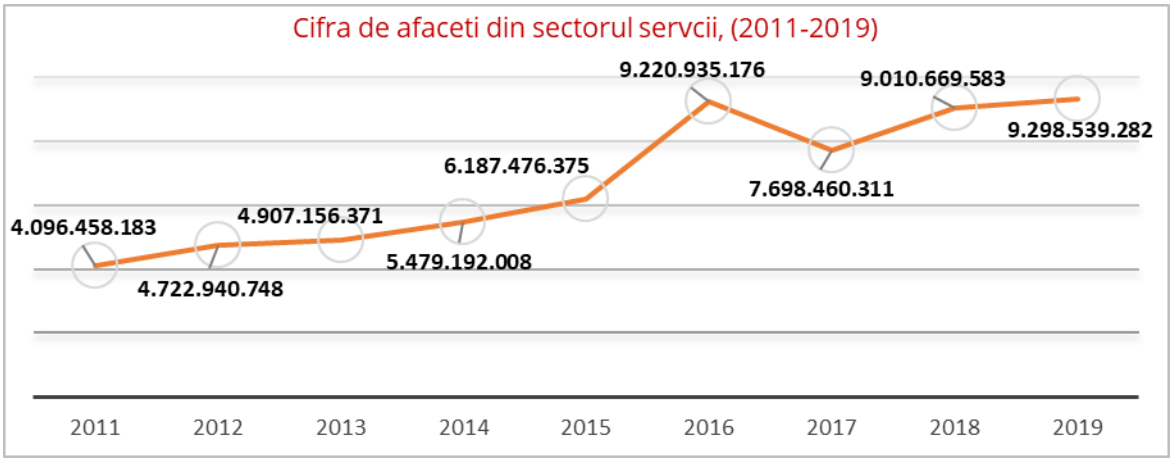
Această tendință se evidențiază și în analiza numărului de salariați din domeniul serviciilor cu un minim în anul 2011 de 45.782 de salariați și un maxim în 2019 de 60.836 de salariați.

Sub aspect teritorial în 2019, cea mai mare densitate de societăți din domeniul serviciilor este amplasată în municipiul Brașov, circa 68% din numărul total din județ.

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov.

Cifra de afaceri realizată de domeniul servicii a cunoscut o creștere considerabilă în perioada analizată, astfel, în perioada 2011-2019, numărul mediu de salariați, a crescut cu circa 19%, iar numărul de societăți comerciale cu 30%, în timp ce cifra de acaferi din sector a cunoscut o creștere de circa 53%.

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov.

Într-o scurtă analiză a ponderii fiecărei ramuri din domeniul servicii se evidențiază câteva care contribuie substanțial la formarea cifrei de afaceri. Cea mai mare contribuție o are ramura Transport și depozitare. Această ramură în medie a contribuit cu circa 30%, în perioada 2011-2019. Ramura Informații și telecomunicații este pe locul doi în această ordine cu o pondere de circa 18%, iar a treia poziție este ocupată de ramura Activități profesionale, științifice și tehnice cu o medie de 12,5% urmată de ramura Hoteluri și restaurante cu o medie de 12%. Celelate ramuri nu depașesc o medie de 10%.

Ponderea ramurilor din sectorul servicii la formarea cifrei de afaceri în anii 2011-2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	media
Transport și depozitare	31,4	28,5	31,5	32,4	29,4	29,5	28,7	26,7	28	30
Hoteluri și restaurante	12,2	11,1	11,9	11,4	12,8	12,9	13,1	13,8	16	12
Informatii și telecomunicații	14,9	20,0	18,7	18,0	17,8	17,2	17,8	20,6	21	18
Tranzacții imobiliare	5,3	4,9	4,9	4,6	5,6	5,6	5,5	5,8	-	5,3
Activități profesionale, stiințifice și tehnice	14,8	14,3	12,8	12,3	11,5	11,6	11,2	11,5	-	12,5
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	11,5	12,2	10,6	11,7	9,5	11,3	10,7	8,6	-	10,7
Învățământ	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	0,5
Sănătate și asistență socială	4,9	4,3	4,9	4,5	4,7	5,2	5,9	5,8	6	5,0
Activități de spectacole, culturale și recreative	3,1	3,2	3,1	3,4	4,1	5,0	4,6	3,4	-	3,7
Alte activități de servicii	1,4	1,2	1,2	1,2	4,1	1,3	2,0	3,3	-	2,0
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	

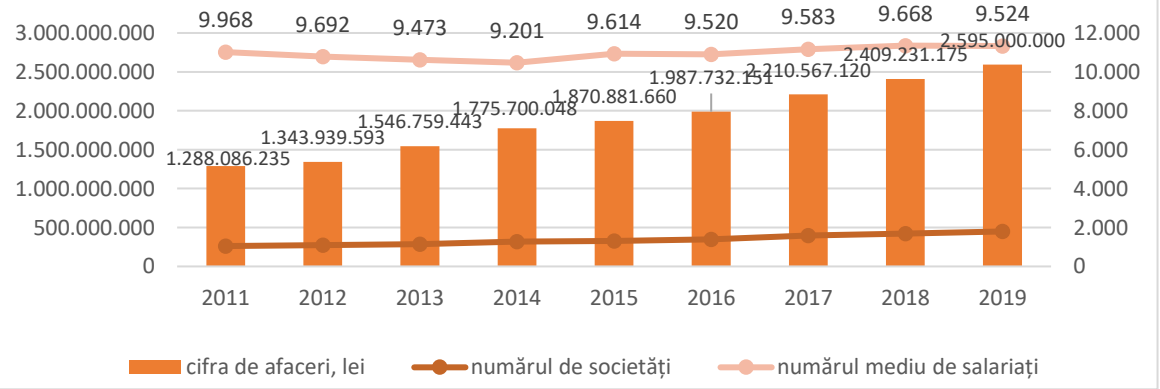
Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov.

Evoluția în timp arată că doar două dintre ramuri: Informații și telecomunicații și Hoteluri și restaurante au înregistrat o creștere pronunțată în perioada 2011-2019, prima cu 6,1% a doua cu 3,8%. Celelalte ramuri chiar dacă au înregistrat creșteri ale ponderii, nu au depășit limitele de 1%. Totodată, cea mai constantă dar și cea mai mică contribuție la formarea cifrei de afaceri în sectorul servicii o are ramura Învățământ – 0,5%, care cuprinde doar structurile organizate ca societăți comerciale.

Servicii de transport și depozitare

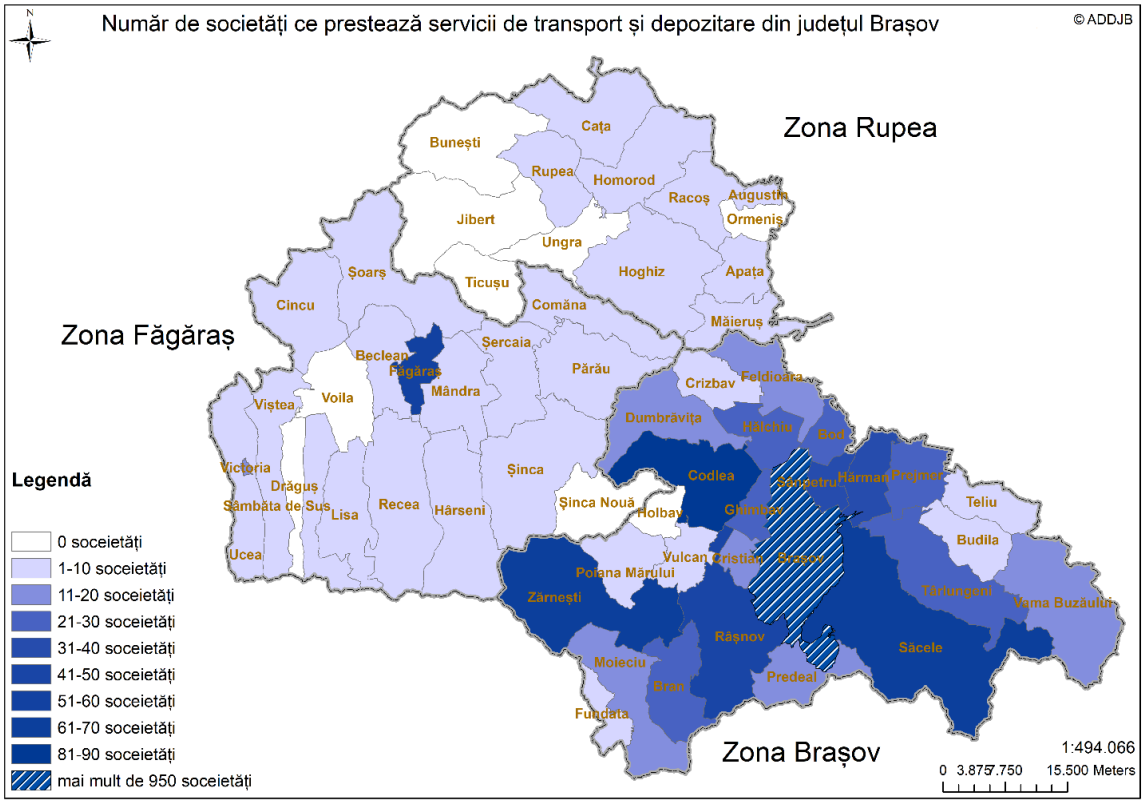
Serviciile de transport și depozitare sunt cele care contribuie cel mai mult la consolidarea sectorului servicii.

Evoluția cifrei de afaceri, numărului de unități locale active și numărului mediu de salariați din ramura transport și depozitare a sectorului servicii în județul Brașov

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Dacă în perioada 2011-2018 ponderea ramurii transport și depozitare la formarea cifrei de afaceri a sectorului Servicii cunoaște o descreștere, însăși ramura înregistrează o evoluție pozitivă. Astfel numărul de societăți la nivelul ramurii crește în 2018 comparativ cu anul 2011 cu 37,8%, iar cifra de afaceri cu 46,5%. Cifrele indică un mare interes al mediului de afaceri în aceasta ramură

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

În plan teritorial în 2019, societățile care prestează servicii de transport și depozitare sunt cele mai multe în Zona Brașov. Totodată, Rupea este zona cu cele mai multe localități care nu au înregistrat nici o societate cu activități în ramura respectivă.

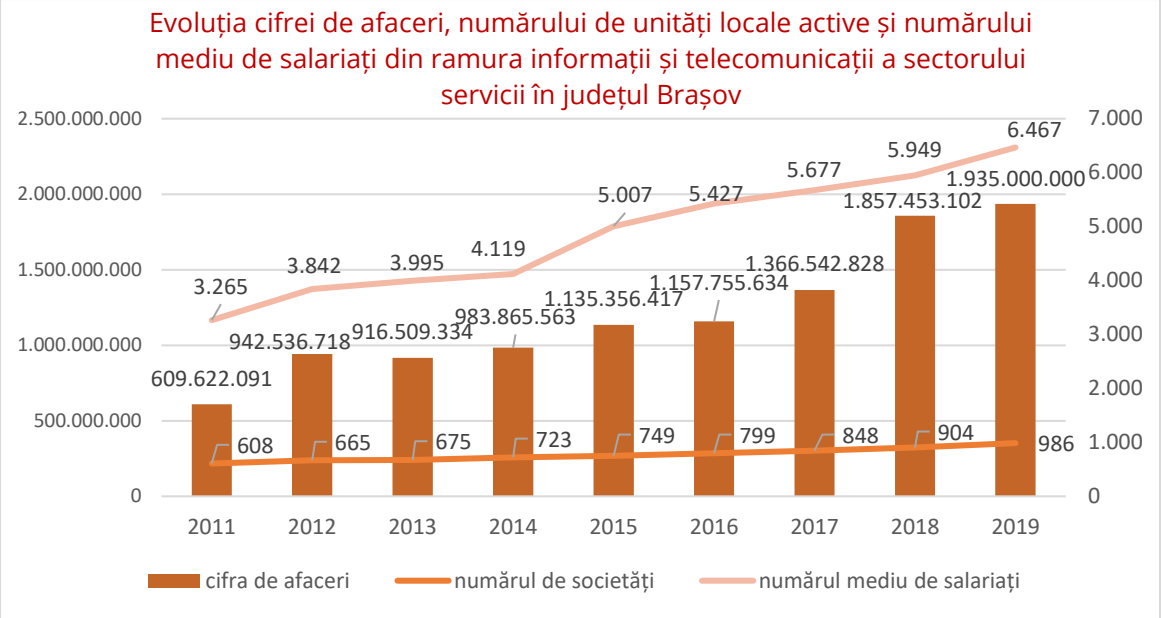
Servicii de informații și telecomunicații

Folosirea telefoniei fixe scade peste tot în lume, în cazul tuturor marilor operatori. Interesul clienților se mută într-o pondere mare spre telefonia mobilă, Internet și conținutul multimedia, iar operatorii urmează acest interes.

Potrivit informațiilor publicate de Agenția Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) pe pagina sa WEB[22], în județul Brașov sunt 21 de furnizori de rețele și servicii de comunicații autorizați. Acestea au dreptul să furnizeze rețele radio mobile de acces public precum și rețele publice terestre cu acces la punct fix sau cu mobilitate limitată, dar și servicii de comunicații electronice de tipul: telefonie destinate publicului, linii închiriate, transmisiuni de date, acces la Internet, retransmisia serviciilor de programe media audiovizuale liniare către utilizatorii finali și alte servicii de comunicații.

Per ansamblu din punct de vede statistic, în județul Brașov numărul firmelor ce activează în această ramură a crescut constant de la 608 în anul 2011 la 986 în 2019 înregistrând o majorare de circa 34%.

[22] ANCOM. Lista furnizorilor de retele si servicii de comunicatii autorizati: https://www.ancom.ro/lista-furnizorilor-de-comunicatii-autorizati_4186

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

Privită prin prisma evoluției cifrei de afaceri, putem menționa că ramura respectivă este în continuă ascensiune și înregistrează în 2019 o creștere de circa 68% comparativ cu anul 2011, totodată contribuind cu mai mult de 20% la structura cifrei de afaceri din sector. Situație similară cu tendință în creștere este înregistrată și la numărul mediu de salariați. Trebuie să recunoaștem că în ramură nu sunt cei mai mulți angajați dar este în creștere cu circa 38% în perioada anilor 2011 - 2019. Nivelul înalt de productivitatea a ramurii și ofertele salariale acordate specialiștilor atrage constant forță de muncă. Conform mai multor studii realizate în domeniu, numărul redus de salariați nu este legat de intersul scăzut față de specialitate ci dimpotrivă de deficitul de specialiști. Potrivit BNR, piața forței de muncă din sectorul „informații și comunicații" indică o majorare a necesarului de forță de muncă, iar rata locurilor de muncă vacante fiind în creștere din anul 2014[23]. La nivel de țară cei mai mulți salariați în doemniu sunt concetrați în București și urbele cu centre universitare mai atractive cum ar fi Cluj și Iași.

La finele anului 2019, potrivit datelor INS, efectivul de salariați din domeniul IT reprezenta 55% din efectivul de salariați din Informații și telecomunicații (115,3 mii din 210,3 mii).

Primele cinci centre IT ale țării cu cei mai mulți salariați în domeniu

	Efectiv salariați IT&C la sfârșitul anului (mii)			Efectiv salariați IT la sfârșitul anului (mii)		
	An 2017	An 2018	An 2019	An 2017	An 2018	An 2019
București	90,37	96,36	100,28	37,54	41,50	47,67
Cluj	19,85	21,27	22,72	15,37	16,64	17,98
Timiș	14,17	16,06	16,46	9,27	10,85	11,24
Iași	9,24	11,55	13,58	6,73	9,01	11,08
Brașov	6,11	6,76	7,04	3,92	4,30	4,68
România	186,29	200,49	210,28	93,13	103,41	115,34

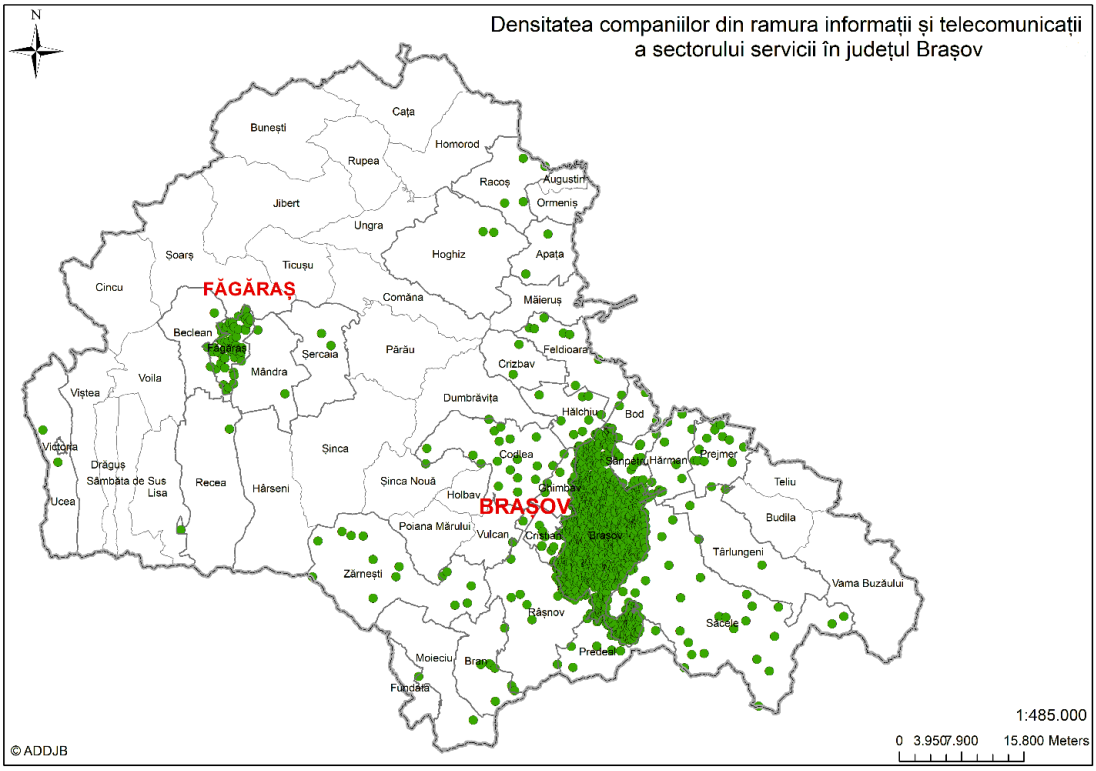
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică citat de Analize economice[24]

Analaiza evoluției efectivulu de salariați în domeniu ne prezintă un ritm de creștere mai accelerat în Iași comparativ cu celelelate centre indicate, care în medie constituie circa 21%, urmat de București cu circa 11% anual. Brașovul deși e pe locul 5 în acest clasament și se

[23] Veaceslav Grigoraș, Andrei Tănase, Alexandru Leonte. Studiu al evoluțiilor sectorului IT&C în România. Banca Națională a României. P. 8. https://www.bnr.ro/DocumentInformation/

[24] Cum arată topul județelor după salariații din IT. Analize economice. http://www.analizeeconomice.ro/

menține cu o creștere a efectivului de salariați din domeniu de circa 8% anual alături de Cluj, totuși adună un număr mult mai mic de specialiști în IT comparativ cu celelate centre ale României.

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

În plan teritorial observăm că cele mai multe societăți din informații și telecomunicații sunt concentrate în municipiul Brașov cu o aglomerație evidentă în imprejurime și una aparte în municipiul Făgăraș. În anul 2018 circa 77% din companiile respective activau în municipiul Brașov.

Activități profesionale, științifice și tehnice

Activitățile profesionale, științifice și tehnice privite prin cifra de afaceri a ramurii se distinge prin creștere cu circa 42% în anul 2018 comparativ cu 2011 și contribuie cu mai mult de 11% la structura cifrei de afaceri a sectorului servicii. În anul 2018, în aceste domenii de activitate erau active 2.501 unități economice.

Cercetarea - dezvoltarea și inovarea (CDI) ca elemente ale acestei ramuri, se disting prin importanța care o au în creșterea competitivității economice și sporesc plus valoarea oricărei regiuni atât la nivel național cât și internațional.

Importanța domeniilor respective și ponderea acestora în economia regională și națională este incontestabilă. Subiectele respective rămân de interes pentru analize sociale și economice și pun accent în planificarea strategică nu doar la nivel național și regional dar și nivelul unităților teritoriale cu pondere demografică și economică mai mici cum ar fi județele României.

Inspirându-ne din analizele și exercițiile de planificare anterioară, putem puncta anumite reușite dar și identifica unele tendințe care pot fi atinse în viitor, dat fiind faptul că cercetarea, educația și inovarea – triunghiul cunoașterii, rămâne a fi un deziderat într-o lume aflată într-un proces accelerat de schimbare cu economie globalizată bazată pe cunoaștere.

Conform informațiilor publicate pe platforma ERRIS (Engage in the Romanian Research Infrastructure System), dezvoltată recent de către Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI), infrastructura CDI a județului Brașov reunește 26 de entități, care acoperă o gamă largă de domenii de cercetare de interes local, regional, național și internațional.

Printre principalii furnizori de produse CDI, insituțiile superioare de învățământ ocupă poziție aparte. Potrivit informațiilor publicate de Ministrul Educației și Cercetării, din cele 9 insituții superioare de învățământ de stat și particulare acreditate din Regiunea Centru, 2 se regăsesc în județul Brașov[25].

Cât privește centrele și institutele de cercetare, cele mai importante în județul Brașov sunt: Institutul de Cercetare - Dezvoltare al Universității Transilvania din Brașov; Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Cartof și Sfeclă de Zahăr; Institutul de Cercetare - Dezvoltare pentru Pajişti Braşov; Centrul de Testare a Soiurilor Hărman, altele. Împreună cu mediul privat de cercetare în județul Brașov, potrivit sursei - Lista firmelor din România, firmele ce activează în Cercetare – dezovltare au contribuit la formarea cifrei de afaceri a ramurii în 2019 cu peste 25 milioane lei. Din totalul de 30 de societăți active cele care au declarat cifra de afaceri mai mare de 1 milion de lei sunt:

Cele mai reprezentative societăți active cu activitate în cercetare dezvoltare din județul Brașov, anul 2019

Sursa datelor: Lista firmelor din România, https://www.listafirme.ro/. Prelucrare date ADDJB

Denumire	Localitate	Obiect de activitate	Cifra de afacerei
MIRSAND SRL	Brașov	consultanta in tehnologia de calcul (hardware), editare de programe, consultanta si livrarea de produse software, activitati legate de baze de date.	9.149.318
INSTITUTUL NATIONAL DE CERCETARE DEZVOLTARE PENTRU CARTOF SI SFECLA DE ZAHAR BRASOV	Brașov	cercetarea şi dezvolt cartofului şi sfeclei de zahăr, precum şi a altor culturi agricole şi specii de animale specifice zonei înalte a ţării	4.630.810
WILDLIFE MANAGEMENT CONSULTING SRL	Brașov	cercetarea și monitoriazarea faunei sălbatice, habitaului acesteia.	3.806.514
NEOMED RESEARCH SRL	Brașov	cercetare dezvoltare echipamente medicale	2.663.109
TEKFINITY SRL	Râșnov	cercetare dezvoltare în telecomunicații	2.475.431
INAR SRL	Brașov	cercetare-dezvoltare-inovare autovehicule rutiere	1.571.647
ADVANCED MECHATRONIK TECHNOLOGIES SRL	Brașov	cercetare dezvoltare pentru sisteme mecanice (motoare cu ardere internă, pompe de caldură etc)	1.476.669
BARENBRUG ROMANIA SRL	Sânpetru, Brașov	cercetare și dezvoltare în domeniile fizicii, ingineriei și științelor vieții (cu excepția nanotehnologiei și biotehnologiei).	1.187.099

Analizând numărul mediu de salariați angajați în ramura activități profesionale, științifice și tehnice, identificăm o creștere de 11,8%. Pe segmentul cercetare – dezvoltare, dacă la nivel de Regiunea Centru, numărul de salariați este în creștere cu 14,8% de la 3.526 în 2011 la 4.140 în 2018, cu o scădere în perioada 2012 - 2013, atunci atragem atenția la o descreștere în județul Brașov (-50%), de la 2.259 în 2011 la 1.501 în 2018. Numărul minim fiind înregistrat în 2015 – 1400 salariați.

[25] Instituții de învățământ superior. Ministrul Educației și Cercetării. https://www.edu.ro/institutii-invatamant-superior

Salariați din ramura activități profesionale, științifice și tehnice și din activitatea de cercetare-dezvoltare la nivel de județ și Regiunea Centru

	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013	Anul 2014	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018
Număr mediu de salariați în ramura activități profesionale, științifice și tehnice								
Total județul Brașov	5.553	5.922	5.910	5.566	5.856	5.566	6.267	6.302
Total salariați din activitatea de cercetare – dezvoltare								
Total județul Brașov	2.259	1.824	1.604	1.583	1.400	1.563	1.462	1.501
Regiunea Centru	3.526	2.973	2.683	3.885	3.728	4.072	4.000	4.140
Cercetători din salariați din activitatea de cercetare – dezvoltare								
Total județul Brașov	1.143	1.136	929	917	816	953	853	890
Regiunea Centru	2.027	1.831	1.606	1.831	1672	1.783	1.565	1.545

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Numărul salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare se micșorează concomitent cu numărul cercetătorilor, care este în cădere mai lentă, dar care s-a micșorat față de anul 2011 cu 22%.

Susținem ideie că este o tendință comună atât la nivelul județului cât și regiunii. Totodată micșorarea numărului de salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare fie este dictată de atracția acestora în alte segmente ale ramurii cu oferte mai atractive pentru activitatea acestora (în ramură numărul mediu de salariați nu se micșorează ci crește) fie au părăsit activitatea respectivă în România în favoarea altori țări. Ceea ce duce spre micșorarea comeptitivității județului în plan economic atât la nivel regional cât și la nivelul țării.

Potrivit Institutului Național de Statistică la nivel de țară în anul 2019, cheltuielile totale pentru cercetare-dezvoltare au reprezentat 0,51% din PIB, cu mult mai puțin decât media UE, unde conform Eurostat se cheltuie câte circa 2%. În funcție de sursele de finanațare ale cheltuielilor totale de cercetare-dezvoltare, cea mai înaltă pondere a fost furnizată de întreprinderi circa 55%, urmate de fondurile publice, cu 33%.

Potrivit datelor statistice, în perioada anilor 2011 - 2019, la nivelul Regiunii Centru, cheltuielile totale din activitatea de cercetare-dezvoltare au crescut cu 62,8%. Tendință care nu se repetă la nivel de județ. Cea mai mare sumă cheltuită pe cercetare-dezvoltare în județul Brașov a avut loc în anul 2011, după care a cunoscut scădere atingând cea mai mică valoare în anul 2015.

Cheltuieli totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe țară, regiuni de dezvoltare și județe - prețuri curente, mii lei.

	România	Regiunea CENTRU	Alba	Brașov	Covasna	Harghita	Mureș	Sibiu
2011	2.786.830	123.901	13.347	71.955	3.696	399	13.973	20.531
2012	2.872.728	153.494	4.568	68.246	4.093	19.986	24.806	31.795
2013	2.464.779	94.032	8.067	38.723	3.701	640	15.658	27.243
2014	2.555.662	234.733	4.165	38.486	3.675	1.050	32.188	155.169
2015	3.476.933	257.622	5.274	22.092	3.541	3.288	19.835	203.592
2016	3.675.142	272.635	5.493	40.168	3.030	730	14.604	208.610
2017	4.317.086	256.017	5.308	26.071	4.302	3.177	13.753	203.406
2018	4.769.279	333.439	4.195	29.444	5.805	1.423	19.931	272.641
2019	5.065.332	363.016	4.392	51.593	9.282	1.449	22.428	273.872

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Totodată se observă o inversare a cheltuielilor pe acest segment la nivelul județelor Brașov și Sibiu, astfel că dacă la începutul perioadei - 2011, județul Brașov deținea o pondere de 58,1% din totalul cheltuielilor, iar județul Sibiu 16,6%, la sfârșitul acestei perioade – 2018, Sibiul deține 81,8% față de Brașov cu 8,8%. Din acest punct de vedere atragerea de resurse pentru cercetare-dezvoltare în județul Brașov este gestionată ineficient. Exceptând capitala și județul Ilfov, județe lidere care au atras cheltuieli mai mari în cercetare-dezvoltare în anul 2019 sunt Ilfov, Argeș, Timiș, Iași, Sibiu și Cluj. Brașovul situânduse pe locul 10.

Cercetarea este strâns legată de inovare, care poate fi identificată ca indicator inclusiv prin numărul de cereri și brevete acordate autorilor. În acest context, conform informațiilor de la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci (OSIM) care reies din rapoartele de activitate,[26] cererile de brevet care au parvenit din județul Brașov se află într-o dinamică cu numărul cel mai mare în anul 2011 și cel mai mic în 2015.

Cereri de brevet de invenţie repartizate pe unităţi administrative

Unităţi administrative	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ALBA	7	8	2	3	12	5	7	9
BRAŞOV	65	37	62	37	14	20	38	31
COVASNA	1	3	3	2	1	1	1	2
HARGHITA	3	9	4	4	13	3	1	7
MUREŞ	12	44	43	23	12	8	9	14
SIBIU	19	9	30	10	12	6	10	9

Sursa datelor: Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci

Autorii din județul Brașov în medie au depus 38 de cereri/an pe când media națională în aceeași perioadă de timp (2011-2018) este de 20 cereri/an.

Totodată cele mai multe brevete de invenție au fost acordate în anul 2012 (21 brevete de invenție) și cele mai puține în 2011 (8 brevete de invenție).

Brevete de invenţie eliberate, repartizate pe unităţi administrative

Unităţi administrative	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ALBA	6	1	2	2	1	1	2	0
BRAŞOV	8	21	13	13	13	18	15	14
COVASNA	0	1	0	0	1	0	1	0
HARGHITA	1	0	1	0	0	2	0	0
MUREŞ	6	3	3	4	3	8	7	12
SIBIU	1	4	7	3	1	2	9	6

Sursa datelor: Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci

Exceptând aceste salturi, județul Brașov a obținut în medie câte 14 brevete de invenție pe an, pe când media la nivel de țară este 8, iar la nivelul Regiunii Centru – 5. Primele cinci cu cele mai multe inveții în medie în această perioadă le are Municipiul București (161), urmat de județele Iași (35), Cluj (24), Ilfov (23) și Suceava (22). La nivel de țară Județul Brașov se situează pe locul 7, între Timiș cu 19 brevete de invenție pe an și Constanța cu 10 brevete pe an. În context, contribuția Brașovului la numărul de brevete de la nivel național este de doar 5% în medie anual, față de peste 50% în București.

Din cele relatate mai sus, reiese că Brașovul dispune de un potențial inovator mai mare ca celelalte județe din regiune și se poziționează între primele 10 județe la nivel de țară. Deși nu se evidențiază o relație directă între numărul de brevete obținute și cheltuielile de cercetare-dezvoltare, considerăm totuși că capacitatea inovatoare a județului fie nu se valorifică fie nu poate atrage cheltuieli mai mari în cercetare-dezvoltare. Legătura existentă între nevoia de inovare și competitivitatea companiilor este dovedită de faptul că produsele și serviciile noi sunt cele care generează cele mai mari venituri, fapt ce ar impune companiile să investească în procesul de inovare[27].

Totodată în Regiunea centru, Conform datelor INS, numărul întreprinderilor inovatoare sa micșorat din 2012 de la 838 la 429 în 2018, totodată cel mai mic număr de astfel de întreprinderi a fost înregistrat în anul 2016, în total 280.

[26] Raport anual. Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. 2018 p.80-95

[27] Ioan Radu Petrariu, Robert Bumbac, Radu Ciobanu. Inovarea: calea către competitivitate și creștere economică. Economie teoretică și aplicată Volumul XX (2013), No. 5(582), pp. 14

Din moment ce la nivel național se constată că România se poziționează în categoria „inovatorilor modești”[28], iar ponderea scăzută a cheltuielilor CDI, este cu mici devieri 0,5% din PIB, cu mult mai puțin decât țările din regiune sau cele din vestul Europei (Bulgaria 0,8%, Polonia 1,2%, Ungaria 1,5%, Franța 2,2%, Germania 3,1%, iar media la nivelul UE – 28 a fost de aproximativ 2,1%) nu ne putem aștepta să avem alte rezultate, decât cele care se evidențiază prin analiza respectivă. Din acest punct de vedere, considerăm că trebuie să revedem alocațiile din PIB pentru cercetare-dezvoltare atât la nivel național cât și mai mult la nivel județean. Strategia UE 2020 avea drept țintă 3% din PIB pentru cercetare-dezvoltarea, pe când România doar 2%. Chiar dacă cheluilile în cercetare-dezvoltare au crescut în perioada anilor 2011-2019, acestea ramân a fi destul de mici raportate la cota parte în formarea PIB la nivel de cele mai multe județe. Singurul județ care depășește și țintele naționale și cele UE este Ilfov cu circa 6% din PIB în anul 2017. În același an sunt două județe care depășesc 1%: Argeș (1,29%) și Sibiu (1,04). Brașovul în acest clasament se află la mijlocul listei, pe locul 18, cu 0,09% cheltuili în cercetare-dezvoltare din PIB-ul județului.

Servicii hoteluri și restaurante

Analiza evoluției indicatorilor din ramura Hoteluri și restaurante denotă faptul că aceasta contribuie substanțial la consolidarea poziției județului ca unul de destinație turistică. Atât numărul de societăți economice cât și cifra de afaceri precum și numărul mediu de salariați din ramură sunt în creștere continuă.

Evoluția numărului de unități locale active, cifrei de afaceri și numărului mediu de salariați în servicii hoteluri și restaurante în perioada 2011 – 2019

Anul	Nr. societati	Cifra de afaceti, lei	Nr. mediu salariati
2011	1.055	499.829.174	5.315
2012	1.091	523.088.855	6.221
2013	1.137	581.820.476	6.411
2014	1.150	624.575.914	5.694
2015	1.186	814.248.555	6.459
2016	1.216	871.489.689	8.355
2017	1.291	1.008.269.198	8.183
2018	1.341	1.239.055.239	9.331
2019	1.377	1.483.000.000	9.670

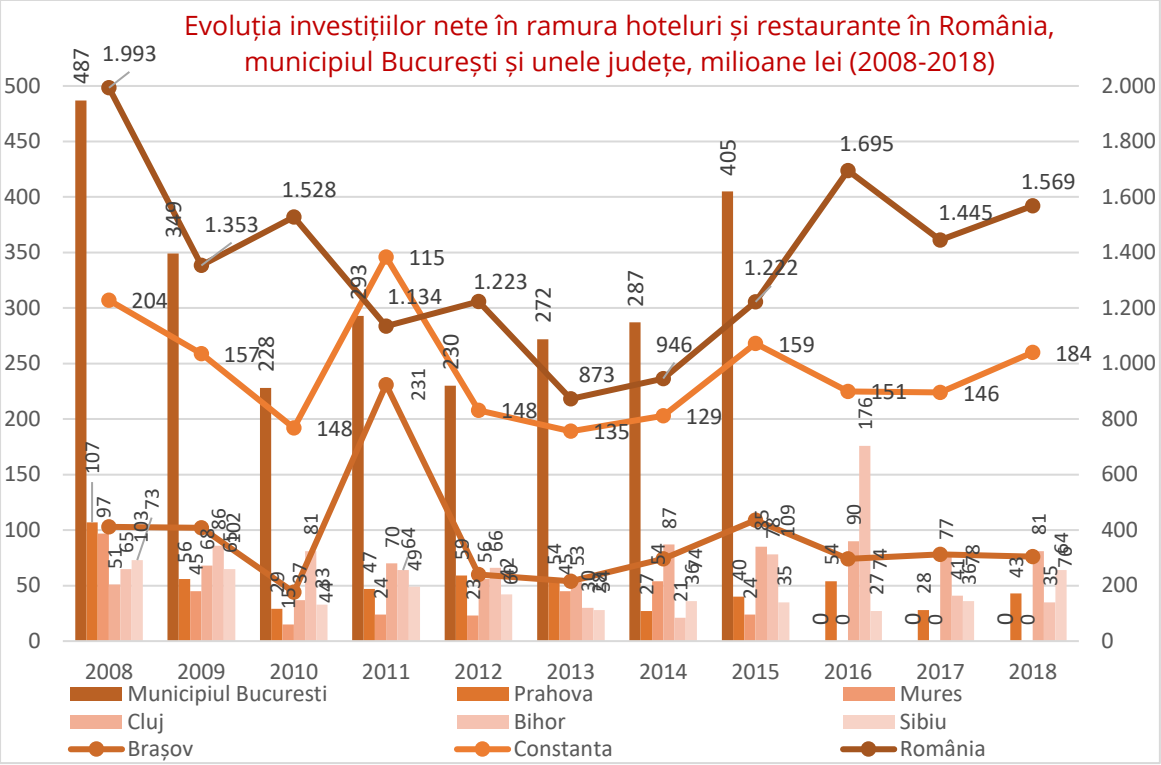
Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Cea mai mare creștere dintre acești indicatori o înregistrează cifra de afaceri, care de altfel efectiv sa triplat în perioada analizată, comparativ cu numărul de societăți care a crescut cu doar 23% iar numărul mediu de salariați cu 45%.

Analizând în profunzime alți indicatori care pot facilita această creștere, observăm că de exemplu capacitatea de cazare turisitcă existentă în județul Brașov efectiv sa dublat de la 15.729 locuri în anul 2011 la 29.832 locuri în 201829, totodată atragem atenție că numărul de societăți active în ramură nu a crescut proporțional. Respectiv, creșterea cifrei de afaceri se datorează atât sporirii capacității de cazare a unităților economice existente cât și investițiilor proprii, care au oscilat pe parcursul perioadei analizate cunoscând valorile cele mai înalte în anul 2011 și o creștere constantă pe perioada anilor 2013-2015. Tindem să susținem că aceste investiții sau refelectat în creșterea substanțială a cifrei de afaceri în ramură în perioada anilor 2017-2018.

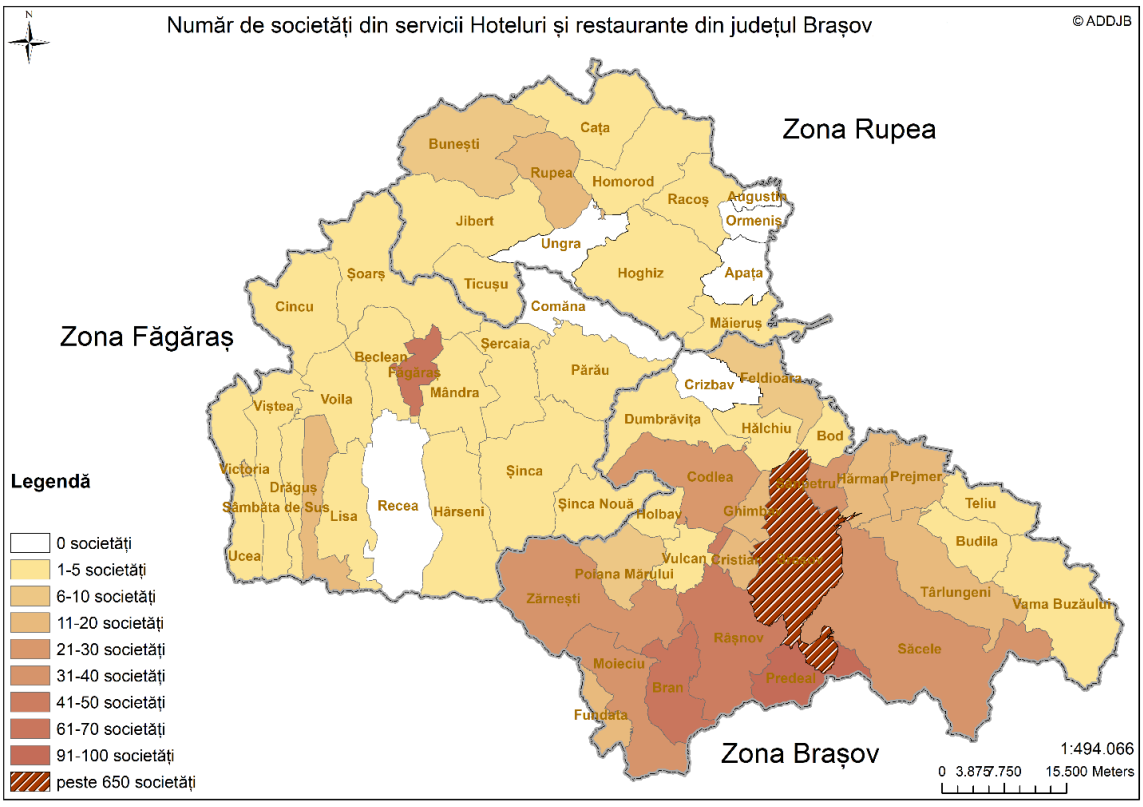
[28] Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, HG nr. 877/2018 din 9 noiembrie 2018. – București: Paideia, 2018. p. 62

[29] Capacitatea de cazare turistică existentă pe tipuri de strucuturi de primire turisitcă, județe și localități. Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO); Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

Raportând valorile investite în ramura hoteluri și restaurante în județul Brașov la cele de țară, observăm că începînd cu anul 2013 acestea păstrează aceeași tendință și constituie în medie 7% din valoarea totală de la nivel național exceptând saltul din 2011

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (TEMPO)

Pornind de la ideea analizei investițiilor în ramura la cele mai solicitate județe de către turiști din punct de vede a sosirilor în structuri de primire turistică observăm că cele mai mari investiții sau făcut în 3 cele mai solicitate destinații: București, Constanța și Brașov. O creștere substanțială a investițiilor a avut loc în anul 2016 în județul Bihor (circa 176 milioane lei), ceea ce ar permite acestui județ să-și îmbunătățească pozițiile ca destinație.

În profil teritorial se evidențiază că cele mai multe hoteluri și restaurante sunt în municipiul Brașov și împrejurimile acestuia. Figura de mai jos prezintă localitățile cu stațiuni montane sau obiective turistice îndrăgite de vizitatori, cum ar fi Predeal, Bran, Făgăraș, Râșnov.

Totodată, această analiză reliefează și localități care nu înregistrează nici o unitate hotelieră pe raza lor, iar acestea sunt: Ungra, Comăna, Crizbav, Augustin, Ormeniș, Apața și Recea. Totodată, restul localităților au câte 1-5 hoteluri și/sau restaurante.

Centrul turistic al județului Brașov, exceptând municipiul Brașov, este deplasat în Zona Bran – Moieciu, unde potrivit datelor furinzate de Insitutul Național de Statistică în anul 2019 se concentra circa o treime din totalul unităților turisitce. Din totalul de 930 de unități turistice la nivelul județului Brașov în această zonă erau autorizate 275. Cele mai mari companii hoteliere cu sediu social în județul Brașov, la care a depășit cifra de afaceri în anul 2019 peste 10 milioane lei sunt:

Cele mai mari companii hoteliere cu sediu social în județul Brașov

Companie	Localitate	Cifra de afaceri (lei)	Număr de salariați
ALPIN 2003 SRL	Poiana Brașoiv	55.045.513	240
CHEILE GRADIȘTEI SRL	Brașov	39.287.443	216
ARO-PALACE SA	Brașov	31.692.495	238
TINT SRL	Poiana Brașov	31.199.745	83
V.L.B. TOUR SRL	Sohodol	23.687.828	149
BELVEDERE HORECA SRL	Brașov	19.353.147	87
EURO-TOUR SRL	Brașov	17.353.999	129
GOLDEN BIAL. MANAGEMENT SRL	Poiana Brașov	13.459.884	56
HANUL DOMNESC SRL	Săcele	12.895.823	67
DANI DRAG SRL	Predeal	12.536.874	49
H.P. TOWER ONE SRL	Săcele	11.571.785	76
TITANIUM HOTELS SRL	Predeal	10.038.684	51

Sursa datelor: Realizat de ADDJB în baza informațiilor https://www.listafirme.ro/

Una din problemele majore cu care se confruntă ramura în anul 2020, este criza sanitară provocată de virusul SARS Cov 2, care a influiențat negativ dezvoltarea acesteia, iar proporțiile generate de virus și măsurile luate pentru limitarea raspândirii acestuia, vor fi clar vizibile în bilanțurile financiare ale companiilor din ramură la sfârșit de an. Cert este că situația nu a intrat în stare de colaps și se menține într-o albie pozitivă cel puțin reeșind din datele prezentate de Institutul Național de Statistică. Pornind de la numărul total de turiști care au vizitat județul Brașov în anul 2019 în total fiind circa 1,4 milioane oameni, doar 13,6% dintre aceștia au fost straini (191 mii turiști) restul fiind turiști români (circa 1,2 milioane turiști). Putem prsupune că lovitura aplicată ramurii hoteluri și restaurante de criza sanitară este atenuată de destinațiile turisitce pe interior ale românilor. Astfel, distribuția sosirilor turiștilor români în structurile de primire turistică, pe zone turistice, în septembrie 2020 comparativ cu septembrie 2019 în stațiunile din zona montană a crescit cu cel puțin cu 1,6%, de altfel ce nu putem spune despre turiștii străini care au scăzut cu 0,8%. Această situație se conturează datorită limitării mișcării în exterior atât a turiștilor români cât și celor străini și concentrarea atenției turistice pe obiectivele de odihnă din interiorul României. Totodată recunoaștem că turismul defapt reprezintă doar un segment al ramurii hoteluri și resturante și nu influiențează decisiv menținerea acestor afaceri pe termen lung.

Criza economică prin care trece ramura hoteluri și restaurante în 2020 se deosebește mult față de cea din 2008, aceasta constă nu doar prin micșorarea încasărilor drept consecință a diminuării veniturilor cetățenilor dar și prin limitarea mișcării populației ca măsură luată pentru limitarea răspândirii virusului. Din aceasta conchidem că situația se poate ameliora doar în cazul în care vor fi aporbate standarte minime de circulație comune atât la nivel național cât și internațional în condiții pandemice. Pentru a avea un start bun în urma acestor măsuri sunt necesare investiții asemenea celor din 2011, care au impulsionat dezvoltarea ramurii în județul Brașov, dar care trebuie îndreptate spre îmbunătățirea standartelor de calitate privind asigurarea sănătății și siguranței angajaților și clienților săi.

Investiţii

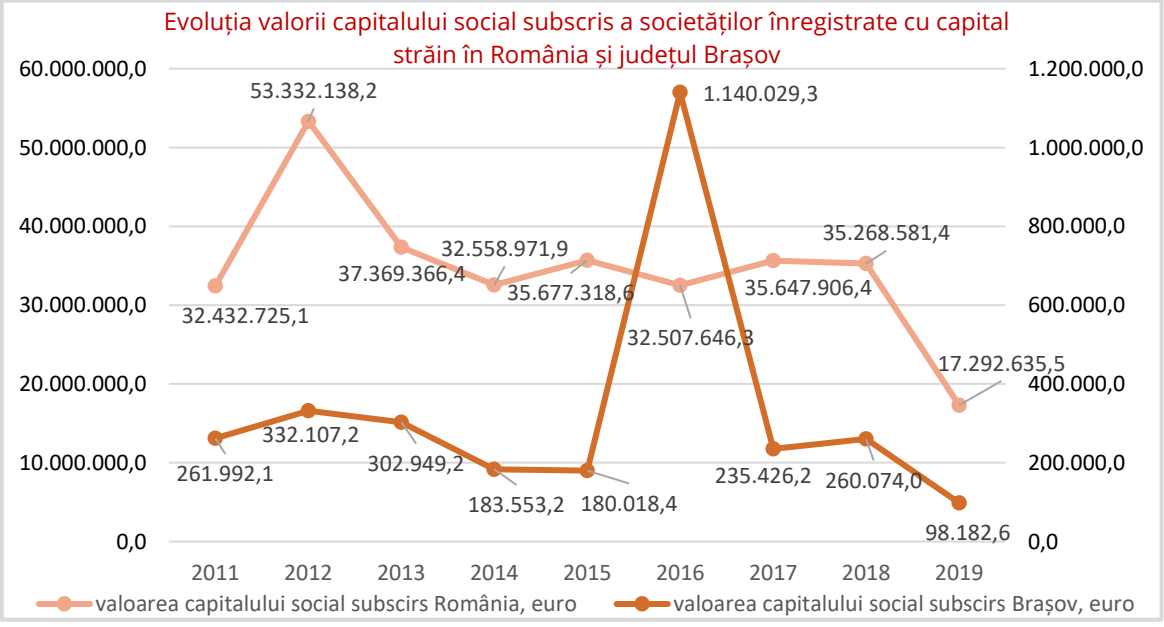
Analiza evoluției numărului de societăți cu capital străin ne arată că acest indicator se află în fluctuație, înregistrând creșteri și descreșteri relativ mici. Valoarea medie pe anii analizați este de circa 176 de societăți/an. Cel mai mare număr de societăți cu capital străin sunt înregistrate în anul 2018 (195) pe când cel mai mic a fost în anul 2014 (154).

Evoluţia capitalului social străin şi a numărului de societăţi cu participare străină la capitalul social în judeţul Brasov, 2011-2019

Anul	Numărul societăților cu capital strain	Valoarea capitalului social (euro)	Mediu pe societate (euro)
2011	175	260.509,90	1.488,63
2012	170	328.180,60	1.930,47
2013	194	302.949,20	1.561,59
2014	154	183.553,20	1.191,90
2015	168	180.018,40	1.071,54
2016	181	1.140.029,30	6.298,50
2017	186	235.426,20	1.265,73
2018	195	260.074,00	1.333,71
2019	167	98.182,60	587,92
2020	121	120.736,60	997,82

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov.

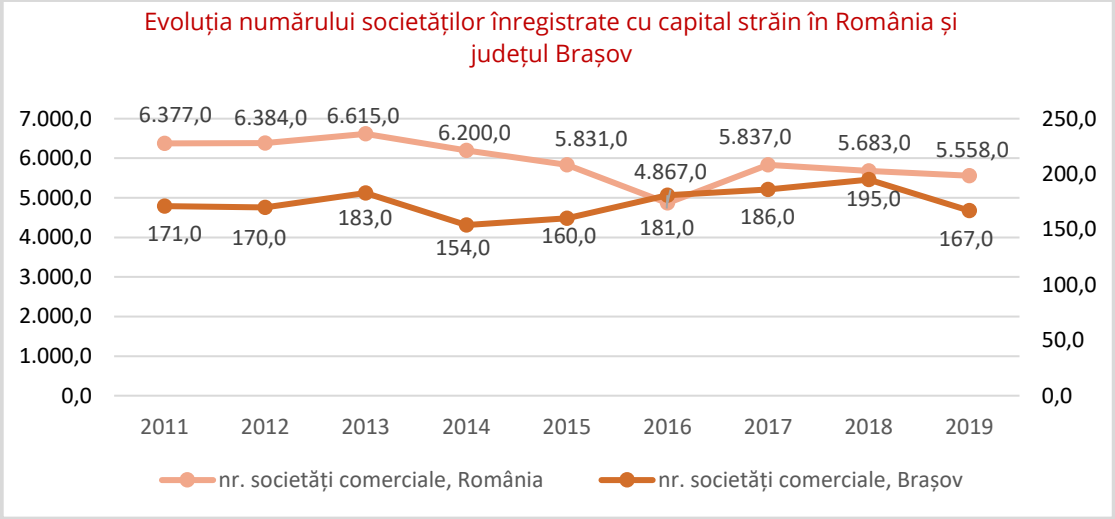
Totodată, cea mai mică valoare a capitalului social străin în euro este înregistrată în 2019, fiind cu mult mai mică de cât media de circa 230 mii euro per an în perioada analizată, exceptând anul 2016, care a înregistrat o valoare net superioară.

Sursa datelor: Oficiul Național al Registrului Comerțului

Tendința județeană este reflectată de starea acestei evoluții și la nivel național, unde capitalul social subscris scade la societățile noi înregistrate cu capital străin. Valorile mai mici ale capitalului subscris indică o scădere a aportului în numerar și în natură a asociaților la constituirea de societăți, cel mai probabil stare dictată de o încredere mai mică pe termen scurt a străinilor în inițierea afacerilor din România.

Conform datelor prezentate de Direcția Județeană de Statistică Brașov, pe parcursul anului 2019 comparativ cu cel precedent, numărul de societăţi comerciale cu participare străină la capitalul social subscris a scăzut cu 14,4%, iar valoarea capitalului social subscris al societăţilor comerciale înregistrate cu participare străină a scăzut cu 62,2%.[30] Totodată pe perioadă mai lungă, vedem că numărul de noi societăți cu capital străin mai mult sau mai puțin este constant pe perioada analizată, în medie circa 170 societăți pe an, ceea ce ne indică că dorința străinilor de a realiza activități economice în România și implicit în județul Brașov rămâne a fi înalată.

Sursa datelor: Oficiul Național al Registrului Comerțului

Raportându-ne la nivelul Regiunii Centru, în anul 2019, județul Braşov s-a aflat pe primul loc după numărul de înmatriculări a societăților comerciale cu capital străin, locul patru privind valoarea capitalului social total subscris atât în lei cât și euro și locul 11 în ierarhia națională în funcție de capitatul social exprimat în valută fiind devansat de județul Sibiu.

Înmatriculări de societăţi comerciale cu participare străină la capitalul social subscris - Regiunea Centru, anul 2019

Judeţ / Regiune	Număr de înmatriculări societăţi comerciale	Valoare capital social total subscris exprimat in		Locul ocupat în ierarhia naţională în funcţie de capitalul social total exprimat în valută
		mii lei	Euro	
	2019	Dec. 2019	Dec. 2019	Dec. 2019
Alba	43	17,4	3.670,7	25
Braşov	167	464,8	98.182,6	11
Covasna	13	2,9	592,7	18
Harghita	36	1.244,3	263.443,3	21
Mureş	61	1.099,1	230.805,2	14
Sibiu	127	2.414,1	507.764	7
Regiunea Centru	447	5.242,7	1.104.458,5	-
România	5.558	91.161,5	19.219.731,6	-

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov

[30] Comunicat de presă. Nr. 292/ 3.02.2020. Domeniul: Economic. Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov. www.brasov.insse.ro

În context putem menționa că județul Brașov rămâne a fi pe primul loc în lista destinațiilor privind lansarea afacerilor cu capital străin în Regiune, dar cu greu trece de 3% din numărul total național de societăți comerciale cu capital străin și 1% a valorii naționale a capitalului social subscris.

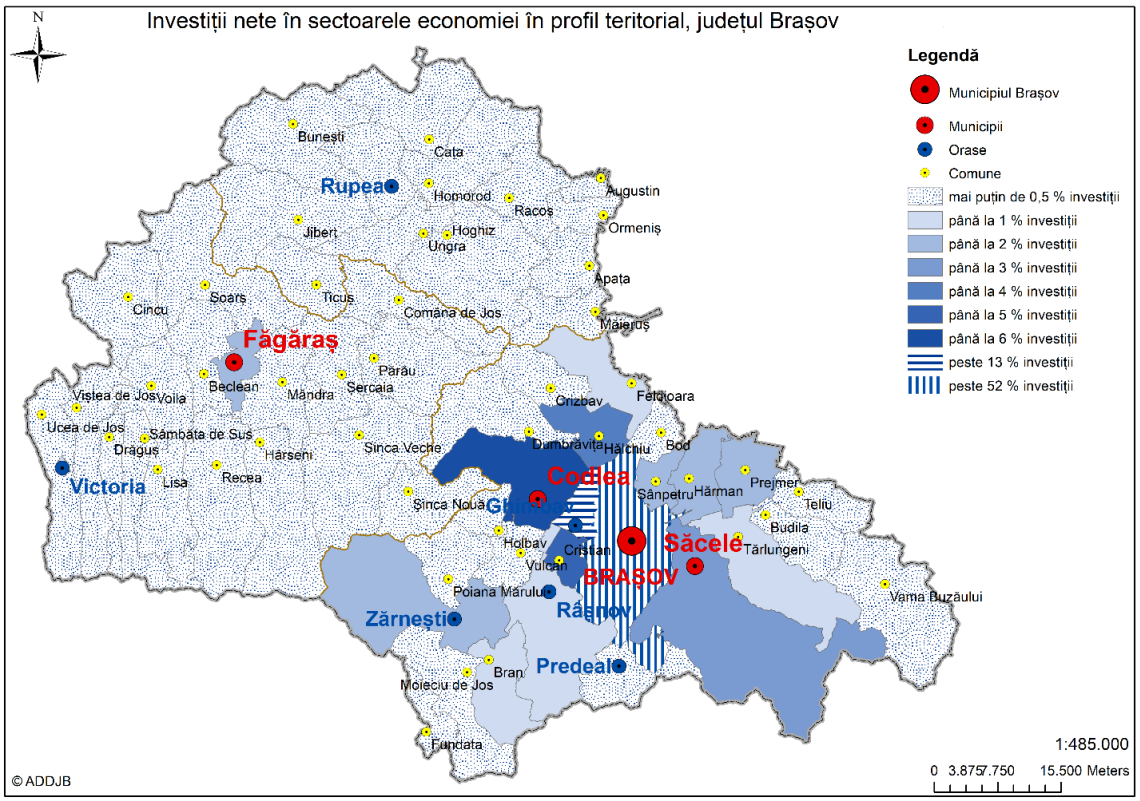
Simpla analiză a invetițiilor în sectoarele economiei din județul Brașov ne evidențiază Industria, care a beneficiat de cele mai mari investiții atât brute cât și nete, în medie circa 47% din totalul investițiilor.

Investiții brute și nete în sectoarele economiei județului Brașov, anul 2018.

Sectorul	Investiții brute	%	Investiții nete	%	media, %
AGRICULTURA	327.097.208	6,389509459	92.955.559	3,33461282	5
INDUSTRIA	2.273.292.982	44,40645367	1.387.286.327	49,7663918	47
CONSTRUCTII	475.264.532	9,283806613	203.375.646	7,29573404	8
COMERT	825.791.564	16,13099372	325.656.767	11,6823484	14
SERVICII	1.217.838.850	23,78923654	778.322.463	27,9209129	26
TOTAL	5.119.285.136	100	2.787.596.762	100	100

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Sectorul Servicii este următorul în această listă cu circa 26%, Comerț – 14%, Construcții – 8% și Agricultura – 5%. Interesul pentru dezvoltarea anumitor sectoare cum ar fi industria sau serviciile în județ sunt evidente și reies din cifrele enunțate pe parcurs în analiza efectuată.

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

În aceste condiții se evidențiază disparitatea în plan teritorial dintre urban unde sunt concentrate Industria, Serviciile, Comerțul și Construcțiile și rural – Agricultura. Entitățile economice amplaste în municipiul Brașov beneficiază de peste 52% din investiile nete din județ, indicator corelat cu numărul de societăți economice, cifra de afaceri, persoane angajate precum și cele mai multe entități industriale. Exceptând municipiul Brașov, acesta este urmat

de UAT Gimbav cu peste 13% și altele cu mai puțin de 10 % investiții nete. Totodată se evidențiază mai pronunțat Zona metropolitană ca interes economic din partea investitorilor comparativ cu celelate zone ale județului Brașov.

Una din principalele surse de dezvoltare ale economiei județului reprezintă Investițiile străine directe. Potrivit studiului „Investițiile străine directe în România în anul 2019" realizat de Banca Națională a României „fluxul net de ISD a înregistrat nivelul de 5.173 milioane euro".[31] Principalele activități economice care au cuniscut un flux net mai mare de ISD și au depășit 1.000 milioane euro la nivel național sunt: comerțul cu 1.804 milioane euro; industria – 1.343 milioane euro; intermedieri financiare și asigurări – 1.102 milioane euro. Următoarele trei activități economice au depășit 100 milioane euro: tehnologia informației și comunicații – 447 milioane euro, agricultura, silvicultura și pescuit – 196 milioane euro și transporturi – 147 milioane euro.

În aceeași ordine de idei, BNR menționează că în urma repartizării componentelor fluxului net de ISD, cel mai mare aport la capitalurile proprii s-a înregistrat în ramura tehnilogia informației și comunicații (782 milionae euro), urmată de industria prelucrătoare (487 milioane euro) și comerț (344 milioane euro). Totodată, profitul reinvestit a atins cel mai înalt nivel în intermedieri financiare și asigurări (975 milioane euro); un nivel ridicat al profitului reinvestit s-a înregistrat și în sectoarele comerț (957 milioane euro) și industria prelucrătoare (471 milioane euro). Aceste activități economice au pondere înaltă de reprezentare la nivelul județului Brașov.

Ceea ce este important pentru economia județului din punct de vedere a ISD, este că la 31 decembrie 2019, soldul acestor investiții în întreprinderile cu cel puțin 20 de salariați și în întreprinderile atipice au atins valoarea de 2.581 milioane euro și au plasat județul Brașov după București (45.961 milioane euro), Ilfov (5.188 milioane euro) și Prahova (2.607 milioane euro) fiind urmat de județele Cluj (2.059 milioane euro) și Constanța (2.033 milioane euro).

Dacă România se află în competiție cu statele din regiune pentru atragerea de ISD atunci trebuie să menționăm că județul Brașov se află în această competiție cu județele din împrejurime. Pentru a atragere cât mai mult astfel de investiții, cei de la Consiliul Investorilor Străini împreună cu Academia de Studii Economice din București, susțin că este necesară o prezență cât mai intensă pe piețele internaționale, prin intermediul agențiilor guvernamentale de atragere a investițiilor și promovare a exporturilor.[32] În acest context se face importantă o instituție/structură sau o platformă de discuție, care ar putea facilita relația administrațiilor locale cu potențialii investitori în implementarea proiectelor de investiții.

Sinteza capitolului

O sinteză a activităţii economice din judeţ pe domenii de activitate, la nivelul anului 2019, prezintă următoarele date:

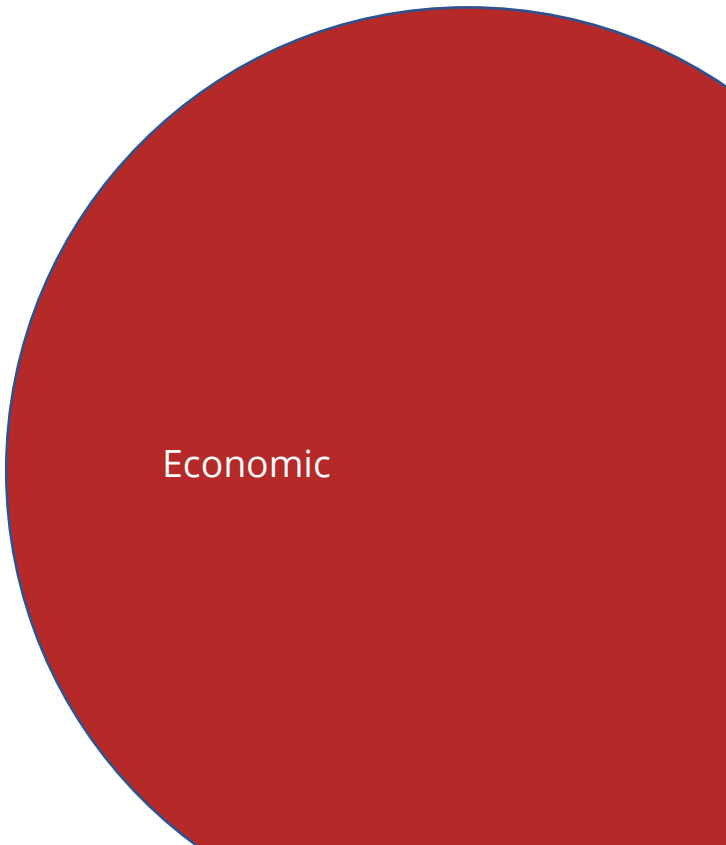
	Cifra de afaceri, mld. Lei	%	Salaraiați	%	Societăți	%	Numărul mediu de salariaţi	Cifra de afaceri medie, mld. lei
TOTAL	57,762	100	179.723	100	21.485	100	8,4	2,688
Agricultură	1,262	2,2	3.839	2,1	497	2,3	7,7	2,541
Industrie	26,184	45,3	58.316	32,4	2.204	10,3	26,5	11,880
Construcții	3,661	6,3	13.155	7,3	2.318	10,8	5,7	1,557
Comerț	17,405	30,1	28.442	15,8	5.411	25,2	5,3	3,216
Servicii	9,298	16,1	75.971	42,3	11.044	51,4	6,9	0,841

[31] Investițiile străine directe în România în anul 2019. Banca Națională a României, 2020. ISNN 2247-5095
[32] Cum arată investițiile străine în România. O naliză complete. Ziarul financiar. 06.04.2021

- Industria este puternic reprezentată la nivelul judeţului (45,3% din cifra de afaceri totală), fiind principalul sector care a atras capitalul străin şi, totodată, cel mai semnificativ furnizor de produse exportate;
- profilul industrial al județului este determinat de industria constructoare de mașini, echipamente şi mijloace de transport, de industria chimică şi alimentară;
- cele mai profitabile societăţi se dovedesc a fi cele din industrie, realizând o cifră medie de afaceri de 11,880 miliarde lei/an, la polul opus sunt societăţile care activează în sectorul serviciilor, cu o cifră medie de afaceri de 841 milioane lei/an;
- în prezent sunt operaționale 8 parcuri industriale și unul se află în curs de amenajare pentru sprijinirea dezvoltării industriale;
- populaţia activă este angajată, prioritar, în sectorul industriei (36,6%) şi în cel al serviciilor (33,3%);
- în servicii, chiar dacă activează un număr mare de persoane 75.971 (anul 2019), performanţa economică este scăzută (16,1% din cifra de afaceri). Totuşi, dezvoltarea acestui sector în valori absolute (51,4% din societăţile active şi 42,3% din salariați ai județului) reprezintă o dovadă a posibilității ocupaționale și de creștere a nivelului de trai în judeţ;
- cel mai performant domeniu de activitate economică al judeţului din punctul de vedere al productivităţii muncii, calculat ca raport între cifra de afaceri realizată şi numărul de salariaţi care a participat la realizarea ei, rămâne comerțul, unde 15,8% din totalul salariaţilor din judeţ realizează 30,1% din cifra totală de afaceri, urmat de industrie, agricultură, construcții și în final servicii;
- activităţile economice sunt concentrate, în proporție de aproape 82%, în zonele urbane;
- exceptând municipiul Brașov, analiza numerică a firmelor, cifrei medii de afaceri şi a numărului mediu de salariaţi pe societate comercială la nivelul localităţilor din judeţ, în anul 2019, relevă disparităţi pronunțate între mediul rural şi urban, ca şi între diferitele zonale ale judeţului;
- zona Brașov prezintă cea mai accentuată dezvoltare economică, aici aflându-se cele mai multe concentrări urbane, unităţi industriale şi zone agroturistice.

Cei mai mari/importanți angajatori din judeţ sunt concentraţi în Zona Metropolitană Braşov absorbind forţa de muncă din localităţile învecinate. La nivelul judetului Brasov, în unele zone rurale există un nivel mai ridicat de trai, în special în cele în care s-a dezvoltat, în ultimii ani, turismul rural (de exemplu, zona Bran-Moeciu, sat Viscri, etc.) sau industria (ex. Prejmer), dar există şi localităţi cu un grad ridicat de sărăcie (spre exemplu: Ungra, Budila, Augustin, Ormeniş). Este evidentă lipsa de interes a investitorilor pentru dezvoltarea de unităţi productive în mediul rural, iar acest dezinteres poate fi explicat în primul rând din perspectiva slabei dezvoltări a infrastructurii de bază.

Analiza SWOT

Economic

Puncte Tari	Referințe
• Dinamica economică accelerată, în general peste media națională – județul Brașov fiind cel mai competitiv județ al regiunii Centru; • Evoluția pozitivă a numărului de societăți comerciale și a cifrei de afaceri a IMM-urilor în județul Brașov; • Creșterea constantă a ocupării forței de muncă în economia județului; • Județul este un puternic centru industrial, cu o tradiție industrială de decenii; • Profilul industrial al județului este dominat de industria prelucrătoare, care înregistrează evoluție pozitivă în ultimul deceniu; • Existența structurilor și a infrastructurii de dezvoltare a afacerilor – incubatoare de afaceri, parcuri industriale (atât în mediul rural, cât și în mediul urban); • Comerțul reprezintă una din activitățile principale ale economiei brașovene; • Economia Brașovului influențează fluxurile de import și export atât la nivel de regiune cât și la nivel național; • Dezvoltarea puternică a sectorului de servicii cu activități diverse disponibile atat la nivel: local, regional, internațional; • Serviciile de informații și telecomunicații se află în continuă ascensiune de creștere a producției și capitalului • Infrastructura de cercetare-dezvoltare și inovare a județului acoperă o gamă largă de domenii de cercetare de interes public și privat. • Serviciile hoteliere și restaurantele contribuie substanțial la consolidarea poziției județului ca destinație turistică • Investiții semnificative cu capital străin la nivel de județ din punct de vedere valoric și al locurilor de muncă create • Grupuri de acțiune locală active, care susțin dezvoltarea activităților economice în mediul rural • Existența școlilor profesionale cu învățământ dual (Brașov-Kronstadt și Făgăraș) • Evolutia pozitivă a producției ramurii agricole animală • Creșterea semnificativă la producția de plante uleioase • Evoluția pozitivă a numărului de societăți comerciale în domeniul agricol și silvic în județul Brașov și interes sporit față de antreprenoriatul agricol	• PIB/ locuitor este în creștere cu 30% în anul 2017, față de anul 2011, iar PIB-ul județului Brașov a crescut cu 39% în aceeași perioadă; • Creșterea numărului de societăți comerciale înregistrate, cu 22% mai multe în perioada anilor 2011 – 2018, și a cifrei de afaceri a IMM-urilor care reprezintă 61% din cifra de afaceri totală a județului; • Numărul total al salariaților a crescut în 2018 cu 11% față de 2011; • Industria deține cea mai mare pondere în cifra de afaceri, înregistrând o medie de 44,2% din totalul cifrei de afaceri, care s-a menținut relativ constantă în perioada 2011-2018. La sfârșitul anului 2018 existau 2.020 agenți economici activi în domeniul industriei, care realizau o cifră de afaceri de 24 miliarde lei, cu 33% mai mare comparativ cu anul 2011. • Creșterea cifrei de afaceri în ramura prelucrătoare a industriei de la 77% din cifra totală în anul 2011 la 89,3% în 2018; • În județul Brașov la finele anului 2019 activau 9 Parcuri industriale, dintre care 7 de tip Brownfield și 4 – Greenfield. • Cifra de afacere în comerț deținând 31,7% din cifra de afaceri totală a județului. • În perioada anilor 2011-2018, județul Brașov a ocupat locul întâi în cadrul Regiunii Centru, atât la export cât și import și s-a situat în primele 5 județe la export, iar la import în primele 10 la nivel de țară; • Evoluția numărului de societăți comerciale din sectorul servicii ne prezintă o pondere însemnată de circa 49% din numărul total al societăților economice din județ în anul 2018; • În 2018 înregistrează o creștere a cifrei de afaceri de circa 67% comparativ cu anul 2011, totodată contribuind cu mai mult de 20% la structura cifrei de afaceri din sector; • În medie 14 brevete de invenție eliberate anual (total:102- eliberate în perioada anilor 2011-2019); • Principalii indicatori economico-financiari sunt în creștere continuă în perioada anilor 2011-2018: numărul de societăți economice cu 21%, cifra de afaceri cu 60%, numărul mediu de salariați cu 24%.

• Sporirea numărului de fermieri înregistrați în sistemul de agricultură ecologică și creșterea suprafeței agricole certificate ecologic • Existența unităților de procesare și valorificare a produselor agricole și animale • Predominanța pășunilor și a fânețelor permite dezvoltarea sectorului zootehnic, cu precădere a animalelor rumegătoare • Număr crescut al fermierilor care dezvoltă culturi energetice pentru sectorul de bioenergie din județul Brașov • Pădurile și alte terenuri acoperite cu vegetație forestieră, reprezintă o resursă naturală importantă a județului Brașov • Creșterea numărului de produse tradiționale atestate în creștere în perioada 2015-2019 • Experiență în actuala perioadă de programare 2014-2020 în ceea ce privește dezvoltarea rurală locală, prin constituirea și funcționarea grupurilor de acțiune locală (GAL)	• Valoarea investițiilor străine a crescut cu 64 % în anul 2017, față de anul 2011. • 289 de absolvenți ai învățământului dual certificați în anul 2020, din care 47% angajați la operatorii economici implicați în învățământul DUAL. • Existența a 6 GAL-uri care sprijină dezvoltarea rurală prin proiecte în valoare de circa 10 milioane euro în perioada anilor 2014-2020, 18% din această sumă fiind adresată masurilor de dezvoltare agricolă. • În perioada 2011-2019, producția agricolă animală a crescut cu aproximativ 31% • În perioada 2011-2019 a crescut cu 79% producția de plante uleioase • Numărul de întreprinderi active din sectorul agricol, în aceeași perioadă anilor 2011-2018 a crescut cu circa 28% de la 425 la 545. • În anul 2019 sunt înregistrați 313 operatori-producători, 8 procesatori, 92 de ferme (albine) • Din totalul de întreprinderi din industria prelucrătoare - 30,1% (2018) sunt întreprinderi care procesează și valorifică produsele agricole • Din toată suprafața agricolă a județului, circa 57,5% este ocupată cu fânețe și pășuni, această pondere depășește cu mult media acestor tipuri la nivel național • În anul 2020 numărul fermierilor care dezvolta culturi energetice a crescut cu aprox. 90% față de anul 2011 • Suprafața fondului forestier a județului Brașov în anul 2018 a constituit 205,2 mii ha, cu 0.8 mii ha mai mult decât în anul 2011 • Creștere cu 30,46% a produselor tradiționale locale atestate la nivel național în anul 2019, față de anul 2015

Puncte Slabe	Referințe
• Disparități în dezvoltarea economică în raporturile: urban – rural; zona metropolitană și celelalte zone ale județului • Unele localități au forță de muncă salariată extrem de polarizată în sectoarele economiei.	• Cele mai multe societăți sunt în municipiul Brașov, urmate de cele din municipiile Săcele și Făgăraș. Mai mult de 80% din societăți se află în mediul urban și din totalul societăților comerciale din județ - circa 62% sunt în municipiul Brașov. 90% din cifra de afaceri a județului este realizată în zona metropolitană.

Analiza SWOT

• Numărul parcurilor industriale în scădere și neproporțional dezvoltate la nivel teritorial • Dezvoltarea insuficientă a serviciilor de cercetare-dezvoltare și utilizarea redusă a inovației în rândul IMM-urilor • Centrele de cercetare și inovare din Brașov au infrastructură dezvoltată dar învechită • Insuficienta dezvoltare a serviciilor hoteliere și restaurantor la nivelul multor UAT-uri din județ, cu excepția celor din zona metropolitană • Investiții scăzute ale mediului privat mai ales în localitățile urbane și rurale din afara Zonei Metropolitane Brașov și municipiului Făgăraș • Lipsa unei reprezentanțe la nivel de județ care să poată promova potențialul județului și să atragă investiții • Numărul mic de clustere economice la nivel de județ • Depopularea zonei Rupea care generează insuficiența forței de muncă • Lipsa infrastructurii rutiere moderne și de transport rapid • Costuri mari pentru transportul muncitorilor pentru angajatori, în condițiile respectării distanțării sociale • Suprafață agricolă a județului este redusă, cu soluri calitativ slabe și afectate de clima rece și umedă specifică, ceea ce nu permite obținerea unui sortiment mare de produse agricole • Diminuarea suprafeței totale cultivate la nivelul județului Brașov • Număr foarte mare al exploatațiilor de mici dimensiuni (sub 5 ha) • Abandonarea pășunilor rurale și degradarea solului • Sisteme de irigare, în mare parte, degradate și ineficiente • Venituri mici ale fermierilor/lucrătorilor în agricultură comparativ cu celelalte sectoare economice, ceea ce conduce la abandonarea activităților agricole în favoarea altor tipuri de activități • Numărul de autorizații pentru atestare a producătorilor agricoli a fost în scădere în anul 2019, comparativ cu anul 2017 • Marketingul comun slab al produselor agricole provenite de la micii producători • Comasare prea lentă a terenurilor agricole și reticența asocierii micilor producători agricoli în structuri asociative cu rol economic	• Peste 50% din numărul total de salariați sunt angajați în: agricultură (Șercaia, Crizbav, Voila); industrie (Poiana Mărului, Ghimbav, Cristian, Feldioara, Victoria, Ucea, Măieruș, Teliu, Prejmer, Hărman, Hălchiu, Sânpetru, Zărnești, Făgăraș, Apața, Codlea); comerț (Augustin, Holbav, Ungra, Ormeniș, Jibert); servicii (Fundata, Cincu, Bran, Predeal, Bunești, Sâmbăta De Sus, Moieciu, Mândra, Viștea) • Din totalul de 11 parcuri industriale înființate în județul Brașov, sunt operaționale 8 și unul se află în curs de amenajare, cele mai multe fiind în Zona Brașov (7), în timp ce în Zona Rupea nu există nici un astfel de parc. • Resursa umană din sectorul CDI s-a diminuat în perioada 2011-2018 cu circa 28% la nivelul județului Brașov și cu 31% la nivelul regiunii Centru; ponderea scăzută a cheltuielilor CDI care este constant sub 0,5% din PIB la nivel de țară iar media la nivelul UE 28 a fost aproximativ 2,1%. • În zona Rupea, respectiv comunele Augustin, Ormeniș, Apața, Ungra, Crizbav conform INS, nu găzduiesc nici o unitate hotelieră pe raza lor. • Cele mai mari suprafețe arabile se află în depresiunea Brașovului: Ghimbav, Prejmer, Bod, Hălchiu cu peste 60% din teritoriul UAT. Precum și cele din depresiunea Făgărașului amplasate de-a lungul Oltului: Șercaia, Mândra, Voila și altele • Suprafaţa totală cultivată a judeţului Braşov a scăzut cu 14,6%, de la 81.457 ha la 69.514 ha • Din numărul total de exploatații agricole, aproximativ 65% constituie exploatații mici • Suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de irigații a rămas constantă în perioada analizată 2011-2019, iar sistemele de irigare sunt, în mare parte, degradate și ineficiente • Veniturile din agricultură ocupă locul al 21 -lea după câștigul salarial mediu net în agricultură în clasamentul naţional al judeţelor României • Numărul de autorizații pentru atestare a producătorilor agricoli a scăzut cu aproximativ 35% în anul 2019, față de anul 2017 • În anul 2019 în județul Brașov erau înregistrate 6 grupuri de producători • În anul 2020 s-a înregistrat o scădere a numărului de persoane angajate în agricultură cu 7%, față de anul 2011.

• Lanțuri agroalimentare insuficiente și număr mic de grupuri de producători agricoli • Scăderea suprafețelor forestiere de regenerare	• În anul 2018, s-au efectuat în județul Brașov lucrări de regenerare pe 647 hectare, cu 147 hectare mai puţin faţă de anul 2015

Oportunități	Referințe
• Brașovul reprezintă un puternic centru comercial datorită poziției geografice avantajoase; • Polul de creștere Brașov (singurul din regiunea 7 Centru) care atrage forță de muncă și capital în domenii economice specializate, precum automotive, IT&C, turism; • Diversificarea programelor și introducerea de noi instrumente de finanțare pentru IMM-uri; • Consolidarea infrastructurii de afaceri – centre de afaceri, de conferințe, de expoziții, infrastructură tehnologică și informațională, incubatoare de afaceri; • Consolidarea infrastructurii de producere și dezvoltare a Parcurilor industriale de tip Greenfield și Brownfield; • Dezvoltarea sectorului de cercetare-dezvoltare a clusterelor economice și transferul de know-how în diverse domenii dintre centrele de cercetare, universitate și mediu de afaceri. • Clustere economice în IT (Brașov, Făgăraș) sprijinite pentru crearea lanțurilor valorice • Dezvoltarea Industriei aeronautice și de IT • Posibilitatea de a crea o structură (ex. OMD) care ar promova și atrage investiții în județ • Creșterea numărului de locuințe noi construite care va duce la creșterea numărului de locuitori • Creșterea numărului solicitărilor/cererilor investitorilor străini pentru investiții în economia cu valoare adăugată, care va duce la creșterea lanțurilor valorice din contul investițiilor străine • Școala dual exemplu de bune practici pentru calificarea/recalificarea muncitorilor	• Județul Brașov se află în centrul României, la intersecția principalelor căi de comunicare și legături economice dintre regiunile țării; • Numărul total al salariaților a crescut în 2018 cu 11% față de 2011; • Creșterea cifrei de afaceri în ramura prelucrătoare a industriei de la 77% din cifra totală în anul 2011 la 89,3% în 2018; • Întreprinderile din domeniul Informații și telecomunicații înregistrează în 2019 o creștere a cifrei de afaceri cu circa 67% comparativ cu anul 2011; • Planul Național de Investiții și Relansare Economică; • *Programul* Operațional Regional – Axa 2.2: Sprijinirea creării și extinderii capacităților avansate de producție și dezvoltarea serviciilor. • Coresi Business Campus; • C A T T I A - Centrul de afaceri, transfer tehnologic și incubator de afaceri; • Institutul de Cercetare-Dezvoltare al Universității Transilvania din Brașov. • În județul Brașov sunt 9 Parcuri industriale fiind pe locul 3 în România după județele Prahova (15) și Cluj (11). • Strategia Regională de Specializare Inteligentă/ POR Centru 2021-2027; PNRR • Strategia Națională De Dezvoltare Durabilă Orizont 2030 • Planul național strategic pentru dezvoltare rurală și a programului FEADR • Alocare financiară agricultură în cadrul PAC • PNDR 2021-2027 are o alocare financiară la nivel național de 6,7 mld. Euro pentru dezvoltare rurală la care se adaugă peste 13 mld. Euro pentru plățile directe

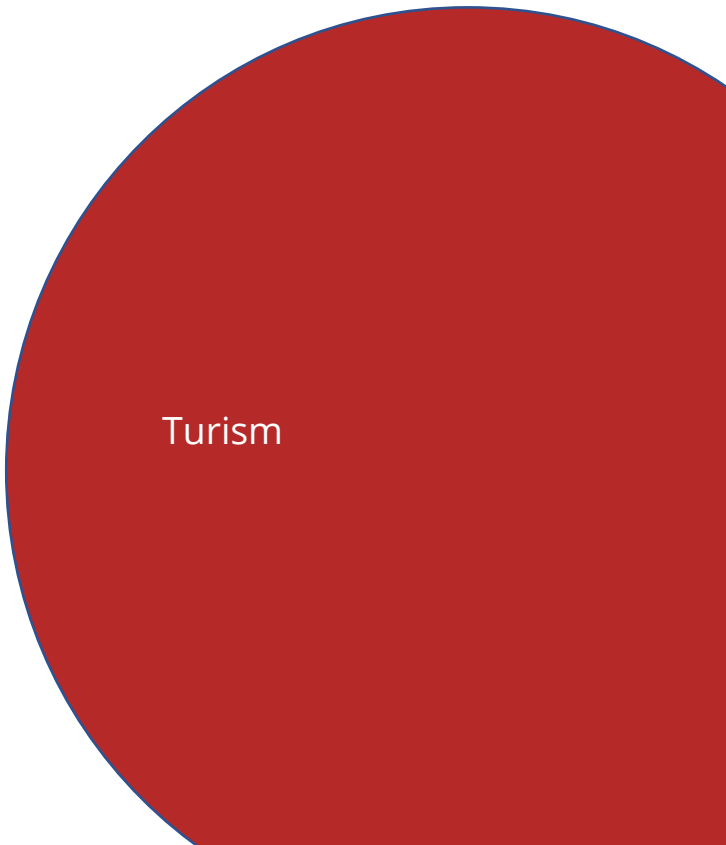
Analiza SWOT

• Susținerea veniturilor exploatațiilor agricole prin direcționarea eficientă a sprijinului SAPS (subvențiilor), pentru a dezvolta fermele orientate spre piață • Dezvoltarea de parteneriate pentru inovare, creare de baze de cunoștințe și de noi metode în agricultură • Interes crescut al consumatorului pentru alimente sănătoase și cu un impact redus asupra mediului • Dezvoltarea cooperativelor, a grupurilor de producători, pentru creșterea competitivității • Utilizarea unor rase/specii/soiuri adaptate la condițiile locale și folosind material genetic de calitate permițând obținerea de rezultate profitabile • Dezvoltarea producției bio/ecologice prin exploatarea potențialului natural și comercializarea produselor naturale, ecologice și de calitate superioară • Dezvoltarea tehnologiilor energetice pe bază de biomasă în zonele rurale • Dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare cu produse ecologice • Facilități de marketing pentru grupurile de producători și pentru asociațiile de producători (dezvoltarea brandurilor de produse) • Dezvoltarea și modernizarea sistemelor de irigații • Dezvoltarea comerțului on-line pentru realizarea producției agricole pentru fermierii mici	

Riscuri	Referințe
• prelungirea crizei economice provocate de pandemia COVID 19, creșterea fiscalității, modificări ale legislației fiscale care pot bulversa mediul economic • migrația forței de muncă calificate, în special la nivelul populației tinere • întârzierea construirii autostrăzilor A3 și A13 va influența negativ dezvoltarea economică a zonei; • Creșterea prețurilor pentru chirie, un dezavantaj pentru forța de muncă atrasă din alte localități	• Dublarea numărului de emigrări definitive din județul Brașov din anul 2011 (555 pers.) până în anul 2019 (1030 pers.) • Concentrarea resurselor economice și a potențialului dezvoltator (parcuri industriale, centre de afaceri etc.) preponderent în Zona Metropolitană Brașov • Există un interes sporit pentru dezvoltarea ramurii transport și depozitare unde numărul de societăți la nivelul ramurii a crescut în 2018 comparativ cu anul 2011 cu 37,8%, iar cifra de afaceri cu 46,5%.

• Schimbările climatice și calamitățile naturale pot produce pagube însemnate în domeniul agricol • Concurența importului de produse agroalimentare de pe piața UE • Pieţele agricole și lanțurile de aprovizionare aferente au fost puternic afectate de criza sanitară COVID-19, iar oferta de pe piețe poate deveni insuficientă, prețurile și volatilitatea lor crește • Fenomenul de globalizare va influența negativ activitatea agricolă zonală • Menținerea fragmentării terenurilor agricole și existența unui număr mare de proprietari nu permite o exploatare agricolă eficientă • Fluctuația prețurilor pentru produse agricole și expunerea fermierilor la riscuri de piață • Menținere trend descendent a forței de muncă din agricultură, trend demografic negativ, depopularea satelor, migrația populației și a forței de muncă către mediul urban • Lipsa valorificării și promovării produselor agricole tradiționale	• Suprafața medie ce revine pe o exploatație agricolă sub media regională cu circa 28.5% • Institutului Național de Statistică indică o creștere a importurilor în zona alimentelor și a animalelor vii cu 11,4%, până la valoarea de 6,7 miliarde de euro, ceea ce înseamnă aproape 8% din totalul importurilor realizate în 2019 • Ordonanță de urgență nr. 148 din 27 august 2020 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat acordat producătorilor agricoli care au înființat culturi în toamna anului 2019, afectate de seceta pedologică

Analiza situației actuale a județului Brașov

Turism

Turism

Datorită potențiantului turistic bogat pe care îl are România, sectorul "Turism" ar putea contribui mai mult la dezvoltarea socio-economică a țării. Contribuția sectorului turistic la PIB-ul național a fost, în anul 2019, de 5,3%, printre cele mai scăzute din Europa.

Principalul obiectiv al oricărei activităţi turistice este generarea sursei de venit, în care sectorul privat joacă un rol esenţial. Este vorba atât de agenții economici care activează în domeniul turismului, cât și de furnizorii de bunuri și servicii conexe acestuia: hoteluri și restaurante, firme de catering, distribuitori de produse alimentare și nealimentare, furnizori de servicii de cazare, de promovare a produselor turistice etc.

Dezvoltarea turismului contribuie și la dezvoltarea sectorului de stat, în principal, prin veniturile generate la buget de plata taxelor și a impozitelor pentru activitățile defășurate și prin generarea de locuri de muncă. În plus, adaptarea infrastructurii, renovarea clădirilor, îmbunătăţirea mediului natural, îmbunătăţirea imaginii zonei etc. vor avea un efect imediat asupra îmbunătăţirii nivelului de trai al rezidenţilor și vor influența decizia vizitatorilor de a alege județul Braşov ca destinaţie turistică.

De aceea, efortul ce trebuie făcut de administraţia locală pentru dinamizarea turismului trebuie înţeles ca o investiţie pe termen lung datorită beneficiilor economico-sociale generate, dar şi pe termen scurt cu beneficii imediate pentru cetăţeni şi, astfel, pentru societate.

Turismului în cadrul economiei judeţene

Volum şi Valoare

În ultimii 10 ani, Județul Braşov a crescut şi s-a dezvoltat ca destinaţie turistică. Cu o capacitate de peste 36.000 locuri de cazare la nivelul sfârșitul anului 2020, săli de conferință și atracții turistice, turismul brașovean s-a adaptat şi dezvoltat într-un ritm rapid pentru a răspunde oportunităţilor de piaţă.

Cu toate acestea, județul Brașov este caracterizat de o situație comună care se întâlnește la nivelul întregii țări: potențialul de dezvoltare în domeniul turismului este ridicat și ar putea contribui mai mult la dezvoltarea economiei locale dacă s-ar investi mai mult în acest sector.

Principala destinaţie a turiştilor continuă să fie municipiul Braşov**,** care a atras în ultimii ani între 47 – 51% dintre turiștii care au vizitat județul. Celelalte localități care atrag peste 10.000 turiști anual sunt: Predeal, Moieciu, Bran, Săcele, Fundata, Zărnești, Râșnov, Rupea, Sâmbăta de Sus.

În ciuda faptului că, potrivit Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Turismului 2019 – 2030, municipiul Brașov continuă să ocupe locul al 2-lea pe țară pe lista localităților preferate de turiști ca destinație de vacanță, din punct de vedere al veniturilor încasate din această activitate Brașovul se plasează abia pe locul al 5-lea, înregistrând cea mai mică rată a profitabilității dintre primele 10 destinații turistice din România: 5,94%. În același clasament, orașul Predeal ocupă locul 10 ca destinație preferată de turiști și locul 7 ca venituri înregistrate, dar locul al 3-lea în ce privește rata profitabilității (17,01%).

Investiţii

În anul 2018, firmele din judeţul Braşov cu domeniul de activitate "hoteluri şi facilităţi de cazare" au realizat investiţii brute în valoare de peste 165 milioane lei, reprezentând 3,23% din totalul investiţiilor din judeţul Brașov.

Cifra de afaceri din turism

Societățile comerciale din judeţul Braşov cu domeniul de activitate "hoteluri şi restaurante" au realizat în anul 2019, o cifră de afaceri de aproximativ 1.484 milioane lei, reprezentând 2,57% din totalul cifrei de afaceri a judeţului, în creștere cu 191% față de anul 2011, când cifra de afaceri din acest domeniu a fost de aproape 509 milioane lei.

Forţa de muncă

La 31 decembrie 2019 populaţia civilă ocupată din sectorul hoteluri şi restaurante a fost de 11.500 persoane, reprezentând 4,47% din totalul populaţiei civile ocupate din judeţul Braşov (257.500 persoane), în creștere cu 47,43% față de anul 2011, dar în ușoară scădere față de 2018, cu 1,71%.

(mii persoane)

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Național	137,9	154,2	155,7	164,5	174,2	193,3	204,2	215,5	223,6
Regiunea Centru	22,5	25,4	25,1	26,4	28	30,4	31,5	33,9	34,7
Brașov	7,8	8,6	8,6	8,8	10,1	10,6	10,8	11,7	11,5

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Acest lucru se datorează creșterii cu aproape 77%, în 2019 față de anul 2011, a numărului structurilor de cazare care înregistrează activitate.

Totodată, câştigul salarial nominal mediu net lunar în domeniul de activitate "Hoteluri și restaurante" a crescut în 2019 la 1.846 lei de la 702 lei cât a fost înregistrat în anul 2011. De altfel, câştigul salarial nominal mediu net lunar în județul Brașov a devansat treptat, începând cu anul 2012, câştigul salarial nominal mediu net lunar din Regiunea Centru (1.695 lei) și începând cu 2016, pe cel național (1.726 lei).

UM: lei

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TOTAL	841	850	898	958	1080	1232	1424	1565	1726
Regiunea CENTRU	739	809	813	878	1053	1216	1445	1602	1695
Brasov	702	865	797	926	1059	1307	1561	1713	1846

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Potenţialul turistic al judeţului Braşov

Potenţialul turistic al judeţul Braşov îmbină elemente ale cadrului natural cu valori culturale şi istorice.

Poziţionarea geografică a judeţului Braşov în zona montană din centrul ţării favorizează dezvoltarea turismului sub forme diverse, atât datorită existenței obiectivelor naturale (monumente ale naturii, rezervaţii naturale, parcuri naţionale), cât și datorită posibilității practicării sporturilor de iarnă sau a sporturilor extreme (alpinism, parapantă, deltaplanorism, pescuit ș.a.) sau existenței obiectivelor istorico-arheologice prezente (cetăţi, castele, biserici, muzee etc).

Trecutul bogat în istorie şi îmbinarea culturală şi multietnică din acest teritoriu fac din Braşov unul dintre cele mai interesante și atractive locuri, nu numai din România, dar şi din întreaga regiune. Cu toate acestea, Braşovul nu a atins potenţialul de a deveni una dintre cele mai interesante destinaţii turistice din estul Europei.

Sursa: Consiliul Județean Brașov - Planul de Amenajare a Teritoriului Județean

Potenţialul natural

Suprafaţa judeţului Braşov se suprapune pe două mari unităţi morfostructurale: Carpaţii şi Podişul Transilvaniei.

Arealele şi traseele turistice cu valoare peisagistică deosebită, Parcul Naţional Piatra Craiului și Parcul Natural Bucegi, rezervaţiile şi monumentele naturii, reţeaua hidrografică, biodiversitatea, geodiversitatea și peisajele agro-pastorale montane și colinare unice în Europa compun cadrul natural al judeţului.

Relieful este variat prezentând o mare complexitate morfologică şi morfogenetică. Se disting trei trepte majore de relief:

- *treapta munţilor înalţi,* cu poziţie periferică, ce trece de 1.700m altitudine înregistrată în Făgăraş, Piatra Craiului, Bucegi, Bârsei (Postăvarul, Piatra Mare) şi Ciucaş
- *treapta munţilor scunzi,* între 800 şi 1.700 m, formată în principal de "clăbucetele" Întorsurii Buzăului, Dârstelor, Codlei şi Perşani; tot în această grupă se mai încadrează munţii Tâmpa, Poiana Braşovului
- *treapta depresiunilor şi a dealurilor de podiş,* situate între 450 şi 700m altitudine; Câmpiile apar desfăşurate în depresiuni intramontane şi submontane interne. În configuraţia generală a acestei trepte se disting: Câmpia Bârsei cu golfurile depresionare Zărneşti – Tohan, Vlădeni şi Culoarul Măieruş, apoi Câmpia Făgăraşului; la această treaptă se adaugă Depresiunile Braşovului, Homoroadelor, Făgăraşului şi culmile deluroase ale laturii sud-estice a Bazinului Transilvaniei (Colinele Târnavelor, Podişului Hârtibaciului).

Munţii şi dealurile reprezintă aproape jumătate din suprafaţa judeţului. Această resursă extraordinară oferă una dintre cele mai intacte biodiversităţi din Europa, precum şi posibilitatea practicării unei multitudini de activităţi și sporturi în aer liber în toate anotimpurile anului. Peisajul montan este în marea sa majoritate acoperit de păduri ceea ce, într-un fel restricţionează accesul în diverse zone ale județului, dar, pe de altă parte, protejează flora şi fauna diversă, pe alocuri, endemică. Aerul curat de munte reprezintă şi el o atracţie

pentru numărul tot mai mare de turişti care caută o vacanţă sănătoasă într-un mediu curat. De asemenea, combinaţia de zone împădurite şi agricultură oferă un mozaic pastoral atractiv care atrage ciclişti, excursionişti, fotografi amatori şi ecoturişti.

Valorificarea elementelor cadrului natural - povârnişuri dramatice, vârfuri şi chei spectaculoase - s-a făcut diferenţiat, în funcţie de apropierea şi posibilităţile de acces faţă de centrele de interes turistic.

Masivele muntoase ale judeţului, integrate în circuitul turistic intern şi internaţional cu spaţii de cazare, agrement şi practicare a sporturilor specifice sunt:

- Masivul Postăvaru, cu 10 pârtii de schi și 35 trasee turistice montane omologate.
- Masivul Piatra Mare, cu trasee turistice montane uşor accesibile oferă obiective turistice naturale deosebite şi posibilităţi de lansare cu parapanta.
- Masivului Bucegilor, Parc Natural de interes naţional, prezintă peisaje atractive cu spectaculoase văi glaciare şi cabane de creastă, oferă posibilităţi de practicare a drumeţiilor montane, alpinismului, snowboardului şi a schiului de fond şi alpin.
- Masivul Piatra Craiului, declarat Parc Naţional, este unic în Carpaţii Româneşti, prin relieful impunător al crestei calcaroase în lungime de 25 de kilometri. Aici se găsesc specii rare de floră şi faună. Sunt oferite turiştilor servicii de cazare în cabane şi refugii montane, precum şi în moderne pensiuni din localităţile limitrofe.
- Munţii Ciucaş prezintă spectaculoase forme de refief megalitice. Zona este puţin amenajată, cu structuri turistice, prezentând oferte de tip agroturistic doar în localităţile de la baza masivului.
- Munţii Perşani, mult mai scunzi, cuprind oferte turistice în zona nord - vestică a judeţului constând în arii protejate şi monumente ale naturii, obiective istorice, culturale şi monumente de arhitectură.
- Munţii Făgăraş, cei mai înalţi şi spectaculoşi munţi din România ce adăpostesc o floră și o faună foarte bogate și variate, oferă turiștilor o serie de obiective turististice naturale și posibilități de cazare în cabane, complexe și refugii montane.
- Munții Întorsura Buzăului, munți scunzi, aflați la marginea depresiunii Brașovului aflați în vecinătarea munților Ciucaș, pe suprafața cărora se află o serie de obiective turistice naturale.

Protecţia resurselor: teritoriul judeţului Braşov cuprinde suprafeţe ale unor importante arii muntoase: Parcul Naţional Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi şi Masivul Ciucaș. În prezent, Masivul Ciucaș este un sit de importanță comunitară (inclus în rețeaua ecologică Natura 2000) cu rolul de a proteja biodiversitatea și de a menține într-o stare de conservare favorabilă a florei spontane, a faunei sălbatice și a habitatelor naturale aflate în arealul zonei protejate, dar de câțiva ani se dorește reglementarea sa ca Parc Naţional.

Deşi sunt protejate prin lege, în aceste zone se practică, din pacate, o formă de turism necontrolat - construcţii de case de vacanţă, management neadecvat al deşeurilor, inclusiv lipsa canalizărilor, ceea ce contribuie la degradarea continuă a unora dintre cele mai importante resurse de mediu şi turism ale României.

Arii protejate din județul Brașov

	Denumirea	Localizarea	Suprafața (ha)
	Parcuri naționale		
1.	Piatra Craiului	Oraşul Zărneşti, comunele Bran, Moieciu, Fundata (judeţul Braşov), Rucăr, Dâmbovicioara, Dragoslavele (judeţul Argeş)	14.773 (conform APM Brașov) / 14.795 (conform Legea 5/2000) / 14.800 (conform Ag.Nat.pt Arii Naturale Protejate) (din care jud. Brasov: 6131)
	Parcuri naturale		

1.	Bucegi	Oraşele Comarnic, Sinaia, Buşteni (judeţul Prahova), comunele Râşnov, Bran, Moieciu (judeţul Braşov), Moroieni (judeţul Dâmboviţa)	32.663 (conform APM Brașov și Legea 5/2000) (din care jud. Brasov: 8850)
	Rezervații și Monumente ale naturii		
1.	Locul fosilifer Ormeniş	Comuna Ormeniş	2,84 (conform APM Brașov) / 4 (conform Legea 5/2000)
2.	Coloanele de bazalt de la Racoş	Comuna Racoş	5,23 (conform APM Brașov) / 1,1 (conform Legea 5/2000)
3.	Stânca bazaltică de la Rupea	Oraşul Rupea	1,85 (conform APM Brașov) / 9 (conform Legea 5/2000)
4.	Vulcanii Noroioşi de la Băile Homorod	Comuna Homorod	2,78 (conform APM Brașov) / 0,1 (conform Legea 5/2000)
5.	Cheile Dopca	Comuna Hoghiz, Racoș, Apața	2063 (conform APM Brașov) / 4 (conform Legea 5/2000)
6.	Coloanele de bazalt de la Piatra Cioplită	Comuna Comăna, satul Comăna de Jos	22,74 (conform APM Brașov) / 1 (conform Legea 5/2000)
7.	Microcanionul în bazalt de la Hoghiz	Comuna Hoghiz	109 (conform APM Brașov) / 2 (conform Legea 5/2000)
8.	Locul fosilifer Carhaga	Comuna Racoş	9,33 (conform APM Brașov) / 1,6 (conform Legea 5/2000)
9.	Locul fosilifer Purcăreni	Comuna Tărlungeni	16,63 (conform APM Brașov) / 0,2 (conform Legea 5/2000)
10.	Peştera Bârlogul Ursului	Comunele Racoș, Apața	18,22 (conform APM Brașov) / 1 (conform Legea 5/2000)
11.	Peştera Valea Cetăţii	Oraşul Râşnov	15,63 (conform APM Brașov) / 1 (conform Legea 5/2000)
12.	Mlaştina Hărman	Comuna Hărman	4,81 (conform APM Brașov) / 2 (conform Legea 5/2000)
13.	Tâmpa (Muntele)	Municipiul Braşov	203 (conform APM Brașov) / 188,2 (conform Legea 5/2000)
14.	Pădurea Bogăţii	Comunele Măieruş, Hoghiz, Apața	6330 (conform APM Brașov) / 8,5 (conform Legea 5/2000)
15.	Poienile cu narcise din Dumbrava Vadului	Comuna Şercaia, satul Vad	396 (conform APM Brașov) / 394,9 (conform Legea 5/2000)
16.	Postăvarul (Muntele)	Municipiul Braşov	1236 (conform APM Brașov) / 1.025,5 (conform Legea 5/2000)
17.	Dealul Cetăţii – Lempeş	Comunele Sânpetru, Hărman	366 (conform APM Brașov) / 274,5 (conform Legea 5/2000)
18.	Cotul Turzunului	Comunele Hoghiz, Racoș	399 (conform APM Brașov) / 0,2 (conform Legea 5/2000)
19.	Stejerişul Mare	Municipiul Braşov	293 (conform APM Brașov) / 16,3 (conform Legea 5/2000)
20.	Pădurea şi mlaştinile eutrofe de la Prejmer	Comunele Prejmer, Hărman	356 (conform APM Brașov) / 1 (conform Legea 5/2000)
21.	Complexul Geologic Racoșul de Jos	Comuna Racoş	95 (conform APM Brașov)
22.	Holbav	Comuna Holbav	4,1 (conform APM Brașov)
23.	Peștera Comăna	Comuna Comăna	42 (conform APM Brașov)
24.	Dealul Ciocaș – Dealul Vițelului	Comuna Hărman (jud. Brașov), Comuna Ariușd (jud. Covasna)	997 (conform APM Brașov)
25.	Piatra Craiului	Orașul Zărnești, Comunele Bran și Moieciu	1459 (conform APM Brașov)
26.	Rezervația naturală Golul alpin al Munților Făgăraș între Podragu – Suru	Comuna Ucea (jud. Brașov), orașul Avrig și comunele Porumbacu de Jos, Cârțișoara și Arpașu de Jos (jud. Sibiu)	6989 (conform Legea 5/2000)
	Monumente ale naturii și rezervații incluse în Parcul Național Piatra Craiului		
1.	Peştera Liliecilor	Comuna Moieciu	4,78 (conform APM Brașov)
2.	Cheile Zărneştilor	Comuna Moieciu	118 (conform APM Brașov) / 109,8 (conform Legea 5/2000)

3.	Piatra Craiului	Orașul Zărnești, Comunele Bran și Moieciu	1459 (conform APM Brașov)
	Monumente ale naturii și rezervații incluse în Parcul Parcul Natural Bucegi		
1.	Locul fosilifer de la Vama Strunga	Comuna Moieciu (jud. Brașov), Moroieni (jud.Dâmbovița)	0,77 (conform Legea 5/2000)
2.	Bucegi (Abruptul Bucşoiu, Mălăeşti, Gaura)	Orașul Râșnov, comuna Bran	1.717 (conform Legea 5/2000)
	Arii Naturale Protejate – SCI-uri (SIT-uri de importanță comunitară)		
1.	Aninișurile de pe Tărlung	Municipiul Săcele	181
2.	Ciucaș	Orașul Săcele, comunele Tărlungeni și Vama Buzăului	13135
3.	Leaota	Comunele Fundata și Moieciu de Jos	654
4.	Făgăraș	comunele Drăguș, Hârseni, Lisa, Recea, Sâmbăta de Sus, Șinca Nouă, Șinca Veche, Ucea de Jos, Vișstea de Sus, orașul Zărnești	44333
5.	Pădurea de gorun și stejar de la Dosul Fânațului	Comuna Șoarș	108
6.	Piatra Mare	Orașul Predeal, Municipiul Săcele	4274
7.	Sighișoara – Târnava Mare	Bunești, Cața, Jibert, Rupea	14750
8.	Hârtibaciu Sud-Est	Comăna, Hoghiz, Homorod, Jibert, Mândra, Părău, Racoş, Rupea, Ticuşu, Ungra, Şercaia, Şoarş	25903
9.	Oltul Mijlociu - Cibin - Hârtibaciu	Beclean, Făgăraş, Mândra, Ucea, Viştea, Voila, Şercaia	530
10.	Perșani	Comunele Dumbrăviţa, Şinca, Şinca Nouă	2261
	Arii Naturale Protejate – SPA-uri (Arii de protecție specială avifaunistică)		
1.	Dumbrăvița – Rotbav – Măgura Codlei	Codlea, Comunele Dumbrăvița, Feldioara, Hălchiu, Holbav, Măieruș,	4030
2.	Avrig-Scorei-Făgăraș	Municipiul Făgăraș, comunele: Beclean, Ucea, Vișstea, Voila,	1598
3.	Dealurile Homoroadelor	Augustin, Cața, Homorod, Ormeniș, Racoș	10830
4.	Munții Bodoc - Baralolt	Bod, Hărman, Măieruș, Sânpetru	166
5.	Piemontul Făgăraș	Drăguș, Hârseni, Lisa, Recea, Sâmbăta de Sus, Șinca, Șinca Nouă, Ucea, Victoria, Vișstea,	38754
6.	Podișul Hârtibaciului	Beclean, Bunești, Cincu, Comana de Jos, Făgăraș, Hoghiz, Jibert, Mândra, Părău, Rupea, Șercaia, Șoarș, Ticușu Vechi, Ucea de Jos, Ungra, Vișstea de Sus, Voila	82269
	Zone umede de importanță internațională		
1.	Complexul Piscicol Dumbrăvița	Comunele Dumbrăvița, Hălchiu	414 (conform APM Brașov)

Sursa datelor: Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, 2020

Principalele atracţii turistice naturale din județ sunt:

- Aninișurile de pe Târlung – o comunitate importantă de arbori de anin situată la bazele Masivului Ciucaș, în S-E județului Brașov;
- Bătrânul Carpaților - Stejarul secular din Mercheașa – aflat pe păşunea cu stejari seculari din satul Mercheșa, com. Homorod;
- Canionul 7 Scări - defileu săpat în calcare jurasice în Masivul Piatra Mare, cu acces din Dîmbul Morii;

- Cascada Tamina - o înşiruire de cinci cascade, în Masivul Piatra Mare pe Valea Pietrei Mici, la o altitudine de 1.100 de metri;
- Cheile Dopca formate între culmile Munţilor Perşani şi bazinul Văii Mari, cu acces din localitatea Bogata;
- Cheile Râșnoavei – defileu la baza Masivului Postăvarul;
- Cheile Zărneștilor – defileu în munții Piatra Craiului, cu acces din Zărnești și Peștera;
- Coloanele de bazalt de la Piatra Cioplită - pe malul stâng al văii Comăna, cuprinde bazalte cu aspect columnar;
- Coloanele de bazalt de la Racoş, din defileul Oltului, săpat în Munţii Perşani
- Dealurile Homoroadelor cuprinse între Munții Perșani și Munții Harghitei;
- Găurile de la Zăplaz – obiectiv din Piatra Craiului;
- Lacul de Smarald de la Racoș;
- Lacul fără fund de la Fundata;
- Locul fosilifer de la Purcăreni;
- Masivul Postăvarul;
- Munții Piatra Mare, Muntele Bunloc, Munții Grohotiș și Munții Neamțului în apropiere de Săcele;
- Munții Perșanilor în zona Rupea;
- Pădurile virgine de la Șinca – obiectiv UNESCO;
- Peștera Bârlogul Ursului din Munții Perșani;
- Peștera de Gheață din Masivul Piatra Mare;
- Peștera de la Uluce din com. Fundata;
- Peștera Liliecilor din com. Moieciu;
- Peștera Râșnoavei situată în Munții Postăvarul;
- Peștera Cetății – în apropierea Cetății Râșnov;
- Pietrele lui Solomon și Drumul Vechi ce face legătura între Brașov și Poiana Brașov;
- Piramidele de la Şona de lângă Făgăraș;
- Poienile cu narcise de la Dumbrava Vadului;
- Vârful Măgura Codlei;
- Vulcanul stins de la Racoș;
- Piatra Craiului (rezervaţie de faună şi floră) – adăposteşte o plantă unică în lume: garofiţa Pietrii Craiului;
- Tâmpa – parcul de recreere al braşovenilor, reprezintă nu numai un punct de atracţie pentru turişti, ci şi un “laborator” pentru oamenii de ştiinţă;
- Locul fosilifer Vama Strunga – situat pe versantul vestic al Bucegilor, este cunoscut de geologi de mai bine de un secol, prin fauna fosilieră cu peste 150 de specii de amoniţi;
- Dealurile Cetăţii (Lempeş) şi Sânpetrului - pajiştile, precum şi zona împădurită din jurul lor dezvoltă o serie de specii de silvostepă;
- Mlaştinile eutrofe de la Hărman şi Prejmer - rezervaţie ce adăposteşte floră şi faună rară cu numeroase relicte glaciare;
- Pădurea Bogăţii – rezervaţie forestieră situată în Munţii Perşani, între Hoghiz şi Măieruş, pe o distanţă de 17 km. Este formată în special din făgete şi adăposteşte o faună bogată, fiind teren de vânătoare cu regim de rezervaţie;
- Complexele carstice de la Şirnea, Peştera, Măgura şi Fundata situate parţial pe masivele calcaroase, oferă o lume misterioasă a peşterilor, cheilor şi dolinelor, elemente de certă polarizare a fluxului turistic;
- Rezervaţia de zimbri „Valea Zimbrilor”de la Vama Buzăului;
- Rezervaţia de urşi de la Zărneşti „Libearty Bear Sanctuary”.

Potenţialul antropic

Aflat de-a lungul timpului la confluența diverselor interese economice și/sau politice, teritoriul administrativ al județului Brașov dispune, în prezent, de o concentrare mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes turistic naţional sau internațional și se învecinează, totodată, cu județe pe teritoriul cărora se află localități bogate în patrimoniu cultural construit de importanță internațională (Sinaia, Curtea de Argeș, Sibiu, Sighișoara, Sfântu Gheorghe).

Fortărețe impresionante, castele, case istorice şi biserici saxone, unice în lume, oferă potenţial în dezvoltarea turismului cultural. Din păcate, multe clădiri istorice, biserici şi castele nu sunt incluse în circuitul turistic din cauza lipsei de interes sau a nepriceperii autorităților locale în a le conserva și a le promova, ceea ce a împiedicat transformarea lor în atracţii turistice moderne şi competitive.

Judeţul Brașov oferă posibilitatea de a vizita construcții medievale renovate sau nerenovate: cetatea Brașovului și fortificațiile de apărare (Zidurile de sub Tâmpa, Turnurile Pulberăriei, Turnul Negru, Bastionul Graft, Turnul Alb, Bastionul Țesătorilor, Bastionul Postăvarilor, Poarta Ecaterinei), cetățile țărănești de la Râşnov, Feldioara și Jimbor, cetățile Făgăraş și Rupea, castelul Bran, castelul Bethlen-Haller din Hoghiz sau castelul Sükösd-Bethlen din Racoș.

Un punct de atracție turistică îl reprezintă cele 43 biserici fortificate din județ (vezi capitolul cultura). Dintre acestea, câteva au jucat dublu rol, și anume cetăţi ţărăneşti cu biserici de incintă: Codlea, Drăușeni, Ghimbav, Hălmeag, Hărman, Prejmer, Rotbav, Sânpetru, Viscri, Vulcan. Datorită unicității lor, bisericile-cetăţi de la Prejmer şi Viscri au fost recunoscute ca parte a patrimoniului UNESCO.

Alte vestigii istorice: cetatea Brassovia din Brașov (Tâmpa), Castrul roman Pons Vetus (Hoghiz, ruine), ansamblul de așezări de habitare și fortificații dacice din lungul Oltului la Racoș, Tepeiul Ormenișului, castelul Guthman-Valenta și castelul Kalnoky din Hoghiz, Castelul de la Sâmbăta de Sus, la 20 km sud-vest de Făgăraş, ridicat de domnitorul Ţării Româneşti, Constantin Brâncoveanu, 1688-1714 (astăzi ruine), Castelul de la Sâmbăta de Jos, construit în 1770 de către baronul Brukenthal, guvernator al Transilvaniei, cetatea Jimborului din Jimbor (Homorod), cetatea Heldenburg din Crizbav (Hălchiu), cetatea Negru Vodă din Breaza (Lisa) etc., prezintă şi ele importanţă turistică.

De o importanţă deosebită este patrimoniul găzduit de municipiul Braşov, unul din cel mai bine păstrate oraşe medievale din țară, unde centrul istoric arhitectural este conservat într-o stare relativ bună (Biserica Neagră, cartierul Schei cu Prima Școală Românească, Piaţa Sfatului, zidurile de apărare ale vechii cetăţi împreună cu turnurile şi bastioanele, Clădirile Olimpia și Reduta, strada Sforii, Casa Medievală ș.a.).

Forme de turism practicate în judeţul Braşov

Complexă şi diversificată, oferta turistică a judeţului asigură condiţii pentru practicarea a numeroase forme de turism:

Turismul montan, incluzând ecoturismul, turismul de agremenet, turismul științific tematic, este favorizat de suprafaţa mare a județului ocupată de dealuri și munți. Activitățile practicate în cadrul acestui tip de turism sunt: drumeții, cățărare și escaladă, schi, săniuș, speologie, plimbare cu barca, parapantă, planorism, deltaplanorism, turism ecvestru, activități off-road, bungee jumping, rapel, tiroliană, via ferrata, rafting, wakeboard, înot, plimbări cu bicicleta, ciclism și mountain biking, excursii de observare a animalelor sălbatice și a păsărilor, fotohunting.

Turismul cultural-istoric este favorizat de existenţa a numeroase monumente istorice şi de arhitectură pe întreg teritoriul judeţului, de multitudinea de obiceiuri, tradiţii și evenimente culturale cu caracter periodic. Multe evenimente sunt organizate cu sprijinul sau de către autorităţile publice locale.

Conform Strategiei Naționale pentru dezvoltarea turismului 2019 - 2030, în anul 2017 Braşovul a continuat să se mențină pe al doilea loc în ce privește numărul turiștilor atrași și pe primul loc din punct de vedere al vizitelor culturale efectuate de turiști. Cel mai vizitat obiectiv turistic cultural este Castelul Bran, cu peste 800.000 de vizitatori anual, fiind urmat de cetarea Râşnov cu peste 400.000 de vizitatori anual și Biserica Neagră cu aproape 300.000 de vizitatori anual.

Turismul religios este practicat mai ales la Mânăstirea de la Sâmbăta de Sus unde au loc, în timpul marilor sărbători creştine, slujbe religioase ce atrag un aflux mare de credincioşi. De asemenea, o serie de mănăstiri și biserici ortodoxe din județul Braşov sunt incluse în cadrul unor trasee de pelerinaje organizate în timpul anului. Pe teritoriul judeţului se găsesc şapte complexe monahale şi numeroase biserici cu valoare istorică şi arhitecturală deosebită.

Turismul sportiv include sporturi montane de tip alpinism, schi alpin, schi fond, echitaţie, ciclism, mountainbike, deltaplanorism, parapantism şi planorism, vânătoare, dar și înot, patinaj, dansuri sportive, fotbal, hochei, baschet, tenis, atletism, lupte, pescuit sportiv etc. Majoritatea competițiilor sportive se desfășoară pe bazele sportive ale Municipiului Brașov.

Turismul rural, putând avea și o componentă de ecoturism, este favorizat de frumuseţea și diversitatea zonei rurale, de conservarea culturii și a tradițiilor, precum și de investițiile în dezvoltarea capacității de cazare, ceea ce face ca această formă de turism să fie foarte atractivă atât pentru turismul intern, cât şi pentru cel extern. În ultimii ani, turismul rural s-a dezvoltat într-un ritm spectaculos.

O altă componentă a turismului rural este agroturismul. Conform Ministerului Turismului, în septembrie 2020 există un număr de 57 pensiuni agroturistice autorizate la nivelul întregului județ. Majoritatea dintre acestea, 32, sunt în zona Bran-Moieciu, celelalte fiind distribuite în comunele Bunești, Drăguș, Sâmbăta de Sus, Șinca, Viștea ș.a. Această formă specifică de turism rural este bazată pe asigurarea, în cadrul gospodăriei ţărăneşti, a serviciilor de cazare, masă, agrement şi alte servicii complementare acestora, fiind practicată de micii proprietari din zonele rurale, de obicei, ca activitate secundară, activitatea desfăşurată în gospodăria sau ferma proprie rămânând principala ocupaţie şi sursă de venit.

Ecoturismul este o formă de turism în care principala motivaţie a turistului este observarea şi aprecierea naturii şi a tradiţiilor locale legate de natură şi care trebuie să îndeplinească următoarele condiţii (definiţia consacrată a Organizaţiei Mondiale a Turismului):

- să contribuie la conservarea şi protejarea naturii;
- să utilizeze resursele umane locale;
- să aibă un caracter educativ, respect pentru natură - conştientizarea turiştilor şi a comunităţilor locale;
- să aibă un impact negativ nesemnificativ asupra mediului natural şi socio-cultural.

În ceea ce privește obținerea statutului de destinație ecoturistică, zona Zărnești-Piatra Craiului și Zona Colinele Transilvaniei (destinație aflată pe tritoriul județelor Brașov, Mureș și Sibiu și care are în componență 41 de UAT-uri) au făcut parte dintr-un proiect finanțat prin SEE în perioada 2009 – 2014 prin care 10 microregiuni au fost sprijinite pentru a obține statutul de destinație ecoturistică. Pentru recertificarea Zonei Colinele Transilvaniei, documentația a fost depusă în 2020 și se află în procesul de evaluare, în schimb, pentru zona Zărnești-Piatra Craiului, care a deținut acest statut în perioada 2014 – 2017, nu a fost depusă documentația pentru reînnoirea statutului de destinație ecoturistică.

În 2017-2018, Centrul de Ecologie Montană a transmis documentația în vederea obținerii statutului de destinație ecoturistică pentru „Poarta Carpaților" (Fundata, Moieciu, Bran - Șimon), însă procesul de evaluare nu a fost încă finalizat.

De asemenea, Satul Șirnea (com. Fundata) deține statutul de primul sat turistic din România.

Tipuri de activități ecoturistice:

- activități de aventură (de ex. rafting, canoeing, turism ecvestru pe trasee prestabilite, schi de tură, excursii cu biciclete pe trasee amenajate etc.);
- excursii / drumeții organizate cu ghid;
- tururi pentru observarea naturii (floră, faună);
- excursii de experimentare a activităților de conservare a naturii;
- excursii în comunitățile locale (vizitarea de obiective culturale, vizitarea fermelor tradiționale, participarea la atelierele meșterilor populari, prarticiparea împreună cu gazda la activități care fac parte din viața comunității, vizionarea de manifestări cultural tradiționale, consumul de produse alimentare tradiționale, achiziționarea de produse tradiționale non alimentare etc.).

Turismul de afaceri și conferințe (MICE - Meetings, Incentives, Conferences and Exhibition), este un domeniu din perspectiva căruia județul Brașov se bucură de interes, cu precădere datorită infrastructurii puse la dispoziție de multe dintre hotelurile și pensiunile din județ (săli de conferință utilate corespunzător).

Turismul de recreere este practicat pe întreg teritoriul județului, atât de către localnici, cât și de către turiști externi, care preferă cu precădere stațiunile Poiana Brașov, Predeal, Bran – Moieciu – Fundata.

Turismul de circulație este practicat în ambele forme de tranzit și itinerant/de circuit;

Turismul balnear/de tratament este nevalorificat la adevăratul potențial: zona Homorod, Predeal, băile Perșani.

Potrivit studiului realizat de E-Cultura în 2009, 71% dintre turiști își planifică vizita în județ luând în considerare trei factori relevanți: peisajul, sporturile de iarnă și legenda lui Dracula.

Pe de altă parte, dezvoltarea rapidă și necontrolată a turismului poate duce la efecte negative asupra mediului, societății, dar și asupra culturii regionale pe termen mediu și lung.

Pentru practicarea acestor forme de turism, la nivelul județului Brașov există:

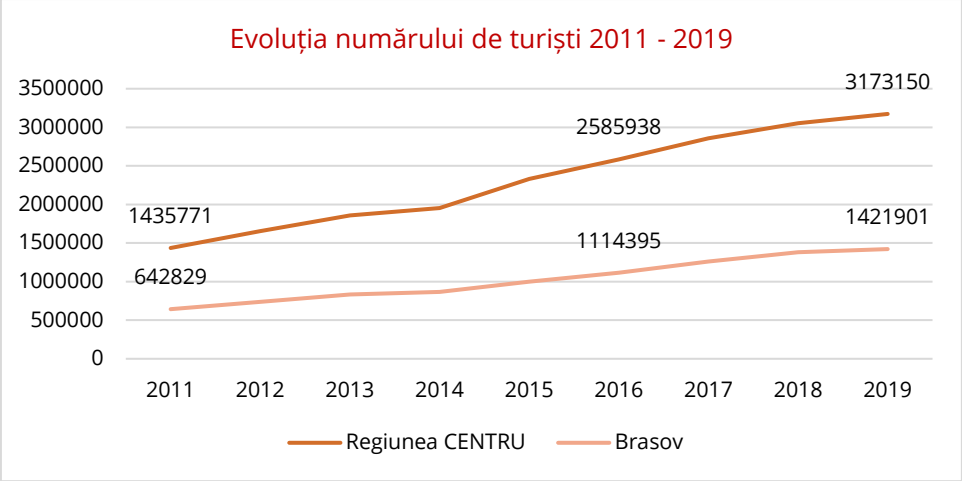
- 121 trasee montane omologate, cabane, refugii montane și baze de cazare în localitățile limitrofe pentru drumeții, inclusiv Traseul european E8 de drumeție de lungă distanță ce măsoară peste 6000 km și leagă Irlanda de Bulgaria traversând Anglia, Olanda, Germania, Austria, Slovacia, Polonia, Ucraina, România și Serbia;
- numeroase trasee pentru practicare a alpinismului și a escaladei sportive, atât pe stâncă, cât și pe gheață;
- Destinațiile Europene de Excelență (EDEN) Țara Făgărașului (2008) – locul al II-lea, tema "Turismul și patrimoniul local intangibil", Drăguș (2012) – locul al II-lea, tema „Turismul rural", Colinele Transilvaniei (2015; 2017) – locul al II-lea, „Turismul și gastronomia locală" și locul al IV-lea, tema „Turismul cultural tangibil" și Șcheii Brașovului și Brașovechi (2017) – locul al V-lea, tema „Turismul cultural tangibil";
- rutele cultural turistice dezvoltate pe plan național: ruta certificată "Porțile Transilvaniei" și rutele aflate în faza de certificare: Ruta "Drumul Brâncoveanului de la București la Sâmbăta de Sus și Făgăraș", Ruta "Via Mariae", Ruta Patrimoniului Material UNESCO în România (satele transilvane cu biserici fortificate);

- 23 pârtii de schi omologate dotate cu instalații de transport pe cablu: telecabine, telegondole, teleschiuri (10 pârtii de schi în Poiana Brașov cu o lungime totală de aproape 16 kilometri şi dotate cu instalaţii de de zăpadă artificială, 5 pârtii în orașul Predeal, cu o lungime totală de peste 7 km amenajaţi, 4 pârtii la Bran-Poarta (3 cu o lungime de peste 600 m fiecare și una de 250 m), două pârtii la Pârâul Rece (520 m) și Moieciu (470 m) și două la Fundata (267 m și 270 m));
- telecabina ce face legătura între poalele muntelui Tâmpa şi vârful acestuia, în municipiul Braşov;
- 7 parcuri de distracție: Aventura Parc – cartierul Noua (Brașov), Wolf Park Adventure (Zărnești), Fun Park Trei Brazi (Predeal), Parcul de aventură de la Cheile Grădiștei (Fundata), Tree Adventure Park (Fundățica), Aventura Parc Drăguș, Dino Park (Râșnov);
- 2 lacuri pe care se practică plimbări cu barca (Lacul Noua și lacul din stațiunea climaterică Sâmbăta);
- 8 ștranduri (Paradisul Acvatic (acoperit) și piscina Hotelului GARDEN CLUB din Brașov, Compex Lagura Albastră – Făgăraș, Băile Perșani, Piscina Marabou - Domeniul Dambul Morii, Ștrandul Soridia – Hălchiu, Ștrandul din Victoria, Ștrandul din Codlea;
- numeroase trasee pentru practicarea ciclismului și mountain bike;
- un centru de agrement și divertisment în Poiana Brașov;
- centre multifuncționale de SPA și Fitness;
- două patinoare olimpice: unul în Brașov, cu o capacitate totală de peste 2.000 locuri și suprafața gheții de aproape 1.900 mp, fiind cel mai modern patinoar din Romania, și unul în Poiana Brașov, cu suprafața gheții de 1.800 mp, construit în 2013 pentru Festivalul Olimpic al Tineretului. De asemenea, pe timpul iernii, la baza Sportivă Olimpia din Brașov funcționează cel mai mare patinoar în aer liber din județ, cu o suprafață de 1.500 de mp;
- bazine pentru înot: Bazinul Olimpic Brașov, un bazin de înot realizat la standarde internaționale, cu peste 650 locuri în tribune; toate aceste locații găzduiesc competiții sportive, dar sunt deschise și publicului larg pentru practicarea patinajului sau înotului;
- Sala Sporturilor “Dumitru Popescu Colibași” Brașov, o sală modernizată multifuncțională ce găzduiește competiții de handbal, baschet, tenis, evenimente culturale sau concerte; poate oferi pana la 1700 locuri pentru spectatori și spaţii pentru sală forţă/fitness, aerobic, masaj, vestiare care pot fi folosite atât de sportivi cât şi de persoanele care practică sportul ca agrement;
- instalații pentru bungee jumping, rapel, tiroliană, via ferrata (în Cheile Raşnoavei).

Circulaţia turistică în judeţul Braşov

Începând cu anul 2017, județul Brașov se plaseză pe locul al 2-lea în topul destinațiilor pentru sosirile interne și internaționale, după București, fiind urmat de Constanța, pe care l-a devansat după mulți ani în care s-a plasat în urma acestuia.

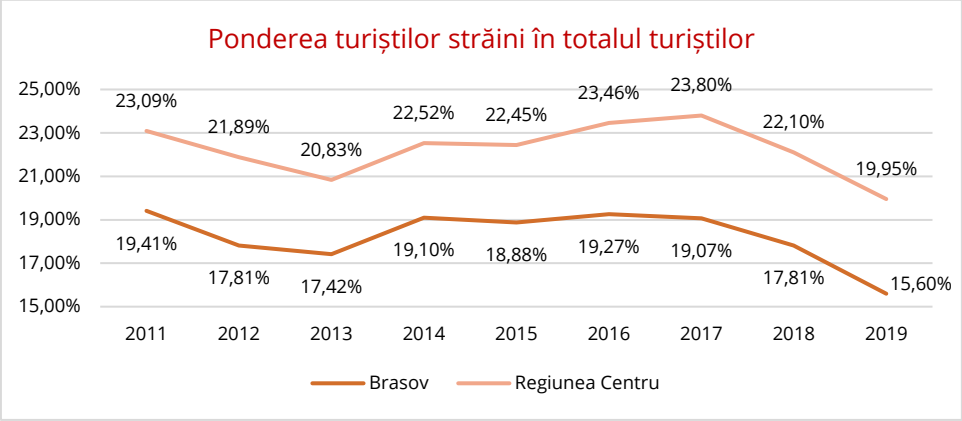
În perioada 2011-2019 turismul brașovean a urmat un trend crecător, numărul turiștilor dublându-se, situația fiind similară la nivelul Regiunii Centru. În plus, între 2007 şi 2017, capacitatea de cazare a crescut cu 110,83% la nivelul județului Braşov, în aceeași perioadă acesta înregistrând cea mai mare creştere din țară, cu 121%, în ceea ce privește numărul şederilor cu cazare.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Majoritatea turiştilor care au vizitat şi practicat diferitele forme de turism în judeţ sunt de origine română (aproximativ 80 - 85% din numărul total al turiștilor). Interesul turiştilor străini pentru Braşov s-a menținut la aceleași cote între anii 2011 – 2018 (ponderea lor în numărul total al turiștilor a fost de aprox. 17,5% - 19,40%), dar a înregistrat o ușoară scădere în anul 2019 (15,60%), tendință ce s-a reflectat și la nivelul Regiunii Centru.

Jud. Brasov	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Romani	538327	626917	711440	727244	839344	935674	1059585	1172789	1230736
Straini	104502	110893	123539	138445	158257	178721	201157	207488	191165
Total	642829	737810	834979	865689	997601	1114395	1260742	1380277	1421901

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Din punct de vedere al țărilor de proveniență, Germania, Italia, Polonia, Spania, Franța, Regatul Unit, S.U.A. și Israel sunt țările al căror număr de turiști a depășit 10 mii/an în anul 2018, iar dintre acestea Germania și Israelul se mențin de câțiva ani în topul turiștilor străni care vizitează Brașovul, cu peste 20 mii/turiști pe an.

Conform datelor ofertie de Direcția Județeană de Statistică Brașov, 77,4% din turiştii străini înregistraţi, în judeţul Braşov în anul 2018 au preferat să se cazeze în hoteluri, 10,0% în pensiuni turistice, 3,8% în pensiuni agroturistice, 3,4% în hosteluri. 72% dintre turiştii străini provin din Europa.

În contextul pandemiei de Covid-19, în primele 9 luni ale anului 2020 afluxul turiștilor în județul Brașov a fost unul atipic comparativ cu anii precedenți, dar a urmat modelul înregistrat la

nivelul tuturor regiunilor turistice din țară și din străinătate: 533.696 turiști față de 1.062.512 turiști. Scăderea dramatică a numărului de turiști a fost înregistrată în perioada martie – mai 2020, când România s-a aflat sub măsurile de lockdown pentru a încerca stoparea propagării virusului în rândul populației: 25.579 turiști în matie, 61 turiști în aprilie și 2.129 turiști în mai.

Până în 2019, sosirile turiștilor străini în Braşov atingeau valori mai mari în perioada aprilie - octombrie. La acestea se adaugă și turismul intern, sosirile turiștilor români în județul Brașov înregistrând an de an același tipar: martie – luna cu cei mai puțini turiști din an, august – luna cu cei mai mulți turiști din an, menținându-se două sezoane de vârf în lunile de iarnă şi lunile de vară.

Distribuţia turiştilor în funcţie de destinaţie 2011 - 2018

Localitati	2011		2015		2018	
	TOTAL	Pondere turiști străini	TOTAL	Pondere turiști străini	TOTAL	Pondere turiști străini
BRASOV	320194	23,51%	514365	23,55%	659311	23,83%
PREDEAL	131900	6,46%	179101	9,25%	228349	10,41%
MOIECIU	30286	2,55%	53365	3,77%	97879	2,63%
BRAN	50353	15,55%	67557	9,29%	89021	9,27%
FUNDATA	3564	0,39%	14999	0,16%	63314	3,45%
SACELE	39083	10,41%	53561	6,48%	61907	2,66%
ZARNESTI	25051	18,33%	36868	7,23%	55574	5,68%
RASNOV	8211	5,36%	19388	5,30%	38889	7,24%
SAMBATA DE SUS	2252	0,44%	6340	3,36%	10455	1,37%
RUPEA	6858	8,59%	9971	7,21%	10343	2,10%
FAGARAS	4896	18,46%	9585	14,18%	9935	9,01%
TARLUNGENI	5460	2,88%	7223	11,96%	7620	6,50%
SANPETRU	1559	33,55%	5782	13,75%	5906	13,60%
CRISTIAN	765	8,24%	1576	15,93%	4015	18,16%
BUNESTI	80	0,00%	1549	15,56%	2885	28,08%
VOILA	0	0,00%	0	0,00%	2333	31,46%
PREJMER	781	11,01%	587	14,14%	1856	11,37%
VISTEA	0	0,00%	0	0,00%	1688	6,34%
SINCA	12	0,00%	663	2,26%	1431	4,40%

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Datorită cadrului natural, al obiectivelor istorice şi culturale, municipiul Braşov este în sine un punct de atracţie în oricare dintre anotimpuri.

Pe lângă obiectivele turistice şi culturale, vizitatorilor le sunt oferite condiţii şi oportunităţi de petrecere a timpului prin existenţa de parcuri de distracţii pentru copii şi adulţi, înot, saună, masaj, gimnastică de întreţinere, cinematografe, restaurante, obiceiuri populare româneşti ș.a.

Predealul şi Poiana Braşov sunt staţiuni importante pentru practicarea sporturilor de iarnă (în special schi).

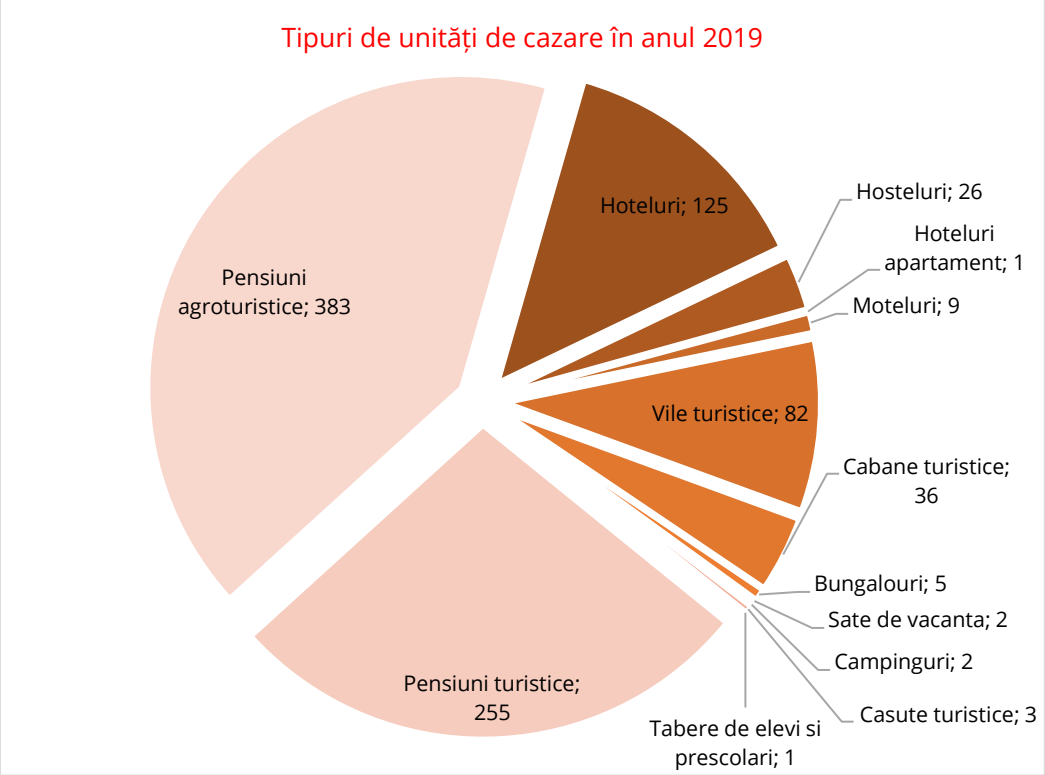
Principalele oportunităţi oferite turiştilor sunt practicarea schiului alpin şi de fond pe pârtii cu diferite grade de dificultate, practicarea schiului şi săniuşului, patinajului pe patinoare artificiale, învăţarea schiului și snowbordingului cu instructori de specialitate în cadrul şcolilor de schi pentru începători şi pentru avansaţi.

Culoarul Bran-Moieciu-Fundata – este o destinaţie care a atras atenţia turiştilor după 1990 când a început şi dezvoltarea infrastructurii de cazare.

Castelul Bran, cadrul natural, drumeţiile ce pot fi realizate prin pădurile din zonă, micile pârtii de schi sunt oportunităţi de recreere pentru turiştii ce aleg această locaţie.

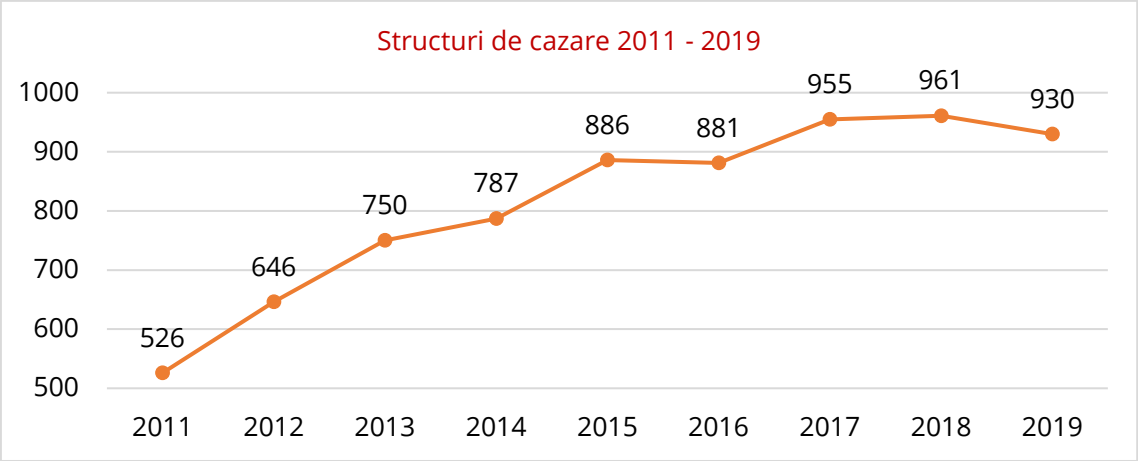
Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare din județului Brașov

Infrastructura de cazare este reprezentată de hoteluri, hosteluri, moteluri, vile şi cabane turistice, bungalouri, sate de vacanţă, campinguri, tabere de elevi, pensiuni turistice (urbane, rurale şi agroturistice).

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Conform evidenței Ministrului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri – Direcția Generală Turism, în octombrie 2020, la nivelul jud. Brașov, există 1.574 structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare clasificate ce oferă 36.375 locuri de cazare. Cu toate acestea, la nivelul anului 2019, Institutul Național de Statistică a cules date doar pentru 930 dintre ele, acestea fiind cele care au mai mult de 5 locuri de cazare și au înregistrat activitate, plasând Brașovul pe primul loc între județele Regiunii Centru în ceea ce privește numărul structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare, cu o pondere a de 41,35%.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

În ce privește activitatea înregistrată, numărul structurilor turistice de cazare din judeţ care au declarat activitate economică a continuat să înregistreze un trend ascendent în perioada 2011-2018, acesta crescând cu 82,69%, însă a scăzut cu 3,23% în anul 2019 față de 2018.

Structuri de cazare în perioada 2011 - 2019			
	2011	2015	2019
TOTAL	526	886	930
Hoteluri	79	123	125
Hosteluri	7	26	26
Hoteluri apartament	1	2	1
Moteluri	8	9	9
Vile turistice	39	87	82
Cabane turistice	22	33	36
Bungalouri	4	2	5
Sate de vacanta	1	1	2
Campinguri	2	2	2
Casute turistice	0	3	3
Tabere de elevi si prescolari	1	1	1
Pensiuni turistice	176	250	255
Pensiuni agroturistice	186	347	383

Decizia de cazare în perioada 2011 - 2019			
	2011	2015	2019
TOTAL	1329831	2060959	2803759
Hoteluri	806095	1313785	1673800
Hosteluri	15759	57790	49536
Hoteluri apartament	3093	507	1100
Moteluri	37343	45314	36526
Vile turistice	64494	93022	141612
Cabane turistice	39012	34796	57789
Bungalouri	4669	3434	9242
Sate de vacanta	2207	704	2435
Campinguri	20234	1881	2861
Casute turistice	0	428	694
Tabere de elevi si prescolari	1058	1344	962
Pensiuni turistice	184170	266041	412913
Pensiuni agroturistice	151697	241913	414289

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Numărul total mediu de înnoptări înregistrate în unitățile de cazare din județ în anul 2019 a crescut faţă de 2011 cu 110,67%.

Trebuie remarcată, însă, creșterea spectaculoasă a numărului de înnoptări în 2019 față de 2011 în: hoteluri în medie cu 100% (90% în mediul urban și 120% în mediul rural), hosteluri (doar în mediul urban) cu 214%, vile turistice în medie cu 120% (90% în mediul urban și 158% în mediul rural), cabane turistice în medie cu 58% (dar cu 989% în mediul rural), bungalouri cu 108% în municipiul Brașov, căsuțe turistice (694% doar în mediul rural, la Dumbrăvița și Șinca), pensiuni turistice în medie cu 124% (123% în mediul urban și 8.930% în mediul rural), pensiuni agroturistice în medie cu 173% (259% în mediul urban și 170% în mediul rural).

Decizia de cazare în hoteluri se menține la aceleași cote în preferințele turiștilor atât în 2011, cât și în 2019: 60%, aceasta putând fi legată și de oferta de servicii şi dotări oferită de hoteluri (piscine, centre de îngrijire corporală, etc.) în comparație cu celelalte structuri de cazare.

Infrastructura destinată organizării taberelor de elevi rămâne însă deficitară: la nivelul județului este înregistrată o singură structură de cazare pentru elevi și preșcolari. Situația este similară și pentru campinguri: doar două astfel de structuri sunt prezente la nivelul județului, deși ar exista potențial pentru înființarea mai multor astfel de unități de cazare. Totuși, în 2020, în municipiul Brașov a fost deschis un nou concept de camping: glamping – viața la cort în condiții de lux.

Dinamica pieței turistice a condus, de asemenea, la deschiderea către economia colaborativă (activități economice desfășurate în colaborare de către persoane fizice prin intermediul unor tranzacții on-line, de ex. Airbnb, Couchsurfing, Uber ș.a.), permițând apariția și dezvoltarea unui nou tip de cazare: închirieri de garsoniere și apartamente de către persoane fizice. Potrivit datelor publicate în Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019 – 2030, Brașovul se află pe locul al 4-lea la nivel național în ceea ce privește numărul de închirieri active a spațiilor de cazare prin Airbnb. Deși este o piață în continuă creștere, așa cum reiese din bazele de date ale platformelor on-line ce găzduiesc astfel de oferte, fenomenul nu este

reglementat în țara noastră, astfel că datele privind capacitatea de cazare și numărul de turiști ce se cazează în astfel de structuri nu sunt incluse în statisticile naționale.

Indicele de utilizare netă a capacităţii de cazare turistică în funcţiune (calculat ca raport între numărul de înnoptări realizate şi capacitatea de cazare turistică în funcţiune) a crescut în perioada 2011 – 2019 de la 22,01% la 28,72%, dar continuă să se situeze la un nivel foarte scăzut. Trebuie menționat însă că acesta a fost calculat pe baza datelor oferite de statistică oficială ce colectează date doar de la structurile de cazare care raportează activitate și doar de la cele care oferă peste 5 locuri de cazare, în realitate numărul structurilor de cazare clasificate fiind cu aproape 70% mai mare.

Indicele de utilizare a capacităţii de cazare turistică în funcţiune pe tipuri de structuri de primire turistică la nivelul județului (%)

	2011	2015	2019
TOTAL	22,01%	21,66%	28,72%
Hoteluri	30,33%	33,44%	39,84%
Hosteluri	22,95%	14,32%	17,13%
Hoteluri apartament	20,67%	11,58%	43,24%
Moteluri	25,71%	19,64%	18,07%
Vile turistice	18,11%	15,93%	25,33%
Cabane turistice	13,85%	9,08%	15,25%
Bungalouri	13,30%	10,45%	21,46%
Sate de vacanta	8,40%	2,68%	6,55%
Campinguri	14,81%	2,90%	2,67%
Casute turistice	0,00%	1,54%	2,26%
Tabere de elevi si prescolari	5,80%	7,36%	4,72%
Pensiuni turistice	15,80%	14,62%	23,26%
Pensiuni agroturistice	13,37%	12,15%	19,58%

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Pe baza posibilităţilor de cazare actuale se poate spune că există capacitate de cazare suficientă. Pentru creşterea indicelui de utilizare netă a capacității de cazare se impun însă o serie de măsuri, inclusiv adoptarea unui plan de marketing unitar la nivelul județului, mai ales că ratele de ocupare reflectă o supraofertă de camere, ceea ce duce la profituri mai mici şi capital neadecvat pentru modernizarea unităţilor.

Hotelurile apartament și hotelurile sunt singurele structuri de cazare ale căror indice de utilizare a locurilor de cazare se situează peste capacitatea medie a celorlalte unităţi de cazare înregistrată la nivel judeţean (aprox.43%, respectiv 40%), primele înregistrând o dublare a acestui indicator în ultimii 8 ani.

O explicație a creșterii continue a indicelui capacității de cazare în domeniul hotelier ar fi atât apariția de noi structuri de cazare (de la 79 în 2011 la 125 în 2019), cât și investițiile în infrastructura pusă la dispoziție de multe dintre acestea pentru a oferi găzduire de evenimente (de ex. săli de conferinţă utilate corespunzător).

Destinaţii din România cu potenţial MICE şi infrastructură aferentă disponibilă (2019)

	Bucureşti	Cluj Napoca	Braşov	Sibiu	Constanţa	Timişoara	Iaşi	Oradea
Paturi în hoteluri de 5 stele	1697	412	200	114	744	0	120	0
Paturi în hoteluri de 4 stele	2703	665	1251	665	7556	1714	1262	324
Capacităţi săli de conferinţe în hoteluri stele	14.566	6793	10.352	4036	7471	1900	590	3230
Capacităţi centre de conferinţe	1020	1500	152	1000	300	1615	1420	400
Capacităţi săli multifuncţionale	5300	10000	1570	1812	1500	1400	0	2500
Capacitate săli de conferinţe în Camerele de Comerţ	1515	200	1470	250	195	2300	160	135

Sursa datelor: Strategia Nationala a României pentru Dezvoltarea Turismului 2019 – 2030

Situația este însă opusă în ceea ce privește campingurile unde indicele de cazare a scăzut de la aprox. 15% la aprox. 3%, cel mai probabil din cauza lipsei de investiții în creșterea calității condițiilor de cazare oferite de aceste structuri turistice.

Indicele de utilizare a capacităţii de cazare turistică în funcţiune pe localităţi la nivelul județului în anul 2019 (%)

	Capacit. cazare	Înnoptări	
Brasov	3534149	1305468	36,94%
Codlea	25960	7805	30,07%
Fagaras	77380	17675	22,84%
Ghimbav	10950	1044	9,53%
Predeal	1716541	483895	28,19%
Rasnov	445346	81891	18,39%
Rupea	56130	21786	38,81%
Sacele	379852	114421	30,12%
Victoria	8874	350	3,94%
Zărnești	396090	97835	24,70%
Bod	20976	1847	8,81%
Bran	899427	185358	20,61%
Bunesti	27280	5955	21,83%
Comana	5840	1976	33,84%
Cristian	40515	8606	21,24%
Drăguș	54020	7290	13,50%
Dumbrăvița	2920	250	8,56%
Fundata	337615	123774	36,66%
Hălchiu	6570	689	10,49%
Hărman	17846	2063	11,56%
Hoghiz	17240	727	4,22%

	Capacit. cazare	Înnoptări	
Homorod	7408	290	3,91%
Jibert	6060	192	3,17%
Lisa	15312	0	0,00%
Maieruș	13140	725	5,52%
Moieciu	1013326	228773	22,58%
Poiana Mărului	34640	10686	30,85%
Prejmer	23257	5157	22,17%
Recea	24820	4138	16,67%
Sambata de Sus	155580	27312	17,55%
Sanpetru	54029	17963	33,25%
Șercaia	15035	3183	21,17%
Șinca	47703	4772	10,00%
Șinca Nouă	3650	532	14,58%
Șoarș	8736	366	4,19%
Tarlungeni	164255	11501	7,00%
Teliu	5475	360	6,58%
Ucea	9710	1195	12,31%
Vama Buzăului	34546	4579	13,25%
Viștea	13710	2915	21,26%
Voila	9490	5145	54,21%
Vulcan	21544	3270	15,18%

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Durata medie a sejurului a fost în 2019 de 1,97 zile (1,96 zile la turiştii români şi 2,03 zile la cei străini), mai mică decât cea înregistrată în anul 2011 (2,68 zile).

Marketing turistic

Pentru a creşte numărul de turişti, dar mai ales veniturile din turism, trebuie să existe un efort de marketing mai concertat, întrucât, deşi sunt atractive, majoritatea pachetelor turistice ale unităţilor de turism au fost concepute pentru a deservi în special turiştii români.

La nivel de judeţ, activitatea oficială de promovare/marketing turistic nu este realizată centralizat, de o entitate cu personalitate juridică care să traseze direcţia de dezvoltare generală şi marketingul pentru turism, ceea ce se reflectă în modul în care se desfășoară activitatea turistică din judeţ și în calitatea serviciilor turistice oferite.

Activitatea de promovare este desfășurată, în prezent, prin intermediul a douăsprezece Centre de Informare turistică: 6 Centre Naționale de Informare și Promovare Turistică (CNIPT) în Poiana Brașov, Făgăraş, Râşnov, Predeal, Ghimbav, Zărnești, 3 Centre de Informare Turistică (CIT) în mun. Brașov (Poarta Șchei), Cristian și Vama Buzăului și 3 Centre Locale de Informare Turistică în Feldioara, Cața și Homorod.

De asemenea, informații de interes turistic mai pot fi aflate accesând web-site-uri dedicate diverselor tipuri de activități turistice, de ex. www.brasovtourism.eu , booking.com, airbnb.com, tripadvisor.com ș.a. Cu toate acestea, deși anual în județul Brașov au loc numeroase evenimente culturale și sportive, care se adresează, în principal, comunităţilor locale, dar atrag şi turişti români şi străini, ele nu sunt cunoscute majorității celor interesați deoarece nu există

o bază de date comună evenimentelor și serviciilor turistice oferite la nivelul județului, care să fie pusă la dispoziția publicului larg printr-o platformă online.

O iniţiativă de promovare a turismului înfiinţată de autorităţile locale judeţene a fost "Asociaţia pentru Promovarea şi Dezvoltarea Turismului" (APDT) cu misiunea de a promova imaginea judeţului Braşov ca destinaţie turistică. Astfel, din anul 2006 APDT a prezentat şi promovat valorile turistice din judeţ în cadrul unor târguri şi manifestări de profil organizate în ţară sau în afara graniţelor naţionale.

Dintre organizaţiile naţionale, unele cu filiale în jud. Braşov, care au o contribuţie substanţială la dezvoltarea şi promovarea industriei turismului pot fi enumerate:

- ANAT – Patronatul Asociaţia Naţională a Agenţiilor de Turism
- AER – Asociaţia de Ecoturism din România
- ANGR – Asociaţia Naţională a Ghizilor din România
- AGMR – Asociaţia Ghizilor Montani din România
- ANSMR – Asociaţia Naţională a Salvatorilor Montani din România
- ARCTE – Asociaţia Română pentru cazare si turism ecologic - Bed&Breakfast
- FIHR – Federaţia Industriei Hoteliere din România
- HORA – Organizația Patronală a Hotelurilor și Restaurantelor din România
- FPTR – Federaţia Patronatelor din Turismul Românesc
- OPTBR – Organizaţia Patronală a Turismului Balnear din România
- RCB – Asociaţia Naţională a Organizatorilor de Conferinţe şi Expoziţii din România
- (Romanian Convention Bureau)
- ANTREC – Asociaţia Naţională de Turism Rural, Ecologic şi Cultura
- ANBCT – Asociaţia Naţională a Bucătarilor şi Cofetarilor din Turism
- FRSB – Federaţia Română de Schi Biatlon
- BVG - Asociația Brașov Guides (asociația județeană a ghizilor de turism brașoveni)
- Organizația Națională "Cercetașii României"
- alte organizații non guvernamentale

Brandul turistic

În anul 2009 a fost lansat, cu ocazia participării la Târgul Internaţional de Turism de la Berlin, brandul turistic **„Braşov, Be. Live it".** Brandul este vital pentru poziţionarea internaţională a judeţului.

Promovarea turismului braşovean poate fi realizată prin intermediul:

- Organizațiilor de management al turismului
- Reţelei de centre de informare turistică
- Participării la târguri naţionale şi internaţionale
- Rețelelelor de socializare
- Operatorilor de turism

- Agențiilor de turism
- Asociații și organizații din domeniu
- Web-site-uri dedicate
- Publicații și reviste

Opţiuni de instruire pentru personalul care activează în domeniul turismului

Deşi există programe de instruire pentru turism disponibile în mai multe locaţii din judeţ, este evidentă nevoia de extindere şi actualizare a instruirii pentru angajații din turism.

Pe lângă progamele școlare și cele de formare profesională continuă în meseriile specifice turismului, dacă judeţul se va poziţiona în noile segmente de piaţă, atunci industria va avea nevoie de programe suplimentare de instruire a angajaților în domenii ca planificare, marketing şi management, servicii de ghizi turistici, ghizi montani etc., dar și de introducerea cursurilor de tehnologii moderne ce folosesc Realitarea Virtuala (VR), Realitatea Augmentata (AR), tehnologiile Blockchain cât și Internet of Things (IoT) (exemple de asemenea aplicații: BedSwap firma TUI, Winding Tree, ShoCard, TripEcoSys, TravelFlex etc).

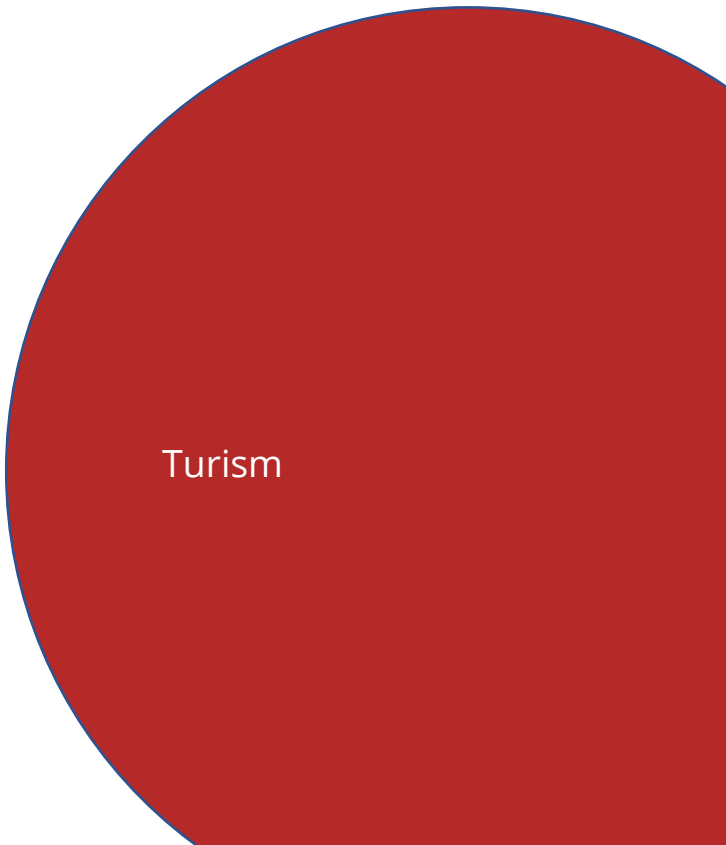
De asemenea, personalul trebuie pregătit pentru a răspunde cerinţelor specifice ale turistului mai experimentat, în mod special în ale celor atrași de ecoturism, patrimoniu cultural, observarea animalelor sălbatice, sănătate şi stare de bine.

Servicii publice în sprijinul beneficiarilor de servicii turistice

Deși există servicii medicale și de poliție adecvate, care răspund cerinţelor turiştilor, creşterea numărului de turişti și diversificarea activităților turistice practicate vor necesita, cel mai probabil, operaţiuni de cercetare şi salvare mai complexe, ca atare este necesară imbunatățirea infrastructurii de servicii pe aceste două componente.

Serviciul Public Judeţean Salvamont Braşov asigură asistenţă Salvamont în masivele Făgăraş Nord, Piatra Mare, Ciucaş şi în toate zonele montane din judeţul Braşov în care consiliile locale nu pot asigura activitatea de salvare montană.

Analiza SWOT

Turism

Puncte Tari	Referințe
• Potențial turistic complex – natural și antropic, cu posibilități de utilizare în toate anotimpurile, caracterizat prin diversitate și valoare ridicată a peisajelor (păduri, chei, peșteri, munți, ape, zone rurale etc.), a florei și faunei ce creează oportunități de petrecere a vacanțelor și de recreere pentru localnici • Păstrarea tradiției județului în domeniul turistic • Capacitate mare de cazare în diverse structuri de primire a turiștilor, inclusiv pensiuni rurale, ce poate fi utilizată pe tot parcursul anului • Creșterea interesului local pentru promovarea turismului • Ofertă educațională bine dezvoltată în domeniul turismului • Avansarea lucrărilor de construcție a Aeroportului Intrenațional Brașov-Ghimbav	• existența unor forme variate de relief (8 masive muntoase, depresiuni și dealuri); • Județul Brașov deține 30% din populația de mari carnivore a Europei și peste 200 specii de păsări la Dumbrăvița ("Delta Brașovului" sau “Delta dintre munți”); • existența, în județ sau în vecinătatea lui, a unor obiective turistice ultra-mediatizate pe plan mondial (de ex. Castelul Bran, satul Viscri, Biserica Neagră, Transfăgărășan; • posibilități multiple și diverse oferite localnicilor pentru petrecerea timpului liber (pot ajunge cu mare ușurință în locuri apropiate) / existența acestor infrastructuri ridică calitatea vieții localnicilor; • tradiții, existența destinațiilor de excelență (Țara Fagarașului, Draguș, Colinele Transilvaniei, Șcheii Brașovului si Brasovechi, Șirnea), ruta cultural-turistică „Porțile Transilvaniei”; • domeniul schiabil relativ bine dezvoltat ce oferă posibilități pentru practicarea schiului, a sporturilor de iarnă (Poiana Brașov, Predeal) și a sporturilor extreme (23 pârtii de schi omologate, dotate cu instalații de transport pe cablu, aprox. 27 km de pârtii). • numărul de turiști la 100 locuitori: 257,5 (2019); • multiple forme de turism ce se pot practica: montan, ecoturism, cultural-istoric, religios, sportiv, turism rural, agroturism, turism de afaceri, turism de recreere/agrement; • locul 3 în Regiunea Centru în privința capacității de găzduire a evenimentelor de afaceri; • au crescut investiţiile turistice private în mediul rural. • capacitatea de cazare turistică existentă - 9.762.947, conform datelor furnizate de INS locuri de cazare la nivelul anului 2019 • existența unor ONG-uri si autorități centrate pe promovarea turismului ecologic și de vizitare • existența Facultății de Turism și Alimentație în cadrul Universității Transilvania Brașov; • existența Facultății de Turism și Alimentație în cadrul Universității Transilvania Brașov; • specializarea “Turism și alimentație” oferită de 3 licee din județul Brașov (CN Economic “Andrei Bârseanu”din Brașov, C Tehnic “Maria Baiulescu” din Brașov și Liceul Tehnologic Râșnov; • existența primei școli de management hotelier internațional din țară - American Hotel Academy care funcționează la Brașov. • termenul de finalizare a construcției Aeroportului Internațional Brașov: 2021.

Puncte Slabe	Referințe
• Lipsa unui management profesionist de destinație turistică ce ar trebui să realizeze politica de dezvoltare a turismului și politica de marketing atât la nivel județean, cât și la nivel de destinație turistică zonală/locală • Infrastructură de vizitare a obiectivelor turistice insuficientă sau dezvoltată haotic • Valorificarea insuficientă și necorespunzătoare a resurselor turistice • Neadaptarea activităților și a serviciilor turistice oferite la dinamica schimbărilor apărute pe piața turistică • Resurse umane insuficiente și/sau slab calificate în activități de management turistic, de marketing și promovare turistică • Grad scăzut de sustenabilitate în turism	• absența Organizațiilor de Management al Destinației (OMD) atât la nivel județean, cât și la nivel de destinație turistică zonală/locală; • lipsa unei strategii de dezvoltare a turismului sustenabil pentru Județul Brașov; • utilizare insuficientă a mijloacelor de informare pentru promovare și marketing (oferte de cazare, activitățile turistice ce pot fi practicate, accesul la obiectivele turistice ș.a.), atât prin intermediul CIT-urlor, cât și prin afișarea de panouri de informare și utilizarea noilor tehnologii. • calitatea inadecvată a infrastructurii rutiere; • lipsa investițiilor în dezvoltarea infrastructurii feroviare și de cicloturism; • întârziere în finalizarea construcției și dării în folosință a aeroportului și a autostrăzilor care să lege județul de celelalte regiuni ale țării și de granița de Vest a țării; • insuficiența mijloacelor de transport public/privat și starea precară a celor existente; • lipsa căilor de acces către destinațiile turistice și îngrădirea accesului la infrastructura turistică în unele zone (poteci de drumeție, acces ecvestru sau ciclo) prin împrejmuirea proprietăților din extravilanul localităților; • numărul insuficient de locuri de parcare și grupuri sanitare în vecinătatea a numeroase obiective turistice, inclusiv în centrul Brașovului; • subdimensionarea sau lipsa infrastructurilor de utilități de bază (canalizare, alimentare cu apă, curent electric); • lipsa sau neaplicarea normelor de construcție în unele localități/zone turistice, în special în perimetrul parcurilor și ariilor protejate; • ofertă scăzută a posibilităților de agrement și a programelor turistice (ex. circuite și drumeții tematice), în special în zonele în care se practică turismul rural; • lipsa centrelor de vizitare tematice (Vulcaneum, Casa Conventiei Carpatilor, Via Alutum, etc); • lipsa unui GIS de monitorizare a infrastructurii turistice (naturală și edilitară); • România este singura țară (din fostul bloc comunist) în care cabanele montane nu aparțin asociațiilor montane. • inexistența unei arii naturale protejate de interes internațional la nivelul județului, deși există zone care îndeplinesc condițiile pentru a fi incluse în această • categorie (ex. Geoparcul Carpaterra); • slaba valorificare a apelor minerale sau curative/balneare din județ: Pârâul Rece, Timișul de Sus, băile Homorod, Baile Perșani, băile Rodbav; • supraexploatarea resurselor naturale în anumite zone din județ, prin pășunat

Analiza SWOT

	neadecvat și suprapășunat, tăieri ilegale, braconaj, turism necontrolat de intervenție de urgență pompieri, ambulanță) în zonele de risc (la baza pârtiilor); • insuficienta exploatare a specificului gastronomic al jud. Brașov și al valorilor adevărate ale acestuia. • plasarea Brașovului în topul preferințelor turiștilor pentru petrecerea sejururilor de scurtă durată (media sejurului este de 2 zile); • raport negativ calitate-preț pentru serviciile turistice oferite pe tot teritoriul județului, în general, și în stațiunile ce oferă facilități pentru practicarea sporturilor de iarnă, în particular, în comparație cu destinații similare din Europa (Municipiul Brașov înregistrează cea mai mică rată a profitabilității între primele 10 destinații turistice din țară - 5,94%); • lipsa poziționării Poienii Brașov ca stațiune de 4 sezoane; • ponderea scăzută a turiștilor străini (aprox. 17% din numărul total al turiștilor în 2019); • lipsa investițiilor în dezvoltarea serviciilor de salvamont și menținerea traseelor și popasurilor montane. • număr redus al programelor de instruire/formare profesională continuă în domeniul turismului și neadaptarea celor existente la nișele de piață (precum ecoturism, turism de vizitare animale, birdwatching etc.). • indicele de utilizare netă a capacităţii de cazare turistică în funcţiune: 28,7% la nivelul județului în anul 2019; • absența criteriilor care să măsoare gradul de sustenabilitate în turism; • lipsa lanțurilor scurte de produse; • dezvoltarea haotică a turismului de tip enduro care distruge infrastructura de recreere a turiștilor localnici; • lipsa ofertelor culturale din mediul rural; • lipsa implementării unui cod de conduită a turiștilor în scopul practicării unui turism responsabil și al creșterii calității turismului în județ; • lipsa unor planuri de management al vizitatorilor; • lipsa unui management al accesului motorizat în zonele naturale ce conduce la distrugerea mediului natural ca urmare a prezenței necontrolate a ATV-urilor, motocicletelor enduro și a altor vehicule motorizate în aceste zone; • dispariția peisajului agro-pastoral; • dezvoltarea excesivă a turismului în unele zone (de ex. Viscri, Bran, Moieciu) care ajunge să interfereze negativ cu viata de zi cu zi a localnicilor; • absența indicatorilor-cheie de măsurare a performanței în turism și a unor instrumente centralizate de colectare și analiză date, monitorizare și evaluarea activității turistice.

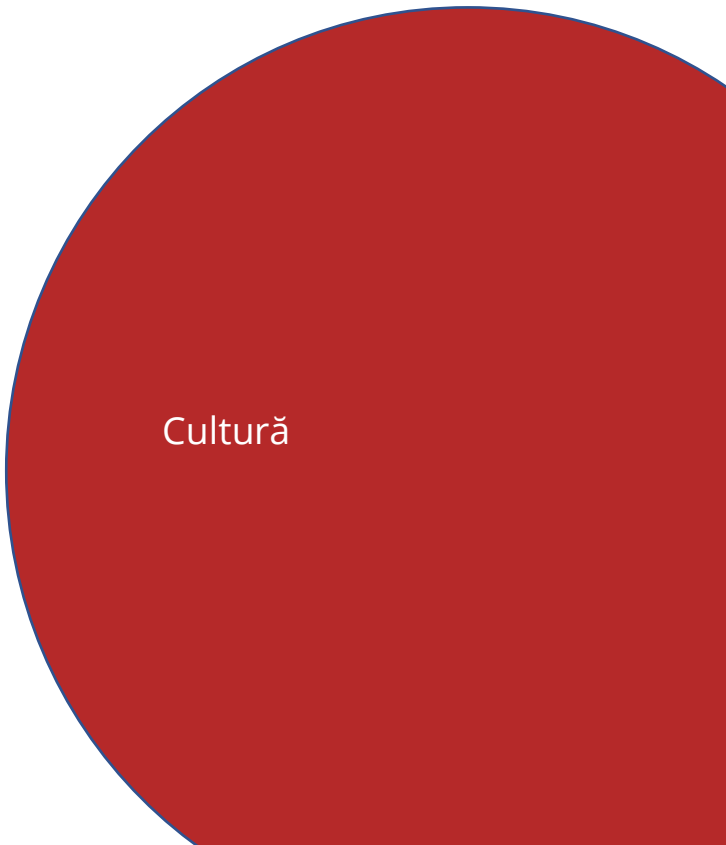
Oportunități	Referințe
• Menținerea județului în preferințele românilor pentru destinațiile de petrecere a vacanțelor • Diversificarea formelor de practicare a turismului in funcție de cerințele de nișă în domeniu • Dezvoltarea promovării turismului, inclusiv pe piețele internaționale • Apariția pandemiei de Covid-19 • Înființarea Organizațiilor de Management al Destinației • Existența unor inițiative ale autorităților publice pentru stimularea turismului	• Județul Brașov ocupă locul 2 la nivel național ca destinație preferată de turiști pentru petrecerea vacanțelor. • ecoturismul, în special, în zona Masivului Ciucaș, Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi, inclusiv prin includerea în Circuitul turistic în Transilvania – Cultură, Natură, Ecoturism, Sănătate și tratament, Schi si Turism de aventură (ca zonă de dezvoltare potențială a turismului în cadrul Masterplanului pentru Dezvoltarea Turismului Național 2007 – 2026); • dezvoltarea turismului cultural, inclusiv prin includerea în circuitul Sibiu – Brașov – Sighișoara; • județul Brașov găzduiește 30% din populaţia de mari carnivore a Europei și peste 200 specii de păsări la Dumbrăviţa ("Delta Braşovului" sau “Delta dintre munţi”), ceea ce permite dezvoltarea turismului de tip birdwatching si „vânătoarea de imagini”; • existenţa unor structuri de cazare care au implementat un model de bune practici în ecoturism; • dezvoltarea turismului rural și a agroturismului cu respectarea principiilor dezvoltării durabile și a reglementărilor urbanistice care permit conservarea identității și specificității ruralului brașovean; • dezvoltarea turismului balnear prin reabilitarea bazelor de tratament din Homorod, Baile Perșani, Timișu de Sus, Pârâul Rece și Rodbav; • dezvoltarea turismului în natură și a turismului de aventură ușoară; • dezvoltarea turismului sportiv ca urmare a investițiilor în infrastructura sportivă; • existența surselor de finanțare nerambursabilă (fonduri europene: PNDR, POIM, POR etc.) și rambursabilă pentru crearea/dezvoltarea/reabilitarea infrastructurii turistice, inclusiv de transport rutier, feroviar, aerian și de acces în zonele turistice (piste pentru biciclete, circuite și trasee turistice tematice) și de diversificare a activităților turistice, atât în mediul urban cât și rural; • posibilitatea de a atrage investiții și investitori pentru dezvoltarea domeniului turismului. • dezvoltarea unei strategii județene de promovare și marketing turistic; • implicare mai mare a administrațiilor locale în promovarea activităților turistice, inclusiv prin sprijinirea de către acestea a participării operatorilor de turism din județul Brașov la târgurile naționale și internaționale; • crearea de parteneriate între agenții economici privați pentru promovarea ofertelor turistice;

Analiza SWOT

	• extinderea și îmbunătățirea serviciilor oferite de centrele de informare turistică (CIT-uri); • dezvoltarea canalelor online de publicitate și rezervare a locurilor de cazare (web-site-uri dedicate, apariția rețelelor de publicitate ș.a.). • adaptarea formelor de practicare a turismului la noile condiții generate de efectele pandemiei de Covid-19. • crearea cadrului legal pentru înființarea Organizațiilor de Management al Destinației. • reducerea cotei de TVA la 5%, de la 1 ianuarie 2018, pentru unele servicii turistice și acordarea tichetelor turistice la nivel național; • existența obiectivelor, priorităților și acțiunilor specifice trasate prin strategiile naționale și regionale pentru sprijinirea dezvoltării domeniului turismului, ecoturismului și turismului balnear și la nivelul județului Brasov.

Riscuri	Referințe
• Lipsa unor reglementări care să sancționeze turismul iresponsabil si nesustenabil sau, după caz, incapacitatea autorităților de a implementa în mod corespunzător aceste reglementări • Accentuarea încălzirii climatice globale • Prelungirea pandemiei Covid-19 pe o perioadă incertă • Creșterea deficitului de personal calificat în industria turismului • Nivel scăzut de conștientizare, apreciere și cunoaștere a valorilor naturale și culturale, a principiilor de ecoturism în rândul comunităților locale, a vizitatorilor	• pierderea atractivității spațiului rural prin renunțarea la modul tradițional de exploatare a pășunilor și pajiștilor; • supraaglomerarea zonelor turistice prin construcții fără autorizații sau care nu respectă reglementările urbanistice sau de protecție a mediului natural și a identității locale. • afectarea activităților turistice de iarnă. • reducerea drastică a numărului de turiști (numărul turiștilor a scăzut cu aproape 50% în primele 9 luni ale anului 2020 față de aceeași perioadă a anului anterior); • falimentarea unei părți a bussines-uri-lor din zona HORECA ceea ce se traduce prin reducerea capacității de cazare și de alimentație publică, dispariția unor oferte turistice, incapacitatea de adaptare a ofertelor turistice la noile realități generate de pandemie, scăderea locurilor de muncă în turism ș.a. • menținerea unui număr redus al programelor de instruire/formare profesională continuă în domeniul turismului; • menținerea fenomenului migrării forței de muncă atât în rândul personalului cu calificări înalte, cât și al celui mai slab calificat din domeniul turismului. • lipsa ghidurilor de conduită a turiștilor; • lipsa educației populației în ceea ce privește conștientizarea valorilor și conservării turismului și mediului natural.

Analiza
situației
actuale a
județului
Brașov

Cultură

Cultură

Cultura este unul dintre factorii ce influenţează dezvoltarea sustenabilă, așa cum reiese din cercetările întreprinse la nivel mondial în ultimii ani, ca urmare a analizării legăturii acesteia cu sectorul economic, cel social și cel de mediu. În urma acestor cercetări, UNESCO a elaborat un set de 22 de Indicatori-cheie Cultură pentru Dezvoltare (CDIS) testați și implementați în întreaga lume, inclusiv în România, pentru a analiza relația multidimensională între cultură și dezvoltare, în vederea susținerii și elaborării de politici pe baza faptelor și a cifrelor.

La nivel european, sectoarele culturale și creative (SCC) sunt văzute ca motoare ale creșterii economice și, mai ales, ca sursă de creare de locuri de muncă. Sub denumirea de sectoare culturale şi creative se regăsesc artele vizuale, artele spectacolului, patrimoniu, film şi video, televiziune şi radio, software (inclusiv jocuri video), carte și mass-media, muzică, design, arhitectură, publicitate, precum şi industriile suport (o categorie foarte largă, ce include acele activităţi care depind de industriile culturale și creative pentru a exista).

Pornind de la cercetările UNESCO, specialiștii europeni au împărțit sectorul cultural în 10 domenii culturale pentru a măsura impactul acestuia în economie: patrimoniu cultural, arhive, biblioteci, cărți și presă, arte vizuale, arhitectură, artele spectacolului, audiovizual și multimedia, publicitate, meșteșuguri/artizanat, iar rolul lor în dezvoltarea economică și socială este analizat din perspectiva îndeplinirii a șase funcții: prezervare, creație, producție, diseminare/comerț, educație și management/reglementări.

Raportul UNESCO pentru România elaborat în urma implementării Indicatorilor Cultură pentru Dezvoltare (CDIS) la nivel național, relevă faptul că, deși cultura românească are o contribuție semnificativă la dezvoltarea și diversificarea economiei naționale, ea se confruntă cu o serie de obstacole în atingerea întregului său potențial. Unul dintre acestea este reprezentat de slaba dezvoltare a abilităților antreprenoriale în domeniu.

Analizate la nivel local, domeniile culturale și creative din județul Brașov reflectă următoarea situație:

Patrimoniul cultural

Evenimentele istorice desfășurate în zona Brașovului de-a lungul timpului au lăsat numeroase mărturii materiale și imateriale. Păstrate până în ziua de astăzi, aceste mărturii formează patrimoniul cultural care, împreună cu patrimoniul natural, contribuie la definirea identității județului. Din acest considerent, patrimoniul cultural este un important punct de atracție pentru foarte mulți vizitatori, astfel că el trebuie analizat din punct de vedere al potențialului economic pe care îl are sau îl poate avea ca urmare a includerii în circuitul turistic.

Acest aspect este evidențiat și de statisticile oficiale. Conform Strategiei Naționale pentru dezvoltarea turismului 2019 - 2030, județul Braşov s-a menținut în ultimii ani pe primul loc în ceea ce privește vizitele culturale, datorită obiectivelor de patrimoniu puternic cunoscute pe plan intern și internațional: Castelul Bran (cunoscut și promovat drept “Castelul lui Dracula”) ce atrage cel mai mare număr de vizitatori anual (aproape 1 milion vizitatori în 2019), fortăreţele restaurate (Râşnov, Rupea și Feldioara), satele săseşti din Transilvania, precum şi centrul oraşului Braşov, în care Biserica Neagră reprezintă cel mai important punct de atracție (aprox. 300 mii vizitatori anual).

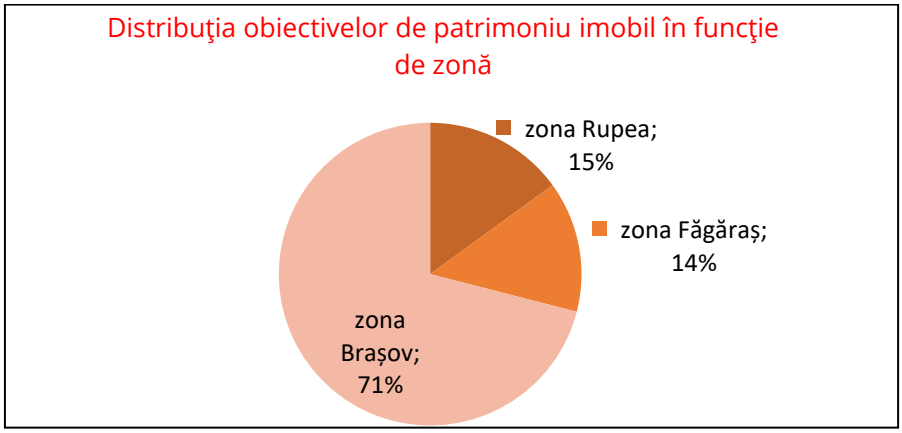
Patrimoniul cultural este reprezentat de patrimoniul cultural material mobil și imobil (clădirile și locuri istorice, muzeele și artefactele) și patrimoniul imaterial/intangibil (folclor, obiceiuri, credințe, tradiții, cunoștințe și limbaj) care au rezistat trecerii vremii și acțiunii diverșilor factori naturali sau umani și care sunt sau pot fi valorificate în cadrul activităților cultural-turistice.

Domeniul patrimoniului cultural include activități de producție, diseminare și prezervare a patrimoniului, dar și activități de educație și management/reglementare.

La nivelul județului Brașov, pe lista actualizată de Ministerul Culturii în anul 2015, figurează un număr de 986 monumente istorice, constând în situri arheologice (dintre care 15 sunt monumente istorice de valoare națională sau universală), așezări (simple, fortificate, dacice, romane), fortificații (dacice, medievale) și ansambluri de fortificații, castre romane, sanctuare dacice, cetăți și castele și ruine ale acestora, ansambluri urbane, locuințe și clădiri istorice, biserici și ansambluri de biserici, parcuri, cimitire, porți de lemn, cruci, troițe etc., dar numai o mică parte dintre ele sunt foarte cunoscute publicului și atrag turiști.

Multe dintre aceste vestigii necesită însă intervenţii de restaurare şi renovare și, datorită valorii lor istorice şi culturale, ar putea fi incluse în circuitele turistice.

Cea mai mare parte a patrimoniului material imobil al judeţului se concentrează în zona municipiului Braşov, aşa cum se observă și în graficul de mai jos. Biserica Neagră, Casa Sfatului, Casa Hirscher, Şcoala Românească și Biserica Sfântul Nicolae din Schei, Ansamblul urban fortificat (cu Zidurile de apărare, Bastioanele și Turnurile cetății), Biserica Sfântul Bartolomeu din municipiul Brașov sunt printre cele mai cunoscute obiective culturale din județ găzduite de municipiu.

Sursa datelor: Direcţia Judeţeană pentru Cultură şi Patrimoniu Cultural Naţional Braşov

Structura patrimoniului imobil în funcţie de compoziţie arată că aproape jumătate este reprezentat de imobile (case, castele, biserici etc.), cu diferenţe semnificative între zone: în zona Braşov, imobilele ocupă în jur de 60% în totalul patrimoniului, în zona Făgăraş bisericile dau nota dominantă, iar în zona Rupea-Cohalm, cetăţile şi fortificaţiile sunt semnificative numeric.

În ceea ce privește perioada istorică din care provin, cele mai multe imobile de patrimoniu existente la nivelul județului datează din perioada modernă (secolele XVIII – XIX), cu nuanţe între zone: în zona Braşov şi zona Ţării Făgăraşului perioada modernă urmată de perioada medievală sunt cele mai marcante în producerea patrimoniului actual, în vreme ce în zona Rupea-Cohalm perioada medievală este cea mai reprezentată. Vechimea patrimoniului indică existenţa unor complexe probleme de restaurare şi conservare, în condiţiile în care patrimoniul din perioada medievală şi premodernă a fost supus la numeroase intervenţii/modificări în timp.

Din totalul obiectivelor de patrimoniu, 651 sunt de interes local și 335 de interes național și internațional dintre care 2, situl rural Prejmer şi situl rural Viscri, sunt situri culturale înscrie în lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Din cele 335 de obiective de patrimoniu de valoare internaţională şi naţională doar jumătate pot intra în categoria obiectivelor turistice, iar o treime din acestea, care aparţin perioadei

istorice vechi (până în secolul V), au o stare fizică precară. Majoritatea monumentelor istorice se află în proprietatea comunităţilor locale.

Județul Brașov constituie un punct de atracție pentru consumatorii de turism cultural și datorită bisericilor-cetăţi, devenite embleme ale acestuia. Ridicate de locuitori ai satelor respective, în special de saşi şi români în secolele XIII-XVI, acestea se găsesc într-un număr însemnat de localități:

Biserici evanghelice			
com. Bod	Bod[1]	com. Jibert	Dacia
com. Bunești	Buneşti		Jibert[2]
	Criț		Lovnic[3]
	Meșendorf	com. Măieruş	Măieruş
	Roadeş	com. Prejmer	Prejmer
	Viscri	com. Racoș	Racoș
com. Cața	Beia	orașul Râșnov	Râșnov
	Cața	orașul Rupea	Rupea
	Drăuşeni		Fișer
com. Cincu	Cincu	com. Sânpetru	Sânpetru
	Toarcla	com. Șercaia	Hălmeag
mun. Codlea	Codlea	com. Șoarș	Bărcut
com. Cristian	Cristian		Felmer
com. Feldioara	Feldioara		Rodbav
	Rotbav		Șeliștat
orașul Ghimbav	Ghimbav		Șoarș
com. Hălchiu	Hălchiu	com. Ticuș	Ticușu Vechi
	Satu Nou	com. Ungra	Ungra
com. Hărman	Hărman	com. Voila	sat Cincșor
com. Homorod	Homorod	com. Vulcan	Vulcan
	Jimbor		
	Mercheaşa		
Biserici reformate		**Biserici unitariene**	
com. Ticuș	Cobor	com. Cața	Ionești

În ceea ce privește patrimoniul cultural mobil, județul Brașov ocupa, în anul 2019, locul al 2-lea la nivelul Regiunii Centru, cu un număr de 36 de muzee și colecții publice, potrivit statisticilor oficiale ale Institutului Național de Statistică, în creștere de la 22 câte erau în anul 2011, iar numărul persoanelor angajate în cadrul lor îl situează pe primul loc la nivelul regiunii: 397 persoane, în creștere cu 52% față de anul 2011, ocupând primul loc între județele Regiunii Centru.

Puțin peste o treime dintre muzeele și colecțiile publice (13) sunt găzduite de municipiul Brașov, însă multe muzee își desfășoară activitatea în spații improprii și insuficiente, unele dintre ele fiind la un pas de evacuare de către proprietarii clădirilor.

Muzee şi puncte muzeale publice și private în județul Braşov – 2020

Denumire	Localitate	Profil
Castelul Bran	BRAN	Artă
Muzeul Naţional Bran		Artă
Muzeul Satului Brănean		Etnografie
Muzeul Judeţean de Istorie Braşov, cu activitate în:	BRAŞOV	Istorie
Casa Sfatului		
Bastionul Ţesătorilor		

[1] Reconstruită în sec. al XIX-lea

[2] Reconstruită în sec. al XIX-lea

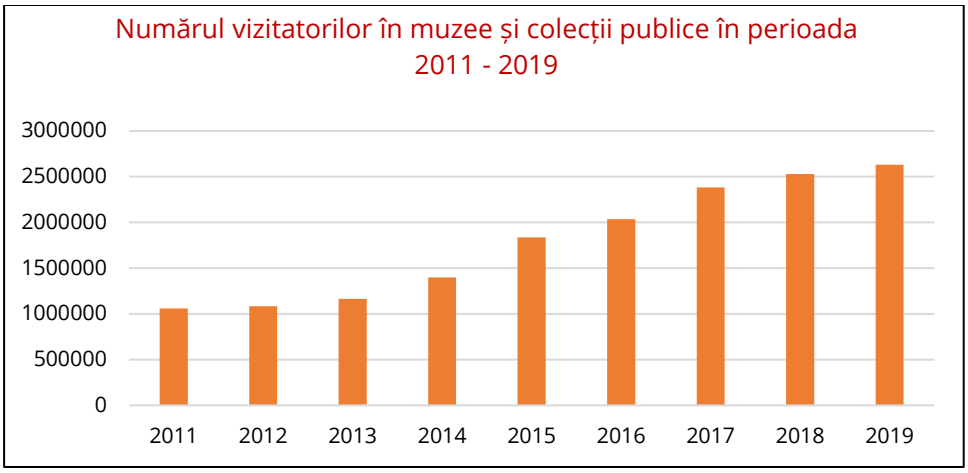
[3] Reconstruită în sec. al XIX-lea

Bastionul Graft		
Muzeul "Casa Mureşenilor"		Arte & Istorie
Casa Memorială "Ştefan Baciu"		Memoriale
Biserica Neagră, care găzduiește:		Artă religioasă
Colecția de covoare orientale (a 2-a cea mai mare din Europa)		
Tezaurul de parament		
2 orgi din sec. al IX-lea		
diverse obiecte vechi de artă		
Muzeul Etnografic – Biserica Sfântul Bartolomeu		Etnografie
Muzeul "Prima Şcoală Românească"		Memoriale
Muzeul Civilizaţiei Urbane a Braşovului		Etnografie
Muzeul de Artă Braşov		Artă
Muzeul de Etnografie Braşov		Etnografie
Grădina Zoologică Braşov		Ştiinţele naturii
Planetariul Brașov		Ştiinţe
Muzeul Interactiv de Științe		Ştiinţe
Muzeul “La vâltori”	LISA	Etnografie
Punct muzeistic etnografic Breaza		Etnografie şi istorie locală
Muzeul Etnografic - Biserica Fortificată Viscri	BUNEŞTI	Etnografie
Muzeul Etnografic Sătesc Buneşti		Etnografie şi istorie locală
Muzeul Satului	CINCU	Etnografie
Muzeul Codlei - Muzeul Tradiţiilor Codlene şi al Administraţiei Publice Locale	CODLEA	Istorie
Muzeul Etnografic Comăna de Jos	COMĂNA DE JOS, com. Comăna	Etnografie şi istorie locală
Punct Muzeal Cuciulata	CUCIULATA, com. Hoghiz	Etnografie şi istorie locală
Muzeul Ţării Făgăraşului "Valer Literat"	FĂGĂRAŞ	Istorie
Muzeul de Istorie - Cetatea Feldioara	FELDIOARA	Istorie
Muzeul “Vatra Hărmanului”	HĂRMAN	Etnografie
Muzeul de Pânze și Povești	MÂNDRA	Etnografie
Muzeul Etnografic - Cetatea Ţărănească Prejmer	PREJMER	Etnografie
Peştera "Valea Cetăţii"	RÂŞNOV	Ştiinţele naturii
Dino Parc		Ştiinţele naturii
Muzeul Etnografic "Gheorghe Cernea"	RUPEA	Etnografie
Muzeul Etnografic "Vasile Borcoman"		Etnografie
Muzeul Etnografic Săcele	SĂCELE	Etnografie
Muzeul “Î.P.S. Dr. Antonie Plămădeală “- Mănăstirea Brâncoveanu	SÂMBĂTA DE SUS, com. Voila	Artă religioasă
Muzeul de Echitație – Herghelia de lipițani Sâmbăta de Jos	SÂMBĂTA DE JOS, com. Voila	Ştiinţele naturii
Muzeul Etnografic, Olimpic şi de Artă Contemporană "Nicolae Frunteş"	ȘIRNEA, com. Fundata	Etnografie şi istorie locală
Colecția Muzeală Dăișoara	UNGRA	Etnografie
Muzeul Satului Venețian		Etnografie
Rezervaţia naturală „Valea Zimbrilor”	Vama Buzăului	Ştiinţele naturii
Muzeul Satului Veneția de Sus	VENEȚIA DE SUS, com. Părău	Etnografie
Muzeul Satului Vlădeni	VLĂDENI, com. Dumbrăvița	Etnografie şi istorie locală
Centrul de vizitare Parcul Naţional Piatra Craiului	ZĂRNEŞTI	Ştiinţele naturii
“Libearty Bear Sanctuary” -Rezervaţia de urşi de la Zărneşti		Ştiinţele naturii
Muzeul sătesc "Căsuţa Amintirilor"	ZIZIN, com. Tărlungeni	Memoriale

Muzeele găzduiesc expoziții, programe și proiecte educative, simpozioane și comunicări științifice, precum și alte activități culturale și dețin câteva sute de mii de bunuri culturale, pentru care însă nu există condiții adecvate de conservare și depozitare, facilități pentru restaurare, cercetare și valorificare.

Muzeele din mediul rural reprezintă încercări de definire ale comunităţilor locale din perspectiva istoriei şi a artei tradiţionale (pictură pe sticlă, ţesături, ceramică, sculptură). Pe lângă acestea, pe întreg teritoriul județului Brașov pot fi vizitate o serie de case memoriale.

Pe fondul creșterii numărului de muzee, dar și a unor investiții în dotări, în 2019 numărul de vizitatori ai muzeelor a fost cu aproximativ 150% mai mare față de anul 2011.

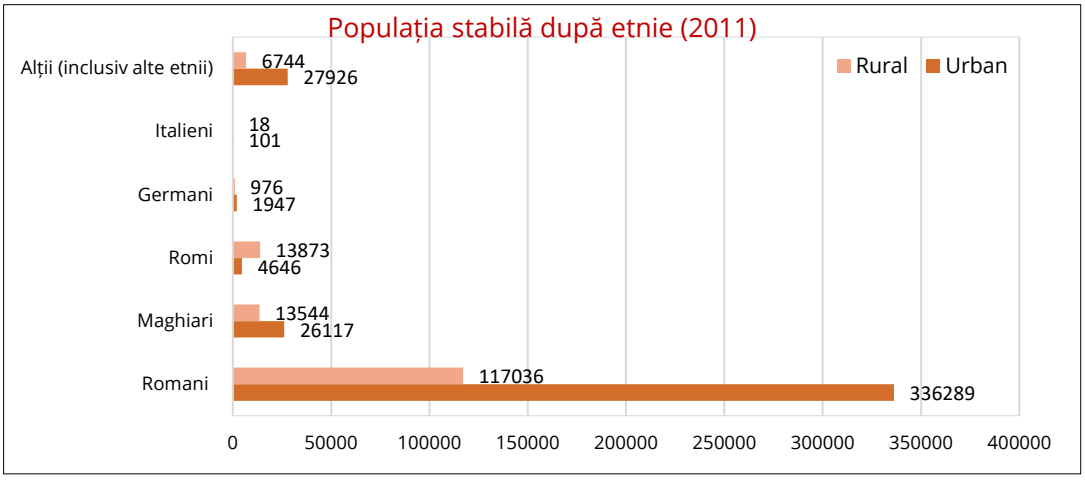

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Patrimoniul cultural imaterial/intangibil este reprezentat de formele de exprimare verbală, muzică, obiceiuri, ritualuri și tradiții, gastronomie locală ș.a.

Judeţul Braşov deţine, încă din Evul Mediu, statutul de centru multicultural, datorită numeroaselor comunităţi etnice care s-au stabilit de-a lungul timpului alături de populaţia autohtonă – românii, ca urmare a evenimentelor politice care s-au succedat în Transilvania: de la ocuparea acesteia de către maghiari, în secolele X-XIII, la colonizarea cu saşi, secui şi cavaleri teutoni, la alipirea acestui teritoriu Imperiului Austro-Ungar, în secolul al XVII-lea, la unirea cu Moldova şi Ţara Românească, în 1918, şi până la guvernarea regimului comunist din perioada 1945-1989. Este vorba de germani, maghiari, romi, evrei, greci, ruşi (lipoveni), italieni, cehi, slovaci, bulgari ş.a.

Datele recensământului populaţiei şi al locuinţelor realizat de Institutul Naţional de Statistică în anul 2011 arată faptul că structura etnică a populației din judeţ s-a păstrat în ultimii 20 de ani. Principalele etnii prezente în județ sunt: români, maghiari (secui), romi şi germani (saşi), însă trebuie ținut cont și de afluxul de rezidenți noi stabiliți în ultimii ani în județ, atât din străinătate, cât și din alte județe ale țării.

Sursa datelor: Recensământul populației și al locuințelor, 2011

Această paletă de etnii și noi locuitori contribuie la crearea și dezvoltarea unui pronunţat caracter intercultural al vieţii sociale din judeţ.

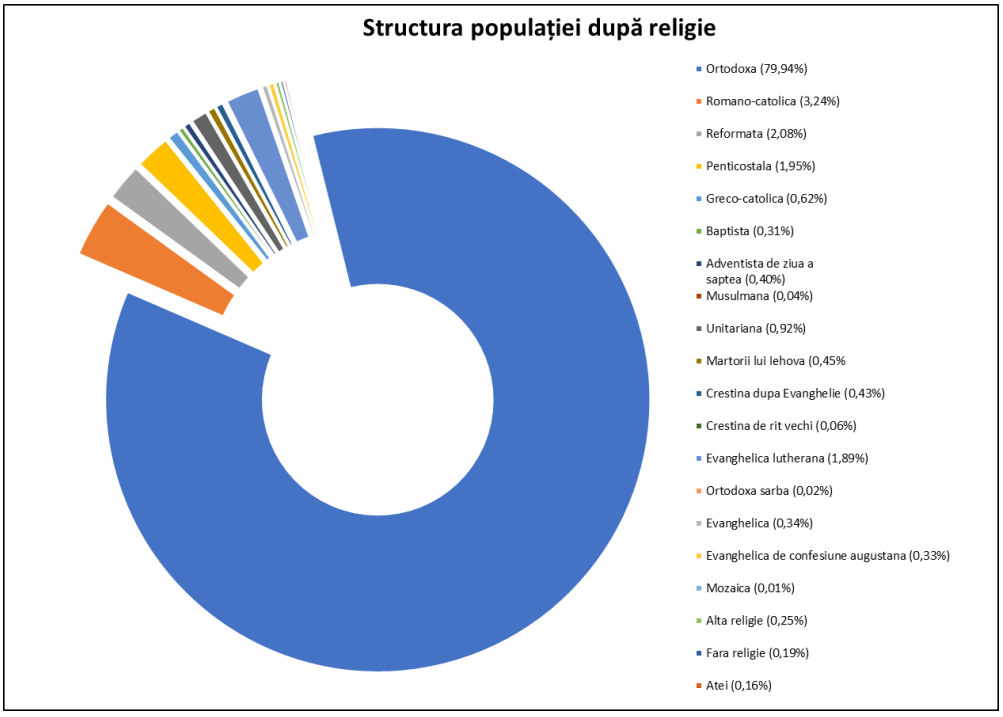
În general, toate comunităţile contribuie la viaţa culturală a judeţului. Comunitatea românească este cea mai numeroasă şi cel mai bine reprezentată în plan cultural atât prin manifestări artistice, cât şi prin numărul instituţiilor de cultură existente. Din păcate, cele mai vechi comunităţi etnice din Braşov, maghiarii şi germanii, s-au restrâns în timp ca număr, dar şi ca mod de manifestare culturală, afirmându-şi valorile într-un spaţiu ce polarizează în jurul centrelor culturale, al publicaţiilor, şcolilor în limba maternă şi al bisericilor.

Spre deosebire de alte judeţe învecinate (Covasna, Mureş şi Harghita), minorităţile din Braşov nu au instituţii culturale proprii, însă spectacolele şi manifestările culturale ale acestora sunt găzduite de instituţiile de cultură ale românilor.

Deşi reprezintă cel de-al treilea grup etnic ca mărime din judeţ, romii sunt destul de puţin implicaţi în viaţa culturală din cauza eterogenităţii culturale ce îi caracterizează: apartenenţă religioasă la diverse culte, utilizarea sau nu a limbii rromanes, o accentuată fluctuaţie a identificării cu o etnie sau alta, în funcţie de contextul autoidentificării[4]. Din punct de vedere cultural, aceştia se exprimă cel mai adesea prin muzică şi dansuri specifice, având unele preocupări și în arta meşteşugărească.

Ca şi în trecut, judeţul Braşov este caracterizat de pluralism religios. Cu toate că 79,94% din totalul populaţiei se declara, în 2011, ca fiind de religie ortodoxă, totuşi prezenţa celorlalte religii face din societatea braşoveană o societate multiculturală.

Aproape 84% din populaţie aparţine confesiunilor religioase tradiţionale (ortodocşi, romano-catolici şi greco-catolici), 3,39% confesiunilor protestante (reformaţi, unitarieni, augustani şi creştini de rit vechi), iar 3,43% confesiunilor neoprotestante (penticostali, creştini după evanghelie, adventişti de ziua a 7-a, baptişti şi evanghelici).

Sursa datelor: Recensământul populaţiei şi al locuinţelor, 2011

[4] Direcţia Judeţeană de Statistică Braşov - "Analiza situaţiei rromilor din judeţul Braşov"

Principala modalitate de exprimare a religiei o reprezintă lăcaşurile de cult. Potrivit datelor furnizate de Institutul Național al Patrimoniului în baza de date cimec.ro, în judeţul Braşov figurează, în anul 2020, 338 lăcaşuri de cult, împărţite astfel: 125 în mediul urban şi 213 în mediul rural. Acestea cuprind: biserici şi biserici fortificate, mănăstiri, capele, case de rugăciuni, sinagogi şi claustre. Din cele 125 de lăcaşuri existente în mediul urban, aproape 43% sunt concentrate la nivelul municipiului reşedinţă de judeţ.

Practic, în mediul rural principala sursă de cultură a comunităţilor locale o reprezintă bisericile şi mănăstirile. Din punct de vedere material, bisericile ortodoxe, catolice şi greco-catolice se află într-o stare bună, în timp ce bisericile protestante se găsesc într-un stadiu avansat de deteriorare, mai ales în comunităţile etnice unde numărul credincioşilor este restrâns.

Gastronomia tradiţională locală este puţin exploatată, cu toate că există un interes crescut al turiștilor pentru mâncarea organică și gătită în casă. Mâncarea organică reprezintă un punct de atracţie veritabil pentru pieţele occidentale.

De altfel, în ultimul timp se conturează din ce în ce mai clar o direcție de promovare a gastronomiei tradiționale, tradusă prin inițiativa “Gastro Local” întreprinsă de stakeholderii locali din Vama Buzăului, care presupune implicare activă a localnicilor zonei prin organizarea unor puncte de alimentație turistică de tip familial. Această inițiativă se dorește a fi replicată la nivelul cât mai multor comunități locale și se intenționează să devină un brand reprezentativ pentru gastronomia tradițională locală la nivel județean.

Arhivele

Documentele originale publice sau private arhivate reprezintă dovezi valoroase ale istoriei unei comunități. De aceea, domeniului “Arhivelor” trebuie să i se acorde o importanță la fel de ridicată ca oricărui alt domeniu cultural. Principalele activități generate de acest domeniu cultural sunt cele de: colectare documente în vederea selectării și constituirii colecțiilor, conservare în vederea prezervării documentelor (digitalizare), diseminarea materialelor arhivate prin centre de arhivare sau online, educație (instruire în tehnici de arhivare și de utilizare a instrumentelor de arhivare) și management/reglementare.

La nivelul județului Brașov funcționează Serviciul Judeţean Braşov al Arhivelor Naţionale care participă activ la viaţa ştiinţifică şi culturală a oraşului Braşov şi pe plan naţional prin publicaţii proprii – cataloage şi ediţii de documente, prin organizarea de expoziţii proprii şi în colaborare cu alte instituţii culturale (Muzeul de istorie, Biblioteca judeţeană etc.), prin participare la acţiuni culturale, simpozioane, emisiuni TV şi radio, lecţii şi vizite pentru elevi şi studenţi și prin publicarea de studii şi articole în publicații de specialitate şi în presă, care contribuie la valorificarea bogatului tezaur arhivistic al Braşovului.

Arhiva Braşovului este una dintre cele mai bogate arhive orăşeneşti ale ţării (aprox. 10.000 m.l.), care reflectă prin documente rolul oraşului în istoria României. Cel mai vechi document original al arhivei datează din anul 1353 (latină), iar celelalte sunt scrise în limbile slavonă (1369), germană (1424), română (1521), maghiară (1552), italiană (1571), greacă (1577) şi turcă (1613). Cel mai cunoscut document al arhivei braşovene este scrisoarea lui Neacşu din Câmpulung către judele primar al Braşovului, Johannes Benkner, din anul 1521, fiind și cel mai vechi document în limba română care s-a păstrat în ţara noastră.

Pe lângă acestea, Serviciul Judeţean Braşov al Arhivelor Naţionale pune la dispoziția celor interesați (cercetători, studenți etc.) peste 70.000 de volume, o parte dintre acestea fiind de specialitate istorică. – acces militarizat

Alături de aceasta, Biserica Evanghelică C.A. din România – Parohia Brașov (Biserica Neagră – Honterusgemeinde) găzduiește o arhivă civilă cu acces mai permisiv publicului, în care sunt

păstrate documente valoroase încă de la înființarea bibliotecii de către Johannes Honterus și în care se organizează deseori expoziții și diverse alte evenimente culturale.

Bibliotecile

"Bibliotecile" sunt spații publice sau virtuale ce colectează, prezervă și transmit publicului interesat documente precum cărți și periodice, dar și discuri, filme, casete video, jocuri educative, grafici etc. Bibliotecile pot fi publice, private, academice, specializate ș.a. Domeniul cultural al bibliotecilor presupune activități de achiziție și organizare a colectării în vederea prezervării și diseminării informațiilor și cunoștințelor, împrumut de documente și promovarea cititului, educație (instruirea bibliotecarilor) și management/reglementare.

Deși a înregistrat o scădere majoră a numărului de biblioteci de la 327 în 2003 la 207 în 2019, județul Brașov se plasează pe locul al 2-lea în privința numărului de biblioteci existente la nivelul Regiunii Centru, cu un număr de 3.773.186 volume, ocupând locul al 3-lea în această privință. Numărul persoanelor angajate în cadrul bibliotecilor din județ se ridică în prezent la 266, Brașovul plasându-se pe primul loc între județele Regiunii Centru. De altfel, anul 2016 a fost primul an în care numărul angajaților a devansat numărul bibliotecilor, situație ce se menține până în prezent.

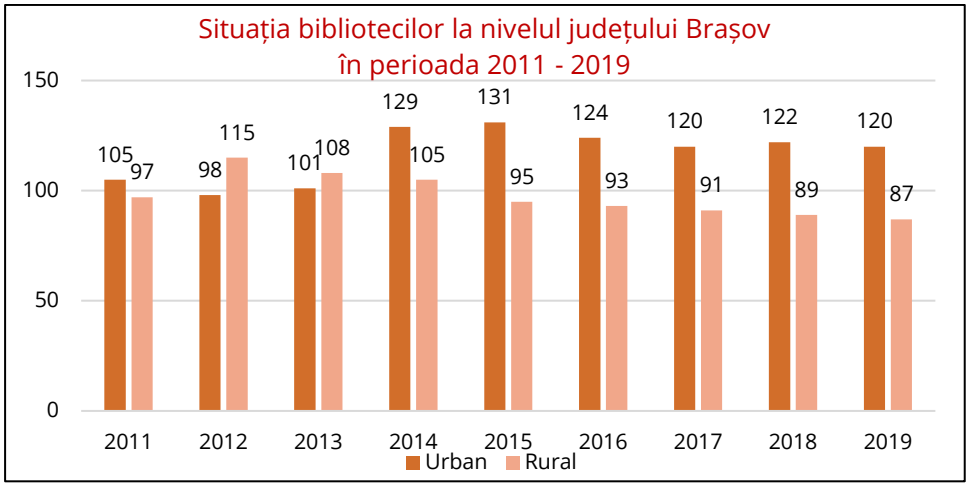
Categorii de biblioteci în judeţul Braşov – 2019

Ale instituțiilor de învățământ superior	Specializate	Școlare	Publice	Județene	Municipale și orășenești	Comunale	Total
2	10	167	28	1	5	22	207

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Biblioteca Judeţeană George Barițiu este cea mai mare din județ. Ea dispune de 5 filiale în cartierele municipiului Brașov, o filială pentru copii și tineret, bibliotecă digitală și corpul B găzduit de Casa Baiulescu în care funcționează, printre altele, Alliance Française, Mediateca franceză, Centrul Cultural Maghiar. De asemenea, sediul central al Bibliotecii găzduiește Centrul Cultural Englez. Pe lângă acestea, în Brașov mai sunt prezente Centrul Cultural German, Comunitatea Evreilor şi Comunitatea Elenă, Asociaţia japoneză Musashino care pun la dispoziția publicului cărți și publicații în limbile naționale ale țărilor pe care le reprezintă. Biblioteca Universității Transilvania oferă, de asemenea, variantă de bibliotecă digitală.

În ce privește situația bibliotecilor din mediul urban comparată cu cea a bibliotecilor din mediul rural, în ultimii ani se constată, din păcate, o scădere constantă în privința celor din rural. Cu toate acestea, trebuie menționate inițiativele private de înființare a unor biblioteci în mediul rural: Biblioteca Sătească Dăișoara, Jibert, Crihalma, Dacia și Șinca Nouă.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Cu toate că numărul volumelor existente în biblioteci a crescut în ultimii ani, numărul celor eliberate (împrumutate), a scăzut cu 68% față de 2011 (de la 1.443.087 volume eliberate în 2011 la 984.106 volume eliberate în 2019). Cifrele indică o scădere a interesului cititorilor pentru cartea scrisă, de aceea ar fi utilă o reinventare a rolului Bibliotecilor.

Cărți și presă

Industria editorială este o ramură a industriilor culturale și creative, alături de artele vizuale și artele spectacolului. Acest domeniu cultural include activități de creare, editare, publicare și distribuire de cărți, periodice, reviste și ziare în format printat sau digital. Activități conexe acestui domeniu sunt cele de prezervare (incluzând digitalizarea și restaurarea), diseminare (expoziții tematice, galerii, promovare), dar și de educație și management/reglementare.

Potrivit cercetărilor din domeniu, activitatea editorială evoluează odată cu nevoile pieței de carte, iar o mare parte dintre aceste nevoi sunt date de dezvoltarea tehnologică și de inovații.[5] Din acest motiv, pentru a supraviețui pe piață, este nevoie o adaptare permanentă a produselor culturale oferite de edituri în funcție de schimbările apărute în preferințele consumatorilor.

Județul Brașov este bine reprezentat la capitolul editurilor, ocupând primul loc la nivelul Regiunii Centru în ceea ce privește numărul lor. În acest moment, în Catalogul editurilor din România realizat de Biblioteca Națională, la nivelul județului Brașov erau înregistrate, în anul 2020, 187 edituri. Printre cele mai cunoscute edituri brașovene sunt: Editura Adevăr Divin, Editura Creator (Grupul Libris), Editura Mix sau Editura Universității Transilvania.

Din păcate, nu există date statistice care să permită realizarea unei analize a activității editoriale, în general, și la nivelul județului Brașov, în particular.

În Brașov, cultura scrisă este promovată prin întâlniri, serate şi lecturi publice organizate de câțiva scriitori în diverse spații alternative (librării, biblioteci, cafenele ș.a.), prin reviste și publicații locale de specialitate (revista ASTRA şi suplimentul Literatură, Artă, Idei), prin festivaluri (Festivalul de poezie contemporană, Festivalul de literatură SF AntareSFest, Maratonul de poezie al Facultății de Litere din cadrul Universității Transilvania), prin activitățile bibliotecilor și ale librăriilor și prin diverse evenimente de anvergură.

Distribuția/vânzarea cărților se face fie fizic, în librării și anticariate, fie prin website-uri specializate în e-commerce. Cele mai cunoscute librării prezente în Brașov sunt: Șt. O. Iosif (Libris), Ralu, Cărturești, G. Coșbuc, Humanitas. O altă formă de vânzare a cărților o constituie târgurile de carte. În Brașov, se organizează anual, începând cu anul 2004, "Târgul de carte și muzică Libris", iar din 2015, Salonul de carte Bookfest întrerupte de apariția pandemiei de Covid-19 care a dus la scăderea dramatică, în 2020, a vânzării fizice de carte, cu până la 85% în România.

Pe lângă activitățile clasice de vânzare de carte, unele librării/edituri organizează evenimente culturale și lansări de carte, simpozioane științifice și profesionale, concursuri, evenimente de divertisment, desfășoară activități de publicitate, marketing și consultanță ș.a.

În cazul presei scrise, Județul Brașov este reprezentat de câteva publicații locale cu tradiție, prezente în municipiul reședință și în municipiul Făgăraș, care în ultimii ani s-au mutat și în mediul online forțate de amploarea pe care a luat-o Internetul. Această migrare a adus totuși o serie de avantaje: rapiditatea furnizării informației și ușurința cu care pot fi accesate de către cititori atât știrile locale, cât și cele regionale sau naționale.

[5] Studiu privind dinamica editurilor și a activităților editoriale din România (2017), culturadata.ro

Artele vizuale

Domeniul „Artele vizuale” are în vedere lucrările artiștilor plastici, ale fotografilor și ale designerilor. Principalele activități acoperite de acest domeniu ce pot fi măsurate sunt cele de creare, producere și diseminare/comercializare (distribuire) a lucrărilor, dar include și activități de prezervare (prezervarea, protecția, conservarea și restaurarea – inclusiv digitalizarea – lucrărilor de artă vizuală), orice tip de activitate de educație/training ce conduce la creație sau sensibilizare pentru artele vizuale, precum și managementul/reglementarea activităților legate de artele vizuale.

O parte dintre artiștii plastici brașoveni (66) sunt membri activi ai Filialei Brașov a Uniunii Artiștilor Plastici, creată în anul 1946 de către câțiva artiști brașoveni.

Un rol important în promovarea lucrărilor artiștilor plastici către public îl joacă galeriile de artă. La nivelul județului Brașov, la sfârșitul anului 2020, erau înregistrate 28 Galerii de artă în Registrul Galeriilor de Artă autorizate publicat de Ministerul Culturii.

Începând cu 2016, în Brașov are loc anual, *Noaptea Albă a Galeriilor (NAG)* ce implică o serie de galerii și artiști din Brașov în a oferi un program nocturn de artă contemporană. De asemenea, Muzeul de Artă organizează periodic expoziții de artă contemporană.

În anul 2019, în județul Brașov a fost organizată *Bienala de Arte Vizuale – Bienala Albastră*,

– un eveniment cultural dedicat artelor vizuale și promovării artiștilor vizuali naționali și internaționali, prin transpunerea relației artelor plastice cu lumea cuvântului.

O prezență importantă pe piața culturală brașoveană, recunoscută și apreciată de comunitatea creativă tânără atât la nivel local, cât și național, o reprezintă activitatea Asociației AMURAL, care a dezvoltat în câțiva ani platforma VISSUAL HUB cultural unde sunt puse în valoare idei și creații din toate domeniile culturale, cu accent pe artele vizuale, estetică și urbanism. Cel mai apreciat proiect al asociației este *AMURAL Festival “Vizual”* devenit tradiție în Brașov, în care sunt celebrate artele vizuale contemporane din România utilizând noile tehnologii. Un alt proiect important pentru sectorul industriei culturale creative, în special, și pentru cultură, în general, îl reprezintă demersul asociației de înființare a *Parcului Cultural “După Ziduri”* în care vor funcționa un centru cultural, aflat în prezent în renovare și reamenajare, ce va găzdui evenimente ale artelor spectacolului – teatru, dans contemporan, performance art, concerte, spectacole audio-video și proiecții de film, o galerie de artă murală în aer liber, o alee pietonală pe malul râului Graft, Brașov Underground Museum (BUM), Turnurile și Bastioanele (Bastionul Graft, Turnul Alb, Bastionul Fierarilor și Turnul Negru), Piața Brassaï și Parcul Natural din vecinătatea acestor obiective culturale.

Liceul Vocațional de Arte Plastice ”Hans Mattis-Teutsch” Brașov contribuie la dezvoltarea culturii contemporane prin programele educaționale oferite în cadrul *Secţiei de Arte Plastice şi Decorative* și a *Secţiei de Arhitectură, Arte ambientale şi Design*. Absolvenții pot urma cursurile facultăților de arte plastice la specializări diverse precum: pictură, sculptură, grafică, foto-video, procesare computerizată a imaginii, pedagogia artelor plastice și decorative, conservare - restaurare, ceramică-sticlă-metal, design, arte textile, design textil, design vestimentar, arhitectură, design de obiect, amenajări interioare.

De menționat este faptul că la nivelul județului Brașov există o bună reprezentativitate pentru activitățile de design de modă și de interior.

Arhitectură

Acest domeniu acoperă serviciile de consultanță în domeniul realizării arhitecturii clădirilor, servicii de amenajare a teritoriului și urbanism şi de arhitectură peisagistică și presupune activități de creație, diseminare (inclusiv expoziții), prezervare, educație și management/reglementare.

Așa cum este definită de legislația din domeniu, arhitectura reprezintă, în primul rând, un act de cultură de interes public, cu implicații urbanistice, economice, sociale și ecologice. (Proiectarea și construcția nu fac parte din activitățile culturale.)

Activitatea arhitecţilor de clădiri din România este liberală și este reglementată de două organizaţii profesionale: Ordinul Arhitecţilor din România (OAR) și Uniunea Arhitecţilor din România (UAR) și intră sub incidența drepturilor de autor. La nivel teritorial, Brașovul este reprezentat de Ordinul Arhitecților din România – Filiala Brașov-Covasna-Harghita din care fac parte, obligatoriu, toți arhitecții și conductorii arhitecți cu drept de semnătură, și, la cerere, arhitecții și conductorii arhitecți fără drept de semnătură sau arhitecții stagiari din județele Brașov, Covasna și Harghita.

Printre obiectivele OAR se află intensificarea dimensiunii culturale a arhitecturii și consolidarea, inclusiv la nivel teritorial, a unor centre de arhitectură și cultură urbană; generarea unei politici a patrimoniului construit în România; adaptarea educației în arhitectură la tendințele mediului socio-economic și cultural.

Concluzia generală a OAR asupra fenomenului arhitectural din România este aceea că oraşele sunt lipsite de viziune pentru dezvoltare şi nu sunt privite în context european, fenomen ce va duce la pierderea identității arhitecturale, ceea ce vine în contradicție cu dezvoltarea durabilă a orașelor europene.

Fenomenul este resimțit la nivelul întregului județ. Municipiul reședință s-a dezvoltat în timp în jurul Cetății medievale a Braşovului. Atestată documentar în anul 1235, aceasta a fost una dintre cele mai sigure cetăţi din Transilvania. În prezent, în perimetrul ei se găsesc aproape toate stilurile din arhitectura europeană, de la Gotic la Baroc și de la Renaştere la Art Nouveau, constituind o frumoasă îngemănare cu arhitectura modernă a orașului, dar insuficient protejată și pusă în valoare.

Arhitectura rurală este afectată atât din punct de vedere al peisajului construit, cât și din cel al peisajului natural. Această afectare a fost determinată atât de noile construcții civile moderne și de cele de reparații ale construcțiilor vechi care nu au respectat specificul local, cât și de amenințarea cu dispariția peisajelor culturale ca urmare a intervenției umane necontrolate. Pentru a sprijini conservarea arhitecturii locale, arhitecții OAR au elaborat o serie de ghiduri de arhitectură locală specifice zonelor rurale cu tradiție (zona Branului, Țara Făgărașului, zona săsească) de care autoritățile locale ar trebui să țină seama la eliberarea autorizațiilor de construire.

În ceea ce privește peisajele agro-pastorale montane, pe teritoriul județului Brașov există zona Bran-Moieciu-Fundata, Holbav, Poiana Mărului, Colinele Transilvaniei, zone de fâneață, care ar trebui să facă obiectul unor reglementări pentru a fi conservate prin lege.

În ceea ce privește oferta de servicii de arhitectură peisagistică, județul Brașov este bine reprezentat în domeniu, dar lipsa unor date statistice oficiale nu permite realizarea unei analize a acestei activități.

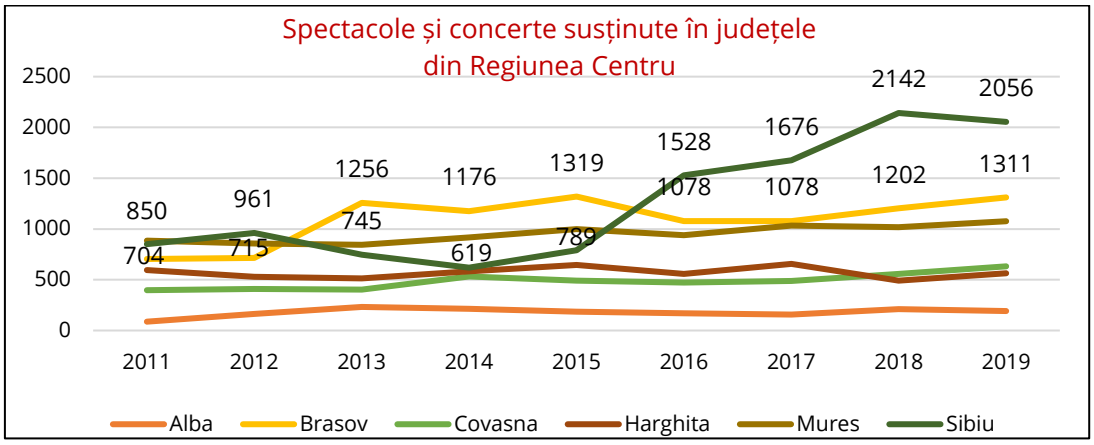
Artele spectacolului

Acest domeniu cuprinde orice formă de reprezentație artistică susținută în fața unui public, precum concerte de muzică, spectacole de teatru, dans, cabaret, teatru de păpuși, festivaluri, târguri, reprezentații ale actorilor, comicilor, jonglerilor etc.

Domeniul include atât activități de creație, producție (producția spectacolelor pentru a fi interpretate și activități pentru exploatarea sălilor de spectacole), cât și de educație (diverse școli/cursuri), prezervare (de ex. prezervarea instrumentelor muzicale sau înregistrarea spectacolelor), management/reglementare (administrarea și protecția drepturilor de autor).

Domeniul Artele spectacolului se află în strânsă legătură cu domeniul Audiovizual și multimedia.

În ceea ce privește instituțiile și companiile publice care organizează și găzduiesc spectacole sau concerte, județul Brașov ocupă primul loc în rândul județelor din Regiunea Centru, cu un număr de 17 astfel de instituții în anul 2019, dintre care 14 sunt înregistrate în mun. Brașov. Brașovul se situează pe primul loc la nivelul regiunii și în ceea ce privește numărul angajaților în cadrul acestor instituții: 590 persoane la nivelul anului 2019, în creștere cu 51% față de anul 2011.

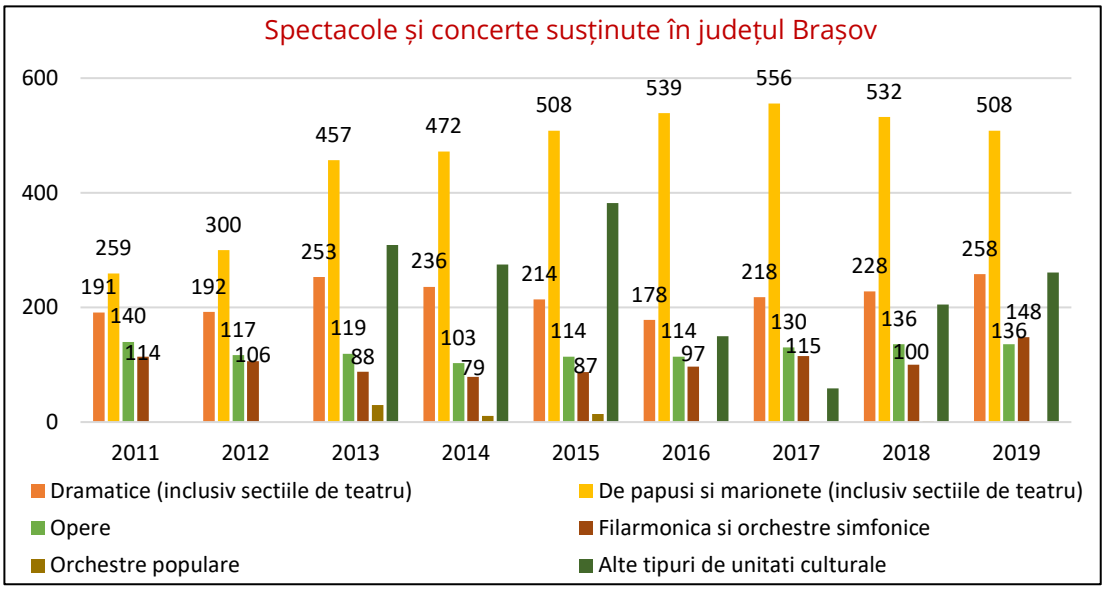

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Principalele instituţii care găzduiesc spectacole şi concerte în județul Brașov sunt concentrate în municipiul reşedinţă de judeţ: două teatre - Teatrul Dramatic „Sică Alexandrescu” şi Teatrul pentru copii „Arlechino”, Filarmonica (Sala Patria), Opera Braşov, Centrul Cultural Reduta, Bastionul Țesătorilor.

La nivelul mun. Brașov reprezentațiile artistice sunt găzduite și de centrele culturale, precum: Centrul Multicultural al Universității Transilvania, Centrul Cultural German, Maghiar şi Italian, Casa Baiulescu, filiale ale Alianţei Franceze şi British Council, Comunitatea Evreilor şi Comunitatea Elenă, Asociaţia japoneză Musashino, Teatrul Particular Brașov sau alte spații culturale (galerii, spații alternative: cafenele, bistrouri, biblioteci, spații deschise, HUB-uri creative ș.a.). În celelalte localități din județ, reprezentațiile artistice au loc, de obicei, sub forma spectacolelor, festivalurilor și a concertelor organizate în aer liber sau găzduite de casele de cultură/căminele culturale. O parte dintre acestea au fost renovate sau sunt în proces de renovare, dar altele sunt într-o stare avansată de degradare materială, necesitând intervenții de reparare/restaurare.

Din punct de vedere al numărului de spectacole şi concerte susţinute în aceste instituţii, acesta a crescut în 2019 cu 86% față de 2011, însă de-a lungul celor 10 ani au fost înregistrate fluctuaţii importante. Creşterea, dar şi scăderea s-a datorat, în mare măsură, fluctuaţiei numărului de evenimente susținute de instituții încadrate în categoria “alte tipuri de unități culturale”.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (Baza de date Tempo)

Anual, în județul Braşov au loc numeroase evenimente culturale, sărbători, festivaluri, târguri. În anul 2020, au fost programate peste 200 de astfel evenimente, care, din cauza pandemiei de Covid-19, au fost anulate. Multe dintre acestea sunt evenimente recurente și promovează cultura tradiţionaţă a locuitorilor județului (Sărbătoarea Junilor din Șcheii Brașovului și Brașovechi, Fasching-ul, Festivalul Clătitelor din Prejmer, Sântilia și Balul plăcintelor mocănești la Săcele, Dansul Borica (Borița) în zona Șaptesate, Împușcatul cocoșului la Apața, Nedeia Munților, Măsurișul laptelui, Focul lui Sumedru și Răvășitul oilor la Bran, Plugarul din Vad, Buzduganul din Draguș, Constituirea Cetelor de Feciori și Colindul de ceată, Balul Călușarilor din Râșnov, Balul portului popular din Rupea, Sărbătoarea Cununii din Bunești ș.a.), dar sunt organizate și festivaluri şi concerte de promovare a artei contemporane, inclusiv de talie internațională, de ex. Concertul săptămânal de orgă de la Biserica Neagră, Festivalul internaţional al muzicii pop "Cerbul de Aur", Festivalul de Jazz şi Blues, Festivalul de Dramaturgie Contemporană, Festivalul Internațional de Carte și Muzică, Festivalul Mozart și Festivalul de operă, operetă și balet, organizate de Opera Brașov, Festivalul Național de Obiceiuri Tradiționale "Cununa", stagiunea concertelor de jazz de la Centrul Multicultural al Universității (Chamber Jazz), C'art Fest la Cristian, Festivalul de Film și Istorii de la Râșnov (FFIR), Rockstadt Extrem Fest de la Râşnov, TamTam Festival în Brașov, Folk Rock Fest Piatra Craiului, Dracula Film Festival în Brașov, Haferland în județele din zona Rupea, Vizual în Brașov, Festivalul Cultural Maghiar "Țara Bârsei", Festivalul Etnovember, Festivalului de Teatru Maghiar din Brașov, Vibrate Festival, Musica Barcensis, Musica Coronensis în Brașov, Transilvania Blues Festival & Nights în Brașov, Festivalul Internațional Musica Kronstadt în Brașov, ș.a. Fenomenul festivalurilor a început să se extindă tot mai mult în tot județul datorită ONG-urilor culturale, care au creat unele dintre cele mai mari și vizibile festivaluri, dând identitate județului.

O serie de evenimente organizate de municipalitatea locală, deşi se adresează comunităţilor locale, atrag şi turişti români şi străini: Sărbătoarea Junilor, Oktoberfest Brașov, Târgul de Crăciun Brașov, Evenimentele Primăverii etc.

Un rol deosebit de important în susținerea și promovarea culturii îl joacă școlile cu tradiție din Brașov: Liceul de Muzică "Tudor Ciortea" cu peste 60 ani vechime în educația muzicală și Școala Populară de Arte și Meserii "Tiberiu Brediceanu", care prin programe educaționale multianuale formează copii și tineri în diverse domenii culturale: teatru, arte vizuale, arte plastice, muzică și coregrafie.

Audiovizual și multimedia

Domeniul "Audiovizual" include radioul, televiziunea, filmul, videoul, înregistrările de sunet și multimedia (inclusiv jocuri video).

Activitățile specifice acestui domeniu cultural sunt cele de creație (procesul de creare a lucrărilor audiovizuale), producție (de emisiuni radio, TV și film, video, multimedia și sunet). Complementare acestora sunt cele de diseminare/comerț (difuzare, distribuție, proiecții, expoziții și comercializare), prezervare (prezervarea, protejarea, restaurarea și digitalizarea conținutului), educație, management și reglementare (orice tip de educație/training care facilitează creația sau managementul activităților legate de aceste sectoare.

Potrivit datelor publicate de Consiliul Național al Audiovizualului, în anul 2020, la nivelul județului Brașov puteau fi recepționate 20 posturi de radio publice și private cu acoperire locală, regională sau națională, 5 posturi TV cu acoperire locală, 7 posturi TV cu acoperire regională și peste 100 posturi cu acoperire națională cu licență de difuzare.

În anul 2020, în municipiul Brașov erau funcționale 3 cinematografe publice, după ce, pe lângă Sala Patria (Cinemateca Patria), au fost redate publicului 2 foste cinematografe de cartier - Astra și Modern - complet renovate și dotate cu echipamente tehnice de ultimă generație. Acestea din urmă au fost transformate practic în centre multiculturale, oferind, pe lângă săli de cinema, și spații pentru desfășurarea de evenimente culturale și sociale, activități educative și recreative. În județul Brașov mai funcționează, de asemenea, 3 cinematografe private: Cinema One și Cinemax în municipiul Brașov și Cinemax 5D în comuna Bran. În celelalte localități, proiecții de filme sunt găzduite de unele case de cultură/cămine culturale.

Din datele statistice oficiale publicate, ce reflectă doar activitatea cinematografelor publice, numărul acestora a oscilat în perioada 2011 – 2019 între 1 și 2, însă numărul spectatorilor a fost de 4 ori mai mare în 2019 (484 mii) față de 2011 (121 mii), după ce în 2016 atinsese un vârf de 580 mii. Concomitent, numărul proiecțiilor cinematografice a crescut de la 5.321 în 2011 la 16.415 în 2019. Aceste cifre relevă un interes în creștere pentru acest gen de produs cultural.

Pe lângă spectacolele de cinema găzduite de cinematografe, anual la Râșnov are loc, începând cu 2009, Festivalul de Film şi Istorii de la Râşnov (FFIR), iar în Braşov are loc Festival Braşov 48 Hour Film Project și se oprește Caravana Metropolis.

Industria multimedia a cunoscut o dezvoltare accelerată în ultimii ani, influențată de dezvoltarea sectorului IT&C.

În Brașov există o comunitate importantă de antreprenori culturali care creează conținut digital. O parte dintre ei activează în cadrul industriei americane de jocuri video, dar lipsa datelor statistice și a altor informațiil nu permite evaluarea acestui domeniu.

Un eveniment important pentru acest domeniu este SCIEFEST – Festival de ştiinţă şi industrii creative, organizat în Braşov de Biblioteca Judeţeană Braşov începând din 2017.

Publicitate

Publicitatea este definită în legislația națională ca fiind orice formă de prezentare a unei activităţi comerciale, industriale, artizanale sau liber-profesioniste, având ca scop promovarea vânzării de bunuri şi servicii, de drepturi şi obligaţii.

Domeniul cultural "Publicitatea" include doar creația de design publicitar original (scrierea scenariilor și crearea design-ului sau serviciile de consultanță în domeniu). Producția publicitară (orice tip de material publicitar, standuri, materiale printate etc.) și marketingul nu sunt considerate activități culturale. Cea de-a doua activitate principală a domeniului

publicității o reprezintă diseminarea lucrărilor realizare (în principal prin expoziții). Și acest domeniu necesită activități interdisciplinare educaționale (cursuri de instruire în tehnicile și instrumentele publicitare), administrație și finanțare.

Printre activitățile publicitare care combină activitatea de creație culturală și producția publicitară neculturală sunt: crearea și realizarea campaniilor publicitare în ziare, periodice, la radio, TV, pe Internet și în alte ale surse ale media, outdoor (pe panouri, afișe, vitrine, showroom-uri ș.a.), promo de produse, publicitatea prin poștă, consultanța de marketing etc.

Meșteșuguri și artizanat

Domeniul "Meșteșuguri și artizanat" este limitat cu strictețe la produsele artistice și culturale originale. Importanța artistică și culturală a acestora este asigurată prin prezervarea diversității tradițiilor și a know-how-lui, prin încurajarea creației și se măsoară prin contribuția la economia locală, în comerț, turism etc.

Activitatea de meșteșugărit și artizanat presupune aptitudini de creație tradițională, know-how tehnic și complex pentru a transforma materialele și a produce piese unicat sau produse de serie mică.

Principala activitate a acestui domeniu o reprezintă creația lucrărilor, urmată de prezervare, producție și diseminare (comercializare) și de activitățile complementare: educația, administrarea și reglementarea.

Sectorul Meșteșuguri și artizanat include atât meșteșugurile tradiționale, cât și pe cele contemporane (în mare parte urbane) și presupune realizarea de obiecte din lut, sticlă, lemn, piele naturală, bijuterii, textile etc. În județul Brașov acesta este reprezentat de obiectele tradiționale create de meșteri și artizani români, dar și de reprezentanți ai minorităților naționale, reprezentative pentru această zonă: maghiari, sași și romi.

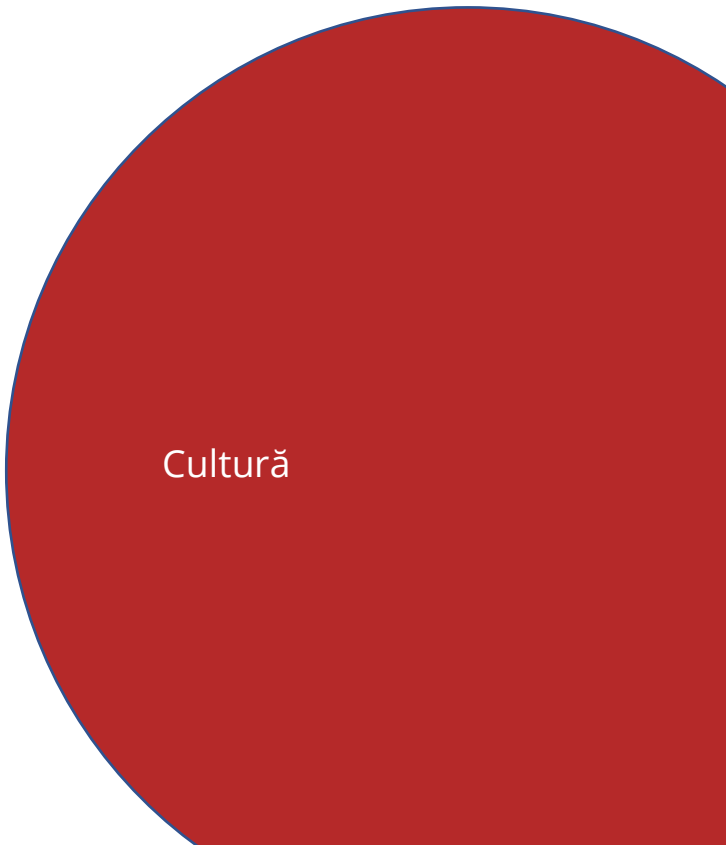
Deși acest sector a înregistrat o tendință importantă de creștere în ultimii ani ca urmare a aprecierii tot mai mari a lucrărilor realizate de meșterii populari, dezvoltarea sa nu este constantă, deoarece multe meșteșuguri sunt pe cale de dispariție, în vreme ce altele sunt supraofertate, dar și din cauza migrației tinerilor de la sate la orașe și a emigrării acestora în alte țări.

Ca urmare a eterogenității datelor și a faptului că activitățile aferente acestui sector nu au un CAEN distinct alocat, aportul lor în economie este greu de cuantificat.

O parte dintre meșterii populari și artizanii din județ sunt reuniți în Asociația Creatorilor de artă tradițională și contemporană din Brașov, fiind incluși în baza de date a Serviciului Cultură Tradițională din cadrul Centrului Cultural Reduta. Începând cu anul 2010, 6 brașoveni au primit, de la Ministerul Culturii, distincţia UNESCO "Tezaur Uman Viu": Barkó Etelka (ouă încondeiate) – 2010, Dumitru Sofonea (cojocar) – 2012, Nicolae Purcărea (sculptor tradiţional în lemn) – 2013, Ioan Pumnea (instructor și interpret popular) – 2014, Iosif Iepure (păstrător și transmițător al obiceiului „Junii" din Șcheii Brașovului) – 2018, Ștefan Lupu, (prelucrare lemn) – 2021.

Activitățile meșteșugarilor și artizanilor brașoveni sunt aduse deseori în atenția publicului larg prin organizarea de diverse evenimente: târguri, festivaluri, sărbători locale, ateliere de creație etc. Dintre acestea, cele mai cunoscute sunt: Festivalul Național de Obiceiuri Tradiționale "Cununa", Parada Junilor, Festivalul Etnovember, Haferland, Târgul meșteșugarilor, Festivalul Cultural Maghiar "Țara Bârsei".

Analiza SWOT

Cultură

Puncte Tari	Referințe
• potențialul cultural-istoric și natural ridicat al zonei pentru desfășurarea activităților culturale • organizarea și găzduirea de evenimente culturale de nivel local, național și internaţional • unele comunităţi rurale și cele ale minorităților locale păstrează și conservă tradiţiile și obiceiurile specifice • existența unui mediu favorabil pentru libertatea de exprimare culturală și de dezvoltare a condițiilor materiale pentru creație • interesul operatorilor culturali de adaptare a activității culturale la noile condiții generate de restricțiile impuse de pandemia de Covid-19 • existența unor instituții de învățământ de stat și școli private care contribuie la formarea de artiști și specialiști în cultură • existența liniilor de finanțare nerambursabile la nivel local, național și european	• 986 monumente istorice; muzee și colecții publice și private; 338 lăcașuri de cult; instituții de spectacole cu tradiție; existența Serviciului Judeţean Braşov al Arhivelor Naţionale, a arhivei Bisericii Evanghelică C.A. din România – Parohia Brașov (Biserica Neagră – Honterusgemeinde); 207 biblioteci publice; existența diversității culturale; diversitatea formelor de relief și existența peisajelor agro-pastorale montane; existența unor rute cultural-turistice certificate sau în fază de proiect; • puncte zonale cu potențial de dezvoltare, de ex. Râșnov, Bran, Făgăraș, Rupea, Codlea, Feldioara; • distanța relativ mică dintre obiectivele turistice culturale; • interes crescut al brașovenilor pentru alocarea banilor publici pentru protejarea, prezervarea sau reabilitarea clădirilor de patrimoniu (conform studiului realizat pentru elaborarea Strategiei pentru Cultură a municipiului Brasov 2015-2030); • Cerbul de Aur, Festivalul Internațional de Operă, Operetă și Balet, Festivalul Internațional al Muzicii de Cameră, Jazz and Blues Festival, C'art Fest, Târgul de carte ș.a., Festivalul de Film și Istorii Râșnov, Festivalul Musica Barcensis, Festivalul Rockstadt Extreme Fest etc.; • evenimente culturale cu caracter de unicitate şi periodice finanțate de autoritățile locale; • anual au loc evenimente culturale de promovare a meșteșugurilor și artizanatului tradițional, muzicii și dansului popular (Festivalul Național de Obiceiuri Tradiționale "Cununa", Parada Junilor, Festivalul Etnovember, Haferland, Târgul meșteșugarilor Festivalul Cultural Maghiar "Țara Bârsei" ș.a.); • existența gastronomiei cu specificități locale (197 produse tradiționale înregistrate); • interes în creștere la nivel european şi naţional pentru elementele culturale şi istorice, având ca efect repunerea în valoare a evenimentelor tradiţionale şi a valorilor autentice; • existența paletei de etnii: români, maghiari, sași, romi și a noilor rezidenți veniți din străinătate și din celelalte județe ale țării; • existența centrelor culturale (maghiar, german, englez, francez, italian, japonez etc.); • cultura scrisă este promovată prin întâlniri, serate şi lecturi publice organizate de câțiva scriitori în diverse spații alternative, prin reviste și publicații locale de specialitate, prin festivaluri, prin activitățile bibliotecilor și ale librăriilor și prin diverse evenimente de anvergură;

	• există o comunitate locală mare de artiști plastici; • utilizarea tot mai mare a noilor tehnologii în realizarea produselor culturale (arte vizuale, multimedia); • înțelegerea de către tineri a nevoii de implicare, de valorificare a creativității şi a comportamentului participativ în crearea de acte artistice, evenimente culturale și în configurarea ofertei culturale prin apariția Hub-urilor culturale creative; • existența unor inițiative locale ale operatorilor culturali de adaptare la noile condiții generate de efectele pandemiei de Covid-19 (organizarea de spectacole și evenimente culturale în mediul on-line); • Ministerul Culturii oferă compensații bănești artiștilor afectați de pandemia de Covid-19 pentru adaptarea actului cultural; • Liceul de Muzică "Tudor Ciortea", Școala Populară de Arte și Meserii "Tiberiu Brediceanu", Liceul Vocațional de Arte Plastice "Hans Mattis-Teutsch" Brașov; • Facultatea de Litere, Facultatea de Muzică și Facultatea de Design de Mobilier și Ingineria Lemnului din cadrul Universității Transilvania din Brașov; • numeroși furnizori privați de cursuri în domeniul culturii și artei; • alocarea anuală de fonduri de către Consiliul Județean Brașov și Primăria Municipiului Brașov pentru susținerea proiectelor culturale; • existența programului național de finanțare prin AFCN sau programul european "Europa creativă".

Puncte Slabe	Referințe
• lipsa unei viziuni strategice de dezvoltare a culturii la nivelul județului Brașov • capacitate instituțională culturală publică și privată slabă • grad redus de digitalizare a patrimoniului cultural la nivel județean • promovare ineficientă în rândul publicului a produselor și serviciilor culturale • infrastructură pentru găzduirea evenimentelor, protejarea patrimoniului și a produselor culturale deficitară în întreg județul • diminuarea valorii istorice, arhitecturale şi ambientale a obiectivelor de patrimoniu cultural • ofertă culturală lipsită de creativitate și de performanță • percepție slabă a locuitorilor județului cu privire la moștenirea culturală și la cultura vie existente la nivelul județului Brașov • absența indicatorilor-cheie de măsurare a performanței în cultură	• singura strategie de dezvoltare a culturii în județ este Strategia pentru cultură a municipiului Brașov pentru perioada 2015-2030; • există inițiativa locală C-ARTA culturii brașovene 2020 asumată de o serie de operatori culturali din județ pentru a semnala problemele cu care se confruntă cultura brașoveană; • existența unei birocrații ridicate în accesarea de finanțări nerambursabile locale și naționale; • lipsa de performanță a managementului cultural din unele organizații culturale; • grad redus de adaptabilitate a operatorilor culturali publici și privați pentru a genera produse și servicii culturale atractive; • incapacitatea unor instituții de cultură din județ de a dezvolta proiecte culturale și a accesa finanțări nerambursabile, ca urmare a resurselor umane insuficiente și necalificate în acest domeniu;

Analiza SWOT

• subfinanțare cronică a domeniului cultural/proiectelor culturale la nivel local și județean • lipsa de coordonare și colaborare între operatorii culturali la nivel local și județean	• lipsa specializării culturale a angajaților din instituțiile publice finanțatoare ale culturii; • lipsa unei baze de date comune, la nivelul județului, accesibilă publicului larg, cu oferta culturală din județ și cu instituțiile publice și private active în plan cultural; • absența sau calitatea inadecvată a locurilor de afișaj pentru promovarea ofertelor culturale; • lipsa formării profesionale continue a personalului implicat în promovarea și dezvoltarea culturii și a evenimentelor culturale, în special pentru dobândirea competențelor digitale de utilizare a noilor tehnologii; • principalele instituţiile culturale care găzduiesc spectacole şi concerte în județ sunt concentrate în zona centrală a municipiului Brașov; • în celelalte localități din județ, reprezentațiile artistice sunt organizate în aer liber sau sunt găzduite de casele de cultură/căminele culturale; • puțin peste o treime dintre muzeele și colecțiile publice (13) se află în centrul municipiului Brașov și multe dintre ele își desfășoară activitatea în spații improprii și insuficiente, unele dintre ele fiind la un pas de evacuare de către proprietarii clădirilor; • lipsesc spații alternative multifuncționale în cartierele periferice ale Brașovului și în celelalte localități ale județului care să permită realizarea unor activități/evenimente culturale; • din cele 335 de obiective de patrimoniu de valoare internaţională şi naţională doar jumătate pot intra în categoria obiectivelor turistice din cauza stării de degradare a multora dintre ele; • interes scăzut al autorităților locale pentru identificarea de măsuri active și alocarea de fonduri pentru restaurarea, reabilitarea și modernizarea obiectivelor culturale; • situaţia juridică a unor monumente de patrimoniu este incertă; • lipsa sau neaplicarea normelor obligatorii stabilite prin Planurile Urbanistice Generale/Zonale pentru restaurarea și întreținerea obiectivelor de patrimoniu și pentru respectarea arhitecturii locale urbane și rurale; • lipsa unei direcții de conservare-protejare și a uneia de valorificare a arhitecturii și a peisajelor culturale; • număr redus de evenimente culturale la nivelul județului; • diversitate scăzută a ofertei culturale județene și neadaptată la noile tendințe și interese ale publicului larg; • resurse umane insuficiente și necalificate în crearea de conținut cultural atractiv și în concordanță cu cerințele pieței culturale;

	• absența unui program de specializare în domeniul artelor în cadrul Universității Transilvania din Brașov; • inexistența unor rețele acreditate de desfacere a produselor culturale tradiționale (de ex. produsele artizanale meșteșugărești, produsele artiștilor plastici etc.); • singurul județ din țară care nu are o orchestră de muzică populară profesionistă și un ansamblu folcloric profesionist (există doar colaboratori privați); • implicare slabă a mediului economic privat local în sprijinirea culturii; • lipsa programelor de educare a locuitorilor județului, cu precădere a copiilor și tinerilor cu privire la moștenirea culturală și la cultura vie; • lipsa unui program permanent/calendar de evenimente: proiecții de film, teatru, festivaluri ș.a.; • migrarea tinerilor din rural în zonele urbane și în străinătate; • înlocuirea elementelor ce definesc spațiul culturii tradiționale cu elemente moderne; • lipsa unui centru județean de conservare a culturii tradiționale; • există doar indicatori statistici cantitativi care urmăresc doar o parte din activitatea culturală desfășurată de 6 categorii de operatori culturali; • absența unor instrumente centralizate de colectare și analiză date cantitative și calitative, monitorizare și evaluarea activităților culturale și a cheltuirii resurselor financiare publice (de ex. studii sociologice de consum cultural); • din fondurile alocate anual de Consiliul Județean proiectelor culturale, sunt finanțate 10-20 de proiecte depuse de entități private și publice cu valori între 10.000 și 200.000 de lei; • din fondurile alocate anual de Primăria Municipiului Brașov proiectelor culturale, sunt finanțate 10-20 de proiecte depuse de entități private și publice cu valori între 20.000-100.000 de lei.

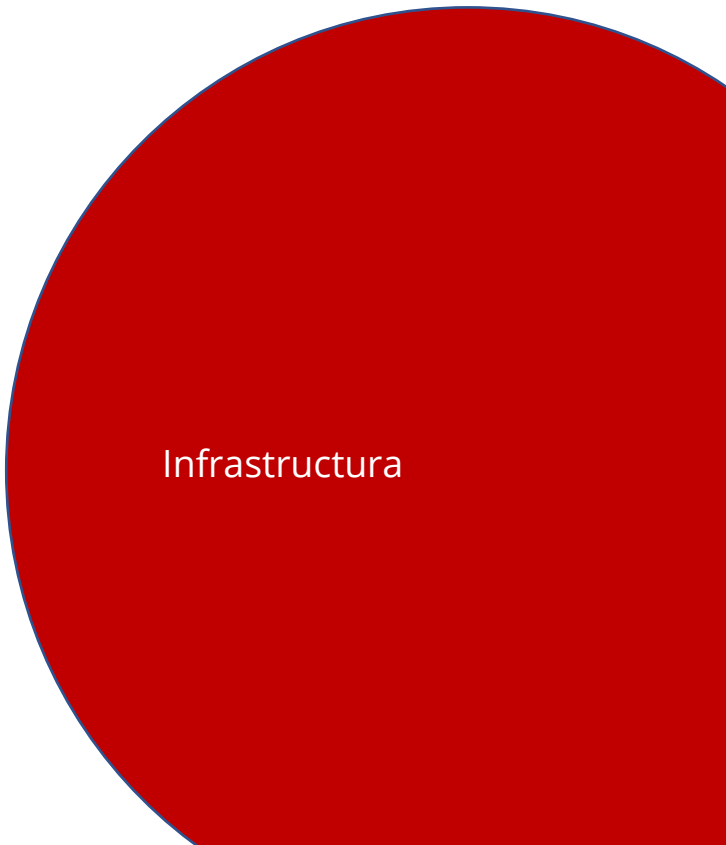
Oportunități	Referințe
• schimbarea cunoștințelor, abilităților, valorilor și atitudinilor consumatorilor culturali • interesul crescut al operatorilor culturali pentru utilizarea noilor tehnologii ale comunicațiilor în crearea de conținut cultural și în promovarea acestuia • interes în creștere al turiștilor pentru vizitarea obiectivelor de patrimoniu cultural și pentru evenimentele culturale în perioada 2011 – 2019	• cultura românească are o contribuție semnificativă la dezvoltarea și diversificarea economiei naționale, cu mult spațiu de dezvoltare a abilităților antreprenoriale (Raportul UNESCO pentru România, 2019); • cultura și creativitatea joacă un rol important în domeniul inovării, în crearea de locuri de muncă de calitate, în realizarea coeziunii sociale și în dezvoltarea economiei durabile, inclusiv, de exemplu, în ceea ce privește regenerarea urbană

Analiza SWOT

• apariția și dezvoltarea permanentă a industriilor culturale creative (ICC) la nivelul UE	• a orașelor și revitalizarea zonelor rurale (concluziile Comisiei pentru cultură și educație din Parlamentul European); • platformele digitale asigură accesul mai larg la operele culturale și creative; • județul Braşov s-a menținut în ultimii ani pe primul loc în ceea ce privește vizitele; • în 2019 numărul de vizitatori ai muzeelor a fost cu aproximativ 150% mai mare față de anul 2011; • la nivel european şi naţional a crescut interesul pentru elementele culturale şi istorice, având ca efect valoare a monumentelor istorice, a evenimentelor tradiţionale şi a valorilor locale; • la nivel european, sectoarele culturale și creative (SCC) sunt văzute ca motoare ale creșterii economice și, mai ales, ca sursă de creare de locuri de muncă; • UE a finanțat multe proiecte în sectoarele culturale și creative (rețelele de centre creative, programe care sprijină guvernanța culturală și promovează dialogul intercultural și acțiuni prin programele Europa Creativă și Orizont 2020).

Riscuri	Referințe
• apariția pandemiei de COVID-19 • lipsa de interes pentru dezvoltarea sectorului antreprenoriatului cultural și creativ aflat în plină dezvoltare în UE • absența unor acțiuni punctuale în cultură ce trebuie întreprinse la nivel național • cadru legislativ deficitar în privința sprijinirii adaptării actului cultural la noile tendințe de pe piața de consum cultural • cadru legislativ deficitar în privința salarizării personalului din cultură • instabilitatea economică și politică	• interzicerea sau limitarea activităților cultural-turistice ca urmare a restricțiile impuse la nivel național/local pentru combaterea răspândirii virusului; • scăderea nivelului de educație a tinerei generații, pe fondul prelungirii perioadei de desfășurare a școlii online și a telemuncii în timpul pandemiei; • lipsa susținerii de către stat a sectorului antreprenoriatului cultural și creativ și a practicienilor culturali și creativi, inclusiv prin mecanisme de sprijinire financiară; • lipsa strategiilor la nivel regional și național în domeniul culturii; • absența din legislație a reglementărilor cu privire la introducerea digitalizării în sectoarele culturale; • legea 153/2017 a salarizării personalului bugetar (anexa cultură) nu permite angajarea personalului cu competențe digitale/social-media și contribuie la lipsa de atractivitate a locurilor de muncă din cadrul unor instituții de cultură (de ex. așezămintele culturale) ca urmare a plafonării salariale stabilite prin lege – salarii mici și a salarizării asimetrice; • fluctuațiile de curs valutar/devalorizarea monedei naționale, • scăderea puterii de cumpărare a beneficiarilor serviciilor și produselor culturale și artistice

Analiza situației actuale a județului Brașov

Infrastructura

Infrastructura rutieră și feroviară

Rețeaua de căi rutiere

Conectivitatea și accesibilitatea Județului Brașov este asigurată prin drumuri de importanță europeană: E60 și E68 prin DN1 și DN13 ce leagă România de țările membre ale Uniunii Europene prin Ungaria, precum și E574 prin DN11 și DN73, cale secundară a transporturilor rutiere din Europa, aflată în totalitate pe teritoriul României;

Națională:

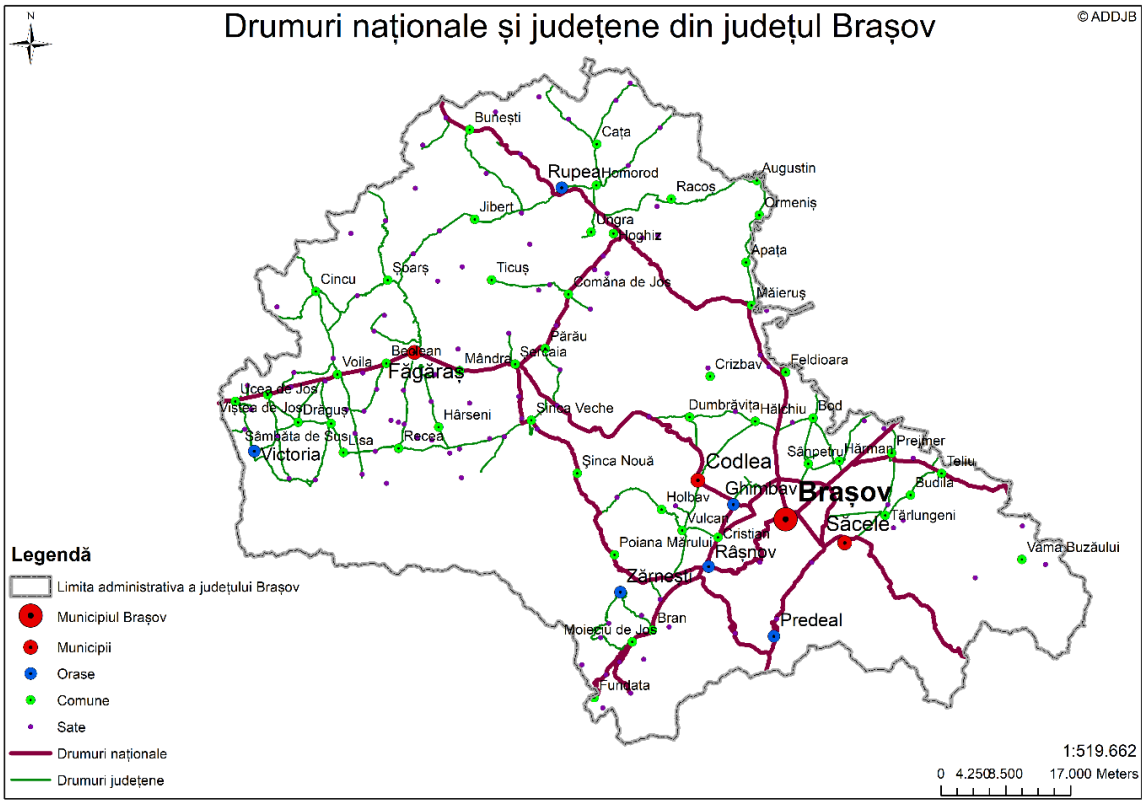
- DN1A: drum național ce leagă Brașov de București, fiind o alternativă pentru DN1
- DN10: drum național ce leagă orașele Buzău de Brașov, traversând Carpații de Curbură prin Pasul Buzău
- DN73: drum național ce leagă municipiul Brașov de municipiul Pitești (jud. Argeș)
- DN73A: drum național care pornește din Predeal, traversează Țara Bârsei, la Râșnov (intersectându-se cu DN73), orașul Zărnești și ajunge la Șercaia
- DN73A: drum național secundar ce face legătura dintre orașul Ghimbav și Cristian;

Județeană care asigură legătura cu obiective turistice importante:

- DJ105B (Sâmbăta de Sus), DJ104L (Viscri), DJ131C (Racoș).

Rețeaua de drumuri publice ce traversează județul Brașov la sfârșitul anului 2019 a avut lungimea totală de 1.631 km, înregistrând a o creștere a lungimii cu 27 km față de anul 2011, conform datelor INS.

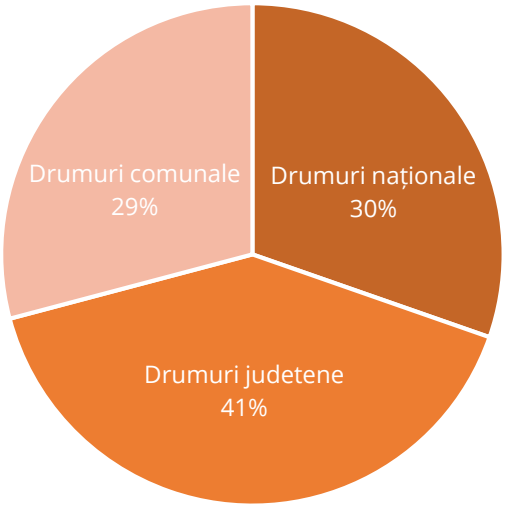
Densitatea drumurilor publice a județului constituie 30,6 km/100 km2 (2019) și se află puțin sub media națională (36,2/100km2). Repartizarea drumurilor pe teritoriul județului este determinată de formele de relief, densitatea maximă fiind în zonele joase, iar cea minimă în zona montană.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Din totalul drumurilor care traversează județul 495 km (30%) sunt **drumuri naționale**, 661 km (41%) drumuri județene și 475 km (29%) drumuri comunale.

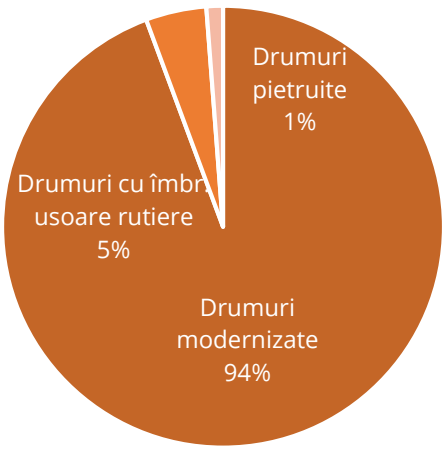
Ponderea categoriilor de drumuri publice, județul Brașov, 2019

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

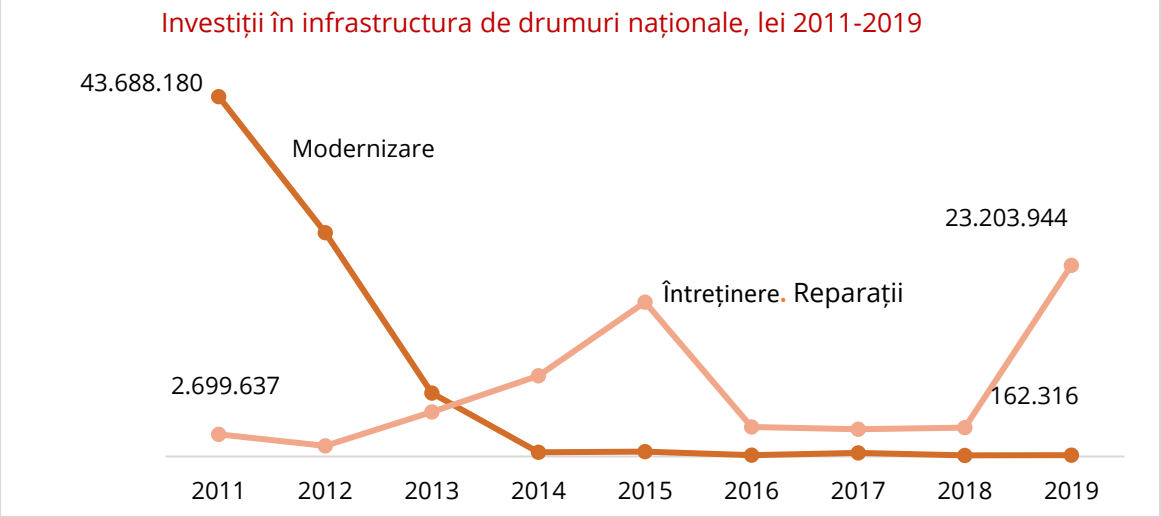
Majoritatea drumurilor naționale din județ au structură solidă fiind realizate din beton asfalt sau beton ciment. Cea mai mare parte a acestora - 467 km (94%) au fost modernizate. Totuși mai există încă drumuri naționale cu îmbrăcăminți ușoare rutiere, respectiv 22 km (5%), iar 6 km (1,2%) din drumuri mai rămân încă pietruite.

Ponderea categoriilor de drumuri naționale, după tipuri acoperământ, județul Brașov, 2019

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

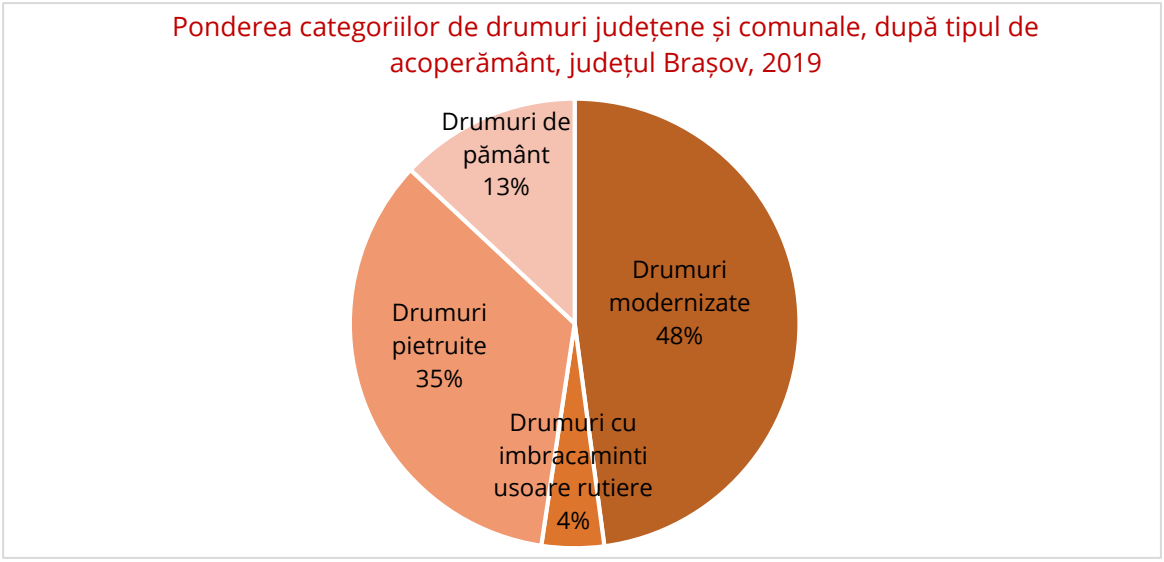
Importanța drumurilor naționale derivă mai ales din faptul că asigură legătura cu județele limitrofe, preluând traficul în absența autostrăzilor, mai ales în contextul în care celelalte categorii de drumuri județene și comunale nu beneficiază decât rareori de investiții suficiente pentru modernizări sau reparații, făcând astfel dificilă legătura acestor tipuri de drumuri cu celelalte județe învecinate.

Sursa datelor: Direcția Regională Drumuri Poduri Brașov

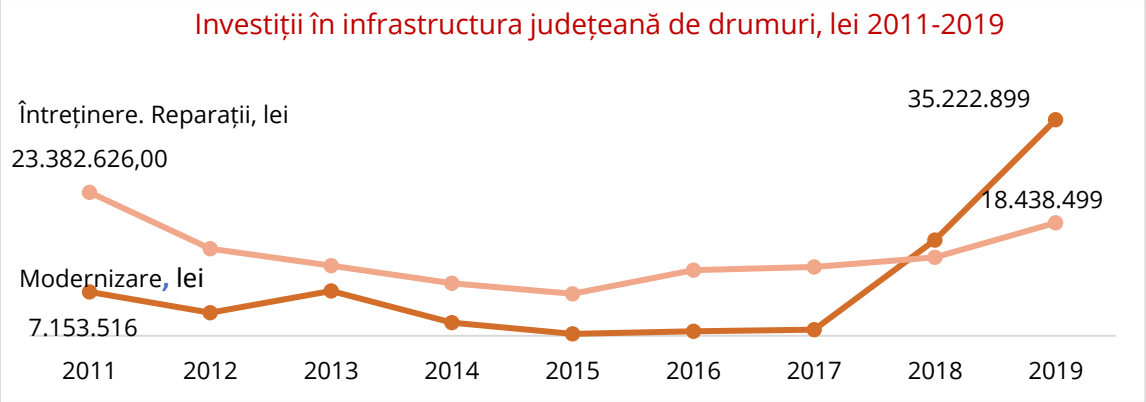
După datele raportate de Direcția Regională Drumuri și Poduri Brașov, în perioada anilor 2011-2019, în infrastructura rutieră națională au fost investite circa 80,5 milioane lei pentru modernizarea și reabilitarea drumurilor și circa 71,5 milioane lei pentru întreținerea și reparația lor.

Drumurile județene și comunale. Potrivit datelor INS, în anul 2019, lungimea drumurilor județene și comunale era de 1136 km. Din totalul drumurilor județene și comunale - 48% (528 km) din acestea au beneficiat de lucrări de modernizare, 4% (51 km) din drumuri fiind cu îmbrăcăminți ușoare rutiere, iar 35% (393 km) din drumuri erau pietruite, în timp ce 13% (148 km) erau drumuri de pământ. Se poate deci constata că mai mult de jumătate din drumurile județene și comunale (52%) necesită investiții în lucrări de modernizare.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

După datele oferite de Consiliul Județean Brașov în perioada anilor 2011-2019 pentru modernizarea și întreținerea drumurilor județene au fost investite circa 190,8 milioane lei.

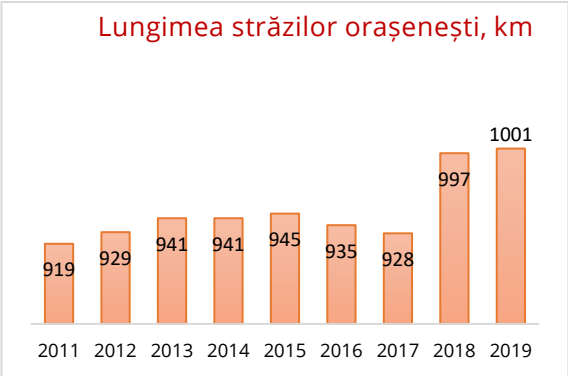

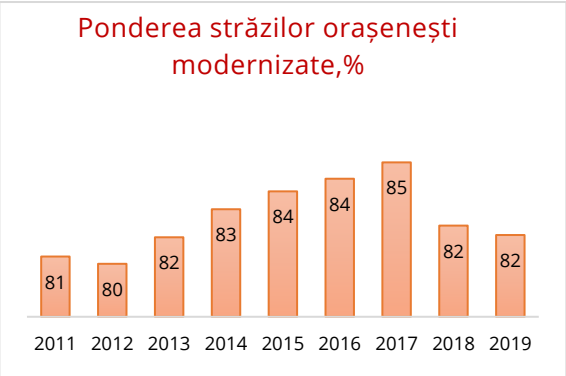
Sursa datelor: Consiliul Județean Brasov

Majoritatea drumurilor publice ce traversează județul Brașov sunt la standardul de o singură bandă pe sens (89%), această stare poziționează județul Brașov în zona de risc major privind numărul de accidente rutiere soldate cu morți și răniți.

În perioada 2011-2019, INS a raportat o creștere cu aproximativ 57% a transportului auto înmatriculat, de aici rezultă și intensificarea traficului pe drumurile publice din județ, mai ales la orele matinale și de seară, aspect înregistrat în majoritatea zonelor limitrofe ale municipiului Brașov, în orașele și localități rurale situate pe drumurile naționale/județene unde lipsesc centurile de ocolire (Făgăraș, Codlea, Râșnov, Ghimbav, Predeal), iar traficul intens provoacă aglomerări și ambuteiaje.

Străzile orășenești. Lungimea totală a străzilor orășenești la nivelul județului Brașov la finele anului 2019 era de 1001 km. În perioada anilor 2011-2019, lungimea străzilor a crescut cu doar 82 km. Cele mai multe investiții în extinderea străzilor orășenești s-au realizat în orașele Zărnești (45km), Ghimbav (25 km), Brașov și Rupea (12 km), Făgăraș (10 km).

Sursa datelor: Consiliul Județean Brasov

Circa 82% din lungimea străzilor orășenești au fost modernizate, cele mai multe investiții în modernizarea străzilor observându-se în perioada anilor 2013-2017.

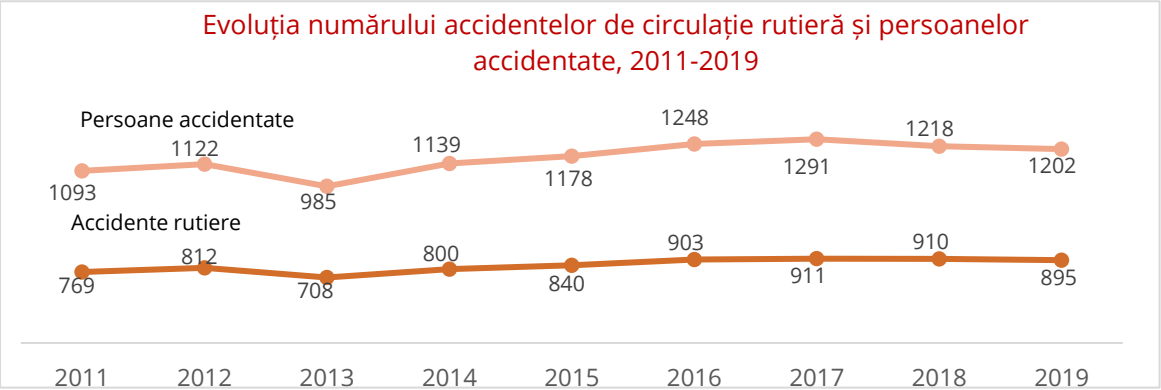
Spații de parcare. În municipiul Brașovul există circa 56,0 mii de locuri de parcare din care 79% (44,0 mii locuri de parcare) sunt parcări rezidențiale și restul 21% (11,0 mii locuri de parcare) sunt parcări în regim public, plată cu ora. În contextul creșterii numărului de locuitori și a numărului de vehicule, se atestă o insuficiență a locurilor de parcare, mai ales în centru municipiului și în preajma obiectivelor turistice. Puține parcări sunt amenajate cu spații pentru parcarea bicicletelor. Sunt necesare investiții în extinderea și amenajarea spațiilor de parcare în preajma gărilor și obiectivelor turistice.

Securitatea rutieră. Potrivit datelor Inspectoratului de Poliție Județean Brașov, în județul Brașov numărul accidentelor de circulație rutieră au înregistrat o creștere în anul 2019 cu 14%

comparativ cu anul 2011, iar numărul persoanelor accidentate a crescut cu 9%, iar cele mai multe accidente rutiere au fost înregistrate pe sectoarele de drum DN 1 și DN13.

Totodată, numărul mediu al accidentelor provocate de pietoni în ultimii 5 ani au fost de circa 125 accidente anual, iar numărul mediu al accidentelor provocate de bicicliști pentru aceeași perioadă a fost de circa 85 accidente anual.

În ultimii ani a crescut și numărul de accidente vehicul – faună sălbatică, potrivit raportului *Analiza componentelor spațiale și temporale ale conectivității dintre ariile protejate din grupa Sudică a Carpaților Orientali,* în perioada 2018 - 2019 la nivelul Județului Brasov s-au înregistrat 118 accidente vehicul - specii de animale sălbatice si domestice soldate cu mortalități.

Sursa datelor: Inspectoratul de Poliție Județean Brașov, Serviciul Rutier

Rata mortalității prin accident rutier este de 7,07% la 100.000 locuitori în anul 2019 și se află în scădere cu 2,2% față de anul 2011. Cauzele accidentelor rutiere sunt viteza excesivă sau neadaptată la condițiile de trafic din partea șoferilor, precum și indisciplina pietonilor, dar ambele pot fi relaționate cu infrastructura necorespunzătoare, atât necesară deplasării autovehiculelor, cât și a pietonilor.

Rețeaua de căi ferate

Infrastructura de căi ferate care traversează județul Brașov nu a înregistrat schimbări în perioada anilor 2011-2019. Lungimea totală a liniilor de cale ferată în exploatare la finele anului 2019 era de 353 km, din care 184 km erau reprezentate de linie electrificată. Căile ferate de pe teritoriul județului sunt administrate de către Sucursala Regională CFR Brașov.

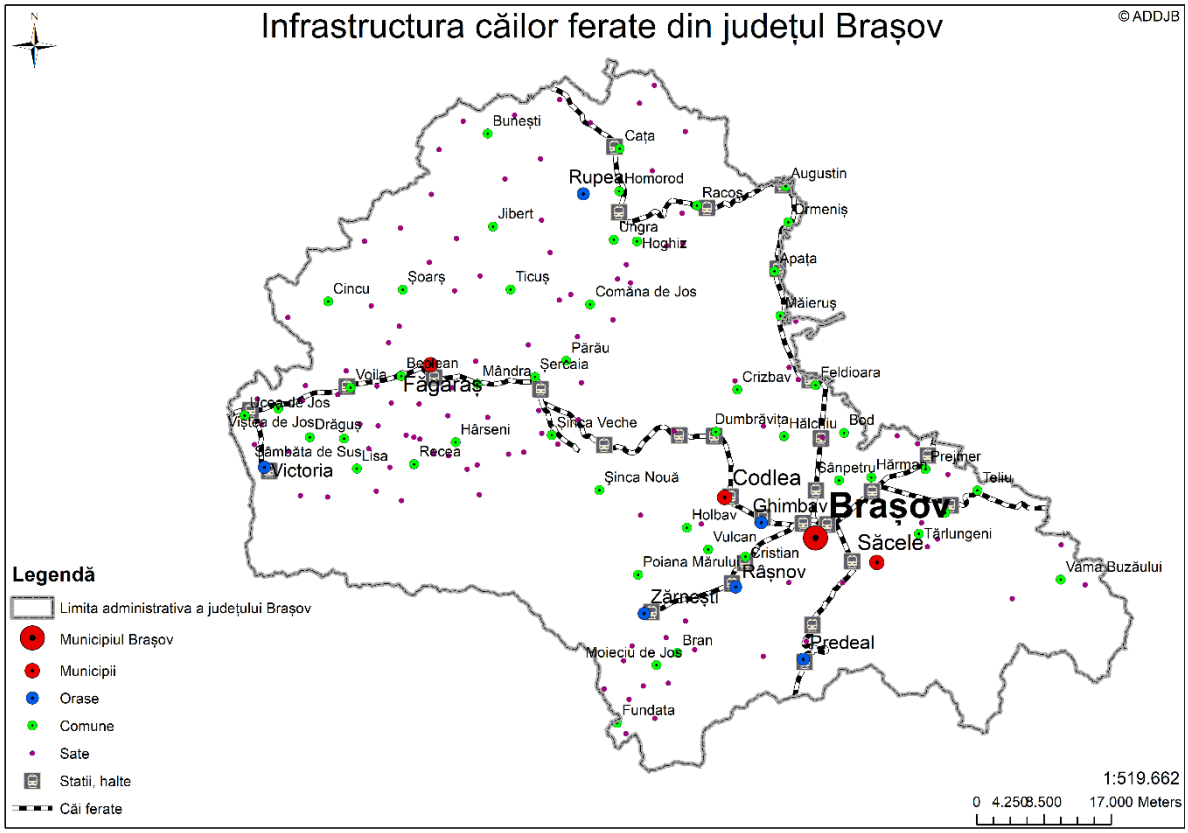
Lungimea cailor ferate în exploatare, pe categorii de linii de cale ferata, 2019

Lungimea cailor ferate în exploatare, pe categorii de linii de cale ferata, 2019			
Linii normale (km)	Linii normale din care:		Electrificate (km)
	Linie cu o cale (km)	Linie cu 2 căi (km)	
353	218	135	184

Sursa datelor: Institutul Națională de Statistică

Teritoriul județului este traversat de următoarele magistrale de cale ferată:

- Magistrala 200 Brașov – Sibiu – Simeria – Curtici care cuprinde intervalul Brașov – Ucea: 140,169 km linie simplă neelectrificată (linie curentă de la km 0+000 la km 93+393 + linii stații 46,776 km);
- Magistrala 300 București – Brașov – Episcopia Bihor care cuprinde intervalul Predeal - Cața: 419,905 km linie dublă electrificată (linie curentă 245,052 km de la km 141+000 la km 265+000 + linii stații 79,952 km + 94,901 km linii complex feroviar Brașov Triaj);
- Magistrala 400 Brașov – Deda – Satu Mare care cuprinde intervalul Brașov - Prejmer: 24,073 km linie simplă electrificată (linie curentă de la km 0+000 la km 18+935 + linii stații 5,138 km).

Sursa datelor: Regionala CFR Brașov

Din datele oferite de Sucursala Regională CFR Brașov, lungimea totală a liniilor de cale ferată, inclusiv liniile din stații și triaj este de 590,2 km, din care 68,57% constituie linii duble. Gradul de electrificare a căilor ferate având o pondere de 76,45%.

Caracteristicile rețelei feroviare, 2020

Lungimea CF, (km) (*inclusiv linii din stații și triaj*)	Gradul de electrificare (%)	Ponderea liniilor de cale ferată duble din total km (%)
590,2	76,45%	68,57%

Sursa datelor: Regionala CFR Brașov

Pentru transportul de mărfuri pe magistralele CFR viteza medie este de circa 47 km/oră: minim 34 km/oră, maxim 55 km/oră.

Liniile curente și stațiile sunt dotate cu instalații de centralizare electrodinamică, bloc de linie automat, bariere și semnalizări automate la trecerile de nivel cu calea ferată. În urma lucrărilor de modernizare, stația Brașov Călători a fost dotată cu o instalație de centralizare electronică.

Datorită poziției geografice, în municipiul Brașov este una din cele mai importante stații de triaj din România, necesară pentru operarea garniturilor de marfă, reparații, intervenții și alte activități specifice stațiilor de acest tip. Activitatea feroviară pe teritoriul județului este deservită de 13 stații și 16 halte.

În perioada de referință au fost reparate circa 130 de km de linie de cale ferată, de asemenea au fost efectuate lucrări de modernizare a clădirilor de călători, platforme și tunele pietonale în stația Brașov și haltele de mișcare Prejmer și Voila, în sumă totală de 3.078.784,5 lei.

Totuși, infrastructura feroviară din județul Brașov, deși una importantă, mai are nevoie de investiții substanțiale în anii următori pentru reabilitare, modernizare și implementare sau

modernizarea echipamentelor de siguranța traficului. Aceste tipuri de investiții sunt prevăzute în "Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030".

Infrastructura majoră de transport

La finele anului 2020 județul Brașov nu dispune încă de infrastructură majoră de transport. Aeroportul International Brașov (Ghimbav) este în proces de finalizare a construcției, iar porțiunile de autostrăzi indicate în Master Planul General de Transport, elaborat de Ministerul Transporturilor, care vor facilita deplasarea/transportul de persoane și mărfuri sunt încă în stadiul de proiect sau de implementare.

Autostrada Transilvania (A3). Autostrada are rolul de a asigura legătura de transport de la centrul României (Brașov) până la nord-vest (Oradea/Borș), la granița cu Ungaria. Autostrada va trece prin orașele/sau prin apropierea orașelor Brașov, Făgăraș, Sighișoara, Târgu Mureș, Cluj Napoca și Oradea, parcurgând un platou de-a lungul Munților Carpați, la aproximativ 1.000 m deasupra nivelului mării.

În 2004 au fost demarate lucrările de construire a autostrăzii Transilvania – Brașov - Borș cu o lungime de 415 km și 4 benzi de circulație, dar acestea nu au fost finalizate, rămânând la faza de construcție.

Tronsonul II, care face parte din A3, Ploiești-Brașov, este împărțit în doua secțiuni: Ploiești - Comarnic cu o lungime de 48,6 km și Comarnic - Brașov cu o lungime de 58,0 km. Pentru lotul Râșnov - Cristian a fost semnat contractul in octombrie 2017. La începutul anului 2020, pe segmentul Râșnov - Cristian s-au dat în exploatare 6,3 km de autostradă. Pentru localitățile din imediata vecinătate a autostrăzii realizarea acestui important traseu va aduce beneficii, plasându-le în zona de dezvoltare de servicii și infrastructuri conexe, implicit prin crearea de locuri de muncă directe sau conexe.

Autostrada Brașov – Bacău (A13) este în stadiul de proiectare și ar urma să aibă o lungime de aproape 160 km și are menirea să preia traficul pe ruta Vest – Est. Autostrada ar urma să traverseze Transilvania de la Vest la Est realizându-se astfel o conexiune directă cu Moldova. Noua linie rutieră va decongestiona traficul și va prelua traficul ce traversează Carpații Orientali, traversare care în prezent se face prin Pasul Oituz.

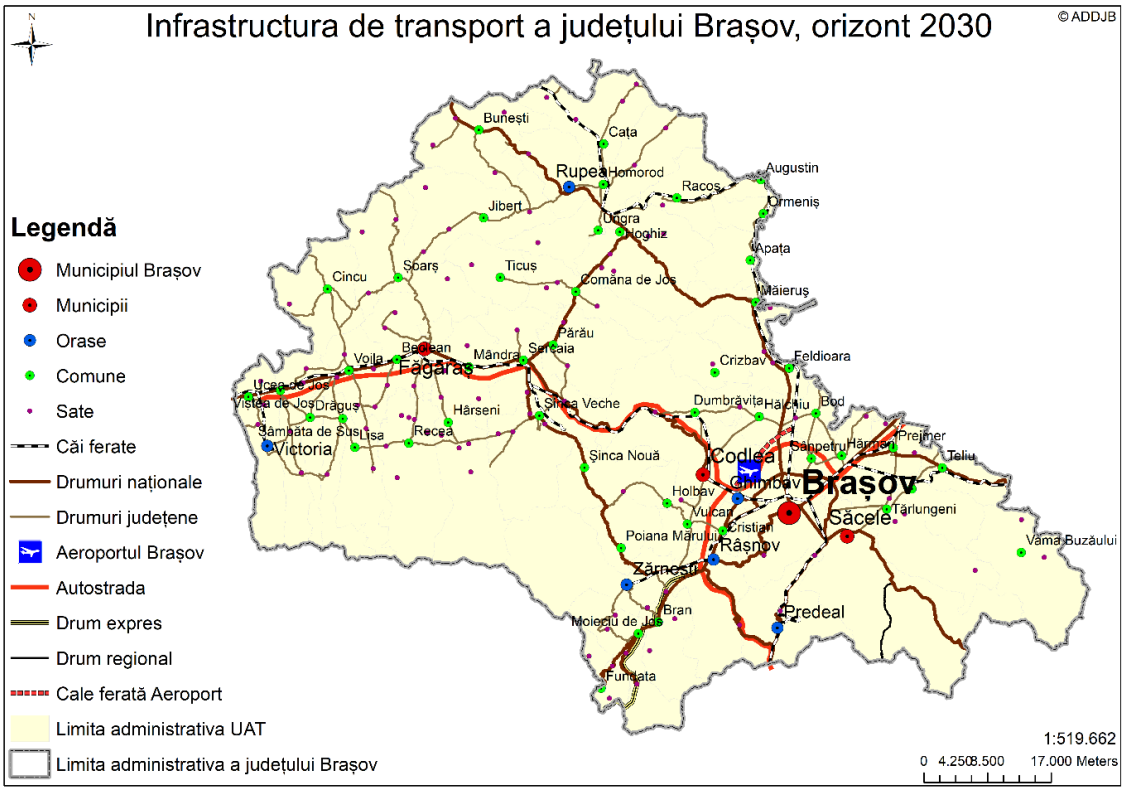
Autostrada Sibiu - Făgăraș - Brașov este în stadiul de proiectare și ar urma să aibă o lungime de aproape 120 km.

Realizarea autostrăzilor este esențială pentru județul Brașov, pentru că reprezintă un motor economic în dezvoltarea județului, a regiunii, precum și a României.

Aeroportul Internațional Brașov – Ghimbav (AIBG), este în construcție din anul 2012 și urmează să fie finalizat în anul 2021. Aeroportul va deservi în principal zona județelor Brasov, Covasna și Harghita, dar va putea fi accesat și de pasageri din alte județe aflate în aria de captare extinsă.

În acest proiect sunt implicate cinci autorități publice – Consiliul Județean Brașov, Consiliul Local Ghimbav, Consiliul Local Brașov, Consiliul Județean Covasna și Consiliul Județean Harghita. Acestea sunt reprezentate în Consiliul de Administrație al societății „Aeroportul Internațional Brașov – Ghimbav" alături de concernul canadian Intelcan, care este acționar majoritar.

Aeroportul Internațional Brașov - Ghimbav va contribui la dezvoltarea economiei și turismului din zonă, va genera crearea de noi locuri de muncă, atât direct cât și la nivelul serviciilor. Totodată, aeroportul ar însemna un important avantaj competitiv, ridicând gradul de mobilitate și accesibilitate al consumatorilor specifici, mai ales cei din piața externă.

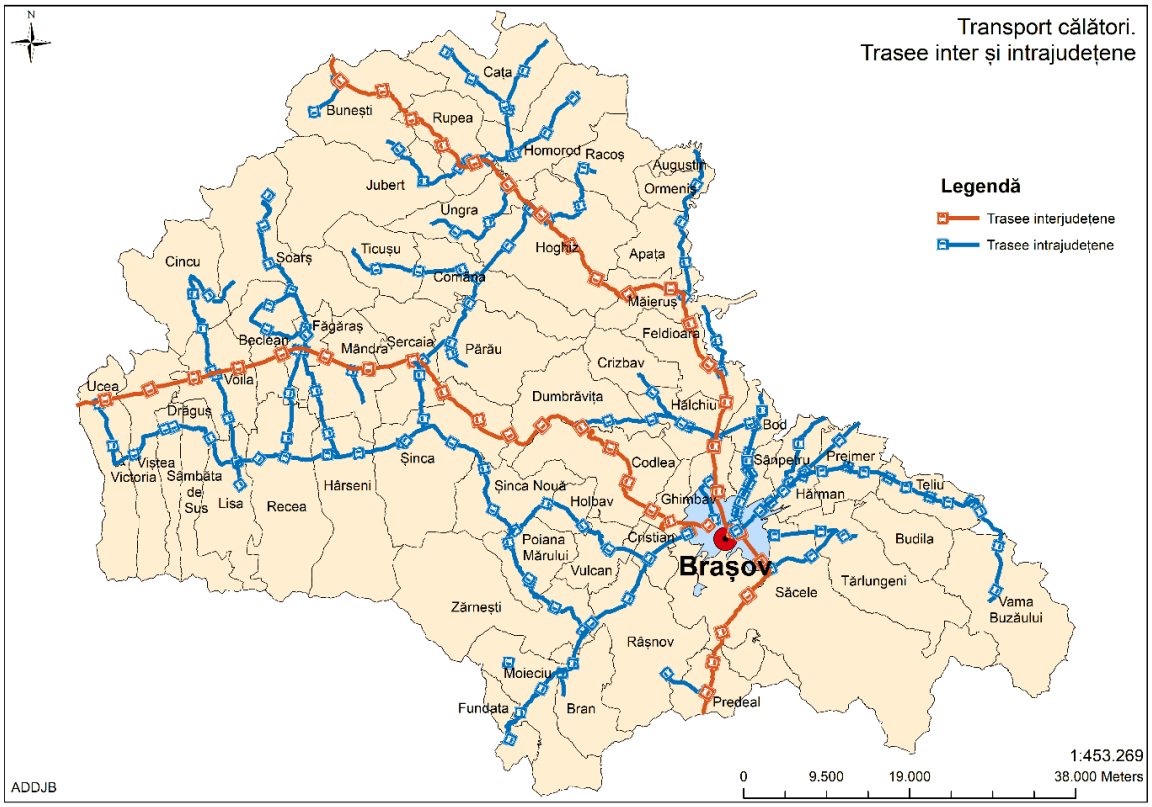
Sursa datelor: Realizare ADDBJ în baza hărților interactive a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii

Aeroportul urmează a fi conectat la rețeaua de cale ferată prin tronsonul Brașov – Bartolomeu (– Ghimbav) – stație Terminal AIBG – legătura cu magistrala 300, pentru sporirea accesibilității și pentru realizarea unei legături directe cu Terminalul intermodal Feldioara. Aceasta legătură se află la stadiul de Studiu de Fezabilitate final pentru ”Realizare conexiune feroviară cu Aeroportul Internațional Brașov Ghimbav, iar valoarea estimată a contractului pentru studiul de fezabilitate este 1,2 milioane lei.

Transport public de pasageri

Transportul public interurban de pasageri din județul Brașov este organizat de către structurile Consiliul Județean Brașov, care determină detaliile și frecvența traseelor interurbane. Astfel, pentru traseele care străbat județul Brașov și care fac legătura cu județele învecinate sunt acreditați operatori locali sau/și naționali. Potrivit datelor oferite de Consiliul Județean Brașov, transportul rutier public de persoane prin curse regulate interjudețene este asigurat de 11 companii private de transport persoane, deservind 76 de rute de autobuz.

Organizarea generală și acreditările emise pentru transportul public de persoane în județul Brașov acoperă în mare măsură necesarul rezidenților, existând însă și zone montane izolate, în care cursele regulate sunt asigurate cu greu, fie datorită infrastructurii de transport deficitare, fie pentru că traseele respective sunt neatractive/nerentabile pentru operatori. Astfel, o parte din locuitorii județului din zonele Rupea și Făgăraș au acces limitat la transportul intrajudețean de călători. Transportul în aceste zone este asigurat parțial rutier prin cursele regulate interjudețene și parțial pe calea ferată.

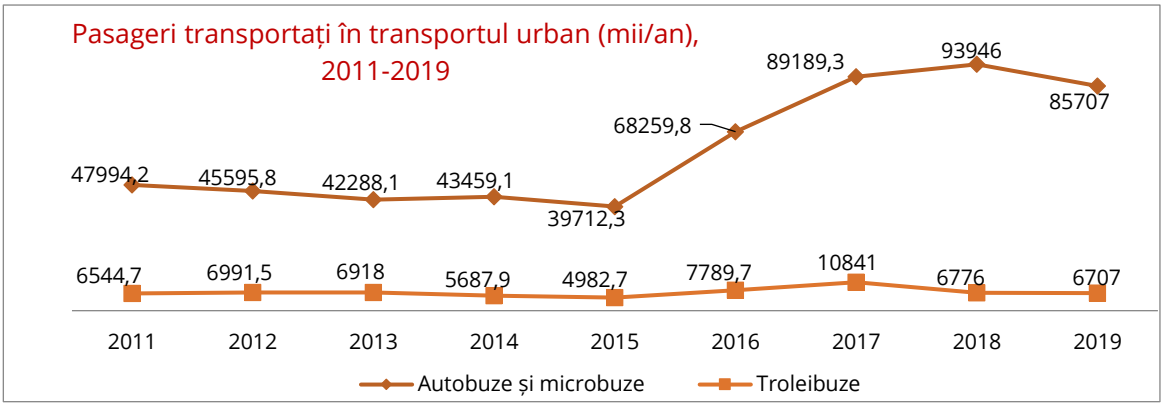

Sursa datelor: Consiliul Județean Brașov, 2019

Transportul public urban de pasageri este asigurat de către primăriile municipiilor din județ, care au în gestiune servicii de transport:

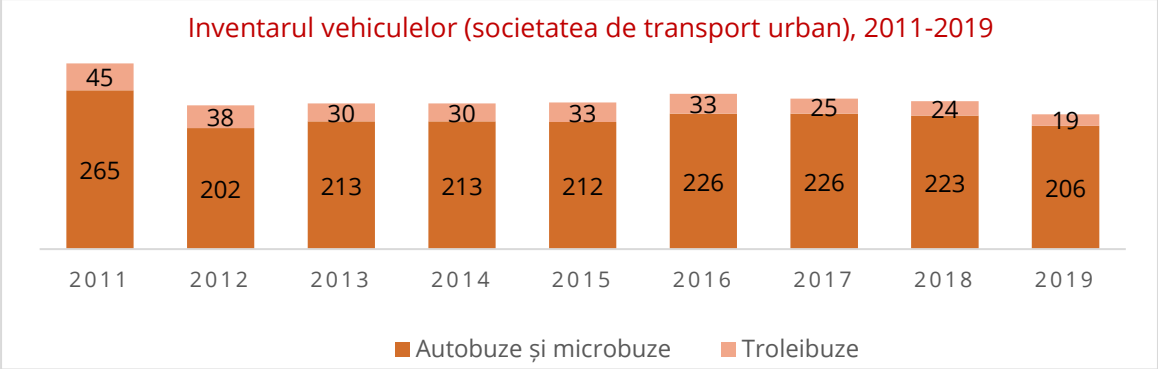
- transportul public în municipiul Brașov și parțial în zona metropolitană se efectuează de către SC RATBV SA, singurul operator care organizează transportul public în orașul Brașov. Societatea operează cu 42 rute autobuze și troleibuze pentru serviciile de transport public de pasageri în cadrul orașului Brașov și cu 7 rute în zona Metropolitană.
- transportul public în municipiul Săcele se efectuează de către operatorul de transport SERVICII SĂCELENE SRL, - care operează 4 rute de autobuz, una din ele acoperă lungimea străzii principale prin oraș și se termină în Brașov (prin acord cu Municipalitatea Brașov), la stația de schimb Poienelor, unde se poate face legătura cu serviciile RATBV.
- transportul public în municipiul Făgăraș se efectuează de către Serviciul de Transport din subordinea Primăriei Făgăraș.

În perioada 2011-2019, în județ s-a înregistrat o creștere a numărului total de pasageri ce folosesc mijloacele de transport urban de călători, de la 54.538,9 mii până la 100.722,0 mii pasageri transportați în anul 2018, cu o mică scădere până la 92.414,03 mii pasageri în anul 2019, înregistrarea scăderii numărului de pasageri este cauzată de emiterea abonamentelor de călătorie RAT Brașov, care a dus la o evidență mai dificilă a numărului de călătorii a pasagerilor cu abonamente.

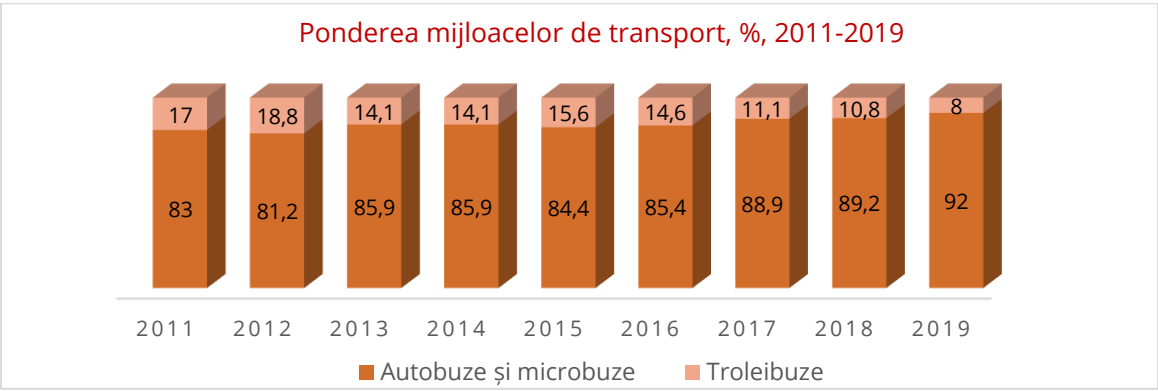
Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov (date 2011-2018); RAT Brașov, Servicii Săcelene, Primăria municipiului Făgăraș (date 2019)

În ceea ce privește transportul public urban de călători putem considera că deși numărul de călători s-a dublat în perioada anilor 2011-2019, inventarul vehiculelor din cadrul societății de transport urban până în anul 2018 indică o descreștere a numărului de vehicule, una din cauze fiind vechimea și uzura fizică a vehiculelor. Din 2019 situația se schimbă datorită fondurilor europene accesate de către Primăria municipiul Brașov pentru înnoirea parcului cu autobuze electrice, precum și stații de încărcare electrică. Astfel, în anul 2019 numărului de autobuze pentru transportul public de călători a crescut cu 35% față de anul 2018, iar numărul de troleibuze și-a păstrat în continuare trendul descrescător.

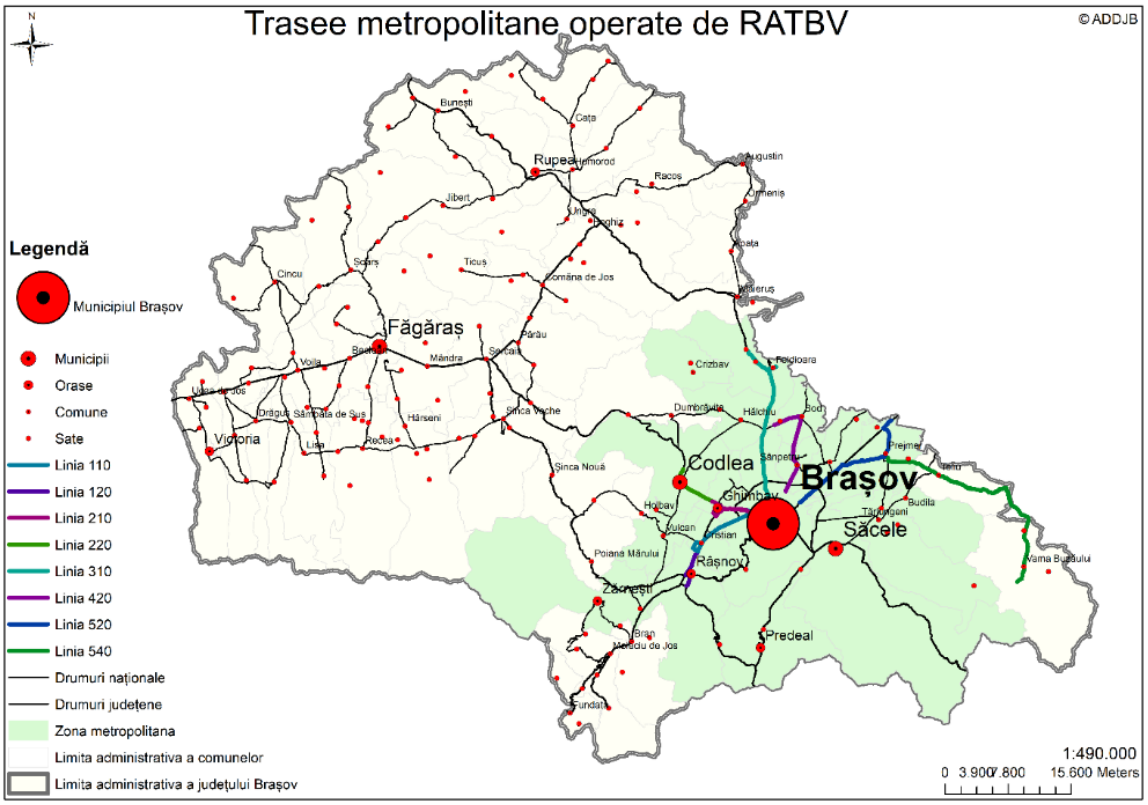
Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov (date 2011-2018); RAT Brașov, Servicii Săcelene, Primăria municipiului Făgăraș (date 2019)

Potrivit datelor statistice, în perioada 2011-2019 se observă o scădere a ponderii mijloacelor de transport public urban de călători nepoluante raportate la totalul mijloacelor de transport în comun de călători, astfel în 2019, 92% din vehicule sunt reprezentate de autobuze cu motoare cu ardere internă, care au un impact negativ asupra mediului prin emisiile de noxe datorate motoarelor pe combustie.

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Transportul Metropolitan Brașov**.** Din ianuarie 2019 RAT Brașov și-a extins serviciile de transport de pasageri în Zona Metropolitană Brașov pentru 14 trasee noi ce cuprind localitățile: Cristian, Râșnov, Codlea, Ghimbav, Sânpetru, Bod, Hărman, Prejmer, Feldioara, Târlungeni, Vama Buzăului și Budila, în harta de mai jos sunt reprezentate traseele funcționale.

Sursa datelor: RAT Brașov,2020

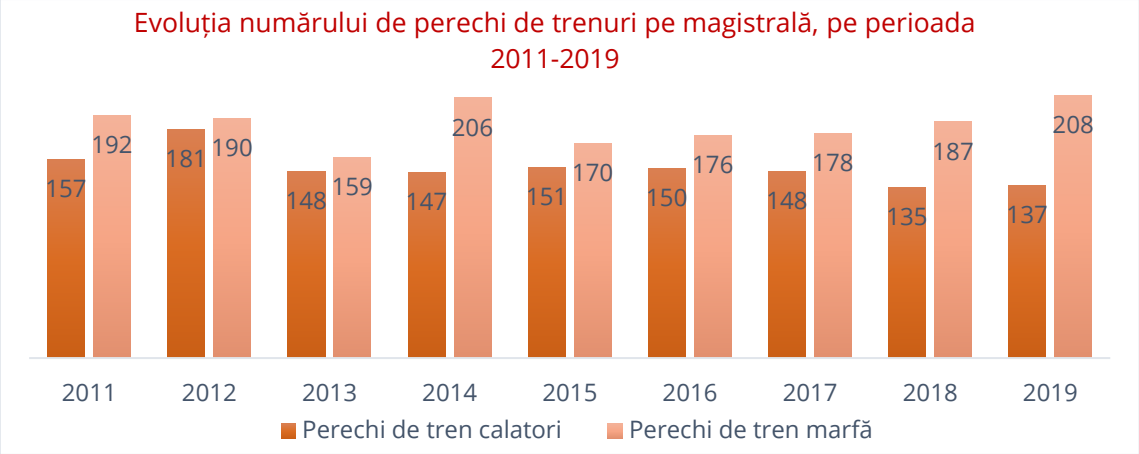
Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Polul de Creștere Brasov pentru perioada 2016 – 2030[1] a creat cadrul și mecanismul de accesare a fondurilor nerambursabile pentru dezvoltarea transportului metropolitan în județul Brașov. Dezvoltarea transportului metropolitan contribuie nu numai la satisfacerea nevoilor de mobilitate a persoanelor din Zona metropolitană Brașov, dar și la îmbunătățirea calitatea vieții și la atingerea obiectivelor europene privind protecția mediului și eficiență economică.

Transportul feroviar de pasageri

Potrivit datelor oferite de *Regionala CFR Brașov,* în perioada anilor 2011-2019, se observă o diminuare a numărului de perechi de trenuri pentru transportul pasagerilor și o creștere a numărului perechilor de trenuri pentru marfă. În traficul de călători operează 1 operator transport feroviar național și 5 operatori privați, iar în traficul de marfă operează 1 operator transport feroviar național și 20 operatori privați.

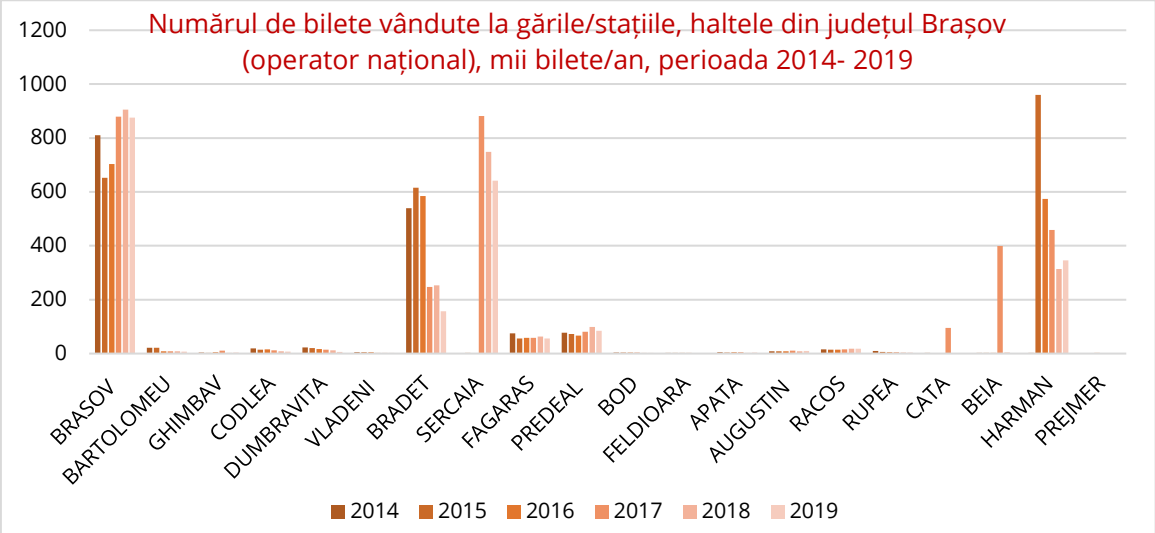
Viteza medie de rulare a transportului de călători pe magistralele CFR este de circa 66 km/oră: minim 54 km/oră, maxim 77 km/oră.

[1] Planul de Mobilitate Urbană Durabilă Polul de Creștere Brasov.

Sursa datelor: Regionala CFR Brașov

În perioada 2011-2019, numărul pasagerilor ce utilizează transportul feroviar (cumulativ operatori naționali și privați) s-a diminuat cu circa 6,5% călători pe an, de la 3.297.761 bilete (2011) la 3.082.560 bilete. Operatorii privați au transportat, în anul 2019, cu 83% (1.995.968) mai mulți călători decât operatorul național (1.086.592) în aceiași perioadă. Cele mai multe bilete au fost vândute de către operatorul național CFR la stațiile/haltele din Brașov, Hărman, Șercaia și Brădet. Cele mai multe bilete au fost vândute de către operatorii privați la stațiile/haltele din Brașov, Lustic, Prejmer și Zârnești.

Sursa datelor: Regionala CFR Brașov

Unele dintre cauzele principale a scăderii numărului de pasageri în favoarea altul mijloc de transport este nivelul scăzut de adecvare la necesitățile de mobilitate a clienților, durata de deplasare, gradul redus de confort al călătoriilor, lipsa serviciilor la bordul trenurilor.

Transportul alternativ

În județul Brașov sunt în medie circa 30 km de piste de biciclete construite, cu toate că în ultima perioadă a crescut interesul cetățenilor pentru utilizarea bicicletelor și trotinetelor. Dar infrastructura rutieră actuală nu este suficient amenajată și sigură pentru a încuraja populația să aleagă transportul alternativ celui poluant. Iar legislația în domeniu necesită armonizare pentru a crea un cadru comun privind dezvoltarea infrastructurii de cicloturism și siguranța rutieră.

Infrastructura tehnico-edilitară

Locuințe

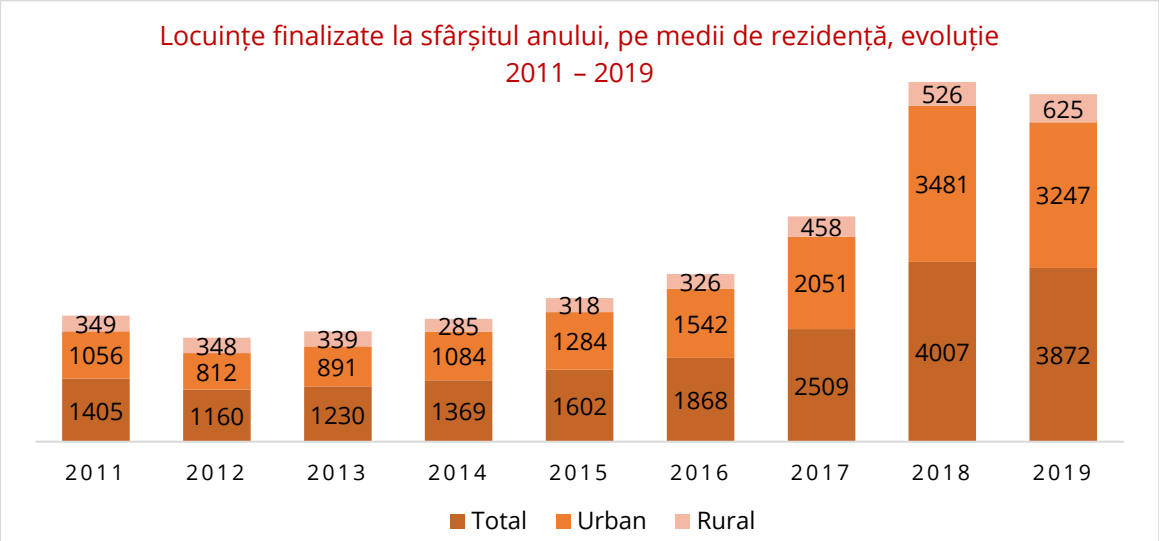
Numărul locuințelor înregistrate în județul Brașov era de 256.319 unități în anul 2019, cu o creștere de 8,1% față de anul 2011. 97% dintre locuințe se află în proprietate privată. Mediul urban deține o pondere de 75% din totalul locuințelor.

Număr de locuințe pe medii de rezidență, evoluție 2011-2019

	2011	2015	2019	Diferența 2019-2011	
				Absolută	Relativă (%)
Urban	176.339	181.362	192.342	16.003	9.1
Rural	60.777	62.052	63.977	3.200	5,3
Total	237.116	243.414	256.319	19.203	8,1

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

În perioada 2011-2019 numărul de locuințe nou construite în județul Brașov a înregistrat o creștere importantă pe ambele medii de rezidență. Din cele 19.022 de locuințe nou construite, 81,2%(15.448) se află în mediul urban, respectiv 18,8% (3.574) s-au construit în mediul rural.

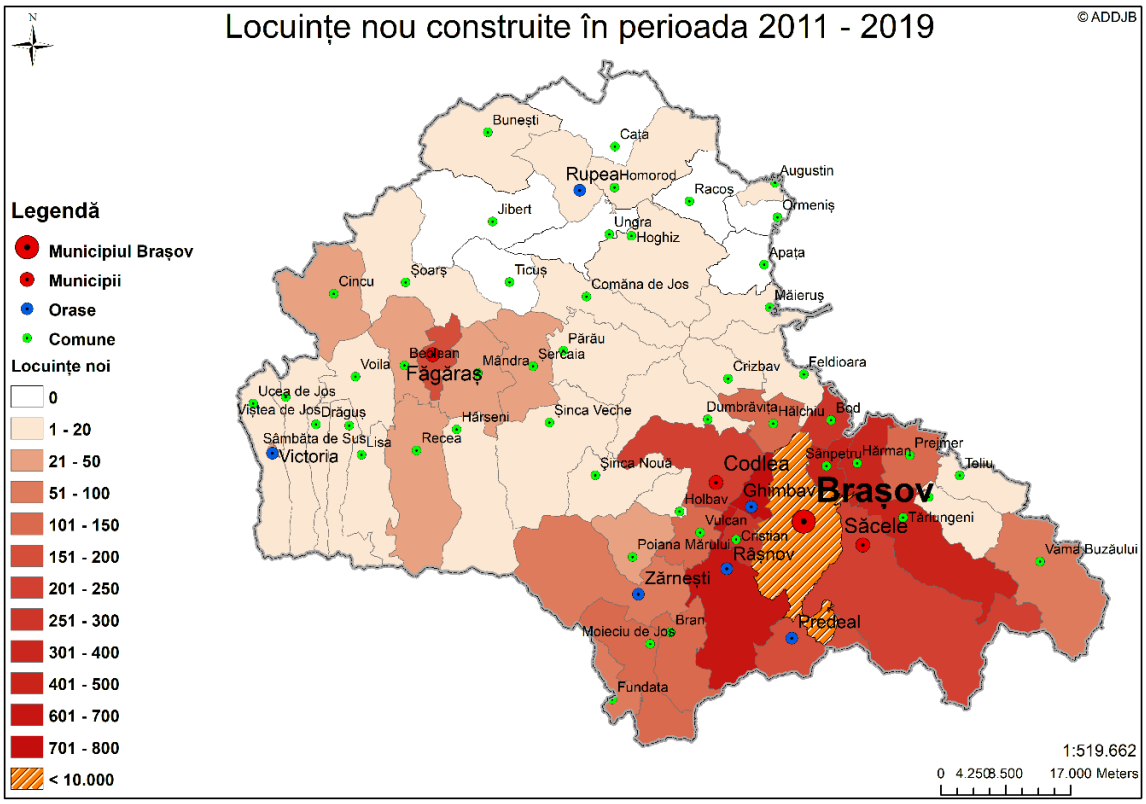

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Pentru aceeași perioadă se evidențiază o rată mai mare de creștere a numărului de locuințe, în special în Zona Metropolitană a Municipiului Brașov, zonă care a cunoscut o dezvoltare imobiliară semnificativă în ultimii ani: comuna Sânpetru (27,1%), comuna Hărman (18,8%), comuna Cristian (22,2%) și comuna Târlungeni (22,9%).

Poziționarea în imediata apropiere de municipiul Brașov, accesul facil către centrul orașului și posibilitatea de a construi locuințe individuale, au reprezentat principalele avantajele și motivația pentru care populația a migrat spre aceste zone. Acest fapt este susținut și de creșterea numărului de persoane care s-au stabilit cu domiciliul în aceste localități (în anul 2019 față de anul de referință 2011): comuna Sânpetru (450%), comuna Hărman (93%), comuna Cristian (48%) și comuna Târlungeni (48%).

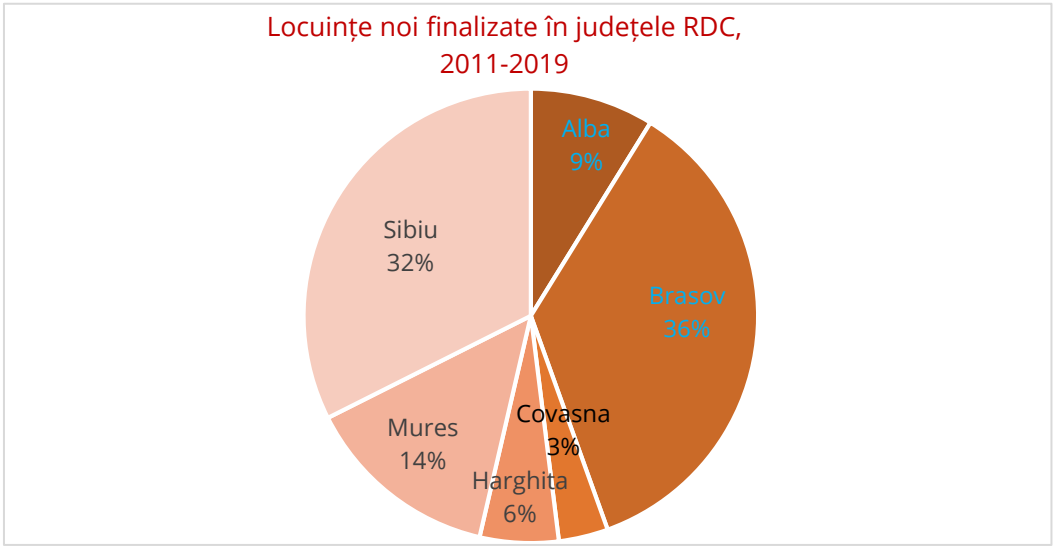
Alte localități care au înregistrat creșteri în ceea ce privește numărul de locuințe în perioada analizată, sunt cele aflate în zonele turistice, cum ar fi: Vama Buzăului (6%), Bran (4%), Moieciu (4%) și Predeal (3%). La polul opus, în Zona Rupea se remarcă cea mai scăzută rată de locuințe nou construite, chiar lipsa noilor locuințe construite, cum ar fi: Jibert, Ticuș, Cața, Ungra, Racoș, Apața și Ormeniș.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Harta de mai sus reflectă o concentrare mai mare de locuințe noi în localitățile din apropierea municipiului Brașov - în Zona Metropolitană Brașov, unde a crescut numărul proiectelor imobiliare private sau ale populației. Chiar dacă numărul de locuințe noi din Făgăraș este mai mic decât cel din localitățile din împrejurimile Brașovului, totuși trebuie remarcată și aici o creștere substanțiala a locuințelor noi, in raport cu media pe județ.

În aceeași perioadă, media în Regiunea Centru a fost de 53.308 locuințe noi, Brașovul situându-se pe locul întâi, fiind urmat de județele Sibiu (17.279) și Mureș (7.441).

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Cea mai mică pondere din totalul locuințelor construite la nivelul județului, o au cele realizate din fonduri publice, doar 1,3% din fondul locativ construit în perioada 2011-2019, fiind finanțat

din astfel de surse. Acestea au fost construite în mediul urban, după cum urmează: în municipiul Săcele (38) și municipiul Făgăraș (100), în orașul Predeal (24) și orașul Zărnești (20), în comuna Hălchiu (21).

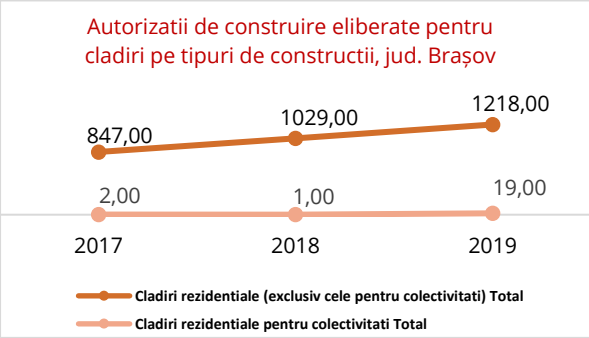
Locuințe finalizate în cursul anului pe surse de finanțare

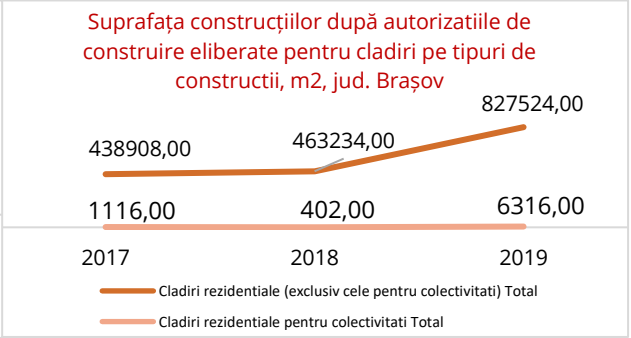
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Din fonduri publice	20	0	24	20	60	20	21	38	0
Din fonduri private	1385	1160	1206	1349	1542	1848	2488	3969	3872
Din care: din fondurile populației	812	718	665	716	687	922	1277	1664	1698
Total	1405	1160	1230	1369	1602	1868	2509	4007	3872

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

În anii 2013, 2015 și 2018 au fost realizate mai multe locuințe din surse publice, explicația fiind în derularea mai multor programe realizate de Agenția Națională pentru Locuințe. Totuși, acestea nu acoperă cererea existentă, în special, în rândul tinerilor.

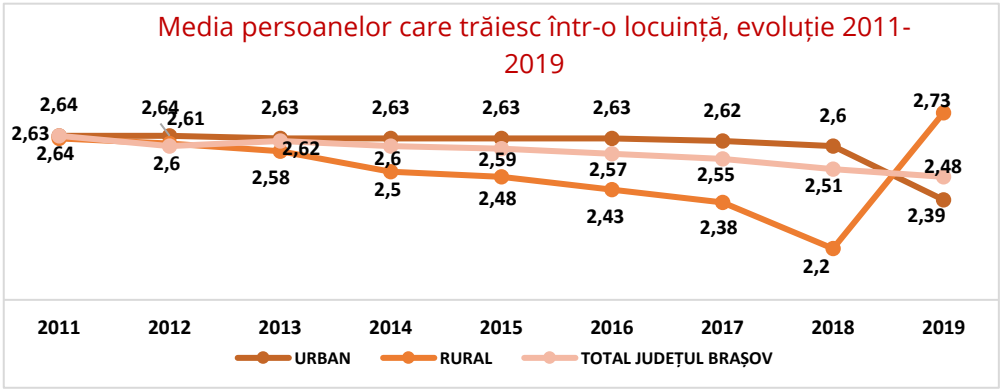
În ceea ce privește locuințele realizate din fonduri private (inclusiv fondurile populației), se poate observa o creștere de 2 ori mai mare față de anul 2011. Cea mai importantă creștere se constată în anii 2018– 60% față de anul 2017, păstrând același ritm și in anul 2019. Cel mai probabil, această explozie se datorează proiectelor rezidențiale care au început să se dezvolte, în special în municipiul Brașov și în împrejurimile acestuia.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Analizând datele statistice pentru perioada anilor 2017-2019 observăm o creștere continuă a numărului de autorizații de construire eliberate atât pentru clădiri rezidențiale, cât și pentru colectivități, în medie circa 185 de autorizații de construire eliberate anual. Valorile suprafețelor propuse pentru construire sunt aproape duble în anul 2019, față de anul 2017.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Raportată la populația județului de 635.861 persoane (2019), media persoanelor ce trăiesc într-o locuință este de 2,48, puțin peste media națională (2,1-2,2). În mediul urban această medie este de 2,39, iar în mediul rural de 2,73. La nivel urban, media persoanelor dintr-o locuință este mai scăzută, fapt generat de pierderea tradiției familiilor lărgite, existând multe gospodării în care trăiește o singură persoană.

Suprafața locuibilă desfășurată a județului Brașov în anul 2019 era de 13.253.331 m^2, din care mediul urban deținea 72,4% (9.598.565 m^2) și mediul rural 27,6% (3.654.766 m^2).

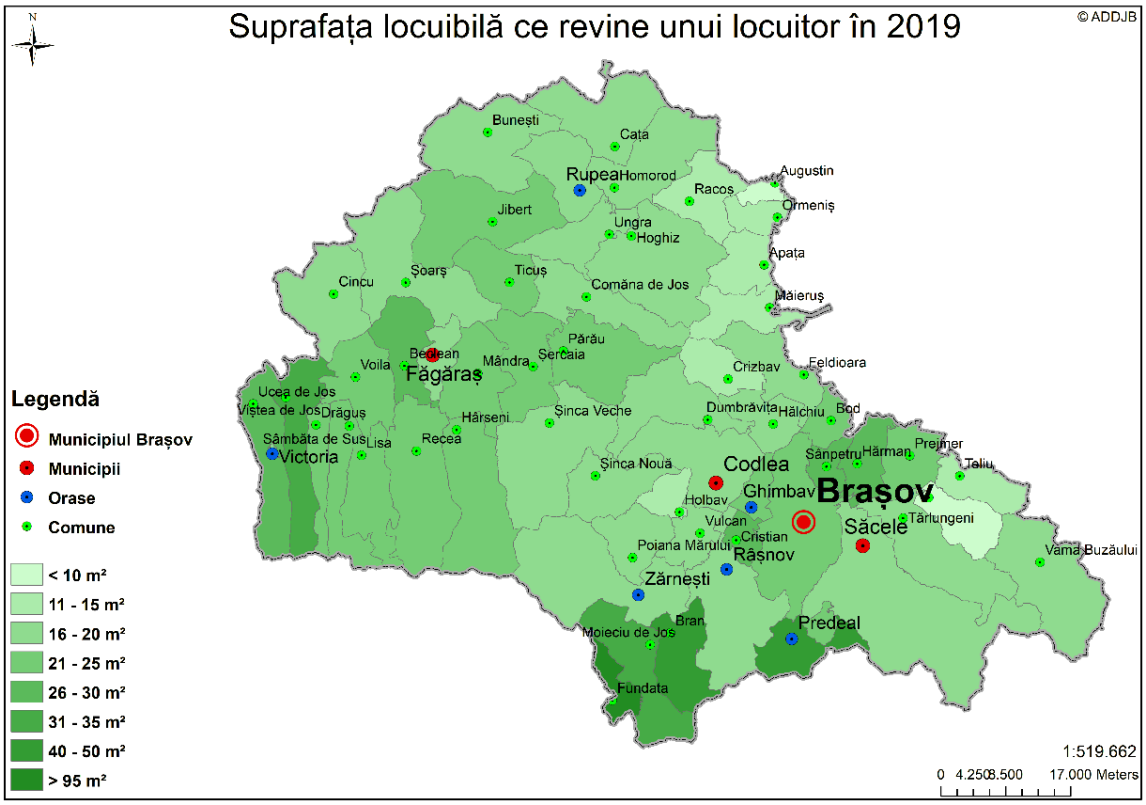
Din raportarea numărului total de locuințe la suprafața locuibilă desfășurată din anul 2019, rezultă o suprafață medie de 51,7 m^2 per locuință la nivelul județului, peste media națională (47.7) și regională (48,8). Având o medie mai ridicată în zona rurală (57,1 m^2), respectiv mai puțin scăzută în mediul urban (49,9 m^2).

Situația comparativă privind locuințele, la nivel de țară, regiune și județ, anul 2019

	Media de rezidență	Suprafața locuibilă, m^2	Numărul populației	Numărul de locuințe	Numărul mediu de m^2/ locuință	Suprafață m^2/locuitor
Brasov	Total	13253331	635861	256319	51,7	20,8
Brasov	Urban	9598565	460943	192342	49,9	20,8
Brasov	Rural	3654766	173803	63977	57,1	21,0
Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC)	Total	51727072	2625974	1059764	48,8	19,7
RDC	Urban	31144383	1564671	631855	49,3	19,9
RDC	Rural	20582689	1061303	427909	48,1	19,4
România	Total	434017196	22154572	9092963	47,7	19,6
România	Urban	238534982	12498561	4965090	48,0	19,1
România	Rural	195482214	9656011	4127873	47,4	20,2

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

În județul Brașov unui locuitor îi revine în medie o suprafață locuibilă de 20,8 m^2 (vezi harta), peste media înregistrată la nivel național (19,6 m^2) și regional (19,7 m^2).

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Confortul pe care îl oferă locuințele este măsurat în funcție de anumiți indicatori ce caracterizează dotările cu care sunt echipate acestea.

Potrivit datelor de la recensământul populației și al locuințelor din anul 2011, ponderea dotării locuințelor în județ a fost următoarea:

Ponderea dotării locuințelor la nivelul județului în anul 2011

	Urban, %	Rural, %	Nivel județean, %
Iluminat electric	98,5	94,2	97,4
Centrale termice și termoficare	79,5	23,7	65,1
Instalație internă de alimentare cu apă de la rețeaua publică	96,9	68,4	89,5
Instalație de canalizare de la rețeaua publică	95,1	57,8	85,5
Grup sanitar în interior	92,5	57,4	83,5
Bucătărie în locuință	94,6	85,4	92,3

Sursa datelor: Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Potrivit tabelului de mai sus, gradul de confort al locuințelor din mediul rural este mai scăzut, doar o pondere mică a acestora beneficiind de instalație de apă în locuință, canalizare, grup sanitar în interiorul locuinței. Această situație este cauzată de insuficiența sau lipsa rețelelor publice de apă și canalizare la care s-ar putea racorda populația rurală.

Energie electrică

Județul Brașov este un producător mic de energie electrică, cea mai mare parte a necesarului fiind preluat din sistemul electric național.

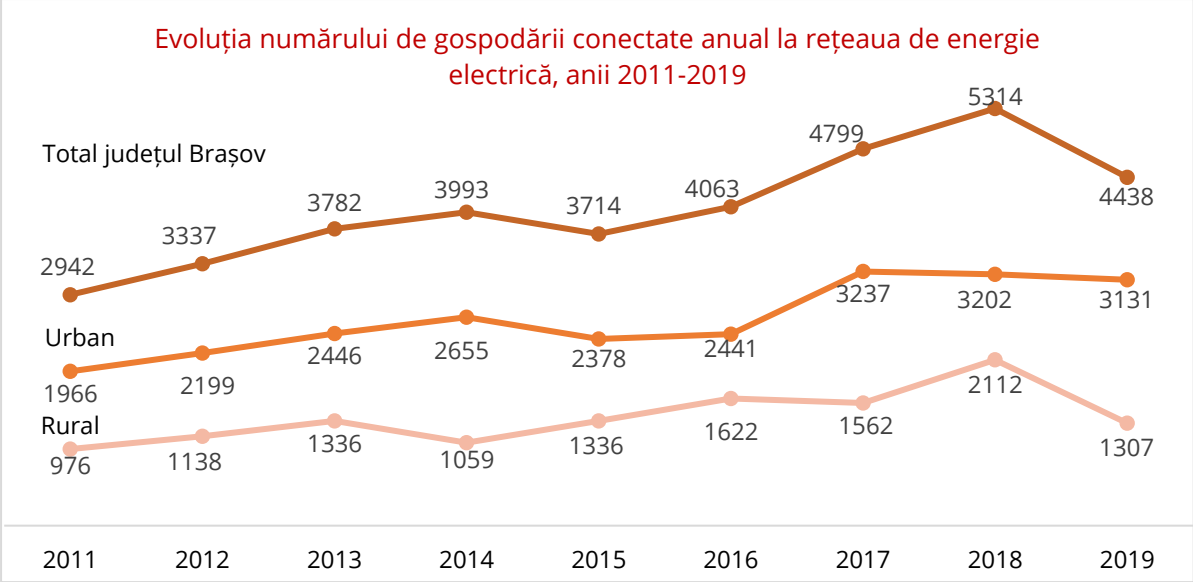
Transportul în vederea utilizării energiei electrice de către consumatori este asigurat printr-o rețea alcătuită din:

- 4 magistrale de transport la 400 de KV cu o lungime de 277 km,
- 5 linii de rețele de distribuție la 110 KV cu o lungime de 690 km,
- linii electrice de medie tensiune cu o lungime de aproximativ 3141 km și care, racordate la stațiile de transformare, asigură legătura între surse și utilizatori.

Gestiunea energiei electrice până la consumatori este realizată de către societatea comercială Electrica Distribuție Transilvania Sud S.A.

Din punctul de vedere al alimentării cu energie electrică, în prezent nu există localități în județ care să nu beneficieze de instalații pentru distribuția energiei electrice. În județ există numai o localitate rurală (comuna Holbav) care este parțial neelectrificată. Totodată, mai există unele gospodării neelectrificate, care se află în zone montane, greu accesibile. Conform datelor recensământului din anul 2011 - 97,4% din locuințe sunt conectate la rețeaua electrică.

În același timp se poate constata că, numărul noilor conectări ale gospodăriiloreste în creștere, fapt datorat creșterii numărului locuințelor noi în județ, astfel că, în anul 2019 s-a înregistrat o creștere a conectărilor cu 33,7%, față de anul 2011. În zona urbană, în anul 2019, ponderea conectărilor a crescut cu 37,2% față de anul 2011, iar în zona rurală cu 25,3%, pentru aceeași perioadă.

Sursa datelor: S.C. F.D.E.E. Electrica Distribuție Transilvania Sud S.A

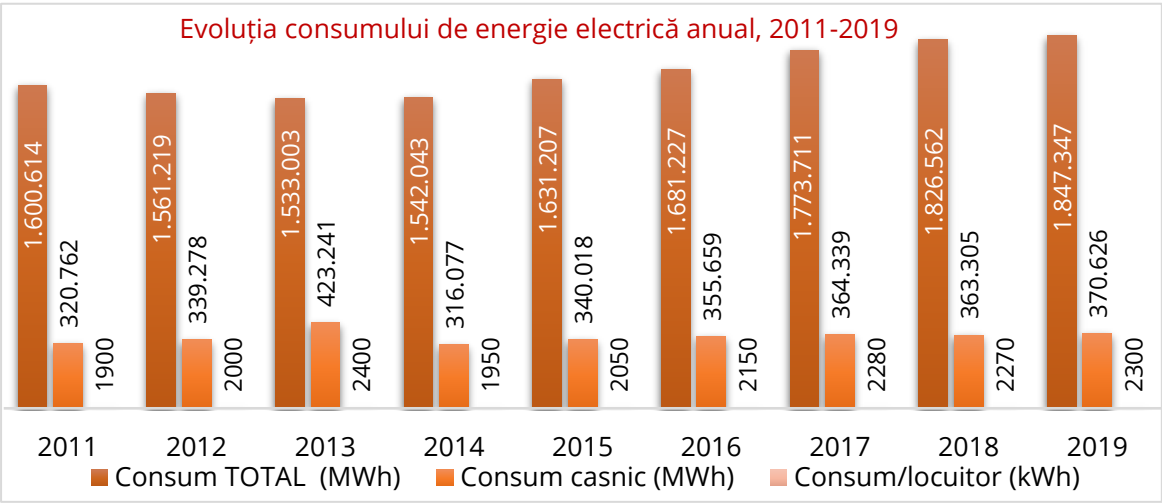
Din datele furnizate de SC F.D.E.E Electrica Distribuție Transilvania Sud conform solicitărilor din perioada anilor 2019-2020, 76.077 de gospodării/edificii din județ necesită racordarea la rețelele de energie electrică, suma investiției necesare fiind de circa 6.345.000 lei.

Numărul total de gospodării/edificii din județ care necesită racordare, în baza solicitărilor înregistrate în anul 2020

	Număr de gospodării/edificii	Lungime rețea MT	Lungime rețea 0,4 kV	Investiția totală
Județul Brașov	[buc]	[km]	[km]	[lei]
Localități (așezări) rurale	21123	7	15	2565000
Localități (așezări) urbane care necesită extinderi de rețele	54954	12	20	3780000
Total județ Brașov	76077	19	35	6345000

Sursa datelor: S.C. F.D.E.E. Electrica Distribuție Transilvania Sud S.A.

Gospodăriile cuprinse în planul de investiții pentru electrificare se află în perimetrele de locuire din vecinătatea unităților administrativ teritoriale – cartiere de locuințe nou construite (după anul 2019), în zone montane izolate sau în cartiere de romi.

Sursa datelor: S.C. F.D.E.E. Electrica Distribuție Transilvania Sud S.A

Potrivit datelor oferite de Electrica Distribuție Transilvania Sud SA, consumul de energie electrică înregistrează o creștere constantă în perioada anilor 2011-2019, astfel, consumul casnic de energie electrică a crescut cu circa 13% în anul 2019 față de anul 2011, iar consumul per locuitor a crescut cu 17%, pentru aceeași perioadă.

Serviciul de iluminat public

Serviciul de iluminat public face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice și este asigurat de către administrațiile publice locale din județ. Conform prevederilor legale în vigoare (*Legea nr. 230/2006*), sistemul de iluminat public necesită lucrările de întreținere permanente, astfel încât să mențină starea de viabilitate a sistemului.

În perioada anilor 2011-2019, sistemul de iluminat public din localitățile județului Brașov a fost supus unor lucrări majore de reabilitare, renovare și extindere. Becurile vechi cu mercur au fost înlocuite cu becuri moderne, mai eficiente. Totodată, rețelele de iluminat public au nevoie de modernizare a sistemelor prin înlocuirea becurilor vechi cu corpuri LED care ar asigura o economie de până la 40% a consumului de energie electrică, precum și prin utilizarea tehnologiilor inteligente de gestionare a sistemului.

Cele mai mari probleme pentru reabilitare/renovare și extindere a rețelelor de iluminat stradal în localitățile din județ sunt legate drepturile de proprietate a terenurilor unde sunt amplasați stâlpii, care în mare parte sunt proprietatea primăriilor, iar în cazul extinderii, modernizării drumurilor devine o provocare majoră, mai ales când apare necesitatea mutării stâlpilor de iluminat dintr-un loc în altul.

Realizarea unui iluminat corespunzător determină în special, reducerea riscului de accidente rutiere, reducerea numărului de agresiuni contra persoanelor, reducerea riscului de infractiuni impotriva proprietății, îmbunătățirea orientării in trafic, îmbunătățirea climatului social și cultural prin creșterea siguranței activităților pe durata nopții.

Energie termică și sisteme de încălzire a locuințelor

La finele anului 2019, în județul Brașov majoritatea locuințelor din mediul urban și rural aveau încălzire prin sisteme proprii, având drept combustibil gazul, lemnele sau deșeurile din lemn, precum și surse alternative de energie-biocombustibil, folosirea biomasei.

În județul Brașov funcționează două instalații de încălzire urbană în sistem centralizat, în municipiul Brașov și municipiul Făgăraș. Celelalte orașe și municipii au trecut la alte sisteme de încălzire, de tipul centralelor de bloc, de scară sau de apartament și chiar la încălzirea cu sobe pe gaz sau lemne.

Sintetic, sistemele de încălzire centralizată din municipiile Brașov și Făgăraș - au următorii parametri:

Sistemele de încălzire centralizată, județul Brașov

Infrastructură termică:	Total	Municipiul Brașov	Municipiul Făgăraș
Km rețea	412,94	353	59,94
Centrale/ Puncte termice/ Cazan Apă Fierbinte	58	49	9

Sursa datelor: Ecoterm Făgăraș, SPLT Brașov

În ceea ce privește numărul de clienți racordați la sistem, conform datelor recensământului din anul 2011, din cele 230.165 locuințe convenționale - 65% erau conectate la sistemele

centralizate de încălzire termică (apă caldă și căldură), respectiv 35% se încălzeau cu sisteme proprii.

În anul 2011 în județul Brașov activau 3 entități ce gestionau sistemele centralizate de încălzire termică gestionate de CET Brașov, ECOTERM Făgăraș și orașul Victoria. La finele anului 2019 situația este general diferită de cea din anul 2011, astfel că, după o serie de reforme în sector la nivelul municipiului Brașov, CET Brașov trece în administrarea Serviciului Public Local de Termoficare din cadrul Primăriei Municipiului Brașov. În orașul Victoria serviciul de încălzire termică centralizat a fost sistat iar ca rezultat numărul apartamentelor din zona urbană conectate la sisteme a scăzut drastic.

La finele anului 2019 numai circa 5% din apartamentele din Brașov, respectiv 10% din locuințele din municipiul Făgăraș beneficiază de serviciile de energie termică.

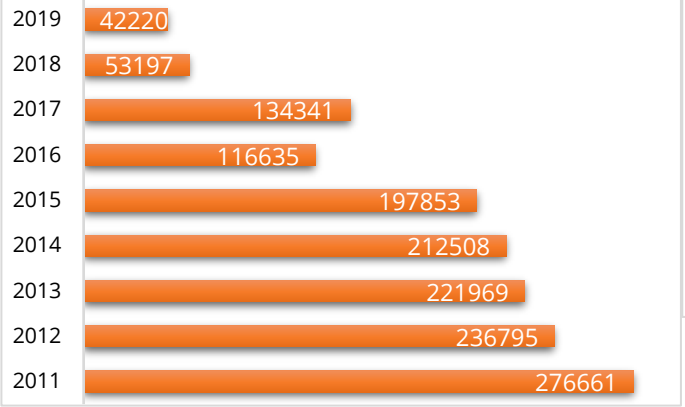
Numărul de apartamente racordate centralizat la furnizorul de energie termică, evoluție 2017-2019

Furnizorul de energie termică	2017	2018	2019
SPLT Brașov	6381	6017	5739
Ecoterm Făgăraș	1806	1581	1482
Total	8187	7598	7221

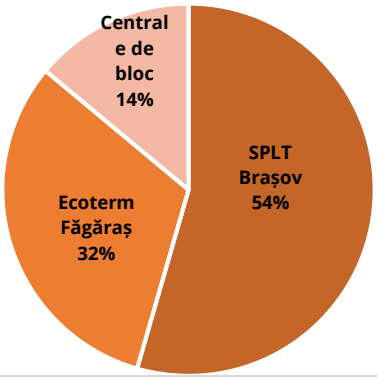
Sursa datelor: Ecoterm Făgăraș, SPLT Brașov

Astfel, în anul 2019, se înregistrează o scădere cu circa 12% a numărului de locuințe racordate la sistemele centralizate față de anul 2017, pentru cei doi operatori acreditați de ANRSC și rămași pe piața județeană a furnizorilor de servicii de termice.

Evoluția cantității de energie termică distribuită în județul Brașov, Gcal, în perioada 2011-2019

Energia termică distribuită de entități în județul Brașov, 2019

La finele anului 2019, cantitatea de energie termică distribuită în județul Brașov a fost de 42.220 gigacalorii, fiind cu peste 85% mai puțină față de anul 2011.

Sursa datelor: Institutul Națională de Statistică

Cu toate că în ultimii trei ani Primăria municipiului Brașov a investit în infrastructura de termoficare 2.476,48 mii lei pentru reparația rețelei de transport și distribuție a energiei termice, s-a înregistrat în aceeași perioadă scăderea continuă a cantității de energie termică distribuită la nivelul județului, cauzată de numărul mare a locuitorilor care optează pentru instalații proprii de energie termică.

Evoluția energiei termice distribuite pe localități, (Gcal) 2011-2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TOTAL	276661	236795	221969	212508	197853	116635	134341	53197	42220
Municipiul Brasov	249945	216954	205206	198440	183108	102281	99880	28972	29657
Municipiul Fagaras	25540	18788	15801	13165	13372	13966	34461	24225	12563
Orașul Victoria	1176	1053	962	903	1373	388	0	0	0

Sursa datelor: Calcule proprii în baza datelor INS; SPLT Brașov, Ecoterm Făgăraș

Potrivit datelor oferite de către SPLT Brașov și Ecoterm Făgăraș, atât rețeaua centralizată de furnizare a energiei termice din Brașov, cât și cea din Făgăraș la transportarea energiei termice suferă pierderi de căldură, apă și combustibil.

Pierderile de căldură, apă și combustibil înregistrate de furnizorii de energie termică, în perioada anilor 2017-2019

Pierderile din rețea (% din căldură)	2017	2018	2019
SPLT Brașov	69	70	66
Ecoterm Făgăraș	22,3	25,3	17
Pierderile din rețea (% din combustibil)			
SPLT Brașov	7	7	7
Ecoterm Făgăraș	15	16	16
Pierderile din rețea de apă (înlocuiri total/an/ mii m^3)			
SPLT Brașov	387	358	285
Ecoterm Făgăraș	150,39	147,04	137,16

Sursa datelor: SPLT Brașov, Ecoterm Făgăraș

Strategiile locale privind sistemele de încălzire centralizată sunt în continuă mișcare datorită faptului că, pe de o parte, consumatorii tind să-și rezolve singuri această nevoie, iar pe de altă parte, constrângerile economice sau/și de mediu devin – odată cu adoptarea legislației europene de mediu – obligatorii și pentru marii operatori.

În viitorul imediat, raportat la evoluția numărului de clienți ai sistemelor centralizate, în trend descrescător, corelativ cu micșorarea subvențiilor, este posibil ca cele două sisteme centralizate să treacă prin procese de reformă a managementului și de reașezare ca poziție pe piața locală/județeană. În egală măsură, în concordanță cu măsuri de management performant, sunt necesare și investiții în retehnologizare.

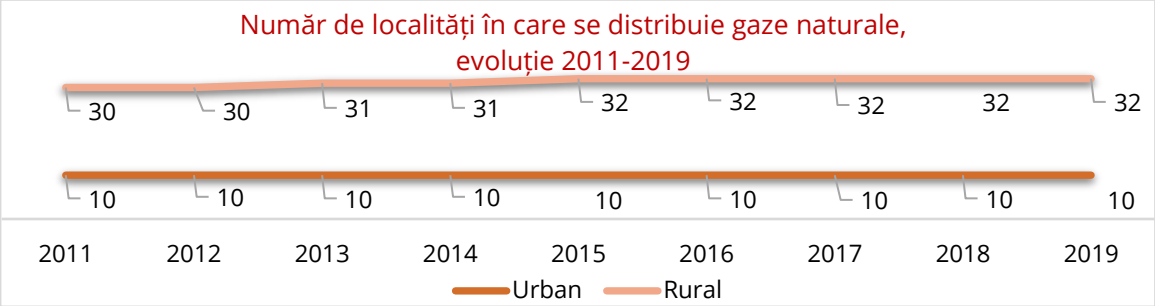
Gaze naturale și combustibili lichizi

Județul Brașov deține resurse reduse de gaze naturale. Cantitatea cea mai mare furnizată consumatorilor provine din exteriorul județului și este adusă prin conductele magistrale administrate de societatea comercială Romgaz S.A. Din aceste magistrale se desprind conducte spre localități, unde, prin intermediul stațiilor de reducere a presiunii (SRM) și a rețelelor de distribuție de medie presiune, gazele sunt furnizate clienților.

Gazele naturale sunt utilizate în mare parte pentru uzul casnic, producerea energiei termice sau electrice, iar în unele sectoare industriale ca materie primă.

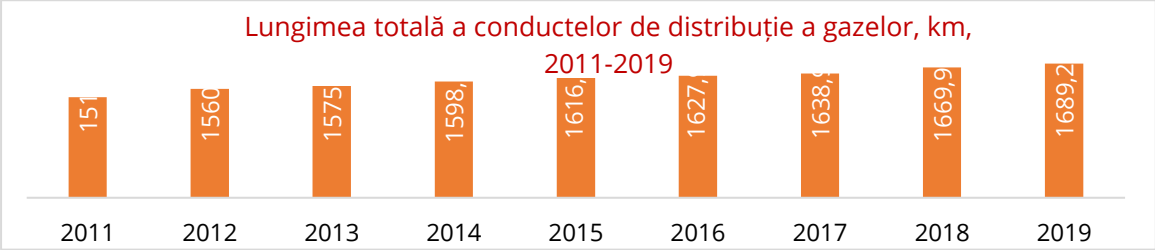
În județul Brașov, din cele 58 de comunități, 42 sunt racordate la rețeaua de distribuție cu gaze. Pe parcursul anilor 2011-2019 observăm o mică creștere a numărului de localități racordate la

rețeaua de distribuție cu gaze (Crizbav și Moieciu), implicit creșterea numărului de kilometri de rețea de distribuție.

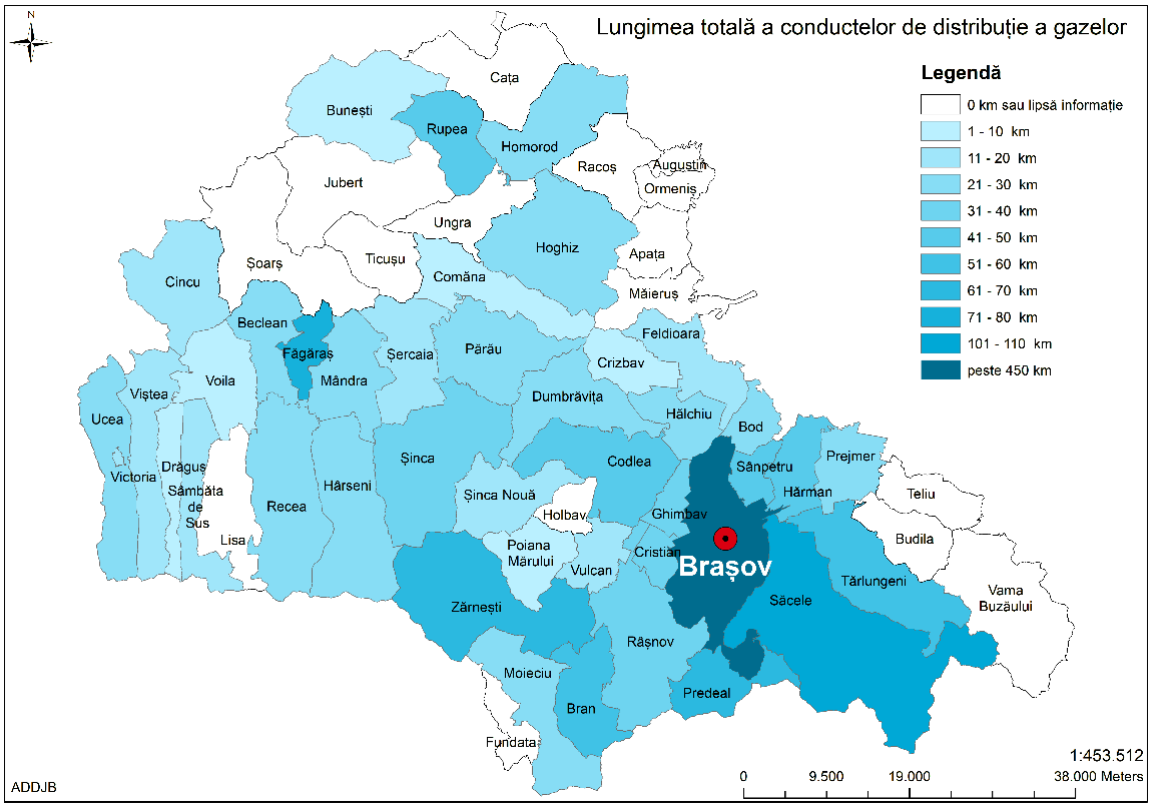
Sursa datelor: Institutul Națională de Statistică

Lungimea totală simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale a crescut în perioada 2011-2019 cu circa 173 km.

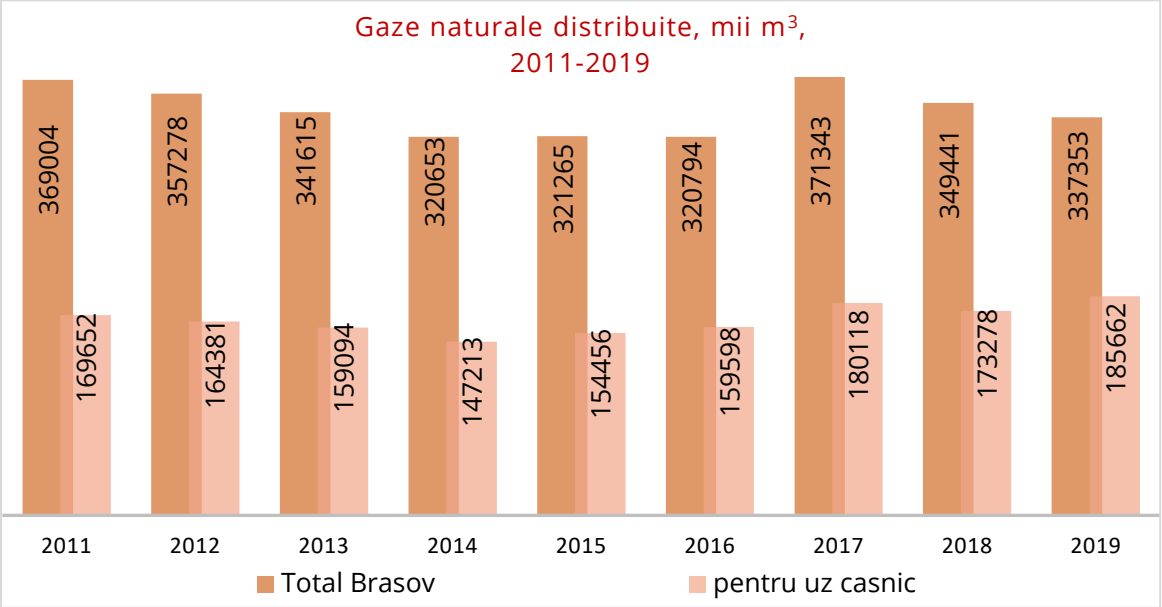
Sursa datelor: Institutul Națională de Statistică

Din harta de mai sus se observă că majoritatea localităților rurale din Zona Rupea și Zona Făgăraș nu au acces la rețeaua de gaze naturale, sau au un număr mai scăzut de km de rețea de gaze, în timp ce în zona metropolitană Brașov situația este mai favorabilă, însă oricum există localități unde rețeaua de distribuție a gazelor naturale nu a fost extinsă

Sursa datelor: Institutul Națională de Statistică

În ceea ce privește distribuirea gazelor, respectiv consumul, începând cu anul 2011 situația începe să devină problematică. Conform datelor furnizate de Institutul National de Statistică în ceea ce privește dinamica alimentării localităților cu gaze naturale pentru uz casnic și comercial, la nivel de județ se înregistrează per total scăderi în perioada anilor 2011-2016, cu o creștere mică în anul 2017 și descreștere în 2018 și 2019. Volumul gazului distribuit pentru uz casnic este în creștere continuă din anul 2014, fapt care se datorează conectărilor noi a gospodăriilor la rețeaua de distribuție a gazelor naturale.

Sursa datelor: Institutul Națională de Statistică

Asigurarea combustibililor lichizi pentru autovehicule (benzină și motorină) se realizează fie prin pompare de la rafinăriile județului Prahova, situație în care produsele ajung printr-o conductă în depozitul situat în comuna Cristian, fie prin vagoane-cisterne transportate pe calea ferată sau autocisterne, descărcate în depozite sau direct la beneficiari.

Combustibilul lichid ușor (CLU), utilizat în special de instalațiile de termoficare pentru producerea energiei termice, este transportat cu ajutorul cisternelor. Gazul petrolifer lichefiat (GPL) este asigurat sub forma buteliilor sau a cisternelor sub presiune.

Rețeaua de distribuție cu gaze naturale și combustibili pentru autovehicule acoperă în mare măsură necesarul consumatorilor casnici și industriali, orice altă dezvoltare în viitor având la bază principiul pieței libere, respectiv cerere și ofertă.

Alimentarea cu apă

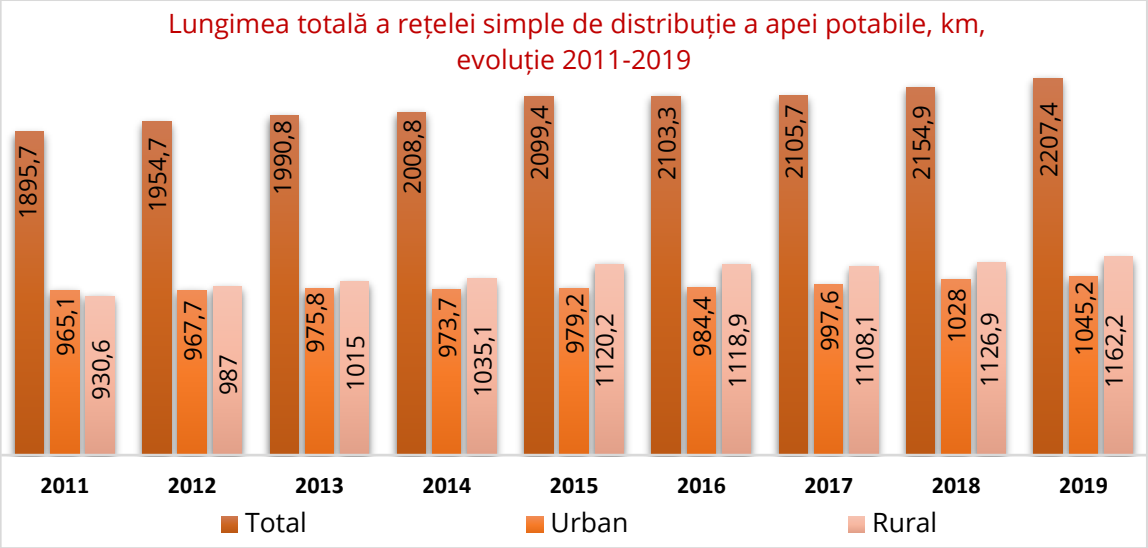
La finele anului 2019, 53 de unitățile administrativ teritoriale (UAT) din județul Brașov (din 58 UAT) erau conectate la rețeaua de alimentare cu apă potabilă, astfel ponderea populației cu acces la rețeaua de distribuție a apei potabile constituind - 86,7%.

Evoluția extinderii rețelei publice de distribuție a apei potabile, 2010-2019

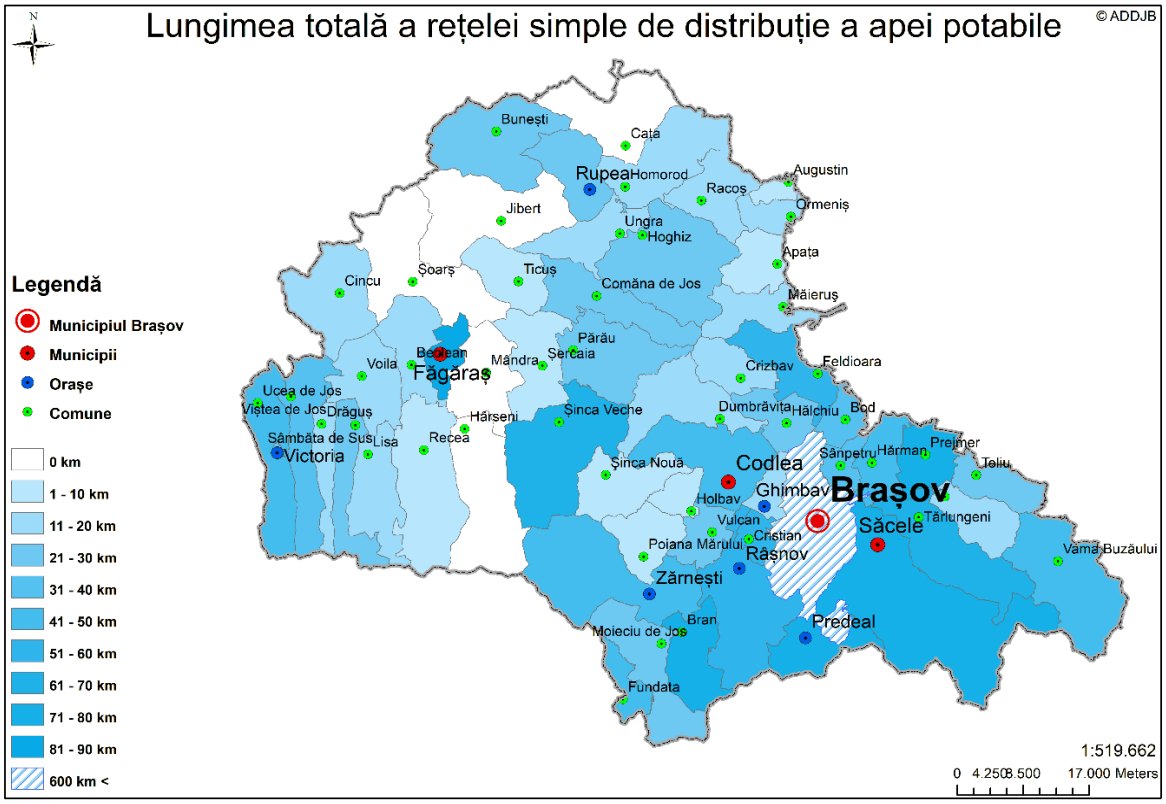
Rețeaua de distribuție a apei potabile:		2010	2012	2014	2016	2018	2019
Localități cu instalații de alimentare cu apă potabilă (număr) - la sfârșitul anului/ total:		50	51	52	53	53	53
Din care:	*Urban:*	*10*	*10*	*10*	*10*	*10*	*10*
	Rural:	*40*	*41*	*42*	*43*	*43*	*43*

Sursa datelor: Institutul Națională de Statistică

O creștere constantă s-a înregistrat în ceea ce privește lungimea rețelei de distribuție a apei potabile la nivel județean - cu 311,7 km (16,4%) mai mult în anul 2019, față de anul 2011, la nivel rural lungimea rețelei de distribuție a apei potabile a crescut cu 24,9% și la nivel urban cu 8,3%.

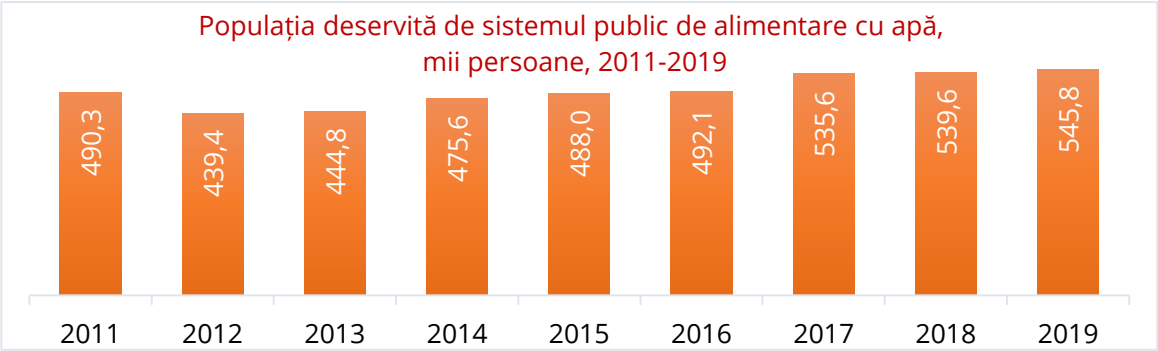

Sursa datelor: Institutul Națională de Statistică

Sursa datelor: Institutul Națională de Statistică

În harta de mai sus sunt evidențiate clar zonele cu infrastructură de distribuție a apei dezvoltată, care sunt concentrate în mare parte în jurul localităților urbane, precum și zonele unde nu există sau se află în curs de construcție/extindere rețeaua de distribuție a apei: Zona Rupea (comunele Cața, Jibert) și Zona Făgăraș (Șoarș, Mândra, Hârseni).

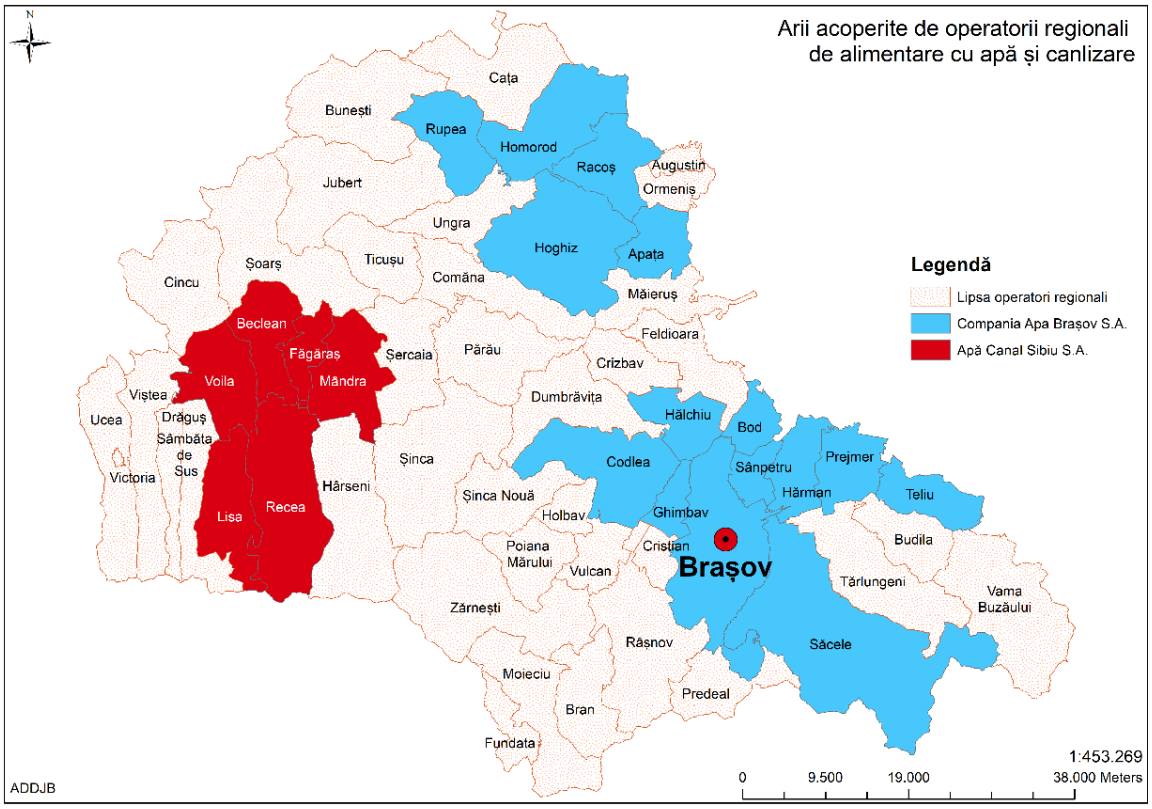

Sursa datelor: Institutul Națională de Statistică

Potrivit datelor INS în anul 2019 - 86% din populația județului este racordată la sistemul centralizat de alimentare cu apă potabilă, iar numărul consumatorilor a crescut în anul 2019 cu 11,3% față de anul 2011.

Operatori regionali de gestiune a serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare. În județul Brașov sunt 2 operatori mari care gestionează serviciile publice de alimentare cu apă și canalizare:

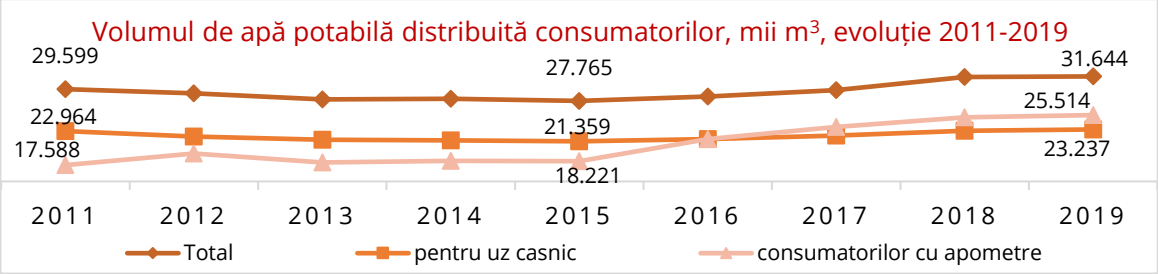
- Compania Apa Brașov care are ca membri 15 UAT (municipiile Brașov, Săcele, Codlea; orașele Ghimbav, Rupea; comunele Hărman, Sânpetru, Hălchiu, Apața, Homorod, Bod, Prejmer, Hoghiz, Racoș, Teliu);
- Compania Apa Canalizare Sibiu care are ca membri 6 UAT (municipiul Făgăraș; comunele Beclean, Voila, Lisa, Mândra, Recea).

Sursa datelor: Realizare ADDJB în baza datelor prezentate de operatorii regionali da apă

Conectarea la sistemele de apă în localitățile județului Brașov variază mult, cele mai ridicate rate de conectare fiind în mediul urban. Conform datelor oferite de Companiile Apa Brașov și Apa Canal Sibiu rata de conectare a localităților urbane sunt: Rupea - 100%, Brașov - 99,5%,

Făgăraș - 99%, Codlea - 95%,Gimbav - 90%, Săcele - 80%, și printre cele mai scăzute fiind ratele de conectare în mediul rural, exemplu: Ungra - 40%, Teliu - 40%.

Sursa datelor: Institutul Națională de Statistică

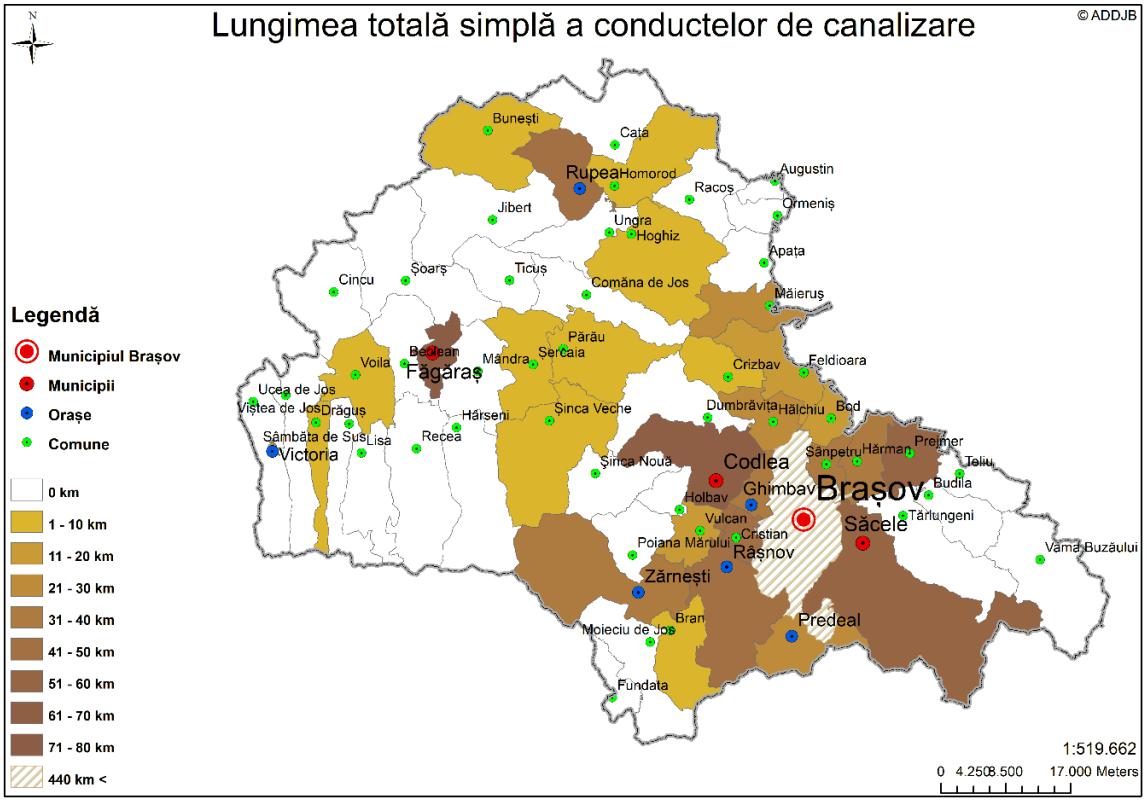
Volumul de apă potabilă distribuită consumatorilor este în creștere în anul 2019 cu 6,9% față de anul 2011 și se atestă o creștere cu 45% a consumatorilor cu apometre.

Investițiile majore în apă – rețele, tratare etc. – au dus în timp la o ridicare a valorii calității acestui serviciu, dar cu o creștere proporțională a prețului apei.

Problemele actualului sistem de alimentare cu apă țin de gradul înalt de uzură a infrastructurii de alimentare cu apă ce condiționează pierderi în rețea a apei potabile. Totodată, mai există localități care nu au rețea centralizată, aceasta fiind asigurată din fântâni sau captări de izvoare, nefiind certificată sanitar.

Rețeaua de canalizare

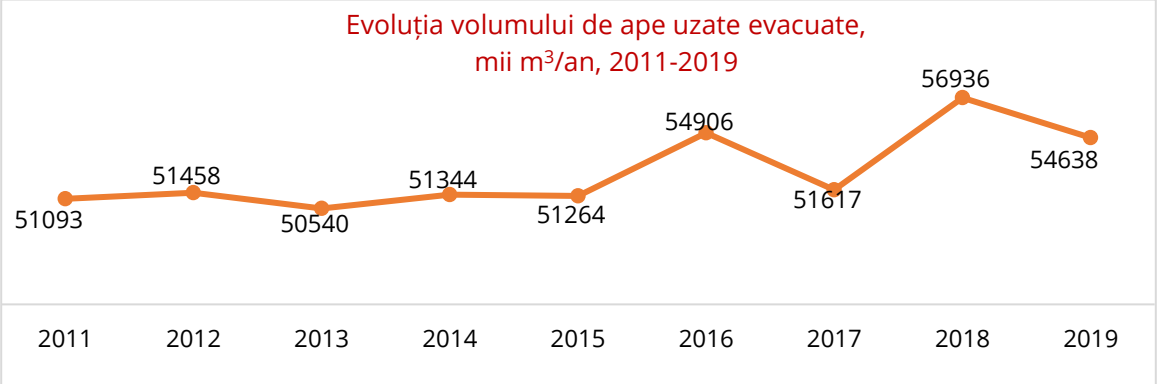
Accesul la rețeaua de canalizare publică la finele anului 2019 a fost asigurat pentru 71,4% din populația a 31 de UAT a județului Brașov, 27 de comune rurale rămânând încă fără acces la serviciul de canalizare și epurare centralizat. Lungime totală simplă a conductelor de canalizare fiind de 1066,2 km (2019).

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Din harta de mai sus reiese că toate localitățile din mediul urban beneficiază de rețea publică de canalizare și stații de epurare. Totodată sistemul de canalizare existent nu acoperă integral localitățile și există numeroase străzi și localități care, deși au rețele de distribuție a apei, nu au rețele de canalizare, apele uzate menajere fiind de cele mai multe ori deversate în cursuri de ape și/sau la suprafața solului, producând fenomene de poluare.

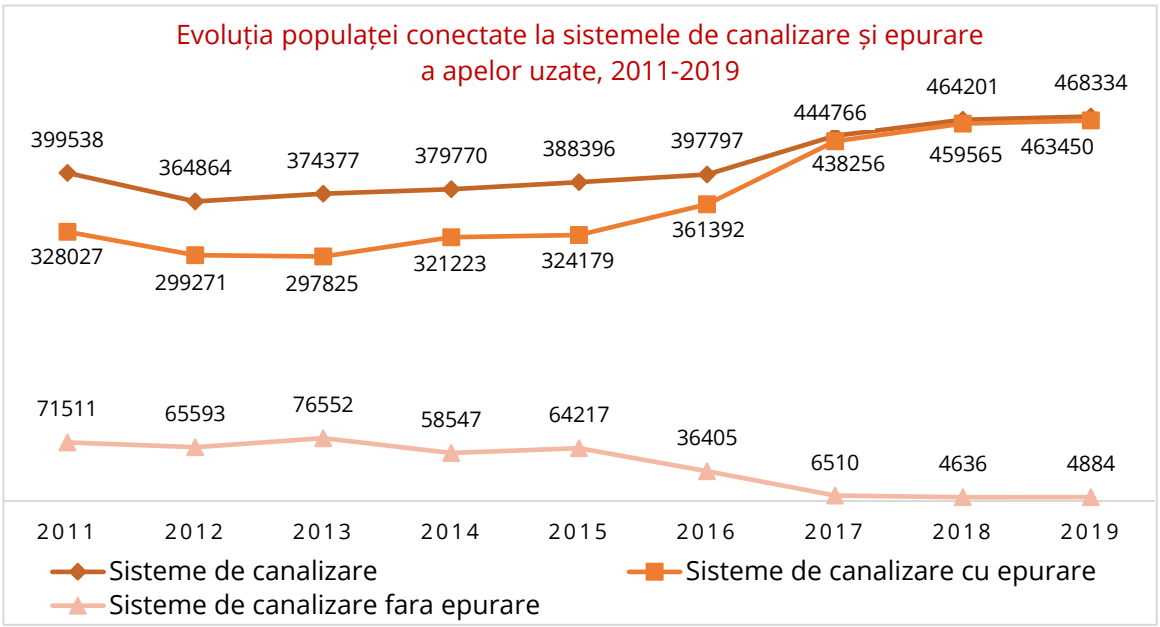
După datele INS, în județul Brașov volumul apelor uzate evacuate au crescut cu 11,4% în anul 2019, față de anul 2011 fapt care se datorează creșterii numărului de conectări a populației la rețeaua de canalizare și epurare.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Apele uzate menajere sau amestec de ape uzate menajere cu ape uzate industriale (în general provenite din industria agro-alimentară), în mare parte din zonele urbane, sunt colectate prin sisteme de canalizare și preluate și epurate în stații de epurare.

În anul 2019, s-a înregistrat o creștere de 17,2% a populației care este conectată la rețeaua de canalizare. În acest context, a crescut cu 41,3% numărul persoanelor conectate la sistemele de canalizare cu epurare și a scăzut cu 93,2% numărul consumatorilor de sisteme de canalizare fără epurare.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

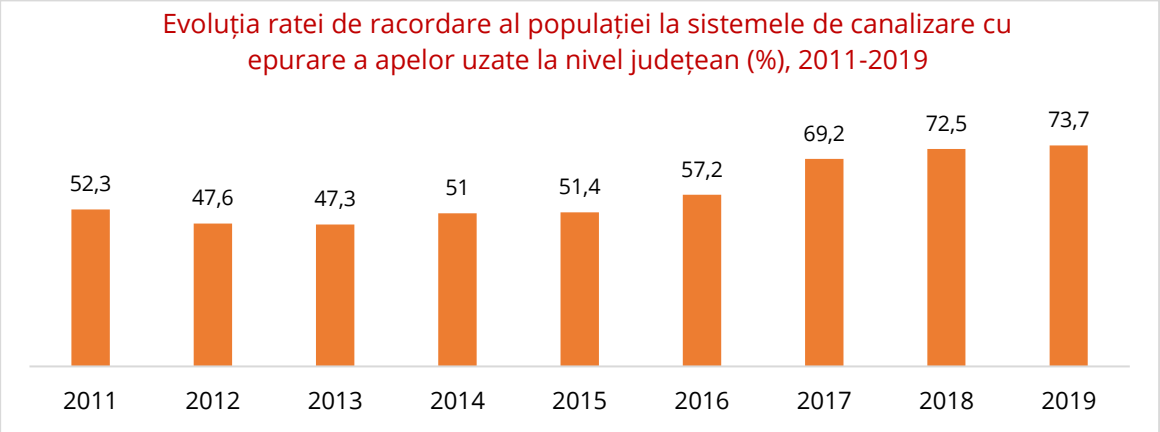
Calitatea apelor de suprafață este influențată în mod direct de evacuările de ape uzate, neepurate sau insuficient epurate, provenite din surse punctiforme, urbane, industriale și agricole. Impactul acestor surse de poluare asupra receptorilor naturali depinde de debitul apei și de încărcarea acesteia cu substanțe poluante.

Situația stațiilor de epurare di gestiunea operatorilor regionali, 2019

Stația de Epurare	Localitățile deservite	Debit de intrare (l/s zilnic)	Gradul de epurare (%)
Compania Apa Brașov			
1. Brașov	Brașov, Poiana Brașov, Săcele, Râșnov, Hărman, Podu Oltului, Sânpetru, Ghimbav, Cristian	1268,55	96,5
2. Feldioara	Codlea, Feldioara, Hălchiu	55	97,7
3. Lunca Câlnicului	Prejmer, Lunca Câlnicului	20	98,3
4. Hoghiz	Rupea, Hoghiz, Homorod	15	99,5
5. Bod	Bod	3	25,8
Apă Canal Sibiu - Sucursala Exploatare Făgăraș			
6. Făgăraș		33	20

Sursa datelor: Compania Apa Brașov SA și Apă Canal Sibiu - Sucursala Exploatare Făgăraș, Institutul Național de Statistică

Stații de epurare. Principalele companii responsabile de sistemele de tratare a apelor uzate (de tip menajer) ale județului sunt: Compania Apa Brașov, Apă Canal Sibiu - Sucursala Exploatare Făgăraș, care acționează pentru diminuarea cantității/concentrației poluanților pe care îi conține apa uzată, astfel încât apa deversată să respecte condițiile de evacuare impuse prin reglementările în vigoare.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

- Problemele actualului sistem de evacuare/epurare a apelor uzate sunt condiționate de:
- gradul insuficient de acoperire cu rețele de canalizare și epurare
- există locuitori neracordați la rețele de canalizare din localitățile unde acestea există, nu toți locuitorii care beneficiază de alimentare cu apă sunt conectați la rețele de canalizare,
- lipsesc bazinele de retenție,
- există un număr mare de rețele de canalizare colmatate ce conduc la o funcționare defectuoasă a sistemului de canalizare,
- parte din canalizările situate în zonele joase ale localităților preiau o cantitate importantă de apă de infiltrații,
- există sisteme de canalizare neracordate la stații de epurare sau racordate la stații de epurare neconforme, lipsesc sistemele de canalizare în sistem divizor pentru preluarea apelor pluviale
- stații de epurare uzate moral și fizic, subdimensionate față de cerințele actuale
- stații de epurare neechipate cu toate treptele de epurare necesare (mecanică, biologică, terțiară și de prelucrare a nămolurilor),
- capacități insuficiente de epurare în perspectiva extinderii rețelelor de canalizare,
- nu există stații de epurare pentru unele localități urbane și rurale,

- depășirea limitelor maxim admise la evacuarea din stațiile de epurare la anumiți indicatori,
- stații de pre-epurare ineficiente în cazul apelor uzate rezultate în urma activităților industriale, ape uzate care sunt deversate în sistemul de canalizare/epurare al localității, producând de multe ori poluări accidentale.

Apele uzate neepurate din localități contribuie la poluarea apelor de suprafață și subterane. Poluarea se datorează în principal următoarelor aspecte:

- Funcționării necorespunzătoare a stațiilor de epurare existente;
- Managementului necorespunzător al nămolurilor de la stațiile de epurare (produse secundare ale procesului de epurare a apelor uzate, considerate deșeuri biodegradabile);
- Dezvoltării zonelor urbane fără asigurarea și dotarea cu sisteme și instalații de alimentare cu apă și canalizare, care se reflectă apoi prin evacuările de ape neepurate în emisari naturali, ceea ce duce la o protecție insuficientă a resurselor de apă.

Spațiile verzi din județul Brașov

Suprafața totală a spațiilor verzi în localitățile urbane din județul Brașov (municipiile Brașov, Codlea, Făgăraș și Săcele și orașele Ghimbav, Predeal, Râșnov, Rupea, Victoria și Zărnești) a scăzut în 2019 față de 2011 cu 9,30% de la 387 ha în 2011 la 351 ha în 2019. Această scădere se datorează micșorării considerabile a acestei suprafețe în unele localități din județ – Făgăraș, Victoria (ca urmare a finalizării procesului de restituire a imobilelor preluate înainte de 1989), cu toate că în alte localități s-a înregistrat o creștere – în Codlea, Săcele, Ghimbav, Predeal, Rupea. Localitățile Brașov, Râșnov și Zărnești își mențin aceeași suprafață a spațiilor verzi.

Suprafața spațiilor verzi din localitățile urbane, județului Brașov, 2011 – 2019

Suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe (ha)									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brașov	146	146	146	146	146	146	146	146	146
Codlea	40	42	42	42	42	45	48	48	48
Făgăraș	75	75	75	75	25	25	25	25	25
Săcele	4	4	4	4	4	4	10	11	11
Ghimbav	6	6	6	6	6	11	11	11	11
Predeal	4	4	4	4	6	6	5	5	5
Râșnov	16	16	16	16	16	16	16	16	16
Rupea	3	3	3	3	3	15	15	15	15
Victoria	31	31	31	31	31	7	7	7	12
Zărnești	62	62	62	62	62	62	62	62	62
TOTAL	387	389	389	389	341	337	345	346	351

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică- edemos.insse.ro/portal

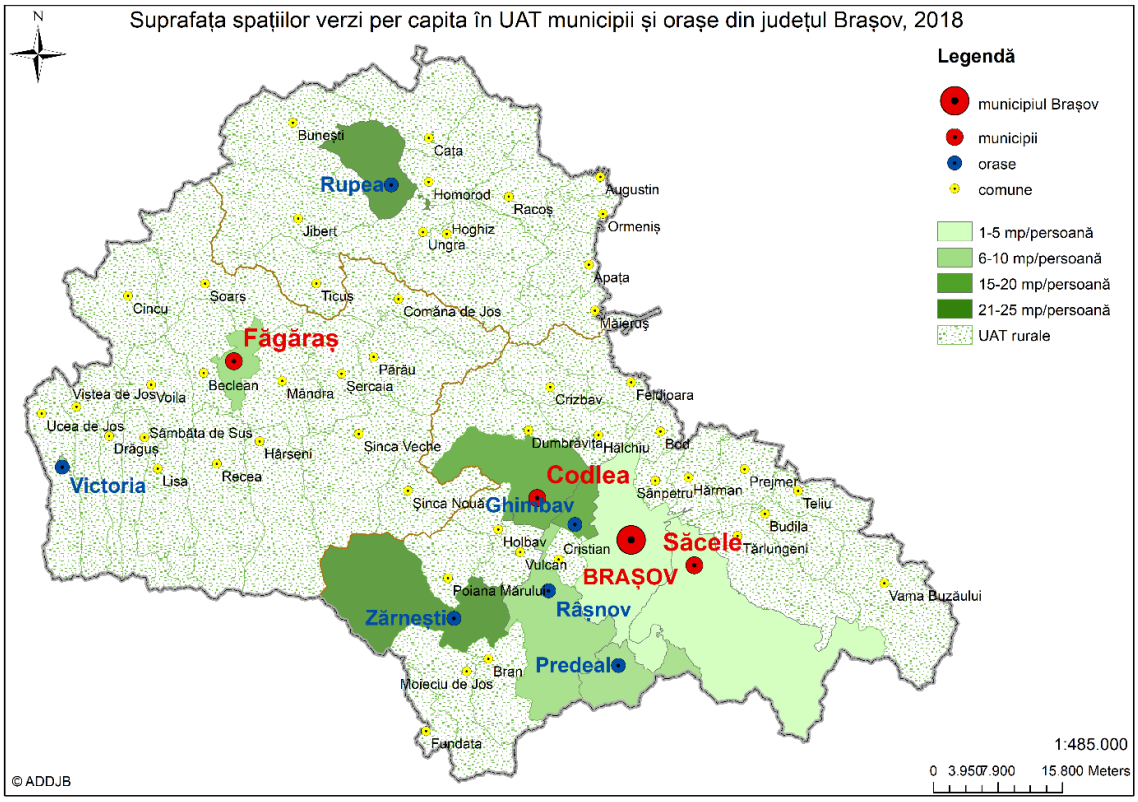
Un indicator relevant pentru calitatea vieții este și suprafața spații verzilor din municipii și orașe exprimată în m^2 per capita. Organizația Mondială de Sănătate prevede un minim de 50 mp de spațiu verde/locuitor, în timp ce normele europene sugerează ca spațiul verde pe cap de locuitor să fie de minim 26 m^2/locuitor.

Suprafața spațiilor verzi per capita, 2011 – 2018

Municipii și orase	Suprafața spațiilor verzi per capita în perioada anilor 2011 – 2018, m²/capita							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
TOTAL	8.3	8.4	8.4	8.4	7.3	7.3	7.5	7.5
Brașov	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0
Codlea	15.1	15.9	16.0	16.0	16.0	17.2	18.5	18.5
Făgăraș	18.0	18.3	18.4	18.5	6.2	6.3	6.4	6.4
Săcele	1.2	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	2.8	3.0
Ghimbav	10.6	10.5	10.4	10.2	10.0	18.2	17.7	17.0
Predeal	7.4	7.5	7.5	7.6	11.5	11.6	9.8	10.0
Râșnov	9.3	9.2	9.2	9.2	9.1	9.0	8.9	8.8
Rupea	4.8	4.8	4.8	4.8	4.8	24.3	24.4	24.6
Victoria	33.2	33.8	34.2	34.6	34.9	8.0	8.1	8.2
Zărnești	22.9	23.1	23.2	23.2	23.2	23.3	23.4	23.4

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Conform datelor primite de la Direcția Județeană de Statistică Brașov, media spații verzilor în județul Brașov în anul 2018 era de 7,5 m² per capita, cu 9,64% mai mica față de valoarea din anul 2011 și deci mult sub valoarea recomandată de UE.

Sursa datelor: Direcția Județeană de Statistică Brașov

Exceptând municipiul Brașov, unde indicatorul a rămas constant în perioada anilor 2011 – 2018 (de 5 m² per capita), în unele municipii/orașe, acesta a crescut în 2018 față de 2011 (Codlea, Săcele, Ghimbav, Predeal, Rupea, Zărnești), pe când în altele a scăzut (Făgăraș, Râșnov, Victoria).

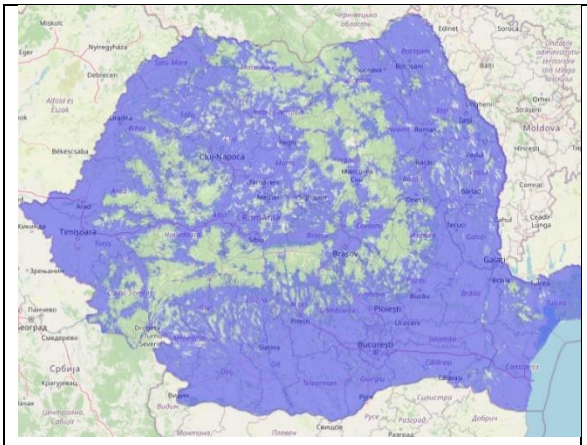
Se constată că doar Rupea și Zărnești se apropie de media europeană în ceea ce privește suprafața spațiilor verzi per capita, în timp ce celelalte orașe/municipii au sub 20 m²/locuitor. Astfel, suprafața mica a spațiilor verzi din intravilanul localităților urbane din județul Brașov rămâne în continuare o problemă de rezolvat și în perioada viitoare.

Serviciile Tehnologiilor Informaționale și ale Comunicării (TIC)

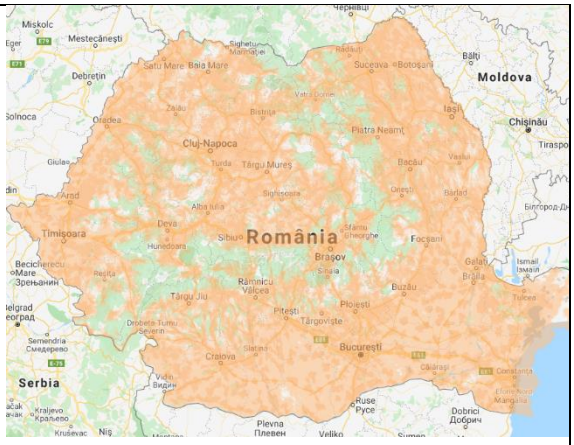
Începând din 2014, Comisia Europeană a monitorizat progresele digitale ale statelor membre în cadrul rapoartelor privind Indicele economiei și societății digitale (DESI). Rapoartele de țară DESI combină date cantitative rezultate din indicatorii DESI pentru cele cinci dimensiuni ale indicelui (conectivitatea, capitalul uman, utilizarea serviciilor de internet, integrarea tehnologiei digitale) cu observații asupra politicilor și bunelor practici specifice fiecărei țări. Pentru 2020, indicele DESI, situează România pe locul 26 din cele 28 de state membre. În plus, la rapoartele privind fiecare stat membru se anexează un capitol aprofundat privind telecomunicațiile.

Rețelele de telecomunicații mobile în România sunt dezvoltate de următorii operatori de telefonie mobilă: Digi-Rds, Orange, Vodafone și Telekom. Dezvoltarea de către aceștia a acestui segment de piață este dictat de interesul utilizatorilor într-o pondere mare pentru telefonia mobilă, acces instant la Internet cu conținut multimedia mult mai diversificat. În opinia operatorilor, peste 90% din suprafața României este acoperită de rețelele de telefonie mobilă 4G.

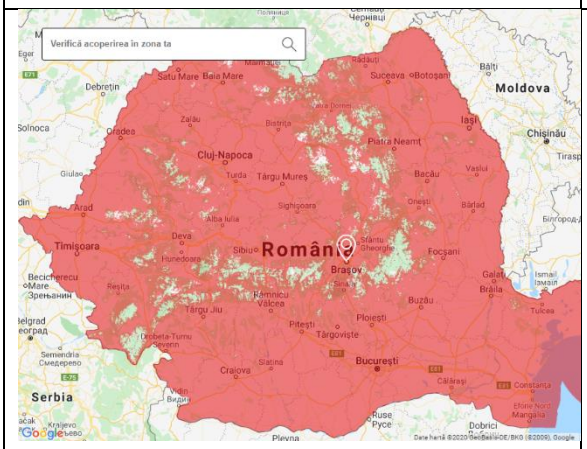
Acoperire 4G de operatorii de telefonie mobilă: Digi-Rds, Orange, Vodafone, Telecom

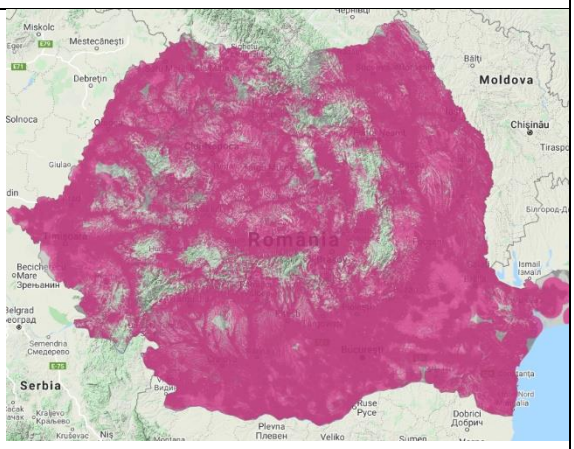
Sursa: https://www.digiromania.ro

Sursa: https://www.orange.ro

Sursa: https://www.vodafone.ro

Sursa: https://www.telekom.ro

Din figura de mai sus, se observă că suprafețele neacoperite de telefonia mobilă 4G sunt părțile muntoase ale țării, inclusiv ale județului Brașov precum și suprafețele împădurite întinse cum ar fi ariile protejate Pădurea Bogata.

Dezvoltarea rețelelor de telecomunicații fixe în România cunoaște o evoluție asemănătoare cu cea înregistrată în statele vecine. Folosirea telefoniei fixe scade peste tot în lume, situația respectivă a facilitat dezvoltarea rețelei mobile și totodată utilizarea noilor tehnologii în comunicație disponibile în bandă largă (broadband) fixă.

Potrivit Raportului „Broadband Coverage in Europe 2019. Mapping progress towards the coverage objectives of the Digital Agenda" realizat pentru Comisia Europeană de IHS Markit, Omdia și Point Topic, în anul 2020, din cele 31 de țări studiate, 24 de țări au înregistrat niveluri de acoperire în bandă largă fixă peste 95,0%, în timp ce 20 de țări au o acoperire fixă în bandă largă peste media UE28 (97,1%). Mai multe țări au înregistrat o acoperire completă de bandă largă fixă, inclusiv Belgia, Cipru, Franța, Luxemburg, Malta, Țările de Jos și Regatul Unit. În patru țări, disponibilitatea în bandă largă fixă a fost sub 90% din gospodării (Slovacia (89,7%), România (87,4%), Lituania (85,1%) și Polonia (83,5%)).[2]

După datele aceluiași studiu, în plan național, în afară de capitala României, București cu 100%, doar trei județe: Ilfov, Timiș și Brașov prezintă disponibilitate de acces pentru peste 95% de gospodării la următoarea generație de bandă largă.

Studiile arată că o creștere cu 10% a gradului de penetrare a rețelelor în bandă largă duce la o creștere de 1-1,5% din produsul intern brut.[3]

Servicii de Internet. Potrivit studiului realizat de INS[4], "Accesul populației la tehnologia informațiilor și comunicațiilor, în anul 2019", - 75,7% dintre gospodăriile din România au avut acces la Internet de acasă în creștere fața de anul 2018, cu 3,3 puncte procentuale, 61,8% dintre acestea concentrându-se în mediul urban. Totuși, 24,3% dintre gospodăriile din România nu au acces la Internet acasă.

În Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC) gradul de conectare în anul 2019 a fost de 76,2% peste media națională și a înregistrat o creștere cu 26,7% față de anul 2013 (49,5%). Cel mai frecvent, gospodăriile din RDC au utilizat conexiunile de bandă îngustă (narrowband) (13%) și de bandă largă (broadband) fixă -12,4%, urmate de conexiunile de bandă largă mobilă -11,5% și alte forme de conectare. În anul 2019, la nivelul RDC s-a înregistrat o pondere de 82,2% a persoanelor cu vârste de 16-74 ani care folosesc sau au folosit cel puțin odată internetul. Internetul este utilizat, cel mai des, prin intermediul telefoanelor mobile. Elevii și studenții accesează preponderent internetul pentru a participa la rețele de socializare (89,8%) și pentru a efectua apeluri vocale sau video pe Internet (80,0%).

*Digitalizarea serviciilor publice***.** În ceea ce privește serviciile publice digitale, conform indicelui DESI (2020), România înregistrează cea mai scăzută performanță, ocupând ultimul loc în UE[5]. Totodată, trebuie să menționăm că au loc anumite schimbări în domeniu, dar acestea sunt mult în urma celorlalte state. Adoptarea Ordonanței de urgență nr. 38/2020 privind utilizarea înscrisurilor în formă electronica la nivelul autorităților și instituțiilor publice, a impus acceptarea înscrisurilor în formă electronică și semnate digital, precum și trimiterea documentelor și plata online prin platformele ghiseul.ro sau aici.gov.ro.

Potrivit Raportului *INS Accesul populației la tehnologia informațiilor și comunicațiilor, în anul 2019*[6] ponderea populației Regiunii Centru care a interacționat cu autoritățile sau serviciile

[2] Broadband Coverage in Europe 2019. Mapping progress towards the coverage objectives of the Digital Agenda, a study by IHS Markit, Omdia and Point Topic for the European Commission. 2020. p.9

[3] Planul Național de Dezvoltare a Infrastructurii NGN (Next Generation Network). Aprobat prin Hotărârea Guvernului României nr.414 din 3 iunie 2015. p. 11

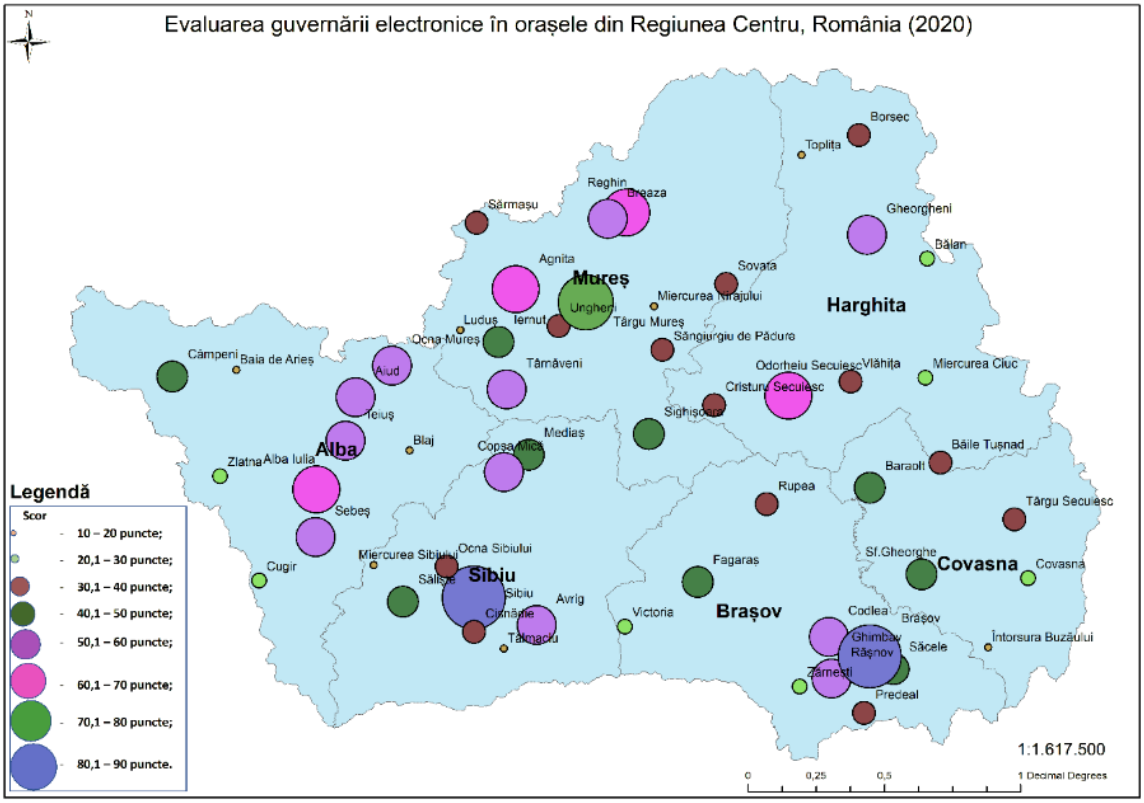
[4] Accesul populației la tehnologia informațiilor și comunicațiilor, în anul 2019, INS. https://insse.ro/cms/ro/content/accesul-popula%C5%A3iei-la-tehnologia-informa%C5%A3iilor-%C5%9Fi-comunica%C5%A3iilor-%C3%AEn-anul-2019

[5] Digital Economy and Society Index (DESI) 2020 Thematic chapters. European Commission. p. 17

[6] https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/accesul_populatiei_la_tehnologia_informatiei_si_comunicatiilor_romania_2019.pdf

publice în scop personal a reprezentat 16,8%, peste media națională (14,6%). Utilizatorii de internet care accesează site-urile autorităților și care utilizează serviciile publice se regăsesc mai frecvent printre persoanele cu vârste cuprinse între 35-54 ani (16,6%) și cei din grupa de vârstă 16-34 ani (14,1%).

Chiar dacă condițiile impuse de pandemie au grăbit digitalizarea și la nivelul instituțiilor publice, este evident că mai sunt multe de făcut.

Sursa: Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării. Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj.

Potrivit unei evaluări a implementării și eficienței guvernării electronice la nivel național, realizată de Universitatea Babeș-Bolyai, ce a fost promovată în septembrie 2020, dintre toate orașele României, Cluj-Napoca, Sibiu, Brașov, Buzău și Oradea stau cel mai bine la capitolul serviciilor de guvernare electronică oferite cetățenilor. Evaluarea s-a realizat în baza indexului de evaluare a serviciilor online și a fost aplicată pentru evaluarea paginilor web oficiale ale orașelor și municipiilor din România. Punctajul maxim care putea fi obținut era de 100. Figura de mai jos reprezintă o secvență a hărții României, unde se poate vedea clasamentul orașelor și municipiilor la nivelul Regiunii Centru.

Evaluarea guvernării electronice în orașele din RDC

Orașul	Scorul calculat
1. Sibiu	45,41807
2. Brașov	43,44833
3. Mureș	41,50673
4. Alba	40,63437
5. Harghita	35,30286
6. Covasna	30,74106

Comparând cifrele între județele Regiunii de Dezvoltare Centru, tabelul de mai sus, observăm că media indexurilor evaluării guvernării electronice poziționează Sibiul pe primul loc, urmat de Brașov, Mureș încheind cu Covasna. Ceea ce înseamnă ca deși municipiul Brașov deține un

scor bun, celelalte orașe au încă de investit în digitalizarea serviciilor și calitatea prezenței lor în mediul online.

Sinteza capitolului

Conectivitate. Cu toate că județul Brașov are concesiune la drumurile europene (E60 și E68), densitatea drumurilor publice rămâne sub media națională. Aproape 90% din drumurile publice din județ sunt la standardul de o singură bandă pe sens, această stare poziționând județul Brașov în zona de risc major privind numărul de accidente rutiere soldate cu morți și răniți. Numai 62% din drumurile publice ce traversează județul sunt drumuri modernizate, în timp ce restul de 38% din acestea necesită investiții pentru modernizare. Lipsa centurilor de ocolire a municipiilor, orașelor și localităților rurale situate pe drumurile naționale și județene provoacă aglomerări, ambuteiaje și poluarea mediului.

Județul Brașov nu dispune încă de infrastructură majoră de transport, autostrăzile în mare parte sunt în stadiul de proiectare sau în construcție (6,3 km de autostradă pe porțiunea Râșnov - Cristian). Aeroportul Internațional Brașov (Ghimbav) este în construcție din anul 2012 și urmează să fie pus în funcțiuneîn cursul anului 2022.

Infrastructura CFR ce traversează județul Brașov reprezintă 3,28% din totalul, căilor ferate din țară. Aproape jumătate din ele sunt electrificate (48%). Mare parte din rețeaua de căi ferate necesită modernizare. O oportunitate o reprezintă posibilitatea extinderii lungimii căilor ferate prin conectarea aeroportului la rețeaua de cale ferată, astfel încât să se realizeze o legătură directă cu Brașovul, dar și să sporească accesibilitatea inclusiv prin realizarea Terminalului intermodal Feldioara, care se află la stadiul de Studiu de Fezabilitate.

Dezvoltarea infrastructurii majore este esențială pentru județul Brașov, pentru că poate constitui un motor economic în dezvoltarea județului.

Mobilitate. În perioada 2011-2019, în județ se înregistrează o creștere de 59% a numărului total de călători ce utilizează mijloacele de transport public urban de pasageri. Autobuzele de mică și mare capacitate constituie 94% din totalul transportului public urban, iar 6% este reprezentat de transportul urban electric. Transportul public pe combustie rămâne unul din principalii factori ce provoacă poluarea mediului, prin emisiile de noxe generate de motoarele pe combustie.

În ultimii 10 ani INS raportează o creștere cu aproximativ 35% a transportului auto înmatriculat în județul Brașov, de aici derivă și intensificarea traficului pe drumurile din județ, supraaglomerarea din zonele urbane și cresterea nivelului de poluare cu emisii de CO2. În ultimii ani, însă, a crescut și numărul înmatriculărilor de autovehicule electrice noi, de aici apare necesitatea extinderii numărului de stații de încărcare a vehiculelor electrice, în județul Brașov (astfel de stații fiind numai în municipiul Brașov și în preajma orașelor Predeal și Zărnești).

Infrastructura de transport feroviar din județul Brașov, deși una importantă, mai are nevoie de investiții substanțiale în anii următori pentru reabilitare, modernizare și implementare sau modernizarea echipamentelor de siguranță a traficului. Viteza medie de rulare a transportului de călători pe magistralele CFR este de circa 66 km/oră. În perioada 2011-2019, numărul pasagerilor ce utilizează transportul feroviar s-a diminuat în medie cu 6,5% călători pe an. Principale cauze ale scăderii numărului de pasageri în favoarea altul mijloc de transport fiind: nivelul scăzut de adecvare la nevoile de mobilitate ale clienților, durata de deplasare, gradul redus de confort al călătoriilor, lipsa serviciilor la bordul trenurilor.

În ultima perioadă a crescut interesul cetățenilor pentru utilizarea bicicletelor și trotinetelor. Dar infrastructura rutieră actuală nu este suficient sigură și nici de amenajată pentru a încuraja populația să aleagă aceste mijloace de transport alternativ celor poluante. Totodată, legislația în domeniu necesită armonizare pentru a crea un cadru comun privind dezvoltarea infrastructurii de cicloturism și siguranța rutieră.

Calitatea condițiilor de locuire urban-rural. Numărul de locuințe noi construite în județul Brașov înregistrează o creștere constantă de la an la an. Proiectele rezidențiale în municipiul Brașov și în împrejurimile acestuia au cunoscut ca număr o adevărată explozie, se poate observa o creștere de 2 ori mai mare față de anul 2011. Cea mai importantă creștere se constată în anul 2018 – circa 60% față de anul 2017, păstrând același ritm și in anul 2019. Media persoanelor ce trăiesc într-o locuință este de 2,48 persoane peste media națională (2,2 persoane). Gradul de confort al locuințelor din mediul rural este mai scăzut comparativ cu cel urban, deoarece doar o pondere mică a acestora beneficiază de instalații de apă, canalizare, grup sanitar în interiorul locuinței.

Potrivit datelor INS, în anul 2019 - 86% din populația județului era racordată la sistemul centralizat de alimentare cu apă potabilă, iar numărul consumatorilor a crescut în anul 2019 cu 11,3% față de anul 2011. La finele anului 2019 s-a înregistrat o creștere de 17,2% a populației conectate la rețeaua de canalizarea publică, accesul la rețelele de canalizare fiind asigurat doar pentru 71,4% din populația a 31 de UAT a județului Brașov, în timp ce 27 de comune rurale au rămas fără acces la serviciile de canalizare și epurare centralizată.

Consumul de energie electrică înregistrează o creștere constantă în perioada anilor 2011-2019, consumul casnic de energie electrică crescând cu circa 13% în anul 2019 față de anul 2011, iar consumul per locuitor a sporit cu 17%, pentru aceeași perioadă.

Energia termică centralizată nu este populară printre consumatorii județului Brașov, având în vedere că doar aproximativ 5% din apartamentele din Brașov și 10% din locuințele din municipiul Făgăraș beneficiau de aceste servicii la finele anului 2019. Infrastructura de termoficare necesită investiții pentru modernizare și retehnologizare.

Numărul de kilometri a rețelei de distribuție cu gaze este ușor în creștere, la fel și numărul de localități racordate la această rețea. Din cele 58 de comunități, 42 sunt racordate la rețeaua de distribuție cu gaze. Volumul gazului distribuit pentru uz casnic este în creștere continuă din anul 2014, fapt care se datorează conectărilor noi a gospodăriilor la rețeaua de distribuție a gazelor naturale.

Sistemul de iluminat public din localitățile județului Brașov a fost supus unor lucrări majore de reabilitare, renovare și extindere. Înlocuirea becurilor vechi cu corpuri LED a asigurat o economie de până la 40% a consumului de energie electrică.

Suprafața totală a spațiilor verzi în localitățile urbane din județul Brașov, a înregistrat o scădere în 2019 față de 2011 cu 9,30%, de la 387 ha în 2011- la 351 ha în 2019. Totodată, media spațiilor verzilor din județul Brașov, în anul 2018, era de 7,5 m^2 per capita cu 9,64% mai mica față de valoarea din anul 2011 și deci mult sub valoarea recomandată de UE.

Calitatea locuirii constituie un element cheie al calității vieții cetățeanului. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare la nivel urban și rural va asigura condiții de locuire decente pentru toți cetățenii județului.

Digitalizare. În anul 2020 România s-a situat pe locul 26 din cele 28 de state membre privind gradul de conectivitate, capital uman, utilizarea serviciilor de internet, integrarea tehnologiei digitale (indicele DESI).

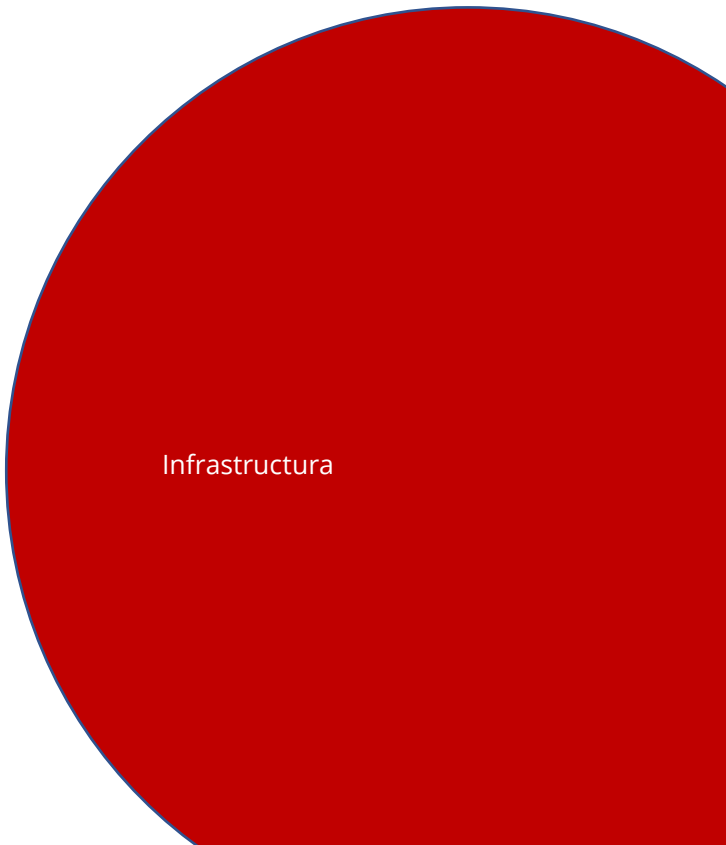
Rețelele de telecomunicații mobile în România sunt dezvoltate și au o acoperire de peste 90% din suprafață cu rețelele de telefonie mobilă 4G.

Servicii de Internet. Potrivit datelor INS în Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC) gradul de conectare la Internet în anul 2019 a fost de 76,2%, fiind peste media națională. În anul 2019, 82,2% din persoanele cu vârste între 16-74 ani folosesc sau au folosit cel puțin odată internetul din RDC. Cel mai des Internetul este utilizat prin intermediul telefoanelor mobile. Elevii și studenții accesează internetul preponderent pentru a participa la rețelele de socializare (89,8%) și pentru efectuarea apelurilor vocale sau video pe internet (80,0%).

Din perspectiva digitalizarii serviciilor publice România înregistrează cea mai scăzută performanță, ocupând ultimul loc în UE. Potrivit datelor INS ponderea populației RDC care a interacționat cu autoritățile sau serviciile publice în scop personal a reprezentat 16,8%, peste media națională (14,6%). Utilizatorii de internet care accesează site-urile autorităților și care utilizează serviciile publice se regăsesc printre persoanele cu vârste cuprinse între 35-54 ani (16,6%) și cei din grupa de vârstă 16-34 ani (14,1%).

Digitalizarea serviciilor publice, precum și utilizarea soluțiilor Smart City și Smart Village va contribui la eficientizarea procesul administrativ, la creșterea interesului și satisfacției beneficiarilor privind serviciile publice calitative, sigure și rapide.

Analiza SWOT

Infrastructura

Puncte Tari	Referințe
Conectivitate și accesibilitate • Infrastructură de transport rutier extinsă și modernizată prin proiecte • Rețeaua de transport feroviar dezvoltată • Gradul de electrificare a rețelei de căi ferate superior celui la nivel național • Extinderea și modernizarea străzilor și parcărilor în zona urbană **Mobilitate** • Creștere a numărului total de pasageri ce folosesc mijloacele de transport urban de călători. • Extinderea și modernizarea serviciilor de transport urban și metropolitan. • Fonduri nerambursabile atrase pentru extinderea flotei de autobuze și troleibuze electrice, precum și stații de încărcare electrică în municipiile Brașov și Făgăraș **Condiții de locuire** • Creșterea numărului de locuințe noi construite din surse private în mediul urban și în mediul rural în localitățile din Zona Metropolitană Brașov. • Media persoanelor ce trăiesc într-o locuință este peste media națională. • Grad ridicat de acces a comunităților din județ la servicii de alimentare cu apă • Rețea de alimentare cu apă extinsă • Existența operatorilor regionali de apă ce asigură calitatea serviciilor de alimentare cu apă. • Rețea de canalizare extinsă și modernizată • Creșterea gradului de conectare a populației la serviciile de canalizare și epurare • Acces asigurat la rețeaua de alimentare cu energie electrică pentru toate localitățile din județ • Sistem centralizat de termoficare recent modernizat în municipiile Făgăraș și Brașov • Acces crescut pentru populația județului la rețeaua de gaze naturale **TIC. Digitalizare** • Acces crescut al populației la serviciile de telefonie mobilă și internet • Brașovul în topul serviciilor de e-guvernare	**Conectivitate și accesibilitate** • Lungimea drumurilor publice a județului este de 1.631 km, din care 61,9% modernizate • 6 proiecte implementate/în curs de implementare de către Consiliul Județean pentru reabilitarea/modernizarea a 95,9 km de drum județean. • Lungimea totală a liniilor de cale ferată în exploatare este de 353 km, din care 184 km: 47,8% (la nivel național:37.4%) reprezintă linie electrificată. • Lungimea totală a străzilor municipiilor și orașelor constituie 997 km și s-au extins cu 8,5% în perioada 2011-2019. **Mobilitate** • Numărului total de pasageri transportați în transportul urban de călători a crescut cu 59% în intervalul 2011-2018. • 11 trasee a transportului metropolitan Brașov extinse în 12 localități urbane și rurale. **Condiții de locuire** • Numărul de locuințe noi construite din surse private în mediul urban a crescut cu 8,1% în 2019 față de 2011. • În mediu într-o locuință trăiesc 2,48 persoane, în mediul urban această medie este de 2,39 persoane, iar în mediul rural de 2,73 • Din cele 58 de comunități a județului 53 (86%) sunt conectate la rețeaua de alimentare cu apă. • Lungimea totală a rețelei de alimentare cu apă constituie 2207,4 km în 2019, în creștere cu 16,4% comparativ cu 2011. • Grad de conectare la sistemul centralizat de alimentare cu apă - 86% (INS) • Din cele 58 de comunități a județului 30 (52%) sunt conectate la rețeaua de canalizare • Grad de conectare a populației la sistemul centralizat de canalizare - 71,4% • Volumul apelor uzate evacuate au crescut cu 11,4% în anul 2019, față de anul 2011 • 97,4% din locuințe sunt conectate la rețeaua electrică (date recensământ 2011) • Investiții în rețeaua de termoficare Brașov de 2.476,48 mii lei.

	• 42 de comunități a județului (69%) sunt conectate la rețeaua de gaze naturale • Lungimea totală a rețelei de gaze naturale 1669,9 km (2018), în creștere cu 10% comparativ cu 2011. **TIC. Digitalizare** • În RDC gradul de conectare la internet este de 76,2% persoane.

Puncte Slabe	Referințe
Conectivitate. Accesibilitate • Lipsa autostrăzii care să asigure legătura județului Brașov de celelalte zone urbane naționale și de coridoarele de transport europene. • O parte din drumurile județene și comunale sunt în stare necorespunzătoare traficului. • Lipsa centurilor de ocolire în municipii, orașe și localități rurale situate pe drumurile naționale/județene ce provoacă aglomerări și ambuteiaje. • Insuficiența locurilor de parcare în zonele urbane • Lipsa infrastructurii de transport alternativ. Lipsa pistelor de biciclete (cele standard) – cele existente nu respecta standardele • Lipsa infrastructurii bazate pe tehnologii de monitorizare a traficului rutier și sisteme inteligente pentru reducerea accidentelor • Numărul de accidente vehicul – faună sălbatică a crescut în ultimii ani • Nerespectarea măsurilor de siguranță a traficului în zonele de conflict (ex: urși, situri, zone cu grad ridicat de accidente). • Infrastructura CFR necesită modernizare (gări, halte nefuncționale, viteza medie de deplasare a trenurilor redusa, comparativ cu media UE. **Mobilitate** • Creșterea numărului de vehicule poluante de mâna a doua și ponderea mică a vehiculelor electrice în raport cu parcul de vehicule a transportului urban de pasageri • Insuficienta informare și încurajare a populației din partea autorităților locale legat de transportul alternativ celui poluant	**Conectivitate. Accesibilitate** • 6,3 km de autostradă (A3- Râșnov - Cristian) construite • Numai 61% din drumurile publice ce traversează județul Brașov sunt drumuri modernizate, 27% sunt drumuri pietruite și 9% drumuri de pământ. • 90% din drumuri sunt cu o singură bandă pe sens • În municipiul Brașovul din circa 56,0 mii de locuri de parcare 79% (44,0 mii locuri de parcare) sunt parcări rezidențiale și restul 21%(11,0 mii locuri de parcare) sunt parcări în regim public (plată cu ora). • Numărul accidentelor rutiere în care au fost implicați bicicliști este în creștere în anul 2019 cu 48,4% față de anul 2011. • Numărul accidentelor rutiere în au crescut cu 16% în anul 2019 față de anul 2011 atât în județul Brașov cât și la nivel național, iar numărul persoanelor accidentate a crescut cu 10%, sub media națională (16%), pentru aceeași perioadă. • Numărul mediu anual de accidente rutiere în perioada 2011-2019 în care au fost implicate animale este de 9 accidente anual . • 118 locații de accidente vehicul - specii de animale sălbatice si domestice soldate cu mortalități pentru perioada 2018 - 2019 la nivelul Județului Brasov (sursa: *Analiza componentelor spațiale și temporale ale conectivității dintre ariile protejate din grupa Sudică a Carpaților Orientali*). • Viteza medie a trenurilor de transport călători și mărfuri este de 60km/oră

- Insuficiența stațiilor de încărcare a vehiculelor electrice
- Există localități greu accesibile din cauza lipsei transportului public de călători (între unele comunități rurale din Rupea și Făgăraș)
- Lipsa de eficiență și atractivitate a transportului de persoane a CFR reduce atractivitatea și profitabilitatea folosirii transporturilor pe calea ferată

Condiții de locuire

- Gradul de confort al locuințelor din mediul rural este mai scăzut
- O pondere mică a locuințelor din mediul rural beneficiază de instalații de apă în locuință, canalizare, grup sanitar în interiorul locuinței
- Scăderea numărului de locuințe construite din surse publice
- Gradul scăzut de acoperire cu rețele/servicii de canalizare în mediul rural a Zonelor Rupea și Făgăraș
- Un procent semnificativ din rețelele de distribuție a apei, precum și rețelele de canalizare sunt uzate fizic și moral înregistrând pierderi mari
- Infrastructura de termoficare din municipiile Brașov și Făgăraș sunt ineficiente, cu pierderi de resurse din rețea
- Număr scăzut de apartamente conectate la sistemul central de termoficare
- Costuri excesive pentru racordarea la rețeaua de gaze și rețeaua electrică.
- Insuficiența surselor publice pentru extinderea infrastructurii de iluminat public stradal
- Insuficiența spațiilor publice verzi în localitățile urbane din județ

TIC .Digitalizare

- Există zone montane unde rețeaua de telefonie mobilă și Internet nu are acoperire sau sunt slab acoperire.
- Lipsa datelor și studiilor privind sectorul TIC la nivel de județ, localități
- România înregistrează cea mai scăzută performanță pentru digitalizarea serviciilor la nivel urban și rural
- Utilizare redusă de către populație a serviciilor publice on-line existente

Mobilitate

- Numărul de vehicule rutiere înmatriculate în circulație din județul Brașov a crescut în anul 2019 cu circa 57% față de anul 2011. 57% a vehiculelor
- Ponderea vehiculelor electrice în raport cu parcul de vehicule este de 8% în anul 2019.
- Numărul perechilor de trenuri de călători în scădere în 2019 cu 12,7% față de anul 2011 (date: Regionala CFR Brașov).
- Numărul biletelor vândute de operatorii CFR național și privați în scădere în 2019 cu 6,5% față de anul 2011.

Condiții de locuire

- În anii 2013, 2015 și 2018 au fost realizate mai multe locuințe din surse publice, explicația fiind în derularea mai multor programe realizate de Agenția Națională pentru Locuințe. În anul 2019 nu a fost construită nicio locuință.
- 15% din populația județului Brașov (5 UAT) nu au acces la rețeaua de alimentare cu apă
- 28 de UAT rurale nu au acces la rețeaua de canalizare.
- Media gradul de epurare a apelor uzate este de circa 73% (date companii Apă Brașov și Sibiu)
- Pierderi din rețea din căldură (2019): Brașov - 66%; Făgăraș - 17%
- Pierderi de apă (înlocuiri volum total/anul2019): Brașov -285,0 mii m^3; Făgăraș - 13,7 mii m^3;
- Pierderi de combustibil (2019): Brașov -7% anual; Făgăraș - 16%.
- Scăderea ratei de conectare la sistemele de încălzire centrală în Brașov cu 10% și Făgăraș cu 17,9% în anul 2019, față de anul 2017.
- 21123 gospodării/edificii din județ care necesită racordare la rețeaua electrică în baza solicitărilor înregistrate în anul 2020 (investiții necesare de circa 6.345,0 mii lei)
- Iluminatul public dintr-un oraș constituie 20% din consumul total de energie din oraș (document al Institutului Național de Cercetare - Dezvoltare și Încercări pentru Electrotehnica – ICMET)
- Suprafața totală a spațiilor verzi din localitățile urbane a scăzut cu 9,30 % în 2019 față de 2011. Media spațiilor verzi per capita în 2018 era de 7,5 mp/locuitori (*în mun. Brașov 5 mp/locuitor*), cu 9,64 % mai mică față de anul 2011.

	TIC. Digitalizare • Ponderea populației Regiunii Centru care au interacționat cu autoritățile sau serviciile publice în scop personal a reprezentat 16,8%, peste media națională (14,6%) în anul 2019 • Utilizatorii de internet care accesează site-urile autorităților și care utilizează serviciile publice se întâlnesc mai frecvent printre persoanele cu vârste cuprinse între 35-54 ani (16,6%) și cei din grupa de vârstă 16-34 ani (14,1%).

Oportunități	Referințe
Conectivitate. Accesibilitate • Îmbunătățirea conectării județului la rețele majore de transport național și european, prin construirea autostrăzilor Autostrăzii Transilvania (A3) și Autostrăzii Brașov-Bacău (A13), Autostrăzii Sibiu-Brașov. • Interconectarea terminalului de marfă a viitorului aeroport cu terminalul de cale ferată din nordul municipiului Braşov şi cu reţeaua rutieră prin construcţia Parcului logistic integrat • Desemnarea rețelei de coridoare ecologice și a conectivității pentru speciile de animale sălbatice pentru a asigura traversarea infrastructurii de transport existente și a celei care urmează să fie construită • Corelarea Strategiei de dezvoltare a județului Brașov cu strategiile de dezvoltare a județelor limitrofe în scopul dezvoltării proiectelor comune de conectivitate intre-județeană. • Dezvoltarea infrastructurii bazate pe tehnologii de monitorizare a traficului rutier și sisteme inteligente pentru reducerea accidentelor • Digitalizarea datelor spațiale privind infrastructura rutieră și intermodală la nivel de județ **Mobilitate** • Modernizarea infrastructurii de transport public urban de călători cu o flotă de autobuze si troleibuze electrice. • Reconstituirea liniilor de tramvai în municipiul Brașov, (linii de tren electric în Zona Metropolitană Brașov)	**Conectivitate. Accesibilitate** • Investiții atrase prin POIM 2014-2020 pentru infrastructura drumurilor și căilor ferate. Prevăzute în "Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 şi 2020, 2030" secțiunea „Reabilitarea/modernizarea şi dezvoltarea infrastructurii" a "Planului de acţiuni privind implementarea Strategiei pentru transportul durabil în perioada 2007-2013 şi 2020, 2030". • Atragerea investițiilor pentru construirea terminalului intermodal de transport • Investiții și investitori atrași pentru finalizare și dezvoltarea aeroportului și construcția căii ferate Aeroport Ghimbav- Brașov prin PNRR **Mobilitate** • Existența liniilor de finanțare prin POR Centru 20121-2027 • Investiții pentru achiziționarea a 51 de troleibuze și 30 autobuse electrice noi achiziționate în Brașov si 10 autobuze electrice în Făgăraș, digitalizarea serviciilor prin finanțarea din POR 2014-2020/2021-2027 • Proiecte finanțate din sursele POR Centru, altele **Condiții de locuire** • În județul Brașov au fost construite 19.022 de locuințe noi, dintre care 15.448 în mediul urban (81,2%), respectiv 3.574 în mediul rural (18,8%). • Accesarea de fonduri externe pentru finanțarea construirii/reabilitării infrastructurii de bază (apă, canal, epurare) în special prin intermediul POS MEDIU și POIM

• Existența Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă (Brașov, Făgăraș, Ghimbav, Rupea) • Dezvoltarea transportului metropolitan în Făgăraș și localitățile adiacente • Utilizarea energiei verzi pentru transportul public de călători • Programe de încurajare a transportului alternativ, mersul pe bicicletă și mersul pe jos • Platformă digitală de mobilitate urbană intermodală **Condiții de locuire** • Creșterea numărului de locuințe noi construite care va duce la creșterea numărului de locuitori • Atragerea investițiilor pentru infrastructura utilitară și construcția locuințelor sociale prin Programe sociale locale. • Creșterea volumului investițiilor în construcția locuințelor în mediul rural, ca efect al pandemiei. • Construcția /extinderea/modernizarea rețeleilor de apă și canalizare în localitățile rurale și urbane ale județului Brașov • Creșterea eficienței utilizării resurselor naturale şi a energiei convenționale și neconvenționale • Introducerea/dezvoltarea de sisteme paralele/alternative de producere de energie **TIC. Digitalizare** • Transformare digitală în sectorul public: *E-guvernare.* • Actualizarea și digitalizarea PUG/PAZ/ PJAT • Actualizarea Strategiilor locale/ SIDU-lor/PMUD-lor • Dezvoltarea inteligenta a orașelor și comunelor prin utilizarea soluțiilor TIC: Smart City și Smart Village	• (Programul Casa Verde Plus**)** • Lega nr. 260/2008 privind asigurarea obligatorie a locuințelor împotriva cutremurelor, alunecărilor de teren şi inundațiilor **TIC. Digitalizare** • Atragerea investițiilor pentru digitalizarea serviciilor sociale prin proiecte din POR 2021-2027

Riscuri	Referințe
Conectivitate. Accesibilitate • Tergiversarea asigurării finanțării sau realizării lucrărilor pentru construcția infrastructurii majore de transport (autostrăzi /magistrale CFR)	**Conectivitate. Accesibilitate** • Insuficiența programelor și fondurilor pentru extindere/modernizarea infrastructurii rutiere

- Parte din drumurile comunale riscă să rămână nemodernizate din cauza capacităților de atrage fonduri/posibilităților financiare reduse ale localităților respective
- Poluarea mediului cu emisii de CO2 cauzate de traficul rutier
- Diluarea zonei rurale prin urbanizare, în special a localităților cu autenticitate istorică și culturală

Mobilitate

- Lipsa interesului transportatorilor de a promova trasee în localităţile mici şi cu putere economică scăzută
- Limitarea nedorită, dar posibilă a transportului public de persoane în zona rurală poate duce la izolarea unor grupuri mai puțin mobile de populație

Condiții de locuire

- Depopularea zonelor rurale prin migrarea spre zona urbană sau străinătate
- Creșterea numărului de locuințe părăsite
- Nerespectarea politicii naționale în arhitectură și a ghidurilor de arhitectură pentru construcția locuințelor
- Creșterea numărului de locuințe neconforme construite ilegal
- Riscuri provocate de calamități naturale: seisme, alunecări de teren, inundații, alte dezastre
- Menținerea ritmului lent al extinderii infrastructurilor alimentare cu apă, canalizare și epurare
- Declanșarea procedurii de “infringement” din partea Comisie Europene pentru localitățile ce nu sunt conectate la rețelele de apa-canal (ex.: Fundata, Moieciu etc.)
- Menținerea tendinței de debranșare de la sistemul centralizat de furnizare a agentului termic pentru încălzirea locuințelor poate duce la colapsul sistemelor și la creșterea poluării mediului
- Creșterea dependenței de gaze naturale la producerea energiei termice

TIC. Digitalizare

- Securitatea rețelelor și sistemelor informatice aparținând operatorilor de servicii esențiale sau furnizorilor de servicii digitale

Menținerea ratei înalte de criminalitate de criminalitate în zonele marginalizate urbane și rurale, cartiere de romi

- Transportului auto înmatriculat în 2019 a crescut cu aproximativ 35% față de 2011.

Mobilitate

- Discrepanțele/disparitățile de dezvoltare dintre zona urbană și cea rurală se pot accentua deoarece în zona rurală (din lipsa fondurilor) se investește puțin pentru extinderea infrastructurii de bază

Condiții de locuire

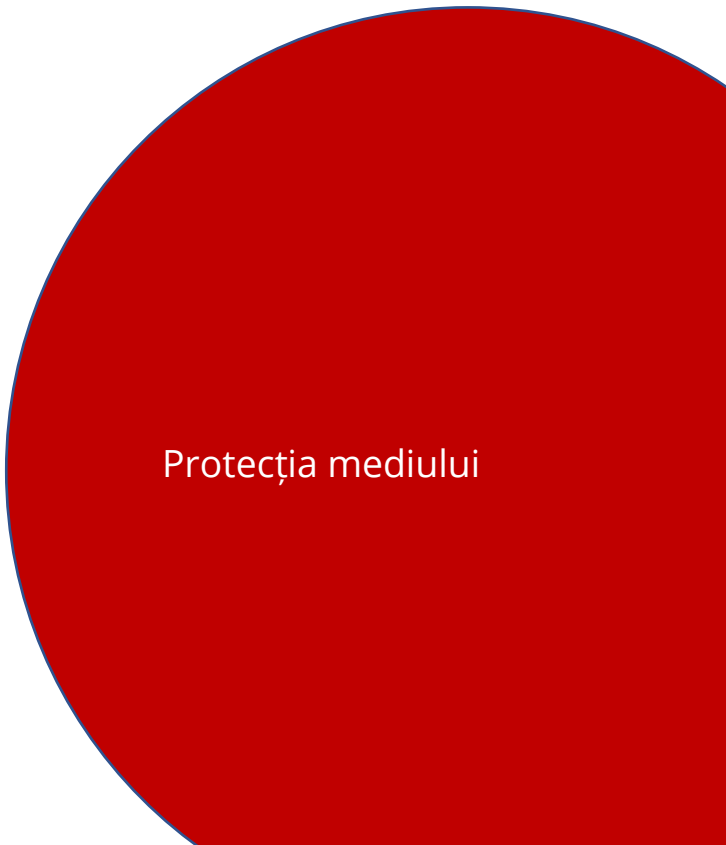
- Infrastructura de alimentare apă și canalizare nu mai este o prioritate pentru programele de finanțare din partea UE – pentru programarea 2021-2027.
- Insuficiența mecanismelor de promovare a resurselor energetice alternative.

TIC. Digitalizare

- Directiva (UE) 2016/1148 a Parlamentului European și a Consiliului Europei din 6 iulie 2016 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice în UE
- Legea nr.362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice

Rata criminalității constituie 214 persoane condamnate definitiv la 100000 locuitori, cu 23% peste media națională

Analiza situației actuale a județului Brașov

Protecția mediului

Protecția mediului

Protecția naturii și a peisajului. Biodiversitatea

Judetul Braşov se află la interferenţa a două zone biogeografice: alpină şi continentală. În perioada anilor 2011 – 2019, nu au fost semnalate degradări majore ale habitatelor naturale din județul Brașov.

Din cauza intensificării impactului uman asupra biosferei, se discută însă tot mai mult despre necesitatea conservării biodiversității. Practic modul în care evoluează biodiversitatea reflectă modul în care societatea prin acțiunile sale se raportează la mediul înconjurător.

Conform propunerii Comisiei Europene privind Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030, angajamentele referitoare la protecția naturii până în 2030 sunt:

- Să protejeze în mod legal cel puțin 30% din suprafața terestră a UE și 30% din zona maritimă a UE și să integreze coridoarele ecologice în cadrul unei veritabile rețele transeuropene pentru natură;
- Să protejeze cu strictețe cel puțin o treime din zonele protejate ale UE, inclusiv toate pădurile primare și seculare care mai există în UE;
- Să gestioneze în mod eficace toate zonele protejate, prin definirea unor obiective și măsuri de conservare clare și prin monitorizarea adecvată a acestora.

Din același document, rezultă că numai în ultimii 40 de ani, la nivel mondial, populațiile de faună și floră sălbatică au scăzut cu 60% ca urmare a activităților umane.

Habitatele naturale din județul Brașov sunt caracteristice ecosistemelor terestre, acvatice și subterane. Judeţul Braşov are o multitudine de peşteri, dar numai 4 dintre ele sunt declarate arii protejate (Peştera Liliecilor, Peştera Comăna, Peştera Bârlogul Ursului, Peştera Valea Cetăţii).

Suprafața pășunilor în județul Brașov este de 119980 ha (conform Raportului privind starea mediului în județul Brașov, pentru anii 2011 – 2019), reprezentând 22,37 % din suprafața totală a județului Brașov. Suprapăşunatul în zonele montane în special şi păşunatul selectiv, poluarea în special cu azot și fosfor, prezența deșeurilor depozitate haotic și pe mari suprafețe, turismul necontrolat practicat intens etc. pot conduce la degradarea covorului vegetal, neliniștirea speciilor de animale, la reducerea numărului de specii. În prezent, este mai frecventă problema abandonului pășunilor, din cauza reducerii numărului de animale.

Cu toate acestea, sunt zone din județ unde încărcarea cu animale pe ha este de 2 - 3 ori mai mare decât posibilitățile de întreținere a pășunilor – ex. zona Bran, pășuni din Munții Bucegi și Piatra Craiului (conform Raportului privind starea mediului în judeţul Braşov, pentru anul 2019 – APM Brașov).

Ca urmare a diverși factori – schimbările climatice, abandonarea terenurilor rămase nelucrate – se poate ajunge la instalarea și dezvoltare unor specii străine în detrimentul dezvoltării speciilor autohtone, cu efecte nocive pentru mediu. Așa s-a întâmplat spre exemplu în comuna Șercaia - zona Podişului Hartibaciului şi Podişului Homoroadelor pe mii de hectare și într-o măsură mai mică în zona comunei Şinca Nouă.

Pe teritoriul județului Brașov, se află arii naturale protejate de interes național, comunitar (situri Natura 2000) și mondial. Suprafața tuturor ariile naturale protejate din județul Brașov luate separat fără suprapuneri este de 305709,44 ha (reprezentând 57 % din suprafața județului). 62,12 % din ariile naturale protejate din județul Brașov au planuri de management aprobate pe care le implementează (conform datelor furnizate de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate – ANANP, serviciul teritorial Brașov).

Cea mai mare suprafață dintre ariile naturale protejate din județul Brașov este deținută de Podișul Hârtibaciului (82.425,46 ha pe teritoriul județului Brașov, reprezentând ~ 27 % din suprafața totală a ariilor naturale protejate) – o arie de protecţie specială avifaunistică (SPA).

Podișul Hârtibaciului este a doua arie protejată ca mărime din România, după Rezervația Biosferei Delta Dunării, fiind situat în partea sudică a Podișului Transilvaniei, între râurile Târnava Mare și Olt. În această zonă se află importante specii de păsări - ex. ciocănitoarea cu spate alb, muscarul mic și muscarul gulerat, cristelul de câmp, sfrânciocul roșiatic și cea mai însemnată populație de acvilă țipătoare mică și de viespar din România.

Dintre ariile naturale protejate de interes comunitar și internațional, au fost declarate 22 situri de importanță comunitară (SCI) și 8 situri de protecţie specială avifaunistică (SPA), precum și 1 sit RAMSAR (zonă umedă de importanță internațională – complexul piscicol Dumbrăvița).

Dintre aceste situri de importanţă comunitară, 10 au teritorii care se suprapun sau coincid cu arii protejate declarate la nivel național: Parcul Natural Bucegi, Dealul Cetăţii Lempeş - Mlaştina Hărman, Dealul Ciocaş-Dealul Viţelului, Muntele Tâmpa, Pădurea Bogăţii, Pădurea şi mlaştinile eutrofe de la Prejmer, Parcul Naţional Piatra Craiului, Poienile cu narcise de la Dumbrava Vadului, Postăvarul, Cotul Turzunului. Muntele Tâmpa se află în centrul municipiului Brașov.

Referitor la siturile de protecţie specială avifaunistică care sunt integrate sau se suprapun peste situri importante la nivel național, acestea sunt: Complexul Piscicol Dumbrăviţa, Lacurile Rotbav, Pădurea Bogăţii și Parcul Național Piatra Craiului.

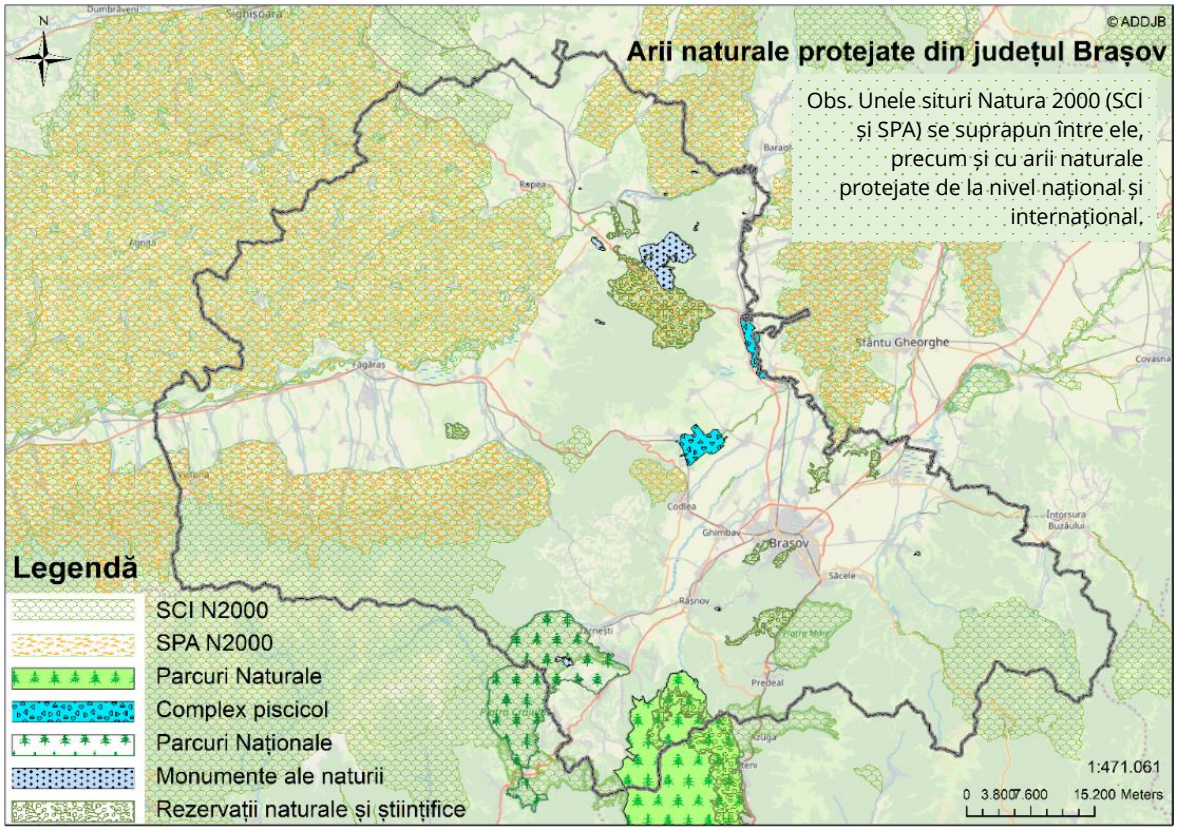
Unele dintre siturile Natura 2000 sunt interjudeţene, având teritorii care se întind pe suprafaţa mai multor judeţe, alături de judeţul Braşov. Suprafaţa acestor situri Natura 2000, luate separat fără suprapuneri reprezintă ~ 53 % din suprafaţa judeţului Brasov, iar ca urmare a suprapunerii suprafețelor celor 2 tipuri de situri Natura 2000, rezultă că ariile naturale de importanță comunitară acoperă ~ 40 % din suprafața județului. Acest lucru reprezintă un punct forte pentru județul Brașov, având impact pozitiv în menținerea biodiversității și posibilitatea realizării de proiecte în zonă ținând însă cont de regimul impus ariilor naturale protejate.

Ca urmare a înființării ANANP în anul 2016, cu obiectivul de a coordona gestionarea ariilor protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000, din 2018, printr-o ordonanță de urgență a Guvernului, guvernul a decis să transfere agenției responsabilitatea gestionării majorității siturilor Natura 2000. Această decizie a înlocuit sistemul anterior, în care siturile Natura 2000 se aflau în custodia ONG-urilor, a întreprinderilor de stat și private, a universităților și a organizațiilor de cercetare. Singurele excepții sunt siturile constituite pe teritoriul Parcului Național Piatra Craiului (din 1999) și Parcului Natural Bucegi (din 2004) și din Munții Făgăraș, care au administratie proprie.

La nivelul serviciului teritorial Brașov, există un număr insuficient de personal având în vedere suprafața mare și numărul de mare de arii naturale protejate din județul Brașov, astfel existând risc de o mai slabă administrare a ariilor naturale protejate din județ.

În perioada 2019 – 2020, numărul avizelor eliberate pentru realizarea de proiecte în perimetrul sau din vecinătatea ariilor naturale protejate administrate de ANANP – Serviciul teritorial Brașov a fost în creștere de la 12 în 2019 la 18 în 2020.

Din ariile naturale protejate la nivel național, pe teritoriul județului Brașov se găsesc 1 parc național (Piatra Craiului), 1 parc natural (Bucegi), 14 monumente ale naturii, 18 rezervații naturale. În cea mai mare parte, acestea sunt stabile din punct de vedere ecologic.

Sursa datelor: Agenția Națională pentru Arii Naționale Protejate (ANANP), Serviciul Teritorial Brașov

Pe teritoriul ariilor naturale protejate, se găsesc populații stabile de carnivore mari (ex. ursul brun, lupul).

Din păcate, pătrunderea urșilor în curțile oamenilor, la containere, pe pârtiile de schi este tot mai frecventă în ultimii ani în județul Brașov – în special în municipiul Brașov (cartierul Răcădău), Poiana Brașov, Predeal, Fundata, Bunești, Hârseni etc., generând de cele mai multe ori pagube materiale/teamă din partea locuitorilor zonei. În unele cazuri, au avut loc chiar conflicte urși – oameni: astfel, 4 atacuri direct urs asupra omului (anul 2018), 3 atacuri direct urs asupra omului (anul 2017), în zonele Bărcauți, Bunești, Făgăraș, Hârseni, Șercaita, Sona, Bod.

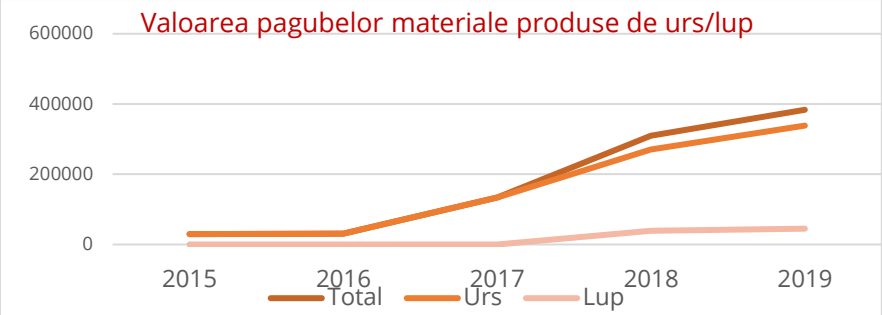
Situația conflictelor om – urs în perioada 2015 – 2020 în județul Brașov

An	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Nr. răniți în urma conflictelor om - urs	1	4	3	4	0	1

Sursa datelor: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură (INCDS) Marin Drăcea, stațiunea Brașov, proiectul Life for Bear (LIFE 13NAT/RO/001154), coordonator INCDS Marin Drăcea

Valoarea pagubelor produse de urs a cunoscut o creștere constantă în ultimii ani, de la 29.540 lei în 2015 la 338.534 lei în 2019, iar cele produse de lup – de la 39.210 în 2018 la 45.000 lei în 2019.

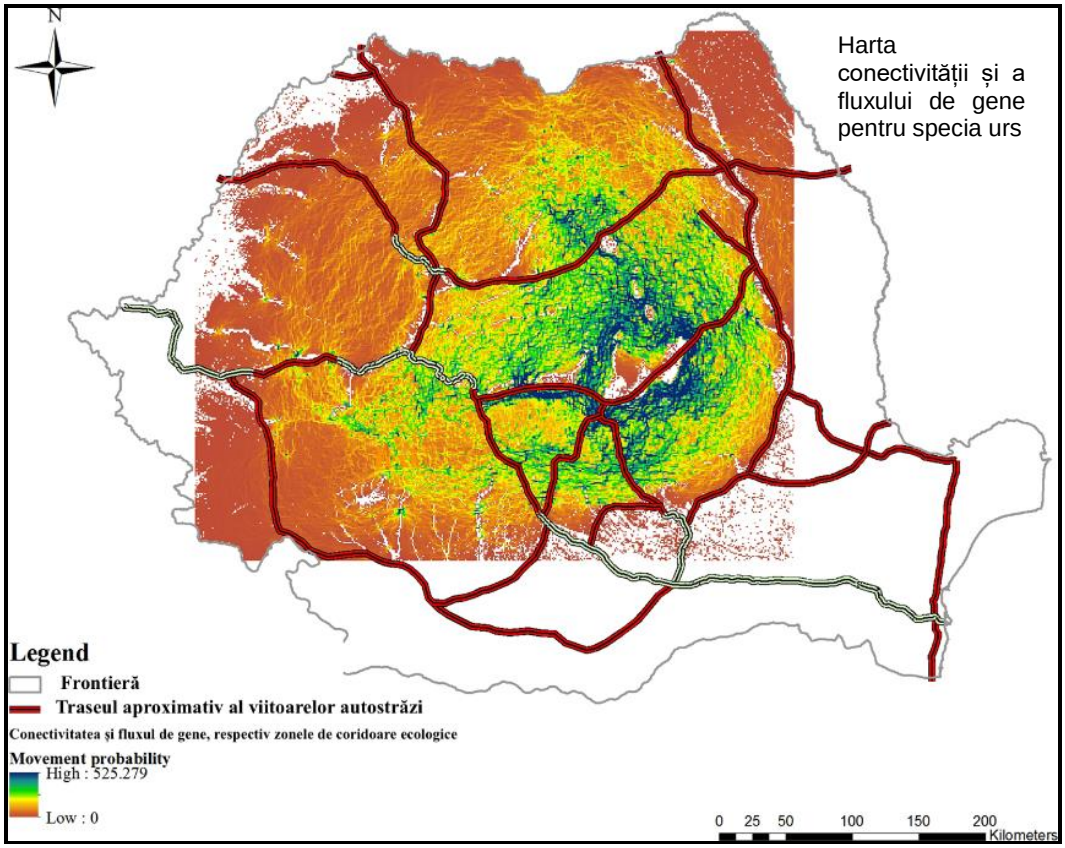
Figura ce urmează reprezintă valoarile pagubelor produse de lup/urs în perioada 2015 – 2019 în județul Brașov, conform H.G. nr. 1679/2008 privind modalitatea de acordare a despăgubirilor prevăzute de Legea vânătorii şi a protecţiei fondului cinegetic nr. 407/2006, precum şi obligaţiile ce revin gestionarilor fondurilor cinegetice şi proprietarilor de culturi agricole, silvice şi de animale domestice pentru prevenirea pagubelor.

Sursa datelor: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură (INCDS) Marin Drăcea

Pentru a contracara parțial această problemă, au fost instalate/sunt în curs de instalare 32 de containere anti urs în județul Brașov în zonele Râșnov, Brașov, Predeal, Săcele.

Coridoarele ecologice (definiție IUCN – Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii, 2020) reprezintă un spațiu geografic clar definit, care este guvernat și gestionat pe termen lung pentru menținerea sau restabilirea conectivității ecologice eficiente. Legislația națională referitoare la coridoarele ecologice (O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare) este insuficientă, astfel că este necesară corelarea ei cu ghiduri internaționale, pentru respectarea cadrului de management, gestionare și monitorizare a acestora (ex. IUCN - https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-030-En.pdf), pentru a putea fi luate în considerare.

Sursa datelor: Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură (INCDS) Marin Drăcea

Cu toate acestea, la nivelul județului Brașov se fac pași importanți în această direcție. Astfel, prin intermediul unor proiecte naționale și internaționale (COREHABS, BEARCONNECT, NUCLEU etc.), care s-au implementat și/sau se implementează la nivelul județului Brașov de către Universitatea Transilvania din Brașov, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în

Silvicultură (INCDS) Marin Drăcea, stațiunea Brașov, Fundația Carpați și partenerii lor, se studiază coridoarele ecologice, ale căror limite finale, împreună cu sistemul de management, gestionare și monitorizare vor fi finalizate în următorii 5 ani.

Alte proiecte internaționale (Life Safe Crossing - https://life.safe-crossing.eu/) vizează reducerea numărului de accidente vehicul - faună sălbatică utilizand sistemele inteligente în zone pilot, cu posibilitate de a implementa aceste sisteme la nivelul întregului județ în următorii 5 ani.

Conform studiilor recente publicate de cei de la INCDS Marin Drăcea și Universitatea Transilvania în prestigiosul Jurnal Nature Scientific Reports (https://www.nature.com/articles/s41598-019-45999-y) au rezultat zonele care necesită conservarea conectivității prin intermediul coridoarelor ecologice la nivel național și la nivel regional, care includ și județul Brașov.

Un alt studiu publicat de echipa de INCDS Marin Drăcea și Universitatea Transilvania (https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1617138120301497) a indicat faptul că sunt regiuni la nivelul Județului Brașov, care necesită o atenție deosebită, fiind zone de coridoare ecologice pentru mai multe specii (urs, lup, căprior, mistreț, cerb).

Astfel, având în vedere experiența personalului de la INCDS Marin Drăcea și Universitatea Transilvania în proiecte legate de delimitarea și managementul coridoarelor ecologice, este necesar ca acesta să fie consultate când se dezvoltă un proiect de infrastructură/dezvoltare care ar putea afecta integritatea rețelei de coridoare ecologice la nivelul județului pentru a se asigura adoptarea celor mai bune măsuri punctuale de atenuare a impactului, în acest fel evitându-se blocajele, coliziunile și asigurand totodată conservarea conectivității. De necesitatea asigurării conectivității ecologice, ar trebui să se țină cont și când se întocmesc PUG-urile din localitățile județului.

De asemenea, în județul Brașov, se găsesc zone importante din punct de vedere peisagistic și al speciilor existente:

- pajiști cu cu înaltă valoare naturală – ex. stejarii seculari de la Fișer (localitatea din Rupea), fiind deosebit de valoroşi din punct de vedere ecologic, estetic şi cultural. Protecţia acestor arbori este importantă deoarece aceştia găzduiesc o diversitate mare de specii de plante şi animale și contribuie la menținerea biodiversităţii în zonă;
- glimeele de la Șona (la 5 km de Făgăraș) – ridicături de pământ, ca niște piramide, înalte și de 30 m, aliniate pe 2 șiruri, care se disting prin biodiversitate floristică.

Centrul de vizitare din Parcul Național Piatra Craiului (situat în Zărnești, pe drumul spre Plaiul Foii), un spațiu expozițional, cu informații și trasee despre/din Piatra Craiului reprezintă un model de bune practici pentru activități de educare și conștientizare referitor la biodiversitate.

Având în vedere faptul că unii turiști folosesc ATV-uri, motociclete, mașini de teren, în arii naturale protejate, deși acest lucru este interzis prin lege, există riscul degradării mediului, atât pe traseele pe care aceștia le practică, cât și prin prisma poluării sonore produse asupra speciilor din zonă/celorlalți turiști.

La nivelul județului Brașov există un sector ONG bine dezvoltat, cu organizații implicate în diverse proiecte de protecție a biodiversității și a mediului în general – ex. Fundația Carpați, Asociația SKV, Fundația Conservation Carpathia, WWF România, Propark Fundația pentru Arii Protejate etc.

În ultima perioadă, a fost propusă înființarea parcului natural BRASSOVIA, prin care peste 8000 ha ar putea să își schimbe destinația în sensul protejării și folosirii în scop educațional, turistic și de recreere, fiind demarate în prezent demersurile de fundamentare în acest sens, în cadrul unei comisii mixte a UAT Municipiul Brasov.

Pădurile din județul Brașov. Păduri virgine/păduri cvasivirgine

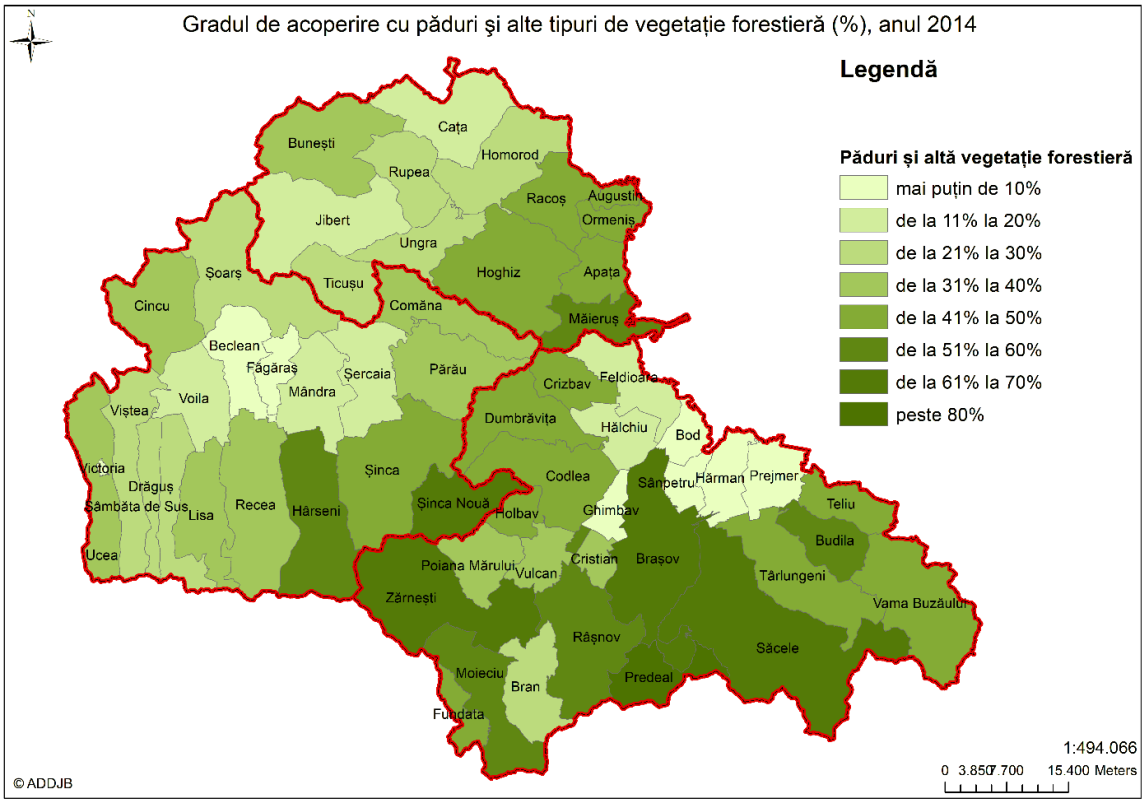
Pădurile ocupă în județul Brașov o suprafață de 202,4 mii ha, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, reprezentând 37,74 % din suprafața județului Brașov, nefiind constatate modificări semnificative în perioada 2011 - 2019. Acestea sunt importante pentru rolul lor ecologic, economic și social.

Suprafața pădurilor în județul Brașov

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Suprafața pădurilor în județul Brașov (mii ha)	201,6	201,9	202,2	202,1	202,2	202,2	202,2	202,2	202,4

Sursa Datelor: Institutul Național de Statistică

În ceea ce privește localitățile care au un grad mare de acoperire cu păduri și alte tipuri de vegetație forestieră raport la suprafața localității, acestea sunt: Predeal, Zărnești, Brașov, Săcele și Râșnov (în mediul urban), iar în mediul rural: Șinca, Budila, Moieciu, Hârseni, Măieruș (peste 50 %, conform datelor furnizate pe www.edemos.insse.ro/portal în anul 2014). La polul opus, se află municipiul Făgăraș, orașele Rupea și Ghimbav (dintre localitățile din mediul urban), iar în mediul rural – comunele Sânpetru, Beclean, Bod, Hărman.

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (e-Demos)

Analizând datele referitoare la suprafața pădurilor și altor vegetații forestiere din județul Brașov pe forme de proprietate, pentru anii 2011 – 2014, se constată în mediul urban o creștere pentru cele din proprietate publică (cu 24,25 % în 2014 față de 2011) și o scădere pentru cele private (cu 44,54 % în 2014 față de 2011). În mediul rural însă, suprafața pădurilor și altor vegetații forestiere din județul Brașov aflată în proprietate publică a scăzut cu 28,61 % în 2014 față de 2011, iar cea din proprietate privată a înregistrat o scădere de 2,10 %.

Suprafața pădurilor și altor vegetații forestiere, pe forme de proprietate, mediul de rezidență pentru anii 2011 – 2014

Suprafața pădurilor și altor vegetații forestiere, pe forme de proprietate – în mediul urban, județul Brașov (ha)/An	2011	2012	2013	2014
Proprietate publica	42239	40495	40495	52484
Proprietate privata	32091	16234	16234	17798
Total	74330	56729	56729	70282
Suprafața pădurilor și altor vegetații forestiere, pe forme de proprietate - în mediul rural, județul Brașov (ha)/An	2011	2012	2013	2014
Proprietate publica	91423	63486	63486	65265
Proprietate privata	72442	76238	76238	70919
Total	163865	139724	139724	136184

Sursa Datelor: Institutul Național de Statistică - edemos.insse.ro/portal

Suprafața terenurilor pe care s-au executat regenerări artificiale în județul Brașov variază între 214 ha (în anul 2011) și 339 ha (în anul 2017), nefiind variații mari de la an la an.

Suprafața terenurilor pe care s-au executat regenerari artificiale

Suprafata terenurilor pe care s-au executat regenerări artificiale (ha) în jud. Brașov	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	214	242	237	220	328	306	339	297	288

Sursa Datelor: Institutul Național de Statistică

În perioada 2011 – 2020, au fost efectuate împăduriri în terenuri degradate (perimetre de ameliorare) pe o suprafață de 635,69 ha, iar prin Măsura 8.1 *Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite finanțată prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014 - 2020 s-au plantat 16,52 ha.*

Situația perimetrelor de ameliorare și a terenurilor aferente primei împăduriri de pe raza județului Brașov pentru perioada 2011 – 2020

An	Perimetre de ameliorare – suprafața (ha)	Prima împădurire
2011	102,57	-
2012	157,04	-
2013	173,03	-
2014	136,14	-
2015	66,91	-
2016	-	-
2017	-	1,90
2018	-	-
2019	-	14,62
2020	-	-
TOTAL	635,69	16,52
TOTAL	652,21	

Sursa datelor: Garda Forestieră Brașov

În iulie 2020, au început consultările în vederea realizarea unei strategii forestiere naționale, în premieră în ultimii ani, dintre inițiatorii demersului făcând parte și Universitatea Transilvania din Brașov prin facultățile de profil.

Volumul de lemn recoltat în județul Brașov a scăzut cu 13,49 % în 2018 față de 2011, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, una dintre cauze putând fi respectarea amenajamentelor silvice.

Volumul de lemn recoltat în județul Brașov în perioada anilor 2011 – 2019

An	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Volumul de lemn recoltat în județul Brașov (mii mc)	761,6	738,7	846,9	766,6	868	600,4	590,3	658,9	648,3

Sursa Datelor: Institutul Național de Statistică

Suprafața pădurilor din județul Brașov care sunt incluse în rezervații naturale sau în zonă de protecție integrală este de 3913,3 ha (conform datelor furnizate de Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate – ANANP).

Identificarea pădurilor virgine și cvasivirgine este importantă în vederea protecției acestora, singurele activităţi permise fiind cele de cercetare, educaţie şi de vizitare, cu condiţia să nu afecteze naturalitatea pădurilor respective.

Pădurile virgine din județul Brașov aparțin Ocolului Silvic Făgăraș (având o suprafață de 1065,82 ha), cu excepția Pădurii Măgura Codlei cu o suprafață de 24,80 ha, care aparține Ocolului Silvic Codrii Cetăților (proprietar municipiul Codlea), toate fiind în proprietate publică, conform Catalogului pădurilor virgine și extravirgine din România, la 16 noiembrie 2020. Până în anul 2019, doar Măgura Codlei era inclusă în Catalogul pădurilor virgine din România.

Situația pădurilor virgine din județul Brașov

Numele pădurii	Berivoi	Pojorta	Brezcioara	Vișțișoara	Viștea Mare - Ucișoara	Ucea Mare	Măgura Codlei	TOTAL
Suprafața (ha)	110,44	363,95	201,07	7,80	244,62	137,94	24,80	1090,62

Sursa datelor: Catalogul pădurilor virgine și extravirgine din România (16.11.2020)

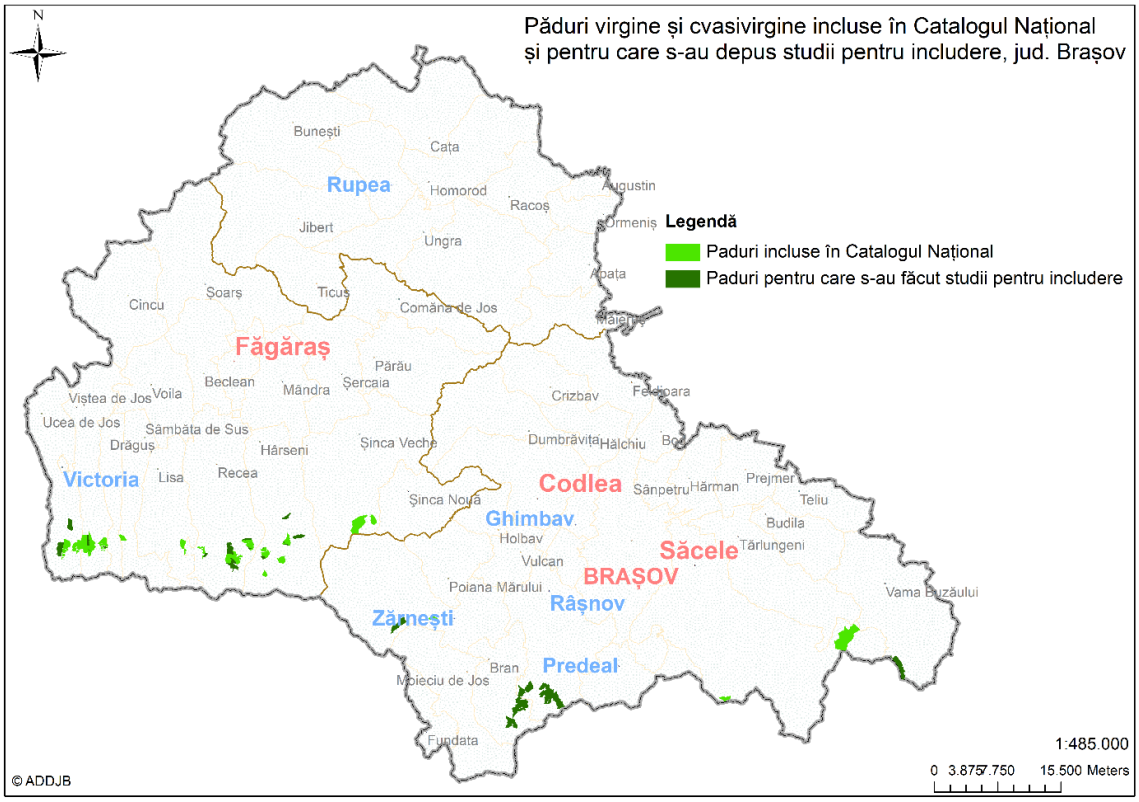
La data de 16 noiembrie 2020, o suprafață de 2003,80 ha reprezentând păduri cvasivirgine din județul Brașov era inclusă în Catalogul pădurilor virgine și extravirgine din România, cu 701,50 ha mai mult față de 2016.

Situația pădurilor virgine și cvasivirgine din județul Brașov în perioda anilor 2016-2020

Tip pădure	2016	2018	2019	2020
Păduri virgine	24,80	24,80	1090,62	1090,62
Păduri cvasivirgine	1302,30	1302,30	1422,20	2003,80
Total	1327,10	1327,10	2512,82	3094,42

Sursa datelor: Catalogul pădurilor virgine și extravirgine din România (16.11.2020)

Din totalul de 2.003,80 ha – păduri cvasivirgine, în afară de Codrul secular Șinca – 323,40 ha (aflat în proprietatea Primăriei Șinca și care face parte din Patrimoniul Mondial Natural al UNESCO din 2017), 370,40 de hectare sunt în Munţii Ciucaş, 562 ha aparțin Ocolului Silvic (OS).

Sursa datelor: Catalogul pădurilor virgine și cvasivirgine din România

Pădurile Făgărașului (din care 427,60 ha – proprietate privată și 134,40 ha proprietate publică), 66,40 aparțin de comuna Tărlungeni, 57 de hectare sunt pe Valea Doftanei, la graniţa cu judeţul Prahova, 43 de hectare sunt în zona Zărneşti, 277,80 ha aparțin de Săcele și 303,80 ha – OS Arpaș (din care 57,30 ha proprietate publică și 246,50 ha proprietate private). Exceptând o parte din pădurile cvasivirgine care aparțin OS Pădurile Făgărașului și OS Arpaș aflate în proprietate privată, restul pădurilor sunt în proprietate publică.

Situația pădurilor cvasivirgine din județul Brașov

Denumire pădure/ Deținător pădure/ administrator	OS Pădurile Șincii sit Unesco (*)	Ciucaș (**RPLP Kronstadt RA)	OS Pădurile Făgărașului	Com. Tărlungeni	RPLP Săcele RA	Doftana (RPLP Kronstadt RA)	OS Arpaș	Bărc (RPLP Piatra Craiului RA)	Total
Suprafața, ha	323,4	370,4	562	66,4	277,8	57	303,8	43	2003,8
Note: * Include și zona tampon sit UNESCO cu o suprafață de 18,20 ha ** RPLP = Regia Publică Locală a Pădurilor									

Sursa datelor: Catalogul pădurilor virgine și extravirgine din România (16.11.2020)

Situația pădurilor virgine și cvasivirgine din județul Brașov pe tip de proprietate

Tip pădure	Tip proprietate	Suprafață păduri virgine și cvasivirgine – 16 nov. 2020 (ha)	Ponderea aflată în propriete publică șau privată (%)
Păduri cvasivirgine	Proprietate publica	1329,70	66,36 %
	Proprietate privata	674,10	33,64 %
Păduri virgine	Proprietate publică	1090,62	100 %

Sursa datelor: Catalogul pădurilor virgine și extravirgine din România (16.11.2020)

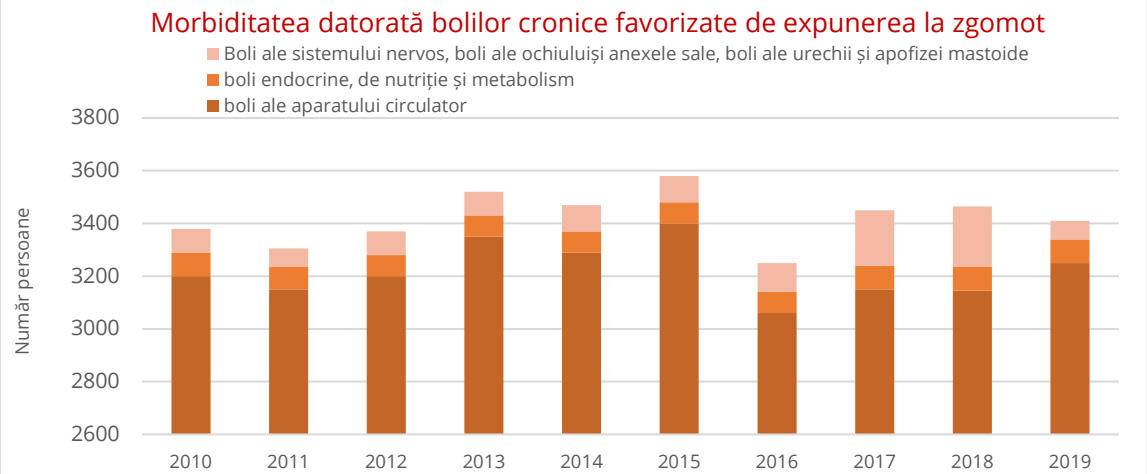
Zgomotul

Comisia Europeană a desemnat zgomotul ambiental ca fiind una din principalele probleme de mediu din Europa (Cartea verde asupra strategiei viitoare privind zgomotul).

În vederea evitării, prevenirii sau reducerii efectelor nocive, inclusiv a disconfortului, provocate de zgomotul ambiental, Comisia Europeană a adoptat Directiva 2002/49/EC în vederea stabilirii unor indicatori de măsurare, cartografierii zgomotului, precum și elaborării unor măsuri suplimentare pe termen scurt, mediu și lung. În aplicarea directivei, se exclud anumite categorii de zgomot precum: zgomotul produs in interiorul mijloacelor de transport și zgomotul produs de activitățile casnice.

Expunerea la zgomotul exterior cu nivel ridicat poate determina o serie de simptome precum: oboseală, slăbiciune, irascibilitate, cefalee, migrene permanente, palpitaţii, tulburări de somn. Zgomotul excesiv poate duce, totodată, la accelerarea ritmului cardiac, a ritmului respirator, modificări ale presiunii sanguine, slăbirea atenţiei, leziuni ale timpanului, diminuarea reflexelor etc.

Morbiditatea datorată bolilor cronice favorizate de expunerea la zgomot a populaţiei (hipoacuzie, boli psihice, afecţiuni cardio-vasculare, boli endocrine) pentru perioada anilor 2010 - 2019, în judeţul Braşov, este prezentată în figura de mai jos:

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Braşov, pentru anul 2019 al APM Brașov, cap. VIII. Mediul urban, sănătatea și calitatea vieții

Cartografierea zgomotului

Pentru a oferi o reprezentare a nivelurilor de zgomot măsurate în anumite zone de interes, s-a impus cartografierea acustică strategică. Aceasta reprezintă elaborarea de hărți acustice strategice (hărți de zgomot) cu valorile înregistrate în anul calendaristic precedent de către aglomerările cu peste 250.000 locuitori, pentru toate drumurile principale cu un trafic mai mare de 6 milioane de treceri ale vehiculelor anual, pentru căile ferate principale cu un trafic mai mare de 60.000 de treceri ale trenurilor anual, precum și pentru aeroporturile principale de pe teritoriile lor respective.

Municipiul Brașov este un centru economic și industrial semnificativ al României, fiind traversat de principalele drumuri și căi ferate naționale și europene. Potrivit legii, printre aglomerările pentru care trebuie realizate hărțile strategice de zgomot și planurile de acțiune aferente se numără și Municipiul Brașov, autoritatea responsabilă fiind Primăria Municipiului Brașov.

Surse de zgomot

Principalele surse de zgomot de pe raza municipiului Brașov sunt: 1) activitățile industriale existente pe teritoriul municipiului Brașov, incluzând și traficul rutier/ feroviar aferent diferitelor unități; 2) traficul rutier ce se desfășoară pe arterele din cadrul municipiului; 3) traficul feroviar; 4) activitățile specifice așezărilor umane (conform Strategiei de dezvoltare durabilă a municipiului Brașov 2030).

Indicatori și valori maxime permise și atinse

Din informațiile extrase din Rapoartele anuale ale APM, pe perioada 2014 - 2019, se constată că cele mai multe depășiri ale valorii limită admisibilă pe tipuri de categorii se regăsesc în următoarele locații: Parcul Central, Piața Sfatului, B-dul Eroilor - Prefectură, Calea București - C.N de Informatică ”Grigore Moisil”, Str. Mihail Kogălniceanu - C.N. Meșotă, B-dul Vlahuță (Școala Generală); Str. Nicolae Iorga - Primărie, B- dul Eroilor - Mureșenilor- Str. Lungă, Str. De Mijloc - Str. Lungă, Str. Iuliu Maniu – Facultate, Str. 13 Decembrie – B-dul Griviței.

Pentru traficul feroviar, documentul Elaborarea hărților strategice de zgomot și planurilor de *acțiune pentru căile ferate* (Proiect CEPSTRA GRUP S.R.L. pentru beneficiar CNFC CFR S.A. din 2018 - an de referință 2016) evidențiază următoarele aspecte la nivelul municipiului în anul de referință 2016:

- de-a lungul căilor ferate din interiorul aglomerării municipiului Brașov, nu sunt dispuse panouri fonoizolante cu rol de reducere a nivelurilor de zgomot generate de traficul feroviar;
- de-a lungul liniilor CF cu influență la nivelul aglomerării nu au fost identificate poduri care să influențeze semnificativ nivelurile de zgomot;
- pentru indicatorul Lzsn (interval orar reglementat 07:00 - 23:00), datele estimate cu privire la numărul de locuitori din interiorul aglomerării expuși la zgomotul feroviar ne arată că 5.301 locuitori sunt afectați de zgomot de 55-59 dB, 3.725 locuitori sunt afectați de zgomot de 60-64 dB, 1.186 locuitori sunt afectați de zgomot de 65-69 dB, respectiv 14 locuitori sunt afectați de zgomot de 70-74 dB;
- pentru indicatorul Ln (interval orar reglementat 23:00 - 07:00), datele estimate cu privire la numărul de locuitori din interiorul aglomerării expuși la zgomotul feroviar ne arată că 7.009 locuitori sunt afectați de zgomot de 45-49 dB, 2.210 locuitori sunt afectați de zgomot de 55-59 dB, 98 locuitori sunt afectați de zgomot de 60-64 dB, respectiv 1 locuitor este afectat de zgomot de 65-69 dB.

Programe de reducere sau control și măsuri curente împotriva zgomotului

Împotriva zgomotului cauzat de traficul rutier, Primăria Municipiului Brașov prin Serviciul Amenajare Drumuri Publice și Siguranța Circulației a făcut publice următoarele programe derulate, cu efect de reducere sau control al zgomotului:

- modernizarea a 15 sensuri giratorii;
- modernizarea a 457,73 km străzi;
- amenajarea a 23,1 km piste pentru bicicliști;
- realizarea a 18 km ocolitoare Brașov.

Primăria municipiului Brașov are în vederea reducererea zgomotului din localitate prin proiectele sale de viitor cu acțiuni asupra gestionării și fluidizării traficului precum realizarea de căi noi de acces prin drumuri de legătură, realizarea de facilități park & ride, extinderea sistemului de transport cu bicicleta, creșterea ponderii utilizării transportului public ecologic.

În ceea ce privește reducerea zgomotului generat de traficul căilor ferate, principala măsură implementată în ultimii ani de către CNFC CFR S.A., la scara națională, a constat în corelarea lungimii și rangurilor trenurilor de călători cu distanța parcursă, în conformitate cu normele europene privind eficientizarea traficului feroviar. La nivelul municipiului Brașov, potrivit Planului de Mobilitate Urbană Durabilă - Polul de Creștere Brașov, realizat în perioada anilor 2014 – 2015 pentru perioada anilor 2016 – 2030, există propuneri pentru îmbunătățirea și modernizarea Coridorului IV (element al rețelei de cale ferată Ten-T a UE, mergând de la Constanța la București, Ploiești, Brașov, Sighișoara, Arad și mai departe, spre Budapesta) pentru a permite viteze mai mari de deplasare, ce ar putea avea un impact semnificativ asupra zgomotului generat de traficul feroviar.

Printre măsurile cu efect de reducere a zgomotului putem menționa și acțiunea de reabilitare a clădirilor aflate în administrarea Primăriei Municipiului Brașov, acțiune în urma căreia se estimează o reducere a nivelului de zgomot la receptor.

Un aspect important referitor la zgomot va fi legat de finalizarea aeroportului internațional Brașov –Ghimbav estimată a avea loc în anul 2021. O hartă a zgomotului va fi realizată de organizația care se va ocupa de realizarea procedurilor de zbor.

Eficiența energetică

La nivelul județului Brașov, sunt în derulare 2 proiecte privind creșterea eficienței energetice a unor clădiri publice, fiind implementate de UAT Județul Brașov. Proiectele au fost depuse în

cadrul Programului Operațional Regional (POR) 2014 - 2020, Axa prioritară 3 – „Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon", Prioritatea de investiții 3.1 – „Sprijinirea eficienței energetice, a gestionării inteligente a energiei și a utilizării energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv în clădirile publice și în sectorul locuințelor, Operațiunea B - Clădiri publice".

Agenţia pentru Managementul Energiei şi Protecţia Mediului Braşov (ABMEE), o agenție locală de management energetic a elaborat PAED (Planul de Acţiune pentru Energie Durabilă al municipiului Braşov) 2010 - 2020 și PIEE (Programul de îmbunătățire a eficienței energetice a municipiului Brașov) 2014 – 2020.

Raportul de monitorizare PAED la nivelul anul 2018 și Planul de Acțiune privind Clima și Energia Durabilă a Municipiului Brașov 2030 sunt în curs de elaborare.

Sectorul construcțiilor are un rol important în atingerea obiectivelor legate de eficiență energetică și climă pentru 2030. Consumul de energie din sectorul gospodăriilor și din sectorul terțiar (birouri, spații comerciale și alte clădiri nerezidențiale) reprezintă 45 % din totalul consumului final de energie din România (Comisia Europeană, 2017). Sectorul rezidențial are o pondere mai ridicată a consumului (circa 81%), în timp ce toate celelalte clădiri la un loc (birouri, școli, spitale, spații comerciale și alte clădiri nerezidențiale) reprezintă restul de 19% din consumul total datorat construcțiilor, conform datelor prezentate în POR 2021 – 2027 Regiunea Centru – Versiunea 2 – aprilie 2021.

În anul 2019 erau în județul Brașov 256319 locuințe, din care 75 % în mediul urban și 97,36 % fiind în proprietate private (conform INS). Recensământul populației şi locuințelor 2011 arată că din totalul locuințelor recenzate la nivel național, 89,3% fuseseră construite înainte de anul 2000. Aproximativ 53% din clădirile rezidențiale au fost construite înainte de 1970 și peste 90% înainte de 1989, toate având o performanță energetică slabă (date preluate din Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021 – 2027). Totodată, numărul clădirilor publice eficientizate energetic în ultimii 10 ani a fost mic. Astfel, sunt necesare investiții în eficientizarea energetică a acestor clădiri.

Îmbunătăţirea eficienţei energetice a clădirilor este esenţială, nu doar pentru atingerea obiectivelor naţionale referitoare la eficienţa energetică pe termen mediu, ci şi pentru a îndeplini obiectivele pe termen mediu şi lung ale strategiei privind schimbările climatice şi trecerea la o economie competitivă cu emisii scăzute de CO2 până în anul 2050. Investițiile în reducerea consumului final de energie generează beneficii și în cadrul altor dimensiuni: decarbonare prin reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră, creșterea ponderii energiei din resurse regenerabile și combaterea sărăciei energetice.

În ceea ce privește consumul de energie electrică al sistemului de iluminat public al unui oraș din România, aceasta reprezintă, în medie, 20% din consumul total de energie al acelui oraș, conform documentului "Monitorizarea consumului de energie electrică în iluminatul public" - realizat de Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare și Încercări pentru Electrotehnica - ICMET. În ciuda potențialului mare de economisire în acest sector, ritmul de modernizare a infrastructurii și a serviciului de iluminat public este lent.

Conform informațiilor prezentate în POR 2021 – 2027, Regiunea Centru (versiunea I – septembrie 2020), analizele efectuate pe documentele de evaluare aferente perioadei 2014 - 2020 au arătat că îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor a fost cea mai eficientă investiție din punctul de vedere al raportului cost/beneficiu pentru a realiza reduceri de CO2. Iluminatul stradal și intervențiile privind mobilitatea urbană, pe de altă parte, prezintă un cost unitar mult mai ridicat pentru reducerea emisiilor de CO2. Ca atare, este nevoie de continuarea investițiilor în sensul eficientizării energetice a clădirilor.

Conform Strategiei naționale privind alimentarea cu energie termică a localităților prin sisteme de producere și distribuție centralizate aprobată prin H.G. nr. 882/2004, pentru zonele urbane aglomerate, cu densitate mare de locuire, toate studiile realizate la nivel naţional şi internaţional au condus la concluzia ca, din punct de vedere al eficienței energetice şi al protecţiei mediului, sistemele centralizate de alimentare cu energie termică sunt mai avantajoase.

Cu toate acestea, în localitățile unde încă mai există sisteme centralizate de încălzire (municipiile Brașov și Făgăraș), peste 90 % dintre locuințele sunt debranșate în anul 2019 (95,57 % dintre locuințe în municipiul Brașov, respectiv 5739 apartamente și 90,33 % în municipiul Făgăraș, respectiv 1482 apartamente) (conform datelor furnizate de Serviciul Public Local de Termoficare din cadrul Primăriei municipiului Brașov și Ecoterm Făgăraș).

Primăria municipiului Brașov a investit în ultimii ani în infrastructura de termoficare, încălzirea centralizată putând fi o soluție eficientă cel puțin pentru anumite cartiere/ansambluri rezidențiale noi.

Monitorizarea calității aerului

Factorul de mediu aer

Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), poluarea atmosferică constituie cel mai mare risc legat de mediu pentru sănătatea umană în Uniunea Europeană. În fiecare an, în UE, acest tip de poluare cauzează ~ 400 000 de decese premature (conform precizărilor din raportul special "Poluarea atmosferică: sănătatea noastră nu este încă protejată în mod suficient", din 2018, al Curții de Conturi Europene).

Calitatea aerului în judeţ

Poluarea aerului în judeţul Braşov rezultă, pe de o parte, din traficul rutier sau sursele mobile, iar pe de altă parte, din sursele staţionare care sunt de fapt emisii din procesele de producţie ale agenţilor economici, concentraţi în 4 zone: Braşov, Făgăraş, Codlea şi Victoria. Principalele surse de poluare existente în municipiul Brașov pot fi asociate, pe de o parte, vieții cotidiene a locuitorilor (transport rutier, feroviar și aerian; activitatea de încălzirea a locuinței și prepararea apei calde, în sistem centralizat sau cu sisteme proprii etc.), iar pe de altă parte, activităților comerciale și industriale care se desfășoară în oraș (mica industrie, producerea de energie electrică sau termică, diverse procese industriale și arderile acestora).

Monitorizarea calităţii aerului

Pe teritoriul judeţului Braşov, calitatea aerului este monitorizată direct de către agenţii economici şi de către laboratorul Agenţiei de Protecţia Mediului (APM) Braşov, prin reţeaua automată şi reţeaua manuală de monitorizare a calităţii aerului.

În reţeaua automată de monitorizare a calităţii aerului (parte integrantă a reţelei naţionale de monitorizare a calităţii aerului) se măsoară continuu poluanţii specifici: dioxid de sulf (SO2), oxizi de azot (NO, NO2, NOx), monoxid de carbon (CO), pulberi în suspensie (PM10), ozon (O3) şi precursori organici ai ozonului (benzen, toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen şi p-xilen), reglementaţi în legislaţia naţională care transpune Directiva Cadru 96/62/EC şi directivele fiică (1999/30/CE, 2000/69/CE abrogată prin 2008/50/CE, 2002/3/CE, 2004/107/CE), toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen şi p-xilen), iar în reţeaua manuală sunt monitorizate amoniacul şi pulberile sedimentabile.

Dintre acestea, în prezent, dioxidul de azot (NO2) şi pulberile în suspensie (PM) sunt substanţele poluante care afectează sănătatea umană şi ecosistemele și cele care sunt constant monitorizate.

Stațiile de monitorizare a calității aerului din județul Brașov sunt amplasate, conform criteriilor indicate în legislație, în zone reprezentative pentru fiecare tip de stație, astfel:

Sursa datelor: Raport anual de monitorizare privind efectele aplicării măsurilor cuprinse în Planul integrat de calitate a aeruli, în municipiul Brașov pentru anul 2019

Datele rezultate în urma măsurătorilor efectuate în stațiile de monitorizare, în intervalul 2008 - 2019, pentru emisiile de dioxid de azot - NO_2 - și pulberi în suspensie - PM10 - sunt prezentate mai jos:

Concentrația medie anuală de NO_2 și PM10 raportată la fiecare stație de monitorizare a aerului din municipiul Brașov

Concentrația medie anuală de **NO_2** și PM10 raportată la fiecare stație de monitorizare								
An	Stația BV-1		Stația BV-2		Stația BV-3		Stația BV-5	
	NO_2	PM10	NO_2	PM10	NO_2	PM10	NO_2	PM10*
2008	42,99	0	58,07	0	64,02	0	57,58	0
2009	40,79	22,44	54,38	0	63,17	40,29	44,46	0
2010	38,03	22,95	47,46	0	42,23	30,06	27,88	0
2011	0	25,96	47,4	0	56,72	35,78	20,97	0
2012	25,69	25,27	48,39	0	35,5	40,2	0	0
2013	0	22,73	51,29	0	34,27	25,29	0	0
2014	0	22,82	60,11	0	35,66	23,13	0	0
2015	22,89	26,21	44,65	0	36,16	26,27	23,85	0
2016	30,89	28,03	24,63	0	29,69	29,28	46,24	0
2017	35,6	31,61	39,61	35,21	40,71	39,52	31,8	0
2018	43,39	27,13	47,94	33,41	47,77	32,78	41,48	0
2019	41,52	27,13	33,22	24,97	50,5	31,1	48,14	0
Valoare limită	40	40	40	40	40	40	40	40

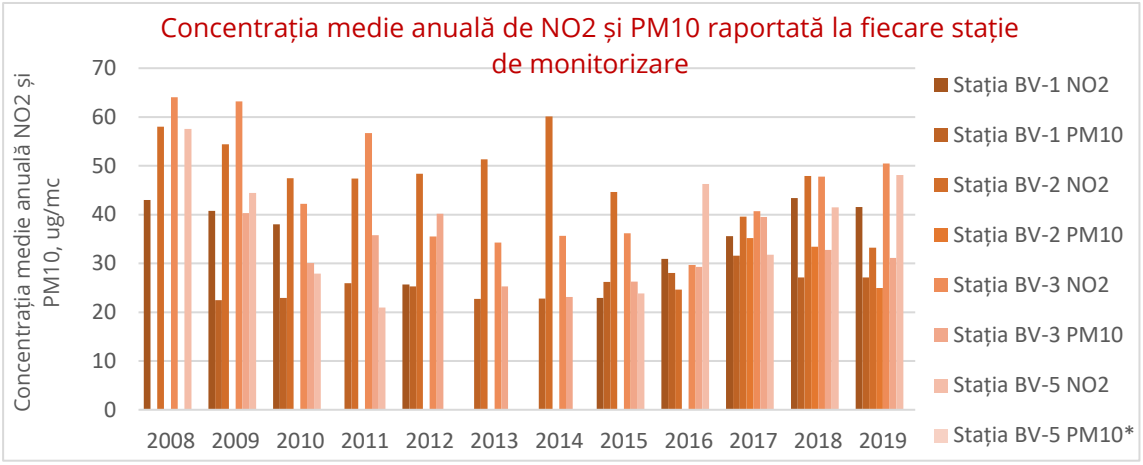
Note: *- Stația BV-5 nu a monitorizat emisiile de PM10 în intervalul 2008 – 2019
- Datele care nu îndeplinesc obiectivele de calitate sunt marcate cu galben.

Sursa datelor: Raport anual de monitorizare privind efectele aplicării măsurilor cuprinse în Planul Integrat de Calitate a Aerului, în municipiul Brașov pentru anul 2019

Măsurările efectuate în perioada anilor 2008 – 2019 la staţiile de monitorizare din Braşov evidenţiază o tendinţă de menţinere a concentraţiilor de NO2 la valori peste limita maximă admisă, cele mai multe depășiri ale valorii limită acceptată fiind înregistrate în stația de fond industrial (stația BV-5). Sursa predominantă în zona staţiei BV-5 a fost traficul rutier după ce în anii următori amplasării staţiilor de monitorizare au fost scoase la periferia oraşului unităţile industriale sau de producţie şi s-au amplasat unităţi comerciale sau clădiri rezidențiale pe fostele amplasamente industriale dezafectate din oraş (ex: Roman, Tractorul, Rulmentul).

De asemenea, se observă că o parte din populaţia din municipiul Braşov (290.167 locuitori) a fost expusă în perioada anilor 2008 – 2019 la concentraţii de substanţe sub formă de particule care depăşesc valorile limită stabilite în scopul protejării sănătăţii umane, evoluţia fiind influenţată de condiţiile meteorologice defavorabile dispersiei (calm atmosferic şi inversiune termică în perioada rece a anului).

Evoluția concentrațiilor medii anuale de NO_2 și PM10, în perioada anilor 2008 - 2019, municipiul Brașov

Sursa datelor: Raport anual de monitorizare privind efectele aplicării măsurilor cuprinse în Planul Integrat de Calitate a Aerului, în municipiul Braşov pentru anul 2019

Analizând datele, se constată că la stația"BV-5 Brașov B-dul Al. Vlahuţă/Parcul Mic" au fost înregistrate cele mai multe depășiri ale valorilor limite ale calității aerului, urmată de stația"BV-3 Braşov, B-dul Gării / Str. Lăcrămioarelor". Stațiile "BV-2 Brașov str. Memorandului" și "BV-1 Brașov Calea Bucureşti / Str. Soarelui" se află la același nivel în ceea ce privește depășirea valorilor limite ale calității aerului. Totodată, se observă şi o creştere a valorilor în ultimii ani din cauza intensificării traficului rutier ca urmare a eliminării timbrului de mediu şi a importului de maşini rulate, precum şi a creşterii ponderii autoturismelor cu motorizare diesel existente în parcul auto din România.

Sursele de poluare

Conform Planului Integrat de Calitate a Aerului în Municipiul Brașov perioada anilor 2018 - 2022, contribuția la emisia totală de NOx din municipiul Brașov este distribuită astfel: - activități industriale – 7%;- producerea de energie electrică și termică – 9%; - traficul rutier – 72%; - prepararea hranei și încalzirea rezidențială – 10%; - încălzirea în sectorul instituțional-comercial – 1%; - agricultura – sub 1%.

Contribuția la emisia totală de PM10 din municipiul Brașov este distribuită astfel: - activități industriale – 57%; - producerea de energie electrică și termică – 1%; - traficul rutier – 37%; prepararea hranei și încălzirea rezidențială – 3%; - încălzirea în sectorul instituțional-comercial – 1%; - agricultura – sub 1%.

Traficul rutier

Transportul rutier este o sursă importantă de poluare în județul Braşov. Vehiculele grele sunt o sursă importantă de NOx şi particule, în timp ce autoturismele se numără printre sursele importante de CO, NOx și particule. În ultimii ani, județul Brașov a resimțit o creștere semnificativă a autoturismelor, în special cele care folosesc drept combustibil motorină, acest lucru ducând la o creștere a emisiilor poluante.

Poluarea cu NO_2 cauzată de traficul auto este dată în principal de: - configurația artelelor de circulație; - amplasarea geografică; - deficiențe de infrastructură; - starea parcului auto; - sistemele de transport în comun. Toate acestea duc la la o creștere a timpului petrecut in trafic și implicit la creșterea consumului urban de combustibil.

Transportul public în comun este operat de Regia Autonomă de Transport Brașov, al cărei parc auto este alcătuită din: -138 autobuze standard; - 35 autobuze articulate; - 28 autobuze midi; - 24 troleibuze, acestea operând pe 40 de trasee, atât urbane, cât și metropolitan, prezentate centralizat în tabelul de mai jos:

Situația mijloace de transport în comun în municipiul Brașov

Vehicul	Tip motor	An fabricație	Număr vehicule
Autobuz Midi	EURO 3	2006	28
Autobuz Standard	EURO 2	2001-2002	10
Autobuz Standard	EURO 3	2006	56
Autobuz Standard	EURO 3	2004	15
Autobuz Standard	EURO 3	2004 - 2005	11
Autobuz Standard	EURO 3	2005	29
Autobuz Standard	EURO 5	2012	15
Autobuz Standard	EURO 2	1999 - 2001	10
Autobuz Articulat	EURO 2	1986 - 1991	10
Autobuz Articulat	EURO 3	2006	25
Troleibuz Standard		1982 - 1989	4
Troleibuz Articulat		1988	1
Troleibuz Articulat		1984 - 1989	9
Troleibuz Articulat		1984	10
TOTAL			233

Sursa datelor: RATBV, www.ratbv.ro

Atât motoarele pe benzină cât și cele pe motorină, în urma arderii amestecului aer-combustibil produc oxizi de azot (Nox) care au efecte nocive asupra sănătății. Principiul de funcționare și caracteristicile combustibililor celor două motoare este diferit, astfel și nivelul emisiilor de Nox este diferit; motorul diesel, comparativ cu motorul pe benzină, produce mai mult NO_x.

În vederea reducerii emisiilor poluante, Uniunea Europeană a introdus clase euro de poluare, de la EURO 1 aplicat în anul 1992 pentru vehiculele utilitare. În decursul anilor, s-au introdus și celelalte norme de poluare ajungându-se la EURO 6. Analizând componența parcului auto al RATBV, se constată ponderea mare pe care o dețin autobuzele EURO 2 și 3 (83,26%) în totalul mijloacelor de transport în comun, ceea ce face ca aportul pe care acestea îl aduc poluării din județul Brașov este destul de ridicat.

Din totalul de 233 mijloace de transport în comun al RATBV, aproximativ 10% (24 troleibuze) este reprezentat de troleibuze electrice al căror grad de poluare în utilizare este scăzut, în schimb producerea energiei electrice poate fi poluantă. Existența în parcul auto RATBV al unui număr de 15 autobuze standard EURO 5, dar și tendința în creștere de achiziționare de autobuze electrice și hibrid cu grad de poluare scăzut pot crește atractivitatea sistemului de transport public, încurajând oamenii să folosească acest mijloc de transport în detrimentul mașinilor personale.

Recent, RATBV a început să recepționeze primele troleibuze şi autobuze electrice ce au fost achiziţionate de Primăria Municipiului Braşov, prin intermediul unor proiecte în care municipalitatea asigură o parte a finanţării. De asemenea, municipiul Făgăraș are în implementare 2 proiecte care prevăd printre alte activități și achiziția de autobuze electrice.

La impactul negativ asupra aerului creat de autobuzele RATBV, se adaugă și cel creat de categoriile de vehicule rutiere utilizate în regim propriu la nivelul județului Brașov, număr care este în continuă creștere de la an la an.

Numărul vehiculelor înmatriculate în județul Brașov în perioada anilor 2010 – 2019

Categorii de vehicule rutiere	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Autoturisme	130851	132540	138258	146008	152767	160370	169332	183371	194476	205406
Mopede, motociclete, mototricicluri, cvadricicluri	8535	8741	8909	9174	9441	9663	9914	10253	10577	11092
Motociclete	:	:	:	:	6203	6425	6682	7021	7345	7861
Autocamioane	16530	17344	16946	18036	19105	20211	21355	22568	23519	24329
Autotractoare	918	862	1721	1986	2244	2497	2688	2929	3076	3189
Vehicule rutiere pentru scopuri speciale	1063	1084	1098	1084	1127	1168	1215	1301	1354	1475
Tractoare	3289	3124	3015	2900	2827	2756	2680	2637	2580	2519
Remorci si semiremorci	9089	9657	10221	10892	11610	12302	13228	14058	14990	16041

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Din analiza datelor din tabel, se observă o creștere constantă în intervalul anilor 2010 - 2019 a numărului de autovehicule rutiere înmatriculate la nivelul județului Brașov, trend ce se menține și în prezent, cu o creștere de 54,98 % în 2019 față de 2011. Un număr ridicat este reprezentat de autoturismele care în general au motorizări poluante, acestea generând emisii în creștere de la un an la altul, în special de NO2 și NOx, dar și de PM10. Corelând datele despre numărul autovehiculelor cu tipul de autovehicul văzut ca sursă de emisii, conform datelor prezentate de Raportul APM Brașov în anul 2019, se poate concluziona că:

- autoturismele şi vehiculele grele au avut ponderea cea mai importantă în totalul emisiilor de NOx şi emisiilor de particule primare în suspensie (PM10 şi PM2,5);
- autoturismele au avut ponderea cea mai importantă în totalul emisiilor de CO;
- motoretele şi motocicletele au avut ponderea cea mai importantă în totalul emisiilor de metale grele (Pb, Cd).

Poluarea cauzată de agenți economici

Agenții economici din județul Brașov care dețin autorizație privind emisiile de gaze cu efect de seră și emisii GES verificate sunt: CRH Ciment România S.A. – punct de lucru Hoghiz, DS Smith Paper Zărnești S.R.L., Prescon Group Development – Fabrica de var Stejeriș, Viromet S.A. – din Victoria, Fabrica de zahăr Bod S.A., Kronospan România S.R.L. din municipiul Brașov și Nordenergo Pipera S.R.L. – din Ghimbav (conform datelor de la Agenția Națională pentru Protecția Mediului).

Localitățile Făgăraș și Victoria sunt recunoscute ca zone cu o poluare semnificativă ca urmare a platformelor industriale care au funcționat/încă mai funcționează. În Victoria, alături de Viromet S.A. menționată anterior, este și o altă firmă care funcționeză – Purolite S.R.L., la adresa căreia au existat mai multe sesizări din partea populației din zonă legat de poluarea produsă.

Urbanizarea

Dezvoltarea urbană are consecințe nefavorabile atât asupra mediului înconjurător, cât și asupra calității vieții oamenilor. În aceeași situație se află și județul Brașov, care nu a fost ocolit de explozia continuă a fenomenului urban, acest fapt generând ca poluarea să se afle la un nivel destul de ridicat.

Migrația de la sat la oraș sau urbanizarea nu este un fenomen nou, însă amploarea pe care a luat-o această migrație este ceva nou, multe orașe fiind nepregătite pentru a asigura o viață decentă locuitorilor.

Dezvoltarea orașului are consecințe nefavorabile indiscutabile asupra spațiului și mediului înconjurător prin procesul de transformare al mediului ambient, prin aglomerarea excesivă de industrii perturbatoare, concentrarea populației ca număr și densitate, dezvoltarea haotică a rețelelor de comunicații și transport care duc la irosirea unor suprafețe de teren, degradarea masivelor forestiere, creșterea traficului auto, poluarea atmosferei și a apei.

Brașovul este județul cu cel mai mare grad al urbanizării la nivelul Regiunii de Dezvoltare Centru (72,8 % în anul 2018, conform Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021 - 2027), acesta intrând într-un proces de transformare economică și demografică care are tendința de accelerare. Acest lucru se reflectă în numărul tot mai mare de investiții străine sau antreprenoriale în economiile locale, dar și din numărul tot mai mare de dezvoltări de proiecte rezidențiale. Avantajele pe care le are Brașovul în procesul de migrație sunt:

- Calitatea ridicată a vieții – este un oraș atrăgător și funcțional, înconjurat de natură, bine organizat și fără sincope majore de confort urban. Este perceput ca atare de oameni din alte zone ale țării, drept urmare un potențial oraș de relocare.
- Este un centru istoric major – care conduce la dinamizarea vieții sociale, cât și al nivelului infrastructurii de servicii.

Dezvoltarea sectorului rezidențial a cunoscut o creștere semnificativă în ultimii ani în județul Brașov. Această dezvoltare a dus la aglomerări urbane și la pierderi mari de spații verzi, într-un județ în care suprafața spațiilor verzi era oricum deficitară (7,5 mp/locuitor în județ și 5 mp/locuitor în municipiul Brașov). Dezvoltarea urbană are consecințe nefavorabile atât asupra mediului înconjurător, cât și asupra calității vieții oamenilor. Evoluția continuă a fenomenului de dezvoltare urbană face ca poluarea să se afle la un nivel ridicat.

Autorizații de construire emise la nivelul județului Brașov, 2010 – 2017

Categorii de construcții	Ani															
	2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	UM: Număr, mp suprafață utilă															
	număr	Metri pătrați suprafață utilă	număr	Metri pătrați suprafață utilă	număr	Metri pătrați suprafață utilă	număr	Metri pătrați suprafață utilă	număr	Metri pătrați suprafață utilă	număr	Metri pătrați suprafață utilă	număr	Metri pătrați suprafață utilă	număr	Metri pătrați suprafață utilă
Clădiri rezidențiale (exclusiv cele pentru colectivități	129	76.080	162	74.408	132	115.323	156	112.972	152	73.570	187	202.67	209	292.654	268	323.749
Clădiri administrative	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	9.056	2	7.851	0	0
Hoteluri și clădiri similare	0	0	3	19.895	2	1.335	0	0	1	4.817	3	8.370	1	1.285	0	0
Clădiri pentru comerț	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	38	10.077	1	4.882	5	155.357
Alte clădiri	64	56.651	45	99.973	53	61.488	32	72.207	30	94.792	35	61.033	18	9.987	25	22.086

Sursa datelor: Plan Integrat de Calitate a aerului în Municipiul Brașov 2018 - 2020

În intervalul anilor 2010 - 2017, se constată un trend crescător al autorizațiilor eliberate în Municipiul Brașov, în ultimii 3 ani predominând autorizațiile de construcții eliberate pentru clădirile rezidențiale, ducând la creșterea emisiilor de poluanți.

Defrișările în perioada 2011 – 2020 s-au făcut pe o suprafață de 41,1490 ha pentru care s-au oferit terenuri în compensare introduse în circuitul silvic în suprafață totală de 94,4777 ha, cele mari având loc în 2011.

Situația scoaterilor definitive din fondul forestier național în perioada 2011 – 2020

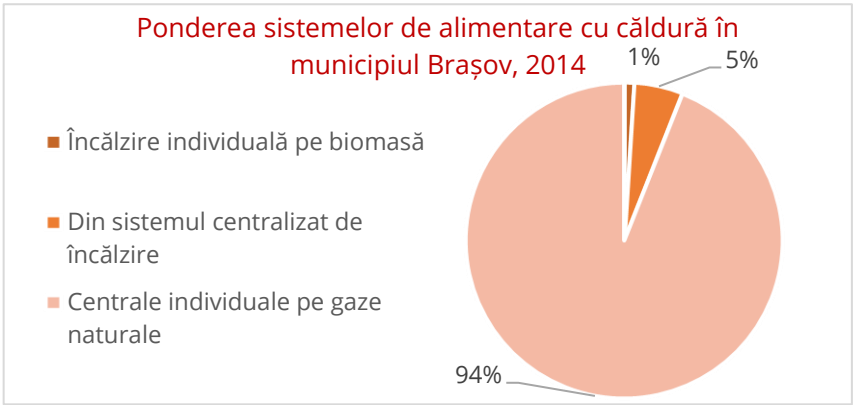
An	Suprafața scoasă din fondul forestier național (ha)	Suprafața oferită în compensare (ha)
2011	37,2045	64,9407
2012	0,4268	2,6768
2013	0,4616	1,3848
2014	0,0949	0,4469
2015	2,2706	21,3940
2016	0,0411	0,3300
2017	0,1791	0,8279
2018	0,0544	0,9000
2019	-	-
2020	0,4160	1,5766
TOTAL	41,1490	94,4777

Sursa datelor: Garda Forestieră Brașov

Sistemele de încălzire

Nu trebuie neglijat aportul pe care încălzirea rezidențială îl are la creșterea concentrației de NO2 în aerul ambiental mai ales în perioada rece din an. În Municipiul Brașov sunt în jur de 116.409 locuințe, cu o cerere de căldură de 937 GWh, aproximativ 1.600 de proprietăți ce aparțin sectorului de servicii cu o cerere de 15 GWh și aproximativ 200 de clădiri publice municipale cu o cerere de 35 GWh.

În 2014 (anul de referință), necesarul de căldură a fost evaluat la 1.328 GWh, diferența de 341 GWh fiind acoperită de sectorul terțiar, conform Planului Integrat de Calitate a aerului în Municipiul Brașov 2018 – 2020.

Sursa datelor: Planul Integrat de Calitate a aerului în Municipiul Brașov 2018 – 2020

Alte surse de poluare

În județul Brașov sunt prezente și alte surse de emisii urbane, impactul acestora asupra calității aerului la nivel local fiind semnificativ: transportul fevoriar de călători, depozitarea deșeurilor municipale solide. La acestea se mai adaugă și șantierele de construcții și terenurile fără utilitate neacoperite, care pot constitui surse majore de particule care generează niveluri importante de poluare, pe termen lung sau scurt, în funcție de durata și gradul de răspândire. Dinamica meteo-climatică pe care o are municipiul Brașov poate duce la importul de poluanți și din alte regiuni.

Efectele poluării aerului

- Asupra ecosistemelor

Aerul este purtătorul multor agenți poluanți pe care îi împrăștie cu repeziciune asupra ecosistemelor, acestea întâmpinând dezvoltări scăzute ale vegetației și pierderea biodiversității. Totodată, poluarea produce daune materialelor și clădirilor, inclusiv celor care fac parte din patrimoniul cultural național.

Potrivit datelor APM Braşov, în judeţul Braşov există risc scăzut pentru ecosisteme de a fi afectate de acidifiere, datorat în principal reducerii concentraţiei de SO2. În prezent compuşi cu azot (N), emisiile de NOx şi amoniac (NH3) ar putea reprezenta un risc pentru ecosisteme din punct de vedere al prezenţei poluanților acidifianți în atmosferă. În baza datelor achiziţionate la staţia de monitorizare de fond suburban BV4 - Sânpetru se poate afirma că nu au fost înregistrate depăşiri pentru nivelul critic pentru expunerea la ozon troposferic (AOT40), NOx şi SO2 în aerul ambiental, neexistând risc pentru expunerea ecosistemelor.

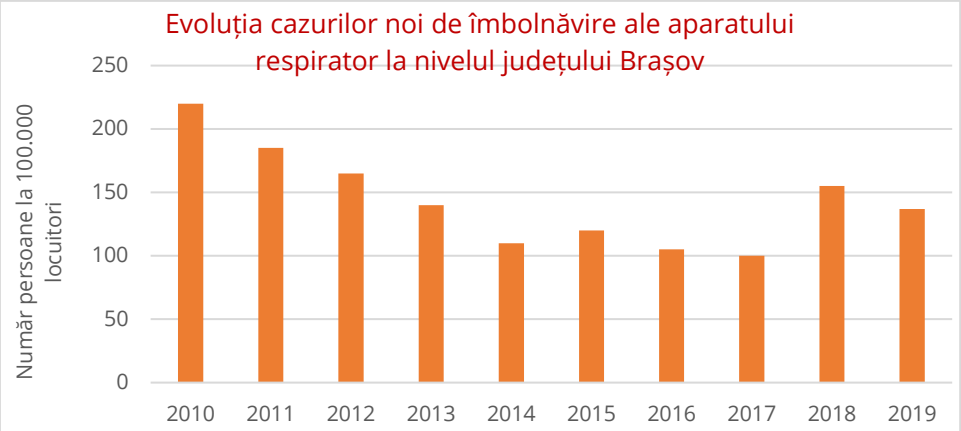
- Asupra sănătăţii populaţiei din aglomerările urbane

Aerul din mediul urban este mult mai poluat, având în vedere că principala sursă este traficul rutier.

Acţiunea poluanţilor atmosferici asupra organismului se regăseşte în efectele acute şi cronice care pot fi cuantificate prin modificarea unor indicatori specifici (mortalitate, morbiditate etc.). În primul rând este afectat sistemul respirator, iar populaţia cea mai vulnerabilă face parte din categoria populaţiei infantile și apoi a grupei de vârstă > 65 ani. Deși au fost realizate progrese în vederea reducerii emisiilor antropice de poluanți atmosferici, în Brașov calitatea aerului rămâne o problemă pentru sănătatea publică, *municipiul Braşov fiind declarat zonă de gestionarea a calităţii aerului pentru reducerea concentraţiei de NO2 şi PM10 din aerul ambiental.*

Ca atare, este necesară o mai bună monitorizare a calității aerului pentru a identifica principalele surse de poluare.

Expunerea pe termen scurt sau lung la concentrații ale acestor poluanți poate duce la probleme de sănătate, care variază de la iritații minore are aparatului respirator, contribuții la creșterea incidenței bolilor respiratorii și cardiovasculare până la moarte prematură. Acești poluanți pot afecta sistemul cardio-respirator pentru populația de toate vârstele, prezentând un risc major pentru copii, bolnavi de inimă, boli respiratorii cronice și persoanele în vârstă.

Sursa datelor: Raport anual 2019 APM Brașov

Din grafic se observă că în perioada anilor 2010 - 2019, la nivelul județului Brașov, numărul cazurilor noi de îmbolnăvire are aparatului respirator a avut o tendință de scădere, excepție făcând anii 2018 și 2019, când tendința este de creștere.

De asemenea, în ultima perioadă au fost identificate şi conştientizate legături importante între poluarea aerului şi schimbările climatice, ambele fiind generate de surse de emisii comune - în principal arderea combustibililor în industrie şi gospodării, transport şi agricultură, iar poluanţii emişi au atât efecte asupra sănătăţii umane şi ecosistemelor cât şi efect de seră. Această idee poate fi ilustrată prin exemplul particulelor de carbon (BC – "black carbon"), format prin arderea incompletă a combustibililor fosili, biocombustibililor şi biomasei. BC este atât un poluant al aerului ambiental cu efecte dăunătoare pentru sănătate, dar acţionează în

acelaşi timp ca un gaz cu efect de seră prin creşterea temperaturii atmosferice ca urmare a efectului radiative (Raport APM Brașov pentru anul 2019).

Soluții de îmbunătățire a calității aerului

Activitatea de transport este în prezent un domeniu de neînlocuit, fiind implicat în dezvoltarea umană, dar care are un impact negativ asupra mediului. Descurajarea folosirii automobilului personal în favoarea transportului în comun, a bicicletelor, a serviciilor de ride-sharing și pe distanțe scurte a mersului pe jos sunt cele mai viabile soluții pentru scăderea emisiilor poluante.

Realizarea de noi piste de biciclete sunt avute în vedere atât la nivelul municipiului Brașov și a zonei metropolitane, cât și la nivel de județ. În prezent sunt în implementare proiecte finanțate prin POR 2014 – 2020 și POAT 2014 – 2020 pentru un transport ecologic (inclusiv realizarea de piste de biciclete) de către municipiile Făgăraș și Brașov.

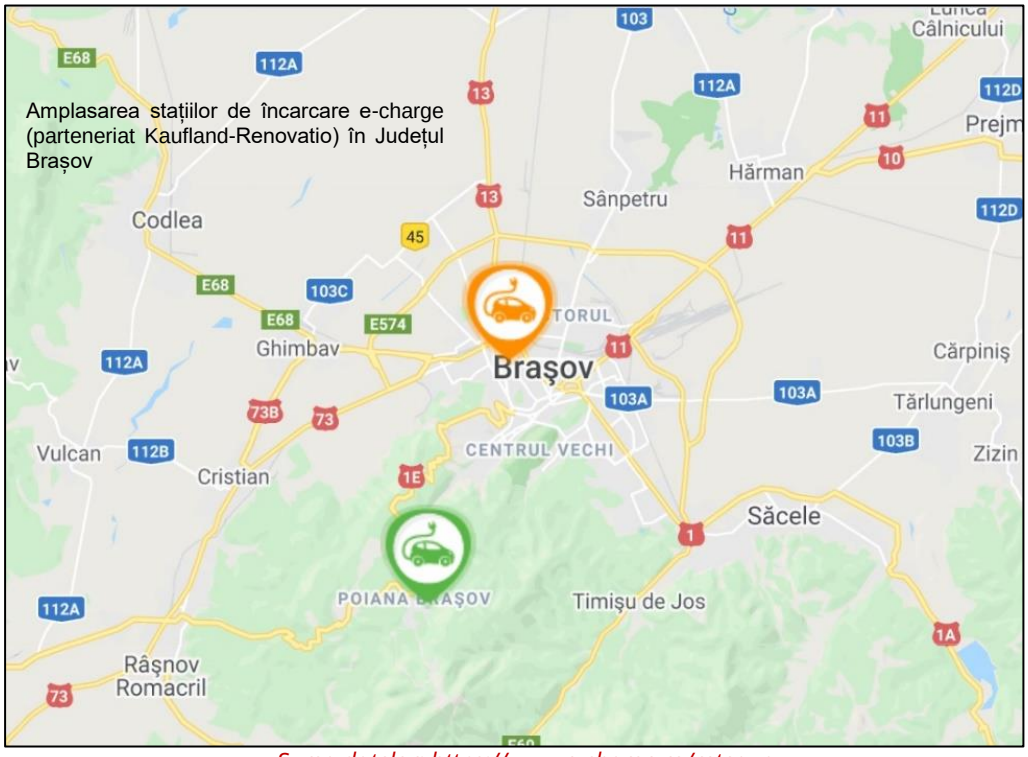
Măsurile de ameliorare a calității aerului sunt planificate de Primăria Municipiului Brașov și prezentate în Planul Integrat de Calitate a Aerului a Municipiului Brașov 2018 - 2020 ca având în vedere reducerea emisiilor de NO2 provenite din: a) traficul rutier prin: - modernizarea transportului public, - construirea de benzi de biciclete, - construirea unor parcări de tip park and ride, - facilitarea dezvoltării transportului / transportului public cu emisii zero (electric) sau cu emisii scăzute (combustibil ecologic - GNC), din b) încălzirea rezidenţială prin - continuarea reabilitării sistemului de încălzire centralizat, - facilitarea rebranșării la sistemul centralizat de distribuție a agentului termic a persoanelor fizice și juridice, - continuarea programului de reabilitare termică a clădirilor, precum și a emisiilor provenite din c) activitatea industrială prin dotarea surselor de arderi industriale şi comerciale (inclusiv pentru biomasă) cu echipamente conforme de control al emisiilor sau înlocuirea acestora.

O soluție pusă deja în practică, cu avantajul că răspunde atât nevoilor de mobilitate a cetățenilor, cât și ameliorării problemelor de mediu, o reprezintă dezvoltarea transportului cu automobile electrice sau hybrid. Acestea au avantajul de a avea gradul de poluare mai mic decât al celor cu motoare cu ardere termică, clasică.

În județul Brașov, numărul mașinilor electrice a crescut, acestă direcție fiind de altfel încurajată și prin diferite programe de finanțare – ex. Programul RABLA PLUS sau Programul RABLA PLUS Mașini Electrice, prin care persoanele fizice și juridice de drept public sau privat pot accesa o finanțare între 20.000 lei și 45.000 lei. Numărul de autovehicule electrice înmatriculate era de 22 în municipiul Brașov în anul 2018 (conform documentului "Analiză a situației mobilității electrice la nivelul municipiilor reședință de județ din Regiunea Centru" - septembrie 2020 - ADR Centru). O dată cu creșterea numărului de mașini electrice, a crescut și numărul stațiilor de încărcare a acestora. Potrivit unui comunicat al Primăriei Brașov, pe domeniul public al județului Brașov se regăsesc în prezent un număr de 9 stații de încărcare, dispuse astfel: 1 stație pilot de capacitate mică, amplasată pe B-dul Eroilor nr. 8, vis-à-vis de Hotel Capitol și alte 8 stații de încărcare amplasate în Parcarea Spitalului "Regina Maria".

La acestea, se mai adaugă și alte stații de încărcare ca urmare a unor inițiative ale mediului privat, precum *rețeaua publică de stații de alimentare a mașinilor electrice din România*, finalizată în perioada anilor 2016 - 2017 de Kaufland în parteneriat cu Renovatio, formată din 24 stații e-charge amplasate în parcările magazinelor Kaufland din 20 de orașe din țară, permițându-le utilizatorilor de mașini electrice să se deplaseze pe două coridoare ce traversează țara: Constanța – București – Sibiu – Timișoara – Arad (finalizat în 2016) și București – Ploiești – Brașov – Târgu Mureș – Cluj-Napoca – Oradea (finalizat în 2017).

Din această rețea, în județul Brașov sunt amplasate 2 stații e-charge: una la Hotel Ana Sport din Poiana Brașov și cealaltă la magazinul Kaufland de pe strada Avram Iancu nr. 62.

Sursa datelor: https://www.e-charge.ro/reteaua

Este necesar ca România să se alinieze tendinței europene în utilizarea autoturismelor prietenoase cu mediul, observându-se încă de pe acum impulsionarea vânzărilor de mașini electrice la nivel european, prin acordarea de bonusuri la achiziție şi schimbări la politica de taxare, dar și prin interdicțiile care se impun în tot mai multe orașe, care vor ajunge chiar și la interzicerea circulației mașinilor cu propulsie clasică. De aceea, în următorii ani interesul va fi alocat în special dezvoltării infrastructurii de încărcare, un exemplu fiind reprezentat de programele lansate de Administrația Fondului pentru Mediu.

În Brașov, conform informațiilor primite de la Primăria municipiului Brașov, prin proiectul *„Amplasare de stații de încărcare pentru mașini electrice în Municipiul Brașov”* finanțat de Administraţia Fondului de Mediu în cadrul *„Programului privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transporturi, prin promovarea infrastructurii pentru vehiculele de transport rutier nepoluant din punct de vedere energetic: staţii de reîncărcare pentru vehicule electrice în municipiile reşedinţe de judeţ”,* perioada de implementare 12 luni, numărul de stații de încărcare a mașinilor electrice va crește, distribuirea acestora fiind planificată astfel:

- Parcare Regina Maria, str. Pieţii: 4 staţii;
- Parcare multietajată Poiana de jos: o staţie;
- Strada 13 Decembrie, zonă terminal RAT: 3 staţii;
- Strada Poienelor nr. 7, zonă terminal RAT: 2 staţii;
- Parcare Stadionul Municipal, zonă terminal RAT: 3 staţii;
- Gara Braşov, Bdul Gării: 2 staţii.

Tipul acestor stații de incărcare va fi: i) Stații cu încărcare rapidă, ce vor suporta încărcarea la curent continuu de 50 KW și la curent alternativ de 22 KW. Stațiile vor fi echipate cu control de la distanță și sunt operate individual sau integrat, respectiv ii) Stații de 50 KWp, ce vor servi mașini care se încarcă în curent continuu (ex: Tesla), iar racordul de 22 KW, în curent alternativ, va deservi mașini cu racord pe curent alternativ (ex: Renault Zoe).

În vederea reducerii poluării, o soluție poate fi legată de promovarea investițiilor de tip oraș verde (pereți verzi verticali, acoperișuri verzi etc.)

Factorul de mediu - Apa

În alcătuirea resurselor de apă ale județului Brașov intră apele subterane (freatice și de adâncime) și apele de suprafață (rețeaua de râuri și lacuri naturale și artificiale). Acestea sunt grupate în trei sectoare teritoriale: Ţara Bârsei, Rupea-Homorod şi Făgăraş.

Monitorizarea surselor de apă

Cantitatea surselor de apă de suprafață și subterane de pe teritoriul județului Brașov se urmărește cu ajutorul următoarelor instrumente:

- 19 stații hidrometrice și 4 stații hidrometrice bazinale aflate în administrarea Sistemului de Gospodărire a Apelor Brașov;
- 23 posturi pluviometrice;
- 3 stații evaporimetrice;
- 12 stații hidrogeologice;
- 52 foraje pentru urmărirea dinamicii și evoluția calității apelor subterane (24 foraje de potabilizare și 28 foraje de supraveghere);
- 34 secțiuni de control a calității apei de râuri;
- 3 secțiuni sedimente pentru analize chimice;
- 10 secțiuni sedimente;
- 2 lacuri (lacul Tărlung cu 2 secțiuni de control și lacul Vistea cu 1 secțiune de control);
- 107 evacuări de la agenții economici.[1]

Pe lângă administrarea lucrărilor hidrotehnice, Sistemul de Gospodărire a Apelor Brașov (SGA Brașov) asigură dispecerat și apărare împotriva inundațiilor, administrare stații hidrologice, gestiunea resurselor de apă, precum și monitorizarea stării și evoluției calitative a resurselor de apă.

Surse de suprafață

Cursurile de apă ce izvorăsc și/sau traversează județul Brașov aparțin în cea mai mare parte bazinului hidrografic Olt (94 % din lungimea totală a cursurilor de apă), restul până la 100 % fiind împărțit astfel: 3 % din lungimea cursurilor de apă aparțin bazinului hidrografic Siret; 2 % din lungimea cursurilor de apă aparțin bazinului hidrografic Mureș; 1 % din lungimea cursurilor de apă aparțin bazinului hidrografic Ialomița.

Repartiția pe bazine hidrografice a lungimii cursurilor de apă, a suprafețelor apelor curgătoare și a suprafețelor acumulărilor

Denumire bazin hidrografic	Lungimi cursuri de apă (km)	Suprafețe ape curgătoare (ha)	Suprafețe acumulări (ha)
Bazin hidrografic Olt	2.011,45	2.155,49	704,76
Bazin hidrografic Mureș	38,50	72,31	0
Bazin hidrografic Ialomița	25,00	9,95	0
Bazin hidrografic Siret	72,00	99,37	0
TOTAL	2146,95	2337,12	704,76

Sursa datelor: www.rowater.ro - SGA Brașov

Râul Olt străbate județul Brașov pe o lungime de 120 km, principalii afluenți ai Oltului fiind: pârâul Ghimbășel (434,5 km²), pârâul Bârsa (530 km²), pârâul Șercaia (352 km²), pârâul Homorod (335 km²), pârâul Homorod Ciucaș (322 km²). La acesti afluenți principali se mai adaugă și alți *afluenți secundari*: Baraolt, Timiș, Tărlungul, Crizbavul, Bogata, Comana, Mândra, Ticușul, Sâmbăta.

[1] SGA Brașov

Surse principale de apă de suprafață din județul Brașov

Denumire zonă	Localități deservite cu apă	Surse de apă de suprafață	Denumire zonă	Localități deservite cu apă	Surse de apă de suprafață
Brașov – Săcele	Municipiul Brașov	Lacul Târlung, izvoarele Răcădău, izvoarele Solomon, izvoarele Ciucaș și izvoare Valea Baciului, 7 izvoare, izvoare Poiana Angelescu, izvoare Piatra Mare	Predeal	Predeal	Pârâul Azuga
				Pârâul Rece	Pârâul Azuga, izvoarele Valea Glăjăriei
	Municipiul Săcele		Rupea	Rupea	Lacul Dopca, captare de suprafață Saroș
				Hoghiz, Homorod	
Făgăraș	Municipiul Făgăraș	Câmpuri de puțuri de la Pojorta, Iași și Săvăstreni, sursa Sebeș	Bran	Bran	Izvoarea Valea Ulmului, izvoare Clincea, izvor Bobocel
				Predeluț	
	Zona rurală			Șimon	
Codlea	Municipiul Codlea	Izvoare Parcul cu Umbră, izvoare Parcul cu Soare		Sohodol	
	Colonia 1 Mai	Pârâuri	Moieciu	Moieciu de Jos	
	Vulcan	Izvoare – Valea Gălbezii		Moieciu de Sus	
Zărnești	Zărnești	Surse de apă potabilă (izvoare) Sursă nepotabilă (captare Bârsa)		Peștera	
	Tohanul Vechi			Drumul Carului	
	Tohanul Nou			Cheia	
Victoria	Victoria	Pârâul Arpaș		Măgura	
			Feldioara	Feldioara	Pârâul Crizbav

Sursa datelor: Capitolul II – Masterplan apa canalizare Brașov

În completarea surselor de suprafață, râurilor și pârâurilor li se alătură lacurile glaciare din munții Făgăraș: lacul Urlea și lacul Podragu (care alimentează unele râuri făgărășene) și barajul de acumulare Tărlung-Săcele (135,6 ha), proiectat în vederea alimentării cu apă a Municipiului Brașov, precum și în vederea furnizărea de hidroenergie (Târlung, Dopca, Voila, Vistea).

Altă cantitate mare de apă de pe teritoriul județului Brașov este dată de izvoare, cu preponderență în zona de munte. În zona munților Ciucaș și Bucegi apar izvoare cu debite de câțiva zeci de l/s, acestea fiind captate pentru alimentarea cu apă a Brașovului. În zona munților Piatra Craiului există izvoare carstice, unele având debit maxim ce poate atinge 20.400 l/s.

Surse subterane

Captările de ape subterane din județul Brașov sunt relativ numeroase și importante, mulțumită condițiilor climatologice, hidrologice și hidrogeologice favorabile. Numeroasele captări de izvoare alimentează cu apă potabilă localitățile Zărnești, Râșnov, Codlea, Cristian, Săcele, Brașov.

În sectorul Ţara Bârsei se remarcă ape de adâncime de bună calitate, cu un debit până la 6 l/s.

În sectorul Rupea-Homorod apele de adâncime nu oferă debite importante de apă de bună calitate. Apa freatică, de mică adâncime şi grosime are debite scăzute, fiind puternic influenţate de regimul ploilor; apa freatică din lunca Oltului aferentă acestui sector înregistrează un debit de 0,2 mc/s.

În sectorul Făgăraș, caracterizat prin straturile de pietriş şi nisip cuaternar, debitul exploatabil din aceste depozite este de 1-5 l/s.

Surse subterane de apă din județul Brașov

Denumire zonă	Zona deservită cu apă	Surse de apă subterană
Brașov-Săcele	Municipiul Brașov, Sânpetru, Hărman	15 puțuri Sânpetru-Hărman, 14 puțuri Sânpetru, 40 puțuri Hărman-Prejmer
	Poiana Brașov	3 puțuri Măgurele
	Cristian	Puțuri
	Ghimbav	3 puțuri Ghimbav
	Fabrica de zahăr Bod	3 puțuri Fabrica de zahăr Bod
	Vulcan	Puțuri Vulcan 1,2 și 1 Mai
	Codlea	5 puțuri – DGRS Codlea
	Zărnești	7 puțuri Tohan-Zărnești
	Prejmer	40 puțuri Prejmer-Hărman
Zona Făgăraș	Făgăraș, Hurez, Iași, Pojorta, Luta, Beclean	5 puțuri Hurez, 30 puțuri Iași-Pojorta

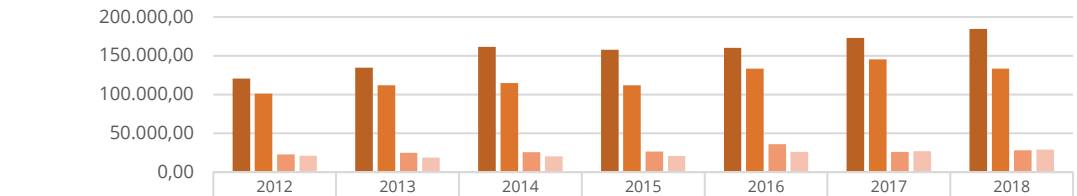
Sursa datelor: Capitolul II – Masterplan Brașov

Balanța apei și cerința de apă

Analizând balanța apei și cerința de apă la nivel județean în perioada 2012- 2018, se observă o tendință crescătoare în utilizarea apei în rândul industriei, agriculturii și a populației. Volumul de apă prelevat pentru acoperirea cerințelor pentru industrie a crescut în principal datorită creșterii activității industriale. Pentru acoperirea cerințelor pentru populație, volumele de apă prelevate au crescut în principal datorită alimentării cu apă în sistem centralizat, realizate în mediul rural.

De asemenea, se constată că, raportat la cerința de apă din fiecare an, volumul de apă prelevat (utilizat) a fost mai mic, astfel încât aplicarea *Planului de restricții și folosirea apei în perioade deficitare* nu a fost necesară în niciun an din perioada 2012 - 2018.

Resursele de apă potenţiale şi tehnic utilizabile la nivel județean pentru perioada 2012-2018

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
RSup Teoretică (mii m3)	120.600,36	134.705,69	161.498,48	157.688,31	160.118,24	172.769,56	184.691,76
RSup Utilizabilă (mii m3)	101.132,37	112.084,18	114.815,39	111.929,06	133.479,05	145.219,70	133.306,44
RSubTeoretică (mii m3)	22.696,15	24.813,78	25.571,06	26.462,11	36.179,97	25.936,03	28.366,41
RSubUtilizabilă (mii m3)	21.043,42	18.690,82	20.329,76	20.922,02	26.092,12	26.884,97	29.002,14

Sursa datelor: Rapoarte anuale APM Brașov

Potrivit datelor SGA Brașov, în anul 2018, raportat la populaţia actuală a județului Brașov, s-a constatat o resursă de apă de cca. 357 m3/locuitor și an (luând în considerare resursa de suprafaţă şi resursa din subteran), respectiv o resursă de apă de cca. 264 m3/locuitor şi an (luând în considerare numai aportul râurilor interioare), situând din acest punct de vedere județul Braşov în categoria județelor cu resurse de apă relativ reduse în raport cu resursa ţării sau cu resursele altor ţări.

Inundații

Rețeaua hidrografică, cu o densitate mare și o alimentare bogată înscrie județul Brașov în categoria zonelor afectate frecvent de viituri de mare amploare. Scurgerea maximă se produce de regulă în perioada aprilie-mai în urma topirii zăpezilor, combinată cu căderile de precipitații

și în urma unor ploi cu intensitate mare și cantități de peste 50 l/mp ce se produc în intervalul iunie-august. Din cauza fenomenelor meteorologice extreme (de exemplu, precipitații cu caracter torențial, însemnate cantitativ) se înregistrează tot mai frecvent viituri rapide cu amplitudine mare, îndeosebi pe cursurile de apă**,** *cele mai afectate de viituri fiind zonele Hoghiz-Făgăraș, respectiv zona Bran-Moieciu.*

Prognoza cerinței de apă

Utilizarea rațională a resurselor de apă reprezintă un obiectiv major al strategiei de mediu din România (2015 - 2030). Caracterul limitat al resurselor de apă, precum și indispensabilitatea resurselor de apă subliniază necesitatea valorificării și protecției acestora împotriva epuizării și degradării.

În anul 2014 s-a realizat în cadrul studiului *"Actualizarea studiilor de fundamentare a P.A.B.H. - Evaluarea cerințelor de apă (an de referință 2011) la nivelul bazinelor hidrografice pentru orizontul de timp 2020 și 2030*" prognoza cerinței de apă la nivel național pentru orizontul de timp 2020 - 2030, pentru fiecare categorie de folosință de apă: Populație; Industrie; Irigații; Zootehnie; Acvacultură/piscicultură.

Centralizator privind cerința de apă pentru orizonturile de timp 2020 și 2030 la nivelul României

Folosința de apă	Cerința de apă (mil. mc)		Trend creștere/ descreștere
	2020	2030	
Populație	2.088	2.097	0,43%
Industrie	6.664	7.383	10,79%
Irigații	562	1.689	200,53%
Zootehnie	172	164	-4,65%
Acvacultură	818	949	16,01%
Total România	10.304	12.282	

Sursa datelor: Raport anual 2019 APM Brașov

Monitorizarea calității apelor

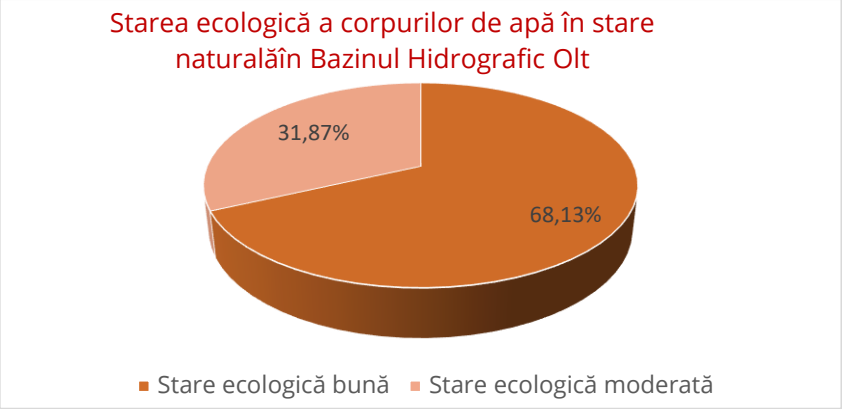
Calitatea și cantitatea apei potabile este monitorizată în județul Brașov de SGA Brașov.

Calitatea apei este afectată de următorii factori poluatori: produsele petroliere, produsele rezultate în urma proceselor industriale, produsele chimice utilizate în agricultură, produsele menajere și produsele rezultate din zootehnie, metalele grele și radioactivitatea, exploatarea necorespunzătoare a stațiilor de epurare existente. Dintre acestea, evacuările de ape uzate urbane continuă să aibă impactul cel mai mare asupra calității apelor de suprafață, în special în ceea ce privește poluarea cu substanțe organice și nutrienți (azot și fosfor).

Principalele industrii poluatoare din județul Brașov sunt: industria chimică, industria extractivă și zootehnie, urmate de industria prelucrării deșeurilor.

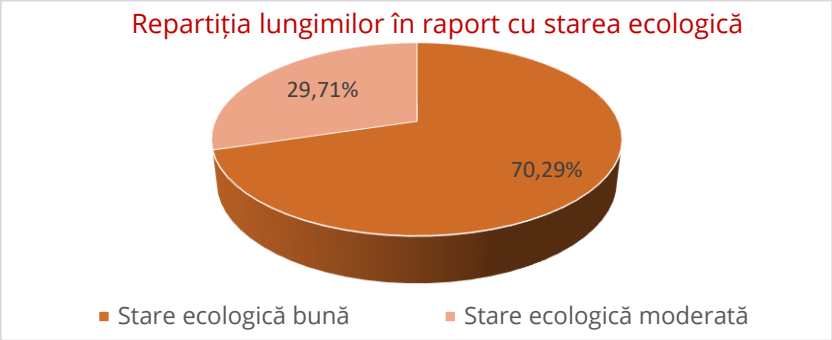
Starea ecologică a corpurilor de apă

Potrivit studiului *Sinteza anuală privind protecţia calităţii apelor* pentru bazinul hidrografic Olt-date 2017, în Bazinul Hidrografic Olt s-a evaluat un număr de 121 corpuri de apă în stare naturală (râuri), evaluarea fiind făcută atât prin monitorizarea elementelor biologice, cât și prin evaluarea elementelor suport. În urma evaluării, s-a constatat faptul că 62 corpuri de apă (reprezentând 68,13 %) sunt în stare ecologică bună, respectiv 29 corpuri de apă (reprezentând 31,87%) sunt în stare ecologică moderată.

Sursa datelor: Apele Române, www.rowater.ro

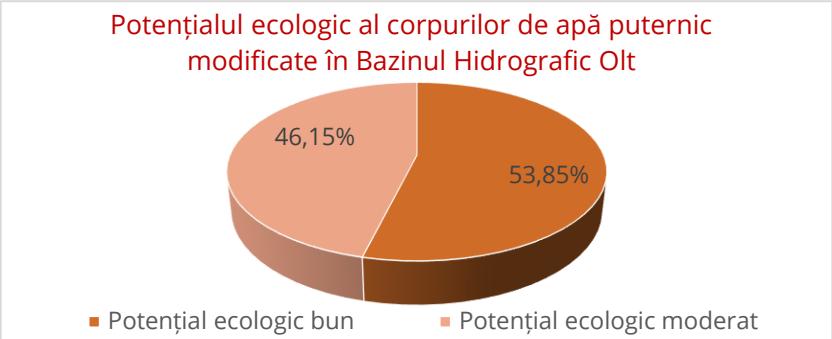
Din punct de vedere al numărului de kilometri, pentru cei 2.703 km râuri naturale monitorizați, repartiția lungimilor în raport cu starea ecologică este: - 1900 km în stare ecologică bună, reprezentând un procent de 70,29%; - 803 km în stare ecologic moderată, reprezentând un procent de 29,71%.

Sursa datelor: Apele Române, www.rowater.ro

Obiectivul de mediu pentru un corp de apă de suprafaţă se consideră a fi atins atunci când corpul de apă se încadrează în starea ecologică foarte bună sau bună, respectiv potenţialul ecologic maxim sau bun. Având în vedere ponderea mare pe care o au corpurile de apă-râuri cu stare ecologică bună, se poate considera că obiectivul de mediu este atins.

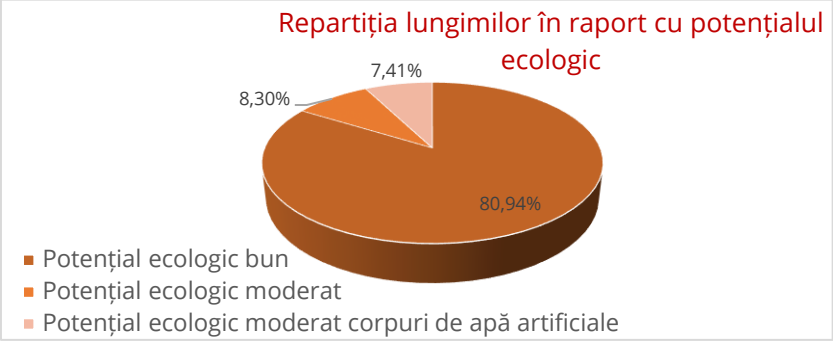
În anul 2017, în bazinul hidrografic Olt, au fost monitorizate 13 corpuri de apă puternic modificate și 3 corpuri de apă artificiale. Evaluarea potențialului ecologic s-a realizat în 13 corpuri de apă puternic modificate, iar pentru un corp de apă s-a făcut evaluarea numai după elementele fizico-chimice. În urma evaluării s-a constatat că: 7 corpuri de apă (53,85%) au potențial ecologic bun și 6 corpuri de apă (46,15%) au potențial ecologic moderat.

Sursa datelor: SGA Brașov

În urma evaluării corpurilor de apă puternic modificate în funcție de numărul de kilometri (566,5 km) rezultă următoarele: - 458.5 (80,94 %) km sunt în potențial ecologic bun, respectiv 47 (8,3 %) km sunt în potențial ecologic moderat.

În urma evaluării celor trei corpuri de apă artificiale rezultă că toate s-au încadrat în potențial ecologic moderat, aceasta reprezentând 42 km (7,41%).

Sursa datelor: SGA Brașov

În ceea ce privește starea ecologică a corpurilor de apă – lacuri naturale, în anul 2017, la nivelul bazinului hidrografic Olt, au fost evaluate prin monitorizare 2 corpuri de apă - Lacul Sfânta Ana şi Lacul Bâlea. În urma evaluării datelor de monitorizare, atât Lacul Sfânta Ana, cât și Lacul Bâlea se încadrează în stare ecologică bună.

În ceea ce privește starea ecologică a corpurilor de apă – lacuri de acumulare, în anul 2017 au fost monitorizate 9 corpuri de apă, prin intermediul a 16 lacuri de acumulare. În urma evaluării potențialului ecologic al lacurilor de acumulare monitorizate din Bazinul Hidrografic Olt a rezultat următoarea încadrare: 7 corpuri de apă, respectiv 151.5 km corpuri de apă (77,77 %) au potențial ecologic bun; 2 corpuri de apă, respectiv 148 km (22,22 %) corpuri de apă au potențial ecologic moderat. În urma evaluării stării chimice a lacurilor de acumulare monitorizate a rezultat că cele 7 corpuri de apă monitorizate s-au încadrat în starea chimică bună.

În privința corpurilor de apă subterană, din cele 14 corpuri de apă subterană din spaţiul hidrografic Olt monitorizate calitativ, se constată că 11 corpuri de apă subterană (78,57 %) se încadrează în starea chimică bună și 3 corpuri de apă subterană (21,42 %) se încadrează în starea chimică slabă.

Începând cu anul 2018, ca urmare a faptului că metodologiile de evaluare a stării ecologice a corpurilor de apă au fost într-o permanentă actualizare/optimizare/dezvoltare ca urmare a exercițiilor de intercalibrare care au avut loc la nivel european, România și-a actualizat și implementat un nou sistem de evaluare și clasificare a stării ecologice a corpurilor de apă.

La nivelul județului Brașov, pentru perioada 2018 – 2020, au fost monitorizate din punct de vedere al stării ecologice 40 de corpuri de apă din bazinul hidrografic Olt, din care 33 corpuri de apă naturale - râuri, 2 corpuri de apă puternic modificate - râuri, 2 corpuri de apă puternic modificate - lacuri de acumulare și 3 corpuri de apă artificiale. Administrarea și evaluarea corpurilor de apă se realizează pe bazin hidrografic, astfel că delimitarea corpurilor de apă nu ține cont de limita de județ. Din corpurile de apă analizate și luând în considerare faptul că obiectivul de calitate este atins dacă starea ecologică este bună sau foarte bună, a reieșit că pentru 16 corpuri de apă (40 %), se ating obiectivele de calitate, în timp ce pentru 24 corpuri de apă (60 %) nu se ating obiectivele calitate (stare ecologică moderată sau slabă/potential ecologic moderat), conform adresei primite de la Administrația Națională Apele Române.

Astfel, sunt necesare activități în vederea îmbunătățirii calității corpurilor de apă de pe teritoriul județului Brașov.

Calitatea corpurilor de apă monitorizate în perioada 2018 – 2020 din bazinul hidrografic Olt (aflate pe teritoriul județului Brașov sau în județele învecinate)

Nr. crt.	Caracter corp de apă monitorizat din bazinul hidrografic Olt	Nr. corpuri de apă – total monitorizate	Nr. corpuri de apă monitorizate cu evaluare integrată foarte bună sau bună	Nr. corpuri de apă monitorizate cu evaluare integrată moderată sau slabă
1.	Corpuri de apă naturale - râuri	33	13	20
2.	Corpuri de apă puternic modificate - râuri	2	1	1
3.	Corpuri de apă puternic modificate – lacuri de acumulare	2	1	1
4.	Corpuri de apă artificiale	3	1	2
	TOTAL	40	16	24

Sursa datelor: Administrația Națională Apele Române

Sisteme de alimentare cu apă/canalizare

În anul 2019 față de anul 2011 s-a înregistrat: o creștere de 17,2% a numărului populației conectate la rețeaua de canalizare; a crescut cu 41,3% numărul persoanelor conectate la sistemele de canalizare cu epurare; a scăzut cu 93,2% numărul consumatorilor de sisteme de canalizare fără epurare (INS).

Schimbările climatice

Cantitatea de gaze cu efect de seră a cunoscut o creștere alarmantă în ultimul secol la nivel mondial, printre cauze fiind urbanizarea, dezvoltarea industrială, consumul de combustibili fosili pentru obținerea energiei, tăierile ilegale etc. Acestea au afectat sistemul climatic la nivel global, iar consecințele acestor schimbări climatice sunt: temperaturi extreme, modificări ale regimului de precipații (fie secetă, fie inundații), uscarea prematură a arborilor, reducerea biodiversității, reapariția unor boli cândva eradicate, vaste incendii de vegetație, diminuarea resurselor de apă pentru populație, dereglarea anotimpurilor, deteriorarea sectoarelor economice cum ar fi energia, silvicultura, agricultura, fenomene extreme, ex. valuri de căldură etc. Poluanții emiși au efect asupra sănătății umane, dar și asupra ecosistemelor și efect de seră.

Conform raportului "Global warming of 1.5 °C" (Încălzirea globală cu 1,5 °C) din 2019 al Intergovernmental Panel on Climate Change – IPCC - Grupul interguvernamental de experți în schimbări climatice, temperatura medie la nivel global a fost în perioada 2006 - 2015 cu 0,870 C mai mare decât în perioada 1850 - 1900.

După estimările prezentate în art. 4 al IPCC, în România se aşteaptă o creştere a temperaturii medii anuale faţă de perioada 1980 - 1990 similare întregii Europe:

- între 0,5°C şi 1,5°C pentru perioada 2020 - 2029;
- între 2,0°C şi 5,0°C pentru 2090 - 2099, în funcţie de scenariul privind emisiile de gaze cu efect de seră considerat.

Obiectivul global pe termen lung convenit la Paris în 2015 este limitarea creșterii temperaturii medii globale la 2°C, comparativ cu nivelul preindustrial. Creşteri ale temperaturii cu mai mult de 1.5 - 2 °C peste nivelurile preindustriale sunt susceptibile de a provoca modificări majore sociale şi de mediu în multe regiuni.

Țintele asumate la nivelul Uniunii Europene pentru anul 2030 sunt:

- Reducerea emisiilor interne de gaze cu efect de seră cu cel puțin 40% până în 2030, 80 – 95 % până în 2050 comparativ cu 1990;
- Un consum de energie din surse regenerabile de 32% în 2030;

- Îmbunătățirea eficienței energetice cu 32,5% în 2030;
- Intercconectarea pieței de energie electrică la un nivel de 15% până în 2030;
- Reducerea emisiilor de CO2 – la autovehicule cu 37,5%, la camionete cu 31 % și la camioane cu 30 %.

Comisia a propus un obiectiv de 25 % pentru integrarea aspectelor legate de schimbările climatice în toate programele UE (conform Pactului Ecologic European – din decembrie 2019). Pactul ecologic european din decembrie 2019 are ca scop transformarea Uniunii Europene într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor.

Raportul Energie, schimbări climatice și mediu al Agenției Internaționale pentru Energie din noiembrie 2016 prezintă o listă de măsuri pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul energetic, printre care: creșterea eficienței energetice; introducerea unui preț global al poluării (pentru CO2); crearea unui set global de indicatori ai decarbonării; creșterea capacității guvernelor de a implementa procesul de tranziție energetică.

Pentru sectoarele care fac obiectivul schemei EU-ETS (Emissions Trading System / Sistemul de tranzacționare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră în UE), obiectivul general al României de reducere a emisiilor se ridică la aproximativ 44% până în 2030 față de anul 2005 (conform Planulului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021 - 2030 – varianta din 23.04.2020).

La nivelul județului Brașov nu există o strategie sau o viziune clară privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice. În anul 2016 a fost elaborat Planul de acțiune privind adaptarea la schimbările climatice în municipiul Brașov.

Cea mai importantă sursă de emisii GES la nivel național rămâne aprovizionarea cu energie (conform Raportulului de țară din 2020 privind România).

Conform informațiilor de la Agenția Națională pentru Protecția Mediului, în prezent sunt 7 operatori economici la nivelul județului Brașov (din localitățile Brașov, Zărnești, Victoria, Ghimbav, Hoghiz și Bod), care dețin autorizație privind emisiile de gaze cu efect de seră (GES) și au emisiile verificate. Totalul emisiilor de GES a crescut cu 9,34 % în 2019 față de 2013 la aceștia.

Referitor la sectorul rezidențial în județul Brașov, emisiile de gaze cu efect de seră au scăzut cu 5,67 % în anul 2015 față de 2011, conform estimării efectuate de APM Brașov.

Emisii de gaze cu efect de seră în sectorul rezidențial în județul Brașov (mii tone CO2 echivalent), estimare efectuată de APM Brașov

An	2011	2012	2013	2014	2015
Emisii de gaze cu efect de seră în sectorul rezidențial în județul Brașov (mii tone CO2 echivalent)	670	659	649	644	632

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Braşov, pentru anul 2015, capitolul X. Consumul și mediul înconjurător

Schimbările climatice vor avea efecte multiple în multe domenii. Prezentăm câteva dintre acestea:

- Biodiversitatea – o parte dintre specii este posibil sa dispară. Conform raportului din 2019 al IPCC, din 105.000 specii analizate, la o creștere a temperaturii cu 2 °C comparativ cu o creștere cu 1,5 °C, impactul asupra insectelor/plantelor/vertebratelor care își vor reduce peste jumătate din arealul lor geografic este aproape dublu.

- Agricultura – alegerea soiurilor/hibrizilor se bazează pe adaptabilitatea acestora față de condițiile pedo-climatice specifice zonei corelat şi cu cerinţele populației; în domeniul zootehniei, elementele care vor trebuie analizate sunt: îmbunătățirea genetică, metodele de stabilire a dietei, păşunatul, metodele de adăpost pentru animale și tehnicile de depozitare a îngrăşămintelor.
- Resursele de apă – aspectele sunt legate fie de inundații, fie de secete prelungite.
- Pădurile – au un rol foarte important în regularizarea debitelor cursurilor de apă, asigurarea calității apei și protejarea unor surse de apă importante pentru comunități; de aceea sunt necesare măsuri concrete de stopare a defrișărilor și de creștere a suprafeței acoperite cu vegetație forestieră.
- Construcții/planificarea urbană – acestea pot fi afectate în urma alunecărilor de teren, inundațiilor etc. datorate unor fenomene extreme; în ultimii ani, au apărut multe construcții, atât în orașe (Brașov), cât și în localitățile din jurul orașelor din județ.
- Transporturi – infrastructura poate fi afectată și ea de fenomene extreme.
- Turismul – poate fi afectat in urma unor fenomene extreme, creșterea temperaturilor.
- Energie – aspectele importante fiind legate de asigurarea necesarului de energie și protecția infrastructurii energetice.

Conform raportului privind starea mediului în județul Brașov al Agenției pentru Protecția Mediului Brașov pentru anul 2019, temperatura medie anuală a crescut de la 7,8 ^{0}C în 2011 la 9,8 ^{0}C în 2019, iar cantitatea de precipitații cu 44,76 % în 2019 față de 2011.

Temperatura medie anuală și cantitățile de precipitații mediate înregistrate la stația meteo Brașov în perioada 2011 – 2019

An	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Temperatura medie anuală înregistrată la stația meteo Brașov (^{0}C)	7,8	8,9	9	9,3	9,3	8,8	8,9	9,6	9,8
Cantitățile de precipitaţii mediate înregistrate la stația meteo Brașov (mm)	490,4	556	619,9	726,9	633,5	701,7	681,6	709,9	709,9

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Braşov, pentru anul 2018, capitolul VIII. Mediul urban, sănătatea și calitatea vieții

În ceea ce privește numărul de zile caniculare (cu temperaturi mai mari de 35 ^{0}C), se constată că cele mai multe zile s-au înregistrat la stația meteo Făgăraș.

Număr zile caniculare pe an - înregistrate la stațiile meteo Brașov, Făgăraș, Fundata și Predeal, în perioada 2011 – 2019

Număr zile cu temperatură maximă >= 35 ^{0}C (zile caniculare)/An	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stația meteo Brașov	0	5	0	0	0	0	0	0	0
Stația meteo Făgăraș	0	11	2	1	0	0	0	0	0
Stația meteo Fundata	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stația meteo Predeal	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Braşov, pentru anul 2019, capitolul VIII. Mediul urban, sănătatea și calitatea vieții

În 2018, temperatura medie anuală înregistrată la stația meteo Brașov a fost de 9,6 ^{0}C, la Făgăraş de 9,8 ^{0}C, la Predeal de 6,8 ^{0}C şi la Fundata de 6,2 ^{0}C (conform Raportului privind starea mediului în județul Braşov, pentru anul 2018, capitolul VIII. Mediul urban, sănătatea și calitatea vieții).

La staţia meteo Braşov – Ghimbav, temperaturile maxime din perioada 2011 – 2019 (2011 - 32,3 ^{0}C, 2012 – 37 ^{0}C, 2013 – 34,3 ^{0}C, 2014 – 32,8 ^{0}C, 2015 – 34,9 ^{0}C, 2016 – 34,2 ^{0}C, 2017 – 36,9 ^{0}C, 2019 – 33,8 ^{0}C) - se situează sub normala climatologică 1991 – 2000 (conform Raportului privind starea mediului în județul Brașov, pentru anii 2011 - 2019).

Reducerea circulaţiei atmosferice în anotimpul rece (noiembrie – februarie) determină menţinerea maselor reci de aer pe fundul depresiunii în care este amplasat Municipiul Braşov şi instalarea fenomenului de inversiune termică, caracterizată de minime accentuate ale temperaturii.

În ceea ce privește cantitățile lunare de precipitații înregistrate la stația meteo Brașov, perioada cu cele mai multe precipitații este în perioada aprilie – iulie. Față de normala climatologică de 590,7 l/mp, în perioada 2013 – 2018, cantitățile de precipitații anuale înregistrate la stația meteo Brașov s-au situat peste acest prag.

Cantități lunare de precipitații în perioada 2011 – 2018 și 1981 – 2010 înregistrate la stația meteo Brașov

An/ Lună	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	VIII	X	XI	XII	TOTAL
2011	25	25,2	17,5	61	60	110,6	53,8	35,2	20,6	48,6	2,2	30,7	49,4
2012	38	25,4	21	88,2	145,2	45,4	27,2	38,8	33,8	35,2	11,4	46,4	556
2013	24,6	24,5	32,8	36	107,6	98,8	31	76,2	72,8	77,4	26,8	8,4	616,9
2014	27,4	3,4	34,9	118,5	94,4	76	115,4	60,6	34,4	59,8	60,8	41,3	726,9
2015	40,7	31,7	58	28	44,8	175,6	42,4	22,6	111	31,8	35,3	11,6	633,5
2016	33,5	11	26	98,4	101	121,4	28,8	85,8	38	96,4	38,4	23	701,7
2017	20,1	23,9	35,6	45,6	84,2	74,2	111,6	67,6	68,4	57	45,8	47,6	681,6
2018	44,2	45,3	78,4	10,8	34,8	204,8	133,6	46,6	43,4	9,4	23,7	34,9	709,9
Media anilor 1981 -2010	24,4	25,1	32,6	42,1	64,6	81,2	92,2	77,4	54,8	36,8	28,3	31,2	590,7

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2018, capitolul VIII. Mediul urban, sănătatea și calitatea vieții

Cu toate că din punctul de vedere al cantităților de precipitații căzute la nivelul județului Brașov, nu sunt creșteri foarte mari, au existat totuși fenomene meteorologice care au dus la inundații (ploi torențiale sau topiri masive și rapide de zăpadă etc.).

Zonele cu risc potențial semnificativ la inundații din județul Brașov identificate în cazul Administrației Bazinale de Apă Olt, conform Raportului de evaluare preliminară a riscului la inundații sunt:

- Râul Bârsa – aval Cartier Stupini
- Râul Zizin (Dobromir) - aval localitate Zizin
- Râul Turcul (Moieciu) - aval confluență Valea Grădiștei
- Râul Ghimbășel - sector aval confuență Pârâul Mic amonte confluență Canal Timiș
- Râul Ghimbășel - aval localitate Brașov, sector îndiguit
- Râul Timiș - aval localitate Timișu de Jos
- Râul Homorod - amonte confluență Vulcănița, sector îndiguit
- Râul Homorod - aval Acumulare Dumbrăvița
- Râul Homorod - aval confluență Băile Homorod, sector îndiguit
- Râul Cozd - localiate Rupea, sector îndiguit
- Râul Șercaia (Șinca) - localitate Poiana Mărului
- Râul Hurez - aval localiate Hurez, sector îndiguit – comuna Beclean
- Râul Sâmbăta - aval confluență Lisa.

Principalele cauze ale inundaţiilor sunt legate de:

- condiţiile climatice, care, datorită schimbărilor climatice şi-au modificat caracteristicile (cantităţi mari de precipitaţii în timp scurt, frecvenţa mare a precipitaţiilor în anumiţi ani, alternanţa perioadelor ploioase cu perioade secetoase, prezenţa furtunilor în timpul ploilor)
- neefectuarea unor lucrări destinate apărării împotriva inundaţiilor (în momentul de faţă, 40% din zonele inundabile ale ţării au rămas neprotejate)
- extinderea defrişărilor şi neefectuarea de împăduriri
- construcţia necorespunzătoare a barajelor şi digurilor de protecţie sau nerespectarea condițiilor de întreținere a acestora
- amplasarea necorespunzătoare a unor construcții în zone inundabile.

În județul Brașov, aproape în fiecare an au loc fenomene hidrologice importante pe cursurile de apă din județul Brașov (cauzele fiind precipitațiile, scurgeri pe versanţi, revărsari, incapacitatea sistemului de canalizare de a prelua debitul, inexistența canalizării, surpări de mal etc.). Acestea afectează terenuri, drumuri, lucrări hidrotehnice, gospodării, animale, rețele de electricitate, alimentare cu apă, canalizare, poduri/podețe etc.

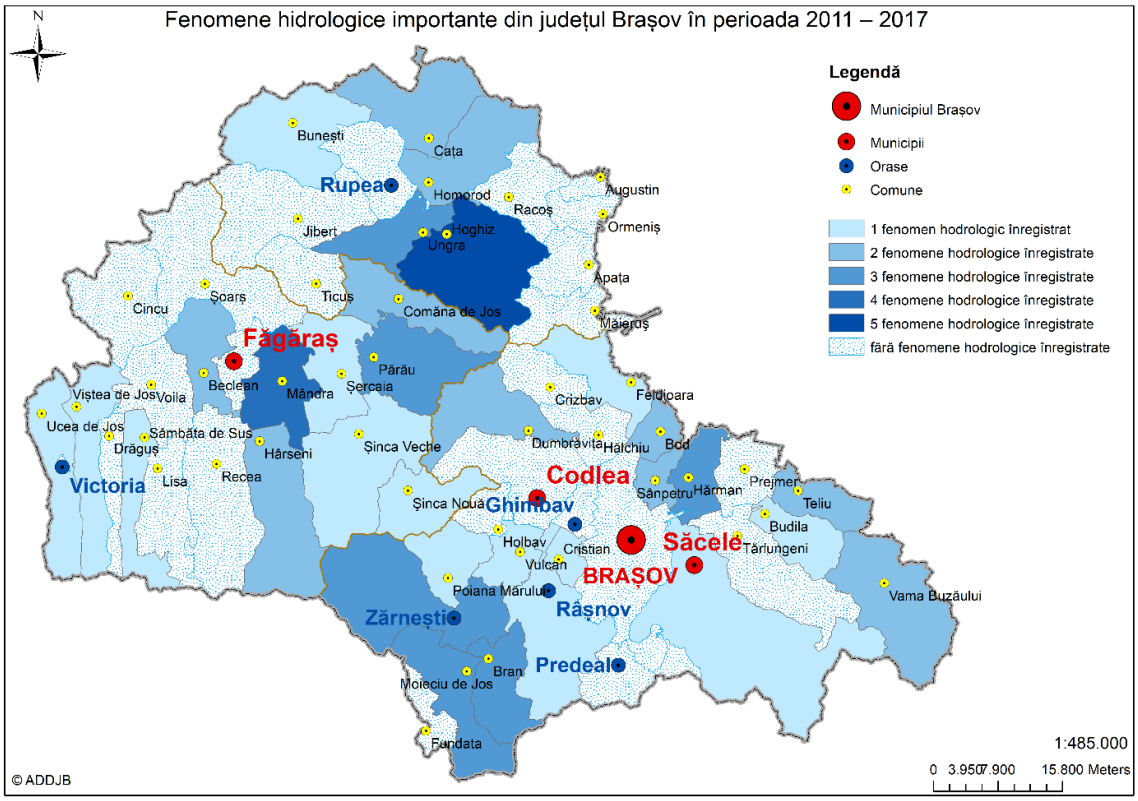
Fenomene hidrologice importante din județul Brașov în perioada anilor 2011 – 2017

An	Perioada	Localități afectate
2011	15-18.04	Dumbrăviţa, Ungra
	16.05-15.06	Săcele, Şercaia, Hărman, Sânpetru, Părău, Sâmbăta de Sus, Ucea, Viştea, Moieciu, Hârseni, Homorod, Hoghiz, Bod, Teliu
	30.06 -01.07	Caţa, Şinca, Mândra, Părău, Hârseni, Hărman, Bod, Zărneşti, Homorod
	17-18.07	Vama Buzăului, Sânpetru, Hărman, Râşnov
2012	18-23.04	Comăna, Ungra
	29.05-06.06	Comăna, Hoghiz, Mândra, Părău, Teliu, Ungra, Vama Buzăului, Cristian, Vulcan
2013	-	-
2014	23-26.07	Zărneşti, Poiana Mărului, Hoghiz (Dopca), Feldioara (Rotbav)
2015	16-17.06 26-27.06	Hoghiz
2016	11-14.04	Dumbrăviţa, Budila, Mândra, Bran, Hoghiz
	24-31.05	Bran, Beclean, Mândra, Moieciu, Şinca Nouă
	27.06-04.07	Bunești, Beclean, Caţa
2017	12-13.07	Zărneşti, Bran, Moieciu

Sursa datelor: Schema cu riscurile teritoriale din județul Brașov – ediția 2019 – Anexa 2a - Istoricul fenomenelor hidrologice extreme pe cursurile de apă din județul Brașov având ca efecte formarea de viituri lente sau rapide, atât fluviale cât şi pluviale - Inspectoratul pentru Situaţii de Urgenţă „Ţara Bârsei" al judeţului Braşov

Potrivit datelor studiului din anul 2019, [2] peste jumătate din localitățile din județul Brașov au fost afectate de alunecări de teren, cu unele excepții (Râșnov, Săcele, Victoria, Beclean, Bod, Budila, Cața, Cristian, Feldioara, Ghimbav, Hălchiu, Hărman, Hărseni, Hoghiz, Homorod, Mândra, Poiana Mărului, Prejmer, Șercaia, Sânpetru, Teliu, Ucea, Vișstea, Vulcan).

[2] Schema cu riscurile teritoriale din județul Brașov – ediția 2019, Anexa 14. Zone afectate de alunecări de teren în județul Braşov

Sursa datelor: Schema cu riscurile teritoriale din județul Brașov – ediția 2019 – Anexa 2a - Istoricul fenomenelor hidrologice extreme pe cursurile de apă din județul Brașov având ca efecte formarea de viituri lente sau rapide, atât fluviale cât şi pluviale - Inspectoratul pentru Situaţii de Urgenţă „Ţara Bârsei" al judeţului Braşov

Un factor implicat în apariția inundațiilor și a schimbărilor climatice este reprezentat și de tăierile ilegale ale pădurilor.

Astfel, în perioada 2011 – 2020, au fost constatate de către Garda Forestieră Brașov și Ocolul Silvic tăieri ilegale reprezentând 64625 mc. Se constată o scădere a tăierilor ilegale ale pădurilor în 2020 față de 2011, cele mai mari volume fiind constatate în 2011, 2013 și 2019. ~ 50 % din volumul total de tăieri ilegale din perioada 2011 – 2020 provine din infracțiuni, restul fiind contravenții.

Volumul tăierilor ilegale constatate de Garda Forestieră Brașov și Ocolul Silvic

An	Total (mc)	Constatate de Garda Forestieră (mc)	Constatate de Ocolul Silvic (mc)
2011	10879	1637	9242
2012	9765	3156	6609
2013	13444	4567	8877
2014	5294	2110	3184
2015	3665	994	2671
2016	3988	570	3418
2017	4130	827	3303
2018	4267	355	3912
2019	5320	2175	3145
2020	3873	364	3509
TOTAL	64625	16755	47870

Sursa datelor: Garda Forestieră Brașov

Autoritățile au raportat în discuțiile cu Comisia Europeană intensificarea eforturilor de combatere a exploatărilor forestiere ilegale, inclusiv îmbunătățirea capacității de inspecție, utilizarea de noi tehnologii de monitorizare și un cadru juridic mai strict. Sistemul informațional integrat de urmărire a materialelor lemnoase (SUMAL) a fost îmbunătățit,

permițând publicului să raporteze la numărul de urgență 112 orice vehicul suspectat a fi încărcat cu materiale lemnoase de proveniență ilegală. Din 1 noiembrie 2020, a intrat în vigoare SUMAL 2.0, cu ajutorul căruia orice transport de masă lemnoasă din punctul de încărcare este urmărit până în punctul de descărcare. Cu toate acestea, există încă probleme legate de punerea în aplicare efectivă a acestor măsuri și de asigurarea respectării legii privind exploatările forestiere.

Este de asemenea important de menționat necesitatea conștientizării populației privind impactul schimbărilor climatice și măsurile care ar putea fi luate de fiecare în parte în vederea reducerii acestora.

Resursele materiale și deșeurile

O dată cu creșterea populației și îmbunătățirea nivelului de trai a acesteia, se pune tot mai mult problema asigurării resurselor avute și la dispoziție și a utilizării cât mai eficiente a acestora, astfel încât generarea deșeurilor să fie redusă la minim. Politica privind deșeurile ar trebui să urmărească reducerea consumului de resurse și să favorizeze aplicarea practică a ierarhiei deșeurilor.

Prevenirea generării deșeurilor este cea mai mai eficace modalitate de a îmbunătăți utilizarea eficientă a resurselor și de a reduce impactul deșeurilor asupra mediului. Aceasta presupune utilizarea de tehnologii moderne și inovative, creșterea duratei de viață a produselor, promovarea reutilizării/refabricării/recondiționării produselor și transformarea deșeurilor într-o resursă, fiind obiective principale ale politicii europene în domeniul deșeurilor, care trebuie respectate de fiecare stat membru. Aceste politici fac referire la aplicarea ierarhiei deșeurilor și utilizarea deșeurilor reciclate ca o sursă fiabilă de materii prime pentru UE.

Obiectivele stabilite la nivelul UE legat de deșeurile municipale (conform Directivei (UE) 2018/851) prevăd:

- până în 2025, pregătirea pentru reutilizare și reciclarea deșeurilor municipale se mărește la un nivel minim de 55 % din greutate;
- până în 2030, pregătirea pentru reutilizare și reciclarea deșeurilor municipale se mărește la un nivel minim de 60 % din greutate;
- până în 2035, pregătirea pentru reutilizare și reciclarea deșeurilor municipale se mărește la un nivel minim de 65 % din greutate.

Pentru a contribui la obiectivul de dezvoltare durabilă al ONU și pentru a asigura un parcurs favorabil îndeplinirii sale, statele membre ale UE ar trebui să încerce să atingă la nivelul Uniunii o țintă indicativă de reducere a deșeurilor alimentare de 30 % până în 2025 și de 50 % până în 2030.

La nivelul județului Brașov a fost înființată în anul 2011 Asociația de Dezvoltare Intercomunitară "ISO Mediu", din care fac parte în prezent toate unitățile administrativ-teritoriale din județul Brașov. Asociația se ocupă de înființarea, organizarea, reglementarea, finanțarea, exploatarea, monitorizarea și gestionarea în comun a serviciului de salubrizare pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale membre, precum și realizarea în comun a unor proiecte de investiții publice de interes zonal sau regional, destinate înființării, modernizării și/sau dezvoltării, după caz, a sistemelor de utilități publice aferente serviciului de salubrizare, pe baza strategiei de dezvoltare a acestuia.

La nivelul județului nu a fost încă aprobată Strategia de dezvoltare a Sistemului de salubrizare, documentul fiind în faza de elaborare în prezent. Nu a fost adoptat încă un Regulament al serviciului de salubrizare la nivel de județ, având în vedere că nu există un Sistem integrat funcțional de management al deșeurilor. Serviciul de salubrizare al fiecărui UAT funcționează

pe baza unor Regulamente de salubrizare proprii, adoptate prin Hotărâri de Consiliu Local. În prezent, 46 UAT-uri au elaborat Regulamente de salubrizare proprii (conform Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor în județul Brașov 2020 – 2025 – din noiembrie 2020).

Un proiect foarte important la nivelul județului Brașov în domeniul deșeurilor este "Sistemul de management integrat al deșeurilor în județul Brașov". Acesta este realizat de Consiliul Județean Brașov și se estimează depunerea cererii de finanțare în cadrul POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare) în iulie 2021. În septembrie 2021 se estimează a avea loc licitațiile pentru proiectare și executie stații de transfer/sortare și Centrul de Management Integrat al Deșeurilor (CMID). În decembrie 2023, se estimează a fi finalizate lucrările care vor dura ~ 24 de luni (pentru CMID), iar pentru realizarea stațiilor de transfer/sortare, termenul estimat de finalizare este iulie 2023.

Principalele rezultate estimate ale proiectului "Sistemul de management integrat al deșeurilor în județul Brașov" sunt:

- recipienți colectare separată pentru case și containere pentru blocuri, mașini colectare
- 2 stații de transfer noi și stații de compostare noi
- 1 centru de management integrat al deșeurilor care va conține: instalație de tratare mecano-biologică, stație de sortare, instalație de digestie anaerobă, stație de compostare
- acoperire integrală colectare/sortare/transfer/depozitare pentru tot județul Brașov până la finalizarea proiectului
- atingerea țintelor de reciclare impuse de directivele UE.

Localizarea exactă a acestor investiții nu este încă cunoscută, însă se preconizează că vor fi în extravilanul localităților Codlea, Săcele, Rupea și Făgăraș, excepție fiind investițiile noi pentru colectare și transport care se vor realiza în intravilanul UAT-urilor din județ. Se va ține cont ca acestea să nu se construiască pe teritoriul ariilor protejate existente în localitățile respective.

Conform informațiilor publicate pe site-ul www.anrsc.ro, al Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice, situația societăților care au licențe în anul 2020 în domeniul gestionării deșeurilor în județul Brașov, se prezintă astfel:

- 7 societăți (2 din Brașov, câte 1 din Făgăraș, Codlea, Rupea, Victoria și Feldioara) au licențe în domeniul salubrizării localității
- 1 societate în administrare a depozitelor de deșeuri și/sau a instalațiilor de eliminare a deșeurilor municipale și a deșeurilor similar – Fin – Eco Brașov S.A.
- 7 societăți (din Recea, Hălchiu, Budila, Fundata, Cristian, Târlungeni și Brașov) în colectarea separată şi transportul separat al deşeurilor municipale şi al deşeurilor similare provenind din activităţi comerciale din industrie şi instituţii, inclusiv fracţii colectate separat, fără a aduce atingere fluxului de deşeuri de echipamente electrice şi electronice, baterii şi acumulatori
- 3 societăți (din Zărnești, Hălchiu, Cristian) în măturat, spălat, stropirea şi întreţinerea căilor publice
- 4 societăți (Zărnești, Hăchiu, Fundata și Cristian) în curăţare şi transport al zăpezii de pe căile publice şi menţinerea în funcţiune a acestora pe timp de polei sau îngheţ.

În ceea ce privește gradul de conectare la serviciile de salubritate în județul Brașov, în mediul urban din județul Brașov, acesta a ajuns la 100 % începând cu anul 2015, în timp ce în mediul rural a înregistrat o creștere de 50 % în 2019 față de 2011, în anul 2019 ajungând la 75 %.

Evoluția gradului de conectare la serviciul de salubritate în județul Brașov pentru perioada anilor 2011 – 2019 în urban și rural

An		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Gradul de conectare la serviciul de salubritate, (%)	- mediul urban	88	89	93	89	100	100	100	100	100
	- mediul rural	50	50,4	57	59	65	69	72	73	75
Numărul de depozite municipale conforme, în operare		1	1	1	1	1	1	1	1	1
Numărul stațiilor de transfer și/sau sortare existente		2/2	3/2	1 în conservare	3 1 în conservare	3 1 în conservare	3 1 în conservare	3 1 în conservare	3 1 în conservare	3 1 în conservare

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov pentru anii 2014 - 2019, capitol VII. Resursele materiale și deșeurile

Conform datelor furnizate de portalul edemos pentru cantitatea colectată de deșeuri menajere și asimilabile (kg) – colectate separate (cu excepția deșeurilor din construcții și demolări), pentru perioada anilor 2013 – 2019, se constată o creștere a cantității în majoritatea localităților din județul Brașov. Localitățile în care indicatorul a rămas 0 și în anul 2019 sunt: Holbav, Sâmbăta de Sus, Soars.

Localitățile în care indicatorul era 0 în anul 2013, iar în anul 2019 apare raportată o anumită cantitate de colectată de deșeuri menajere și asimilabile (kg) – colectate separate sunt: Apața, Augustin, Beclean, Bod, Bran, Budila, Bunești, Cața, Crizbav, Drăguș, Hărman, Hârseni, Homorod, Lisa, Măieruș, Mândra, Moieciu, Poiana Mărului, Sânpetru, Ticusu, Ucea, Vama Buzăului, Vișlea, Voila, Vulcan.

Analizând pe portalul Edemos indicatorul "Cantitatea valorificată de deșeuri menajere și asimilabile (kg) – Deşeuri menajere şi asimilabile colectate separat (cu excepţia deşeurilor din construcţii şi demolări) – Total" în 2019, valoarea acestuia este aceeași cu cantitatea colectată, doar în unele localități (ex. în mediul urban - Codlea, Săcele, Victoria, Zărnești).

Impactul asupra mediului a deşeurilor depinde în mare masură de cantitatea şi de caracteristicile deşeurilor, precum şi de modul de gestionare a acestora.

Indicatorul de generare a deșeurilor municipale este utilizat pentru monitorizarea planurilor de acţiune în domeniul gestiunii deşeurilor (la nivel naţional, regional şi judeţean) şi pentru dezvoltarea strategiilor de tratare a deşeurilor municipale. Indicatorul depinde de gradul de organizare a colectării şi gestiunii deşeurilor.

În județul Brașov, indicatorul de generare a deșeurilor municipale pentru perioada anilor 2011 – 2019 a înregistrat o creștere de 28,40 % în 2019 față de 2011. Indicatorul se situează sub media UE de 487 kg/loc/an (conform raportului Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – Raport de țară România).

Indicatorul de generare a deșeurilor municipale în județul Brașov pentru perioada anilor 2011 – 2019

An	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Indicatorul de generare a deșeurilor municipale (kg/loc/an)	292,7	284,9	315,9	285,6	368,67	333,25	333,25	367,2	375,87

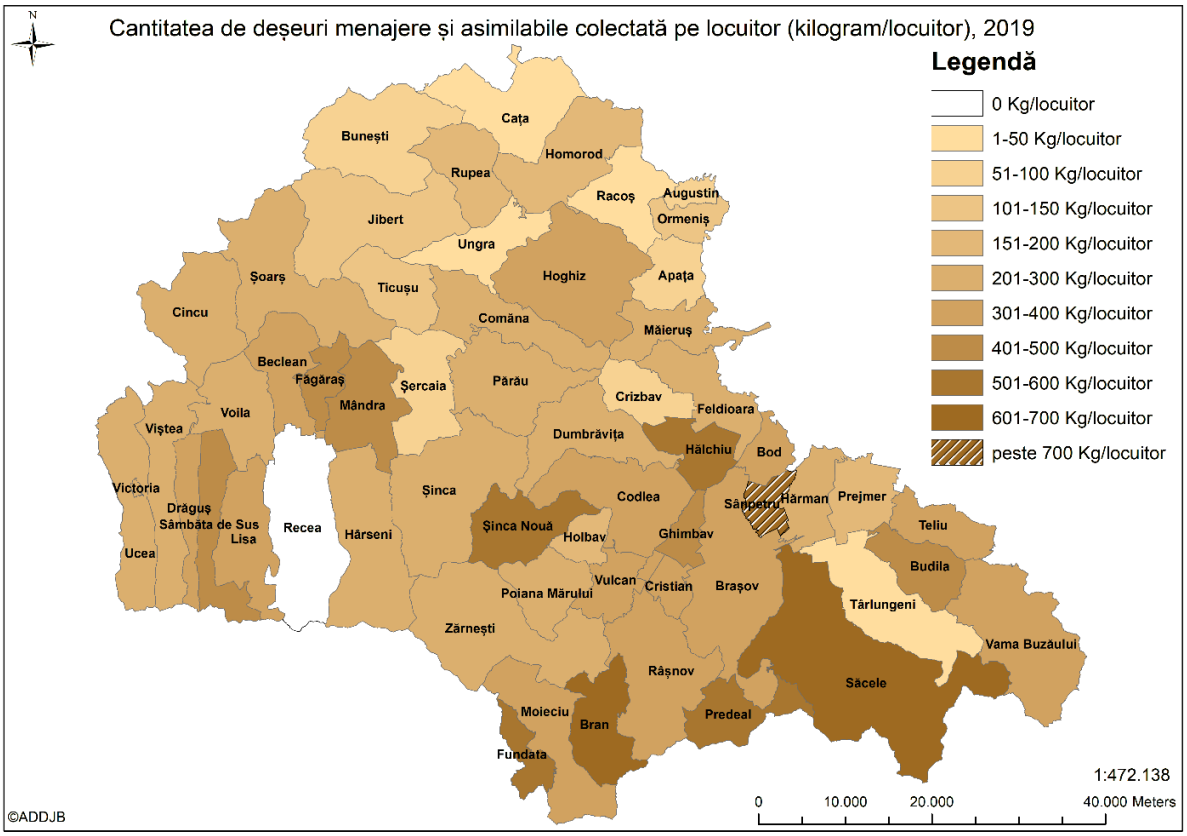
Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov pentru anii 2014 – 2019 – APM Brașov, capitol VII. Resursele materiale și deșeurile

Cantitatea de deșeuri menajere colectate de la populație – exprimată în kg per locuitor – a crescut în toate localitățile din mediul urban din județul Brașov, în 2019 față de 2013.

Deşeuri menajere şi asimilabile colectate de la populaţie în amestec - kg/locuitor în localităţile din mediul urban din judeţul Braşov în perioada anilor 2013 – 2019

Deşeuri menajere de la populaţie, în amestec - kg per locuitor/an	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Brasov	89.93	89.49	92.25	138.84	172.79	112.28	355,05
Codlea	195.81	141.39	204.42	239.11	174.42	178.49	370,67
Făgăraş	184.61	197.10	1,498.89	102.85	99.00	85.81	402,06
Săcele	156.02	144.26	154.20	232.42	292.99	202.21	636,22
Ghimbav	192.38	203.84	231.96	500.31	394.58	633.44	463,62
Predeal	157.90	167.11		220.04	330.90	221.77	515,50
Râşnov	0.18	194.43	219.34	175.59	267.84	148.65	364,83
Rupea	160.95	79.65	91.12	83.68	52.10	13.95	182,63
Victoria	101.94	39.66	38.17	45.54	62.53	23.64	251,28
Zărneşti	108.22	111.72	217.00	125.48	136.59	146.04	278,93

Sursa datelor: Institutul Național de Statidtică, edemos.insse.ro/portal

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (e-Demos)

Activităţile de gestionare a deşeurilor industriale intră în responsabilitatea operatorilor economici generatori, conform prevederilor legale în vigoare şi ale principiilor «poluatorul plăteşte» şi «responsabilităţii producătorului».

Deşeurile de producţie generate în judeţul Brasov provin în principal din următoarele ramuri economice: industria alimentară, prelucrarea lemnului, textilă, procese chimice anorganice, procese chimice organice, tratarea chimică a suprafeţelor şi acoperirea metalelor şi a altor materiale, tratarea mecanică şi fizică a suprafeţelor metalelor şi a materialelor, epurare a apelor uzate etc.

Cantitatea de deșeuri de producție generate de agenții economici din județul Brașov pentru intervalul anilor 2012 – 2018 a crescut cu 61,67 % în 2018 față de anul 2012, iar în anul 2019 se constată o scădere importantă a acestui indicator.

Cantitatea de deșeuri de producție generate de agenții economici din județul Brașov pentru perioada anilor 2012 – 2019

An	2012	2014	2016	2017	2018	2019
Cantitatea de deşeuri de producţie generată de agenţii economici din judeţul Braşov (tone)	215091,6	139179,605	349616,1663	213765	347740,162	238719,19

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov pentru anii 2012 – 2019 – APM Brașov, capitol VII. Resursele materiale și deșeurile

În judeţul Brașov există 3 stații de transfer construite din fonduri PHARE (la Prejmer și Victoria) și private (la Râșnov, în prezent aflată în stare de conservare, beneficiarul considerând că nu este rentabilă).

Referitor la stațiile de sortare pentru deșeuri municipale sunt în operare 5, din care 3 realizate prin proiecte Phare (în Victoria, Făgăraș, Prejmer) și 2 din fonduri private (în Săcele și Brașov).

În ceea ce privește compostarea deșeurilor municipale, în prezent există în județ o singură platformă de compostare, la Victoria și nu există nicio instalație funcțională de tratare mecano-biologică a deșeurilor municipale.

La nivelul județului Brașov există 9 depozite neconforme de deșeuri municipale (Făgăraș, Victoria, Rupea, Râșnov, Zărnești, Codlea, Brașov - Triaj, Săcele, Predeal), a căror activitate a fost sistată în perioada 2004 – 2009, cu excepția celui de la Rupea sistat în 2017. Inchiderea acestora se va realiza în majoritatea cazurilor cu fonduri de la AFM în cadrul proiectelor aflate în diverse stadia de implementare/contractare, iar în puține cazuri (Brașov – Triaj și Rupea) se va realiza din fonduri proprii/AFM, respectiv din POIM 2014 – 2020/AFM (Planul Județean de Gestionare a deșeurilor în Brașov 2020 – 2025). Depozitul de la Predeal a fost închis și ecologizat de Primăria Predeal.

În judeţul Brașov există un singur agent economic, Compania APA Brașov, care deține un depozit conform pentru eliminarea nămolului de la stația de epurare a municipiului Braşov. Depozitul este operaţional din anul 2001.

Deşeurile municipale din judeţ sunt depozitate doar la Depozitul Ecologic Brasov (pe o suprafață de 26,82 ha) începând cu anul 2017 (aflat în extravilanului localității Săcele, fiind operat de societatea Fin-Eco S.A.). În prezent, sunt construite celulele 1, 2 și 3 (cu o capacitate aproape de limită) și este în derulare procedura pentru obținerea acordului de mediu pentru celula 4. Depozitul deservește atât majoritatea UAT-urilor din județul Brașov (nu toate localitățile, excepție fiind UAT-urile deservite de Ecosistem Victoria S.R.L., care aparțin de *Depozitul* ecologic pentru deșeuri menajere și industriale - D.E.D.M.I. Cristian, județul Sibiu), dar și unele UAT-uri din alte județe (Alba, Cluj, Covasna, Harghita, Prahova). În ultima perioadă, au fost numeroase sesizări din partea locuitorilor municipiului Brașov referitoare la disconfortul produs de emisiile puternic mirositoare provenite din activitatea depozitului.

Majoritatea cantităților de deșeuri colectate sunt eliminate direct pe depozitul conform, fără a fi tratate, ceea ce a condus la creșterea constantă de la un an la altul a cantităților depozitate (în contradicție cu prevederile legale de tratare a deșeurilor înainte de depozitare). Cantitățile de deșeuri depozitate la Depozitul din Brașov au crescut cu 70,41 % în 2019 față de 2014.

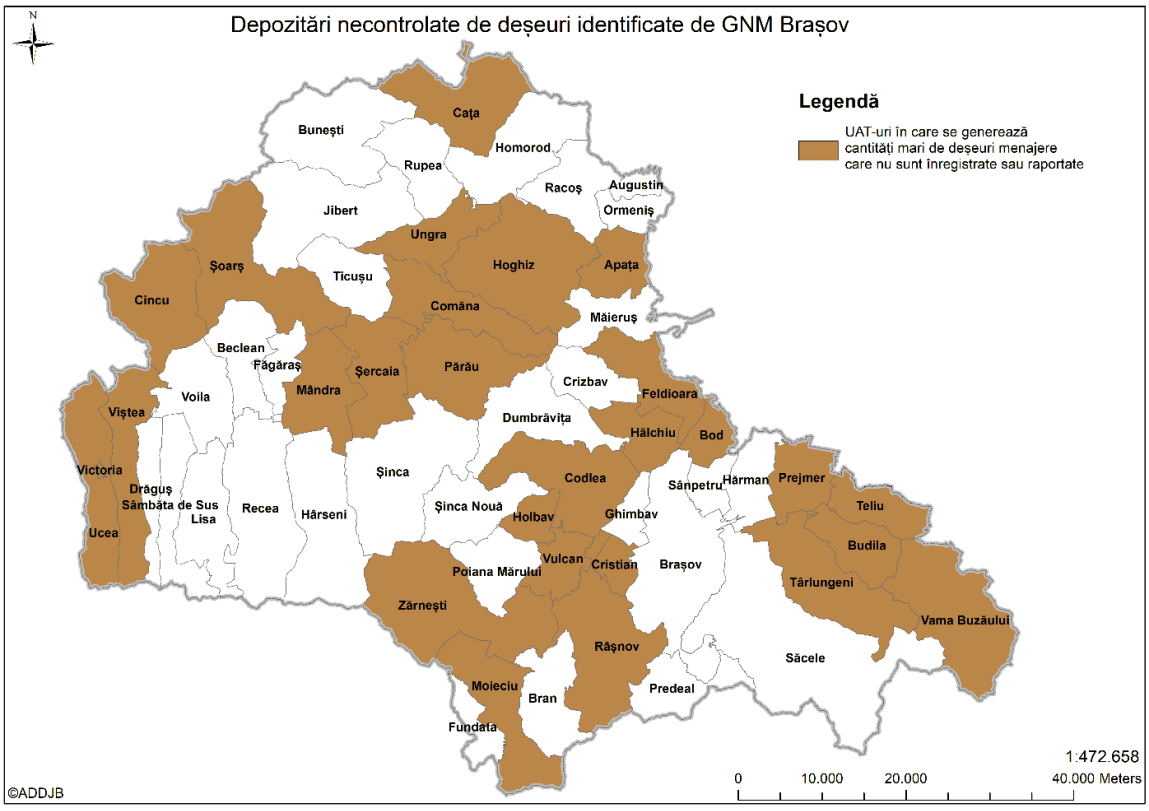
Pentru perioada de planificare acoperită de Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor Brașov (2020 – 2025), dar și după această perioadă, necesarul de capacitate va fi asigurat de depozitul conform existent (în cazul în care următoarele celule vor fi autorizate în condițiile legii) sau de capacități noi, realizate de administrația publică, dacă legislația o va permite.

Cantitatea de deșeuri depozitate la depozitele din Brașov și Rupea în perioada anilor 2014 – 2019

An	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Cantitatea de deșeuri depozitate la Depozitul Ecologic Brașov (mii tone)	140,081768	165,507141	212,958920	225,697060	231,627551	238,719962
Cantitatea de deșeuri depozitate la Depozitul din Rupea (mii tone)	1,02283	1,35593	1,300	Închis	Închis	închis

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov pentru anii 2014 – 2019 – APM Brașov, capitol VII. Resursele materiale și deșeurile

Există însă și depozite necontrolate de deșeuri pe teritoriul mai multor localități din județ (Moeciu, Părău, Prejmer, Râșnov, Șercaia, Teliu, Ucea, Vama Buzăului, Vulcan, Hoghiz, Holbav, Șoars, Târlungeni, Ungra, Victoria, Viștea, Zărnești, Mândra, Budila, Cincu, Apața, Bod, Cața, Codlea, Comana, Cristian, Feldioara, Halchiu) – (conform Planului Județean de gestionare a deșeurilor în județul Brașov 2020 - 2025 - noiembrie 2020 - CJ Brașov).

Sursa datelor: Planul județean de gestionare a deșeurilor în județul Brașov 2020-2025

De asemenea, există cantități mari de deșeuri în special în zone frecventate de turiști, în parcări, pe poteci, lângă râuri, drumuri, pe drumuri de exploatare agricolă din UAT-uri din județul Brașov.

Tot mai multe deşeuri municipale sunt reciclate, prin intermediul operatorilor economici autorizaţi sau sunt compostate. Principalele tipuri de deşeuri care sunt predate în vederea

valorificării sunt: deşeurile metalice feroase şi neferoase, deşeurile de hârtie/carton, deşeurile de masă plastică, deșeurile de lemn, deseuri textile, şlamurile generate din activităţile de neutralizare a apelor uzate provenite de la acoperirile metalice.

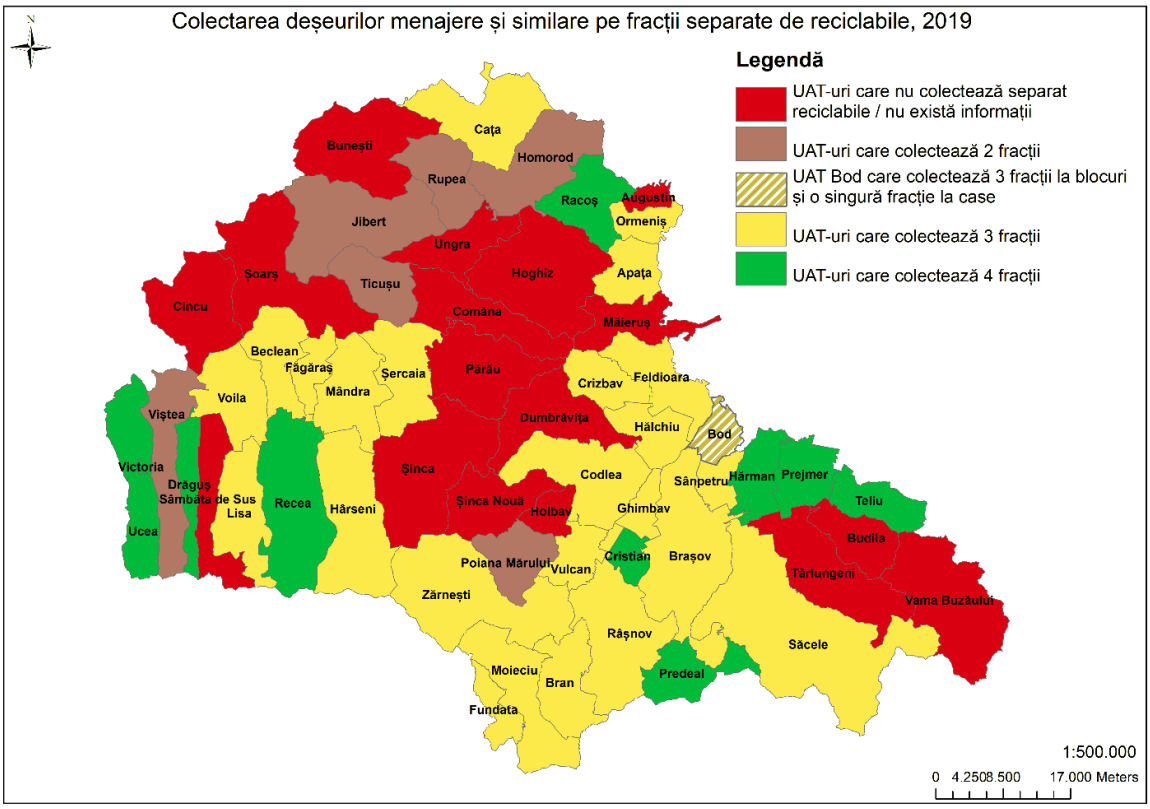
Cu toate acestea, rata de reciclare a deșeurilor municipale este foarte scăzută (la nivel național - 14 %, care include 7 % din reciclarea materialelor și 7 % din compostare), comparativ cu ținta stabilită de 50 % stabilită pentru 2020 la nivel național (conform raportului Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – Raport de țară România).

Generarea deșeurilor municipale în perioada 2013 - 2019

Categorii de deșeuri municipale	Cantitate (tone/an)						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018 (**)	2019
Deșeuri menajere și similare colectate în amestec, din care:	97.787	90.696	101.869	118.443	145.137	181.326	187.381
1.1 Deșeuri menajere de la populație în amestec	59.730	56.904	78.438	78.476	123.200	131.250	134.307
1.2 Deșeuri similare de la agenții economici colectate în amestec	24.337	23.867	15.996	31.142	15.460	40.374	41.362
1.3 Deșeuri menajere și similare colectate separate (*)	2.723	1.781	5.452	5.729	1.266	5.341	7.288
1.4 Deșeuri reciclabile colectate de la populație prin alte sisteme decât cel de salubrizare	10.998	8.145	1.984	3.096	5.211	4.360	4.424
Deșeuri din servicii municipale (deșeuri stradale, deșeuri din piețe, deșeuri din grădini, parcuri și spații verzi	52.331	60.095	39.158	35.709	33.753	24.964	26.887
Deșeuri municipale colectate (TOTAL 1 + 2)	150.118	150.792	141.028	154.152	178.890	206.290	214.268
Deșeuri generate și necolectate	10.262	8.841	6.280	8.914	7.533	10.014	2.331
TOTAL deșeuri municipal generate (1 + 2 + 3)	160.380	159.632	147.308	163.066	186.423	216.304	216.599
(*) include și deșeuri voluminoase, biodegradabile și DEEE (**) date prelucrate de consultant – în elaborarea Planului Județean de Gestionare a deșeurilor în județul Brașov 2020 - 2025							

Sursa datelor: Planul Județean de Gestionare a deșeurilor în județul Brașov 2020 - 2025

Din analiza datelor din Planul Județean de Gestionare a deșeurilor în județul Brașov 2020 – 2025, rezultă o creștere cu 35 % a cantității de deșeuri municipale generate în județul Brașov în 2019 față de 2013 și o rată de 6,25 % de colectare separată a deșeurilor menajere și celor reciclabile colectate de populație prin alte sisteme decât cel de salubrizare, destul de mică față de ceea ce va trebui atins în perioada următoare. Se constată și date fluctuante între ani, ca urmare a faptului că informațiile nu sunt complete și că nu toți operatorii de salubritate transmit chestionare statistice la APM Brașov (conform legislației în vigoare).

Sursa datelor: Planul Județean de Gestionare a deșeurilor în județul Brașov 2020 - 2025

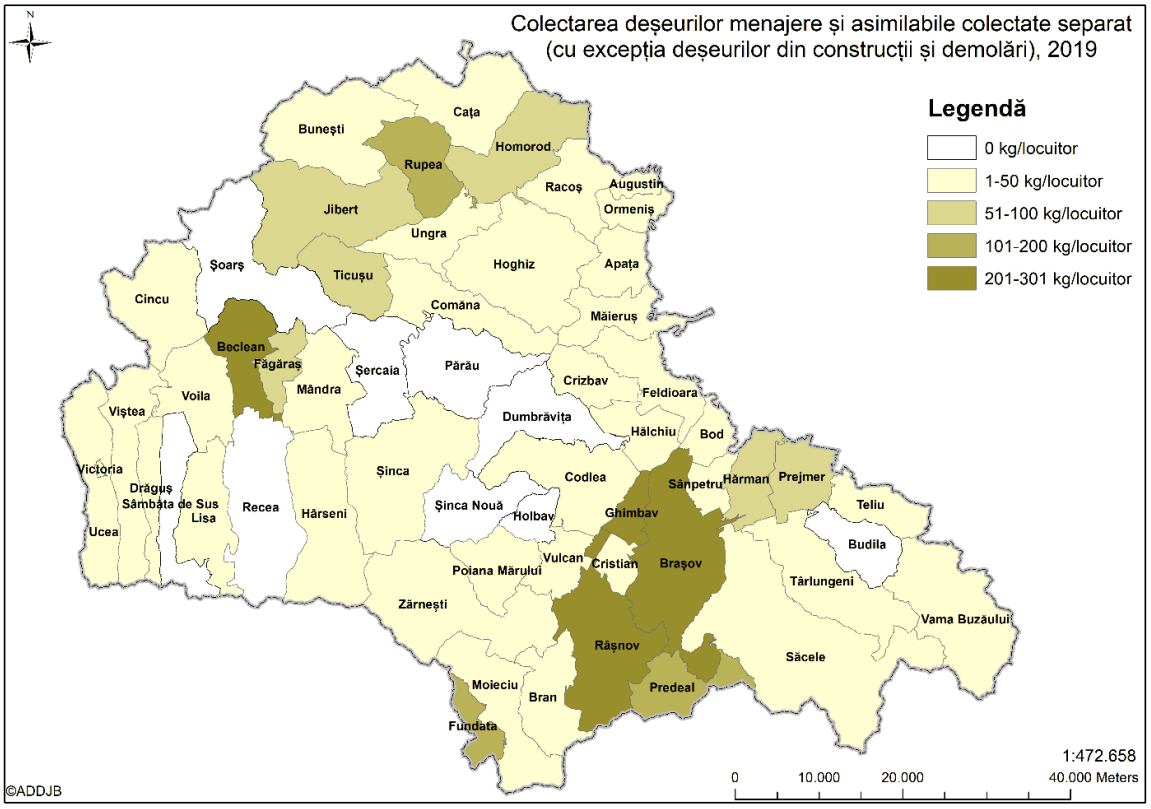
Conform Planului Național de Gestionare a Deșeurilor 2017, a fost propusă creșterea gradului de colectare separată a deșeurilor reciclabile pe trei fracții (hârtie și carton, plastic și metal și sticlă) astfel încât să se atingă o rată minimă de capturare de 52% în fiecare județ și în municipiul București în anul 2020. Rata de capturare este mai mare decât rata de reciclare deoarece o mică parte din deșeurile capturate nu pot fi reciclate.

Cu excepția municipiului Săcele, în toate celelalte localități din mediul urban la județului Brașov, cantitatea de deșeuri menajere și asimilabile colectate separat - exprimată în kg/locuitor a crescut în 2019 față de 2013.

Deşeuri menajere şi asimilabile colectate separat (cu excepţia deşeurilor din construcţii şi demolări) – total - kg/locuitor în localităţile din mediul urban din judeţul Braşov în perioada anilor 2013 – 2019

Deşeuri menajere şi asimilabile colectate separat (cu excepţia deşeurilor din construcţii şi demolări) -kg/locuitor	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Braşov	17.21	51.33	52.08	4.07	5.02	31.25	204.40
Codlea	-	1.41	1.59	1.46	146.86	13.63	32.43
Făgăraş	14.39	18.25	21.30	2.93	6.04	60.55	54.12
Săcele	65.42	316.89	0.64	0.82	2.96	1.78	5.65
Ghimbav	0.91	0.73	135.00	0.14	0.21	6.75	300.52
Predeal	1.29	0.67	0.69	0.56	16.63	56.41	154.14
Râşnov	0.00	17.55	19.80	40.52	17.89	153.06	279.43
Rupea	7.47	30.92	39.82	35.02	27.82	124.39	130.59
Victoria	1.54	5.14	6.38	3.75	5.75	36.42	26.76
Zărneşti	0.57	0.87	1.69	0.32	1.32	1.91	5.96

Sursa datelor: Institul Național de Statidtică, edemos.insse.ro/portal

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică (e-Demos)

Referitor la rata de valorificare a deșeurilor menajere și asimilabile (indicator care arată ponderea deşeurilor menajere şi asimilabile, valorificate/reciclate, în cantitatea deşeurilor menajere şi asimilabile colectată, exprimată în %), conform datelor de pe portalul edemos, în 2018 aceasta este 100 % pentru deșeurile colectate selectiv în toate localitățile județului Brașov unde are loc colectarea selectivă, cu câteva excepții unde valoare este mai mica (localitățile Predeal, Jibert și Vulcan). Se constată astfel o îmbunătățire în procesul de valorificare a deșeurilor menajere și asimilabile colectate selectiv în majoritatea localităților din județ în 2018 față de 2013.

În prezent, se fac eforturi pentru creșterea gradului de colectare selectivă prin diverse măsuri: creșterea numărului de platforme „cu clopote” pentru colectare separată de plastic, hârtie și sticlă, educarea populației referitor la colectarea selectivă, amplasarea platformelor în apropierea școlilor etc.

Prin Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în Județul Brașov 2020 – 2025, se menționează și realizarea a 11 centre de aport voluntar (unde vor putea fi colectate deșeuri voluminoase ca mobila, aparatele electrocasnice mari etc.).

O modalitatea de creștere a colectării selective poate fi implementată conform principiului “plătește pentru cât arunci”, implementat “din poartă în poartă”, deoarece accesul la recipientele de colectare a deșeurilor este controlat.

Conform documentului “Un nou Plan de acțiune privind economia circulară pentru o Europă mai curată și mai competitivă”, al Comisiei Europene din 11.03.2020, Comisia va avea în vedere stabilirea unor principii în materie de sustenabilitate și economie circulară, dintre care menționăm:

- îmbunătățirea sustenabilității produselor și a potențialului de reutilizare, sporirea eficienței produselor din punctul de vedere al consumului de energiei și al utilizării resurselor;

- mărirea conținutului de materiale reciclate din produse;
- restricționarea produselor de unică folosință;
- mobilizarea potențialului digitalizării informațiilor referitoare la produse;
- recompensarea produselor în funcție de performanța lor în materie de sustenabilitate, inclusiv acordând stimulente pentru nivelurile ridicate de performanță.

Deși s-au făcut câțiva pași în domeniul dezvoltării economiei circulare la nivelul județului Brașov, în vederea reducerii cantității de deșeuri generate, este necesară promovarea investițiilor în implementarea unor soluții care să conducă la dezvoltarea conceptului de economie circulară la o scară mult mai largă.

De asemenea, este necesară susținerea unui cadru legislativ în domeniul mediului care prevede măsuri ferme pentru cei care nu respectă condițiile de mediu, atât pentru persoane fizice, cât și pentru organizații.

Monitorizarea calității solului

Solul este un sistem important pentru activitățile umane și supraviețuirea ecosistemelor. Principalele roluri pe care le îndeplinește sunt:

- Platformă pentru oameni și derularea activităților umane;
- Producerea de hrană/biomasă;
- Sursă de materii prime;
- Sursă de biodiversitate, habitate, specii;
- Depozitarea, filtrarea și transformarea multor substanțe (care includ apă, azot, cabon);
- Patrimoniu geologic și arheologic.

Principalele procese de degradare la care sunt expuse solurile sunt: eroziunea, degradarea materiei organice, contaminarea, salinizarea, compactizarea, pierderea biodiversității solului, scoaterea din circuitul agricol, alunecările de teren și inundațiile. Acestea sunt provocate sau agravate de activități umane (practicile agricole și silvice necorespunzătoare), activitățile industriale, turismul, expansiunea urbană și industrială, amenajarea teritoriului etc. Sursele de deterioare a solurilor sunt: îngrășămintele, pesticidele, eroziunile, defrișarea pădurilor, irigațiile, depunerile atmosferice, depozitarea deșeurilor solide, expansiunea agriculturii, supraexploatarea solului.

Creșterea preconizată a populației globului, consumul tot mai mare de carne și produse lactate, utilizarea crescută a biomasei pentru producerea de energie, în combinație cu atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, riscurile de deșertificare și ocuparea terenurilor vor duce, cumulat, la o concurență crescută pentru resursele terestre și acvatice și la riscuri de degradare a acestora. Degradarea solurilor are o influență directă asupra calității apei și a aerului, asupra biodiversității și a schimbărilor climatice, sănătății populației și poate amenința securitatea produselor alimentare și a furajelor.

În 2006, Strategia tematică a Uniunii Europene privind solurile a evidențiat necesitatea de a elabora cele mai bune practici, în vederea atenuării efectelor negative ale impermeabilizării asupra funcțiilor solului. Acest obiectiv general a fost dezvoltat în 2011 în Foaia de parcurs pentru o Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, care propunea ca, până în 2020, politicile UE să țină seama de efectele lor asupra utilizării terenurilor, în vederea obținerii „unui nivel zero de ocupare netă a terenurilor” până în 2050.

Asigurarea unei alimentații mai sănătoase și mai durabile este un deziderat al Pactului Verde European. Astfel, la nivelul Comisiei Europene se vor lua măsuri pentru:

- reducerea cu 50 % a utilizării pesticidelor chimice până în 2030;
- reducerea cu 50 % a utilizării pesticidelor periculoase până în 2030;

- reducerea cu cel puțin 50 % a pierderilor de nutrienți, fără a deteriora fertilitatea solului;
- reducerea cu cel puțin 20 % a nivelului de utilizare a îngrășămintelor până în 2030;
- susținerea agriculturii ecologice, astfel ca acest sector să ocupe 25 % din terenurile agricole.

Judeţul Braşov este unul din judeţele cu suprafaţă agricolă redusă, caracterizat printr-o climă rece şi umedă, cu un înveliş de soluri complexe, mai slabe din punct de vedere calitativ. Ponderea solurilor de categoria a III-a şi IV-a (soluri cu un potenţial de fertilitate scăzut) este de 87,53 %. Suprafeţele agricole cu soluri fertile (clasa I şi II) au o pondere extrem de mică, ele deţinând doar ~ 5 % din suprafaţa agricolă a judeţului Braşov, conform informațiilor din Raportul privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2019, capitolul III. Solul.

Solurile foarte puternic şi excesiv erodate (erodisoluri) ocupă 1% din suprafaţa agricolă a judeţului, conform Raportului privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2019, capitolul III. Solul.

Dintre factorii limitativi ai capacităţii de producţie din punctul de vedere al suprafeţelor de teren agricol afectate menționăm: excesul permanent de umiditate în sol, compactarea (tasarea) solului, aciditatea terenurilor, rezerva mică de humus, temperaturi scăzute, panta mare a terenurilor. Astfel, sunt necesare eforturi pentru ameliorarea calității terenurilor afectate de procese de degradare naturală sau antropică.

Repartiția solurilor afectate de factori limitativi sau restritivi la nivelul județului Brașov

Factori limitativi sau restrictivi	Criterii pedologice	Suprafaţa (ha)
Eroziune – în suprafaţă	Eroziune slabă - excesivă; pericol de eroziune moderat - foarte mare	120.000
Eroziune – de adâncime	Ogaşe şi ravene	10.000
Alunecări de teren	Alunecări în brazde, valuri, trepte, movile, curgătoare; prăbuşiri	60.000
Acidifiere	pH (H2O) < 5,8 V<75% la arabil; V<60% la pajişti	105.000
Compactitate (tasare)	Grad de tasare slab – puternic (> 0% v/v în stratul de sol cuprins între 20–75 cm)	130.000
Rezervă de humus redusă	Rezerva de humus <120 t/ha	30.000
Textură grosieră la suprafaţă	Argilă<12%, nisip>56%	25.000
Textură fină la suprafaţă	Argilă>33% (lut argilos, argilă)	50.000
Volum edafic redus	Sub 50% (soluri cu schelet şi grosime mai mică de 125cm)	45.000
Portanţă redusă	Materie organică (turbă) la suprafaţă; exces de umiditate	70.000
Panta terenului	Panta >15% (8°)	150.000
Stânci şi bolovani la suprafaţa terenului	Abrupturi şi grohotiş (în munţi)	2500
Exces de umiditate freatică	Adâncimea apei freatice <3 m	28.000
Exces de umiditate de suprafaţă (stagnantă)	Exces de umiditate de suprafaţă slab (sub 15 zile/an) – extrem de puternic (cea mai mare parte a anului)	60.000
Exces de umiditate pe versant	Izvoare de coastă	40.000
Temperaturi scăzute	Temperatura medie anuală sub 4°C (în munţi)	21.000

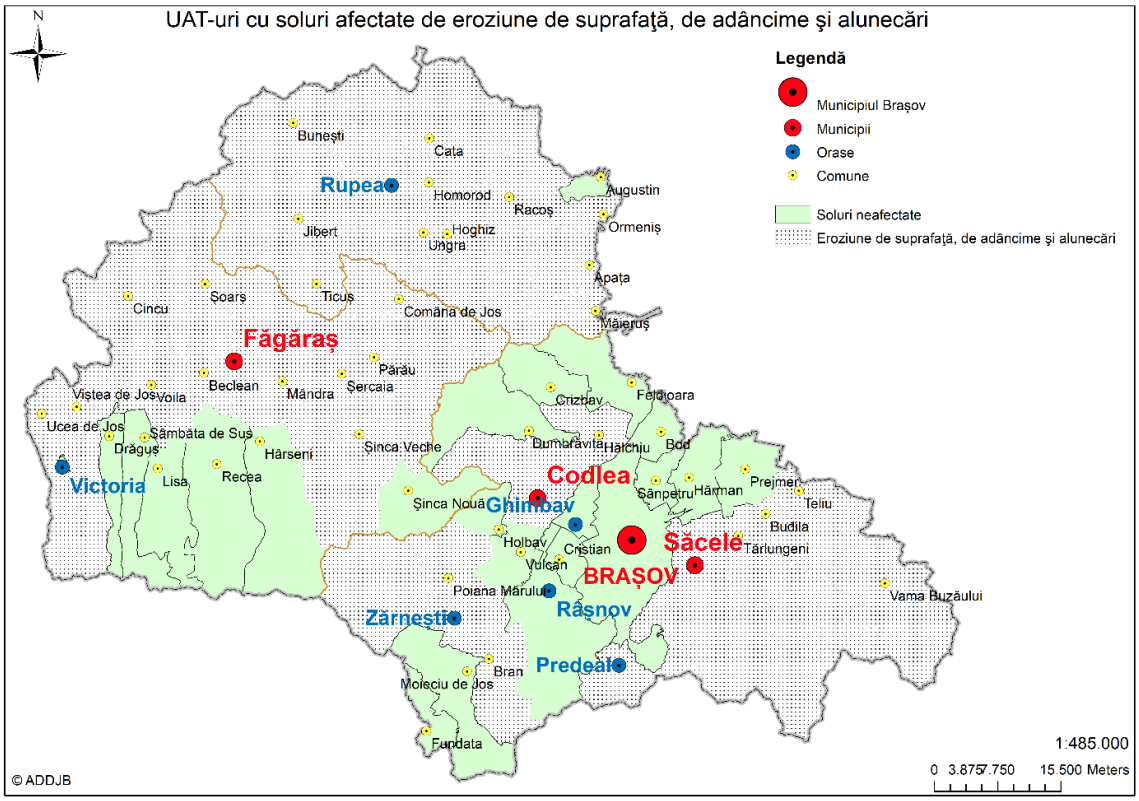
Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2019, capitolul III. Solul

Suprafața totală a terenurilor afectate de eroziuni și alunecări în județul Brașov în anul 2019 este de 41936 ha (nu au fost raportate modificări față de anul 2014). Eroziunile conduc la distrugerea solului, pierderea fertilităţii, colmatarea văilor cursurilor de apă.

Inventarul solurilor afectate de procese de pantă și alte procese (eroziuni, alunecări, compactare și colmatare) în județul Brașov

Denumire	Localizare	Suprafaţa (ha) şi gradul de afectare				
		În brazde	În valuri	În trepte	Curgătoare	Total
Eroziune de suprafaţă, de adâncime şi alunecări	Apața, Beclean, Bran, Budila, Bunești, Cața, Cincu, Codlea, Comăna, Făgăraș, Hălchiu, Hoghiz, Homorod, Jibert, Măieruș, Mândra, Ormeniș, Pârău Poiana Mărului, Predeal, Racoș, Rupea, Săcele, Șercaia, Șinca, Șoarș, Tărlungeni, Teliu, Ticuș Ucea, Ungra, Vama Buzăului, Vișlea, Voila, Zărnești	1.600	37.600	2.727	9	41.936

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2019, capitolul III. Solul

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov pentru anul 2019

Soluri afectate de activități industriale și agricole sunt în localitățile Recea, Zărnești, Vulcan, Cristian, Ghimbav, Brașov, Săcele, Tărlungeni, Budila, Crizbav, Feldioara, Măieruș, Hoghiz, Comăna, Racoș, Ormeniș, Rupea.

Lista siturilor potențial contaminate din județul Brașov – 2014

Operator economic (autoritate locală) /	Domeniul de activitate	Suprafața (Ha)
Carpatex S.A. Brașov	Producere textile	1,00
Nitroporos S.A. Făgăraș	Industria chimică - îngrășăminte chimice	0,25
Primaria Predeal	Depozitare deșeuri	0,16
Primaria Făgăraș	Depozitare deșeuri	1,61
Primaria Codlea	Depozitare deșeuri	0,24

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2014

Situri care au fost contaminate sau potențial contaminate în județul Brașov au fost/sunt în Brașov, Zărnești, Codlea, Predeal, Feldioara și Făgăraș.

La Feldioara, funcționează o uzină de procesare a minereurilor de uraniu.

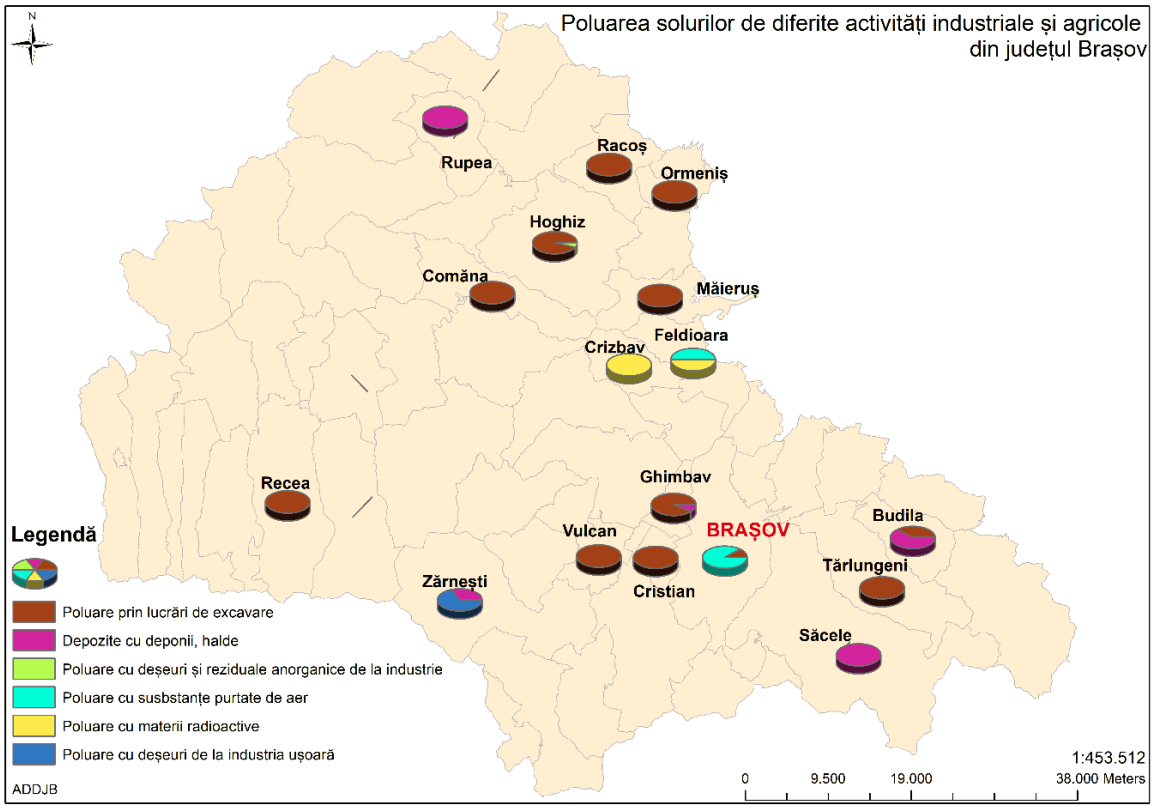
Lista siturilor contaminate din județul Brașov – 2014

Operator economic (autoritate locală)	Domeniul de activitate	Suprafața (Ha)
ROMOIL S.A. - Zărnești	Depozitare produse petroliere	1,00
CET - Brașov SA	Producere energie	1,00
CN Romarm S.A. - Tohan S.A.	Industrie de apărare	1,00
Flavus Investiţii S.R.L. (platforma fostei Tractorul UTB S.A.)	Fabricare tractoare	27,16
Avasca Real Estate S.R.L. (Depozit deșeuri industriale nepericuloase fosta Colorom S.A.)	Industrie chimică - fabricare pigmenţi şi coloranţi	0.27
Avasca Real Estate S.R.L. (Stația de epurare mecanică ape uzate industriale fosta Colorom S.A.)	Industrie chimică - fabricare pigmenţi şi coloranţi	1,3
Ecopaper S.A. Zărnești	Fabricare hârtie	1,0
Casa de Insolvență Transilvania S.A. Cluj Napoca și RVA Insolvency Specialists S.R.L. București (platforma fostei Rulmentul S.A.)	Fabricare rulmenți	1,0
Semifabricate S.A.	Prelucrări mecanice	1,0

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2014

În vara anului 2020, a fost promulgată o lege prin care localitățile Făgăraş şi Victoria au fost recunoscute legal ca fiind zone afectate de poluarea remanentă - din cauza poluării cu amoniac generată de platformele industriale care au funcţionat. În acest sens locuitorii care au locuit cel puţin 30 de ani în aceste oraşe, dar şi pe o rază de 8 km în jurul acestora (respectiv în Beclean, Mândra, Ucea) vor beneficia de reducerea vârstei standard de pensionare cu 2 ani.

În Victoria funcționează Viromet S.A., Purolite S.R.L. – în domeniul industriei chimice/medicale/farmaceutice.

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov pentru anul 2019

Un factor important în poluarea solului este dat de utilizarea de pesticide/erbicide cu rol în combaterea bolilor şi dăunătorilor plantelor, parţial şi a animalelor.

Utilizarea pesticidelor în agricultură prezintă însă dezavantajul poluării mediului, fiind cea mai periculoasă sursă de impurificare a mediului din cauza suprafețelor mari pe care se folosesc şi prin toxicitatea lor ridicată. Erbicidele constituie principala categorie de pesticide utilizată, majoritatea se acumulează în sol şi au o remanenţă îndelungată, existând pericolul poluării solului.

În județul Brașov, se constată o creștere cu 15,67 % a suprafețelor (proprietate publică și privată) pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice și de 19,11 % unde s-au aplicat ingrășăminte naturale în 2019 față de 2011. În ceea ce privește terenurile private, relativ aceleași creșteri se constată și în acest caz (15,44 % pentru terenuri pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice și 19,39 % pentru terenuri unde s-au aplicat îngrășăminte naturale).

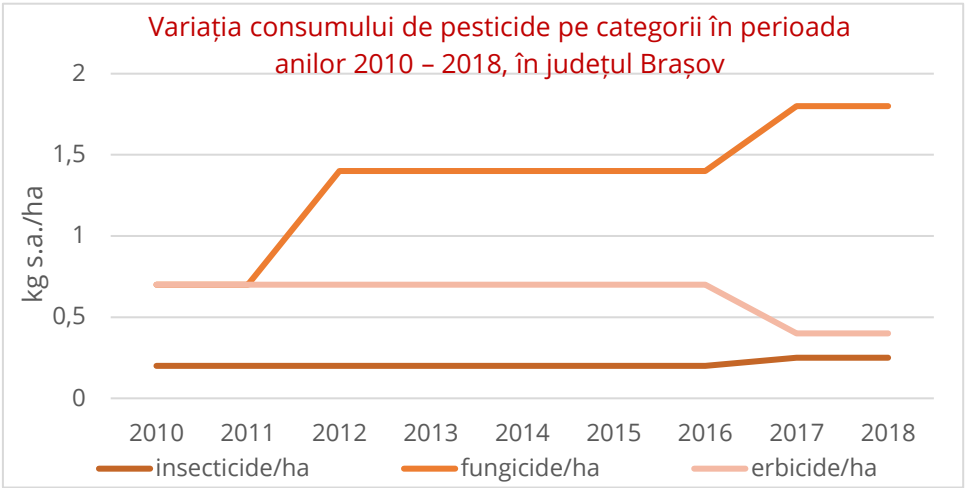
Suprafața terenurilor (ha) pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice și naturale în județul Brașov în perioada anilor 2011 – 2019

Forma de proprietate	Categorii de îngrășăminte	Ani								
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total	Chimice	140450	140450	140450	155715	155715	155715	162460	162460	162460
	Azotoase	46817	46817	46817	51905	51905	51905	54153	54153	54153
	Fosfatice	46816	46816	46816	51905	51905	51905	54153	54153	54153
	Potasice	46817	46817	46817	51905	51905	51905	54153	54153	54153
	Naturale	15120	15120	18010	18010	18010	18010	18010	18010	18010
Proprietate privata	Chimice	138918	138918	138918	154803	154803	154803	160362	160362	160362
	Azotoase	46306	46306	46306	51601	51601	51601	53454	53454	53454
	Fosfatice	46306	46306	46306	51601	51601	51601	53454	53454	53454
	Potasice	46306	46306	46306	51601	51601	51601	53454	53454	53454
	Naturale	14960	14960	17860	17860	17860	17860	17860	17860	17860

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică

Suprafețele pe care s-au aplicat pesticide în perioada anilor 2011 – 2019 în județul Brașov nu au suferit modificări în cazul aplicării de insecticide și fungicide, doar în cazul erbicidelor, acesta a scăzut cu 52,50 %, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică.

Cantitatea de pesticide aplicată este de 0,5 – 2,5 (kg/ha), fiind relativ constantă pentru insecticide în intervalul anilor 2010 – 2019, în creștere pentru fungicide și în scădere din 2017 pentru erbicide.

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2018, cap. III. Solul

Analizând datele furnizate de Institutul Național de Statistică, referitor la suprafața terenurilor amenajate cu lucrări de ameliorare și combatere a eroziunii solului în județul Brașov, pentru perioada anilor 2011 – 2019, nu se constată modificări importante, aceasta fiind de 50040 ha. Suprafața amenajată cu lucrări de drenaj este de 15559 ha.

Ponderea suprafețelor amenajate pe categorii de lucrări de îmbunătățiri funciare, în intervalul anilor 2011 -2018, în județul Brașov a fost constantă:

- Suprafața amenajată cu lucrări de desecare – drenaj: 76964 ha (27,6% din suprafața agricolă);
- Suprafața amenajată cu lucrări de combatere a eroziunii solului: 50040 ha (18% din suprafața agricolă);
- Suprafața amenajată cu lucrări de irigații – 1557 ha - ocupă doar 0,6% din suprafața agricolă a județului.

Suprafețele amenajate pe categorii de îmbunătăţiri funciare și categoria de folosință în anul 2018

N/c	Tipul amenajării	Total suprafață (ha)	Categoria de folosință a terenului (ha)					
			Teren arabil	Pășuni naturale	Fânețe naturale	Vii, pepiniere viticole	Livezi de pomi, pepiniere	Altele
1	Amenajări pentru irigaţii în sisteme	1.557	1.504	0	0	0	50	3
2	Terenuri desecate în sisteme	76.964	51.813	10.904	7.481	1	578	6.187
3	Lucrări de combaterea eroziunii solului în sisteme	50.040	18.023	21.298	7.910	3	772	2.034
4	Lucrări de drenaj în sisteme	15.559	12.123	1.985	1.451	0	0	0

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2018, cap. III. Solul

Pentru caracterizerea durabilității agriculturii, se analizeaza suprafața pe care se practică agricultura ecologică. Se poate însă observa că ponderea acestui sistem de producție agricolă după ce a crescut în anul 2013 față de anul 2011, atingând un maxim de 5,61 % din suprafața agricolă totală a județului, apoi a scăzut de la an la an, astfel că în 2018 a ajuns la doar 1,07 % din suprafața agricolă totală. În anul 2019, se constată o ușoară creștere a suprafeței cultivate în sistem de agricultură ecologică.

Suprafața terenurilor destinate agriculturii ecologice pentru perioada anilor 2011 – 2019, în județul Brașov și nr. operatori înscriși

Anul	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total suprafață agricolă - ha	295123	295098	294827	278547	278513	278422	276694	284483	284406
Suprafață terenuri cultivate în sistemul de agricultură ecologică - ha	455	1860	16541	11522	8167	10101	7525	3036	5814,7
procent ocupat de terenuri cultivate – agricultură ecologică,%	0.15	0.63	5.61	4.14	2.93	3.63	2.72	1.07	2,04
Nr. operatori înscriși	214	456	1082	760	626	590	305	288	334

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2019 și 2015, cap. III. Solul

Utilizarea terenurilor este determinată de o serie de factori importanţi: creșterea cererii spentru spații de locuit, de recreere, pentru activitatea economică și infrastructura de transport.

Conversia terenurilor agricole convertite în suprafeţe artificiale, în perioada anilor 2011 – 2019 la nivelul județului Brașov

An	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Conversia terenurilor agricole în suprafeţe construite (ha)	313,83	123,99	127	10,88	9,78	6,52	2,52	2,39	7,97

Sursa datelor: Raport privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2019, capitolul IV. Utilizarea terenurilor

Se constată că în județul Brașov în perioada anilor 2011 - 2019, 604,88 ha de terenuri agricole au fost transformate în suprafeţe construite, aflate atât în mediul urban cât și în mediul rural. Până în anul 2018, această conversie s-a redus, dar începând cu anul 2019 se constată din nou o creștere a suprafețelor agricole convertite în suprafețe artificiale.

Un alt indicator relevant pentru expansiunea urbană este ocuparea terenului prin infrastructura de transport, indicator care reprezintă terenul ocupat pe tipuri de transport, atât terenul ocupat direct (zona acoperită de infrastructura de transport), cât și indirect (pentru zone de securitate, intersecţii şi zone de servicii, staţii de benzină, parcări).

La nivelul județului Brașov, în intervalul anilor 2012 – 2019, evoluţia transportului rutier şi feroviar a rămas aproximativ constantă.

Suprafaţa folosită pentru zonele rezidenţiale a crescut mai mult decât suprafaţa folosită pentru transport, marcând tendinţa spre oraşe mai dispersate, conform Raportului privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2019, capitolul IV. Utilizarea terenurilor.

Energia regenerabilă

Sursele regenerabile de energie includ energia solară și eoliană, energia oceanică și energia hidroelectrică, energia geotermală și bioenergia. Ținta asumată la nivelul Uniunii Europene în domeniul energiei regenerabile este atingerea unui prag de 32% din surse regenerabile până în anul 2030.

Un rol important în domeniul energiei regenerabile în județul Brașov îl are Institutul de Cercetare-Dezvoltare al Universității Transilvania Brașov, care se implică în dezvoltarea durabilă a județului, în special prin activitățile legate de sistemele de conversie a energiei solare.

Un aspect important este și faptul că la Universitatea Transilvania din Brașov este și un program de studii legat de energii regenerabile – Ingineria sistemelor de energii regenerabile.

Biomasa are calitatea de a putea fi utilizată atât în producția de energie electrică, energie termică, răcire, cât și în producția de combustibil pentru autovehicule. Aceasta este o resursă energetică regenerabilă pentru care, la nivel național, există potențial, însă tehnologiile aplicate nu sunt suficient de performante.

Revizuirea directivelor din domeniul energiei la nivelul UE include următoarele specificații suplimentare valabile în perioada post 2020:

- utilizarea durabilă a biomasei pentru producția de energie și scăderea emisiilor de GES cu cel puțin 70% față de energia produsă din combustibili fosili;
- reducerea emisiilor de GES cu 80% pentru energie termică și electrică produsă în instalațiile de dimensiuni mari (care utilizează biomasă și biogaz), cu o capacitate de combustibil egală sau mai mare de 20 MW;
- producția electricității din biomasă în sisteme CHP (Căldură și putere combinată) de înaltă eficiență;
- gestionarea durabilă a pădurilor și creșterea rolului biomasei forestiere în producția energiei;

- dezvoltarea sistemelor de contabilizare a emisiilor LULUCF (exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultura).

Conform datelor prezentate în documentul "Analiza evoluției politicilor regionale, naționale și europene privind bioenergia și producerea de energie prin utilizarea biomasei" - în cadrul proiectului BIO4ECO, finanțat prin Interreg Europe 2014 - 2020, (derulat în perioada aprilie 2016 - septembrie 2020) și implementat de 10 parteneri, printre care și ADR Centru, Regiunea Centru dispune de un semnificativ potențial energetic al biomasei forestiere. Astfel, potențialul energetic al biomasei forestiere în Regiunea Centru este de 4559 Terajouli (22,5%) - pondere ridicată comparativ cu nivelul național, iar biomasa forestieră deține o pondere de 30 % din totalul potențialului biomasei, în județul Brașov.

Evaluarea potențialului identificat prin proiectul European Stratego – Atlasul Termic PanEuropean – arată că există un potențial semnificativ pentru biomasă în regiunea Brașov, de 750 GWh, ceea ce ar putea acoperi 60 % din cererea anuală de căldură. Având în vedere însă faptul că o parte din suprafețe fac parte din arii protejate, se consideră că zona Brașov nu are un potențial ridicat de biomasă lemnoasă.

Conform aceluiași document, în anul 2015 ponderea resurselor regenerabile (biomasă, rumeguş, apă geotermală) din producţia totală de energie termică în sistem centralizat (12.578.127,48 Gcal) a fost de 3,71 %.

Interesul pentru obținerea de energie din biomasă a crescut considerabil în ultima perioadă. Astfel, în anul 2019, au fost emise de către Garda Forestieră Brașov pentru județul Brașov (conform raportului instituției pentru anul 2019) 9 avize pentru obținerea de certificate de origine de biomasă din silvicultură și industrii conexe de către producători interesați de energie electrică.

Institutul de Cercetare a Cartofului și Sfeclei de Zahăr din Brașov analizează valorificarea deșeurilor de biomasă ca surse de energie.

Documentul "Strategia locală pentru încălzire/răcire Recomandări pentru Municipiul Brașov", realizat la finalul anului 2017, în cadrul proiectului progress HEAT, finanțat prin programul de cercetare și inovare Orizont 2020, unul dintre parteneri fiind Agenția Pentru Managementul Energiei și Protecția Mediului Brașov, prevede următoarele ținte de atins pentru municipiul Brașov până la finalul anului 2020:

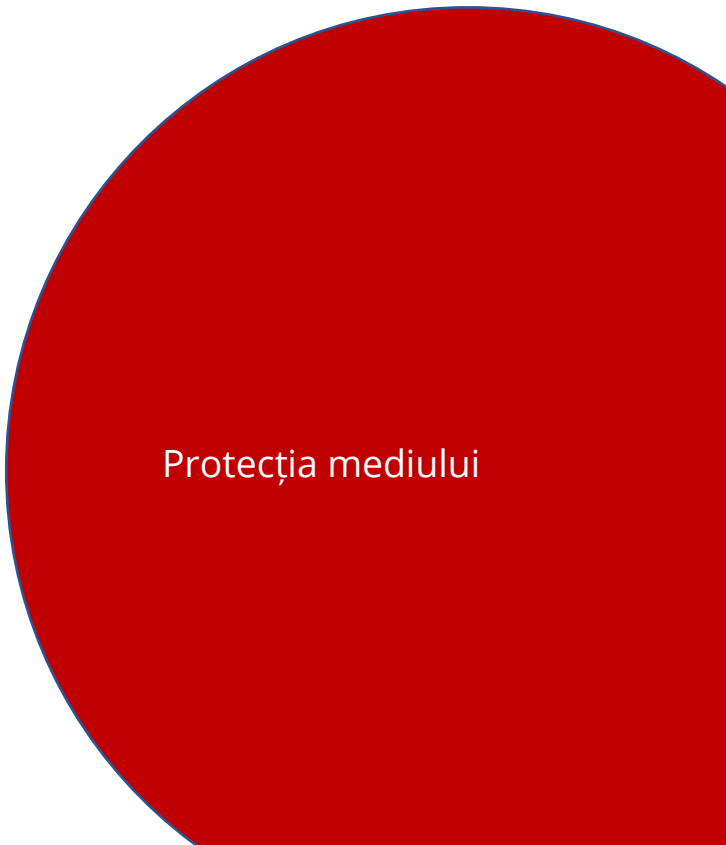
- 32% reducere emisii CO2;
- 4 % creșterea aportului de energie din resurse regenerabile;
- 12 % reducere consum final de energie.

Conform documentului menționat anterior, în 2014, necesarul de căldură la nivelul municipiului Brașov a fost acoperit de: - centrale individuale pe gaze naturale (94%); din sistemul centralizat de încălzire 5%; - încălzire individuală pe biomasă 1 %. De asemenea, în document, se menționează că nu există potențial concret pentru căldură generată prin energie geotermală în Brașov.

Tipurile de investiții în energie regenerabilă realizate în județul Brașov sunt:

- Panouri fotovoltaice (ex. Feldioara, Hărman, Codlea pe o suprafață de ~ 5 ha, Ucea de Sus, Hălchiu – 3 parcuri panouri fotovoltaice pe o suprafață de 20 ha – 2 în Hăchiu și 1 în Satu Nou, Ghimbav – în parcul industrial ICCO Ghimbav, 2012 – fiind primul proiect privat de tip Rețea Inteligentă din România, valoarea totala a investițiilor pentru producerea de energie din surse regenerabile fiind de 15 milioane dolari, Ucea – 2 parcuri fotovoltaice cu suprafețe de 156 și 15 ha, Prejmer)
- Panouri solare (ex. Vișlea)
- Pompe de căldură (ex. Feldioara)
- Microhidrocentrale (ex. Ucea – o microhidrocentrală cu o capacitate de 1800 KWH pe pârâul Ucea).

Analiza SWOT

Protecția mediului

Puncte Tari	Referințe
• Existența unei rețele de arii naturale protejate în județul Brașov, care adăpostește un numar de specii și habitate bine reprezentate, pentru 62,12 % dintre acestea existând planuri de management aprobate, în implementare • Existența unui parc național pe teritoriul județului Brașov • Diversitatea de terenuri valoroase din punct de vedere peisagistic și al protecției mediului (păduri protejate, inclusiv care fac parte din patrimoniul UNESCO și pajiști cu înaltă valoare naturală) • Derularea de investiții pentru extinderea infrastructurii de alimentare cu apă, a evacuării și epurării apelor menajere în localitățile din județul Brașov • Derularea de investiții pentru creșterea gradului de conectare a populației la serviciile de salubritate în localitățile din județul Brașov • Pregătirea în prezent a unui proiect privind implementarea unui sistem de management integrat al deșeurilor în județul Brașov, realizat de Consiliul Județean Brașov • Derularea de investiții în autovehicule mai prietenoase cu mediul pentru transportul public (ex. municipiile Brașov, Făgăraș) și a infrastructurii aferente (stații de încărcare pentru mașini electrice)	• Ariile naturale de importanță comunitară acoperă ~ 40 % din suprafața județului Brașov (rezultat din suprapunerea suprafețelor celor 22 situri de importanță comunitară – SCI și a celor 8 de protecție specială avifaunistică – SPA); pe teritoriul județului se găsesc suprafețe din parcul național Piatra Craiului și parcul natural Bucegi; există și o zonă umedă de importanță internațională – Ramsar – Complexul piscicol Dumbrăvița, 14 monumente ale naturii și 18 rezervații naturale • 62,12% din ariile naturale protejate din județul Brașov au planuri de management aprobate, în implementare (Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate - ANANP) • Muntele Tâmpa (arie naturală protejată de tip SCI) se află în centrul municipiului Brașov • În ariile protejate naturale există populații stabile de carnivore mari (ex. urs; lup) și concentrații de păsări (ex. Podișul Hârtibaciului - unde se află cea mai însemnată populație de acvilă țipătoare mică și de viespar din România) • Pe teritoriul județului Brașov se găsesc pajiști cu înaltă valoare naturală – ex. stejarii seculari de la Fișer și zone cu o valoare peisagistică mare – ex. glimeele de la Șona • Existența a 3094,42 ha de păduri virgine și cvasivirgine pe teritoriul județului, din care 323,40 ha fac parte din patrimoniu UNESCO (pădurile de la Șinca) și 3913,3 ha de păduri incluse în rezervații naturale sau în zonă de protecție integrală (ANANP) • În anul 2019 față de anul 2011 s-a înregistrat: o creștere de 17,2 % a numărului populației conectate la rețeaua de canalizare; a crescut cu 41,3% numărul persoanelor conectate la sistemele de canalizare cu epurare; a scăzut cu 93,2% numărul consumatorilor de sisteme de canalizare fără epurare (INS) • Gradul de conectare la serviciile de salubritate a ajuns în mediul urban la 100 % începând cu anul 2015 (de la 88 % în 2011), iar în mediul rural a înregistrat o creștere de la 50 % în 2011 la 75 % în 2019 (conform datelor din rapoartele APM Brașov)

	• În prezent, CJ Brașov se ocupă cu pregătirea proiectului "Sistemul de management integrat al deșeurilor din județul Brașov" pentru a fi depus în vederea obținerii unei finanțări nerambursabile în cadrul POIM (Programul Operațional Infrastructură Mare) • Municipiile Brașov și Făgăraș au în implementare proiecte care prevăd și achiziția de autobuze electrice • Municipiul Brașov are în implementare proiectul „Amplasare de stații de încărcare pentru mașini electrice în Municipiul Brașov" finanțat prin Administraţia Fondului de Mediu pentru amplasarea de stații de încărcare pentru mașini electrice

Puncte Slabe	Referințe
• Grad mare de poluare a aerului în special în municipiul Brașov datorat în mare parte traficului rutier, insuficienta dezvoltare de metode alternative de transport mai prietenoase cu mediul (ex. piste pentru biciclete) și activităților industriale • Creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) la operatorii economici din județul Brașov care dețin autorizație privind GES și au emisiile verificate • Insuficiente măsuri de reducere a inundațiilor și a efectelor schimbărilor climatice prin amenajări și/sau folosind soluții bazate pe natură • Lipsa unei strategii sau viziuni clare privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice la nivelul județului Brașov • Existența unor depozite necontrolate de deșeuri pe teritoriul mai multor localități din județ • Lipsa tratării pentru majoritatea deșeurilor colectate înainte de a fi depozitate • Gestionarea ineficientă a deșeurilor de la depozitul ecologic din județ (Săcele) care generează mirosuri neplăcute • Rata scăzută de reciclare a deșeurilor municipale • Gradul mic de colectare selectivă a deșeurilor	• Conform datelor INS, numărul autoturismelor înmatriculate în județul Brașov a crescut cu 54,98 % în 2019 față de 2011 • Pistele pentru biciclete sunt fragmentate și insuficiente și nu leagă zone importante din municipiul Brașov și împrejurimi • Totalul emisiilor de GES a crescut cu 9,34 % în 2019 față de 2013 (la cei 7 operatori economici din Brașov, Zărnești, Victoria, Ghimbav, Hoghiz și Bod care dețin autorizație privid GES și au emisiile verificate) (ANPM) • Producerea frecventă de inundații în zonele Hoghiz – Făgăraș și Bran – Moieciu • Nu există o strategie privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice la nivelul județului Brașov, ci doar un Plan de acțiune privind adaptarea la schimbările climatice în municipiul Brașov – din 2016 • Sunt depozite necontrolate în localitățile: Moeciu, Părău, Prejmer, Râșnov, Șercaia, Teliu, Ucea, Vama Buzăului, Vulcan, Hoghiz, Holbav, Șoars, Târlungeni, Ungra, Victoria, Viștea, Zărnești, Mândra, Budila, Cincu, Apața, Bod, Cața, Codlea, Comăna, Cristian, Feldioara, Hălchiu (Planul Județean de gestionare al deșeurilor în județul Brașov 2020 – 2025) • Eliminarea majorității cantităților de deșeuri colectate direct la depozitul ecologic din Brașov, fără a fi tratate

• Existența unor situri contaminate sau potențial-contaminate în Brașov, Zărnești, Codlea, Predeal, Feldioara și Făgăraș • Poluare mare produsă de fostele platforme industriale (în Făgăraș, Victoria) care au funcționat/funcționează • Insuficienta utilizare a resurselor de energie regenerabilă • Monitorizare insuficientă a calității aerului la nivelul întregului județ • Număr redus de investiții în eficientizarea energetică la nivelul clădirilor și al iluminatului public • Abandonarea practicilor agricole tradiționale pășunat/cosit care afectează habitatele de pajiște și scad valoarea peisajului • Starea ecologică moderată sau slabă a unor corpuri de apă din bazinul hidrografic Olt • Creșterea suprafețelor (proprietate publică și privată) pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice în județul Brașov • Scăderea suprafețelor pe care se practică agricultura ecologică	• Cantitățile de deșeuri depozitate la Depozitul din Brașov au crescut cu 70,41 % în 2019 față de 2014 (rapoarte APM Brașov) • Rata de reciclare a deșeurilor municipale la nivel național a fost de 14%, conform raportului Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – Raport de țară România) • Rată de 6,25 % de colectare separată a deșeurilor menajere și a celor reciclabile colectate de populație prin alte sisteme decât cel de salubrizare în 2019 (Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în Județul Brașov 2020 – 2025) • Recunoașterea oficială în vara anului 2020 a localităților Făgăraș și Victoria ca fiind zone afectate de poluare remanentă, inclusiv zonele aflate pe o rază de 8 km în jurul acestora (Beclean, Mândra, Ucea) • În orașul Victoria, funcționează agenți economici în domeniul chimic/farmaceutic/medical • Se întâlnește frecvent abandonul pășunilor ca urmare a scăderii numărului de animale • Din 121 de corpuri de apă în stare naturală din bazinul hidrografic Olt evaluate, s-a constatat faptul că 62 corpuri de apă (reprezentând 68,13 %) sunt în stare ecologică bună, respectiv 29 corpuri de apă (reprezentând 31,87%) sunt în stare ecologică moderată (studiul Sinteza anuală privind protecţia calităţii apelor pentru bazinul hidrografic Olt - date 2017) • Pentru perioada 2018 – 2020, din corpurile de apă analizate din bazinul hidrografic Olt, a reieșit că pentru 16 corpuri de apă (40 %), se ating obiectivele de calitate – stare ecologică foarte bună sau bună, în timp ce pentru 24 corpuri de apă (60 %) nu se ating obiectivele calitate (stare ecologică moderată sau slabă) - Administrația Națională Apele Române • În județul Brașov, se constată o creștere cu 15,67 % a suprafețelor (proprietate publică și privată) pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice și de 19,11 % unde s-au aplicat îngrășăminte naturale în 2019 față de 2011. În ceea ce privește terenurile private, relativ aceleași creșteri se constată și în acest caz (15,44 % pentru terenuri pe care s-au aplicat îngrășăminte chimice și 19,39 % pentru terenuri unde s-au aplicat îngrășăminte naturale) (INS) • Suprafețele cultivate în sistem de agricultură • ecologică au scăzut cu 64,85 % în 2019 față de 2013 (Rapoarte APM Brașov).

Oportunități	Referințe
• Existența de programe de finanțare în domeniul eficienței energetice/energiei regenerabile/protecției mediului/încurajării agriculturii ecologice • Derularea de programe de conștientizare a importanței protecției mediului, inclusiv referitor la schimbările climatice • Dezvoltarea pieței de reciclare a deșeurilor/materiei prime rezultate din procesarea deșeurilor • Adoptarea Pactului Ecologic European (Green Deal) în anul 2019 în vederea atingerii neutralității din punct de vedere climatic până în anul 2050 • Pregătirea Planului Național de Redresare și Reziliență - pentru revenirea post-pandemie – prin care domeniului tranziția verde/Mediu și schimbările climatice îi vor fi alocate fonduri importante • Sectorul ONG în domeniul mediu bine dezvoltat în județul Brașov • Expertiza internațională a personalului de la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură (INCDS) Marin Drăcea, stațiunea Brașov și Universitatea Transilvania pentru a defini rețeaua de coridoare la nivelul județului Brașov în următorii 5 ani, ca urmare a implementării unor proiecte naționale si internaționale • Creșterea interesului populației pentru aprecierea naturii și a mediului	• Continuarea și dezvoltarea programelor de finanțare în domeniul energiei – inclusiv la nivel național prin Administrația Fondului pentru Mediu – ex. Casa verde fotovoltaice, Rabla, Rabla plus, Rabla pentru electrocasnice, Casa eficientă energetic, Programul privind sprijinirea eficienţei energetice şi a gestionării inteligente a energiei în infrastructura de iluminat public • Existența unor programe de finanțare destinate conștientizării protecției mediului, inclusiv schimbărilor climatice, susținerii agriculturii sustenabile – ex. “Conștientizarea publicului privind gestionarea deșeurilor” – derulat de AFM, EUKI (European Climate Initiative) – sub egida Ministerului Federal pentru Mediu, Conservarea Naturii, Construcții și Siguranța Nucleară din Germania, Farm to Fork Strategy (Strategia de la Fermă la Consumator) • Existența a numeroase apeluri de Proiecte în cadrul Pactului Ecologic European în vederea atingerii neutralității din punct de vedere climatic până în anul 2050 • Aprobarea Mecanismului de Redresare și Reziliență de către Parlamentul European în vederea finanțării statelor membre în perioada post-pandemie • Există numeroase ONG-uri funcționale din județul Brașov care se ocupă de domeniul mediu, cu o experiență bogată – Fundația Carpați, Asociația SKV, Fundația Conservation Carpathia, WWF România, Propark Fundația pentru Arii Protejate etc. • Sunt proiecte naționale și internaționale (COREHABS, BEARCONNECT, NUCLEU etc.), care s-au implementat și/sau se implementează la nivelul județului Brașov de către instituțiile Universitatea Transilvania din Brașov, INCDS Marin Drăcea, stațiunea Brașov, Fundația Carpați și partenerii lor care studiază coridoarele ecologice, iar limitele lor împreună cu sistemul de management, gestionare și monitorizare vor fi finalizate peste 5 ani

Riscuri	Referințe
• Legislație actuală neclară și necorelată cu ghidul IUCN referitor la coridoarele ecologice pentru ca acestea să poată fi luate în considerare în prezent • Presiunile antropice asupra mediului înconjurător – inclusiv turismul necontrolat practicat intens, dezvoltarea urbană – care afectează biodiversitatea județului și modul de viață al locuitorilor săi • Schimbările climatice afectează mediul și implicit modul de viață al populației • Tăierile ilegale și exploatarea pădurilor într-un mod nesustenabil, inclusiv pierderea pădurilor cvasivirgine aflate în proprietate privată • Desfășurarea unor activități economice care afectează cursurile de apă, lacurile și solurile din județ • Creșterea numărului de autovehicule • Penalitățile impuse prin legislația națională și europeană în cazul în care nu se ating țintele impuse de reciclare și colectare în domeniul gestionării deșeurilor • Creșterea numărului de conflicte om – animale sălbatice în județul Brașov • Apariția de specii invazive care afectează calitatea habitatelor și/sau supraviețuirea speciilor, inclusiv de faună • Capacitatea limitată de administrare a ariilor naturale protejate având în vedere numărul mare și suprafața extinsă a acestora în județul Brașov și personalul insuficient din cadrul Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate – serviciul teritorial Brașov • Degradarea mediului ca urmare a practicării de drumeții cu ATV-uri, autoturisme off road și motociclete în arii naturale	• Dublarea numărului de emigrări definitive din județul Brașov din anul 2011 (Nu există legislație privind definirea coridoarelor ecologice pentru ca acestea să poată fi luate în considerare • Județul Brașov are cel mai mare grad al urbanizării la nivelul Regiunii de Dezvoltare Centru (72,8 % în 2018 - Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021 – 2027) • Temperatura medie anuală a înregistrat la stația meteo Brașov o creștere de la 7,8 la 9,8 ^{o}C în 2019 față de 2011, iar cantitatea de precipitații a înregistrat o creștere de 44,76 % în 2019 față de 2011 (conform Raportului privind starea mediului în județul Brașov, pentru anul 2019, realizat de APM Brașov) • 674,10 ha sunt păduri cvasivirgine aflate în proprietate privată (Catalogul pădurilor virgine și extravirgine din România - 16.11.2020) • Sunt soluri afectate de activități industriale și agricole în localitățile Recea, Zărnești, Vulcan, Cristian, Ghimbav, Brașov, Săcele, Târlungeni, Budila, Crizbav, Feldioara, Măieruș, Hoghiz, Comăna, Racoș, Ormeniș, Rupea • Numărul de autovehicule rutiere înmatriculate la nivelul județului Brașov a crescut cu 54,98 % în 2019 față de 2011 • Rata de reciclare a deșeurilor municipale este foarte scăzută (la nivel național - 14 %, care include 7 % din reciclarea materialelor și 7 % din compostare), comparativ cu ținta stabilită de 50 % stabilită pentru 2020 la nivel național (conform raportului Evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu 2019 – Raport de țară România) • Este o rată de 6,25 % de colectare separată a deșeurilor menajere și celor reciclabile colectate de populație prin alte sisteme decât cel de salubrizare, în 2019 (Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în Județul Brașov 2020 – 2025) • În perioada 2015 – 2020, au fost rănite 13 persoane în urma conflictelor om – urși, iar valoarea pagubelor produse de urși/lupi sau fost de 383534 lei în 2019 (Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură – INCDS - Marin Drăcea) • În comuna Șercaia - zona Podișului Hartibaciului şi Podişul Homoroadelor pe mii de hectare și într-o măsură mai mică în zona comunei Şinca Nouă s-au instalat și dezvoltat specii străine în detrimentul dezvoltării speciilor autohtone (rapoarte anuale APM Brașov)